Stimate d-le profesor!

Conform promisiunii făcute în 8 iulie 2011, la Bazna, cu ocazia despărţirii, vă transmit pe această cale, conţinutul lucrării, ROMÂNIA… în varianta definitivă. Vă cer scuze pentru întârziere, care este pusă pe seama unor motive obiective!

Cu deosebită stimă şi consideraţie!

MIHAI COCOARĂ

(pe coperta I-a se va tipări macheta unei hărţi a României, pe care vor fi marcate prin puncte negre oraşele reşedinţă de judeţ, inclusiv capitala şi se va scrie titlul cărţii. Acelaşi text, dar fără macheta hărţii se va tipări şi pe pe pagina l-a)

ROMÂNIA

PE DRUMUL DE LA CAPITALISM LA SOCIALISM ŞI ÎNAPOI PRIN PERIOADA DE TRANZIŢIE

EDITURA CRISSERV MEDIAŞ

2011

(pe spate la coperta l-a se va scrie): Toate drepturile asupra ediţiei, aparţin Editurii CRISSERV Mediaş. Reproducerea parţială sau totală pe orice suport mecanic, electronic, ori stocarea într-o bază de date este interzisă fără acordul autorului.

CUPRINS:

CUVÂNT INTRODUCTIV…5

Cap. I PRINCIPALELE MOMENTE POLITICE, CE AU MARCAT TRECEREA ROMÂNIEI DE LA CAPITALISM LA SOCIALISM.

1.1 Actul istoric de la 23 august 1944. Însemnătatea şi consecinţele acestuia, pentru viitorul României…8

1.2 Viaţa politică internă între 23 august 1944 – 31 decembrie 1950…13

1.3 Transformările economice şi politice din perioada 1944 –.1964

1.3.1 Măsurile aplicate pentru refacerea economii în perioada 1945 – 1947… 23

1.3.2 Actul naţionalizării principalelor mijloace de producţie. Semnificaţia acestuia…29

1.3.3. Reformele instituţionalizate şi trecerea la conducerea

planificată a economiei…30
1.3.4 Măsurile drastice pentru apărarea statului şi anihilarea rezistenţei comuniste…34
Cap. II POLITICA ŞI ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN PERIOADA CONDUCERII CENTRALIZATE.
2.1 Politica României în relaţiile cu U.R.S.S. până în 1965…45
2.2 Viaţa internă de partid sub conducerea lui Gheorghiu-Dej în perioada 1948 – 1965… 57
2.3 Ascensiunea lui Nicolaie Ceauşescu în lupta pentru dobândirea tuturor pârghiilor de conducere din România…61
2.4 Unele proteste manifestate faţă de regimul comunist…73
2.5 Transformările economice şi sociale, ce au avut loc după Congresul al IX-lea al P.C.R
2.5.1. Politica României după Congresul al IX-lea al PCR…88
2.5.2 Sănătatea, protecţia socială şi nivelul de trai…118
2.5.3 Reformele în organizarea administrativă a ţării…129
2.5.4 Caracterizarea şi evoluţia economiei Româneşti de la începutul deceniului al VI-lea până în 1965…143
2.5.5 Asigurarea cu energie electrică, în trecut şi în perspectivă…145
2.5.6 Industrializarea, obiectiv prioritar a politicii partidului şi statului…158
2.5.8 Agricultura
2.5.8.1 Sectorul de stat din agricultură…171
2.5.8.2 Sectorul cooperatist…178
]2.5.8.3 Sectorul privat din agricultură…183
2.5.8.4 Realizări în domeniul îmbunătăţirilor funciare şi irigaţiilor…184
2.6 Transporturile şi telecomunicaţiile
2.6.1 Transporturile rutiere… 187
2…6.2 Transporturile feroviare…196
2.6.3 Transporturile navale…205
2.6.4 Transporturile aeriene…208
2.6.5 Transporturile speciale prin conducte…208
2.7 Telecomunicaţiile…214

Cap. III ÎNVĂŢĂMÂNTUL, ŞTIINŢA, CULTURA, SPORTUL.
3.1 Starea şi evoluţia învăţământului din 1948 până în 1989.
Unele comparaţii între cele două perioade… 215
3.2 Cercetarea ştiinţifică… 231
3.3 Cultura înainte şi după 1989… 245
3.4 Cultura fizică, sportul şi turismul în socialism şi în perioada de tranziţie… 257
Cap. IV. BISERICA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE 1944 – 1989
4.1 Situaţia Bisericii din România între 1944 – 1948… 263
4.2 Semnificaţia şi urmările decretului de desfiinţare a bisericii Greco-Catolice… 265
4.3 Biserica Ortodoxă din România în perioada comunistă… 275
4.4 Situaţia Bisericilor Ortodoxe şi Unite în perioada de tranziţie… 278
Cap. V POLITICA ŞI ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN PERIOADA DE TRANZIŢIE
5.1 Revoluţia din 1989, moment de cotitură în istoria ţării… 284
5.2 Afirmarea democraţiei în perioada de tranziţie… 291
5.3 Contextul în care au fost adoptate deciziile, ce au condus la transformările din societatea românească în periada de tranziţie… 308
5.4 Forţa de muncă şi implicaţiile ei, în perioada de tranziţie… 326
5.5 Restructurarea şi privatizarea economiei…354
5.6 Finanţele, preţurile şi creditele…385
5.7 Comerţul înainte şi după 1989…394
Cap. VI PREZENTA ROMÂNIEI PE PLAN INTERNAŢIONAL
6.1 România în confruntare cu globalizarea…436
6.2 România ca membru al NATO…406
6.3 România ca membru al Uniunii Europene…425
Cap. VII UNELE COMPARAŢII ÎNTRE PERIOADA DINAINTE ŞI DUPĂ 1989.
7.1 Comparaţii în domeniul activităţilor practice productive…437
7.2 Comparaţii în domeniul educaţiei şi informaţiei…446
7.3 Sindicatele şi organizaţiile de masă, înainte de 1989 şi în

perioada de tranziţie…465
7.4 Asemănări şi diferenţe în domeniul activităţii politice şi afirmării democraţiei…474
7.5 Comparaţii privind protecţia mediului… 479
7.6 Comparaţii în domeniul sănătăţii şi protecţiei sociale…485
7.7 Diferenţe şi comparaţii în domeniul juridic…494
VIII. POSTFAŢĂ
7.1 Câteva destăinuiri personale…523
7.2 Unele concluzii…526
BIBLIOGRAFIE…532 – 534

CUVÂNT INTRODUCTIV

Începând cu perioada imediat următoare celui de al 2-ea război mondial, România a trecut prin cele mai mari transformări din zbuciumata sa istorie milenară. Prin amploarea şi complexitatea lor, au cuprins toate domeniile vieţii politice, economice şi sociale. În contextul acestora, lucrarea îşi propune să prezinte principalele momente istorice şi acţiunile politice – ce le-au influenţat pe cele economice – care au constituit premisa pentru evoluţia societăţii româneşti şi trecerea acesteia de la capitalism la socialism, realizările obţinute în perioada comunistă şi revenirea la economia de piaţă.

În redactarea lucrării am plecat de la faptul că istoria – la fel ca şi matematica – este o ştiinţă bazată pe informaţii sigure, reale în exprimarea şi explicarea evenimentelor, ce au avut loc în perioadele prezentate. În acelaşi timp avut în vedere că istoria economiei, ca ştiinţă – are ca obiect de studiu multitudinea de evenimente, fapte şi fenomene economice, ce au avut loc în diferite perioade şi la extinderea acesteia asupra dezvoltării producţiei, a relaţiilor de producţie, a felului cum au evoluat în timp. De asemeni am luat în considerare particularitatea esenţială a istoriei economiei care tratează şi aspectele generale privind obiectele muncii, respectiv resursele naturale existente pe teritoriul ţării, a tehnicii folosite pentru punerea lor în slujba oamenilor, a contribuţiei ştiinţei la progresul general şi la formarea şi perfecţionarea forţei de muncă în special.

Istoria economiei[1]

«are în sfera sa şi dezvoltarea relaţiilor de schimb, a celor băneşti (reflectate prin informaţiile statistice), având tangenţă cu ştiinţele sociale, economia politică, sociologia, geografia, statistica». Problematica deosebit de complexă schimbărilor ce au avut loc începând cu 23 august 1944 şi în următoarele două decenii scurse din 22 decembrie 1989, până în prezent, justifică apariţia unei lucrări – chiar de proporţii modeste – menite să contribuie la informarea tuturor, acelora ce sunt dornici să cunoască realizările din cei peste 40 ani de economie centralizată şi în cei peste 20 de ani, de când a fost declanşată perioada de tranziţie spre revenirea la capitalism.

În prezent nevoia de cunoaştere a trecutului nu prea îndepărtat, este de strictă actualitate şi pentru faptul că în perioada actuală mas-media şi alte surse de informare pun din ce în ce mai mult, accentul pe latura comercială în detrimentul scopului suprem pentru care au fost create, acela de-a satisface setea de informaţii reale ale cetăţenilor.

Lucrarea este o încercare de a prezenta în mod succint, evenimentele, în dinamica şi evoluţia lor istorică, ce au marcat profundele schimbări, în viaţa economico-socială, în drumul lung şi deosebit de întortocheat a României, parcurs de la capitalism la socialism – apreciat de unii comentatori ca fiind de tristă amintire – care merită să fie reliefate aşa cum au fost în realitate. Adevărata istorie este cea scrisă de cei care au trăit şi au fost contemporani cu evenimentele prezentate. Situându-mă printre aceia, care am crescut, m-am format, am trăit şi muncit în perioada economiei centralizate, precum şi o perioadă mai scurtă în cea de tranziţie spre economia de piaţă – mi-am propus ca, în mod obiectiv, de pe o poziţie neutră, fără nicio părtinire – să prezint într-o succesiune cronologică, principalele evenimente, realizări şi neîmpliniri din drumul lung şi sinuos străbătut de ţara noastră, în trecerea de la capitalism la socialism şi înapoi, să fac

---

[1] ISTORIE ECONOMICĂ, sub redacţia prof. Dr. N Marcu . Editura Didactică şi Pedagogică Bucureşti 1979. p. 10.

unele comparaţii, pe baza cărora cititorii să tragă singuri concluziile. Prin elaborarea lucrării – care o apreciez ca o împlinire profesională – am încercat să-mi exprim unele opinii şi să-mi aduc o modestă contribuţie la îmbogăţirea nivelului de informaţii a celor ce sunt dornici să cunoască cum s-a trăit şi muncit în socialism, comparativ cu perioada actuală de tranziţie prelungită spre economia de piaţă, în care societatea în ansamblul ei a suferit mutaţii structurale nemaipomenite. Informaţiile despre istoria recentă a României sunt bine venite şi pentru faptul că în şcoală sunt predate puţine cunoştinţe despre perioada comunistă.

O parte din obiectivele prevăzute şi realizate, cuprinse în programele P.C.R. le-am prezentat, nu cu scopul de-a încuraja pe eventualii nostalgici ai socialismului, ci a demonstra celor tineri, că în acele vremuri vizionarii comunişti fundamentau ample programe prin care asigurau ca întreaga suflare din ţară să muncească, obţinând cu deosebit de mari sacrificii numeroase realizări, care s-au situat însă mult sub posibilităţile existente în ţară şi a entuziasmului poporului român. Acestea merită să fie cunoscute deoarece fac parte din istoria naţională, având rolul de a rememora perioada comunistă, care trebuie să se bazeze pe etica neuitării. Sper ca cele din carte să prezinte un real interes şi să contribuie la formarea imaginii adevărate despre economia centralizată, despre adevărurile propagandei comuniste şi realizările înfăptuite în toate domeniile, dar şi despre corupţia şi nedreptăţile ce au au avut loc în perioada de tranziţie, în care s-a desfăşurat o bătălie «crâncenă» pentru consolidarea democraţiei autentice.

Dorinţa de-a elabora o astfel de lucrare, a existat în intenţia mea de foarte mulţi ani. Realizarea înainte de 1989, nu a fost cu putinţă din cauza activităţilor profesionale care mi-au ocupat cea mai mare parte şi din timpul liber. Mărturisesc că în toată viaţa nu am condus niciun fel de jurnal personal, ci doar un caiet simplu în care – din pasiune pentru frumuseţile şi bogăţiile ţării – din anul 1960 am consemnat obiectivele economice, construite în oraşe şi viitoarele centre urbane (cu denumirea oficială, ce se găsea şi în vechile cărţi de telefon). Informaţiile despre acestea erau foarte uşor de obţinut, deoarece

presa – dinainte de 1989 – le prezenta de cel puţin trei ori: la inaugurarea şantierelor prin care erau demarate investiţiile, minim odată pe parcursul execuţiei şi în mod obligatoriu la punerea în funcţiune. Cele mai multe informaţii le-am obţinut din presa scrisă, la care am avut acces, pe care o studiez din tinereţe. (Cea mai îndelungată perioadă am fost obligat să mă aboneze, iar acum la pensionare, o citesc din dorinţa de a mă informa). Cu modestie şi sinceritate, afirm că la majoritatea evenimentelor prezentate am fost martor autentic, deoarece am avut şansa de a le cunoaşte concret, fie din cele relatate de părinţi, rude şi prietenii apropiaţi fie din sursele de informare ale vremii, precum şi din călătoriile efectuate în ţară. La 23 august 1944 aveam 8 ani, vârstă destul de fragedă. Cu toate acestea, păstrez în memorie foarte bine unele momente, ce nu vor dispărea niciodată: instalarea în apropierea casei noastre a unei baterii de tunuri antiaeriene aparţinând armatei germane; unicul atac aerian ce a avut loc în localitatea natală, (Valea Largă jud, Mureş), declanşat de armata roşie – din eroare – asupra trupelor române, ce se deplasau spre vestul ţării. Îmi sunt bine cunoscute informaţiile despre luptele crâncene ce au avut loc, în al 2-lea război mondial, la Oarba de Mureş şi în zona Turda.

Încă din tinereţe am dobândit pasiunea de a citi şi studia devenind astfel un adept al autoeducaţiei, procedeu pe care l-am practicat şi continuu să-l aplic şi în prezent şi pe care l-am împărtăşit şi altora. Procedeul mi-a fost de mare folos în redactarea lucrării. Caracterul enciclopedic, ce-l are cartea – apreciat de către cei care au citit unele paragrafe înainte de tipărire – mi-a oferit un plus de satisfacţii, ce mă îndreptăţeşte să fiu măcar în parte mulţumit că am reuşit astfel să-mi îndeplinesc dorinţa de a oferi cititorilor un mare volum de informaţii concentrate într-un spaţiu restrâns. În felul acesta am reuşit să-i scutesc de a consulta alte publicaţii, ceea ce constituie un avantaj, în condiţiile veşnicei crize de timp din vremurile de azi.

Autorul

CAPITOLUL I

PRINCIPALELE MOMENTE POLITICE, CE AU MARCAT TRECEREA ECONOMIEI DE LA CAPITALISM LA SOCIALISM

1.1 Actul istoric de la 23 august 1944. Însemnătatea şi consecinţele, acestuia pentru viitorul României.

Momentul istoric de la 23 august 1944 a fost precedat de criza profundă a regimului de dictatură militară condus de Ion Antonescu şi de o serie de evenimente interne, ce au avut importante semnificaţii asupra evoluţiei societăţii.

În preajma zilei de 1 mai 1943 a fost creat sub conducerea Partidului Comunist Român (P.C.R.) „Frontul Patriotic Antihitlerist".

În aprilie 1944 a fost realizat de către P.C.R. şi Partidul Social Democrat (P.S.D.) „Frontul Unic Muncitoresc" (F.U.M.), care şi-a expus programul de acţiune prin manifestul lansat de 1 mai din acelaşi an.

În iunie 1944 a fost creat „Blocul Naţional Democrat" (B.N.D.), în care alături de P.C.R. şi P.S.D. au intrat Partidul Naţional Ţărănesc (P.N.T.) şi Partidul Naţional Liberal (P.N.L.).

Pe plan extern, trupele sovietice înaintau spre vest, astfel încât în luna februarie 1943, ocupaseră oraşul Cernăuţi, reuşind să stabilească frontul pe linia Tg. Neamţ, Stânca Roznovanu la nord de Iaşi. În acele momente în ţară soseau alţi refugiaţi din Basarabia şi Bucovina de Nord. În primele luni ale anului 1944, Bucureştiul nu mai avea aspectul de capitală a unei ţări relativ mari, fiind jumătate părăsit de de teama bombardamentelor ce erau din ce în ce mai intense. Toate ministerele şi instituţiile mai importante se refugiaseră în localităţi situate în vestul Munteniei, timp în care arhivele au fost depozitate în satele aflate în stânga Oltului.

Mareşalul Antonescu era conştient de pericolul în care se afla ţara, motiv pentru care ar fi dorit ca România să iasă din război în condiţii favorabile ţării. Singura cale era cea a capitulării necondiţionate, impusă Germaniei şi aliaţilor ei care semnifica desfiinţarea statului român. În acele momente Vîşinski ministru sovietic de externe a afirmat despre poporul român că numărul celor ostili Rusiei este de 15 milioare, din care 5 pot fi ucise, 5 deportate în Siberia, iar restul i se supun total. Oferta propusă de Antonescu lui Iuliu Maniu preşedintele Partidului Naţional Ţărăesc şi lui Brăteanu preşedintele Partidului Naţional Liberal de-a lua conducerea ţării, pentru ca el să poată purta tratative avantajoase de ieşire din război a

fost respinsă de către cei doi politicieni. Răspunsul aliaţilor a fost prompt şi de neclintit, acela de capitulare necondiţionată, situaţie umilitoare ce era acceptată de Antonescu comandantul armatei şi responsabil de destinele ţării. Însăşi Stalin a transmis un mesaj lui Iuliu Maniu prin care i-a făcut cunoscut că nu acceptă niciun fel de tratative cu altre persoane decât cu Mareşalul Antonescu. În acest context trebuie să amintim că la procesul Mareşalul Antonescu din 1946 fostul şef al Securităţii din acea vreme, Eugen Cristescu, a cerut permisiunea preşedintelui completului de judecată de a pune o singură întrebare martorului Iuliu Maniu, care se referea la motivul pentru care nu l-a anunţat pe condamnat de dorinţa lui Stalin. Răspunsul primit a fost sec, că nu a avut timp!

Titel Petrescu, reprezentantul partidului socialist din România, un intelectual de seamă şi de bună credinţă – ucis de conducerea comunistă imediat după preluarea puterii, la fel ca şi Lucreţiu Pătrăşcanu – i-au convins pe Mainu şi Brăteanu să participe la înlăturarea Mareşalului Antonesu, sub motivaţia că apartaneţa lor la socialism şi comunism ar facilita înduplecarea Moscovei, propunând un complot împotriva lu' Antonescu, care a fost dus la îndeplinire cu sprijinul tânărului rege Mihai I. Complotul a avut loc şi cu sprijinul unor militari nesemnificativi, adversari a lui Antonescu., între care era şi generalul Sănătescu, ajuns ministru după ocuparea ţării de către ruşi.

Atitudinea Partidului Comunist din România a fost total opusă opiniei lui Stalin condamnându-l la moarte pe Antonescu. Abia după 61 de ani scurşi de la execuţie s-a constatat că a fost nevinovat şi achitat postmortem, anulându-i-se toate capetele de acuzare.

Urmare a condiţiilor interne şi externe amintite, a fost înfăptuit actul istoric de la 23 august 1944. Aceasta a avut loc sub forma insurecţiei armate. În seara zilei de 23 august când, Ion Antonescu şeful guvernului s-a prezentat la palatul regal pentru o întrevedere cu regele – înainte de a pleca pe front pentru a se informa la faţa locului despre evoluţia operaţiunilor militare şi după ce şi-a exprimat dezacordul de a încheia armistiţiul cu puterile aliate, (Rusia, Marea Britanie, Franţa şi S.U.A) – a fost arestat din ordinul acestuia. Împreună

cu el a fost arestat şi Mihai Antonescu colaboratorul său cel mai apropiat precum şi alţi membri ai guvernului. Imediat după arestarea lui Antonescu a fost alcătuit un guvern compus din militari şi tehnicieni sub preşedinţia generalului C. Stănescu, care avea miniştrii fără portofoliu reprezentanţii celor patru partide ce alcătuiau B.N.D. (Lucreţiu Pătrăşcanu, B. Titel Petrescu, Iuliu Maniu şi C.I. Brătianu).

Insurecţia armată de la 23 august 1944 a constituit un moment crucial în istoria contemporană a ţării, fiind caracterizată prin următoarele:

a) A marcat sfârşitul influenţei şi dominaţiei germane – care a durat mai puţin de 5 ani – şi începutul celei sovietice, care nu a fost anticipată de nimeni că va dura mai bine de 45 ani;

b) A constituit momentul declanşării unor profunde şi rapide transformări în toate domeniile vieţii sociale, politice şi economice;

c) A decis participarea armatei române alături de naţiunile unite, la războiul antihitlerist;

d) Pe plan internaţional, a fost apreciată ca un act cu profunde implicaţii deoarece a contribuit la prăbuşirea frontului din zona Balcanilor şi la capitularea Germaniei mai de vreme cu cca. 6 luni.

În zilele următoare unităţile militare şi formaţiunile patriotice au trecut la ocuparea principalelor instituţii de stat, a punctelor de importanţă strategică, precum şi la atacarea şi preluarea obiectivelor germane existente în capitală. O perioadă de 8 zile s-au desfăşurat lupte crâncene pentru eliberarea completă a Bucureştiului de armatele germane.

În 29 august 1944, noul guvern proaspăt instalat a trimis la Moscova delegaţia condusă de Lucreţiu Pătrăşcanu, pentru încheierea armistiţiului cu puterile aliate (mai bine zis cu Uniunea Sovietică). După minuţioase discuţii şi presiuni deosebit de puternice exercitate de reprezentanţii Uniunii Sovietice, documentul a fost semnat la 13 septembrie 1944. Acesta prevedea între altele anularea dictatului de la Viena şi retrocedarea părţii de Nord a Ardealului, promisiune pusă în practică, la scurtă vreme după eliberarea teritoriului ţării şi recunoscută legal în primăvara anului 1945. Nici atunci şi nici în decursul celor 66 ani care s-au scurs, nu s-a pus problema anulării

pactului încheiat între miniştrii de externe ai Germaniei Ribbentrop şi Uniunii Sovietice Molotov privind reîntregirea completă a României prin revenirea la patria mamă a Basarabiei şi ţinutului Herţei. Şi astăzi sunt păstrate în memoria oamenilor momentele de tristeţe prin care au trecut în clipele când s-a anunţat oficial că românii trebuie să părăsească Basarabia, aşa cum rezultă din cartea de memorialistică[2], din care prezentăm câteva fragmente: (… la aflarea veştii de părăsire a teritoriului) …Am deschis radioul ca să ascultăm ştirile, ca de obicei, dar ne-am îngrozit. S-a auzit vocea tremurătoare a regelui Carol: „Dragi basarabeni, o mare nenorocire a lovit ţara noastră. Ruşii cer predarea Basarabiei, Noi nu avem puterea să luptăm cu ei. Am trimis o delegaţie în Germania. Să vedem ce putem face. Mâine la ora 5 dimineaţa, vă dau rezultatul"…N-am dormit toată noaptea, aşteptând ora 5 dimineaţa, a sosit cu veşti foarte triste. Aceiaşi voce a regelui Carol a spus: „Dragi basarabeni, nu este altă salvare decât să părăsiţi Basarabia, luând cele necesare. Veniţi toţi în România, numai cei săraci rămân pe loc. Am dat ordin armatei să se retragă ultima, pe jos şi toate vehiculele să le pună la dispoziţia populaţiei"… (după ocuparea Basarabiei de către ruşi, la şcoala unde era profesoară) … Într-o zi directorul şcolii, un ucrainean foarte cumsecade, m-a rugat ca eu să rămân după lecţii să lipesc o hartă. Când m-am dus în cancelarie, am găsit harta României peste care trebuia să lipesc harta Uniunii Sovietice. Eram singură în cancelarie, am început să sărut harta României şi să plâng şi aşa a trecut o jumătate de oră. Nu mă înduram să pun harta Rusiei peste harta României. A intrat directorul şi văzându-mă plânsă, m-a întrebat: Ce s-a întâmplat? Şi atunci eu i-am răspuns, arătându-i harta României: „Asta este scumpa noastră patrie, de ce nu ne lăsaţi să ne ducem acolo, doar avem dreptul?". El nu mi-a spus nimic şi a plecat… (la deplasarea dintr-o închisoare în alta) … „În ziua de 20 februarie 1942 ne-au scos din închisoarea în care am stat, în rochiile în care am fost, şi, ne-au dus la altă închisoare, la 40 km. de la Kazan, la minus 40 grade C. La întrebarea noastră, cum să mergem aşa

---

[2] SUFERINŢELE MAMEI BLONDINA . O martiră a Siberiei . Ediţia 2-a revăzută şi adăugită. MÂNĂSTIREA SIHĂSTRIA 2005 p 7, .8 şi 35 ;

pe frigul acesta mare, am primit răspunsul: Nu e nimic, cine nu va rezista, va merge în urmă o căruţă care-i va aduna pe cei căzuţi şi-i va duce la cimitir…

Izvoarele istorice consemnează că în 1940, data fatidică când am fost forţaţi să cedăm o bună parte din teritoriu, reprezentanţii de seamă ai URSS afirmau că vor să anexeze întreaga Românie aşa cum au procedat cu partea răsăriteană a Poloniei, care după scurgerea a peste 70 de ani a devenit o provincie rusească datorită deportărilor în Siberia. Salvarea României de acest pericol se datorează garanţiei date de Germania, care a contracarat intenţiile agresive ale Rusiei. La aflarea ultimatului dat de către Rusia, întreaga armată a României cu corpul său ofiţeresc – care constituia reala elită a ţării – trăia clipe de coşmar, fiind conştientă de imposibilitatea unei victorii obţinute în urma confruntării cu armarta roşie şi a vecinilor din sudul Dunării. În aceste momente de maxim dramatism prin care trecea ţara, Generalul Antonescu, mobilizează la maximum întregul corp al armatei care era pregătit să facă tot ce-i este posibil pentru a salva existenţa statală a României.

Poporul român căpătase încă din sec. al XVII-lea sentimente de respingere faţă de tot ce era rusesc, datorită răpirii Basarabiei în 1812, cât şi ocupaţiei temporare a Munteniei şi Moldovei, în timpul războaielor ruso-turce. La acestea s-a adăugat lovitura fatală dată în momentele dramatice de la Mărăşeşti în 1917, când trupele ruseşti bolşevizate părăsiră în debandadă linia frontului, creând o breşă de zeci de kilometri, pe frontul atacat de celebrul mareşal german Makenzen. În confruntarea cu acesta, trupele române, au luptat vitejeşte, dovada fiind reflectată prin aceea că statul român şi-a creat un cult pentru eroii neamului, înălţând mai multe statui şi mnumente aşa cum este şi cel de la Mărăşeşti. În acele vremuri vechiul expansionism sovietic şi-a schimbat metodele folosite până atunici de apărare a ortodoxismului, trecând la extrema stângă a spectrului politic, respectiv acela de apărare a clasei muncitoare mondiale. Obiectivul lor era să pătrundă prin gurile Dunării până în Europa Centrală, operaţie ce includea ocuparea integrală a României, şi în primă instanţă deplasarea spre vest a graniţei de la Prut până pe

aliniamentul munţilor Carpaţi. Tot atunci Bulgaria, ca ţară slavă a fost încurajată să dea ultimatum României, pentru cedarea Cadrilaterului, denumire atribuită celor două judeţe din sudul Dobrogei.

Poziţia malefică a Rusiei rebotezată URSS, a încurajat Ungaria condusă de iredentistul Horty să impună României cedarea părţii de nord a Transilvaniei. Singurul mare inconveniet în realizarea obiectivelor Rusiei era Germania, care devenise o mare putere militară, de care era obligată să ţină seamă.

După mari victorii dobândite în primii doi ani de război, starea generală de optimism, determinată de înaintarea frontului antisovietic până la Cotul Donului, s-a transformat brusc la sfârşitul anului 1942 în nelinişte, care treptat a evoluat spre panică. Rezistenţa rusească se datorează ajutorului primit de la S.U.A., care a făcut un efort uriaş concretizat prin acordarea de echipamente, armament, hrană şi alte materiale de război. Ca urmare a acestora, rezistenţa armatei roşii a început să fie din ce în ce mai puternică curulminând cu dezastrul de la Stalingrad, urmat la scurt timp după cel de la Cotul Donului. Acolo a fost încercuită şi divizia V-a românească aparţinând corpului de armată de la Iaşi. Aceste eşecuri au constituit începutul sfârşitului războiului dus de ţara noastră pentru recuperarea teritoriilor pierdute în favoarea URSS, respectiv Basarabia şi Bucovina de Nord.

Planurile militare ale lui Hitler cuprindeau atacarea Rusiei, dar numai după consolidarea dominaţiei Gemane în Europa centrală şi de est. Pentru Germania România prezenta mare interes atât din punct de vedere strategic, cât mai ales pentru bogăţiile sale, în special petrolul dar şi cerealele.

În memoria altor compatrioţi, care au reuşit să ajungă în ţară, sunt păstrate clipe de groază prin care au trecut. Unul din aceştia povesteşte că… Gospodinele şi femeile în general aveau ochii plin de lacrimi şi toţi erau profund îndureraţi văzând masele de oameni îngroziţi, care preferau abandonarea întregii agoniseli de teama deportării în Siberia… Acest exod era cutremător pentru toţi cei care au decis să-şi părăsească bunurile şi să plece în locuri necunoscute. Tuturor le era dragă libertatea, care sperau să o găsească în patria mamă.

Urmările odiosului tratat nu au fost şterse nici după destrămarea imperiului sovietic – care a avut loc în 1991 – când şi-au dobândit independenţa toate cele 15 republici ce alcătuiau Marea Uniune Sovietică. În numeroasele mitinguri pro Basarabia, organizate în principalele oraşe din ţară – inclusiv în capitală – în cursul trimestrului I din 1991 – când basarabenii se luptau pentru a pune istoria în drepturile ei – participanţii s-au exprimat împotriva referendumului, au strigat lozinci anticomuniste, au cerut anularea pactului Ribbentrop-Molotov şi s-au pronunţat pentru unirea Basarabiei cu patria mama[3].

Armistiţiul semnat cu Uniunea Sovietică era deosebit de umilitor pentru România, deoarece le-a dat ruşilor dreptul de control politic şi economic total asupra ţării noastre. Acest drept era exercitat prin consilierii sovietici, prezenţi în Capitală, care tratau ţara ca un teritoriu ocupat. Ei şi-au început a-şi îndeplini misiunile prin influenţarea guvernului de a înfiinţa aşa numitele SOVROM-uri, prezente în toate ramurile ex. SOVROMPETROL, SOVROMGAZ.

În concluzie, ziua de 23 august 1944 este o zi de răscruce în istoria contemporană a României. În întreaga perioadă comunistă a fost sărbătorită ca ziua naţională a României, iar începând cu anul 1970 N. Ceauşescu i-a adăugat şi atributul de organizare a grandioasei parade militare, ca o manifestare a cultului personalităţii.

1.2 Viaţa politică internă între 23 august 1944 – 6 martie 1945.

După actul de la 23 august 1944, sub conducerea P.C.R. au avut loc profunde transformări în viaţa politică internă a ţării.

Reorganizarea activităţii în condiţiile legale, prin atragerea de partea sa a numeroşilor simpatizanţi şi prin creşterea prestigiului său în rândul celorlalte partide şi organizaţii democratice existente: P.S.D. Sindicatele Unite, Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Tineretului Socialalist, Frontul Plugarilor, Apărarea Patriotică Uniunea Patrioţior, Madosz-ul, organizaţiile de femei, uniunile de creaţie etc.

Asumarea sarcinii de care P.C.R. de a trasa drumul ce trebuia urmat de care popor, călâuzindu-se după ideile afirmate în declaraţia

---

[3] Ziarul România Liberă din 30 martie 1991 p 1

din 24 august 1944 în care arăta[4] că „Partidul Comunist Român, partid al clasei muncitoare, reprezintă interesele întregii colectivităţi româneşti, deopotrivă ale muncitorimii şi ţărănimii, ale intelectualităţii şi ale tuturor păturilor orăşeneşti, ale întregului popor român, în lupta sa de eliberare naţională, în lupta sa pentru câştigarea drepturilor cetăţeneşti şi democratice". (din aceasta rezultă că P.C.R. din momentul ieşirii în legalitate promitea că este capabil să-şi asume responsabilitatea de-a conduce întreaga societate, deci de a fi adevăratul hegemon căruia trebuia să i se supună toate formaţiunile existente. Transpunerea în realitatea a acestei tendinţe s-a realizat după scurtă vreme, devenind unicul partid, ce s-a menţinut la putere, până în 22 decembrie 1989, la căderea comunismului).

Masele largi populare au devenit principala forţă social politică, a cărei acţiune a determinat cursul majorităţii evenimentelor, accentul fiind pus pe următoarele:

a) Lichidarea rămăşiţelor feudale din agricultură prin împroprietărirea ţăranilor;

b) Democratizarea reală a vieţi politice;

c) Refacerea economiei ţării, care se afla într-o stare jalnică în urma distrugerilor provocate de război;

d) Îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă a poporului.

Schimbarea continuă a raportului de forţe ca urmare a creşterii avântului revoluţionar al clasei muncitoare sprijinită de ţărănime şi o parte din intelectualitate, în defavoarea celorlalte pături conservatoare.

În scopul unirii tuturor forţelor interesate într-o democratizare reală a ţării, în 24 septembrie 1944 a fost constituit „Frontul Naţional Democrat" (F.N.D.) care a avut la bază platforma-program ce cuprindea obiectivele prioritare pentru majoritatea populaţiei. Acestea au fost:

a) Susţinerea frontului antihitlerist;

b) Împroprietărirea ţăranilor fără pământ şi eu cu loturi mici,

---

[4] ISTORIA ROMÂNIEI COMPEDIU . Sub redacţia acad. Ştefan Pascu. Ediţia 3- a Bucureşti 1974 ;

prin exproprierea moşierilor;

c) Pedepsirea criminalilor de război;

d) Asigurarea egalităţii drepturilor tuturor naţionalităţilor conlocuitoare.

La 1 septembrie 1944 a început refacerea mişcării sindicale pe baza, Frontului Unic Muncitoresc, prin constituirea Comisiei de organizare a mişcării sindicale unite din România. Tot atunci a fost adoptată rezoluţia care preciza scopul, principiile de organizare şi sarcinile mişcării sindicale.

Sub îndrumarea P.C.R. a fost reorganizată activitatea, în noile condiţii şi Uniunea Tineretului Comunist, care şi-a adus contribuţia în anii următori la refacerea economică a ţării.

Sub directa îndrumare a P.C.R. şi cu sprijinul dat de Frontul Plugarilor – care şi-a extins influenţa în toate judeţele ţării – au fost organizate comitetele ţărăneşti, ce aveau rolul de-a mobiliza pe ţărani în acţiunea de înfăptuire a reformei agrare.

La 12 octombrie 1944 a fost constituit Consiliul Naţional al Frontului Naţional Democrat, la care au aderat:

a) Partidul Social Democrat;

b) Comisia de organizare a mişcării sindicale;

c) Frontul Plugarilor;

d) Uniunea Tineretului Comunist;

e) Apărarea Patriotică;

f) Uniunea Patrioţilor;

g) Madosz-ul (devenit mai târziu Uniunea Populară Maghiară, iar după 1989, Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, actualul U.D.M.R. prezent la guvernare din 1990 cu toate formaţiunile politice aflate la conducere, până în 30 noiembrie 2008, când a trecut în opoziţie alături de P.N.L.).

În contextul procesului revoluţionar, aflat în desfăşurare, P.C.R. Şi celelalte organizaţii democratice constituite în F.N.D. au cerut insistent înlocuirea guvernului Sănătescu (format din militari şi tehnicieni) cu unul din care să facă parte şi reprezentanţii partidelor şi grupărilor politice noi, astfel încât acesta să exprime situaţia reală a forţelor politice din ţară. (Încă din acea perioadă se constată tendinţa

de hegemonie umanifestată de P.C.R., tendinţă ce va ajunge la apogeu după alegerile parlamentare din 1946 şi în deceniile viitoare, menţinându-se la putere, până în decembrie 1989, când a avut loc marea revoltă populară, finalizată prin alungarea de la putere, asasinarea lui Ceauşescu şi desfiinţarea tuturor structurilor comuniste).

Întrucât tratativele purtate cu reprezentanţii Partidului Naţional Ţărănesc şi ai Partidului Naţional Liberal, în vederea participării la alcătuirea nu-i nou guvern în care organizaţiile din F.N.D. să fie reprezentate corespunzător influenţei ce o aveau în rândul maselor, au eşuat din cauza atitudinii negative a liderilor celor două partide, reprezentanţii P.C.R. „şi P.S.D. s-au retras de la guvernare. (Asemenea ameninţări au fost manifestate şi în perioada de tranziţie, între 1996 – 2000, când Partidul Democrat – ca formaţie componentă a Convenţiei Democrate – a condiţionat schimbarea premierului Victor Ciorbea de rămânerea la guvernare. Acelaşi partid, ca membru al alianţei „Dreptate şi Adevăr" în trim. ÎI 2007, a provocat o criză politică nemaiîntâlnită în România post decembristă, despre care vom relata în cuprinsul lucrării. O astfel de criză a provocat şi Partidul Demolerat Liberal – provenit din P.D. şi P.N.L. – în trim. IV 2009, când s-a destrămat alianţa dintre acesta şi P.S.D. aflată la guvernare. De data aceasta, criza s-a concretizat şi printr-o moţiune de cenzură – acceptată în 13 octombrie 2009, de o majoritate parlamentară, fiind prima, care a condus la căderea guvernului condus de premierul Emil Boc. După aceasta până la alegerile prezidenţiale din 22 noiembrie şi 4 decembrie 2009, ţara a fost condusă de un guvern interimar).

Sub presiunea maselor, după ieşirea din guvern a reprezentanţilor P.C.R. şi P.S.D. a fost declanşată o criză politică guvernamentală, ce a determinat cercurile palatului regal şi conducerile celor două partide rămase la guvernare (P.N.L. şi P.N.Ţ.) să accepte propunerile forţelor democratice privind constituirea unui nou guvern de coaliţie. Acesta a fost alcătuit la 4 noiembrie 1944, avându-l în frunte tot pe generalul C. Stănescu. În noul guvern forţele democratice deţineau 6 ministere şi 3 posturi de subsecretari de stat, ponderea revenind tot celor două partide istorice, amintite.

La sfârşitul lunii noiembrie 1944, în 30 judeţe conducerea administrativă era exercitată de prefecţi şi primari instalaţi de forţele democratice. În aceste judeţe ţăranii din numeroase sate au pus mâna pe pământurile moşierilor fugiţi din ţară şi ale unor sabotori. În acele vremuri[5] „În focul acţiunilor revoluţionare pentru democratizarea ţării, reorganizarea aparatului de stat şi înfăptuirea reformei agrare s-a închegat şi consolidat alianţa muncitorească-ţărănească, forţa motrice principală care a hotărât înfăptuirea revoluţiei populare, soarta bătăliei pentru putere".

Pe baza platformei Frontului Naţional Democrat, dată publicităţii la 28.01.1945, P.C.R. a iniţiat noi obiective ce se adăugau la programul de guvernare, între care erau:

a) Reorganizarea şi democratizarea armatei;

b) Reîntoarcerea prizonierilor de război din U.R.S.S.

c) Stabilirea relaţiilor comerciale cu Uniunea Sovietică şi ceilalţi vecini;

d) Înfăptuirea imediată a reformei agrare;

e) Sprijinirea meseriaşilor, micilor comercianţi şi a tuturor industriaşilor ce doreau să colaboreze cinistit, să contribuie la refacerea întreprinderilor, f) Reorganizarea şi creşterea producţiei. (Din această iniţiativă rezultă diplomaţia falsă a P.C.R. de a se folosi de cei ce deţineau puterea economică, pe care prin aceiaşi diplomaţie i-a ruinat începând din 1948).

În continuare P.C.R. şi-a asigurat colaborarea cu fracţiunea liberală condusă de Gh. Tătărăscu şi cu gruparea naţional-ţărănista condusă de Anton Alexandrescu. (Iată, că şi în acele timpuri se purtau tratative în culise pentru putere, prin mijloace neortodoxe, procedee practicate frecvent şi de politicienii care au condus destinele ţării după 1989).

Între 26 – 30 ianuarie 1945 a avut loc primul Congres General al Sindicatelor Unite, care a hotărât crearea „Confederaţei Generale a Muncii din România", eveniment ce a condus la întâirea clasei

---

[5] ISTORIA ROMÂNIEI COMPENDIU .Ediţia 3-a sub redacţia acad. Ştefan Pascu . Editura Didactică şi Pedagogică . Bucureşti 1874 p.454;

muncitoare.

La începutul lunii februarie 1945 majoritatea intelectualilor s-au manifestat deschis să se alăture de partea forţelor democratice. Tot atunci grupul de profesori universitari din care făceau parte Dr. C.I. Parhon, S. Stoilov, Dr. C. Bagdasar, M. Ralea, Tr. Săulescu şi alţii au publicat un apel prin care cereau înlăturarea lui Rădescu şi instalarea unui guvern democratic, care să poată pune în practică programul de guvernare a F.N.D.

La 26 februarie 1945, a fost publicată declaraţia semnată de un grup de generali şi ofiţeri superiori din armată în frunte cu generalii Ilie Creţulescu, C. Vasiliu-Răşcanu, colonelul Dumitru Dămăceanu, prin care şi-au exprimat dezacordul cu planurile lui Rădescu de a folosi armata împotriva poporului. (După cum vom relata mai târziu şi în 22 decembrie 1989 Ceauşescu a dat un astfel de ordin generalului Vasile Milea şeful Statului Major al Armatei, care a refuzat să-l execute. El, i-a reamintit atunci lui Ceauşescu că armata a fost creată să apere poporul, nu să folosească armele împotriva lui. Pentru acest refuz, în 22 decembrie 1989 în jurul orei 10, a murit în sediul Comitetului Central al P.C.R. în condiţii neelucidate. Presa vremii şi N. Ceauşescu l-a etichetat ca trădător. Ulterior martorii existenţi în preajma lui – cu ocazia analizei evenimentelor din decembrie 1989 de către Comisia Parlamentară constituită în acest scop, au relatat că sub presiunea psihologică la care a fost supus s-a sinucis prin împuşcare).

La sfârşitul lunii februarie 1945 în întreaga ţară au avut loc mari demonstraţii, la care manifestanţii cereau formarea unui guvern al F.N.D. Un astfel de miting a fost organizat în capitală la 24 februarie, când au participat peste 600.000 de muncitori, ţărani, intelectuali, funcţionari, militari. Atunci din ordinul lui Rădescu subunităţi de jandarmi au deschis focul asupra demonstranţilor, din rândul cărora s-au înregistrat numeroase victime.

La începutul lunii martie 1945 sub presiunea maselor guvernul condus de Rădescu a fost nevoit să demisioneze. Iar la foarte scut timp regele a trebuit să accepte guvernul propus de forţele democratice, care a fost instaurat la 6 martie 1945. În fruntea acestuia s-a aflat Dr. Petru Groza (Un om, cu studii juridice, ponderat, susţinători al P.C.R.

din vremea când se afla în ilegalitate). În guvern, reprezentanţii clasei muncitoare deţineau majoritatea posturilor de conducere, respectiv: preşedinţia Consiliului de Miniştri şi 14 ministere, comparativ cu cei din gruparea liberală condusă de Tătărescu care ocupau postul de vicepreşedinte şi 3 ministere.

1.3 Evenimentele politice, ce au avut loc în perioada 6 martie 1945 – 31 decembrie 1950.

Instaurarea guvernului democratic condus de Dr. Petru Groza la 6 martie 1945 a constituit o mare victorie în lupta revoluţionară din ţara noastră. A marcat un moment esenţial în evoluţia evenimentelor politice ulterioare, prin care s-a reuşit transformarea revoluţionară a societăţii, deoarece începând cu această dată, coaliţia guvernamentală şi-a propus noi obiective izvorâte din necesitatea reconstrucţiei cât mai urgente a ţării, dezvoltării forţelor de producţie şi consolidării regimului democrat.

Prima acţiune politică întreprinsă de noul guvern a fost legiferarea reformei agrare, care a fost urmată de împotriviri manifestate de grupările politice minoritare din guvern şi de monarhie. Toţi aceştia apărau interesele moşierilor. Astfel, la începutul lunii august regele a întrerupt contactul cu guvernul condus de Dr. Petru Groza, refuzând să semneze decretele-legi în speranţa că va provoca demisia acestuia, ceea ce nu s-a întâmplat.

În perioada 16 – 21 octombrie 1945 avut loc Conferinţa Naţională a P.C.R. care a trasat căile reconstrucţiei economiei, dând o fundamentare – apreciată ca principială, bazată pe concepţia marxist-leninistă – a politicii de industrializare, care s-a dovedit a nu fi pentru ţara noastră, cea mai benefică:

a) Pentru prima dată s-a pus problema refacerii şi dezvoltării industriei, în mod deosebit a celei grele, sub motivaţia că ar asigura depăşirea stadiului de ţară eminamente agrară, cum era considerată România de cercurile străine până atunci;

b) Au fost stabilite măsuri pentru exploatarea judicoasă a resurselor energetice, pentru electrificarea ţării, acţiune continuată cu mult elan în deceniile următoare, fără a fi finalizată până în 1989 şi nici în cei 20 ani ce au trecut de atunci, fapt ce este reflectat prin existenţa

la jumătatea anului 2010 a unor aşezări umane, ce nu sunt racordate la reţelele de alimentare cu energie electrică. (De aici reiese atât modul cum au fost aplicate planurile de electrificare ale ţării pe timpul conducerii centralizate, cât şi felul cum au fost duse la îndeplinire promisiunile făcute în campaniile electorale de către cei ce au condus ţara după 1989. Unii dintre ei justifică neracordarea tuturor satelor izolate la reţelele de alimentare cu energie electrică pe seama lipsei resurselor financiare necesare – care nefiind acoperite de la buget – sunt imposibil de a fi suportate de către potenţialii beneficiari, ce se numără între cei mai săraci cetăţeni ai României post decembriste);

c) Atunci au fost iniţiate primele măsuri privind înzestrarea agriculturii cu maşini şi tractoare şi s-au conturat orientări de perspectivă privind dezvoltarea transporturilor, a sistemului de credite şi de combatere a inflaţiei;

d) S-a subliniat necesitatea acordării unei atenţii din ce în ce mai mare întăririi rolului statului în economie şi în viaţa social-politică, ca o premisă pentru trecerea la conducerea centralizată, acţiune ce a început să fie aplicată începând cu anii 1949 – 50;

e) Una din sarcinile de mare importanţă trasate de conferinţă a fost cea privind unitatea politico-organizatorică a clasei muncitoare, prin întărirea în perioadele următoare a colaborării dintre P.C.R. şi P.S.D. şi crearea condiţiilor de unificare a celor două formaţiuni;

f) În cadrul conferinţei a fost ales ca secretar general al P.C.R. Gheorghe Gheorghiu-Dej, care s-a menţinut în fruntea acestuia până la moartea sa, fiind reales la Congresele: VI din 1948, VII din 1955 şi VIII din 1960.

În toamna anului 1945 la îndemnul reprezentanţilor celor două partide minoritare din guvern, în ţară au fost organizate mai multe mitinguri cu scopul de a provoca agitaţii politice şi dezordine publică. O astfel de acţiune a avut loc în capitală în 8 noiembrie 1945, când sub pretextul unei demonstraţii monarhiste, bande de răufăcători – ademeniţi de promisiuni nejustificate – au atacat unele instituţii publice, sedii ale sindicatelor, au ars sediile la unele ziare provocând grave tulburări, soldate cu moartea mai multor cetăţeni şi ostaşi

precum şi a câtorva activişti ai organizaţiilor democrate. În pofida acestor împotriviri, guvernul şi-a continuat activitatea, ceea ce a condus la restabilirea conlucrării regelui cu reprezentanţii săi, începând cu luna ianuarie 1946. (După opinia unor analişti politici străini, regele a acceptat colaborarea cu guvernul de sorginte socialistă de teama pierderii tronului, teamă de care nu a scăpat în 30 decembrie 1947, când a fost obligat să plece din ţară).

În luna decembrie 1945 a avut loc la Moscova conferinţa miniştrilor de externe ai U.R.S.S., S.U.A. şi Marii Britanii consacrată organizării lumii postbelice. Atunci la insistenţa reprezentanţilor S.U.A. şi Marii Britanii – deci nu a Uniunii Sovietice, care era cea mai interesată de politica românească – s-a insistat ca să se organizeze cât mai urgent alegeri parlamentare şi în viitorul guvern să fie incluşi şi câte un reprezentant al P.N.Ţ. şi P.N.L. Guvernul democrat aflat la putere a acceptat recomandările conferinţei şi a acţionat pentru cuprinderea într-un singur bloc a tuturor forţelor democratice şi prezentarea lor în alegeri pe o listă comună. În acest context la 17 mai 1946 reprezentanţii guvernului au stabilit un acord de colaborare şi de participare la alegeri pe liste comune. (Acorduri similare sub forma de protocoale au fost perfectate şi de către partidele aflate pe eşichierul politic din România şi după 1989, care din nefericire majoritatea nu au fost respectate). Înţelegerile au fost perfectate mai întâi cu P.S.D. apoi cu Frontul Plugarilor, Partidul Naţional Popular, P.N.Ţ. aflat sub aripa lui Anton Alexandrescu şi cu P.N.L. – Tătărăscu, constituind astfel „Blocul Partidelor Democrate" (B.P.D.).

În vederea participării la vot a maselor populare a fost elaborată o nouă lege electorală, prin care au fost aduse modificări esenţiale Constituţiei în vigoare privind organizarea parlamentului. Modificările se refereau la desfiinţarea senatului, şi crearea unei singure camere numită Adunarea Deputaţilor. Tot atunci a fost prevăzut votul universal, egal şi secret pentru cetăţenii ţării ce au depăşit 21 ani, fără deosebire de sex, naţionalitate, avere, apartenenţă la culte religioase, sau grad de cultură.

În ziua de 19 noiembrie 1946 au avut loc alegerile parlamentare, la care au participat 6955668 de cetăţeni din care B.P.D.

a obţinut 4773689 voturi, iar Uniunea Populară Maghiară (U.P.M.) – care şi atunci s-a prezentat la alegeri separat – a obţinut 568862 voturi. În primul parlament constituit în urma alegerilor din 1946, forţele democratice deţineau 376 mandate din cele 414 existente, P.N.Ţ. condus de I. Maniu 33 mandate, P.N.L. condus de Brăteanu 3 mandate, iar Partidul Ţărănesc Democrat condus de Dr. Lupu, 2 mandate. (După cum se poate constata foarte uşor şi pe vremea aceea existau grupări separate în cadrul aceloraşi formaţiuni politice, tendinţe ce s-au manifestat şi după 1989, când la un moment dat au fost pe scena politică românească nu mai puţin de 6 formaţiuni cu idei liberale, aşa cum o să rezulte din relatările ulterioare).

În perioada 29 iulie – 15 octombrie 1946 a avut loc la Paris conferinţa de pace, dintre participanţii la cel de al 2-lea război mondial, eveniment la care delegaţia ţării noastre a apărat interesele naţionale, arătând eforturile făcute de România atât pe plan economic, cât şi militar. Cu toate acestea, datorită rolului duplicitar avut în război, când România a luptat atât în războiul din EST cât şi în cel din VEST, nu a fost recunoscută ca parte beligerantă, nebeneficiind de niciun fel de avantaje recuperatorii, ci dimpotrivă a fost obligată –, aşa cum se relatează, în documente istorice, bazate pe informaţii reale[6] –, la plata unor despăgubiri care U.R.S.S. de 300 milioane dolari (la valoarea din 1938) ce echivala cu bugetul ţării pe o perioadă de 10 ani!

La 6 noiembrie 1947 Parlamentul a dat un vot de neîncredere activităţii desfăşurate de gruparea tătărască, în urma căreia ultimii reprezentanţi ai săi au fost îndepărtaţi din guvern. Această acţiune a marcat schimbarea radicală a caracterului conducerii de stat şi a creat condiţiile pentru lichidarea contradicţiei dintre conţinutul puterii şi forma de stat monarhică. Se constata că din ce în ce monarhia pierdea din putere, apropiindu-se de momentul îndepărtării definitive de pe arena politică a ţării. Pentru a preîntâmpina orice manifestări de natură să provoace tulburări şi vărsări de sânge, guvernul a luat măsuri asiguratorii de ordin organizatoric şi politic, ce vizau mobilizarea activiştilor de partid şi sindicat, a formaţiunilor patriotice

---

[6] ISTORIA ROMÂNIEI . Ed. ENCICLOPEDICĂ . Bucureşti 1999 p 369 ;

şi unităţilor militare. Cu ajutorul acestora au fost puse sub pază punctele strategice din Bucureşti şi din ţară, instituţiile ca poşta, radiodifuziunea, telefoanele. În urma acţiunilor întreprinse, sub amenenţarea unui război civil, regele Mihai s-a văzut izolat din interor, iar din afară nu a primit niciun ajutor pe care se baza, fiind nevoit să accepte abdicarea, care a avut loc la 30 decembrie 1947. (El nu s-a gândit, la 23 august 1944, când l-a arestat pe Antonescu – care a fost unul din cei mai mari patrioţi ai României, fapt ce reiese şi din îndemnurile adresate elevilor din clasele primare, tipărite în manualele de citire – că va veni şi acest moment, ca cel mai trist din viaţa lui. Prin semnarea armistiţiului cu Rusia, a obligat armata să lupte împoptriva Germaniei. Dacă el şi-ar fi dat demisia, atunci ar fi fost un gest onorabil şi în mod sigur poporul român ar fi avut mai puţin de suferit. Şi pentru el puterea a fost ceva mirific, la care nu a vrut să renunţe de bunăvoie. Istoricii contemporani, ar fi cazul ca măcar acum să aprecieze în mod obiectiv atitudinea regelui şi să reflecte asupra toleranţei poporului român, care a acceptat fără comentarii restituirea, după 1990 a unor imense bogăţii – între care sunt palatul de la Săvârşin şi cel de la Sinaia – care tot de pe spinarea poporuluii au fost edificate). Prin plecarea regelui a fost proclamată Republica Populară Română denumită ca stat al oamenilor muncii de la oraşe şi sate. Proclamarea republicii, nu era expresia voinţei poporului, ci rezultatul unui dictat, a grupului politic, ce se manifesta ca marionetă a vecinului de la răsărit. Însăşi legalitatea actului de proclamare pare suspectă din următoarele motive:

— Sesiunea singurei camere a parlamentului convocată în seara zilei de 30 decembrie 1947, a durat numai 45 minute;

— Proiectul de lege, propus şi prezentat a fost aprobat prin vot cu bile albe de 295 deputaţi, care au ovaţionat de 19 ori, şi tot de atâtea ori a fost întreruptă prezentarea;

— Există serioase nedumeriri cum a fost posibilă convocarea parlamentului atât de repede în perioada când se afla în vacanţa de sărbători. (De atunci mi-au rămas în memorie tăbliţele din lemn, finisate brut, amplasate pe fiecare stâlp de pe străzile din Turda unde erau elev în clasa l-a de liceu, pe care scria TRĂIASCĂ REPUBLICA

POPULARĂ ROMANĂ. După întoarcerea din vacanţă profesorii înaintea fiecărei ore ne explicau în câteva fraze despre semnificaţia acestui eveniment. Cei mai curajoşi şi optimişti ne spuneau că de acum vom trăi mult mai bine. Evenimentele prezentate în carte – ce pot fi confirmate de cei ce au acum vârsta de peste 70 ani – dovedesc contrariul.

Imediat la conducerea ţării a fost numit un prezidiu în fruntea căruia a fost desemnat dr. C. I Parhon, iar preşedinte al Consiliului de miniştri a rămas tot dr. Petru Groza. Prin proclamarea republicii s-a încheiat prima etapă a revoluţiei democratice din ţară, care a marcat cucerirea întregii puteri politice de către forţele democratice.

În documentele oficiale ale P.C.R. se arată că în noiembrie 1947 reprezentanţii celor două partide aflate la conducere P.C.R. şi P.S.D. au elaborat o platformă comună, ce avea în vedere unificarea politică, ideologică şi organizatorică a clasei muncitoare. Realitatea este cu totul alta. La ultimul congres al P.S.D. din 5 noiembrie 1947 – la care au participat ca invitaţi Gheorghiu-Dej, Ana Pauker şi Petru Groza – a fost adoptată cu multe ovaţii rezoluţia cu privire la unirea cu P.C.R. Această rezoluţie este consecinţa infiltrării comuniştilor în acest partid, deoarece P.S.D. avea la acea dată peste 500 mii de membri, din care mai puţini de jumătate au aderat la noul partid după unificare. (Din realtările următoare, rezultă că în perioada 2000 – 2004, când la guvernare se afla P.S.D.R. un partid întemeiat de foşti comunişti, s-a unit cu Partidul Social Democrat, reînfiinţat în 1990, după unire rămânând cu denumirea de P.S.D. ce era recunoscut în Europa de către Partidul Popular European). Procesul de apropiere treptată şi continuă a celor două partide, s-a încheiat la congresul de la Bucureşti, ce a avut loc în zilele de 21 – 23 februarie 1948. Atunci a fost adoptată hotărârea de făurire a Partidului Muncitoresc Român. (Ulterior la Congresul al IX-lea, din 1965, Partidul şi-a recăpătat denumirea de P.C.R., Congresul I al P.R.M. devenind Congresul al VI-lea al P.C.R.). La Congresul de unificare au fost trasate direcţiile de dezvoltare ale economiei şi culturii în etapele următoare, între care au fost lichidarea înapoierii economice şi transformarea României într-o ţară cu o economie prosperă.

În luna martie 1949 sub conducerea P.M.R. a fost organizată Uniunea Tineretului Muncitor (U.T.M.), care tot în anul 1965 şi-a recăpătat denumirea de Uniunea Tineretului Comunist (U.T.C.).

După proclamarea Republicii Populare Române au fost constituite organele supreme şi locale ale puterii de stat: Marea Adunare Naţională şi Sfaturile Populare, (în constituţia din 1948 acestea din urmă cau denumite Consilii Populare). Astfel, în 28 martie 1948 au avut loc alegerile generale pentru Marea Adunare Naţională (M.A.N.) organism, care la 13 aprilie 1948 a adoptat prima constituţie zis democratică, iar la 3 decembrie 1948 au avut loc alegeri pentru Consiliile Populare.

La scurt timp au fost constituite şi alte organe ale administraţiei, ce aveau rolul de a organiza şi conduce programul amplu de dezvoltare şi evoluţie a societăţii. Între acestea au fost: Comitetul de Stat al Planificării (C.S.P.), Comisia Controlului de Stat, a fost continuat procesul de făurire a armatei, şi au fost create organele de securitate. Pentru menţinerea ordinii publice la începutul anului 1949 a fost creată miliţia, (după exemplul Uniunii Sovietice), care şi-a menţinut această denumire până în anul 1990, când a revenit la vechiul nume de Poliţia Română.

Din cele prezentate în mod succint, rezultă că toate transformările au avut loc sub conducerea P.C.R. Ceea ce nu s-a scris în izvoarele istorice apărute până acum, este influenţa, îndemnul şi presiunea exercitată pentru înfăptuirea lor, de comuniştii sosiţi în ţară înainte şi odată cu trupele sovietice, aşa cum o să rezulte din unele relatări prezentate în alte paragrafe din carte. Aducem în atenţia cititorilor că în acea perioadă de consolidare a puterii comuniste au avut loc „asasinările comuniste cu circuit închis", despre care presa abia acum în perioada de tranziţie a relatat[7], după publicarea cărţii „Privind înapoi" al cărei autor este Sorin Toma fost redactor şef la Scânteia. Unul din asasinatele atribuite lui Gheorghiu-Dej este acela al lui Ştefan Foriş, care a fost omorât în 1946, prin lovire în cap cu o rangă de fier şi îngropat în spatele clădirii din Aleea Alexandru.

---

[7] Ziarul Adevărul din 11 aprilie 2007 p.21 ;

Asasinarea lui Foriş a fost comandată de Gheorghiu-Dej de teama apropierii acestuia de grupul Vasile Luca – Ana Pauker – Teohari Georgescu. Cei trei erau potenţiali pretendenţi la postul suprem, din conducerea partidului, care vor fi şi ei îndepărtanţi în anii 1952 – 1953).

În 3 decembrie 1950 au avut loc alegerile pentru consiliile populare, organe locale ale puterii de stat, care aveau rolul aplicării legilor în teritoriu. Acestea au fost constituite pe baza unei unei largi reprezentări ale maselor de oameni ai muncii, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, ca o expresie a largului democratism. (Reamintim, că P.M.R., încă de la intrarea în legalitate s-a bazat pe oamenii nevoiaşi, fără avere, cu calificare mediocră, şi necalificaţi, care au preferat să intre în partid în speranţa că vor dobândi posturi bine plătite în toate structurile politice şi administrative, armată, poliţie, securitate. Aspiraţia lor s-a concretizat imediat după naţionalizare, când muncitorii au fost numiţi în funcţii de conducere la toate nivelel (directori de întreprinderi, aproape toate funcţiile de conducere din centralele în dustriale inclusiv miniştrii, preşedinţi ai Sfaturilor Populare). Tot din rândul muncitorilor, ce posedau minim 5 clase primare au fost recrutaţi şi pregătiţi prin cursuri de scurtă durată cadrele de conducere din armată, poliţie, securitate. Toţi au fost menţinuţi în funcţii, multă vreme. Abia în luna iunie 1960 partidul a hotărât ca în funcţiile de conducere din economie să fie promovaţi inginerii, deoarece factorii de decizie s-au convins că economia şi ţara nu poate progresa cu oameni fără pregătire generală şi de specialitate. Promovarea în asemenea funcţii a fost lentă şi din cauză că nu erau suficiente cadre, care să îndeplinească toate condiţiile. Aşa se explică faptul că unii, care se dovediseră cei mai devotaţi partidului au fost menţinuţi în funcţii până în anii 1968 – 70. (Situaţia îmi este foarte bine cunoscută deoarece în 1954, când m-am angajat la întreprinderea Vitrometan Mediaş nu exista decât un inginer. Toţi cei aflaţi la conducere nu posedau nici măcar studii medii. De teama că vor fi înlocuiţi, ei ne priveau cu rezerve şi ostilitate).

1.3 Transformările economice şi politice din perioada 1944 – 1964

1.3.1 Măsurile aplicate pentru refacerea economiei în perioada 1945 – 1947.

Participarea României la războiul din Est şi la cel din Vest s-a resimţit în mod negativ în toate domeniile vieţii sociale şi economice, printr-o dezastruoasă moştenire.

Distrugerile provocate de război prin operaţiunile militare ce au avut loc în perioada 1941 – 1944 se ridică la 446 milioane dolari, iar pierderile suferite pe teritoriul ţării până la 25 octombrie 1944 (când a fost eliberată ultima brazdă de pământ), reprezintă alţi 355 milioane dolari (la valoarea din 1938).

Cele mai mari pierderi le-au suferit transporturile şi industria petrolului. Numai pagubele cauzate căilor ferate de pe urma transporturilor efectuate în Germania s-au ridicat la suma de 54 miliarde lei, iar cele provocate de bombardamentele aeriene începând din aprilie 1944 se ridică la peste 100 miliarde lei (la valoarea din 1938). (În acele vremuri reţeaua feroviară a suferit distrugeri uriaşe concretizate în: 1337 km de linii de circulaţie intensă, 3961 ramificaţii, 3128 poduri, 23 tunele, mai multe depouri, clădiri şi ateliere, la care se adaugă 12500 km linii telefonice şi de telegraf, 21.000 stâlpi de susţinere, peste 6.000 aparate telegrafice şi telefonice, 59 instalaţii de centralizare şi semnalizare. În urma acestor distrugeri 38 % din secţiile de circulaţie au fost scoase temporar din funcţiune, pe alte 32 % circulaţia se desfăşura extrem de dificil, iar 12 % din totalul liniilor au fost distruse complet. În anul 1944 producţia de ţiţei a scăzut la 3, 5 milioane to. comparativ cu 6, 6 milioane to. cât era în 1938, iar capacitatea rafinăriilor a scăzut cu 85 %. Valoarea totală a pagubelor înregistrate în această ramură se ridica la peste 70 miliarde lei).

La sfârşitul anului 1944 producţia industrială a scăzut ajungând la 50% faţă de cea existentă înainte de declanşarea ostilităţilor.

Agricultura a avut de suferit din cauza lipsei braţelor de muncă ca urmare a mobilizării ţăranilor şi rechiziţiilor, ceea ce a determinat ca producţia să scadă la mai puţin de jumătate faţă de cea obţinută în 1939.

Bugetul statului, care suportase povara războiului înregistra an de an deficite mari, ce au fost acoperite cu emisiuni ale Băncii

Naţionale. În perioada 1940 – 1944 circulaţia monetară a crescut de la 64 miliarde lei la 357 miliarde, din care datoria statului reprezenta peste 80%. În această perioadă, aşa cum relata presa vremii[8] preţurile produselor alimentare au crescut de peste 60 ori comparativ cu anul 1938.

Contribuţia României la războiul din Vest a fost deosebit de mare. Ţara noastră fiind apreciată ca fiind a 4-a naţiune după numărul efectivelor, care au participat la operaţiuni militare. (De la 23 august 1944 până la terminarea războiului armata română a parcurs peste 1.000 km., a traversat 12 mari cursuri de apă, 14 masive muntoase, a eliberat 3800 localităţi, pricinuind inamicului pierderi constând în cca. 23.000 morţi şi peste 170.000 prizonieri. Sacrificiile armatei române au fost uriaşe. Acestea constau în 167500 morţi, răniţi şi dispăruţi, reprezentând 31% din cei 540.000 de ostaşi şi ofiţeri angajaţi în lupte. Din punct de vedere financiar efortul României la războiul din Vest se ridică la 106 miliarde lei, ce echivalează cu 770 milioane dolari la valoarea din 1938.)

În amplul proces de refacere a economiei distruse de război rolul cel mai important l-a avut statul, după instaurarea guvernului democrat de la 6 martie 1945, care a întreprins numeroase acţiuni concrete.

Instituirea în cele mai mari întreprindri a controlului „comitetelor de fabrică", care se bazau pe forţa organizatorică a muncitorilor, funcţionarilor şi tehnicienilor. (Afirmaţia este total neformdată deoarece ei nu dispuneau de puterea de decizie şi de competenţa necesară. Prin comisiile de supraveghere a producţiei, comitetele impuneu patronilor ca orice măsură ce privea angajarea, concedierea, salarizarea şi aprovizionarea muncitorilor să fie aplicată numai cu consimţământul lor. Prin aceste comitete s-a instituit şi controlul asupra proceselor de producţie, ceea ce a condus la creşterea producţiei şi la mai buna aprovizionare a populaţiei).

Noul guvern şi-a înscris între obiective sale pe lângă

---

[8] Ziarul Bursa din 8 martie 1945 p 2 ;

democratizarea vieţii, aşa cum relata presa[9] şi „sarcina de-a reface viaţa economică a ţării".

Încă din toamna anului 1944 a început confiscarea unor pământuri moşiereşti. Acţiunea a căpătat caracter oficial prin legea privind reforma agrară adoptată în 23 martie 1945. Prin aceasta au fost confiscate moşiile aparţinând celor responsabili de dezastrul ţării, ale populaţiei de origine germană din România, ale celor ce au fugit din ţară după 23 august 1944. (Aşa cum a fost cazul grofilor din Adeal care s-au retras odată cu trupele germane şi maghiare. Uramşii unora din aceştia profitând de ambiguitatea existentă în sistemul legislativ de la noi, în anii '2005 – 2006 au venit cu pretenţii de-a le redobândi). Cu ocazia reformei au fost preluate şi, pământurile moşierilor care în ultimii 7 ani nu le-au exploatat (cu excepţia suprafeţelor până la 10 ha.), bunurile zise „de mâna moartă" aparţinând unor instituţii, organizaţii etc. (Prin reforma agrară au fost expropriate 1468946 ha. de pământ, ce au fost atribuite fără despăgubiri, în primul rând ţăranilor care nu posedau pământ, orfanilor, văduvelor de război şi celor care au participat pe front. Pământurile au fost atribuite la 918.000 ţărani. Din aceştia 400.000 şi-au constituit gospodării noi, iar la 518.000 li s-a completat pământul până la 5 ha. Din suprafaţa expropriată, cca. 360.000 ha. au fost naţionalizate constituind rezerva de stat. Pe aceste suprafeţe au fost înfiinţate primele ferme de stat, devenite mai târziu întreprinderi Agricole de Stat (I.A.S) a căror suprafeţe au fost mult extinse prin naţionalizarea din 11 iunie 1948). Odată cu reforma agrară au fost confiscate şi 3130 tractoare, 1274 pluguri de tractor, 1996 batoze de cereale, 4321 semănători, care au constituit nucleul creării a 271 centre de maşini şi unelte agricole ale statului. (viitoarele staţiuni de mecanizare a agriculturii S.M.T.-un ce au existat până în vara anului 1990. Prin înfăptuirea reformei agrare s-au produs profunde mutaţii social-economice la sate. Au fost lichidate practic rămăşiţele semifeudale din ţara noastră, fiind consolidate micile gospodării. Ponderea gospodăriilor deţinătoare de 1 – 3 ha. a crescut de la 31, 1% cât reprezentau în 1941, la 36, 08 % în

---

[9] Ziarul Scânteia din 8 martie 1945 p 4 ;

1948 şi a celor cu 3 – 5 ha. de la 18, 4 % în 1941 la 23, 58 % în 1948. După recensământul din 1948 gospodăriile care deţineau între 10 – 20 ha. reprezentau 15, 3 % din suprafaţa agricolă, cele cu 20 – 25 ha., 7, 3% iar cele cu peste 50 ha. doar 6, 4%.)

Prin muncă susţinută s-a reuşit ca angajaţii din marile uzine să le repună în funcţiune aşa de ex. Uzina de vagoane „ASTRA" Arad, distrusă în proporţie de 60%, a fost pusă în funcţiune în 11 luni, iar întreprinderea de Avioane (I.A.R.) Braşov distrusă în proporţie de 80% a fost refăcută în 10 luni. (Această mare citadelă industrială, ca urmare a interdicţiei impuse de Uniunea Sovietică de a mai fabrica avioane a fost reprofilată pe producţia de tractoare. În urma primei comenzi de 5.000 bucăţi tractoare primită de la stat a fost reorganizată producţia, astfel că la finele anului 1947 au ieşit primele tractoare fabricate după licenţă sovietică. La aceiaşi dată agricultura dispunea de 9280 tractoare din care numai 6618 erau în stare de funcţionare).

Până la sfârşitul lunii martie 1945 prin efortul remarcabil al ceferiştilor s-a reuşit să se repare 639 km. linii de cale ferată, 1229 macaze, 589 poduri, şi podeţe, 9 tunele. La aceiaşi dată atelierele C.F.R. erau refăcute în proporţie de 45%, depourile 75%, rezervoarele pentru produse petroliere 70%, telecomunicaţiile cca. 50 %. În perioada 12 septembrie 1944 şi 23 februarie 1945, din numărul de 53819 de trenuri care au circulat, 50526 au fost trenuri militare. (Numai pe teritoriul Ungariei şi Cehoslovaciei au fost utilizate peste 23.000 vagoane, 322 locomotive şi 8 automotoare româneşti).

Producţia lunară de cărbune a crescut de la 11.000 tone cât era în septembrie 1944 la 213.000 tone în martie 1945.

În toamna anului 1945 a fost demarată construcţia conductei petroliere Făurei – Brăila – Galaţi, iar în noiembrie 1946 a fost pusă în funcţiune conducta de alimentare a capitalei cu gaze naturale din Ardeal. (Între localităţile Botorca jud. Mureş şi Agnita jud. Sibiu, aceasta fost construită de tineri voluntari, ce au acţionat în cadrul unor brigăzi constituite special. Pe câţiva ce erau din Mediaş i-am cunoscut personal).

În aprilie 1946 guvernul a stabilit ca fabricanţii şi comercianţii să declare zilnic toate materiile prime existente în patrimoniul lor,

rezultatele prelucrării şi destinaţia produselor. Prin această măsură a fost instituit controlul muncitoresc ce urmărea respectarea dispoziţiilor legale cu privire la producţie, circulaţia şi preţul mărfurilor, care a evoluat treptat spre controlul de stat.

Între măsurile adoptate de primul parlament ales în 1946 a fost „Etatizarea Băncii Naţionale", acţiune ce a avut loc în luna decembrie din acelaşi an. Măsura adoptată a avut multiple implicaţii economice:

a) începând cu aceasta dată, pe baza îndrumărilor primite de la „Consiliul Superior al Economiei Naţionale" banca, asigura dirijarea şi controlul creditelor;

b) banca avea dreptul de a exercita un control asupra tuturor celorlalte bănci, instituţiilor de credit publice şi particulare;

c) banca a devenit una din cele mai importante pârghii pentru îmbunătăţirea activităţii de finanţare a industriei şi transporturilor;

d) a constituit un important pas înainte pentru asigurarea controlului puterii asupra întregului sistem de producţie, repartiţie şi circuaţie a mărfurilor;

e) etatizarea a fost urmată de „reforma creditului", prin care se asigura folosirea creditelor numai în scopuri productive. (Încă de atunci s-a instituit interdicţia băncilor de-a acorda credite întreprinderilor ce acumulau stocuri prea mari, măsură ce s-a menţinut până în 1989, şi chiar în perioada de tranziţie, asupra celor cu capital majoritar sau integral de stat).

În luna iulie 1947 au fost adoptate două legi de mare însemnătate economică:

— Prima a fost legea pentru controlul creditelor bancare, prin care băncile aveau dreptul de a controla utilizarea creditelor;

— Cea de a 2-a a fost legea pentru organizarea şi controlul economic, prin care întregul control economic devenea de stat şi urma să fie aplicat în toate întreprinderile. Controlul era dirijat de către „Direcţia Generală a Controlului Economic din cadrul Ministerului Industriei şi Comerţului". Între atribuţiile acestui organism erau:

a) supravegherea aplicării legilor şi deciziilor privind colectarea produselor agricole şi materiilor prime;

b) controlul producţiei industriale ce intra în sfera de activitate

a Ministerului Industriei şi Comerţului;

c) controlul repartizării, distribuirii, circulaţiei şi consumului produselor industriale şi agricole;

d) controlul asupra regimului preţurilor; tarifelor, salariilor beneficiilor, devizelor, reprimarea speculei şi sabotajului economic.

În urma controalelor efectuate – ce aveau un caracter practic – au început să fie elaborate „programe de producţie" pentru întreprinderile industriale, din care se constata exercitarea uneia din funcţiile statului totalitar, ce se va manifesta mult mai pregnant începând cu anii 1949 – 1950 odată cu aplicarea primelor planuri anuale.

Sub patronajul Confederaţiei Generale a Muncii în lunile ianuarie-martie 1947 au fost organizate „Conferinţe Regionale de Producţie" în oraşele Bucureşti, Cluj, Timişoara, Iaşi, Craiova. În urma lor au fost constituite „Comisii regionale de producţie" cu ramificaţii în toate întreprinderile. Acestea furnizau date şi informaţii cu privire la elaborarea programelor de producţie, care la început au fost întocmite lunar, apoi pentru 3 şi 6 luni. Fiind ratificate prin decizii ale ministerelor, programele primeau caracterul imperativ obligatoriu. (Până la naţionalizarea din 1948 au fost elaborate programe pentru 24 ramuri industriale).

La 15 august 1947 a fost înfăptuită reforma monetară, acţiune de foarte mare importanţă pentru acea perioadă. Reforma s-a efectuat în favoarea celor săraci, ce alcătuiau majoritatea populatei: (Deci reforma a urmărit restrângerea masei monetare, care a crescut vertiginos în timpul războiului când nemţii din ordinul lui Hitler – ca să pară corecţi în faţa popoarelor cotropite – au tipărit bani necesari achitării mărfurilor cumpărate):

a) muncitorii şi funcţionarii au avut dreptul de a schimba până la 3 miiloane lei vechi;

b) ţăranii până la 5 milioane. (schimbarea s-a făut la raportul de 1: 20.000);

c) patronii au avut dreptul de a schimba sume echivalente cu salariile muncitorilor pe două luni care lucrau în întreprinderile capitaliste respective;

d) cu ocazia reformei din suma de 50.000 miliarde lei aflaţi în circulaţie au fost schimbaţi 22600 miliarde lei, ceea ce reprezintă 45, 2%. Odată cu reforma a fost stabilită o nouă scară de salarizare.

La sfârşitul anului 1947 producţia globală industrială era echivalentă cu 75% din cea obţinută în anul 1938. (La unele produse fiind superioară, aşa ca ex. la ciment era cu 15, 9% mai mare, la zahăr cu 6%, la geamuri cu 61, 2%).

În cursul anului 1947 au fost redate circulaţiei ultimele linii de cale ferată distruse de război: Ilva Mica-Vatra Dornei şi Deda-Sărăţel. De asemeni au fost finalizate lucrările la linia ferată Bucureşti-Roşiori-Caracal-Craiova. La 15 decembrie a fost restabilită circulaţia feroviară la nivelul întregii ţări. (La aceiaşi dată existau în circulaţie 2047 locomotive, din care 661 erau păstrate în rezervă, comparativ cu 1858 bucăţi existente în 1938).

Deşi în agricultură au continuat să persiste unele greutăţi, până la sfârşitul anului 1947, statul a colectat 35827 vagoane de grâu, 22301 vagoane de porumb, 13.000 vagoane de cartofi, reuşind să acopere o bună parte din nevoile alimentare ale populaţiei orăşeneşti.

Începând cu luna octombrie 1947, au fost introduse norme noi de impunere fiscală, prin care au fost urcate cotele la impozitele directe asupra averii şi veniturilor comercianţilor, în timp ce impozitele indirecte au fost reduse. Aceste modificări sunt reflectate de ponderea impozitelor încasate din total, care în cazul celor directe a crescut de la 27, 5% la 43, 2%, iar a celor indirecte a scăzut de la 72, 5% la 56, 8%. Măsurile aplicate în domeniul finanţelor au permis ca începând cu luna noiembrie 1947, bugetul statului să fie echilibrat, nemaifiind nevoie să se apeleze la Banca Naţională pentru acordarea de credite în vederea acoperirii deficitelor bugetare. (Acest aspect reflectă seriozitatea, consecvenţa şi neamestecului politicienilor în problemele financiare. Exemplu ar fi fost benefic pentru ţară dacă ar fi fost aplicat şi de către politicienii aflaţi la guvernare după 1990).

1.3.2 Actul naţionalizării principalelor mijloace de producţie. Semnificaţia acestuia.

Cucerirea puterii politice în ţara noastră, prin victoria forţelor democratice în alegerile din toamna anului 1946 şi proclamarea

Republicii la 30 decembrie 1947, au determinat preluarea şi a puterii economice, ce s-a concretizat prin actul revoluţionar al naţionalizării mijloacelor de producţie.

Naţionalizarea a fost precedată de recensământul întreprinderilor economice efectuat în 31 octombrie 1947, care a permis statului să cunoască întregul potenţial economic al ţării. (La acea dată existau în industria extractivă şi prelucrătoare 36729 întreprinderi, din care 1186 erau de stat. În ramura transporturilor erau 5711 întreprinderi, din care 5046 aparţineau statului, iar în domeniul bancar şi de asigurări erau 2806 întreprinderi, din care 289 erau de stat).

Naţionalizarea a fost favorizată şi de existenţa cadrului legal, concretizat prin prevederi districte aşa ca ex. În art. 6 din constituţia adoptată în aprilie 1948 se preciza că „bogăţiile de orice natură ale subsolului, zăcămintele miniere, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicaţie ferate, rutiere, pe apă şi pe mare, poşta, integraful, telefonul, radioul, aparţin statului ca bunuri comune ale poporului". Iar la artic. 11 se menţiona: „mijloacele de producţie, băncile, societăţile de asigurare care sunt proprietate particulară a persoanelor fizice sau juridice, pot deveni proprietatea statului, adică bun al poporului, în condiţiile prevăzute de lege".

Naţionalizarea a fost pregătită temeinic din punct de vedere politic, juridic şi organizatoric prin măsurile luate privind întărirea organelor de partid şi sindicale locale, a comitetelor de fabrică şi a cadrelor muncitoreşti capabile să preia conducerea întreprinderilor în caz de nevoie. Acţiunea a fost dezbătută în Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 10 – 11 iunie 1948, care a hotărât ca principalele mijloace de producţie industriale, miniere, bancare, de asigurări şi de transport, să fie trecute în proprietatea statului. Această hotărâre, a fost confirmantă prin legea adoptată de Marea Adunare Naţională din aceiaşi zi. Sub incidenţa legii au intrat:

a) din domeniul industriei şi transporturilor toate întreprinderile din ramura energiei electrice, extracţia şi prelucrară minereurilor, materialelor refractare, cimentului, celulozei şi hârtiei, filaturile de bumbac şi mătase, fabricile de zahăr;

b) întreprinderile prevăzute expres în lege din siderurgie, metalurgia neferoasă, construcţiilor navale, industria carboniferă;

c) întreprinderile pentru care se stabileau anumiţi parametri în funcţie de personalul utilizat, forţa motrică de care dispuneau şi capacitatea de producţie. În mod concret prin lege au fost naţionalizate 8894 întreprinderi, din care 3560 erau de interes local**10**. La acea dată ponderea sectorului de stat şi al administraţiei locale, determinată după numărul salariaţilor, era în industrie de 76%, în transporturi şi comunicaţii 98%, în comerţ şi credit de 42%.

Naţionalizarea din 11 iunie 1948 a fost extinsă ulterior şi prin alte acte normative aşa cum au fost următoarele:

a) prin Decretul din 13 august 1948, au fost dizolvate toate întreprinderile bancare şi instituţiile de credit particulare;

b) în septembrie 1948 „Creditul Industrial" a fost transformat în „Banca de investiţii", denumire păstrată până după 1989, când s-a numit scurtă vreme, până la privatizare, Banca Română pentru Dezvoltare;

c) în 9 septembrie 1948 au fost naţionalizate 9 linii de cale ferată particulare;

d) în noiembrie au fost trecute în proprietatea statului spitalele, policlinicile, laboratoarele medicale şi alte instituţii sanitare, întreprinderile cinematografice şi studiourile de filme etc;

e) în lunile februarie-martie 1949 naţionalizarea a cuprins şi întreprinderile industriale cu minim 10 lucrători şi 20 C.P. instalată;

f) în aprilie 1949 au fost naţionalizate farmaciile;

g) în a elaşi an a fost instituit monopolul statului asupra comerţului exterior;

h) iar în baza Decretului 52/1950 au fost naţionalizate imobilele aparţinând foştilor moşieri, bancheri, comercianţi şi industriaşi. (Repararea acestor abuzuri săvârşite de comunişti se încearcă a se realiza abia începând din 2005, în baza setului de legi aprobate de parlament, prin restituirea în natură, iar acolo unde nu este posibil prin acordarea de acţiuni la fondul „Proprietatea" constituit special

---

[10] Naţioonalizarea şi progresul social. Editura Politică Bucureşti 1974 p.24-25 ;

pentru acest scop).

Potrivit aprecierilor liderilor comunişti, naţionalizarea a avut un rol deosebit în evoluţia societăţii şi economiei româneşti fiind, justificată prin următoarele motivaţii:

a) a deschis o etapă nouă în relaţiile de producţie din ţară;

b) a dus la lichidarea marii burghezii industriale şi financiare;

c) a contribuit la crearea unui puternic sector de stat în economie şi aşa cum se menţiona mai târziu în documentele de partid, a avut un caracter socialist[11] „Naţionalizarea industriei, băncilor, transporturilor şi comerţului a dus la lichidarea proprietăţii capitaliste asupra mijloacelor de producţie, la crearea în economie a proprietăţii socialiste a întregului popor, marcând de fapt începutul făuririi societăţii socialiste în România";

d) a permis trecerea la conducerea şi dezvoltarea planificată a economiei;

e) naţionalizarea a reprezentat un act revoluţionar de o complexitate deosebită cu cele mai mari implicaţii de ordin economic, social şi politic pe plan intern, dar şi cu rezonanţe externe. Contrar părerilor liderilor politici ai vremii, care au afirmat că a constituit un exemplu pentru alte popoare, ce au aspirat mai târziu la lupta, pentru a deveni stăpâne pe propriile resurse naturale, naţionalizarea a avut uriaşe efecte negative nu numai de ordin moral, etic, ci şi economic, deoarece companiile străine – a căror averi au fost confiscate – au pretins în anii următori, despăgubiri în valută, care au fost suportate tot de către popor, acest aspect nefiind relatat de presă decât în foarte mică măsură până în prezent.

1.3.3 Reformele instituţionale şi trecerea la conducerea planificată a economiei.

Câştigarea puterii politice la 6 martie 1945, consolidarea acesteia la 30 decembrie 1947 şi a celei economice, la 11 iunie 1948, a permis statului să treacă la organizarea şi conducerea planificată a

---

[11] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism :Ed. Politică Bucureşti 1975 p.55 ;

economiei, potrivit uneia dintre legile de bază ale economiei centralizate, numită „a dezvoltării planice proporţionale”. Trecerea la conducerea economiei pe bază de plan a fost precedată de unele măsuri privind crearea instituţiilor specifice conducerii unitare. Încă la 23 martie 1945 a fost înfiinţat Consiliul Interministerial Economic, care a fost transformat în noiembrie 1945 în Consiliul Superior al Economiei Naţionale. Acesta avea sarcina de a stabili norme referitoare la repartizarea creditelor şi materiilor prime şi a institui controlul privind utilizarea acestora. În luna octombrie 1945 au fost înfiinţate Oficiile Economice Judeţene, care au preluat o parte din atribuţiunile privind evidenţa şi controlul producţiei, colectarea centralizată şi repartiţia mărfurilor. Oficiile erau subordonate direct Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării. În 5 aprilie 1947 a fost adoptată o nouă lege privind organizarea Ministerului Industriei şi Comerţului. Potrivit acesteia au fost unificate mai multe organisme, care până atunci funcţionau separat: Ministerul Economiei Naţionale, Subsecretariatul Aprovizionării, Comisariatul preţurilor, Comisariatul pentru comerţul exterior şi Subsecretariatul însuştriei de Stat. Noul minister era împuternicit să aplice măsuri privind:

a) producţia, reapartizarea şi distribuirea produselor;

c) coordonarea comerţului interior şi exterior;

d) stabilirea regimului de preţuri.

Tot în aceiaşi lună a fost emisă legea prin care Ministerul Industriei şi Comerţului a fost abilitat să stabilească preţurile produselor şi mărfurilor. (Măsura a fost practicată, cu mici modificări, până în 18 octombrie 1990, când primul guvern pos decembrist a emis hotatărârea nr. 1809, prin care a decis liberalizarea preţurilor şi stabilirea acestora pe baza „cererii şi ofertei”, regulă specifică economiei de piaţă. (La acea dată îndeplineam funcţia de Şef Serviciu Financiar la întreprinderea Virometan Mediaş şi am avut ocazia să particip la instruirea contabililor şefi din întreprinderile ce aparţineau de Ministerul Industriei Lemnului şi Materialelor de Construcţii. Instruirea a avut loc la sediul C.P.L. Bucureşti din cartierul Pipera. Înainte de instruire unii din cei peste 160 delegaţi au intuit că am fost convocaţi să ne comunice că s-a desfiinţat temeiul legal al preţurilor.

Presupunerea lor s-a dovedit a fi reală. Din acel moment a început marea bramburească, ce s-a amplificat în economia Românească pe măsura trecerii timpului. Din nefericire aceasta nu s-a încheiat nici în după 20 ani, ce au trecut de atunci, fapt concretizat prin creşterea permanentă a preţurilor. De aici se poate desprinde concluzia că la noi preţurile au fost determinate numai de către producători şi comercianţi, chiar în condiţiile unei adevărate abundenţe de mărfuri existente pe piaţă).

În septembrie 1947 a fost reorganizată Banca Naţională, care a fost abilitată să coordoneze întreaga activitate de creditare pe termen scurt precum şi decontările din economie.

La 1 iulie 1948 a fost înfiinţată „Comisia de Stat a Planificării", devenită ulterior „Comiterul de Stat al Planificării" (C.S.P.), care a avut rolul de fundamentare şi elaborare a planurilor anuale (pentru anii 1949 şi 1950) şi a planurilor cincinale, aberante, pe baza orientărilor şi directivelor P.C.R. (Acest organism a funcţionat până în 22 decembrie 1989, când au fost desfiinţate majoritatea structurilor comuniste).

Au fost organizate ministerele pe principalele ramuri de producţie. Iar printr-un Decret apărut în iulie 1948, au fost create 31 centralele industriale**12**, din care 24 erau coordonate de Ministerul Industriei, iar 7 de către Ministerul Minelor. Acestora le-au fost încredinţate atribuţiuni de coordonare şi control a activităţii întreprinderilor subordonate. Se realiza astfel punerea în practică a politicii P.C.R. şi a statului totalitar de conducere centralizată a economiei. Instrumentele prin care acţionau erau:

a) stabilirea indicatorilor de plan exprimaţi în producţie fizică, producţie globală, marfă, număr mediu scriptic de personal pe categorii din care personal tehnic, administrativ şi de conducere (TESA);

b) indicatorii de eficienţă (beneficii, cheltuieli totale şi materiale la 1.000 lei producţie marfă);

c) transmiterea obiectivelor de investiţii şi surselor de

---

12 ISTORIE ECONOMICĂ. Sub redacţia prif. Dr. N Marcu. . Ed. Didacrtică şi Pedagogică, Bucureşti 1970. p.437;

finanţare;

d) acordarea de repartiţii pentru procurarea celor necesare realizării producţiei, cât şi pentru desfacerea acesteia;

e) exercitarea controlului economic privind utilizarea eficientă a resurselor alocate. Întreprinderile erau private astfel de cel mai mic drept de autonomie şi independenţă economică. precum şi de putere decizională. (Despre acest fapt m-am convins personal în cei 36 ani când am lucrat în întreprinderea Vitrometan din Mediaş. În încercarea disperată a conducerii superioare de partid de a îmbunătăţii controlul economiei – în perioada 30 septembrie 1969 – 30 iunie 1971, centralele industriale au fost desfiinţate. În această perioadă, întreprinderile au fost coordonate direct de către ministere. După modelul chinez şi cel practicat în Coreea de Nord văzut de Ceauşescu, cu ocazia vizitelor făcute în aceste ţări – au fost constituite „Combinate industriale" ce includeau mai multe întreprinderi de acelaşi profil, situate în teritoriu învecinat, fără să fi fost luată în condiţierare distanţa dintre ele. Sediul combinatelor a fost ales pe scheletul cei mai mari, care era mai pueternică din punct de vedere economic, avea personal mai numeros şi ceva mai bine pregătit. În domeniul industriei alimentare a fost constituit câte un combinat la nivelul fiecărui judeţ. Acestea cuprindeau fabricile de morărit, panificaţie, conserve, zahăr, ulei, vinificaţie şi toate celelalte produse alimentare. După ce s-a ajuns la concluzia că astfel de unităţi sunt extrem de greu de condus şi controlat, începând cu data de 1 iulie 1971, s-a revenit la centralele industriale, care au funcţionat până în trim. ÎI 1990, când şi-au încetat definitiv activitatea. Este semnificativ de arătat, că pe vremea aceea aproape toate centralele industriale aveau sediul în Bucureşti, de parcă aici şi-ar fi desfăşurat activitatea toţi specialiştii din ţară. Exemplul cel mai reprezentativ este că Centrala Industrială a Sării, a funcţionat în capitală – inclusiv în anul 2009 – deşi aşa cum se cunoaşte aici nu este nicio salină).

Din nevoia de a revigora activitatea de comerţ exterior încă din decembrie 1947, au fost înfiinţate primele societăţi anonime de stat pentru comerţ exterior, care se ocupau exclusiv de exportul şi importul de mărfuri. Pe scheletul acestora au fost organizate viitoarele

43 întreprinderi de comerţ exterior existente la nivelul economiei în 1989).

La 23 ianuarie 1949 a fost înfiinţată Direcţia Generală a Miliţiei, chemată să reorganizeze şi să înlocuiască vechea poliţie. De la început miliţia avea ca sarcini:

— Emiterea permiselor de şedere, ceea ce îi facilita sarcina de monitorizare a mişcării populaţiei;

— Urmărirea cetăţenilor suspecţi;

— Acordarea sprijinului în confiscarea averilor;

— Pregătirea deportărilor, ce s-au efectuat în masă;

— Toate acţiunile de intimidare a populaţiei, pentru a elimina din faşă orice tentativă de nesupunere în aplicarea legilor şi hotărârilor organelor de partid şi locale ale puterii de stat. (În anul 1955 miliţia avea un efectiv de 40.000 de cadre, iar trupele de securitate cuprindeau peste 55.000 de soldaţi şi ofiţeri.)

În 28 iulie 1949 a fost emis Decretul privind reglementarea operaţiunilor de import, export şi tranzit, fiind instituit monopolul statului asupra comerţului exterior, care a fost legiferat ulterior prin constituţia din 1952. Încă din acea perioadă a fost demarată afirmarea României pe plan extern. Astfel:

a) la 25 ianuarie 1949 a fost creat Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), organizaţie cu caracter deschis, a cărei activitate s-a bazat pe normele privind colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică multilaterală şi pe principiile egalităţii în drepturi, a respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, a neamestecului în treburile interne şi a avantajului reciproc. Din CAER au făcut parte toate statele din blocul sovietic. România ca ţară fondatoare a militat tot timpul pentru respectarea acestor principii. (Ele au fost încălcate de mai toate statele cu sprijinnul Uniunii Sovietice ca ex. În 1952 la fosta uzină 23 August din capitală au fost create primele 10 autobasculante de 10 to. Fabricarea lor în serie a fost sistată la protestul Cehoslovaciei, care s-a opus afirmând că noi românii nu avem experienţă să producem camioane, ci să continuăm să producem cereale că ne oferă ei camioane şi automobile. Un alt exemplu îl constituie electrocarele, care tot în 1952 se produceau la Uzinele

Electroputere din Craiova, construită după modelul celei din Leningrad nuntă ELECTROSILA. La propunerea Uniunii Sovietice producţia acestora a fost transferată la Bulgari, unde erau fabricate de către întreprinderea BALKANCAR. Abia după anii 1985 electrocare şi electrostivuitoare au început să fie fabricate la întreprinderea de reaparat utilaj minier din oraşul Dr. Petru Groza, jud. Bihor, devenit după 1989 la vechea denumire de Ştei, iar motostivuitoare până la 3 to. putere de ridicare se produceau la Uzinele Mecanice din Timişoara. C.A.E.R.-ul a fost destrămat după 1989, când au fost lichidate datoriile recproce dintre ţările membre).

b) la 3 decembrie 1949 a fost înfiinţată Camera de Comerţ Exterior a României prin intermediul căreia au fost facilitate şi coordonate relaţiile economice externe. (În structura comerţului exterior, exportul, în anul 1948 la produsele alimentare şi animalele vii deţinea 48, 8% faţă de 35, 0% în 1938, iar importul 4, 4% faţă de 5, 0%; la materii prime şi semifabricatele exportul reprezenta 42, 1% faţă de 63% în 1938 şi importul 48, 2% comparativ cu 20,0%, iar la produsele finite exportul era situat la nivelul a 7, 2% faţă de 2, 0% şi importul de 47, 4% faţă de 75% în 1938).

Trecerea la conducerea planificată a economiei a început cu elaborarea celor două planuri anuale pe anii 1949 şi 1950. Prin acestea s-a urmărit consolidarea cuceririlor revoluţionare obţinute, continuarea refacerii economiei, prin asigurarea unei creşteri economice. Ambele planuri au fost îndeplinite şi chiar depăşite, cel din 1949 cu 8% iar cel din 1950 cu 3, 4%.

1.3.4 Măsurile organizatorice aplicate pentru apărarea statului şi cele represive de anihilarea rezistenţei comuniste.

După alungarea monarhiei şi proclamarea Republicii, noua putere a luat o serie de măsuri pentru anihilarea tuturor potenţialilor adversari politici şi mijloacelor ce ar putea avea influenţă asupra maselor.

Primele trupe de securitate au fost create la 7 februarie 1948, iar în baza Decretului 221 din 30 august 1948 a fost reorganizată securitatea care înlocuia vechiul Serviciu Special de Informaţii (S.S.I.). Rolul acesteia era de-a apăra cuceririle democraţiei şi asigurarea

securităţii Republicii Populare Române, împotriva complotului duşmanilor interni şi externi.

Principalele atribuţii ale trupelor de securitate erau:

a) menţinerea ordinii publice în marile centre industriale;

b) înăbuşirea oricărei rezistenţe faţă de măsurile adoptate de guvern;

c) participarea la procesul de colectivizare, prin ameninţări şi presiuni exercitate asupra ţăranilor;

d) anihilarea rezistenţei partizanilor din zonele izolate de munte;

e) paza penitenciarelor şi lagărelor de muncă:

De la această dată miliţia şi securitatea au funcţionat în subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În probleme de spionaj şi investigare penală, securitatea şi-a desfăşurat activitatea paralel – cu cele 10 departamente, numite Direcţii care dispuneau de birouri în oraşe şi unele comune. Dar apărarea cuceririlor democratice însemna menţinerea comuniştilor la putere. În fruntea conducerii superioare a securităţii au fost numiţi numai agenţi ai serviciului de securitate sovietici. Caracteristica oamenilor aleşi şi acceptaţi de Moscova era brutalitatea excesivă şi demagogia. Doar trei exemple vin să confirme acest lucru:

a) Secretarul generalal Ministerului de Interne Marin Jianu şi Alexandru Nicolski, anchetatorul şef, au primit ordinul de a înscena unele procese de sabotaj şi spionaj. Primul a fost cel declanşat în 24 mai 1948, când un grup de şase industriaşi în frunte cu Anton Dumitru şi Radu Xenopol, au fost acuzaţi de sabotarea propriilor mine, cu scopul de a produce o criză energetică în ţară. (Nimic mai fals, deoarece proprietarii minelor, ca în orice ţară aveau interesul să scoată cât mai mult cărbune, pentru a obţine profit);

b) La iniţiativa securităţii, şeful acesteia a fost numit Pintilie Bodnarenco – de origine ucrainean – care după ce îşi românizase numele în Gheorghe Pintilie, a devenit şeful structurii numite Direcţia Generală a Securităţii Poporului (D.G.S.P.). El îndeplinea şi funcţia de şef al Secţiei Politice şi Administrative al Comitetului Central, ce avea ca atribuţii şi coordonarea securităţii. În 1946 el a dus la îndelplinire

sentinţa de condamnare la moarte a fostului secretar general al P.C.R. Ştefan Foriş. Atunci el personal l-a omorât pe Foriş strivindu-i capul cu o rangă de fier. Apoi a dat ordin pentru uciderea mamei sale, care locuia în Oradea, fiind aruncată în râul Crişul Repede, cu pietri legate în jurul gâtului;

c) Duritatea lui Nicolscki, a fost confirmată în 1949 la Paris de Adriana Georgescu Cosmovici, o femeie arestată în iulie 1945, pentru motivul că ar fi aparţinut unei mişcări de rezistenţă. Ea a relatat că anchetatorii poliţiei secrete comuniste au bătut-o în mod repetat cu un săculeţ plin cu nisip, pe faţă şi bărbie, până a rămas doar cu şase dinţi în gură. Cu prilejul declaraţiei i-a amintit pe trei anchetatori, ce au ameninţat-o şi cu armele, aceştia fiind Stroescu, Buz şi Nicolski.

Din datele existente în arhivele Ministerulului de Interne se constată că faţă de 1148 persoane existente la înfiinţarea securităţii, din care 848 erau înregistraţi ca personal de secretariat şi muncitori manuali. Toţi aveau grade militare, începând cu cel de sergent major, chiar şi cei care erau încadraţi în funcţii de şofer, dactilografe, instalatori, ori chelneriţe. În teritoriu existau 2822 de ofiţeri, din care cca. două treimi erau încadraţi ca munmcitori, îndeplinind funcţii aoxiliare. În 1956 numărul lor a crescut la 13155 ofiţei şi 5649 angajaţi civili.

Pentru susţinerea acţiunilor represive ale securităţii şi miliţiei a fost constituit cadrul legal oferit de noul sistem al justiţiei, ce avea principala caracteristică subordonarea faţă de partid şi stat. Aceasta era consfinţită în art. 65 din constituţia R.S.R. adoptată în 1952, în care era menţionat că rolul justiţiei este de a apăra regimul de democraţie populară şi cuceririle oamenilor muncii, de a asigura respectarea legalităţii populare, a proprietăţii publice şi a drepturilor cetăţenilor. Caracteristicile esenţiale ale funcţionării sistemului juridic au fost:

a) judecătorii erau asistataţi de asesori populari numiţi de partid, din rândul muncitorilor cei mai devotaţi membrii. Prezenţa asesorilor populari a fost menţinută în sistemul judiciar, până în decembrie 1989;

b) curtea reprezentată de judecători şi asesori, avea dreptul şi puterea de a interveni în toate procesele şi a prezenta probele sale;

c) avocaţii apărării erau numiţi din oficiu, ei având rolul, ce se limita în cea mai mare măsură de a aduce scuze pentru delictele acuzaţilor;

d) practicarea avocaturii private era interzisă.

După distrugerea partidelor politice, a urmat lichidarea presei lor, astfel încât publicaţiile şi librăriile au intrat sub controlul statului. Din biblioteci au fost scoase cărţile şi publicaţiile ce nu conveneau noii puteri.

În zilele următoare a fost instituit un control asupra cultelor religioase, deoarece biserica a constituit un obstacol în calea implementării modelului sovietic.

Lupta împotriva rezistenţei anticomuniste armate duse de organele de securitate, începând din anii 1948, s-a concretizat în numeroase acţiuni de prindere şi anihilare a grupurilor alcătuite din câte 10 – 40 ţărani, foşti ofiţeri din armată, avocaţi, medici, studenţi, ce trăiau în munţi retraşi de ochii vigilenţi ai comuniştilor. Ele nu prezentau un pericol atât de mare, precum era teama pentru puterea comuinistă, ci doar din libertate subminau pretenţia statului de a exercita controlul total asupra ţării. Nu dispuneau nici de armament, decât de mici loturi de puşti şi pistoale mitralieră rămase din război cu puţină muniţie Grupurile erau sprijinite de ţărani cu alimente, îmbrăcăminte şi uneori cu adăpost:

a) propaganda comunistă numea aceste grupuri de partizani legionari, foşti membrii ai mişcării de extremă dreaptă Garda de fier. În realitate s-a dovedit ulterior că numai câţiva dintre ei au făcut parte din aceasta. Din raportul Direcţiei Generale ale Securităţii Statului întocmit în 1951 reiese că din 804 persoane arestate pentru că au făcut parte şi au ajutat 17 grupuri din munţi, erau: 88 foşti membrii ai Partidului Naţional Ţărănesc a lui Iuliu Maniu; 79 membrii ai Frontului Plugarilor; 73 foştri membrii ai Partidului Comunist şi 15 ai Partidului Naţional Liberal;

b) conform unui raport al securităţii din luna septembrie 1949 mai existau grupări teroriste în regiunile Braşov, Cluj, Craiova, Constanţa, Galaţi, Oradea, Ploieşti, Suceava şi Timişoara, care aveau mai puţin de 25 membrii fiecare;

c) dintre grupările existente, cea a Haiducilor Muscelului, condusă de către doi ofiţeri din armată Gheorghe Arsenescu şi Toma Arnăuţoiu, a supravieţuit cel mai mult. Acest fapt rezultă din relatarea Elizabetei Rizea o persoană implicată în activitatea formaţiunii. Multe din afirmaţiile ei au fost confirmate de documentele securităţii;

— Arsenescu ascunsese în vara anului 1947 arme într-un schit din satul Cetăţeni din apropierea oraşului Câmpulung Muscel, iar în primăvara anului 1948 a organizat o grupare apreciată ca teroristă, din care făceau parte Gheorghe Hachelzerner, Petre Cojocaru, Longhin Predoiu, Ion Gghica precum şi Ion Gheorghe Purchinescu;

— Arsenescu şi-a petrecut toamna şi iarna în capitală, unde la sfârşitul anului 1948, Toma Arnăuţoiu l-a contractat în vederea creării grupului în zona localităţii Nucşoara. El spera într-o insurecţie armată generală, ce urma să fie conusă de ofiţeri din vestul ţării, care însă aceasta n-a mai avut loc;

— Arsenescu a acceptat să-i furnizeze lui Arnăuţoiu arme uşoare. După întoarcerea lui Arnăuţoiu la Nucşoara, cu Nicoale Niţu el i-a recrutat pe fratele său Petre Arnăuţoiu, pe Ion Ghica, şi pe preotul satului Ion Drăgoi;

— În martie 1949 Arsenescu s-a întors la Nucşoara, unde s-a alăturat grupului ce s-a lărgit în lunile următoare prin atragerea altor săteni;

— Ministerul de Interne fiind îngrijorat de pericolul extinderii grupului, a înconjurat regiunea cu trupe şi ofiţeri ai D.G.S.P. Capturarea lor nu a fost posibilă deoarece ei au fost ajutaţi de către Gheorghe şi Elizabeta Rizea, Ion Săndoiu şi Ion Sorescu;

— În 18 iunie membrii grupului au fost prinşi într-o ambuscadă, în timp ce veneau după provizii. În urma schimbului de focuri au fost ucişi doi ofiţeri de securitate;

— La adăpostul întunericului, ei au fugit, însă la scurt timp în zonă a avut loc o masivă operaţiune de căutare, efectuată de către două batalioane de militari din armată şi de unităţi de securitate;

— Au fost operate mai multe arestări, din rândul locuitorilor, între care era şi Elizabeta Rizea. Aceasta după ce a fost dusă la primăria din Nucşoara, unde a fost lovită cu o bâtă de către

locotenentul de securitate Constantinescu şi ţinută 4 zile într-o pivniţă, a fost transportată la închisoarea din Piteşti. Acolo a fost bătută de câteva ori de subofiţerii Zamfirescu şi Mecu. Abia după 18 luni a fost judecată şi condamnată în decembrie 1950 la 7 ani de închisoare, pentru vina că a acordat ajutor grupului de partizani;

— După ambuscada din 18 – 19 iunie 1949, Arsenescu a decis să-şi împartă oamenii în două grupe: una sub comanda sa, care cuprindea pe: Ion Ghica, Titi Mămăligă, Benone Milea, Constantin Popescu şi Nae Ciolan, care şi-a ales locul de refugiu pe Valea Râului Doamnei. Cea de a 2-a grupare sub comanda lui Arnăuţoiu, formată din fratele său Petre, Titu Maria, Constantin Jubeleanu şi Maria Pop s-au stabilit în Valea Vâslanului. Cele două grupuri nu au supravieţuit mult. Milea a fost prins la 1 noiembrie 1949, Popescu şi Ciolan, după 3 zile, iar Ghica a dispărut fără urmă. Arsenescu şi Mămăligă au fost prinşi într-o capcană întinsă de trupele de securitate, după ce Mămăligă a fost rănit în urma schimbului de focuri. Arsenescu a reuşit să scape fugind din zonă, ducând o viaţă de pustnic, până în 1960, când a fost prins. Din gruparea lui Arsenescu, Mămăligă a reuşit să se strecoare până la grupul lui Arnăuţoiu;

— În prinăvara anului 1950, gruparea lui Arnăuţoiu, a fost nevoită să se despartă pentru a nu fi descoperită. Un grup alcătuit din Titu şi Maria Jubleanu, soţ şi soţie, fiul lor Ţică şi medicul Ion Marinescu au fost depistaţi. Prin schimbul de focuri Maria a fost împuşcată mortal, Titu Jubleanu arestat, iar cei doi tineri au reuşit să scape şi s-au alăturat celui de al 2-lea grup format din fraţii Arnăuţoiu Toma şi Petre. Maria Pop, Mămăligă şi Marinescu au fost omorâţi într-un schimb de focuri cu securitatea în 1952, ceilalţi patru s-au restras într-o peşteră de lângă satul Poenărei. La 20 mai 1958 fraţii Arnăuţoiu, după ce au fost duşi în eroare de un localnic, care le-a dat o băutură cu droguri au fost arestaţi. Maria Pop, după ce născuse s-a predat, iar Ţică Jubleanu refuzând a se predea s-a sinucis prin împuşcare. După aceste evenimente a urmat o scotocire a satelor din zonă, timp în care au fost arestate numeroase persoane, pentru ajutorul dat fraţilor Arnăuţoiu. Procesul loar a avut loc în 1959. Toma şi Petre Arnăuţoiu, împreună cu Nicolaie Andreescu, Ion

Constantinescu, preoţi în satul Poenărei, Ion Drăgoi, preot în Nucşoara, Nicolaie Băşoiu, Titu Jubleanu, Constantin Popescu, Ion Săndoiu, Nicolaie Soresu şi Gheorghe Tomeci, toţi ţărani, precum şi învăţătorii Alexandru Moldovan, Nicolaie Nițu, Gheorghe Popescu şi Milea au fost condamnaţi la moarte şi executaţi, iar Maria Pop a fost condamnată la închisoare pe viaţă, murind în temniţă. Potrivit documentelor securităţii, în acest grup au mai fost judecaţi: Ilie Dragomirescu şi Ion Gerigore arestaţi în 22 iunie 1958, Nicolaie Vasilescu, arestat în 4 iulie 1958 şi Ion Dumitrescu, arestat în 6 februarie 1959, care au fost condamnaţi pe termene lungi. Procesul lui Arsenescu, a avut loc în februarie 1962, după doi ani de la arestare. El a fost condamnat la moarte şi executat la Jilava în 29 mai 1962. Soţia lui şi tatăl său au fost judecaţi, pentru că le-au dat ajutor, fiind condamnaţi la pedepse de 10 respectiv 15 ani;

d) un alt grup de rezistenţă a fost cel condus de Ion Gavrilă Ogoreanu, din munţii Făgăraş. El, ca student la Universitatea din Cluj şi-a alcătuit grupul în 1948 din 11 colegi de la liceul din Făgăraş. După 7 ani, ei au fost capturaţi de trupele de securitate şi condamnnaţi la moarte în 1957. Singur Gavrilă Ogoreanu a scăpat arestării până în iunie 1956, când a fost prins la Cluj şi închis, fiind eliberat în 1964. După revoluţia din decembrie 1989 şi-a publicat autobiografia, în care relatează un episod petrecut la o cabană turistică de la Bălea Lac, unde în 1952, grupul lor a scos turiştii afară. Atunci el a lansat un comunicat demn de reţinut, relatat şi în alte publicaţii[13], a cărui conţinut exprimă un înalt sentiment patriotic, fiind plin de adevăr: Spuneţi vă rog oamenilor din ţară că mai există un colţ din Regatul României, care nu şi-a plecat capul înaintea comuniştilor. Şi atâta timp cât ne vor sta capetele pe umeri, acest colţ de ţară va fi liber. Spuneţi-le să-şi păstreze încredesrea că într-o zi România va fi liberă. Rugaţi-vă să vă ajute şi să ne ajute Dumnezeu. Acest îndemn plin de speranţă a devenit realitate în decembrie 1989.

Folosirea muncii forţate reprezintă o altă formă represivă exercitată de către statul totalitar:

---

[13] ISTORIA ROMÂNIEI .Ed. Enciclopedică. Bucureşti 1999 p 502;

— În ţara noastră aceasta a fost instituită potrivit Codului Muncii din 1950, când a fost înfiinţată o Direcţie în cadrul Ministerului de Interne, care avea sarcina să se ocupe de educarea prin muncă a elementelor ostile Republicii Populare Române

— Mascată sub eufemismul Serviciul temporar de muncă, pe care statul avea dreptul să-l pretindă cetăţenilor, munca forţată a fost folosită ca un instrument de pedepsire a sute de mii de persoane, acuzate de sabotaj economic;

— Printr-o hotărâre a Consiliului de Miniştri din 22 august 1952 unităţile de muncă au fost rebotezate colonii de muncă, ce erau administrate asemănător cu penitenciarele;

— Deportările în masă au început în 1952, când mai multe persoane au fost mutate din oraşe, familiile criminalilor de război, ale persoanelor aflate în închisori şi ale acelora care fugise peste hotare. Ei primeau înştinţări cu numai 12 – 14 ore înainte de plecare şi aveau voie să plece cu bagaje de max. 50 kg. Ofiţerii scoşi din armată, avocaţii, judecătorii, industriaşii şi posesorii a mai mult de 10 ha. pământ li s-a permis să ia cu ei tot avutul transportabil;

— Începând cu sfârşitul anului 1952 s-a interzis schimbarea domiciliului dintr-un oraş în altul, fără aprobarea miliţiei, Chiar şi stabilirea pentru 24 ore trebuia anunţată şi înregistrată, iar străinilor li se cerea obţinerea autorizaţiei de călătorie în interiorul ţării. Unele din aceste restricţii au fost suspendate în anii 1960, dar au fost menţinute alte forme de control a mişcării populaţiei, printre care a fost şi interdicţia de stabilire a domiciliului în cele 15 oraşe declarate oraşe mari. Toate acestea au fost anulate imediat după 1989;

— La începutul anilor 1950, în lagărele de muncă din ţară erau cca. 80.000 persoane, din care 40.000 erau folosiţi pentru construirea canalului Dunăre Marea Neagră, unde existau 8 lagăre şi alţii aşa numiţii lucrători voluntari. Proiectul canalului a fost aprobat în şedinţa Biroului Politic al P.C.R. din 25 mai 1949. În 1952 lucrările au fost întrerupte, pentru motivul, că politicienii aflaţi la putere, au apreciat că la canal s-au înregistrat acţiuni de sabotaj. Adevărul era altul. România nu avea resursele economice şi financiare pentru a susţine realizarea unui astfel de obiectiv, chiar dacă folosea aproape în exclusivitate

munca forţată;

— Cea mai mare concentrare de lagăre de muncă a fost organizată în Bărăgan, prin deportarea în masă a românilor, dar mai ales a sârbilor şi germanilor din Banat, ce locuiau pe o zonă situată la 25 km. de frontiera cu Jugoslavia. Aceştia erau apreciaţi un risc din punct de vedere al securităţii şi datorită stării tensionate create între România şi Jugoslavia, după excluderea acesteia din Kominform în iunie 1948. Deportările au început în iunie 1951, fiind vizate 40320 persoane, din care 1330 erau cetăţeni străini; 8477 basarabeni; 3557 macedoneni; 2344 titoişti; 1218 persoane ce aveau rude fugite în străinătate; 367 persoane care ajutase rezistenţa anticomunistă; 721 duşmani ai regimului socialist; 19034 chiaburi şi cârciumari; 162 foşti moşieri şi industriaşi şi 341 criminali deţinuţi. Pentru transportul deportaţilor s-au folosit 2656 vagoane şi 6211 camioane. Majoritatea deportaţilor au fost plasaţi în Câmpia Bărăganului, unde nu dispuneau de adăposturi, de apă, pâine şi alte lucruri necesare vieţii. Cu toate acestea datorită spiritului întreprinzător al bănăţenilor, până în toamnă şi-au construit bordee şi case din chirpici, întemeind unele aşezări specifice zonei de câmpie.

Pentru încarcerarea celor mai periculoşi deţinuţi politici au fost destinate următoarele închisori:

a) la Sighet, au intrat primii deţinuţi politici în 22 august 1948:

— Până în 1956 aici au fost întemniţaţi, în cele 72 celule, 180 de membri ai elitei conducătoare a României antebelice, din care mai mult de două treimi erau trecuţi de 60 ani;

— Între deţinuţi, au fost patru prim-miniştrii şi personalităţi marcante ale vieţii politice ca ex. Iuliu Maniu, conducătorul Partidului Naţional Ţărănesc, Constantin Brăteanu, conducătorul Partidulu Naţional Liberal, precum şi cei 12 episcopi ai Bisericii Greco-Catolice;

— Locaşul de detenţie a fost închis definitiv în 1974. Acolo a fost construit după 1990, în cinstea martirilor monumentul Memorialul durerii, care exprimă în mod grăitor nelegiuirile regimului comunist. Sub acelaşi titlu a fost realizat de către Lucia Hossu Longin, filmul difuzat de TVR-1 până în aprilie 2007, în peste 140 episoade. Pelicula ca orice manual de istorie trezeşte interes pentru cei care sunt dornici

să cunoască faptele reprobabile ale comuniştilor. De aceea un comentator de la publicaţia Dilema Veche, afirma că filmul ar trebui vizionat obligatoriu de către toţi elevii. După cum s-a relatat în presă centrală[14] autoarea filmului a lansat în 27 aprilie 2007 şi un volum intitulat Memorialul durerii. O istorie care nu se învaţă la şcoală. Cartea este însoţită de 10 DVD-uri cu filmele respective, cuprinzând textele din 36 episoade. Prin realizarea peliculei, autoarea consideră că a făcut un proces moral al comunismului. Ea a afirmat că în urma interiviurilor avute cu oameni cheie din regimul comunist, aceştia au avut în primii ani după 1989 teama că va veni cineva de la procuratură să-i ridice, însă pe măsura trecerii timpului această teamă le-a dispărut. Astfel s-au convins şi ei, că în România a fost instaurată adevărata democraţie.

b) foştii membri ai Gărzii de Fer au fost întemniţaţi la Aiud;

c) cei mai mulţi dintre intelectuali ca profesori, avocaţi au fost închişi la Gherla;

d) membrii P.N.Ţ.C.D. au fost trimişi la Galaţi, iar foştii poliţişti la Făgăraş;

e) închisoarea de la Piteşti a fost renumită prin experimentul original de educare sadic-grotesc aplicat pentru prima dată la 6 decembrie 1949 şi a durat până în august 1952:

— Aici se foloseau tehnici de abuz psiatric, prin care se urmărea distrugerea personalităţii indivizilor;

— Expereimentul reeducării efectuat sub conducerea lui Nicoski a situat România într-o poziţie distinctă în raport cu celelalte state est-europene. Detaliile sunt încă insuficient cunoscute în occident;

— Programul reeducării a fost păstrat în secret, cu cea mai mare grijă, comparativ cu altele, de către autorităţile din ţară;

— Faptele petrecute la Piteşti au fost relatate în 1963 de către Dumitru Bacu, fost deţinut politic, într-o carte scrisă în limba română apărută în Statele Unite, tradusă ulterior şi în engleză. Multe aspecte din cele prezentate au fost aduse la cunoştinţa poporului şi comentate

---

[14] Evenimentul Zilei din 1 7 aprilie 20078 p.26:

la radio Europa Liberă de către Virgil Ierunca. Acesta a relatalt cele petrecute la Piteşti în cartea sa intitulată Fenomenul Piteşti, reeditată după 16 ani de la prima apariţie la editura Humanitas, din care redăm următorul fragment: ... La Piteşti erau concentraţi tineri studenţi sau liceeni bănuiţi de gândire neloială şi destinaţi reeducării politice şi morale. Convertirea în oameni noi se făcea cu ajutorul unor deţinuţi mai vechi, de aceeaşi vârstă, absolvenţi ai programului de reeducare în patru etape, care treceau brusc de la camaraderie la procesul de tortură continuă. Când atingea ultimul prag al dezumanizării, al negării oricăror valori şi al autodelaţiunii pe temeiurile cele mai aberante, deţinutul era considerat reeducat şi devenea el însuşi torţionar. Prin urmare la Piteşti acea delimitare esenţială dintre victimă şi călău, sursă de căpătâi a rezistenţei, îşi pierde orice semnificaţie. De aici şi reuşita experimentului... Sensul cărţii lui Virgil Ierunca este să arate că, odată depăşite limitele suferinţei, omul nu mai poate continua să fie om. Orice ar fi tot victimă rămâne.

După 1990 au apărut şi alte mărturii despre cele ce au avut loc la Piteşti. Niciuna din surse nu scoate la iveală, cine a fost iniţiatorul programului de reeducare, cu toate că natura acestuia este de inspiraţie sovietică. La baza programului stăteau teoriile pedagogului rus Makarenco (1888 – 1939) privind tratarea criminalilor de drept comun. Deţinuţii erau aduşi în starea de a-şi da seama că sunt oameni declasaţi şi că singura lor salvare este dobândirea încrederii partidului;

— Deşi în opinia lui Makarenco, reeducarea trebuia să se realizeze prin munca în colectiv, adaptarea acesteia în România a fost aplicată prin torturi fizice continue, urmate de spălarea crerului;

— Sistarea aplicării metodei începând cu anul 1952, este atribuită înlăturării din partid a lui Vasile Luca, Ana Pauker şi Teohari Georgescu. Însuşi Gheorghiu-Dej, a afirmat cu acel prilej că a pus capăt regimului de teroare din închisori, iniţiat de cei trei;

— De teama eventualelor urmări, colonelul Zeller din Direcţia penitenciarelor – implicat direct în aplicarea programului – şi prieten cu Ana Pauker, s-a sinucis la scurt timp după demiterea acesteia. Prietenia dintre Ana Pauker cu Stalin şi Molotov a salvat-o de a fi

juedecată, iar legăturile ei cu Nicolski i-au asigurat imunitatea. (Din acest exemplu cititorii se pot convinge singuri şi trage concluzia cât de mare putea fi şi în acea perioadă influenţa evreilor care dispuneau de puterea de decizie).

Pentru a deruta opinia publică în legătură cu programul de reeducare, torţionarii au fost prezentaţi ca agenţi ai lui Horia Sima, fostul conducător al Gărzii de Fer. Scenariul inventat presupunea ca cei care nu au avut legătură cu Garda de Fer să fie judecaţi separat. Numai foştii legionari conduşi de Eugen Ţurcanu, au fost judecaţi împreună. La procesul acestuia, din octombrie 1954, desfăşurat în secret, s-a pretins că Horea Sima din Spania – unde se afla în exil – ar fi dat ordine lui Ţurcanu, în 1948 să aplice un program de tortură la Piteşti, pentru a compromite regimul comunist. Prin actul de acuzare emis în 22 septembrie 1954, se exprima că 22 deţinuţi conduşi de Ţurcanu au fost trimişi în judecată, fiind acuzaţi că au ucis peste 30 de alţi deţinuţi, pentru abuz şi tortură aplicate la 789 deţinuţi, dintre care peste 100 au rămas cu leziuni grave. Unii dintre aceştia s-au sinucis nemaiputând suporta tortura, iar alţii au înnebunit din cauza presiunilor psihice la care au fost supuşi. Prin actul de acuzare adus lui Ţurcanu, nu s-a pomenit nimic despre implicarea lui Nicolski în săvârşirea faptelor de tortură, însă s-a recunoscut că la închisoarea din Suceava, legionarul Eugen Ţurcanu a colaborat cu comandantul Tiron şi sublocotenentul Marici la reeducarea dseţinuţilor şi a convenit cu transferul său la închisoarea din Bucureşti pentru a organiza şi acolo aplicarea programulu de reeducare. Prin acelaşi act de acuzare au fost incriminaţi şi unii oficialii din Ministerul de Interne, aşa cum a fost Marin Jianu, care ar fi dispus conducătorilor închisorii de la Piteşti, să folosească bătaia pentru intimidare. Aceştia au ales pe unii dintre deţinuţi să-i bată pe ceilalţi cu promisiunea că vor primi hrană suplimentară.

Cu ocazia procesului desfăşurat sub supravegherea colonelului Alexandru Petrescu, nu s-a făcut distincţie între cele două categorii de acuzaţii respectiv:

— Între aceia ce nu au fost supuşi programului între care erau Ţurcanu, Popa, Nu-ţi Pătrrăşcanu şi Livinki;

— Cei care deveniseră torţionari ca urmare a acelui program printre care erau Gheorghe Popescu, Cornel Pop, Dan Dumitrescu şi Octavian Voinea;

— La 10 noiembrie 1954, toţi cei 22 acuzaţi, apreciaţi ca vinovaţi de către tribunalul militar Bucureşti, au fost condamnaţi la moarte. Aceştia au fost: Eugen Ţurcanu, Alexandru Popa, Nu-ţi Pătrăşcanu, Mihai Livinki, Gheorghe Popescu, Cornel Pop, Dan Dumitrescu, Octavian Voinea, Vasile Puşcaşu, Vasile Păvăloaie, Ioan Stan, Greigore Romanescu, Aristotel Popescu, Maximilian Sobolecschi, Constantin Juberin, Cornel Popovici, Ion Voi, Ion Cerbu, Cristian Paul Şerbănescu, Constantin Ionescu, Octavian Zbanca şi Nicolae Colibaş;

— La 15 noiembrie 1954 a fost executat Ţurcanu împreună cu alţi condamnaţi. Dintre cei care urmau să fie judecaţi pentru alte acuzaţii legate de program ca ex. Ţanu şi Voinea au rămas în închisoare, până în 1955, când au beneficiat de graţiere, deoarece toate sentinţele de condamnare la moarte au fost comutate în detenţie pe viaţă.

În închisoarea de la Piteşti au fost practicate şi tratamente cu şocuri electrice – aşa cu relatează unii dintre foştii deţinuţi – dar nu se conosc cazuri de administrare nejustificată a medicamentelor neuroleptice şi a celor cu şocuri de insulină, ca procedee aplicate în cadrul programului de reeducare.

Din literatura memorialistică apărută după 1989, rezultă că şi în alte penitenciare precum Jilava şi Aiud au fost folosite medicamentele ca metode de pedepsire, însă frecvenţa şi durata folosirii lor este dificil de stabilit din cauză că lipsesac dovezile clare. Este posibil ca diminuarea folosirii acestora este datorată sensibilităţii guvernului – fată de opiniile internaţionale exprimate pentru respectarea drepturilor omului – care dorea ca România să fie admisă în Organizaţia Naţiunilor Unite. După ce a avut loc acest eveniment în 1955, s-a observat o libertate mai mare în ţară, concretizată şi prin închiderea câtorva penitenciare printre care şi cel de la Sighet. Cu toate acestea respectarea chartei O.N.U. a continuat să fie un simulacru pentru regimuji comunist până în 1989.

Dar nelegiuirile săvârşite în socialism au fost reliefate şi în

Cartea neagră a comunismului, crime teroare şi represiune, scrisă de prestigioşi istorici europeni sub conducerea lui Stefane Cutois.

În România au existat zeci de mii de oameni care s-au opus comunismului. Ei au primit aproximativ 100 mii de ani de muncă silnică şi temniţă grea. Numai în cele cinci judeţe ale Olteniei sute de militari, profesori, învăţători, preoţi, studenţi, au căzut răpuşi de gloanţele plutoanelor de execuţie sau trupelor de securitate. Alte mii au murit în temniţe, la Canal, în Deltă sau în minele de plumb. Câteva exemple din judeţele Gorj şi Mehedinţi, vin să confirme cazurile în care au fost condamnaţi la moarte şi executaţi în numele poporului:

— Ţăranul Gheorghe Bratu din Piscuri, fost primar, condamnat la moarte şi executat la Jilava, pentru că s-a opus colectărilor obligatorii;

— Învăţătorul Dumitru Totir din Turnu Severin, Dumitru Năstâmbă, constructor naval din Rătezu, Nicolaie Trocan, ofiţer de aviaţie din Zegujani, au fost condamnaţi la moarte şi executaţi la Craiova pentru că intenţionau să răstoarne regimul democrat popular;

— Marin Tucă din Ioneşti, ofiţer de artilerie, a fost condamnat la moarte şi executat la Cluj, pentrru că a evadat din minele de plumb de la Valea Nistrului;

— Mircea Popovici, jurist şi Aurel Corlan, ţărani din Vlăduleni, au fost condamnaţi la moarte şi executaţi la Jilava, pentru spionaj în slujba puterilor imperialiste şi găzduire ai duşmanilor poporului;

Potrivit unor informaţii date publicităţii **15**, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (I.I.C.C.R), l-a acuzat pe Generalul de securitate Nicolaie Pleşiţă (actualmente pensionar, cu pensie militară) că a creat la sfârşitul anului 1980 o celulă de criză teroristă formată din cinci diplomaţi ai Republicii Socialiste România la Bon. Celula avea misiunea de a-i asasina pe dizidenţii români: Paul Goma, Şerban Orăscu şi Nicolaie Penescu. Atentatele au fost programate în urma participării celor trei la Conferinţa O.S.C.E. din noiembrie 1980 de la Madrid, unde aceştia au criticat în termeni duri regimul comunist din România. Metoda aleasă de Pleşiţă a fost

---

[15] Ziarul Cotidianul din 8 noiembrie 2007 p. 04;

trimiterea de colete-capcană expediate de la Madrid. Coletele trimise în februarie 1981, conţineau explozivi mascaţi în exemplare din memoriile liderului sovietic Nichita Hruşciov, tipărite în limba română. Cel mai grav a fost rănit Penescu, fost lider al P.N.C.Ţ.D. şi deţinut deţinut politic în lotul lui Maniu. El a murit în spital după câteva zile. Şerban Orăscu, fost lider al tineretului liberal din perioiada interbelică, a suferit răni uşoare la o mână şi un picior, fiind în pericol de a-şi pierde auzul. Paul Goma a fost mai prudent, pentru că în cazul său coletul nu a fost bine închis, iar el a observat firele dispozitivului exploziv. După ce a anunţat serviciul secret francez, a sosit la faţa locului o echipă de pirotehnişti. Ofiţerul care a acţionat pentru dezamorsare şi-a pierdut o mână în urma deflagraţiei. Tot în anul 1981 Generalul Pleşiţă a plătit un milion de dolari pentru a organiza atentatul cu bombă asupra postului de radio Europa-Liberă. Pus în faţa acestor fapte el a declarat că atentatele sale erau acte de patriotism. Cititorii au libertatea să aprecieze dacă a avut sau nu dreptate.

CAPITOLUL II

POLITICA ŞI ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN PERIOADA CONDUCERII CENTRALIZATE.

2.1 Politica României în relaţiile cu U.R.S.S., până în 1965.

În perioada postbelică, politica internă şi externă a ţării s-a desfăşurat sub aripa ocrotitoare a Uniunii Sovietice. Partidul Comunist, a acţionat sub directa îndrumare a reprezentanţilor P.C.U.S. care au sosit în ţară odată cu trupele sovietice, având grija ca treptat să aducă România la starea de dependenţă totală faţă de Uniunea Sovietică. Toarse acţiunile politice erau supervizate de către consilierii ruşi prezenţi în ţară, care au înregimentat România din punct de vedere economic şi militar blocului sovietic.

La 4 februarie 1948 a fost încheiat primul tratat de prietenie şi ajutor reciproc între România şi Uniunea Sovietică. Acesta se baza pe ideea unei apărări comune împotriva Germaniei sau oricărei alte puteri care ar putea fi asociată cu Germania. (Câtă aberaţie în fundamentarea unui astfel de tratat, în care se exprima o exagerare extrem de mare. Germania nici nu exista ca stat la vremea respectivă şi nu prezenta niciun pericol, neavând nici armată proprie. Pe teritoriul

ei existau numai trupele celor patru state ocupante, respectiv ale SUA, Franţei, Marii Britanii şi U.R.S.S).

După moartea lui Stalin, ce a avut loc în 5 martie 1953, politica externă în relaţia cu Uniunea Sovietică a cunoscut o oarecare destindere:

Hruşciov ajuns la putere a influenţat sistarea lucrărilor la Canalul Dunăre Marea Neagră pentru motivul că ideea construirii acestuia aparţinea lui Stalin. (La o întâlnire cu Stalin, Gheorghiu-Dej i s-a plâns că nu ştie ce să facă cu capitaliştii existenţi în ţară. Atunci Stalin a trasat o linie pe hartă României între Dunăre şi Marea Neagră precizându-i să facă acolo un canal unde să-i oblige să lucreze şi astfel se vor epuiza singuri).

În 1954 guvernul sovietic a fost de acord cu desfiinţarea SOVROM-urilor, prin vânzarea românilor a părţilor ce le reveneau din aceste companii mixte. Au rămas în funcţiune companiile mixte din domeniul exploatării uraniului, petrolului şi mineritului, care au fost vândute în 1956.

Delegaţia P.M.R. participantă la cel de al XX-lea Congres al P.C.U.S. din februarie 1956 a fost condusă de Gheorghiu-Dej, fiind însoţit de Iosif Chişinevski, Miron Constantinescu şi Petre Borilă. Raportul prezentat de Hruşciov l-a uimit pe Gheorghiu-Dej, provocându-i un şoc, din care a avut nevoie de cca. O lună pentru a reveni la starea normală. La Plenara lărgită a partidului din 23 martie 1956 Gheorghiu-Dej a prezentat într-o formă prescurtată un comentariu cu privire la conţinutul raportului, când a declarat şi a recunoscut că Stalin s-a complăcut în cultul personalităţii şi a permis ca poliţia politică să folosească teroarea. El a mai precizat că îndepărtarea lui Stalin de la conceptul marxist-leninist, a avut o influenţă negativă asupra partidului comunist al U.R.S.S. Tot cu acel prilej a încercat să anticipeze şi să abată critica, pentru a nu-şi demasca propriul lui stalinism, ci orientând-o spre adevăraţi stalinişti din partid, care erau Teohari Georgescu, Ana Pauker şi Vasile Luca, pe care atunci, nu i-a nominalizat direct. În acelaşi timp a menţionat că de la înlăturarea celor trei din partid, au fost aplicate măsuri decisive concrete, privind democratizarea internă, dând exemplul cu

introducerea conducerii colective începând de la Congresul din 1955. Atunci a recunoscut că şi la noi în ţară securitatea – cu toate rezultatele bune obţinute în demascarea spionilor străini – a depăşit limitele legalităţii lăsând să se înţeleagă că aceste abuzuri au avut loc în perioada când Teohari Georgescu a îndelinit funcţia de ministru de interne. În acea plenară Alexandru Drăghici nu a fost criticat, ci abia după 21 ani, Ceauşescu, l-a denunţat şi a cerut ministerului de interne să facă reîntoarcerea la legalitate la şedinţa secretă din sala Floreasca convocată de Gheorghiu-Dej în luna martie 1956 au participat peste 3.000 delegaţi reprezentând elita partidului din toată ţara. Atunci a fost prezentată pentru prima oară în public, o versiune prescurtată arportului lui Hruşciov. Personal Gheorghiu-Dej a atras atenţia că sunt interzie luarea de notiţe, sub motivaţia să nu fie răspândite în masă problemele prezentate. (Din acest avertisment se poate trage concluzia că nici el nu avea deplină încredere în elita partidului prezentă în sală, avânt teama că dacă vor fi răspândite în rândul populaţiei, ar putea avea surprize neplăcute. Asemenea temeri pun în evidenţă neîncrederea în cei mai devotaţi membrii ai partidului). S-a menţionat că raportul nu prezintă mare importanţă pentru Partidul Muncitoresc Român, deoarece ca urmare a politicii consecvente a Comitetului Central, cultul personalităţii a fost eliminat încă din 1952. Din discursul lui Gheorghiu-Dej a reieşit ca P.M.R. se afla pe linia cea mai dură dintre partidele satelite Moscovei. Organizarea şedinţei a demonstrat rezistenţa partidului la procesul de destalinizare şi în mod deosebit, personal a lui Dej, care în continuare şi-a consolidat controlul propriu asupra partidului.

Revoluţia din Ungaria, izbucnită la 23 octombrie 1956, a avut un impact puternic asupra politicii externe româneşti, care s-a manifestat prin fidelitatea conducătorilor faţă de Uniunea Sovietică, demonstrată practic prin numeroase exemple. După sosirea veştilor de la Budapesta, unde revoluţionarii au distrus monumentul lui Stalin şi au dat jos drapelul cu emblema Republicii Populare Ungare, la scurt timp au avut loc manifestaţii şi la noi. Astfel la 27 octombrie, în oraşele Cuj, Iaşi şi Timişoara au avut loc demonstraţii studenţeşti şi muncitoreşti, prin care au fost solicitate următoarele revendicări: renunţarea la

predarea limbii ruse în şcoli şi facultăţi şi îmbunătăţirea condiţiilor de hrană şi de trai ale studenţilor.

În 28 octombrie la Timişoara studenţii Caius Iacob, Teodor Stanca, Aurel Baghiu şi Ladislau Nagy, sprijiniţi de confereţiarul universitar Gheorghe Pop, au organizat o şedinţă secretă în care au decis să convoace o adunare generală a studenţilor din toate instituţiile de învăţământ din oraş, pentru a discuta despre hrana proastă oferită în cantinele studenţeşti şi lipsurile din învăţământ. În 29 octombrie 1956, adunarea a avut loc – fără aprobarea conducerii Politehnicii şi a organizaţiei de partid – la Facultatea de Mecanică, cu participarea a peste 1.000 studenţi. Conform unui raport al Comitetului regional de partid Timiş, cei doi reprezentanţi ai P.M.R. – prezenţi la adunare –, Petre Lupu şi Ilie Verdeţ, au fost huiduiţi, fiind nevoiţi să părăsească sala. Imediat au sosit la faţa locului unităţi ale armatei, care au închis clădirea şi au operat arestări. La 5 noiembrie din acelaşi an, cu ocazia unei adunări studenţeşti din Cluj Miron Constantinescu le-a promis studenţilor că orele obligatorii de limba rusă din universităţi vor fi desfiinţate şi se vor îmbunătăţi condiţiile de trai. În 29 octombrie, muncitorii cferişti de la «Uzinele Griviţa» din capitală au protestat cerând condiţii mai bune de muncă. Şi la Iaşi au avut loc demonstraţii în care cei prezenţi au cerut îmbunătăţirea aprovizionării cu alimente. În urma protestelor din Timişoara şi Cluj au fost operate arestări în special din rândul studenţilor.

Ca măsură represivă, guvernul a anulat amnistia din 1955 a unor pedepse aplicate deţinuţilor politici, procedând la rearestarea celor eliberaţi din detenţie.

La întâlnirea cu tineretul din organizaţia de comsomol din Moscova, Hruşciov a făcut aluzie la mişcările studenţeşti din România, afirmând doar că exista un spirit nesănătos printre studenţi şi a felicitat P.C.R. pentru modul rapid în care a soluţionat problemele.

De teama eventualelor invazii ale frontierei, în 30 octombrie regiunile Timişoara, Oradea şi Iaşi au fost puse sub conducere militară. Fără o anunţare prealabilă trupele sovietice s-au postat la graniţa de vest, pentru a intimida pe eventualii invadatori. Pentru a-i liniştii pe muncitori, guvernul a anunţat în 29 octombrie că va majora salariul

minim şi se vor acorda mai multe facilităţi ceferiştilor printre care şi dreptul la călătorii gratuite.

La 1 noiembrie 1956, Hruşciov însoţit de Malenkov a efectuat o vizită secretă la Bucureşti, pentru a discuta criza din Ungaria cu conducătorii români, bulgari, şi cehoslovaci, cerând ca trupele române să fie folosite pentru anihilarea revoltei din Ungaria. Georghiu-Dej a refuzat, justificând următoarele motivaţii:

— Datorită numărului mare de maghiari din armata ţării, cât şi simpatiei pentru Ungaria, armata nu ar prezenta suficientă încredere în acest conflict;

— Implicarea armatei ar fi putut genera în ţară tensiuni cu, populaţia maghiară. (Comentatorii politici occidentali şi oamenii de bună credinţă din ţară, au apreciat ca pozitivă motivaţia refuzului, care a fost justificată cu abilitate şi diplomaţie).

În timp ce Gheorghiu-Dej era împotriva intervenţiei trupelor române în Ungaria, Emil Bodnăraş a susţinut-o, motiv pentru care numai după câteva zile – deci încă în timpul revoluţiei – a fost numit ministrul transporturilor şi comunicaţiilor. Această funcţie ce i-a permis să dispună unele măsuri constând în lărgirea şi construirea unor drumuri strategice pentru a putea fi folosite de trupele sovietice ce tranzitau România. (Unul construit de mlilitari, între localităţile Rădăuţi şi Sadova, fără utlilaje, motiv pentru care a fost simbolizat prin statuia ecvestră amplasată pe un versant simbolizând «Palma». Călătorii care vizitează mănăstirea Suceviţa au ocazia să traverseze acest traseu deosebit de pitoresc).

Emil Bodnăraş a avut un rol important în aranjamentul ca Imbre Nagy – fostul conducător al guvernului din Ungaria – să fie deţinut în România. Acordul a fost exprimat cu ocazia vizitei efectuate în 21 noiembrie, împreună cu Gheorghiu-Dej la János Kádár, ce era noul prim secretar al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. A 2-a zi Imbre Nagy fiind răpit de ofiţeri ai K.G.B. a fost transportat în Bucureşti, unde i s-a acordat «azil», cum s-a exprimat Grigore Preoteasa ministrul de externe de atunci. Realitatea este că Nagy şi alţi membri ai guvernului său au fost cazaţi într-o casă conspirativă a securităţii situată într-o localitate la nord de capitală. Acolo au fost interogaţi de consilierul

K.G.B. specialist în probleme contrarevoluţionare Boris Sumilin. Pe timpul găzduirii nu a fost permisă vizita oficialilor O.N.U. promisă de Preoteasa, pentru a se convinge că nu sunt privaţi de libertate. Singurul care a primit acordul de la Sumilin de a le face vizită a fost Valter Roman, tatăl lui Petre Roman, primul premier instalat după 22 decembrie 1989 – un membru marcant al P.C.R. – care le-a pus întrebări colaboratorilor lui Imbre Nagy.

Un alt motiv al vizitei lui Dej şi Bodnăraş la Budapesta a fost oferirea de ajutoare constând în medicamente şi alimente, de care aveau nevoie în acea perioadă de criză, însă în realitate scopul era de a ajuta la reorganizarea serviciului de securitate maghiar A.V.H. care a fost dezorganizat complet. Trimiterea unui număr însemnat de agenţi de securitate de origine maghiară din Transilvania la Budapesta şi rămânerea o perioadă relativ lungă de timp acolo confirmă acest lucru. După înăbuşirea revoluţiei de la Budapesta, cu multe vărsări de sânge – de către armata roşie, dotată cu tancuri – Gheorghiu-Dej a luat unele măsuri pentru limitarea drepturilor maghiarilor din ţara noastră concretizate în

a) Restrângerea învăţământului de la toate nivelurile, inclusiv al celui superior reprezentat de Universitatea Bolyai din Cluj şi Institutul de Medicină şi Farmacie din Tg. Mureş. Măsura s-a materializat prin unirea începând cu anul 1959 a celor două universiăţi sub denumirea ce o poartă şi astăzi de «Babeş-Bolyai». (Aici se predau în prezent în cadrul, programului multiculturalităţii, 42 de discipline în limba maghiară, acoperind toate nevoile unei economii moderne, şi cu toate acestea unii lideri politici maghiari vor o universitate separată cu predare numai în l. maghiară, la care evident costurile să fie supărate din banii publici, deşi la Oradea există o universitate privată în care toate disciplinele se predau în numai în limba maghiară);

b) Alte şcoli au fost reorganizate prin renunţarea la predarea într-o singură limbă şi trecerea la utilizarea în aceiaşi şcoală a limbii române şi maghiare (toate au funcţionat în condiţii de armonie, fără niciun conflict etnic, până după 1989, când guvernele aflate la conducere având nevoie de cele cca. 6% din votuile U.D.M.R. le-au acceptat tot mai multe favoruri printre care şi separarea completă a

elevilor din unele şcoli şi licee în mod deosebit din Tg. Mureş şi Cluj Napoca).

În urma sprijinului dat de România invaziei sovietice din Ungaria concretizat prin: încurajări deschise, făcute cunoscut şi prin comunicatul dat publicităţii după vizita efectuată de Gheorghiu-Dej şi Bodnăraş în Ungaria, prin care şi-au exprimat opinia ca intervenţia era necesară şi corectă, ţara, noastră a beneficit de un mare avantaj. La 24 mai 1958 Hruşciov a ordonat retragerea trupelor sovietice de pe teritoriul românesc, acţiune desfăşurată cu mare operativitate astfel încât la 25 iunie, ultimii militari din cei 35.000 existenţi, au părăsit teritoriul românesc. Cu toate acestea bazele navale şi aeriene sovietice au rămas în locul unde au fost amplasate. Iar armatele din Ucraina de Sud şi din Republica Sovietică Moldovenească au rămas neclintite, astfel că puteau pătrunde oricând în România. (Cu toate promisiunile guvernelor sovietice, noi astăzi nu sunt retrase efectivele armatei a XIV-a ce staţionează pe teritoriul autoproclamatei Republici Nistrene, la graniţa de est a Basarabiei).

Pentru compensarea retragerii trupelor sovietice şi pentru a diminua grija sovieticilor ca retragerea ar putea afecta sprijinul lor acordat României, Gheorghiu-Dej a dispus aplicarea unor măsuri suplimentare de securitate internă:

a) Prin Decretul 318/21.07.1958 au fost aduse modificări la Codul penal, mai drastice decât cele ce prevedeau pedeapsa cu moartea:

— În art. 9 era prevăzută pedeapsa cu moartea oricăror români, care contractau străini pentru a comite un act «care ar putea provoca statului român să se implice într-o declaraţie de neutralitate sau într-o declaraţie de război» (prevederea avea menirea descurajării celor ce ar fi încercat să urmeze exemplul din Ungaria, unde revoluţionarii declaraseră neutralitatea ţării lor şi retragerea din tratatul de la Varşovia);

— În categoria sabotajului economic au fost introduse fapte noi precum furtul, şi mita. (Un exemplul este edificator în acest sens: de la baza de colectarea a cerealelor din Aleşd (jud. Bihor) a fost deturnat un vagon de 10 to. cu grâu, care urma să fie valorificat prin reţeaua

cooperaţiei de consum. Autorii fiind descoperiţi li s-a aplicat pedeapsa capitală);

— Şi pentru faptele huliganice săvârşite de tineri au fost sporite sancţiunile (cu toate că atunci se înregistrau extrem de rari asemenea fapte, iar pe stadioane nu manifestau de loc, comparativ cu zilele noastre, când au loc adevărate încăierări între susţinătorii echipelor de fotbal pe stadioane, distrugeri ale mijloacelor de transport şi altercaţii cu forţele de ordine. (ce bine ar fi dacă asemenea fapte ar fi judecate în regim de urgenţă şi aplicate pedepse drastice descurajatoare, menite să pună capăt pericolelor la care sunt supuse organelor de ordine şi spectatorii):

— Prin Decretul 89/1958 a fost prevăzută arestarea foştilor membrii ai Gărzii de Fier, ceea ce a condus la creşterea numărului deţinuţilor politici de la 6211 câţi existau în ianuarie 1955, la 10125 în decembrie acelaşi an şi la 17623 în ianuarie 1960;

b) Cei condamnaţi, potrivit noilor reglementări au fost trimişi la recoltat stuful din Delta Dunării, unde ar fi fost necesari peste 25.000 oameni, a căror efectiv a fost completat cu deţinuţii politici şi de drept comun;

c) Ziarul Scânteia prin articolul publicat în 5 februarie 1959 aducea elogii realizărilor muncitorilor din Delta Dunării, fără să facă nicio precizare referitoare la statutul lor şi la condiţiile de muncă. Acestea au fost deosebit de vitrege şi aproape insuportabile. Condiţiile existente în lagărele de muncă, rezultă din evidenţele Ministerului de Interne, care sunt confirmate şi de impresiile unui dseţinut care a reuşit, cu foarte mari riscuri să conducă un jurnal completat la începutul anilor 1960, din care redăm următoarele; – lagărele erau amplasate în patru zone: în Balta Brăilei, la nord de localitatea Hârşova, (unde se aflau cca. 10 lagăre); în apropiere de Feteşti (unde se aflau doar câteva lagăre mai mici); în jurul localităţii Periprava din Delta Dunării (acolo se afla cel mai mare număr) şi în apropierea lacului Dranov. Cel mai mare lagăr, ce adăpostea cca. 6.000 deţinuţi, era situat în localitatea Salcia din Balta Brăilei. Numărul total al deţinuţilor din Deltă era de cca. 40.000 oameni. Condamnaţii erau obligaţi să lucreze numai manual, stând în apă, uneori până la brâu şi

tăiau stuful cu coase şi seceri. Snopii de până la 50 kg. erau nevoiţi să-i transporte peste 1 km. distanţă, fără ca stuful să atingă pământul: Norma zilnică era de 15 snopi pentru fiecare, iar cei care nu o realizau erau sancţionaţi prin diminuarea porţiei de hrană. Condamnaţii, ce aveau imprimat pe dosul mânii literele «C.R», a căror semnificaţie exprima cuvântul «Contrarevoluţionar» erau maltrataţi: Hrana zilnică consta din câteva felii de pâine cu marmeladă şi o ceaşcă de cafea «cicoarea» (ce era un înlocuitor) acordată dimineaţa, o bucată de mămăligă rece la prânz şi ciorbă la amiază şi seara. Pentru prevenirea oricărei tentative de evadare, zonele erau înconjurate cu garduri de sârmă ghimpată, racordate la reţeaua de curent de înaltă tensiune şi erau supravegheate de patrule de gardieni călări şi de câini dresaţi. Deţinuţii erau adăpostiţi în colibe şi barăci neizolate şi neîncălzite, ceea ce îi predispunea să cadă pradă bolilor în special malariei;

d) Numărul deţinuţilor a crescut la începutul anului 1959, când în lagărul de la Stoeneşti din Balta Brăilei au fost aduşi peste 2000 de studenţi condamnaţi, precum şi 1400 ţărani ce s-au opus procesului de colectivizare forţată: majoritatea studenţilor au fost condamnaţi pentru tentativa de trecere frauduloasă a frontiereii. Ei au fost cazaţi în trei saivane cu dimensiunile: 6 m lăţime, 8 m. lungime şi abia 1 m. Înălţime. Din cauza condiţiilor deosebit de vitrege, mulţi studenţi s-au îmbolnăvit de febra tifoidă şi dizenterie, încât după trei săptămâni peste 400 au trebuit să fie trimişi la Galaţi pentru tratament, din care 40 au decedat în timpul transportului. Comisia de medici trimisă de la Bucureşti în lagăr a constatat că peste 1500 deţinuţi aveau nevoie de tratamente ce se puteau efectua numai în spitale. Direcţia Penitenciarelor în loc să ţină cont de recomandările medicilor i-au mutat în lgărul de la Periprava, unde cei mai mulţi au decedat după câteva zile. Efectivul a fost completat la începutul lunii aprilie 1960, cu peste 1.000 deţinuţi aduşi din penitenciarul de la Gherla. Călătoria lor în vagoane de marfă a durat 4 zile, fără hrană şi asistenţă sanitară încât unii au decedat pe drum.

În 1958 a apărut un Decret prin care se prevedeau noi epurări, din rândul funcţionarilor publici proveniţi din foştii ofiţeri ai armatei regale, foştii moşieri, persoanele cu cazier, politic şi copii acestora.

În închisori s-a înăsprit disciplina, gardienii primind peste noapte puteri pentru aplicarea unor pedepse fizice, ceea ce a demonstrat că regimul de teroare s-a amplificat.

După retragerea trupelor sovietice din ţară Gheorghiu-Dej şi-a orientat politica spre o autonomie accentuată faţă de Uniunea Sovietică şi faţă de partenerii din C.A.E.R. A refuzat să accepte ca România să fie considerată «coşul cu pâine «pentru Germania Democrată şi Cehoslovacia, state cu industrie dezvoltată. Dintr-un adept al teoriei leninist-staliniste privind industrializarea, Dej a devenit un comunist naţionalist, iar ca susţinător al stalinismului, a reuşit să reducă teroarea instituţionalizată, prin manifestarea a tot mai multe dezacorduri cu sovieticii. Începuturile autonomiei faţă de ruşi sunt apreciate de către Stefan Fischer-Galaţi[16] ca fiind din cursul anului 1955, când Gheorghiu-Dej ducea cu prudenţă o politică naţionalistă, formulată prima dată în 1945, prin care viza o posibilă afirmare a independenţei faţă de Kremlin, cu toate că există puţine dovezi care să confirme această idee. Alt autor Kennet Jowit[17] aduce argumente mai convingătoare ca ideea de autonomie a României faţă de Rusia Sovietică a apărut, fiind afirmată public abia în anul 1962.

În zilele de 20 – 21 martie 1961 au avut loc lucrările sesiunii Marii Adunări Naţionale[18] unde Gheorghiu-Dej prin cuvântarea rostită şi-a exprimat mulţumirea pentru alegerea sa în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat. Tot cu acel prilej a fost reales preşedinte al Consiliului de Miniştri Ion Gheorghe Maurer.

La consfătuirea cu reprezentanţii statelor membre în C.A.E.R. – ce avut loc la Moscova între 3 – 5 mai 1961 – Hruşciov a propus organismului să îndeplinească rolul de planificare supranaţională. Dacă acest rol s-ar fi aplicat România ar fi devenit o ţară furnizoare de materii prime şi ar fi fost nevoită să abandoneze programul de

---

[16] The New Rumania From People's Democrasy to Socialist Republic , apărută la Cambrige în 1967;

[17] Revolutionary Brekhrughs and National Developendt : The Case of Romania Berkeley şiLos Angeles 1971;

[18] Ziarul Scânteia tineretului din 22 martie 1961 p. 1 şi 2 ;

industrializare conceput iniţial, ceea ce ar fi condus la un adevărat haos în interior, cu imense consecinţe negative asupra întregii societăţi. (Din propunerea făcută de Hruşciov de poate desprinde concluzia că intenţia P.C.U.S. era să domine nu numai ideologic celelalte partide, ci să dispună şi de puterea economică măcar parţială a celolrlalte ţări satelite Moscovei).

În 31 octombrie 1960 a avut loc Plenara lărgită a C.C. al P.M.R., la care Gheorghiu-Dej a rostit o cuvântare cu privire la îndeplinirea planului pe 1960 şi obiectivele planului pe anul 1961. Din aceasta au reieşit următoarele[19]: În 1961 producţia de energie electrică va ajunge la 8, 8 miliarde Kwh, ce va fi asigurată prin creşterea puterii instalate cu 250 MW. Va fi demarată construirea de noi termocentrale printre care cea de la Luduş şi a complexului hidroenergetic de pe Argeş. Vor fi construite liniile de transport a energiei de 110 kv. dintre Fântânele-Luduş-Cluj; Govora-Bărbăteşti; Craiova-Caracal; Hunedoara-Brad şi Baia Mare-Satu Mare. La Iaşi va începe construcţia centralei termoelectrice şi de termoficare şi se vor deschide lucrările de construcţie a Combinatului Siderurgic de la Galaţi. Producţia de fontă va ajunge la 1 un milion to., iar cea de oţel la 2, 1 milioane to… Vor intra în producţie primele capacităţi la: combinatul de îngrăşă – aminte chimice de la Roznov, cel de fire şi fibre sintetice de la Săvineşti, de prelucrare a lemnului de la Blaj şi Gherla, filatura de bumbac şi combinatul de prelucrare a lemnului ambele din Piteşti, fabrica de confecţii din Călăraşi, tăbăcăria minerală de la Jilava, fabricile de prelucrare a laptelui din Mediaş, Turda, Călăraşi şi Reşiţa, fabrica de ulei din Iaşi şi vor fi demarate lucrările de construire a combinatelor de prelucrare a lemnului de la Comăneşti, Dej, Focşani şi a Institutului Politehnic din Bucureşti. În 1961 se vor da în folosinţă cca. 37 mii apartamente, cămine studenţeşti cu o capacitate de cazare de 11 mii locuri, cantine pentru 12, 5 mii studenţi, 22 cinematografe în oraşe şi alte 400 în mediul rural.

În luna noiembrie 1960, avut loc la Moscova Consfătuirea partidelor comuniste şi muncitoreşti – la care evident a participat şi

---

[19] Ziarul Scânteia tineretului din 1 noiembrie 1960 p. 1şi 2 ;

delegaţia P.M.R. – unde au fost dezbătute problemele situaţiei internaţionale şi ale luptei continue pentru pace, independenţă naţională, democraţie şi socialism. Cu acest prilej a fost confirmată unitatea de vederi a participanţilor asupra tuturor problemelor discutate, demonstrând fidelitatea faţă de «Declaraţia şi Manifestul păcii» adoptate în 1957. Atunci s-a constatat creşterea imperioasă a forţelor şi a influenţei internaţionale a sistemului socialist, creşterea luptelor de clasă, în lumea capitalistă, decăderea şi descompunerea sistemului capitalist mondial. S-a afirmat că sistemul socialist mondial se transforma în factorul hotărâtor al dezvoltării societăţii omeneşti, care influenţează direcţia principală şi particularităţile evoluţiilor istorice ale popoarelor. Au fost create premisele pentru noi victorii ale socialismului şi că victoria acestuia este inevitabilă. (Ce frumos sună aceste concluzii, ce au acoperit cu o ceaţă densă minţile tuturor ideologilor aproape 3 decenii, până la apariţia pe scena politică a Uniinii Sovietice, a lui Mihail Gorbaciov, cu ideile de «perestroika şi glasnosti». Păcat că nici după scurgerea a mai mult de 23 ani de la lansarea acestor odei, nu au fost recunoscute de către toţi apologeţii socialismului şi comunismului, Viaţa a demonstrat contrariul ideologilor sovietici deoarece capitalismul a evoluţ pe un plan superior, reuşind să doboare comunismul şi să răspândească ideile de libertate şi democraţie, ce s-au concretizat şi în dezmembrarea în 1991 a imperiului sovietic).

La cel de al III-lea Congres al P.M.R., din iunie 1960 Gheorghiu-Dej a folosit expresia egalităţii tuturor statelor socialiste, pentru a justifica propria politică a României de autonomie faţă de Uniunea Sovietică. Atunci a primit teoretic sprijinul Chinei pentru respingerea ideilor din planul C.A.E.R. La întoarcerea de la Bejing a delegaţiei României – care a fost pentru medierea conflictului dintre Gheorghiu-Dej şi Hruşciov – cu ocazia escalei de la Moscova, Hruşcov pentru a-i aduce pe Români pe calea cea dreaptă i-a ameninţat cu problema revizuirii teritoriale în Transilvaia şi chiar cu organizarea unor plebiscite atât în Basarabia cât şi în Transilvaia. (De aici se pot constata cât erau de perfide metodele şi instrumentele de colaborare între partidele comuniste frăţeşti. Această ameninţare – considerată

un şantaj – de aplicare a principiului lui Cato cel bătrân din Roma Antică, care exprima dictonul «divide et impera» (dezbină şi stăpâneşte), a cam potolit spiritele la Bucureşti, dar numai pentru scurtă vreme). Presiunea Moscovei asupra României a sporit în aceiaşi lună, când în capitala sovietică a fost lansată ideea planului profesorului de economie din Moscova Valaev, de constituire a unei regiuni economice care să cuprindă partea de Sud a R.S.S. Moldovenească, Câmpia Bărăganului, Dobrogea şi o parte din Bulgaria. Acest plan a fost respins categoric de guvernul României, care l-a condamnat public prin mijloacele de informare şi a constituit un subiect dezbătut pe larg la învăţământul marxist-leninist ce se preda în facultăţi. Ameninţările Moscovei şi refuzul chinezilor de-a acorda sprijin economic i-a determinat pe politicienii de la Bucureşti să dea publicităţii o declaraţie privind autonomia, care încerca să prevină orice mişcare din partea Moscovei şi solicita în acelaşi timp sprijin politic şi economic din partea statelor occidentale în disputa cu Uniunea Sovietică. Politica Românească a fost exprimată prin «Declaraţia cu privire la poziţia Partidului Muncitoresc Român în problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale», care a fost publicată în presa centrală[20]. (Şi aceasta a fost pe larg dezbătută în facultăţi în cadrul învăţământului politic din instituţii şi cel organizat cu cadrele didactice de la toate nivelurile).

În perioada 30 iunie – 1 iulie 1961[21] a avut loc Plenara Comitetului Central al P.R.M. la care Gheorghiu-Dej a prezentat Raportul asupra mersului îndeplinirii Directivelor Congresului al III-lea al partidului privind construirea socialismului la sate şi dezvoltarea agriculturii. Din raport a reieşit situaţia agriculturii la data de 1 iunie 1961, care se prezenta astfel:

Nr. crt. Explicatiii Suprafaţa de teren fata de total pe ţară agricolă arabilă mii. ha % mii ha. %

1. Unităţi agricole de stat 4270, 4 29, 4 1691, 3 17, 2

---

[20] Ziarul Scânteia din 23 aprilie 1964 p. 1 şţi următoarele;
[21] Ziarul Scânteia tineretului din 2 iulie 1961 p.1-3 ;

2. Gosp. Agric. colective 5069, 5 34, 8 4504, 7 45, 9
3. Întovărăşiri agricole 2742, 2 18, 9 2176, 2 22, 2
4. Total agricultura socialistă 12082, 1 83, 1 8372, 2 95, 3
din care:
— Gop. agric. individuale 2464, 5 16, 9 1448, 4 4, 6
Total agricultură 14546, 6 100, O 9820, 6 100, O

La aceiaşi dată în ţară existau 296 mii ha. cu viţă de vie, din care doar 113, 8 mii ha. erau cu viţă nobilă, suprafaţa totală va trebui să ajungă potrivit directivelor congresului la 300 mii ha. Acest obiectiv a fost atrins, dar nu atunci, ci abia în 1989. În 1965 trebuie să se ajungă la 300 mii ha. cu livezi, din care proporţia mărului şi părului trebuie să ajungă la 32 % din total. Economia dispunea de 650 mii familii de albine, de la care se obţine 4500 to. miere. Din aceasta se trimiteau la export 1600 to. În anii următori numărul stupilor trebuie să ajungă la 1100 mii buc., ceea ce înseamnă un plus de 800 to. miere. La sfârşitul anului 1961 agricultura va dispune de 52 mii tractoare fizice, 45 mii semănătrori mecanice şi aproape 22 mii combine de recoltat cereale păioase.

La 14 octombrie 1964 Hruşciov a fost înlăturat de la conducerea P.C.U.S., eveniment ce l-a determinat pe Gheorghiu-Dej să accentueze izolarea României de Moscova. Astfel că la 21 octombrie i-a cerut ambasadorului sovietic de la Bucureşti retragerea consilierilor K.G.B. din ţară. Atunci liderii de la Kremlin au acţionat furioşi trimiţând chiar a 2-a zi o telegramă – semnată de Vladimir Efremovici Semiceastnîi, şeful K.G.B-ului – lui Alexandru Drăghici reamintindu-i acestuia că România se afla sub umbrela Moscovei şi că măsura luată va fi urmată de regrete. Telegrama exprima o ameninţare directă, declarată făţiş conducătorilor de la Bucureşti. Discuţiile dintre Gheorghiu-Dej şi Leonid Brejnev succesorul lui Hruşciov privind retragerea consilierilor K.G.B. au continuat până la sfârşitul lunii noiembrie 1964, iar în luna decembrie s-a realizat retragerea lor împreună cu toate dotările din apartamente, pe care le rechiziţionaseră în totalitate. La gestul acestora de-a ridica mobilierul şi lenjeria de pat, reprezentanţii României, nu au făcut niciun protest, probabil de bucurie că au plecat. După retragerea consilierilor sovietici, serviciile române de securitate

şi de informaţii au fost primele dintre ţările satelite blocului sovietic, care au devenit libere, necoordonate de cineva din afară. Iar Direcţia Generală de Informaţii Externe (D.G.I.E.) a fost sigura agenţie, care s-a bucurat de libertate până în 1989 la căderea comunismului. În perioadele imediate Gheorghiu-Dej a acceptat aplicarea şi altor măsuri antisovietice: „aşa cum au fost următoarele:

— Desfiinţare Institutului de limbi străine «Maxim Gorki» din capitală;

— Eliminarea limbii ruse ca disciplină obligatorie din şcoli şi facultăţi;

— Renunţarea la numele rusesc al străzilor, inclusiv a oraşului şi regiunii Braşov, care până atunci purta numele lui Stalin, iar un sector din capitală se numea Lenin. Începând cu anul 1962 în ţară s-a simţit o sensibilă ameliorare a severităţii puterii represive, concretizată prin: eliberea deţinuţilor politici din închisori, a căror număr în lunile decembrie 1962 şi ianuarue 1963, a scăzut de la 16327 la 13017. Iar în baza Decretelor 5 şi 767 din 1963 numărul lor s-a micşorat la 9333, ca prin aplicarea Decretelor 176 din aprilie şi 411 din iulie 1964, majoritatea celor aflaţi în închisori au fost eliberaţi, marcând sfârşitul perioadei de teroare comunistă, care a costat viaţa a mii de români proveniţi din elita politică, economică, culturală şi religioasă a ţării.

Securitatea, avându-l în frunte pe destoinicul Alexandru Drăghici, ministrul de interne, din 1952 a rămas intactă până în 1989. După boala de cancer la plămâni declanşată la începutul lunii ianuarie 1965, Gheorghiu-Dej s-a stins din viaţă în 19 martie din acelaşi an.

2.2 Viaţa internă de partid sub conducerea lui Gheorghiu-Dej, din perioada 1948 – 1965.

Una din metodele aplicate cu succes de conducătorii comunişti pentru dobândirea puterii în interiorul propriului partid a fost elimiarea opozanţilor politici. În acest proces securiatea, care era supusă partidului a avut un mare rol, deoarece Pintilie şi ceilalţi colaboratori ai săi au cultivat în rândul securiştilor violenţa, generatoare de frică şi între acei activişti care încercau să justifice teroarea poliţienească şi care au devenit după scurtă vreme, ei înşişi

victime ale acestei terori aşa cum a fost cazul cu Ana Pauker, Teohari Georgescu şi Vasile Luca.

După 1944, nu numai statul era supus Moscovei, ci şi partidul Comunist Român. De aceea Gheorghiu-Dej încerca să dovedească loialitate deplină, fapt demonstrat prin aceea că între 1944 – 1952 a acţionat numai potrivit directivelor date direct de către Stalin. Un impact politic deosebit în rândul partidului l-a avut activitatea de epurare a sioniştilor, declanşată tot din ordinul lui Stalin. Aceasta a dus la intensificarea luptelor interne de partid, la accentuarea manifestării violenţelor, care de altfel au fost caracteristice societăţii româneşti din toată perioada postbelică. Astfel se explică, că şi tranziţia puterii de la Gheorghiu-Dej la Ceauşescu a fost caracterizată prin intrigi de tip bizantin, specifice ţărilor balcanice, în care crizele de succesiune erau momentele cele mai vulnerabile, specifice principiilor leniniste.

După intrarea în legalitate a P.C.R. în fruntea sa existau trei grupuri de politicieni: (a) Primul, numit «Grupul din ţară» era alcătuit din cei care s-au aflat în închisori şi cei ce au activat în ilegalitate. Acesta avea în frunte pe Gheorghiu-Dej şi colaboratorii săi apropiaţi: Ghrorghe Apostol, Nicolae Ceauşescu, Miron Constantinescu, Alexandru Drăghici, Teohari Georgescu, şi Alexandru Moghioroş; (b) Cel de al 2-lea grup, cuprindea membrii conducerii interbelice ai P.C.R. care, pentru a scăpa de arestări s-a refugiat la Moscova, purtând denumirea de «Biroul de la Moscova». În fruntea acestuia se afla Ana Pauker, membru al Comitetului Executiv al Kominternului şi şef al biroului extern al P.C.R. Ea îi avea alături pe Vasile Luca (un evreu maghiarizat, cu numele adevărat László Luka), Leonte Rautu (tot evreu cu numele Lev Oigenstein) şi Valter Roman, cu numele adevărat de Ernest Neulander. Deci grupul de la Moscova era alcătuit în exclusivitate din evrei; (c) Cel de al 3-lea grup era alcătuit din comuniştii veterani, ce au acţionat în ilegalitate. Avea în frunte pe Ştefan Foriş, de origine maghiar, mai precis evreu maghiarizat. El a fost confirmat ca secretar general al P.C.R. de către comintern în 1940. Din acest grup mai făceau parte Remus Koffler, Constantin Pârvulescu, Iosif Rangheţ, Constantin Agiu, şi Lucreţiu Pătrăşcanu.

Nici până în prezent nu au fost edificate împrejurările în care

Gheorghiu-Dej –, în lupta internă pentru putere –, a ajuns în fruntea conducerii partidului. Nu se ştie dacă a fost iniţiativa lui ori a fost primită de la Moscova. Cert este că Stalin îl prefera pe el, deoarece nu dorea ca P.C.R. să fie condus de un evreu, el cunoscându-i foarte bine pe evrei, care şi atunci s-au dovedit a fi foarte buni diplomaţi. Se ştia că el era un foarte bun ascultător şi executant al indicaţiilor primite de la Stalin. (Stalin avea nevoie de un astfel de conducător, care să-i fie fidel, ştiind că evreii sunt vicleni şi de multe ori trădători).

Primul pas făcut de Gheorghiu-Dej în consolidarea puterii a fost înlăturarea de la conducere a membrilor «Biroului de la Moscova». Acest lucru a fost posibil datorită abilităţii sale, de a crea alternative şi măsuri de siguranţă împotriva atitudinii viitoare a lui Stalin.

Ana Pauker a fost înlăturată din conducerea partidului în urma amplului proces de «verificare» a calităţii membrilor de partid, prin care se urmărea eliminarea elementelor carieriste şi oportuniste. Verificările au avut loc în perioada noiembrie 1948 – mai 1950, prin care au fost scoşi din partid 192.000 membrii, apreciaţi ca «elemente exploatatoare şi duşmănoase», ce au primit calitatea de membru cu sprijinul dat de Ana Pauker, în anii 1945, perioadă când avea sarcina recrutării în masă de cât mai mulţi membri. În 1950 Ana Pauker a devenit suspectă deoarece sionismul a înlocuit titoismul ca erezie, fiind săpată la alegerile din 13 martie 1951. Sprijinit de către Stalin, care a fost iniţiatorul mişcării antisemite în rândul tuturor partidelor satelite, Gheorghiu-Dej a reuşit să influenţeze alegerea în fruntea partidului a oamenilor ataşaţi lui (acest procedeu va fi menţinut şi aplicat şi în perioadele următoare când în fruntea partidului din 1965 s-a aflat Ceuşescu, iar după 1989 de către toţi liderii partidelor aflate la guvernare!). Supremaţia lui Dej a fost recunoscută la aniversarea a 30 ani de la crearea partidului comunist Român, în mai 1951, când a afrinat că cei mai vechi membrii erau Vasile Luca şi Ana Pauker, care l-au recunoscut pe el ca unic conducător. În 2 iunie 1952 Gheorghiu-Dej a fost numit prim-ministru (preşedinte al Consiliului de Miniştrii), el continuând să fie secretar general al partidului. De acum înainte avea mai multă putere pentru a continua lupta împotriva adversarilor politici Pauker, Luca şi Georgescu. Atacurile duse

împotriva lor au fost finalizate la Plenara C.C. al P.C.R. din 29 februarie – 1 martie 1952, când au fost epuraţi din partid. Acuzaţiile aduse «deviaţioniştilor «cum erau etichetaţi Pauker, Luca şi Georgescu au fost pregătite de Miron Constantinescu, Iosif Chişinevski şi Alexandru Moghioroş, cu ajutorul şi sub stricta supraveghere a consilierilor sovietici aflaţi în ţară. În cuvântarea rostită de către Gheorghiu-Dej din 29 iunie 1952, Vasile Luca a fost acuzat pentru: (a) întârzierea dezvoltării industriei grele; (b) protejarea a mii de chiaburi încadraţi ca ţărani mijlocaşi; (c) încurajarea capitalismului şi profitorilor; predcum şi (d) fraudele comise de către Ministerul de Finanţe şi Banca Naţională cu ocazia înfăptuirii reformei monetare din 27 – 29 ianuarie 1952. La 27 mai din acelaşi an a fost exclus din partid. El a fost supus unor torturi, cu scopul de-a obţine mărturii pentru a putea fi implicat alături de Pătrăşcanu.

Anei Paukei i s-au adus acuzaţii pentru împiedicarea organizării gospodăriilor agicole colective şi forţarea procesului de înscriere în acestea. Securitatea a lansat campania împotriva ei, prin care era răspândită ideea că avea contacte cu agenţii de spionaj din occident prin intermediul fratelui său ce trăia în Israel şi că ar deţine bani într-o bancă din Elveţia. Cu toate aceste acuzaţii, nedemonstrate, datorită apropierii ei de Stalin şi Molotov – deşi a fost aspru criticată în aceiaşi plenară – a fost menţinută în funcţia de ministru de externe, îndepărtarea din viaţa politică s-a făcut treptat, nefiind condamnată, ci lăsată în libertate până în 1960 când a decedat. Urmaşul ei la conducerea ministerului de externe a fost tot un evreu Simion Bughici.

Teohari Georgescu a fost înlocuit din fruntea ministerului de interne cu Alexandru Drăghici, cel ce a fost adjunctul lui Pintilie şi urmaşul acestuia de la secţia Comitetului Central al P.C.R. care se ocupa cu urmărirea şi spionarea membrilor de partid. Decesul lui Stalin din 3 martie 1953 şi procesul lui Beria din decembrie acelaşi an, au deschis drumul luptei pentru putere şi la Kremlin. Aceste evenimente au fost de natură să creeze o oarecare confuzie în rândul partidelor comuniste satelite, care au continuat să imite politica Moscovei în ţările lor, aşa cum s-a întâmplat şi în România Aflat la putere Gheorghiu-Dej, a continuat procesul spionilor şi teroriştilor,

înarmându-se şi pregătindu-se pentru a da replici eventualelor critici din partea Moscovei privind slăbirea vigilenţei împotriva duşmanilor imperialişti.

În septembrie 1953 Hruşciov a fost ales prim secretar al P.C.U.S. iar Gheorghi Malenkov prim-ministru, evenimente ce au marcat separarea puterilor de la nivelele cele mai înalte din Uniunea Sovietică. Acestea i-au oferit prilejul lui Dej să opereze pentru scurtă vreme manevre concretizate prin introducerea conducerii colective şi la noi în ţară, începând din aprilie 1955. Pentru a elimina un potenţial rival al său la conducerea partidului – care se bănuia că s-ar fi bucurat de sprijinul celor de la Moscova – Dej a ordonat demararea procesului lui Lucreţiu Pătrăşcanu arestat încă din 1948. Acesta era vulnerabil la neîncrederea şi invidia celor de la Moscova. El şi-a diminuat poziţia publică prin unele manifestări de patriotism, care în acele vremuri erau considerate şovine fiind apreciate de comunişti ca adevărate crime. Unul din motivele îndepărtării sale a fost refuzul lui Stalin de a tolera ideile de creare a unei federaţii balcanice comuniste lansate de Gheorghi Dimitrov, liderul partidului comunist bulgar în ianuarie 1948. Întrucât s-a manifestat indisponibilitatea ţării noastre de-a adera la acea idee – neacceptată de Kremlin – P.C.R. a primit instrucţiuni de a-i îndepărta pe şovinişti. După arestarea lui Pătrăşcanu – ce a avut loc în luna august 1948 şi începerea interogatoriului, care a durat până în ianuarie 1949 – cazul lui a fost transferat Serviciului Special de Informaţii. Acest procedeu aplicat lui a permis ca investigaţiile să se desfăşoare asemănător ereticilor titoişti din ţările vecine Ungaria şi Bulgaria. Pătrăşcanu a fost interogat până în 1952, când acestea au continuat sub directa supraveghere a consilierilor sovietici. Procesul lui s-a desfăşurat cu uşile închise în aprilie 1954. Din rechizitoriul ce cuprindea 36 pagini, rezultă că a fost acuzat pentru următoarele fapte:

— Ar fi fost agent al poliţiei fasciste burgheze şi al serviciilor secrete engleze;

— L-a sprijinit pe Antonescu în războiul împotriva Uniunii Sovietice;

— Ar fi colaborat cu anglo-americanii pentru răsturnarea

guvernului instaurat la 6 martie 1945;

— Transmisese informaţii serviciilor secrete americane şi engleze privind securitatea statului. Procesul, desfăşurat la tribunalului militar Bucureşti, s-a finalizat prin condamnarea la moarte. Sentinţa a fost dată, cu avizul sovieticilor şi a lui Gheorghiu-Dej, care a scăpat astfel de ultimul posibil rival la conducerea partidului. Titel Petrescu, reprezentantul partidului socialist din România, un intelectual de seamă şi de bună credinţă – ucis de conducerea comunistă imediat după preluarea puterii, la fel ca şi Lucreţiu Pătrăşcanu, reprezentantul P.S. – i-a convins pe Maniu şi Brăteanu să participe la înlăturarea Mareşalului Antonesu, sub motivaţia că apartaneţa lor la socialism şi comunism ar facilita înduplecarea Moscovei, propunând un complot împotriva lui Antonescu, care a fost dus la îndeplinire cu sprijinul tânărului rege Mihai I. Complotul a avut loc şi cu sprijinul unor militari nesemnificativi, adversari a lui Antonescu., între care era şi generalul Sănătescu, ajuns ministru după ocuparea ţării de către ruşi. După moartea lui Stalin, nu au avut loc schimbări în politica partidului, nefiind pusă în practică descentralizarea conducerii economiei şi nici oprit procesul agresiv de colectivizare a agriculturii. Singura schimbare a fost aceea că în 1955 s-a acordat pentru scurtă durată o amnistie deţinuţilor politici. La cel de al 2-lea Congres al P.M.R. din decembrie 1955, Gheorghiu-Dej a fost reales în fruntea partidului incluzând în Biroul Politic aceleaşi persoane ce fusese alese în 1952, fiind adăugaţi doi membrii: Nicolae Ceauşescu şi Alexandru Drăghici, care după opinia lui Gheorghiu-Dej erau două stele urcătoare spre ierarhia partidului. El a încurajat rivalitatea dintre cei doi, respectiv între aparatul de partid (controlat de Ceauşescu) şi birocraţia securităii (aflată sub conducerea lui Drăghici).

Imediat după întoarcerea în ţară de la Congresul al XX-lea al P.C.U.S. unde a participat delegaţia condusă de Gheorghiu-Dej, doi dintre membrii acesteia Miron Constantinescu şi Iosif Chişinevski, l-au acuzat pentru că a urmat şi aplicat principiile staliniste. Tocmai aceste critici au dus la consolidarea prieteniei dintre ei. Georghiu-Dej a apreciat că Iosif Chişinevski a fost influenţat de prietena sa Ana

Pauker, care a fost acuzată pentru greşelile comise în trecut. Dar şi Chişinevski era implicat în afacerea Pătrăşcanu. Constantinescu vedea în raportul prezentat de Hruşciov un motiv de a discuta nevoia de liberalizare în cadrul partidului şi a ţării. Pentru Dej demolarea cultului personalităţii lui Stalin constituia un element demoralizator, motiv pentru care a făcut tot ce-i stătea în putinţă să-l minimalizeze. De aceea, până la decesul, ce a avut loc în 19 martie 1965, lupta internă de partid cunoaşte o perioadă de linişte.

Cu ocazia participării lui Gheorghiu-Dej la sesiunea anuală a O.N.U. din septembrie 1960, a avut loc o întâlnire cu reprezentanţii comunităţii româneşti din S.U.A. Cu acest prilej i-au fost adresate următoarele întrebări, la care a răspuns pe loc:

a) De ce? după 15 ani de la instaurarea guvernului lui Groza există deţinuţi politici în închisorile din România?; mai persistă teama că aceştia sunt în stare să răstoarne guvernul?;

b) De ce? se manifestă segregaţie în accesul la învăţământul superior unde candidaţii sunt obligaţi să completeze cererea ce cuprindea 8 pagini, cu informaţii despre toate rudele apropiate şi îndepărtate ale potenţialilor studenţi?

În răspunsul dat Gheorghiu-Dej le-a promis ca după revenirea în ţară va avea în vedere aceste observaţii, care s-au concretizat în

— Eliminarea restricţiilor de intrare la facultate, cu excepţia celor de la filosofie şi ştiinţe juridice, cererea fiind redusă la doar o pagină, care a fost menţinută în această formă până în 1989;

— Începând cu anul universitar 1961 – 62 au fost reînfiinţate facultăţi de ştiinţe economice în centrele universitare Cluj şi Iaşi unde au existat până în 1948 Academii Comerciale;

— În 1964 au fost eliberaţi toţi deţinuţii politici, care au rezistat perioadei lungi de detenţie.

2.3 Ascensiunea lui Nicolaie Ceauşescu în lupta pentru dobândirea tuturor pârghiilor de conducere în România.

La numai trei zile după moartea lui Gheorghiu-Dej, respectiv în 22 martie 1965, în fruntea P.M.R. se afla Nicolaie Ceauşescu, cel care va conduce destinele ţării până în 22 decembrie 1989, când a avut loc revolta populară împotriva lui şi a comunismului. Până la alegerea sa

în fruntea partidului, Ceauşescu a parcurs un drum lung, presărat de evenimente deosebite. Reliefarea câtorva dintre acestea prezintă importanţă pentru cititorii dornici să afle cine a fost şi cum a ajuns în fruntea partidului. Ceauşescu s-a născut la 26 ianuarie 1918 într-o familie cu 10 copii, el fiind al 3-lea. De la a vârsta de 11 ani a plecat la Bucureşti pentru căutarea unei slujbe. Din adolescenţă a devenit membru al Partidului Comunist, ajungând în conflict cu autorităţile, motiv pentru care, din cauza convingerilor politice, între anii 1933 – 1938 a fost condamnat de 4 ori. Încă de la vârsta de 18 ani, respectiv în 1936 a fost ales în organe politice de conducere, îndeplinind funcţia de secretar regional al unei organizaţii U.T.C., iar în 1938 a fost promovat în cea de secretar al Comitetului Central al U.T.C. În septembrie 1939 a fost judecat şi condamnat în lipsă la trei ani şi şase luni închisoare, continuând să activeze în ilegalitate, până în luna iulie 1940 când a fost prins şi încarcerat. În primii doi ani ai războiului, şi-a ispăşit pedeapsa în mai multe închisori, iar din august 1943 a fost transferat în lagărul de la Tg. Jiu, unde a rămas până la căderea guvernului Antonescu în 23 august 1944. Aici i-a cunoscut pe cei mai de seamă membrii ai P.C.R.: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer. Încă din perioada campaniei electorale din 1946 avea un comportament agresiv.

În perioada de colectivizare a agriculturii, declanşată după Plenara C.C. al P.C.R. din 3 – 5 martie 1949, Ceauşescu şi-a desfăşurat activitatea în cadrul Ministerului Agriculturii, unde a îndeplinitt funcţia de ministru adjunct. Începând cu anul 1950 a fost transferat la Ministerul Forţelor Armate, unde în calitate de adjunct, era responsabil cu noua Direcţie Politică. Aici el a dobândit controlul total asupra armatei, calitate ce exprimă puteri dictatoriale, care le-a dovedit în activitatea sa viitoare. În anul 1952 a fost promovat de către Gheorghiu-Dej în Comitetul Central al P.M.R., iar din 1954 membru supleant în Biroul Politic, ca din 1955 să devină membru plin. În această perioadă, în calitate de secretar al Comitetului Central, răspundea de problemele organizatorice şi de cadre, urmărind creşterea numerică a membrilor de partid. Responsabilitatea din armată i-a permis să-şi îmbunătăţească experienţa în domeniul

promovărilor, pe care a folosit-o mai târziu în alegerea sa în funcţia supremă din partid. După decesul lui Gheorghiu-Dej, când s-a pus problema alegerii predecesorului, Alexandru Drăghici, Chivu Stoica şi Gheorghe Apostol îndeplineau cel mai bine condiţiile din punct de vedere al originii, etnice ei fiind români. Ceilalţi membri ai Biroului Politic erau: Dumitru Coliu, bulgar; Emil Bodnăraş, ucrainean, iar Ion Gheorghe Maurer, german. Deşi se ştie că Gheorghiu-Dej ar dorit ca succesorul lui să fie Ghorghe Apostol, Maurer l-a propus pe Ceauşescu în funcţia supremă. Abia după mai mulţi ani a motivat aceasată propunere, pentru că ştiindu-l destul de curajos, a apreciat că este capabil să-i înfrunte pe ruşi. În realitate Maurer a făcut în prealabil înţelegerea cu Ceauşescu, ca să-l propună în funcţia de secretar general, iar el să-l numească în cea de prim-ministru, promisiune ce s-a îndeplinit în 12 martie 1965. După preluarea puterii, Ceauşescu a fost continuatorul politicii predecesorului său, caracterizată prin: (a) dezvoltarea într-un ritm rapid a procesului de industrializare, cât şi prin promovarea unei autonomii în politica externă, prin care a reuşit să ofere statelor capitaliste, nu numai existenţa unei rupturi în blocul comunist, ci şi manifestarea tot mai accentuată a antipatiei faţă de Uniunea Sovietică, care s-a concretizat în: stabilirea de relaţii diplomatice cu Republica Federală Germană, în iulie 1967; (b) menţinerea relaţiilor cu Israelul şi după războiul de şase zile, purtat cu ţările arabe în 1967 şi (c) îmbunătăţirea situaţiei minorităţilor şi în mod depsebit a celei maghiare, prin recunoaşterea drepturilor la cultură şi la folosirea limbii materne, drepturi exprimate cu ocazia primelor vizite ce au fost făcute în zonele cu populaţie predominant maghiară.

În 1967, cu ocazia reformei administrative a ţării, Ceauşescu a arătat că situaţia geografică, condiţiile socio-politice, compoziţia naţională şi legăturile culturale tradiţionale au fost luate în considerare la formarea unităţii administrative (judeţe). Atunci el a subliniat că organele administrative vor veghea ca prevederile constituţionale privind folosirea limbii materne în şcoli, administraţie şi instituţii culturale, să fie respectate cu stricteţe în localităţile în care trăiesc naţionalităţi conlocuitoare. (Evident că el se referă direct la

maghiari). Personalităţile maghiare János Faszekas şi Mihai Gere, au fost promovate încă din 1966 în funcţii de răspundere de la nivele înalte din partid. După aplicarea noii forme de organizare administrativă a ţării adoptate de Marea Adunare Naţională în februarie 1968, judeţele Harghita şi Covasna – cu populaţie predominant maghiară – au fost favorizate prin acordarea unui volum sporit de investiţii, în vederea dezvoltării economice şi egalizării nivelului de industrializare. (Această orientare este concretizată prin obiectivele economice existente în cele două judeţe, prezentate în cap. privind industrializarea, care, toate au fost construite în perioada imediat următoare, cu exccepţia întreprinderii textile Oltul din Sf. Gheorghe ce a fost preluată la naţionalizare. Imediat după ce Gheorghiu-Dej şi-a manifestat politica de autonomie faţă de Moscova, a fost exprimat interesul Ungariei pentru Transilvania, prin aluziile personalităţilor de bază ale Partidului Muncitoresc Socialist Ungar (PMSU), cu diferite prilejuri. Reprezentanţii de la Bucureşti au apreciat că interesul ungar pentru minoritatea maghiară, se datorează noilor orientări în politica internă şi externă, precum şi iritării celor de la Moscova. În decembrie 1964, P.C.R. a sponsorizat publicarea studiilor în sprijinul drepturilor românilor din Basarabia – mai ales Notele despre români ale lui Marx – ceea ce a înlăturat interdicţia de a vorbi despre alipirea Basarabiei de către Uniunea Sovietică şi populaţia predominant românească de acolo. Din aceea perioadă Transilvania nu era numai o problemă româno-maghiară, ci şi un îndemn pentru redeschiderea chestiunii Basarabiei. Chiar şi în prezent, interesul Ungariei pentru Transilvania este invocat în paralel cu cel românesc pentru Basarabia, numai că intrând în NATO şi Uniunea Europeană – ambele ţări – pericolul din partea Ungariei a dispărut complet.

Încă de la preluarea puterii din martie 1965, Ceauşescu a continuat să promoveze interesul naţional, care a stat la baza politicii de autonomie faţă de Moscova. Politica P.C.R. – la care s-a revenit la Congresul din iulie 1965 – a fost umbrită de menţinerea în funcţie a lui Alexandru Drăghici, cel care a fost susţinătorul terorii exercitate în ultimele două decenii, când s-a aflat în fruntea Ministerului de Interne. (Faptul că abia după scurgerea unei astfel de perioade au fost

recunoscute asemenea fapte reprobabile demonstrează perisistenţa a serioase lacune în aprecierea cu obiectivitate a ceea ce s-a petrecut în sânul P.C.R). Aranjamentele făcute cu ocazia alegerii lui Ceauşescu în fruntea partidului, l-au nemulţumit pe Alexandru Drăghici – singurul care s-a abţinut de la vot – el rămânând un oponent a lui şi în continuare, motiv temeinic pentru a fi înlăturat din funcţie (De aici se poate constata că mijloacele perfide pentru anihilarea potenţialilor oponenţi se practicau şi în acele vremuri, fiind probabil moştenite de la boierii, care l-au alungat pe Alexandru Ioan Cuza de la tronul Principatelor Unite ale României).

Prima măsură aplicată împotriva Ministerului Afacerilor Interne şi a Departamentului Securităţii Statului, a fost de supraveghere judecătorească, prin aplicarea principiului legalităţii socialiste, termen nou introdus în politica românească, prin constituţia din 1965. Cea de a 2-a măsură a fost înlocuirea în iulie 1965 a lui Alexandru Drăghici, cu adjunctul său Cornel Onescu, un protejat a lui Ceauşescu (dar şi acesta a fost înlocuit la scurt timp). Schimbarea lui Alexandru Drăghici, a fost pusă pe seama modificărilor aduse statutului partidului, adoptate la Congresul al IX-lea – ce a avut loc între 19 – 23 iulie 1965 – potrivit cărora era interzis oricărui membru să deţină mai mult de o funcţie cu normă întreagă în aparatul de partid şi de stat. Urmarea acestor prevederi – stabilite cu deosebită abilitate şi diplomaţie, la propunerea lui Ceauşescu – Alexandru Drăghici a fost nevoit, ca singur să renunţe la funcţia de ministru, rezumându-se numai la cea de membru al secretariatului partidului, care era superioară celei de ministru. Această schimbare i-a permis lui Ceauşescu, ca după scurt timp să-l denunţe şi să-l înlăture complet din conducerea partidului, eveniment ce a avut loc în aprilie 1968. Reformele înfăptuite în perioada 1965 – 1868, concomitent cu denuţarea securităţii şi ideile provenite din Cehoslovacia cuprinse în curentul numit Primăvara de la Praga, au creat o atmosferă de speranţă şi optimism în rândul populaţiei din România, care păşea timid, cu paşi mărunţi pe lungul drum spre comunism, Aceste idei corespundeau celor lansate de politicienii români potrivit cărora fiecare partid are dreptul să-şi decidă propria politică, fără niciun

amestec din afară. Ideea cu adevărat revoluţionară a fost prezentată public şi la Plenara Comitetului Central al P.C.R. din martie 1968, unde Ceauşescu a afirmat: Nimeni nu poate pretinde că deţine monopolul adevărului absolut în privinţa dezvoltării vieţii sociale, şi nimeni nu poate pretinde că are ultimul cuvânt în domeniul practicii, precum şi în gândirea socială şi filosofică.

La Plenara din 22 – 25 aprilie 1968, în care a fost reabilitat Lucreţiu Pătrăşcanu – asasinat în 1954 – au fost condamnate abuzurile Ministrului de Interne Alexandru Drăghici. Evenimentul a avut loc la scurt timp, după ce intelectualii au fost invitaţi de către Ceauşecu să participe mai activ la viaţa politică şi să nu aibă frică ori să fie rezervaţi în dezbaterile cu privire la politica internă. (Invitaţii aproape similare au fost făcute şi în perioada 1966 – 2000, a guvernării vestitei convenţii democratice, probabil de teama că intelectualii ar fi venit cu idei revoluţionare în conducerea politică. Apelul nu s-a făcut pentru a-şi aduce contribuţia la conducerea economică – unde era nevoie de intelectuali şi tehnocraţi – deoarece membrii convenţiei se lăudau că dispun de peste 15.000 de specialişti. Afirmaţia lor era departe de adevăr, deoarece în acea perioadă rata inflaţiei a ajuns la 295%, iar moneda naţională s-a prăbuşit în raport cu dolarul american. Raportul a crescut de la cca. 5500 lei pentru un dolar, cât a fost în noiembrie 1996, la peste 25.000 lei, în noiembrie 2000). Reabilitarea lui Pătrăşcanu a fost primită cu consolare de către membrii de partid care au apreciat-o ca un gest de echitate, însă cei care au cunoscut motivele invocate pentru care a fost judecat şi condamnat la moarte, au rămas nedumeriţi şi consternaţi. Atunci nu s-a amintit niciun cuvânt de contribuţia lui Gheorghiu-Dej, la înlăturarea definitivă de pe scena politică românească a lui Pătrăşcanu.

După aceste deschideri, pronunţate direct în faţa românilor, viaţa în ţara noastră a cunoscut unele ameliorări concretizate şi prin posibilitatea procurării unui autoturism, mai ales că după intrarea în funcţiune a uzinei de la Piteşti, de pe porţile căreia a ieşt primul automobil DACIA 1100, în 22 august 1968. (Din acestea au fost fabricate 50 mii buc, deoarece începând cu a 2-a jumătate a anului 1970 a fost asimilat în fabricaţie automobilul DACIA 1300. Vânzările

de autoturisme au crescut de la 9.000 buc. În 1965 – ce erau aduse toate din import – la 25.000 în 1970 şi la 45.000 în 1975).

Prin slăbirea controlului asupra televiziunii s-a permis acesteia să transmită unele filme occidentale şi seriale de proveniență americană, iar prin deschiderea, la fabrica de conserve Munca din localitatea Ovidiu jud. Constanţa a primei linii de îmbuteliere a băuturii atât de mult hulită PEPSI-COLA s-a declarat că au fost acordate unele concesii capitalismului. (Prin această investiţie, s-a creat posibilitatea, să nu mai fie adusă din import băutura răcoritoare, ce era oferită în exclusivitate pe valută turiştilor străini sosiţi pe litoral. În ţară băutura era distribuită numai prin reţeaua O.J.T., prin care ajungea la unităţile de categ. I-a. Reţeaua internă a aparatului de partid era aprovizionată de la secţia de îmbuteliere aflată la Fabrica de conserve din localitatea «30 DECEMBRIE», existenă pe lângă ferma complexă organizată pe moşia regelui Mihai. Cetăţenii de rând puteau obţine câteva sticle de PEPSI COLA numai cu relaţii).

După 1965 a fost amplificat programul de construire a locuinţelor în blocuri, fiind stimulaţi toţi solicitanţii, prin legea apărută în acelaşi an prin care se putea dispune de un apartament proprietate personală, evident cu plată. (Legea a fost adoptată atunci deoarece în acea perioadă, procesul de industrializare luase foarte mare amploare şi odată cu acesta şi emigraţia în masă, de la sate la oraşe, ceea ce a condus la creşterea cererilor de locuinţe. Statul nefiind în măsură să ofere locuinţe gratis la toţi solicitanţii, a hotărât să le ofere şi contra cost. Cei care nu dispuneau de bani puteau solicita credite de la CEC, pentru sumele necesare constituirii avansului, şi cu plata în rate a diferenţei. Dobânda aferentă creditului pentru plata avasului era de 2, 4%, iar cea necesară diferenţei, până la valoarea totală era de 2, 6%. Deci, potrivit acestor facilităţi, orice salariat – chiar şi cei cu salariul minim – puteau să dobândească un apartament în condiţii deosebit de avantajoase. Dacă solicitau eşalonarea ratelor pe durata maximă de 25 ani, nivelul ratelor erau cu 45% mai mari decât chiria. Este adevărat că toate apartamentele erau tip, deoarece aşa a fost viziunea multă vreme. Abia după 1975 au început să se construiască apartamente cu spaţii mai mari, numite cu confort sporit. Reporterilor contemporani

cu noi, care – din lipsă de informare – critică vehement apartamentele din blocurile construite atunci, le recomandăm să reflect la un singur aspect: ce efort financiar trebuia să facă un om al muncii care beneficia de salariul minim pe economie pentru a-şi procura un apartament, şi ce efort trebuie să facă astăzi pentru unul similar, ca mărime. La această apreciere trebuie să ia inconsiderare că în 1988 – 1989 se construiau peste 160.000 de apartamente pe an, compartiv cu câteva mii cât se construiesc în prezent prin ANL. Astăzi sunt edificate, însă câteva mii de vile şi case de vacanţă. Atunci ca şi acum în România era Democraţie. Deosebirea este că atunci oamenii muncii – cum eram numiţi cu toţii – puteam să ne procurăm câte un apartament, pe care să-l achităm în 25 ani, fără să simţim efortul financiar. Astăzi, nici cei cu salariul mediu pe economie, nu visează să-şi cumpere apartamente, deoarece nivelul ratelor pentru creditele acordate de bănci, este mai mare decât 50% decât salariul cuvenit. Tot din aceiaşi perioadă, s-a manifestat o oarecare toleranţă din partea statului pentru construirea de case proprietate privată în mod deosebit la sate. Acest aspect este ilustrat de faptul că a crescut numărul locuinţelor construite de la 56.000 în 1955, la 133.000 în 1960 şi la 192.000 în 1965, iar în perioada 1966 – 1970 au fost date în folosinţă 648.000 de locuinţe).

În întreaga politică P.C.R. desfăşurată sub preşedinţia lui Nicolaie Ceauşescu, a fost menţinut în anii următori controlul rigid al partidului, asupra conducerii centralizate a economiei, ceea ce a împiedicat să se facă paşi înainte spre un socialism adept al economiei de piaţă. Iar în politica internă, Ceauşescu a manifestat neîncrederea şi refuzul de a accepta sfaturi de la cei ce îi erau subordonaţi din punct de vedere profesional, care s-a materializat prin acceptarea de a fi înconjurat numai de oameni falşi, prefăcuţi, linguşitori, fără prestgiu personal, dornici să trăiască bine, cu eforturi minime. Unele metehne ale lui Ceauşescu au fost date publicităţii[22], abia acum, aşa cum a declarat Camil Rogurski, care a trăit în preajma lui mai mulţi ani. Acesta a afirmat că el era taciturn, stupid, grobian. Viclenia lui era a unui precupeţ care vine la piaţă şi are impresia că-l fură clienţii. Nu

[22] Ziarul Adevărul din14 ianuarie 2009 p.6;

avea încredere în nimeni, era obtuz, arogant şi irascibil cu cei care aveau alte opinii, n-avea prieteni, doar rubedenii incompetente, oportunişti timoraţi sau linguşitori, oameni cu o cultură redusă, mai proşti pe care putea să-i domine. Era obsedat de microbi şi otravă. Mitomaniei sale timpurii i s-a adăugat megalomania, manifestată prin dorinţa de a construi edificii faraonice. Se credea în rivalitate cu Dumnezeu. Era diabetic şi bolnav de cancer la postaţă, credea că va trăi o veşnicie. În 1989 era complet rupt de realitate, nu mai înţelegea nimic, din cele ce aveau loc în lume. A murit năuc, degradat fizic şi psihic, captiv în lumea lui în care se credea popular, vizionar, ctitor şi mai ales etern. Intoleranţa altora şi încrederea extraordinară în propria persoană l-a determinat să se apropie tot mai mult de soţia sa Elena, care fiind o persoană ambiţioasă, caracterizată printr-un spirit de răzbunare, l-a stimulat să dea frâu liber manifestărilor paranoice. Influenţa ei s-a simţit şi în încurajarea manifestării cultului personalităţii, care a cuprins-o şi pe ea după anii 1970, atunci când şi-a asumat tot mai multe responsabilităţi politice, pentru care nu era îndreptăţită şi nici competentă. Când vorbea Ceauşescu se uita la ea căutând aprobare. Cei care au activat în preajma lor au caracterizat-o astfel: o considerau ca o piază rea absolută, avea o răutate de ţaţă, o ţoapă, acră neisprăvită ca o curcă, şleampătă. Era o femeie răzbunătoare, spurcată la gură şi snoabă, plină de mofturi şi mereu ţâfnoasă, ridicolă, arogantă proastă şi agresivă în public. Mereu bodogănea în spatele lui Ceauşescu, care era topit după ea. El era un monstru al platitudinii, un criminal stupid, placid, fără originalitate fantezie, şi mister, compilator de fraze materialist-dialectice şi copiator de stilistică totalitară asiatică, lipsit de orice virilitate sau de vreun viciu masculin, băutor de poşircă, vânător în ţarcuri silvice, trişor la şeptic, un ţărănoi agramat şi grobian, ce dormea noaptea într-un cămeşoi brodat. Incapacitatea în influenţarea adoptării unor decizii contrare intereselor poporului, a creat un sentiment de umilinţă şi frustrare în rândul cetăţenilor şi mai ales a intelectualilor. S-a creat un paradox extraordinar între politica internă şi cea externă, care se caracteriza prin:

a) un respect acordat de comunitatea internaţională după

poziţia adoptată în august 1968, faţă de invazia Cehoslovaciei de către trupele sovietice însoţite de armatele celorlalte state membre ale tratatului de la Varşovia;

b) apropierea unor state din occident de România concretizate prin vizite ale demnitarilor. Aşa cum a fost cazul cu cea a efectuată în luna august 1969 de preşedintele S.U.A. Nixon, care l-a primit în vizită la Waschinton pe Ceauşescu în 1970;

c) acordarea României a unor avantaje economice, cum a fost cazul cu primirea începând cu anul 1971 în Acordul General pentru Tarife şi Comerţ (GATT), acceptarea din 1972 ca membru în Fondul Monetar Internaţional (FMI) şi în Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BIRD), precum şi acordarea de către americani în aprilie 1975 a clauzei naţiunii celei mai favorizate. Pentru România în acea vreme clauza era o binecuvântare. Aceasta reprezenta o fiscalitate reciprocă, concretizată printr-un statut de normalitate în relaţiile economice interstatale. Dar reamintim că începând cu 26 februarie 1988 guvernul SUA a anunţat oficial că începând cu 3 iulie 1988 încetează aplicarea clauzei cu România. Evenimentul exprima o ruptură dincolo de normalitate, care s-a făcut simţită în politica internaţională pe relaţia Est-Vest. Adevăratele motive invocate de americani pentru încetarea acordării clauzei au fost: încălcările flagrante ale drepturilor omului, atitudinea obraznică a lui Ceauşescu faţă de atacarea Libiei de către americani şi pariul nebunesc de achitare a datoriei externe către SUA, pe spatele suferinţei poporului.

La Congrsul al X-lea al P.C.R. din 1969, Ceauşescu şi-a atras în jurul său alţi slujitori şi colaboratori, promovând în Comitetul Executiv al Partidului pe Manea Mănescu, Paul Niculescu Mizil, Vasile Pantilineţ, Virgil Trofin şi Ilie Verdeţ. Pe Chivu Stoica – care era din vechea gardă a lui Gheorghiu-Dej – l-a trimis cât mai departe de ţară, tocmai în Brazilia ca ambasador. Ion Gheorghe Maurer s-a retras din viaţa politică în 1974, pentru motivul că nu mai putea suporta degenerarea politicii lui, el fiind omul care datorită obiectivităţii, modestiei şi înţelepciunii a imprimat o orientare echilibrată în relaţiile cu Uniunea Sovietică. Iar Emil Bodnăraş a decedat în ianuarie 1976. În felul acesta Ceauşescu a scăpat de pericolul de a fi în preajma lui cei din veche

echipă a lui Gheorghiu-Dej.

Prin aplicarea principiului de roataţie a cadrelor – ce era valabil numai pentru cei de la el în jos – Ceauşescu ş-a constituit o pârghie proprie de manevră politică, prin care nu le permitea celorlalţi să-şi consolideze o poziţie favorabilă în opinia publică, ori cât de competenţi ar fi. Vizita în China şi în Coreea de Nord, efectuată în 1971, i-a trezit lui Ceauşescu un interes imens pentru revoluţia culturală şi mai ales pentru spectacolele de cea mai mare amploare, prin care se putea manifesta cultul personalităţii, dar şi pentru construcţii megalomatice, similare cu cele văzute acolo. Deplasările peste hotare, în mod deosebit în statele din Asia au fost efectute pentru a se inspira din cultul personalităţii conducătorilor acestor popoare. (Cultul personalităţii – ca slăbiciune a lui Ceauşescu – fost expoloatat la maxim de cei care erau în jurul lui. Pe măsură ce au constat că el are această meteahnă, au amplificat-o din ce în ce mai mult încât s-a ajuns acolo ca în timpul numeroaselor expuneri să fie întrerupt de zeci de ori şi aplaudat minute în şir. Cu ocazia vizitelor făcute în ţară, alaiul de maşini era însoţit de una care avea montată staţia de amplificare cu urale înregistrate special. La auzul acestora, unii din cei prezenţi tresăreau şi se speriau încât fără să vrea erau antrenaţi în ovaţii. Din toate acestea nici organizatorii şi nici Ceauşescu nu au învăţat nimic din acuzaţiile aduse lui Stalin pe seama cultului personalităţii. În şedinţa Comitetului Politic Executiv din 6 iulie 1971, el şi-a prezentat propunerile privind aşa-zisa îmbunătăţire a activităţii politico-ideologice. Atunci cele 17 propuneri de teze ideologice, au fost ridicate la statutul de adevărate rezoluţii culturale, puse pe seama conţinutului lor, care prevedea: (a) creşterea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile activităţii politico-educative; (b) scoaterea în evidenţă a marilor realizări ale poporului român, constructor al socialismului; (c) îmbunătăţirea formelor de învăţământ politico-ideologic al membrilor şi cadrelor de partid; (d) exercitarea unui control mai riguros pentru evitarea publicării operelor literare, apreciate că nu ar fi la nivelul cerinţelor activităţii politico-ideologice ale partidului ca ex. a cărţilor prin care se promovează idei şi concepţii dăunătoare intereselor construcţiei

socialiste. Mascate sub termenul de umanism socialist, prin tezele lansate se încerca revenirea la realismul socialist, ce fusese lansat în anii 1950 şi abandonat cu puţin timp în urmă. Aplicarea tezelor în practică revenea tot partidului, însă eficienţa lor a fost incomparabil mai redusă decât a celor din realismul socialist. Faţă de conţinutul tezelor, comunitatea artistică – pentru scurt timp – a format un front comun împotriva lor, în care scriitori mai vechi ca Zaharia Stancu şi Eugen Jebeleanu, s-au alăturat celor tineri Augustin Buzura, Adrian Păunescu, D.R. Popescu şi Marin Sorescu, care, în condiţiile aplicării lor, au afirmat că se va înregistra dispariţia literaturii române. Pentru stoparea combaterii ideii de exprimare în creaţiile literare a unor dizidenţi precum Leonid Dimiov şi Dumitru Ţepeneag (aflaţi la Paris), Nicolaie Breban (aflat în Germania) şi Paul Goma, s-a recurs la ameninţarea lor prin lansarea metodei de intimidare. Prin legea adoptată în decembrie 1971, privind secretul de stat, a fost interzisă difuzarea şi publicarea materialelor, ce ar putea aduce prejudicii intereselor statului şi interzicerea cetăţenilor români de-a avea orice contacte cu posturile de radio sau publicaţiile străine, a căror activitate era ostilă politicii propagate în ţara noastră. La începutul deceniului nouă din secolul trecut tezele au condus la conturarea unei noi ideologii pe care unii scriitori au folosit-o pentru a-i diminua influenţa, aşa cum a procedat Eugen Barbu ori pentru a o impune aşa cum este cazul poetului Adrian Păunescu, care iniţial a criticat şi el conţinutul tezelor. Noua ideologie conturată era protocronismul, ce se caracteriza prin:

— Promovarea unei perspective naţionaliste asupra trecutului;

— Negarea influenţelor externe în cultura din ţară;

— Introducerea unui al 3-lea element în conflictul dintre partid şi Uniunea Scriitorilor şi anume de protocroniştii, care s-au alăturat partidului pentru a avea controlul asupra publicaţiilor, prin cenzură. După excluderea protocroniştilor la Conferinţa Scriitorilor din 1981 ei au lansat campania de represalii pentru desfiinţarea acesteia, care au avut consecinţe nefavorabile concretizate prin: (a) reducerea fondurilor aferente acordării de împrumuturi necesare supravieţuirii scriitorilor în perioadele în care nu dispuneau de venituri obţinute din

vânzarea cărţilor publicate; (b) impunerea a noi criterii pentru intrarea în Uniune, printre care era şi aobarea unei organizaţii locale de partid; (c) interzicerea organizării Conferinţei Naţionale a Uniunii Scriitorilor începând din 1981; (d) şedinţele secţiilor de poezie şi proză din întreaga ţară au fost interzise. (Din aplicarea acestor măsuri drastice rezultă că ideologilor partidului le era teamă de influenţa pe care scriitorii o puteau exercita asupra maselor, anihilând ideile partidului). În condiţiile unei astfel de crize, promovarea protocronismului a oferit şansa de lansare şi exercitare a influenţei în lumea literară, de care au beneficiat unii scriitori şi critici, aşa cum a fost cazul lui Nicolae Breban, care a revenit în ţară în 1972, fiind numit redactor şef la revista România Literară. (în acelaşi timp lui Ţepeneag, pentru nesupunere i-a fost ridicată cetăţenia în 1975, în timp ce se stabilise în Franţa unde solicitase azil politic. Paul Goma, cu toate că a fost schimbat din colegiul redacţional al revistei România Literară şi exclus din partid, a fost lăsat liber. El a continuat să sfideze politica partidului şi regimul, motiv pentru care, în aprilie a fost arestat după publicarea conţinutului scrisorii adresate lui Pavel Kohut, cel ce se afla în spatele Chartei 77, în Cehoslovacia şi după cele două scrisori trimise lui Ceauşescu, în care denunţase fapte săvârşite de securitate. La scurt timp a fost eliberat şi pentru a scăpa de el, în 29 noiembrie i s-a permis să plece din ţară împreună cu soţia şi unicul său fiu.

La scurt timp Ceauşescu a declanşat programul de sistematizare a capitalei, care a cuprins şi construirea celui mai mare edificiu cunoscut sub numele de Casa poporului, actualul Palat al Parlamentului. Dorind să realizeze o astfel de construcţie, Ceauşescu personal a urmărit derularea tuturor etapelor de proiectare, avizare şi construcţie. Marele edificiu – cu care se mândresc paralamentarii contemporani cu noi, ce au condus ţara din 1989 încoace, într-un contrast total cu luxul, oferit de aceasta – a fost conceput, proiectat şi realizat numai de români. Aici au lucrat cei mai buni specialişti din întreaga ţară, în total peste 15.000 de oameni. (şi eu am contribuit prin stabilirea preţurilor la corpurile de ilumint din cristal şi la o parte din plăcile de piatră naturală ornamentală, utilizată pentru placarea pereţiloer exteriori).

Începând cu data de 28 martie 1965, când a avut loc alegerea lui Ceauşecu în cea mai înaltă funcţie, nou creată – aceea de preşedinte al Republicii Socialiste România – el dispunea de toate pârghiile de conducere, atât politice, cât şi administrative. Imensa sa putere decizională s-a manifestat în toate domeniile şi laturile activităţii:

a) Politica economică a partidului era orientată să pună accentul pe industrializare şi îngrădirea totală a oricărei forme de proprietate privată;

b) La aflarea adevărului că tocmai Mihail Gorbaciaov, liderul sovietic era primul susţinător al reformelor economice din blocul estic, a fost deosebit de surprins şi chiar iritat. De aceea la Plenara C.C. a P.C.R. din octombrie 1985 şi-a manifestat deschis opinia că este împotriva reformelor. (Şi de aici se poate constata distanţa uriaşă ce exista între el şi realitate. El nu voia să accepte reformele în viaţa economică, probabil că acestea vor fi însoţite şi de cele din viaţa politică, care dacă s-ar fi aplicat şi la noi s-ar fi soldat cu pierderea puterii de care dispunea);

c) Cu ocazia numeroaselor vizite efectuate în judeţe, Ceauşecu dădea preţioase indicaţii, pe care însoţitorii le consemnau şi transmiteau prin verigile administrative şi politice sarcini pentru aplicarea lor. (conform programului de lucru, el şi-a propus să efectueze în fiecare cincinal, minim o vizită de lucru în fiecare judeţ. Graficul nu era însă respectat. El prefera judeţele în care era aplaudat şi ovaţionat cât mai mult ca ex. Dâmboviţa, Dolj, Buzău, Ialomiţa şi cele din Moldova. Cel mai puţin agreia judeţele Timiş şi Sibiu. (Personal cunosc că în judeţul Sibiu a efectuat o vizită la trei cincinale. Aici nu-i plăcea să vină deoarece saşii erau supăraţi că nu li se aprba plecarea în Germania, motiv pentru care nu-l aplaudau şi nici nu-l ovaţionau);

d) Deşi exista o mobilizare totală a potenţialului economic la realizarea planului, se impunea ca după fiecare lună şi trimestru să se efetueze ajustarea indicatorilor economici transmişi, pentru salvarea acelora care nu erau capabili să-i realizeze. Stabilirea indicatorilor de plan la nivel tot mai ridicat, a condus la la situaţia ca ţara să apeleze la împrumuturi masive necesare realizării vastului program de investiţii şi acoperirii volumului mare de importuri de utilaje şi materii prime;

e) Capacitatea de rambursare a datoriilor externe – care la sfârşitul anului 1981 ajunsese la 10, 2 miliarde $, comparativ cu 3, 6 miliarde în 1977 – a fost influenţată negativ, fiind pusă în pericol solvabilitatea ţării, de următoarele fenomene şi evenimente:

— Estimările cu privire la capacitatea rambursării împrumuturilor externe pe seama exporturilor, au fost exagerate, fiind ireale;

— Inundaţiile catastrofale din 14 mai 1970 şi 2 iulie 1975, precum şi cutremurul devastator din 4 martie 1977, au provocat uriaşe pagube economiei, cu influenţe negative asupra exporturilor;

— Dezvoltarea industriei siderurgice, cea mai mare consumatoare de energie, a devenit o povoară care a influenţat negativ balanţa încasărilor valutare din cauza importurilor masive de petrol, minereu de fier şi cărbune cocsificabil;

— Începând cu anul 1976 capacitatea de rafinare a petrolului a fost extinsă la 36 milioane to. /an, în timp ce producţia indigenă era de 15 mil. to/an, ceea ce impunea să se treacă la importuri, care nu au depăşit niciodată 10 milioane to/an;

— După criza energetică din 1973 – ce a dus la majorarea preţului de la 1, 50 $/ baril, la peste 36 $/ baril şi căderea guvernului din Iran, care a reziliat contractul privind exportul de petrol în România – ţara noastră s-a confruntat cu deficit major de combustibili (În Iran a fost înlăturat de la putere Şahinşahul Pahlavi Ariamer, un apropiat a lui Ceauşescu, care şi-a făcut studiile în România şi în acea perioadă era înscris la doctorat. El avea o oarecare simpatie faţă de poporul român acceptând să se deruleze un export masiv de petrol în România chiar sub preţul pieţei mondiale);

— Din cauza conducerii incompetente a agriculturii, România deşi exporta cereale de bază precum grâu şi porumb, în anul 1981 ajunsese în situaţia de a importa produse alimentare de cca. 644 milioane $, în timp ce exporturile erau de 156 milioane $;

— Criza majoră de alimente determinată de creşterile cantităţilor oferite la export, în mod deosebit către Uniunea Sovietică – unde în anul 1981 au fost exportate 106.000 to. carne congelată – au impus trecerea la distribuirea alimentelor de bază în mod raţionalizat.

(hotărârea luată reflectă modul cel mai defectuos de conducere a economiei, de neglijare a agriculturii, unde nu a fost stimulată munca şi nici unităţile de stat şi cooperatiste care se străduiau să obţină recolte bogate):

— Datorită crizei energetice prin care trecea ţara, începând din 1981 au fost instituite măsuri drastice de economisire a energiei, inclusiv prin limitarea temperaturii maxime de 14° C. în birouri şi instituţii publice, iar începând din 1983, pe măsura adâncirii crizei, s-a trecut la limitarea furnizării apei calde la o zi pe săptămână şi sistarea alimentării cu energie electrică a unor cartiere întregi din oraşe şi celor mai multe aşezări umane din mediul rural. (situaţia devenise insuportabilă, incredibil de umilitoare, dar cu toate acestea, datorită sistemului deosebit de represiv nimeni nu îndrăznea să comenteze sau să-şi manifeste nemulţumirea).

Înconjurat de oameni cărora le plăcea să-l laude, Ceauşescu, nu a învăţat nimic din deconspirarea cultului personal a lui Stalin, ci dimpotrivă a acceptat să fie amplificat la maxim. În promovarea manifestării peste limita tuturor aşteptărilor, a contribuit şi Elena Ceauşescu, care începuse şi ea să accepte a fi ridicată în slavă şi să primească cu entuziasm merite ştiinţifice, ce nu le merita. Atitudinea de linguşire acelor din jurul lui, concretizată prin aplauze îndelungate şi ovaţiile celor prezenţi cu diferitele ocazii, pronunţarea cu vocea disperată a lozincilor Ceauşescu Pace; Ceauşescu P.C.R; Ceauşescu şi poporul, confirmă acceptarea cu nonşalanţă a atitudinii de slugărnicie şi linguşuire a celor prezenţi. Pentru proslăvirea lui Ceauşescu au fost organizate şi festivităţi speciale aşa cum a fost cea din 23 ianuarie 1978 organizată cu prilejul împlinirii a 60 de ani de viaţă şi 45 de ani de neîntreruptă activitate revoluţionară. În acelaşi zi a avut loc şi o şedinţă a Consiliului de Miniştrii consacrată aceluiaşi eveniment, în care prin telegrama adresată a fost omagiat numai prin cuvinte adresate la superlativ. Telegrame asemănătoare i-au fost adresate şi din ţară de la toate comitetele judeţene de partid, de la foarte multe unităţi economice şi instituţii, ce erau selectate în prealabil de către organizaţiile de partid locale şi teritoriale. Iar la 24 ianuarie 1978, ca o prestigioasă recunoaştere a excepţionalei contribuţii la îmbogăţirea

tezaurului gândirii şi acţiunii revoluţionare, a meritelor sale de însemnătate istorică în înflorirea României, într-un cadru solemn i-au fost conferite titlul de doctor în Ştiinţe Politice şi titlu de Doctor în Economie. Dar şirul festivităţilor nu s-a oprit aici, ci a continuat în ziua de 25 ianuarie 1978, când în cadrul adunării festive de la sala Palatului Republicii, reprezentanţii întregului popor, ai oamenilor muncii de toate naţionalităţile, au adresat un însufleţitor omagiu de stimă, înaltă preţuire şi vie recunoştinţă printr-un vibrant mesaj al Comitetului Central al P.C.R. al Consiliului de Stat şi Guvernului. Cu acest prilej i-au fost conferite pentru a 2-a oră titlul suprem de onoare Erou al Republicii Socialiste România şi Ordinul Victoria Socialismului. Oferirea acestor titluri a fost urmată de o masă tovărăşească organizată în onoarea lui Ceauşescu, la care au luat parte toate personalităţile vieţii politice, membrii ai guvernului, reprezentanţi ai organizaţiilor de masă şi obşteşti, ai oamenilor muncii, ai ştiinţei, artei şi culturii, generali şi ofiţeri superiori din armată.

De teama că Gorbaciov ar putea să-l înlocuiască din funcţie, pentru neacceptarea ideilor din Pestroika Ceauşescu a dispus să se organizeze în toată ţara începând din 19 aprilie 1989, mitinguri de solidaritate cu politica P.C.R., la care au participat peste 2 milioane de oameni. Mitigurile au fost organizate deoarece Ceauşescu era disperat şi simţea că este încercuit şi ţara era izolată. Scopul acestor mitinguri a fost şi acela de a demonstra partidelor frăţeşti, că poporul român este dispus să lupte pentru menţinerea lui în fruntea partidului şi statului. Asemenea fenomene exprimau şi un avertisment dat celor ce ar fi dorit să se amestece în politica României.

Reamintim cititorilor că Ceauşesu dispunea în ţară de 43 cabane şi 42 de case de oaspeţi, ce se aflau sub egida gospodăriei de partid a CC la PCR. În unele din acestea nu a dormit niciodată deoarece era obsedat de fantome, şi nu admitea ca cineva să fi dormit în patul lui. Cu toate lacunele sale Ceauşescu a fost în fruntea partidului şi statului un sfert de secol, ceea ce nu este puţin, motiv ce trebuie să ne îndemne la reflecţii şi să-l rercunoaştem ca o personalitate a istoriei, deoarece face parte din conducătorii ţării, pe care i-am meritat în acea perioadă istorică.

2.4 Unele proteste manifestate faţă de regimul comunist.

Măsurile legislative aberante, adoptate în timpul perioadei lungi de guvernare a lui Ceauşescu, au accentuat nemulţumirile unei pături sociale tot mai mari de oameni, care nemaiputând suporta, s-au manifestat prin numeroase proteste.

În urma legii apărute în prima jumătate a anului 1977 – prin care erau prevăzute desfiinţarea pensiilor de invaliditate la mineri şi creşterea vârstei de pensionare de la 50 la 55 de ani – au fost declanşate protestele de la Lupeni, care s-au derulat astfel: În 1 august – aşa cum relata minerul Hossu, martor ocular, prezent la faţa locului – erau adunaţi peste 35.000 de mineri, care ascultau discursul lui Constantin Dobre, şef de echipă la mina Paroşeni. Ei strigau Lupeni 29; Lupeni 29, readucând în memoria celor prezenţi greva folosită de propaganda comunistă drept simbol al luptei clasei muncitoare împotriva exploatării capitaliste. Atunci Constanton Dobre împreună cu inginerul G. Jurcă au decis să întocmească o listă cu evendicările minerilor, care să o prezinte într-o adunare, ce urma să fie organizată în zilele următoare. Între revendicările cerute de mineri erau:

— Reducerea zilei de lucru de la 8 la 6 ore;

— Reevaluarea criteriilor pentru acordarea concediilor de boală;

— Asigurarea de locuri de muncă pentru soţiile minerilor;

— Prezentarea obiectivă a cazurilor grevei de către presă. Toate aceste obiective fiind aprobate de către adunarea din 3 august 1977.

După ce a fost informat despre aceste evenimente, Ceauşescu a dispus, constituirea unei comisii guvernamentale, care să se ocupe de aplanarea conflictului şi a dispus ca Ilie Verdeţ, membru al Comitetului Politic Executiv, ce răspundea de economie, însoţit de Constantin Băbălău, ministrul minelor, Clement Neagu, primarul oraşului Petroşani şi primarul oraşului Lupeni, să discute cu minerii, pentru a-i determina să înceteze greva. În timp ce membrii comisiei încercau să se deplaseze spre biroul directorului, au fost înghesuiţi şi chiar loviţi, iar lui Ilie Verdeţ i s-a spus că nu au încredere în el, deoarece dezinformase Comitetul Central în legătură cu realitatea din Valea Jiului. Ei au solicitat să se deplaseze la faţa locului Ceauşescu pentru a

discuta cu minerii. Atunci, în prezenţa unui grup de mineri, Ilie Vereţ i-a telefonat lui Ceauşescu – prin linia directă de la Palatul Culturii din Lupeni, spunându-i: veniţi vă rog urgent situaţia este gravă. În aceeaşi zi Ceauşescu a venit, însoţit de convoiul de maşini negre, care nu au reuşit să treacă prin mulţime, el fiind nevioit să se deplaseze pe jos spre biroul directorului. În acest timp minerii scandau lozincile arhicunoscute: Ceauşescu şi minerii; Ceauşescu şi poporul, pe care Dobre i-a îndemnat să le strige, ca semn al încrederii, în conducătorul partidului. Luat prin surprindere Ceauşescu când a văzut mulţimea de mineri, ce protesta împotriva lui a fost zguduit de scena văzută încât îşi îndrepta privirea uimit în toate direcţiile. În timp ce Dobre prezenta revendicările minerilor, Ceauşescu i-a luat microfonul şi s-a adresat minerilor cu frazele: Tovarăşi! Nu aceasta este calea. Aceasta este o ruşine pentru întreaga naţiune… O ruşine! Am luat notă de plângerile voastre. Deşi a încercat să explice minerilor care a fost raţiunea de a mări durata zilei de muncă – atribuind această măsură conducerii partidului şi a propus ca reducerea programului de lucru să fie aplicată eşalonat începând de la minele din Lupeni – a fost întâmpinat cu expresia: şase ore pe zi de mâine. Atunci Ceauşescu – care nu era obişnuit a fi contrazis de nimeni – s-a înfuriat şi a trecut la ameninţări afirmând: dacă nu vă întoarceţi înapoi la muncă, vom fi nevoiţi să nu ne mai purtăm cu mănuşi cu voi. Ameninţările au fost urmare de huiduieli prelungite şi de lozinca: JOS CEAUŞESCU!… Spiritele s-au calmat la apelul lui Dobre, care a cerut minerilor să-l lase pe Ceauşescu să termine, atmosfera s-a mai liniştit. Vorbind cu vocea mai domoală, Ceauşescu a acceptat reducerea zilei de muncă la şase ore, construirea de fabrici în vederea creării locurilor de muncă pentru soţiile minerilor şi a promis că nu se va lua nicio măsură represivă împotriva celor ce au organizat greva, dar vor fi traşi la răspundere acei ce au fost responsabili pentru nemulţumirile lor. (Atât comentatorii politici străini, cât şi oamenii cinstiţi din ţară au apreciat că revendicările minerilor au fost acceptate de Ceauşescu de frică, el fiind la strâmtoare, dorea să se scape teafăr cât mai repede dintre ei). Cu toate acestea a 2-a zi Valea Jiului a fost declarată zonă închisă, în care a fost trimisă armata, iar securitatea a început reprimările. După ancheta

declanşată câteva sute de mineri au fost transferaţi în alte zone miniere din ţară. Consecinţă a controlului exercitat de partid, asupra mijloacelor de informare, presa nu a relatat nimic despre aceste proteste. Motivul a fost pus pe teama ca nu cumva să se ridice şi alte categorii de muncitori nemulţumiţi de condiţiile de muncă şi viaţă create de prea iubitul conducător al P.C.R., care se autointitula cel mai iubit fiu al poporului.

În data de 19 octombrie 1981, minerii din combinatul Motru s-au trezit că nu mai pot cumpăra decât 400 grame de pâine. Era în prima zi de aplicare a prevederilor Decretului 313 prin care au fost raţionalizate alimentele. În câteva minute centrul tânărului oraş s-a umplut de mineri care scandau lozinca: Ceauşescu PCR pâinea noastră unde e? La orele 16 erau adunaţi peste 10.000 de oameni, deoarece celor prezenţi li s-au alăturat şi locuitorii oraşului, elevii, precum şi minerii ce abandonaseră a fronturile Horăşti, Leurda, Roşiuţa, Râpa şi Ploştina. Ei solicitau să vină Ceauşescu, într-o încercare de reeditare a revoltei din 1987 de la Lupeni. Ceauşescu nu a sosit, ci l-a trimis pe Emil Bobu Prezenţa acestuia i-a înfuriat pe demonstranţi, care au trecut la asalt cu pietri aruncate spre geamurile clădirii Comitetului orăşenesc de Partid. Unii au intrat în interior au distrus însemnele puterii, au aruncat afară tablourile lui Ceauşescu şi au golit frigiderele pline cu cârnăciori olteneşti şi alte bunuri între care erau sticle de gin, whisky şi alte băururi străine ortacilor. Spre seară în localitate au sosit Tudor Postelnicu, (membru al CC al PCR şi viitor minitru al internelor) şi generalul de securitate Emil Macri împreună cu Nicolaie Pleşiţă, cei care organizaseră reprimarea minerilor din Valea Jiului din 1987. La scurtă vreme oraşul era înconjurat, de trupele de intervenţie încât nimeni nu mai putea intra sau ieşi, iar liniile telefonice au fost întrerupte. Pentru a-i mulţumi pe mineri magazinele au fost umplute cu produse ce erau oferite spre vânzare la liber şi a fost creat un nou combuinat minier cu sediul la Rovinari, localitatea Motru a primit statutul de centru industrial-agrar, iar începând cu 1 decembrie 1981 a fost declarat oraş. După răzmeriţa de la Motru au fost condamnate 9 persone, alese cu grijă. Din acestea doar unul era din zonă, restul erau veniţi din ţară, unii pentru a se angaja. În acest cadru reamintim că

pentru a-i dispersa pe manifestanţi aici s-au folosit maşinile pompierilor. Fiindcă nu era apă suficientă, forţele de ordine au dispus să fie folosită apa din sistemul de canalizare. Când au pus furtunurile spre demonstranţi, aceştia au fost stropiţi cu dejecţii. După ora 23 trupele de intervenţie au început să tragă în sus cu cartuşe de semnalizare şi război. Deşi nu a fost rănit nimeni, oamenii au fugit şi s-au pus la adăpost, încât la orele 1,00 în noaptea de 20 octombrie 1981, în localitate erau prezente numai forţele de ordine.

În septembrie 1983, au avut mişcări de protest în şapte mine din Bazinul Maramureşului, pentru nemulţumirile provocate de reducerea salariilor ca urmare a introducerii acordului global. Acolo securitatea a fost trrimisă să aplaneze greva.

În noiembrie 1986 au avut loc greve spontane la întreprinderile Tehnofrig, Combinatul de Utilaj Greu din Cluj Napoca, Sticla Turda, unde protestatarii au cerut lapte pentru copii şi revenirea la raţia de pâine care a fost redusă la 40% din cea normală.

În 16 februarie 1987 peste 1.000 salariaţi de la atelierele de material rulant Nicolina din Iaşi, au protestat împotriva reducerii salariilor. De teama amplificării protestelor, revendicările lor au fost satisfăcute. În ziua următoare câteva mii de studenţi de la Institutul Politehnic şi Universitate au organizat un miting spontan în centrul Iaşului, împotriva întreruperii alimentării cu energie electrică şi căldură a căminelor studenţeşti. Ei au scandat: Vrem apă să ne spălăm şi lumină să învăţăm. Autorităţile de frică ca mişcările să nu ia amploare, nu au luat împotriva studenţilor nicio măsură, însă de la Nicolina au fost daţi afară 150 de muncitori, acuzaţi că au fost organizatorii grevei.

În 15 noiembrie 1987 a avut loc la Braşov cea mai mare mişcare de protest împotriva nemulţumirilor provocate în timp şi în mod deosebit după aplicarea Decretului privind reducerea cu 30% a cotelor la gaze destinate încălzirii şi de amenniţarea unor amenzi pentru depăşirea cotelor. Atunci pe fondul nemulţumirilor generale cauzate de restricţiile economice, atmosfera era tot mai apăsătoarse din cauza salariilor mici, înfometare, sărăcie, lipsa alimentelor, a energiei electrice şi termice, a apei potabile, care creaseră o stare de indignare

şi acumulare de tensiune printre muncitorii braşoveni. Mişcarea de protest a început în 14 noiembrie 1987 când o parte din muncitorii din schimbul de noapte de la întreprinderea de Autocamione ROMAN adunaţi în grup pentru a participa la votare (era ziua în care se desfăşurau alegerile locale), s-au îndreptat spre sediul Comitetului judeţean de partid, cântând înmul Deşteaptă-te Române şi scandând Jos Dictatura, Vrem pâine, carne lapte, ouă, Ne, mor copii de foame, Vrem pâine fără cartelă, Vrem lumină şi căldură, Hoţii, nu mai vrem să fim minţiţi, Vrem duminicile înapoi. Lor li s-au alăturat o parte din muncitorii de la Tractorul, Rulmentul şi alţii, care, la refuzul autorităţilor de a dialoga cu demonstranţii, au luat cu asalt clădirea şi au distrus o parte din arhivă. În birourile activiştilor de partid au descoperit caşcavi, peşi, portocale şi alte bunuri. După aceste mişcări au avut loc arestări a mai multor persoane şi ameninţări. Sub presiunea opiniei publice mondiale, justiţa comunistă a revenit asupra pedepsei capitale. În urma procesului înscenat 61 de muncitori au fost transferaţi în diferite oraşe ale ţării. (după 1990 majoritatea au revenit în Braşov.)

Politica promovată de Ceauşescu, cât şi măsurile represive luate împotriva celor care intenţionau să ia atitudine, au fost aspru criticate de către Doina Cornea, o dizidentă de frunte, dar şi de către Mihai Botez, un matematician de mare valoare (fost consilier economic, un critic vehement a lui Ceauşescu). El a afirmat într-o declaraţie că protestele sunt consecinţa respingerii strategiilor economice şi politice ale conducerii şi constituiau un avertisment sever adresat de către clasa muncitoare conducătorilor. În acelaşi timp a atras atenţia că o represiune ar fi cea mai costisitoare opţiune, cu implicaţii dezastruoase pentru ţară. Împotriva disidenţilor a fost luată măsura arestării sau stabilirii domiciliului obligatoriu (forţat). Aşa a fost cazul cu următorii:

— Doina Cornea, care în septembrie 1983 a fost schimbată din funcţia de lector de la Universitatea din Cluj Napoca. Tot cu domiciliul forţat a fost şi Mihai Botez şi Mariana Celac, arhtect, pentru că a avut curajul să critice programul de sistematizare urbană şi rurală;

— Ion Puiu, veteran al Partidului Naţional Ţărănesc, politician şi

critic al regimului şi Florina Russu, conducătorul grupării de tineret al P.N.Ţ., aflat în ilegalitate;

— Radu Filipescu, care fusese condamnat în 1983 la 10 ani închisoare pentru tipărirea de manifeste anticeauşiste (el fusese eliberat în aprilie 1986);

— Nicolae Stănilescu şi Ion Fistioc, care au înaintat propuneri de reformă conducerii superioare a partidului şi ambasadei Uniunii Sovietice de la Bucureşti, cu scopul a le înainta lui Gorbaciov;

— Nelu Prodan, un tânăr aparţinând cultului baptist şi Gabriel Andreescu, un geofizician, care la sfârşitul lunii august 1988, a trimis o scrisoare deschisă conferinţei de la Cracovia, dedicate drepturilor omului desfăşurată sub egida mişcării sindicale Solidaritatea, din Polonia;

— Silviu Brucan, fost redactor şef adjunct al cotidianului Scânteia între anii 1944 – 1956 şi ambasador al României în S.U.A. Între 1956 – 1969, precum şi la Naţiunile Unite între 1959 – 1962. În 1987 a prezentat unor ziarişti occidentali scrisoarea prin care aducea la cunoştinţă faptul că s-a declanşat o perioadă de criză în relaţiile dintre P.C.R. şi clasa muncitoare, iar mişcările de la Braşov, vin să confirme aceasta şi că în situaţia reprimării protestatarilor ar fi urmată de izolarea ţării, nu numai de către cei din Apus, ci şi de către cei din Estul ţării. Extrasae din declaraţia lui au fost transmise a 2-a zi seara la postul de radio B.B.C. iar textul în limba română a fost difuzat integral de serviciul român de la B.B.C., de Radio Europa Liberă şi Vocea Americii. Cazul lui Silviu Brucan a fost unul mai deosebit, de aceea merită să fie relatat mai pe larg: După stabilirea domiciliului obligatoriu în cartierul Dămăroaia din Bucureşti, avea permanent postaţi în faţa casei doi miliţieni, iar alţii doi se aflau la capătul străzii pentru a-i opri pe toţi cei ce doreau să se apropie de locuinţa lui; el nu putea părăsi casa decât odată pe zi, dimineaţa pentru a-şi face aprovizionarea cu alimente. De fiecare dată era însoţit de patru ofiţeri de securitate îmbrăcaţi civil, care nu permiteau nimănui să vorbească cu el. Restricţiile împotriva lui Brucan au fost ridicate în 8 februarie 1988, după vizita în capitală a lui John Withehead, subsecretarul de stat al Statelor Unite, care l-a invitat pe Brucan la o recepţie, ce a avut

loc la ambasada S.U.A. în 5 februarie, dar a fost avertizat de ofiţerul de securitate care păzea casa că nu o poate părăsi. A 2-a zi dimineaţa Thomas Simons, asistent al subsecretarului de stat al S.U.A. – care lucrase la ambasada americană de la Bucureşti şi cunoştea limba română – a încercat să-i facă o vizită, care nu a fost acceptată de către cei ce păzeau casa. După două zile telefonul lui Brucan a fost pus în funcţiune, primind acceptul să plece şi să vină când dorea, cu toate că mai era urmărit de la distanţă de doi agenţi de securitate. Libertatea lui a fost extinsă încât i s-a acordat dreptul – apreciem noi tot presiunilor exercitate de americani – de a face o vizită în S.U.A. şi Marea Britanie în luna noiembrie 1988, unde a prezentat un referat privind Criza prin care trecea comunismul. La conferinţa din America, Brucan a fost invitat să prezinte referatul şi la Moscova unde a fost primit de către Mihail Gorbaciov; cu ocazia unei relatări făcute ulterior Brucan a recunoscut că şi Gorbaciov era de acord cu răsturnarea lui Ceauşescu, dar cu condiţia ca P.C.R. să rămână în continuare forţa conducătoare în România. După primirile făcute în cele trei capitale, Ceauşescu a înţeles că acesta se bucura de mare apreciere pe plan internaţional. Nu a înţeles însă că el devenea tot mai izolat de toată lumea din Est şi din Vest întocmai cum a afirmat Brucan în prima lui declaraţie făcută după mişcările de la Braşov. Silviu Brucan a decedat în 2008, corpul său fiind incinerat la crematotul din Bucureşti Abia după moartea sa a fost trecut într-un con de umbră deoarece el a fost redactor şef la Scânteia pe vremea lui Gheorghiu-Dej, după ce l-a săpat pe Sorin Toma coreligionarul lui, pe adevăratul nume Ledibu Mosovici. În calitatea lui de propagandist s-a aflat în graţiile lui Ceauşescu, s-a bucurat şi după revoluţia din 1989 de un tratament preferenţial, fiind reinstalat într-o locuinţă confortabilă şi recompensat cu o pensie boierească. Când s-a simţit că este în pericol în fiecare duminică apărea la televiziune spunându-ne cât suntem de săraci, proşti, leneşi, hoţi, neînsemnaţi în ochii lumii şi de sortiţi unui destin de tragedie greacă. Situaţia de izolare a ultimelor zile din viaţa sa a meritat-o pe deplin., aceasta fiind atribuită uriaşelor prejudicii aduse poporului în întreaga lui activitate de om politic.

Cazul dizidentei Diona Cornea a trezit atenta opiniei publice

internaţionale într-un mod cu totul deosebit. Ea a fost persoana care avea temeinice îndoieli privind impactul negativ al politicii lui Ceauşescu asupra întregii societăţi româneşti acţionând prin proteste deschise. Prin scrisori adresate direct lui Ceauşescu şi difuzate la postul de radio Europa Liberă în perioada 1982 – 1989, a denuţat starea de umilinţă în care se afla populaţia din România. Era împotriva demolării satelor în cadrul programului de sistematizare. Prin mesajele transmise, se exprima că fiecare individ trebuie să se simtă răspunzător de faptele sale şi să recunoască că lipsa acţiunilor din partea fiecăruia vor avea repercusiuni asupra întregii societăţi. După revolta de la Braşov a scris câteva manifeste pe care le-a şi distribuit atât la universitate, cât şi în unele întreprinderi din Cluj, prin care cerea ca muncitorii să se solidarizeze cu protestatarii de la Braşov. La câteva zile a fost arestată împreună cu fiul ei şi reţinuţi până la sfârşitul lunii decembrie 1987, când au fost eliberaţi în urma intervenţiilor făcute de mijloacele de informare occidentale şi în mod deosebit a difuzării în Franţa a filmului documentar realizat de Cristian Duplan (ziarit francez), care cuprindea şi un interviu dat de Doina Cornea. La scurtă vreme după eliberare, a formulat un alt protest privind interceptarea corespondenţei, ascultării şi interpretării convorbirilor telefonice şi a urmăririi tuturor persoanelor ce o vizitau, deci împotriva izolării ei. În urma criticilor făcute asupra planului de demolare a satelor Doina Cornea s-a bucurat de sprijinul a 27 profesorul, muncitori şi scriitori din Cluj Napopca, Sibiu, Făgăraş, Zărneşti. Între aceştia fost şi Iulius Filip şi Dumitru Alexandru Pop, membrii fondatori ai sindicatului liber «LIBERTATEA». Această scrisoare a fost primul act de protest colectiv, care după editareaa în iulie 1988, a fost difuzată la radio «Europa Liberă», în luna septembrie 1988 şi publicată în «The Spectator «şi «Le Monde». Prin scrisoare ea condamna aplicarea planului de sistematizare, plasa viaţa de la sate în miezul identităţii naţionale afirmând către Ceauşescu: lovind în casa ţăranului, dvs, loviţi în sufletul naţiunii. Domiciliul forţat instituit asupra ei, imediat după publicarea scrisorii, a fost ridicat abia în 22 decembrie 1989, când a şi fost cuprinsă în noul guvern al Consiliului Provizoriu de Uniune naţională (C.P.U.N.) După opinia ei, cele mai mari

crime săvârşite de regimul comunist au fost: (a) deposedarea oamenilor de demnitatea umană şi reducerea lor la starea, în care principala preocupare zilnică era lupta pentru a găsi mâncare; (b) – instituţionalizarea mizeriei peste tot; (c) atomatizarea şi omogenizarea populaţiei României. La 9 martie 1989 Comisia Naţiunilor Unite de la Geneva, pentru drepturile omului a adoptat cu 21 voturi pentru şi 7 împotrivă, o rezoluţie, care cerea o anchetă în privinţa presupusurilor abuzuri din România în legătură cu respectarea drepturilor omului. Chiar şi după aproape 18 ani de la căderea comunismului – aşa cum relata presa[23] – Doina Cornea prin interviul dat în 15 mai 2007, a făcut un apel la normalitate şi că există pericolul alunecării spre dictatură. Prin apelul făcut a încercat să răspundă unei campanii electorale mizerabile, în cursul căreia un popor dezorientat a fost nevoit să asiste la minciuni, acuzaţii nejustificate şi calomnii, (se referă la campania electorală provocată de preşedintele Traian Băsescu, care a apelat la popor pentru susţinerea sa prin referendumul ce a avut loc în 19 aprilie 2007). Prin acelaşi apel a mai arătat că România trece în ultima perioadă printr-o regretabilă stare de anormalitate şi că oamenii lucizi se duşmănesc din cauză că au alte opţiuni politice, în timp ce viaţa aparţine exclusiv politicienilor, care caută gâlciavă, ca formă de stăpânire. Exemplul preşedintelui Traian Băsescu, nu e cel mai bun, dar nici atitudinea unor intelectuali, care îi susţin până şi defectele, ceea ce este foarte periculos. Şi în timpul comunismului mulţi reprezentanţi ai elitei româneşti au comis greşeala de a-l admira şi susţine pe Ceauşescu, fără rezerve, contribuind la manifestarea cultului personalităţii. Noi nu avem nevoie de un conducător unic pentru că singur – fără controlul parlamentar şi civic – ar putea duce ţara la dictatură. Presa a relatat[24] că dizidenta Doina Cornea este o legendă vie, a societăţii civile, ce trăieşte la limita dinte supravieţuire şi confort minim, cu pensie de 1.000 RON/lună. Ea a rămas cu grila personală de evaluare a realităţii, prin care ne recomandă tuturor să fim adevăraţi şi drepţi. (Tinerii contemporani,

---

[23] Ziarul Cotidianul din 16 mai 2007;
[24] Ziarul Evenimentul zilei din 19 octombrie 2007 p. 17;

trebuie să ştie că noi îi datorăm şi ei salvarea de la pericolul comunismului).

În martie 1989, scrisoarea deschisă adresată lui N. Ceauşescu a fost publicată la B.B.C. Aceasta purta semnătura celor şase veterani ai partidului, din care trei erau foşti membrii ai Comitetului Politic Executiv: (a) Gheorghe Apostol, fost prim secretar al partidului din aprilie 1954, până în octombrie 1955; (b) Alexandru Bârlădeanu, economist de frunte al partidului, care a jucat un rol important în elaborarea politicii de autonomie a României faţă de Uniunea Sovietică; (c) Constantin Pârvulescu, membru fondator al P.C.R. în 1921 şi unul dintre secretarii acestuia din perioada 1944, până în 1945. Ceilalţi trei semnatari au fost: (a) Siviu Brucan, vechi politician, comunist, despre care s-a relatat anteror; (b) Corneliu Mănescu, fost Ministru al Afacerilor Externe din 1961, până în 1972 şi preşedinte al Adunării Generale O.N.U. (1967/1968); (c) Grigore Ion Răceanu, un veteran al Partidului. La toţi aceştia li s-a impus domiciliu obligatoriu.

Alexandru Melian, profesor la Universitatea Bucureşti a scris cu câteva săptămâni înainte de 20 noiembrie 1989 – când a avut loc Congresul al XIV-lea al P.C.R. – două scrisori sub forma unui apel adresat participanţilor la Congres de a nu-l mai alege pe Ceauşescu. Cealaltă scrisoare conţinea mai multe întrebări adresate acestuia privind proasta conducere a economiei şi încălcarea drepturilor omului. Scrisorile au fost difuzate la radio Europa Liberă în 27 august şi 8 noiembrie 1989. Ambele scrisori erau redactate în numele Frontului Salvării Naţionale, organism care şi-a asumat puterea imediat după revolta din 22 decembrie 1989. Cu toate acestea conţinutul scrisorilor nu a avut niciun impact asupra lucrărilor Congresului. Imediat după deschidere toţi cei 3308 delegaţi prezenţi au început cu aplauze, ovaţii şi urale însoţite de lozincile CEAUŞESCU REALES LA AL XIV-LEA CONGRES; CEAUŞESCU P.C.R.; CEAUŞESCU ŞI POPORUL; CEAUŞESCU ROMÂNIA; CEAUŞESCU PACE. (Referitor la ineficienţa conţinutului scrisorilor, facem precizarea că Ceauşescu, de teama de a nu mai fi ales şi-a luat măsuri asiguratorii, astfel că înainte cu 6 luni ale ultimelor trei Congrese a instituit principiul ca toţi membrii de partid din ţară să-şi exprime adeziunea de a-l realege în

fruntea partidului. Această dorinţă era exprimată în adunările generale, în care în unanimitate erau de acord cu propunerea ce era iniţiată tot de sus. În asemenea condiţii el era ales de către toţi membrii de partid, încât delegaţii la Congres nu aveau altceva de făcut decât să confirme hotărârea celor mulţi). Înainte de deschiderea lucrărilor Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv, a propus desemnarea lui Ceauşescu ca preşedinte al Congresului, propunerea fiind adoptată în unanimitate. Şi prin aceasta a dat tonul cum să voteze cei prezenţi. Dar cine erau aceştia. Ei reprezentau elita sistemului diabolic comunist, sistem care a ucis zeci de mii de oameni, care a deportat şi întemniţat alte sute de mii. Experimentul monstruos îşi are rădăcinile istorice în satanismul declarat al lui Marx şi în duşmănia faţă de Dumnezeu a lui Lenin. La desăvârşirea sistemului şi-au adus contribuţia Stalin, Hruşciov, Brejnev, spre durerea noastră Gheorghiu-Dej şi Ceauşescu. Toţi aceşti criminali, au fost înconjuraţi de alţi criminali, care i-au ajutat şi susţinut în aplicarea politicii lor demenţiale.

Cu câteva zile înainte de revolta de la Timişoara, la Iaşi au apărut în 10 decembrie 1989, manifeste scrise de mână prin care studenţii erau chemaţi la un miting de protest în data de 14 decembrie, ce urma să aibă loc în PIAŢA UNIRII, împotriva POLITICII NEBUNULUI ŞI A NEBUNEI SALE. Aflând despre acest miting autorităţile locale au organizat cordoane de miliţieni şi pompieri, pentru a împiedica studenţilor şi călătorilor pătrunderea în piaţă, fiind mutată şi o staţie de tranvai. În aceeaşi zi la orele 14, a fost organizată adunarea de partid a cadrelor didactice Universrsitare pentru a-i avertiza să nu se alăture studenţilor.

Măsurile de reprimare aplicate în timpul lui Ceauşescu au fost cele mai dure şi umilitoare pentru poporul român: (a) Prin Decretul 408 din decembrie 1985, era considerat un delict penal neraportarea convorbirilor cu un străin; (b) Amestecul regimului în viaţa privată a cetăţenilor a fost manifestat prin măsurile de planificare familială, concretizate prin emiterea Decretului, pentru reglementarea întreruperii cursului sarcinii, publicat în ziarul Scânteia din 2 octombrie 1966. Decretul prevedea în art. 1 că întreruperea cursului

sarcinii era interzisă. În cazurile cu totul excepţionale, erau permise asemenea intervenţii chirurgicale numai în baza autorizaţilor date de comisiile de medici constituite în baza deciziilor Comitetelor Executive ale Sfaturilor Populare Regionale sau oraşelor Bucureşti şi Constanţa. În toate situaţiile de extremă urgenţă medicală, când întreruperea sarcinii trebuia efectuată, medicul avea obligaţia, ca înainte de intervenţie, ori, dacă nu e posibil, în cel mult 24 ore de la aceasta, să anunţe în scris procurorul, care urmează a constata, pe baza avizului medicului legist şi a oricăror alte date, dacă intervenţia a fost necesară; (c) efectuarea întreruperii cursului sarcinii în alte condiţii, decât cele prevăzute în acest Decret, constituie infracţiune şi se pedepseşte conform dispoziţiilor din Codul Penal. Potrivit acestuia erau admise întreruperile de sarcină, numai la femeile trecute de 40 ani şi numai mamelor ce aveau de la patru copii în sus, celor ce erau victime ale violurilor, incestului, ori prezentau anomalii ale fetusului. După aceste prevederi, rata mortalităii la femei, provocate de avorturi, a crescut de peste 10 ori mai mult decât în celelalte state europene. De la 21 naşteri la mia de locuitori, cât s-a înregistrat în 1967 – 1970, rata natalităţii a scăzut în 1981, la 16 naşteri la mia de locuitori. Această scădere dramatică fiind pusă pe seama creşterii numărului de întreruperi de naşteri, cât şi scăderii nivelului de trai. Îngrijorat de acest declin, în luna martie 1984, Ceauşescu s-a adresat în faţa Consiliului Naţional al Femeilor prin cuvintele: faceţi copii, tovarăşe femei, aceasta este datoria voastră patriotică. El a dat indicaţii – ce nu au fost publicate – conform cărora femeile de la vârsta majoratului trebuiau supuse examenului ginecologic obligatoriu, pentru a se convinge că nu încălcau legea privind folosirea de mijloace contraceptive. Medicii aveau datoria să efectueze controale periodice femeilor pentru a constata dacă sunt sau nu gravide, moment când le interogau şi de ce nu erau însărcinate. Pentru a impulsiona creşterea natalităţii a fost instituit un impozit suplimentar la toate cuplurile trecute de 25 ani, care nu aveau copii, iar din 1986, vârsta femeilor ce nu aveau dreptul de-a face avort a fost ridicată de la 40 la 50 ani, fiind micşorată cea de la care aveau dreptul la întemeierea unei familii de la 16 la 15 ani. Această derogare era într-o totală contradicţie cu viaţa, deoarece fetele

la 15 ani nici atunci nu aveau independenţă financiară faţă de părinţi, fiind integrate în procesul instructiv-educativ, care se întrerupea în toate cazurile în care rămâneau gravide.

În perioada de tranziţie – când democraţia a fost greşit interpretată şi aplicată în multe domenii – s-a trecut la efectuarea educaţiei sexuale în şcolă, ceea ce s-a reflectat într-un libertinism inimaginabil manifestat, fapt concretizat că în anul 2006 la un Liceu din Vaslui 72 eleve au rămas însărcinate, fiind nevoite să facă avort pentru a-şi putea continua studiile. În acest context se cuvine să readucem în atenţia cititorilor că în mediul rural din ţara noastră, până în preajma celui de al 2-lea război mondial, fetele nu se culcau cu băieţii numai după nuntă, fecioria pentru ele era cel mai preţios dar ce-l ofereau soţilor. Acum «căsătoria de probă» obicei importat odată cu democraţia din capitalism, aproape că s-a generalizat, deşi se cuvine să reamintim să în America – ţara tuturor posibilităţilor – a început să se revină la vechile tradiţii potrivit cărora fetele nu fac dragoste cu viitorii soţi numai după nunta religioasă. Ce bine ar fi ca să se reintroducă şi la noi acest obicei.

Deşi rata natalităţii a crescut între 1966 – 1988, în 1989 a cunoscut un declin ajungând la 16 naşteri la mia de locuitori; În cei 23 ani în care legea a fost în vigoare, s-au înregistrat peste 10.000 de victime din cauza avorturilor provocate în condiţii improprii.

În ziarul Scânteia din 11 octombrie 1966, a fost dată publicităţii modificarea unor dispoziţii legale privitoare la divorţ. Scopul adoptării acestora era împiedicarea prin toate mijloacele a menţinerii familiilor, chiar şi în cazurile în care convieţuirea era imposibilă, în ideea continuării şi aducerii pe lume a cât mai mulţi copii.

După vizita în România a liederului sovietic Mihail Gorbaciov – care a avut loc în 26 martie 1987 – atitudinea lui Ceauşescu, faţă de Uniunea Sovietică a cunoscut o schimbare fundamentală. Gorbaciov a vorbit pentru prima dată despre ideile sale privind perestroika şi glasnost, prin care a criticat rezistenţa lui Ceauşescu faţă de reforme. Entuziasmul Românilor pentru schimbare s-a putut constata prin interesul lor de-a cunoaşte conţinutul raportului lui Gorbaciov, prezentat la cea de XIX – a Conferinţă a P.C.U.S., ce putea fi achiziţionat

gratuit de la agenţia AEROFLOT din capitală. În acest context reamintim că Gorbacov a fost şi continuă să fie apreciat ca fiind unua din personalităţile marcante le sec. XX, secol atât de bogat în evenimente. El s-a remarcat prin tăria şi curajul de-a da un nou sens dimensiunii umane, prin aceea că a pus în practică ideile despre desfiinţarea frontierelor, de înlăturarea sistemului comunist.

La deschiderea Conferinţei Naţionale a P.C.R. din 14 decembrie 1987, Ceauşescu a reafirmat că mecanismele de piaţă sunt incompatibile cu societatea comunistă. Referindu-se la expunerea lui Gorbaciov, el a afirmat, că la noi au fost aplicate deja asemenea măsuri şi că Uniunea Sovietică a decis aplicarea politicii prevăzute de perestoika şi glasnost, fără consultarea prietenilor, dorind să justifice astfel neaplicarea acestora de către România.

Ideea lui Ceauşescu privind comasarea satelor de la aproape 13.000 la cel mult 6.000, expusă în cuvântarea rostită la cea de a IV Conferinţă a Preşedinţilor Consiliilor Populare din 3 – 4 martie 1988, a avut un ecou internaţional puternic. Lipsa de respect faţă de moştenirea trecutului a fost transmisă străinilor prin materialele ajunse peste hotare încă la începutul anilor ’80. Informaţiile prezentau vestea demolării unei importante părţi din centrul capitalei, pentru a face loc clădirilor monumentale de proporţii uriaşe. Imensa construcţie – cu care se mândresc azi parlamentarii – botezată Casa Poporului – constituia obiectivul principal, a fost edificată prin deposedarea de locuinţele proprietate privată a cca. 40.000 de locuitori. Ideea construirii monumentalei construcţii, numită ulterior Casa Republicii, a fost sugerată de Ceauşescu după cutremurul din 4 martie 1977. Din cele relatate de Petre Vraciu, un arhitect de la Direcţia de Sistematizare a capitalei, reiese, că Ceauşescu s-a exprimat astfel: «Caut o reprezentare simbolică a celor două decenii de lumină pe care le-am parcurs. Am nevoie de ceva măreţ, ceva foarte măreţ, care să reflecte ce am realizat». Ideea centralizării excesive caracteristice politicii lui Ceauşescu împuea ca instrumentele de conducere să fie concentrate în apropiere, într-o zonă în care să fie amplasate: Casa Ştiinţei şi Tehnologiei, locul de refugiu al soţiei sale, ce avea titlul de savant de renume mondial, precum şi Ministerul de

Interne; Arhivele Statului; Biblioteca Naţională. Concursul pentru alegerea proiectului a fost câştigat de Anca Petrescu, o tânără arhitect, ce avea 25 de ani. Ea a conceput monumentala clădire – care este a 2-a ca mărime după sediul Pentagonului – având 86 m. Înălţime, cu faţade de câte 276 m. Şi o suprafaţă de 6, 3 ha. La faţada principală a fost proiectat un bulevard drept, lung, triumfal, flancat de blocuri cu apartamente în care urmau să locuiască cei favorizaţi de regim. În apropierea marelui bulevard, au fost construite sediile tuturor ministerelor. Realizarea proiectului presupunea distrugerea unor părţi importante din cartierele Uranus, Rahova şi Antim, fără să ţină cont de construcţiile cu valoare istorică existente în zonă. După aprobarea proiectului, în faţa activului de partid şi de stat, acesta a fost aprobat printr-un Decret emis în 29 decembrie 1981 sub denumirea de Ansamblul Bulevardul Victoria Socialismului. Pe măsură ce lucrările construcţiei înaintau, în 5 decembrie 1984 a fost emis un alt Decret pentru suplimentarea fondurilor alocate. Şantierul era vizitat periodic de Nicolae Ceauşescu, care frecvent se răzgândea, solicitând extinderea ansamblului, ceea ce presupunea alte demolări. Între acestea au fost şi 8 biserici şi o sinagogă. Abia după manifestarea protestului internaţional, a acceptat reamplasarea câtorva biserici, ce au fost deplasate pe role, câţiva zeci de metri, unde au fost mascate de blocuri înalte.

Între 25 – 27 mai 1979 a avut loc la Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj Napoca, şedinţa specială cu tema: «Renoirea urbană şi problemele contemporane», unde 24 de istorici şi arhitecţi au subliniat necesitatea inventarierii clădirilor istorice, pentru a fi luate măsuri de protejarea lor. În decembrie acelaşi an, a avut loc la Bucureşti un eveniment similar, a căror concluzii au fost date publicităţii. În vara anului 1982, au fost deschise expoziţii de fotografii ale capitalei din perioada interbelică, iar în 1984, când a început demolarea masivă a fost publicată ediţia specială a revistei ARHITECTURA, tocmai dedicată construcţiilor din zona ce urmau să fie demolate. Iar în 14 decembrie 1984 a fost înaintată Secţiei de propagandă a Comitetului Central, scrisoarea semnată de trei membrii ai Comisiei Centrale de Stat pentru Patrimoniul Cultural Naţional: prof.

Grigore Ionescu, arhitect, Răzvan Teodorescu istoric de artă şi prof. Dinu C. Giurăscu, istoric al civilizaţiei româneşti. Prin scrisoare ei cereau oprirea demolării Mănăstirii Văcăreşti, care deşi fusese folosită drept închisoare între 1864 – 1970, în 1974 începuse lucrările de restaurare. Din păcate intelectualii nu l-au putut sensibiliza pe Ceauşescu. În disperare ei au cerut sprijinul de la Suzana, Gâdea, ce îndeplinea funcţia de ministru al culturii şi de la Tamara Dobrin, şefa Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, ambele adevărate figuri de tristă amintire ale epocii de aur. Cu toate acestea falnica mănăstire a fost demolată în luna decembrie a anului 1986. La scurtă vreme în presa centrală apăreau tot felul de articole ce-l preamăreau pe Ceauşescu şi faptele sale de vitejie. Aşa era cazul cu articolul Minciuna are picioare scurte, apărut în revista săptămâna sub semnătura lui Vadim Tudor, în care el exprima: că hotărârea conducerii de partid şi de stat de a construi un centru civic, pe măsura imperativelor epocii pe care o trăim, a fost întâmpinată cu reală bucurie de locuitorii capitalei… Nu este niciun motiv de supărare, ci dimpotrivă cetăţenii oraşului se mândresc să participe în mod direct la o lucrare, pe cât de nobilă, pe atât de utilă… Capitala României trăieşte cel mai frumos monument urbanistic din întreaga sa existenţă, iar bucuria locuitorilor săi nu poate fi umbrită de nicio propagandă ostilă şi mincinoasă.

Scrisoarea intelectualilor români a fost a fost urmată de scrisoarea semnată de arheologii prof. Dionisie Pippidi, dr. Radu Popa, istoricul de artă Vasile Drăguţ, precum şi arhitectul dr. Aurelian Trişcu. Iar în 22 octombrie 1985 a urmat alta, semnată de G. Ionescu. D. Giurăscu. R. Teodorescu, V. Drăguţ şi Dr. Virgil Cândea, conducătorul Asociaţiei ROMÂNIA, un organ de propagandă în rândul emigraţiei. Toate aceste proteste au rămas fără ecou, demolarea fiind continuată, cuprinzând casa lui Nicolae Iorga şi Spitalul Brâncovenesc, construit în sec. al XIX-lea.

Spre uimirea intelectualilor şi credincioşilor, Biserica Ortodoxă nu numai că nu a susţinut iniţiativele protestatarilor, ci a încercat să le înăbuşe, fapt demonstrat că la memoriul adresat de C. Giurăscu Arhiepisopiei de Bucureşti în 8 decembrie 1985, prin care a solicitat sprijin privind încetarea demolării bisericilor, memoriul a fost respins.

Protestelor interne li s-au alăturat şi cele internaţionale, aşa cum a fost cazul cu acţiunea Operation Villages Roumains, prin care s-a recomandat satelor din Europa să le adopte pe cele româneşti. Astfel la începutul lunii mai 1989, un număr de 231 comune din Belgia, 95 din Franţa şi 42 din Elveţia adoptaseră sate din România. Iar în urma campaniei britanice, prin care un membru al familiei regale, a condamnat programul de sistematizare a satelor printr-un discurs rostit în 27 aprilie 1989, până în septembrie au fost adaptate alte 52 sate.

Ca urmare a dezvăluirii regimului de opresiune, Ceauşescu a ordonat Ministrului de Externe să contracareze acţiunea demolării declanşată de străini sub motivaţia aplicării planului de sistematizare într-un ritm mai lent. Contrar acestor promisiuni în 24 mai, foarte multe case au fost demolate din satele situate în nordul capitalei: Otopeni, Dimieni şi Odăile. Populaţia din casele demolate a primit apartamente în blocurile din Otopeni. Satele Buda şi Odoreanu din jud. Giurgiu au fost demolate pentru construirea unui mare bazin pentru acostarea navelor fluviale ce urmau să circule pe viitorul canal Bucureşti-Dunăre, a căror lucrări au fost sistate imediat după revoluţia din 1989. (Despre problema demolărilor, opiniile oamenilor sunt împărţite. Cei de bună credinţă au apreciat că aceasta era necesară, deoarece actualele artere moderne de circulaţie din capitală precum Alexandriei, Călăraşilor, Colentina, Moşilor, Pantelimon, Olteniţei, Giurgiului, Theodor Pallady, Văcăreşti şi altele, nu ar fi existat dacă nu se făceau demolări. Pe aceste artere erau foarte puţine construcţii de valoare, iar densitatea populaţiei era mică. Cele mai multe clădiri prezentau un grad de uzură foarte avansat şi nu dispuneau de dotările minime necesare asigurării unui confort civilizat. Partea negativă este că demolările au fost efectuate fără niciun fel de dispăgubire, ceea ce a creat nemulţuimirea cea mai mare a proprietarilor. Reporterilor care critică – din totală necunoştinţă, sistematizarea efectută în socialism – li se recomandă să se deplaseze în zona ultra centrală a capitalei pe străzile cuprinse între Str. Lipscani, Calea Victoriei şi Hanul lui Manuc, unde se pot convinge de existenţa şi în anul 2010 a unor clădiri din care a mucegaiul şi mirosul de vechi şi putred nu dispare niciodată. Ei

pot culege informaţii despre modul cum arătau înainte de anul 1960 tarabele comerciale şi atelierele meşteşugăreşi amplasate pe locul unde se află actualul magazin UNIREA. În spatele lor se plimbau ziua în amiază, şobolnaii cât pisicile de mari. Personal păstrez în memorie că pe frontispiciul unui atelier scria Academia de croitorie. În concluzie la cel puţin 1, 5 milioane de locutori ai capitalei, demolările din socialism le-au adus confortul asigurat din resursele financiare constituite pe seama celor atrase din provincie. Dacă s-ar fi aplicat principiile propagate azi de unii paralamentari, nici 25% din construcţii nu puteau fi realizate numai din resursele constituite din veniturile celor ce desfăşoară activităţi aici. Acesta este purul adevăr. Constatarea nu este numai a mea, ci şi a altor conanaţionali, inclusiv a multora din Bucureşti).

Întreaga politică desfăşurată de Ceauşescu s-a finalizat printr-un sfârşit tragic concretizat prin asasinarea lui, eveniment precedat de profund emişcări de protest, declanşate cu numai o săptămână înaintea zilei de 22 decembrie 1989. Între protestatarii cei mai vehemenţi împotriva politicii de demolare a satelor s-a aflat pastorul Iştvam Tőkes, vicar episcop al Bisericii Reformate Maghiare din Transilvania şi fiul acestuia Laszlo, numit pastor la Timişoara. În predicile sale László Tőkes încuraja întărirea rezistenţei împotriva programului de sistematizare a satelor, făcând apel la solidaritatea dintre maghiari şi români, care sufereau împreună de pe urma acestei măsuri. În vara anului 1988, a pledat din nou pentru aceiaşi cauză în faţa a celor 13 vicariate ale Bisericii Reformate Maghiare. La întâlnirea cu propriul său vicariat, din luna septembrie 1988 de la Arad a stabilit înreună cu trei pastori maghiari să redacteze şi să trimită o declaraţie episcopului reformat Papp. După 24 ore de la expedierea scrisorii, toţi au fost vizitaţi de organele de securitate şi interogaţi în legătură cu adunarea de al Arad. În 31 octombrie 1988 Tőkes, a organizat la Timişoara o adunare cu tineretul, în urma căreia i s-a interzis de către episcopul Papp orice activitate cu tineretul din dioceza Oradea, din care făvcea parte şi Timişoara. Contrar acestui avertisment, în 31 martie 1989 a organizat altă festivitate în faţa catedralei ortodoxe, evident cu aprobarea mitropolitului Banatului. În urma acesteia

episcopul Papp i-a ordonat să se mute în localitatea Mineiu din judeţul Sălaj. El a refuzat să ducă la îndeplinire acest ordin deoarece se baza pe sprijinul credincioşilor din congregaţia sa. În acest caz, episcopul a deschis procedura civilă pentru scoaterea silită din locuinţă, astfel că în 23 octombrie 1989 a fost emis ordinul judecătoresc pentru evacuare, la care a făcut apel. Acesta fiind respins, urma ca evacuarea cu forţa să aibă loc în 14 decembrie 1989. În ziua evacuării s-a format un cordon viu de oameni în jurul casei sale, ceea ce a împiedicat pătrunderea miliţiei în interior. În timpul dimineţii numărul susţinătorilor a crescut. După discuţii amăgitoare dintre protestatari şi primarul Timişoarei, acesta i-a avertizat că în cazul în care nu părăsesc locul până la orele 17 vor sosi pompierii cu tunurile cu apă pentru a-i împrăştia. La orele 19, străzile din jur au fost pline de mulţimea alcătuită din români şi maghiari, iar după cca. 30 minute s-a auzit cântând imnul Deşteapt-te Române, ce era interzis pe vremea aceea. După imn au fost auzite şi lozincile; Jos Ceauşescu; Jos Comunismul; Jos Regimul;

La Timişoara în ziua de 17 decembrie 1989 mişcările de protest au fost întâmpinate de armată, care a deschis focul împotriva mulţimii, fiind înregistrate 122 victime, din care 40 au fost transportate – din ordinul Elenei Ceauşescu – la Bucureşti, unde au fost incinerate pentru a nu putea fi identificate. Despre evenimentele din Timişoara relata Ion Coman, (general în r., fost ministru adjunct al Apărării Naţionale), în scrisoarea deschisă adresată generalului Victor Stănculescu publicată în presa centrală[25], din care redăm următoarele fragmente: …Se înţelege de la sine că generalul Milea punând în mişcare asemenea forţe înarmate (după ce în ziua de 17 decembrie şi nu 16, cum afirmaţi dvs. se realizase cunoscuta defilare a detaşamentelor de miliari neînarmaţi) şi trimiţând acolo principalii săi colaboratori, avea reprezentarea clară, nu numai a pericolului grav în care se afla Timişoara, cât implicit asupra întregii ţări, asupra integrităţii şi suveranităţii noastre naţionale… Pe această bază, Ceauşescu instituise, în acea zi starea de necesitate în municipiul Timişoara şi dăduse

[25] Ziarul Adevcărul din 7 mai 1991 p.2;

ordinul de deschidere a focului, ordin preluat şi transmis de către generalul Milea unităţilor militare, imediat după ora prânzului, însoţindu-l şi de parola «Radu cel Frumos"…

În ziua următoare zeci de muncitori au organizat proteste paşnice în interiorul fabricilor, însă în 20 decembrie au ieşit din nou pe străzi punând capăt controlului regimului comunist, Timişoara devenind primul oraş liber de comunism.

Evenimentele desfăşurate în zilele următoare, atât la Timişoara, cât şi în capitală au constituit subiectul unui adevărat torent de informaţii, care au înconjurat planeta. România şi poporul român au constituit subiectele apărute pe primele pagini ale ziarelor din lumea întreagă. Desfăşurarea evenimentelor într-un ritm uluitor şi asasinarea cuplului Ceauşescu, sunt consecinţa refuzului categoric de-a accepta reformele iniţiate de Gorbaciov cunoscute sub numele de perestroika şi glasnost, precum şi împotrivirea de-a recunoaşte necesitatea democratizării vieţii şi în România, cum avea loc în toate ţările vecine aparţinătoare blocului sovietic.

Din cele prezentate în mod succint la Timişoara, lăsăm cititorii ca singuri să aprecieze dacă banalul proces de evacuare din locuinţă a pastorului Lszlo Tőkes a constituit adevăratul motiv pentru declanşarea mişcărilor ce au condus la răsturnarea regimului comunist din România.

2.5 Transformările economice şi sociale ce au avut loc după Congresul al IX-lea al PCR.

2.5.1 Politica României desfăşurată după Congresul al IX-lea al P.C.R.

La scurtă vreme după alegerea lui Ceauşescu în fruntea P.M.R. respectiv la 16 aprilie 1965 a fost adoptată Hotărârea Plenarei C.C. al P.M.R. cu privire la convocarea celui de al IX-lea Congres al Partidului Muncitores Român, pentru data de 19 iulie 1965[26]. Iar în 5 iunie 1965 a fost dat publicităţii Proiectul de Directive ale Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966 – 1970.

---

[26] Ziarul Scânteia din 16 aprilie 1965 p.1;

Între 19 – 24 iulie 1965, a avut loc Congresul al IX-lea al P.C.R., care a abordat într-un mod creator un şir întreg de probleme ale revoluţiei şi construcţiei socialiste[27]. Atunci a fost apreciat că a fost un moment de cotitură deosebit de important, în drumul lung străbătut de România de la capiatalism la socialism. Congresul a făcut o analiză ştiinţifică a dezvoltării întregii vieţi economice, politice şi social-culturale a ţării, bogatei activităţi desfăşurate de partid şi de stat în toate domeniile. În congres a fost adoptată schimbarea denumirii partidului din P.M.R. în P.C.R., denumire ce corespundea pe deplin transformărilor ce au avut loc în societate şi scopului final de construire a comunismului. Totodată Congresul a supus Marii Adunări Naţionale propunerea de schimbare a numelui ţării în Republica Socialistă România, nume ce corespundea stadiului atins în evoluţia societăţii în acea perioadă. Propunerea a fost adoptată în sesiunea din 22 august 1965, când a fost votată în unanimitate şi constituţia, ce prevedea trăsăturile fundamentale ale orânduirii de stat, care erau bine definite astfel:

— Caracterul unitar al statului;

— Deţinerea suverană a întregii puteri de către popor;

— Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie;

— Rolul conducător al clasei muncitoare în viaţa întregii societăţi;

— Alianţa clasei muncitoare cu ţărănimea şi participarea activă a intelectualităţii la întreaga muncă desfăşurată de popor;

— Egalitatea deplină a tuturor cetăţenilor patriei, fără deosebire de naţionalitate, înfrăţiţi pe veci şi alcătuind împreună marea familie a României socialiste. Congresul a marcat finalizarea unei perioade importante în procesul edificării noii orânduiri, prin victoria deplină a socialismulu la oraşe şi sate şi a scos în evidenţă că în cincinalul 1960 – 1965, s-a realizat economia socialistă unitară, care confirma faptul că la sfârşitul anului 1965, România depăşise stadiul de ţară slab dezvoltată şi se prezenta ca un stat industrial-agrar în plină dezvoltare, cu o industrie şi o agricultură în plin avânt. În acel moment s-a

---

[27] Congresul al IX-lea al P.C.R. Ed. Politică Bucureşti 1965;

inaugurat o largă şi aprofundată dezbatere asupra perspectivelor construcţiei socialiste, asupra etapelor pe care le avea de parcurs ţara, în drumul lung spre comunism, fiind supuse unui amplu proces de regândire şi reevaluare creatoare tezele şi conceptele referitoare la socialism, la caracterul, etapele şi sarcinile acestuia în diversele faze de evoluţie a societăţii. În urma analizelor exigente a succeselor obţinute de România în etapele precedente, respectiv între 1950 – 1965, au fost recunoscute multe greşeli comise, atribuite nu numai lipsei de experienţă, ci şi puse pe seama tezelor şi conceptelor învechite, a preluării mecanice a unor idei ce nu erau conforme cu realitatea existentă în ţara noastră. Concluziile desprinse din analiza şi experienţa trecutului, au condus la dezvoltarea pe un plan superior a teoriei şi practicii construcţiei socialiste. Pentru prima dată s-a recunoscut că rezultatele obţinute, nu trebuie comparate numai cu trecutul capitalist, ci şi cu cel al statelor avansate, faţă de care România continua să fie o ţară în curs de dezvoltare. Pentru reducerea decalajului existent, s-a stabilit alocarea unei rate înalte de 30% a acumulării, în ideea că va asigura un ritm rapid de dezvoltare.

În urma criticilor făcute de unii participanţi, la congres, au fost recunoscute şi alte erori comise în opera construcţiei socialiste, de pe urma cărora, afirmăm noi am avut foarte mult de suferit cu toţii;(a) renunţarea la unele obiective importante de investiţii, prin neglijarea dezvoltării unor ramuri şi subramuri de vârf ale indusatriei ca: îngrăşămintelor, chimce, fibrele şi firele sintetice, electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, cibernetica; (b) nu a fost pus accentul pe diversificarea industriei, ci prin dezvoltarea grupei A (a mijloacelor de producţie), nu era permisă neglijarea dezvoltării grupei B (a bunurilor de consum); (c) nu a fost acordată atenţia cuvenită dezvoltării bazei tehnice a agriculturii, concretizată în dotarea slabă cu maşini şi tractoare, preocupare submediocră, pentru asigurarea cu îngrăşăminte chimice, ignorarea irigaţiilor şi lucraţilor de îmbunătăţiri funciare. Asemenea erori au fost posible datoritgă conducerii economiei de către partidul unic, care propaga ideea aplicării legii dezvoltării planice proporţionale. Cu acest prilej participanţii au recunoscut că s-au înregistrat mari rămâneri în urmă în modernizarea

transportului feroviar, iar cel maritim era slab dezvoltat. Despre cel rutier nici măcar nu s-a amintit, deoarece ţara era foarte slab dotată cu mijloace de transport auto şi cu autoturisme. Atât la Congres, cât şi la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1967 au fost ridicate probleme noi, neabordate în teoria şi practică partidului până arunci, aşa cum au fost: (a) necesitatea utilizării pe scară largă, în producţie, a cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţific. Până atunci se învăţau în şcoli şi facultăţi despre cercetările ştiinţifice, însă aplicarea lor era ceva facultativ. Dar şi după această sarcină –, care devenise un obiectiv la ordinea zilei – aplicarea a fost timidă, şi de formă, pentru a se lăuda pe plan local şi naţional. În acest timp capitaliştii, pe măsura descoperirii oricăror idei, le aplicau cu repeziciune în practică, dovada o constituie avansul înregistrat de ei în toate domeniile. În acest cadru reamintim că specialiştii români au pus la punct bazele unei tehnologii revoluţionare, prin care aceasta controla populaţia. Astfel – potrivit informaţiilor date publicităţii,**28** – el a ordonat construirea unor arme şi dezvoltarea unor tehnologii şi mijloace de luptă neconvenţionale cum au fost tehnicile de manipulare psihică la distanţă şi tunul orgonic. Odată cu acestea regimul comunist a procedat la supravegherea indivizilor şi a grupurilor de oameni ce constituiau potenţial nociv la adresa conducerii partidului şi statului. Înainte de 1989, toate persoanele ce posedau capacităţi psihice şi hipnotice dezvoltate erau monitorizate de către instituţii militare specializate, care împreună cu miliţia şi reţelele de informaţii îi racolau pe indivizii în cază, pentru a-i folosi în acţiuni de spionaj şi contraspionaj. Aceştia erau încadraţi în două unităţi: una pentru supravegherea internă şi alta pentru protecţia împotriva atacurilor parapsihologice externe. Dar, tot înainte de 1989 au fost efectuate studii cu privire la energia liberă, precum cea orgonică, care semnifică materializarea puterii gândului sub forma unor câmpuri energetice, ce pot fi captate, direcţionate, amplificate şi folosite în diverse scopuri. În unele instituţii şi centre de cercetări psihologice, s-a încercat uzilizarea energiei orgonice în scopuri militare, fiind puse astfel bazele realizării aşa numitului tun-orgonic,

---

28 Evenimentul Zilei din 11 ianuarie 2009 p..14;

ce ar fi fost capabil să scoarţa din luptă adversarul fără cartuşe. În acea perioadă experţii militari au ajuns la concluzia că apele Mării Negre conţin câteva zeci de miliarde de m. cubi de hiogen sulfurat, care, dacă ar fi fost extras zilnic putea fi folosit pentriu o centrală termoelectrică de cca. 4.000 Mw. De asemeni ar fi fost posibil să se extragă cantităţi imense de sulf coloidal şi apă grea, necesară proiectului de fabricare în ţară a primei arme nucleare Faţă de asemenea intenţii, ruşii pentru a-l desuraja pe Ceauşescu au afirmat că nu prezentau siguranţă analizele chimiştilor români, opinii ce s-au dovedit de către savantul francez Jaques-Yes Coustau şi profesorul Robert Ballard de la Institutul de Explorări Oceanice al Universităţii Dealware din SUA, că sunt false) şi (b) perfecţionarea democraţiei economice, prin trecerea la instituţionalizarea conducerii colective şi organizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii (în unităţile mari ale reprezentanţilor acestora).

La Congresul al IX-lea al P.C.R. a fost dezbătut şi aprobat programul dezvoltării multilaterale a României socialiste cuprins în «Directivele cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966 – 1970, precum şi Directivele cu privire la valorificarea resurselor energetice şi electrificarea ţării în perioada 1966 – 1975", din care rezultă sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966 – 1970, orientativ nivelul anului 1970/1965. La principalele produse prevederile erau:

Produse u/m 1965 1970 Nivelul anului
Plan prevederi 1970/1976
…Energie electrică mil. kwh 17700 32.000 – 34.000 1, 8 – 1, 9 ori
Cărbune extras mii to. 11970 20.000 – 22.000 1, 7 – 1, 8 ori
Ţiţei extras mii to. 12550 13100 – 13300 105%
Gaz metan mil.m.c. 13700 18500 1, 4 ori
Oţel mii to. 3350 6300 1, 8 ori
Aluminiu primar mii to. 20 75 3, 7 ori
Tractoare mii buc. 15800 27.000 1, 7 ori
Autocamioane şi autotractoare mii buc. 16300 35.000 – 40.000

2, 1 – 2, 2 ori

Locomotive diesel şi electrice bucăţi 110 peste 200 1, 8 ori

Maşini unelte pentru aşchierea metalelor bucăţi 7140 10.000 1, 4 ori

Motoare electrice peste 0,25 kw. Mw. 1120 2000 – 2400 1.8 – 2.1 ori

Îngrăşăminte chimice mii to. 340 1300 3, 8 ori

Cauciuc sintetic mii to. 35 60 1, 7 ori

Mase plastice şi răşini sintetice mii to. 87, 3 180 – 200 2, 0-2.2 ori

Fire şi fibre chimice mii to. 31, 3 70 – 80 2, 2 – 2, 6 ori

Anvelope mii buc. 1300 1900 1, 5 ori

Hârtie mii to. 258 300 – 380 1, 3 – 1, 5 ori

Ciment mii to. 5600 7.000 1, 3 ori

Plăci P.F.L. şi P.A.L. mii to. 262 450 1, 7 ori

Mobilă mil. lei 2560 4.000 1, 6 ori

Aparate radio mii buc. 315 400 1, 4 ori

Televizoare mii buc. 100 200 – 250 2, 0-2, 5 ori

Frigidere mii buc. 125 220 1, 8 ori

Ţesături total mil.m.p. 424 550 1, 3 ori

Tricotaje total mii buc. 75 115 1, 5 ori

Încălţăminte total mil. perechi 40, 7 59 1, 5 ori

Carne mii to. 321 450 – 500 1, 4 – 1.6 ori

Ulei comestibil mii to. 167 259 – 275 1, 5 – 1.6 ori

Zahăr mii to. 388 600 1, 5 ori

Au fost menţionate obiective concrete ce se vor realiza în perioadele imediat următoare, din care exemplificăm câteva:

— În 1966 se va da în exploatare hidrocentrala de pe Argeş;

— Continuarea lucrărilor de realizare a cascadelor celor 12 hidrocentrale de pe Bistriţa, în aval de Bicaz;

— Finalizarea lucrărilor la complexul hidroenergetic de la Porţile de Fer I;

— Extinderea reţelelor de transport a energiei electrice cu 3500 km.

— Asimilarea în fabricaţie a locomotivelor electrice de 6580 C.P., cargoului mineralier de 10200/12500 tdw şi modernizarea a cca. 3.000 km. drumuri;

În cincinalul 1966 – 1970 au fost demarate lucrările la noul aeroport internaţional din Bucureşti (actualul Henri Coandă). Tot în aceiaşi perioadă se prevedea sporirea capacităţii de şcolarizare în învăţământul profesional şi de specialitate cu 1.000 săli de clasă, cea din învăţământul superior cu 270 mii m.p. şi cu 15 mii locuri în cămine, iar în internatele şcolare cu 44 mii locuri. Se vor da în folosinţă cca. 300 mii apartamente construite din fondurile statului, va creşte capacitatea de spitalizare cu 7.000 paturi şi va începe construirea unor spitale noi.

Înainte de încheierea lucrărilor Congresului, respectiv în seara zilei de 23 iulie 1965, a avut loc Şedinţa Plenară a Comitetului Central al P.C.R., care a aprobat membrii Comitetului Executiv ai Prezidiului Permanent şi Secretariatului C.C. al P.C.R. În fruntea tuturor acestor structuri a fost ale Nicolaie Ceauşescu[29]. Plenara a desemnat Colegiul Central de partid, al cărui preşedinte a fost ales Dumitru Coliu, precum şi Comisia Centrală de Revizie, în fruntea căreia a fost ales Constantin Pârvulescu.

În drumul lung străbătut de România de la capitalism la socialism, au avut loc numeroase alte evenimente, cu caracter politic. Unul dintre acestea este cel din 7 mai 1966, când în capitală a fost organizată adunarea festivă ocazionată de aniversarea a 45 ani de la crearea Partidului Comunist Român[30]. Cu acest prilej N. Ceauşecu, a prezentat expunerea: «Partidul Comunist Român – continuator al luptei revoluţionare şi democratice a poporului român, al tradiţiilor mişcării muncitoreşti şi socialiste din România» Prin această cuvântare Ceauşescu a reamintit principalele momente din istoria mişcării muncitoreşti din ţara noastră arătând că din cele mai vechi timpuri, bogăţiile solului şi ale subsolului, hărnicia, spiritul inventiv şi capacitatea creatoare a poporului român, au asigurat – în ciuda

---

[29] Ziarul Munca din 25 iulie 1965 p.1;
[30] Ziarul Scânteia din 8 mai 1966 p.1-6;

împrejurărilor istorice vitrege – dezvoltarea continuă a forţelor de producţie, progresul vieţii materiale şi spirituale a României. Datorită acţiunii legilor obiective ale dezvoltării societăţii, precum şi luptei necurmate ale forţelor avansate, poporul nostru a mers mereu înainte, dovedindu-se în decursul veacurilor un puternic factor de progres şi civilizaţie. Tadiţia democratică din gândirea românească şi intensa activitate pe tărâm teoretic, desfăşurată de gânditori progresişti şi revoluţionari ca Nicolaie Bălcescu, Cezar Boliac, Mihail Kopgălniceanu, C.A. Rosetti, au creat un climat favorabil răspândirii ideilor socialiste, care au pătruns la noi încă de la începutul sec. XIX-lea. O contribuţie la răspândirea marxismului în ţară, la formarea conştiinţei de clasă şi maturizarea politică a proletariatului a avut-o publicaţiile: Contemporanul, Lupta de Clasă, Cronica Socială, precum şi unele studii originale ale gânditorilor autohtoni ca ex. «Ce vor socialiştii români»; «Karl Marx şi economiştii noştri», «Concepţia materialistă a istoriei", «Anarhia cugetării «şi altele. Exploatarea exerecitată de capitalişti, condiţiile de viaţă tot mai grele, au dus la ascuţirea luptei de clasă şi a accelerat organizarea clasei muncitoare, concretizată în primele nuclee (cercuri) profesionale şi politice ale muncitorilor, precum şi la apariţia primelor ziare muncitoreşti. Crearea în 1893 a Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România, constituie momentul de însemnătate istorică în dezvoltarea şi evoluţia luptelor sociale din ţara noastră, în organizarea clasei mnicitoare şi începutul afirmării sale în principalele probleme ce frământau viaţa social-politică. După acţiunile greviste din octombrie 1920 şi clarificările politice şi ideologice, marea majoritate ale membrilor partidului Socialist din România s-au pronunţat pentru adaptarea unei linii consecvent revoluţionare. În acest context socialiştii români prezenţi la Moscova pentru documentare şi afilierea mişcării muncitoreşti din ţara noastră la Internaţionala Comunistă, pe lângă adeziunea la principiile leniniste privind partidul de tip nou, au exprimat o serie de obiecţiuni asupra aprecierilor date de Comintern situaţiei din România. Încă de atunci ei s-au exprimat ca fiind împotriva amestecului Cominternului în stabilirea componenţei organelor de conducere ale P.C.R., considerând că aceasta este un atribut inalienabil al partidului însăşi. (Ce minunat

ar fi fost ca şi după 1945 acest principiu fundamental, al partidului ar fi fost respectat, la care comuniştii sovietici nu au renunţat, ci din contră l-au maximizat numind în fruntea structurilor superioare numai oamenii lor de încredere. Fenomenul vine să confirme tendinţa de hegemonie a ruşilor şi de acaparare a noi teritorii, aşa cum au vrut să facă şi cu România dacă nu apăreau unii lideri politici precum Gheorghiu-Dej şi Ceauşescu, care au încercat să-i înfrunte, în pofida puterii economice şi militare reduse deţinută de ţara noastră comparativ cu urişul imperiu sovietic). La 8 mai 1921, a avut loc în Bucureşti, Congresul, care a consfinţit transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist din România. (Contribuţia acestuia le evenimentele politice şi transformările economice din România sunt prezentate succint în celelalte capitole din carte);

Documente de mare însemnătate, pentru economia României şi trasarea unor orientări în drumul spre socialism au fost adoptate în Plenara C.C. al P.C.R. din 5 – 6 octombrie 1967 care a dezbătut şi aprobat Directivele cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, corespunzător condiţiilor noi etape de dezvoltare socialistă a României[31]. În acest document sunt prezentate principiile generale ale conducerii şi planificării economiei naţionale. În etapa respectivă de dezvoltare şi evoluţie a societăţii româneşti, partidul subordona formele de conducere planificată a economiei cerinţelor asigurării unei dezvoltări puternice a forţelor de producţie, creşterii în ritm susţinut a producţiei materiale, factor hotărâtor al ridicării bunăstării poporului şi al progresului întregii societăţi. Întregul sistem de organizare, conducere şi planificare economică este utilizat de partid pentru repartizarea raţională a resurselor materiale şi de muncă, a venitului naţional, pentru optimizarea corelaţiei dintre acumulare şi consum, problemă esenţială a reproducţiei lărgite şi armonizării ţelurilor imediate şi de perspectivă ale societăţii. Scopul final al activităţii de planificare este de a pune în aplicare politica partidului de dezvoltare economică şi socială a ţării. Conducerea planificată a economiei naţionale se întemeiază pe respectarea

---

[31] Ziarul Scânteia din 8 0ctombrie 1967 p.1-7;

consecventă a centralismului democratic, principiu organizatoric fundamental al statului, care îmbină coordonarea pe bază de plan a activităţii economice şi social-culturale de ansamblu, cu acordarea unei largi autonomii unităţilor economice, instituţiilor social-ştiinţifice şi celor administrative. Caracterul conştient al dezvoltării societăţii, îşi găseşte expresia în conducerea planifictă, prin care planul trebuie să reflecte experienţa şi capacitatea celor mai bune cadre din aparatul de partid şi de stat, ale colectivelor de muncă, din toate domeniile vieţii economice şi sociale, să fie emanaţia gândirii şi înţelepciunii celor ce muncesc. În consecinţă planificarea trebuie să îmbine în mod organic consecvenţa şi fermitatea în realizarea principalelor orientări stabilite pe plan central cu supleţea şi mobilizarea în soluţionarea problemelor curente ale realizării acestor orientări, cu autonomia unităţilor în care se desfăşoară activităţile productive. Atunci au fost făcute precizările privind conducerea planificată a economiei. Potrivit acestora în baza parametrilor cuprinşi în planul de stat, ministerele vor defalca indicatorii pe centrale industriale, iar acestea vor transmite întreprinderilor sarcini concrete la următorii indicatori: (a) volumul valoric al producţiei globale şi marfă, precum şi cel fizic la un număr redus de produse specifice fiecărei ramuri; (b) sarcinile de livrări către fondul pieţii şi către export; (c) principalele produse ce trebuie livrate altor unităţi pentru consumul productiv; (d) normele de consum la principalele materii prime şi materiale din ţară sau din import asigurate prin planul de stat; (e) productivitatea muncii exprimată valoric, iar acolo unde era posibil – în funcţie de de particularităţile produselor – şi în unităţi naturale ca buc. kg., m. p, m.c., sau natural-convenţionale ca ex. tractoare fizice; (f) fondul total de salarii, numărul total de salariaţi şi slariul mediu; (g) cheltuielile maxime la 1.000 lei producţie marfă, din care cele materiale şi preţul de cost la principalele produse; (h) volumul acumulărilor, ce urmează a fi obţinute, faţă de fondurile fixe şi circulante avute la dispoziţie; (I) volumul vărsămintelor către bugetul statului şi (j) volumul investiţiilor şi lista de titluri. Politica economică era dominată de ideea că promovarea intereselor generale ale poporului, asigurarea dezvoltării echilibrate a economiei, impun ca deciziile hotărâtoare ale politicii

economice să fie luate de forurile supreme ale partidului şi statului ca exponente ale întregii naţiunii. Acordarea unei autonomii largi unităţilor economice în organizarea şi conducerea activităţii lor, în realizarea sarcinilor ce le revin din planul general de dezvolzare a societăţii, reprezintă o cerinţă primordială a perfecţionării, conducerii şi planificării, constituie sensul măsurilor ce se preconizează a fi aplicate în continuare. (Practica a demonstrat că tocmai acest principiu de conducere a economiei pe baza planului unic stabilit în loc să conducă la dezvoltarea economică, la crearea unei abundenţe de bunuri, a blocat iniţiativele celor capabili să se afirme. Stabilirea unor ritmuri de dezvoltare deosebit de mari – ce şi-au găsit concretizarea în indicatorii de plan – fără să ţină seama de condiţiile reale ale fiecărei întreprinderi şi fără a beneficia de investiţii pentru creşterea cpacităţilor de producţie, a condus la imposibilitatea realizării. Ca să nu apară că sunt incapabili, să conducă unităţile economice – cu avizul organelor locale şi teritoriale de partid, conducerile întreprinderilor – au recurs la raportări de producţie fictivă, care au creat un adevărat haos în economia românească, începând cu anii 1982 – 1983. (Personal cunosc din realitate, că sistemul de raportare fictivă – de care nu a pomenit nimeni în presa scrisă şi audiovizuală până în prezent – s-a menţinut până în 1989. Acest sistem de raportare, s-a amplificat după 1 mai 1983 – când a apărut hotărârea privind acordul global – potrivit căreia plata integrală a retribuţiilor era condiţionată de îndeplinirea a minim trei idioatori, din care cel puţin unul era imposibil de realizat. Aşa se explică, faptul că s-a creat un adevărat paradox în economie, concretizat prin transmitrea în lanţ a minciunii ridicate la rangul politicii de stat. (Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie cazul de la uzinele ELECTROPUTERE Craiova – unde cu ocazia unei vizite efectuată de Ceauşescu – au fost descoperite între ale numeroase deficienţe şi raportarea fictivă a şase locomotive diesel electrice. Acestea pe lângă faptul că nu erau fabricate apăreau în documente ca fiind realizate şi păstrate în custodie, facturate şi achitate de către Ministerul transporturilor. Mergând cu cercetarea în profunzime s-a constat că s-a recurs la acest şiretlic pentru motivul şi salariile tuturor celor responsabili cu realizarea planului de investiţii,

inclusiv al ministrului adjunct, era condiţionat de îndeplinirea planului. Ei au acceptat plata sub motivaţia că cei de la Craiova nu pleacă din ţară şi tot vor fabrica şi livra locomotivele respective. Şirul unor astfel de exemple poate continua, fiind practicat şi la renumita uzină Steagul Roşu din Braşov, denumită în perioada de tranziţie ROMAN SA şi altele). Întregul ansamblul de măsuri pentru perfecţionarea conducerii şi planificării urmăreşte ridicarea continuă a eficienţei economice, principiu fundamental al activităţii în industrie, construcţii, agricultură, transporturi, circulaţia mărfurilor, în toate ramurile şi întreprinderile. Organizarea şi conducerea activităţii economice, presupune existenţa unor structuri adecvate: ministere, centrale industriale, unităţi independente (cu gestiune economică proprie). Astfel la ministere se vor constitui Consiliile (colegiile) ministeriale, care vor deveni organe deliberative, în care hotărârile vor fi luate cu majoritatea simplă de voturi din totalul membrilor; la centrale industriale, se vor afla organele ce aplică principiul conducerii colective, Consiliul de administraţie, iar pentru conducerea operativă Biroul Executiv, în fruntea căruia se află directorul general; iar la întreprinderi conducerea va fi asigurată de către Comitetul de Direcţie, (care va fi reorganizat ulterior şi va purta numele de Consiliul Oamenilor Muncii). Conducerea operativă va fi asigurată de către director. Aceste probleme au fost larg dezbătute şi la Conferinţa Naţională a P.C.R**32**, care şi-a desfăşurat lucrările în zilele de 6 – 7 decembrie 1967. Prin hotărârile adoptate se poate aprecia că şi acest eveniment constituie un moment crucial pe drumul lung parcurs de ţara noastră spre ţelul suprem propus de P.C.R. Cu ocazia deschiderii conferinţei N. Ceauşescu a prezentat «Raportul cu privire la măsurile de perfecţionare a conducerii şi planificării economiei naţionale şi la îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a României «Din acest raport au reieşit că principiile de bază ale înfăptuirii organizării administrativ-teritoriale a României şi sistematizării localităţilor rurale sunt legate organic de ansamblul măsurilor referitoare la

---

[32] Hotărârile Conferinţei Naţionale ale P.C.R. din 6-7 decembrie 1967. Ed. Politică Bucureşti 1967;

perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, au o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea întregii vieţi sociale, pentru progresul şi înflorirea continuă a patriei. Măsurile propuse izvorăsc din necesitatea punerii de acord a organizării administrativ-teritoriale, cu schimbările intervenite în dezvoltarea forţelor de producţie, şi în repartizarea lor geografică, în dezvoltarea societăţii, cu modificările ce s-au produs în structura populaţiei, în profilul, dimensiunile şi condiţiilor de viaţă ale oraşelor, comunelor şi satelor de pe întreg cuprinsul ţării. Propunerile supuse Conferinţei prevăd dezvoltarea comunelor, ca unităţi administrative puternice, capabile să asigure cadrul prielnic pentru valorificarea intensă a resurselor materiale şi umane din mediul rural. În perspectivă este necesară desfăşurarea unei activităţi de sistematizare a localităţilor rurale care să permită determinarea funcţiilor şi profilul social-economic al fiecărei localităţi, amplasarea raţională a unităţilor productive, delimitarea vetrei satului, în care se vor dezvolta construcţiile de locuinţe şi de utilităţi generale, a centrului comunei cuprinzând unităţile comerciale, social-culturale, de deservire, dezvoltarea reţelei de circulaţie, a alimentării cu apă şi a celei electrice. Abia atunci conducerea superioară de partid şi-a dat seama că existenţa celor două trepte intermediare – regiunea şi raionul – îngreunau relaţiile dintre organele centrale, determinau o mare dispersare de forţe, generau un volum mare de lucrări funcţionăreşti, ceea ce presupunea menţinerea unui aparat administrativ supradimensionat şi costisitor. Ppropunerile privind îmbunătăţirea administrativ-teritorială prevedeau crearea judeţelor, ca unică treaptă adiminstativ-teritorială intermediară, pe care se vor sprijini direct în înfăptuirea politicii lor. Rezultatul pozitiv al aplicării măsurilor propuse va fi apropierea conducerii centrale de unităţile de bază în care se îndeplinesc hotărârile de partid şi de stat. Consiliile populare judeţene, orăşeneşti şi comunale, se vor bucura de autonomie sporită în desfăşurareea întregii lor activităţi, în organizarea şi coordonarea vieţii economice şi culturale locale. Aplicarea măsurilor va conduce la antrenarea mai largă a cetăţenilor la conducerea treburilor de stat, la rezolvarea problemelor sociale şi obşteşti, va constitui o nouă expresie a lărgirii democraţiei socialiste.

Drumul României spre comunism a fost presărat şi de alte evenimente deosebite, neaşteptate şi neprevăzute în viziunea P.C.R. Astfel după invadarea, în 22 august 1968 a Cehoslovaciei de trupele sovietice, sprijinite de cele ale unor state vecine membre ale tratatului de la Varşovia, România şi Nicolaie Ceuşescu s-au confruntat cu o critică deosebit de severă, nu numai din partea sovieticilor, ci şi din partea guvernului maghiar de la Budapesta pentru refuzul participării la invazie. Abia după 20 ani de la acest eveniment, presa centrală de la noi[33], dat în vileag că sovieticii pregăteau o invazie şi asupra ţării noastre şi Jugoslaviei. Conducătorii de la Moscova erau nemulţumiţi de Dubček, Ceauşescu şi Tito. Imediat după invadarea Cehoslovaciei, Ceauşescu a organizat în 21 august 1968, în capitală, un miting în care a reuşit să-i solidarizeze pe români într-o mişcare fără precedent. Cu acest prilej, s-a exprimat că este împotriva intervenţiei militare în ţara vecină şi că alegerea căilor de construcţie socialistă este o problemă a fiecărui partid. Nimeni nu se poate erija în sfătuitor, cu privire la felul cum trebuie construit socialismul în altă ţară. Pentru aşezarea relaţiilor dintre ţările socialiste, pe baze cu adevărat marxist-leniniste, trebuie să se pună capăt pentru totdeauna ameţecului în treburile interne ale altor partide. În acel moment Ceauşescu a menţionat că s-a trecut la organizarea gărzilor patriotice înarmate, alcătuite din muncitori, ţărani, şi intelectuali, astfel ca poporul să aibă unităţile sale pregătite pentru a-şi apăra cuceririle revoluţionare, munca paşnică, independenţa şi securitatea patriei socialiste. În încheierea cuvântării Ceauşescu a exprimat încă odată că pătrunderea trupelor celor cinci state în Cehoslovacia constituie o mare greşeală. Invadarea României nu a mai fost organizată, însă sovieticii nu au renunţat la detronarea lui Ceauşescu. Ei intenţionau să aducă în fruntea conducerii ţării un lider al PCR loial lor. Prima variană era una militară, care îl viza pe generalul Nicolae Militaru, ce-şi găsea originea în complotul organizat în 1969, care nu a mai avut loc. Intenţia ruşilor –, după cum au afirmat unii comentatori politici – a fost pusă în practică abia în 1989.

Pentru a elimina pericolul unor pretexte de a interveni şi în

---

[33] Evenimentul Zilei din 21 august 2008 p, 5 ;

România din cauza eventualelor conflicte interetnice, Ceauşescu a efectuat în zilele de 28 – 30 august 1968 vizite în principalele oraşe din judeţele Harghita şi Covasna, Cu acest prilej a afirmat că nu mai puţin de 10 întreprinderi industriale vor fi construite în planul cincinal aflat în derulare, promisiune realizată integral, fiind vizibilă prin existenţa acestora şi în prezent, chiar dacă unele au fost grav afectate după 1989, de restructurare şi privatizare. Asemenea vizite au fost efectuate în luna septembrie 1968 şi în judeţele din zonele de Sud-Vest a ţării: Arad, Timiş şi Caras-Severin, situate la graniţa cu Ungaria şi Jugoslavia, cu scopul de a preveni eventuale nemulţumiri etnice. (Acest adevăr nefiind relatat în presa scrisă de atunci). Teama comună a României şi Ungariei faţă de ruşi a contribuit la ameliorarea relaţiilor dintre etnicii din Transilvania, care s-a concluzionat prin numărul sporit al emisiunilor de radio şi televiziune, în limbile minorităţilor. În 1969 a fost constituit Consiliul Oamenilor Muncii de Naţionalitate Maghiară şi Consiliul Oamenilor Muncii de Naţionalitate Germană, care constituie dovada exprimării unui interes sporit faţă de cele două minorităţi conlocuitoare, dar şi modul diplomatic prin care partidul i-a atras – cel puţii teoretic – la conducerea treburilor obşteşti.

După semnarea tratatului de neagresiune dintre Polonia şi Germania Federală, în 7 decembrie 1970 – prin care Polonia a acceptat emigrarea etnicilor germani – a sporit dorinţa saşilor din România de-a emigra şi ei. Ceauşescu şi-a exprimat opinia că este împotriva emigrării, menţionând că nu va exista niciodată vreun acord ori înţelegere cu statul german privind emigrarea. Nici el şi nici campania de presă nu au făcut referiri la înţelegerea secretă perfectată cu prilejul stabilirii relaţiilor diplomatice cu R.F.G. În 1967 (Acesta fiind unul dintre cazurile de minciună grosolană, prin care a fost ascuns adevărul. Potrivit înţelegerii secrete România urma să primească pentru fiecare etnic german între 4.000 – 10.000 de mărci, în funcţie de vârstă şi calificarea profesională, acesta fiind adevăratul motiv care a stat la baza acceptării plecării a peste 200.000 etnici germani în perioada august 1967-decembrie 1989. Nimeni din factorii politici nu şi-au dat seama că sumele plătite pentru saşii emigranţi au fost recuperate înzecit prin comerţul inechitabil derulat cu ţara noastră, de

pe seama exporturilor făcute în România.

Tendinţa de hegemonie, asupra maselor, a existat tot timpul în politica P.C.R. Un exemplu concludent în acest sens este acela că din dorinţa de-a avea sub aripa ocrotitoare a sa toate organismele din ţară, în luna noiembrie 1968, a fost creat Frontul Unităţii Socialiste (F.U.S), ca organ politic permanent, în care alături de P.C.R., erau reprezentate, principalele organizaţii de masă, obşteşti şi profesionale, precum şi consiliile oamenilor muncii aparţinând naţionalităţilor conlocuitoare. Cuprinderea s-a făcut sub motivaţia că aceasta reprezenta unitatea tuturor forţelor naţiunii socialiste, care trebuie să fie sub aripa P.C.R.

Un alt eveniment, ce a marcat profunde transformări în viaţa poporului român, în drumul sinuos spre comunism, a fost Congresul al X-lea la P.C.R., care şi-a desfăşurat lucrările între 6 – 12 august 1969. În cadrul Congresului a fost prezentat bilanţul realizării obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea, constatând că perioada scursă din 1965 a fost cea mai rodnică de până atunci, fiind caracterizată prin: Continuarea procesului de industrializare prin asigurarea odată cu făurirea unei structuri moderne, a unor ritmuri susţinute de creştere a producţiei, diversificarea şi îmbunătăţirea calităţii, creşterea gradului de prelucrare şi valorificare a materiilor prime, reducerea costurilor de producţie şi creşterea producţiei destinate exportului. Atunci s-a menţionat că au fost introduse programe speciale pentru accelerarea dezvoltării sectoarelor moderne, strâns legate de progresul tehnico-ştiinţific contemporan cu referire la industria electronică, electrotehnică, mecanica fină şi optică, automatică, construcţia de maşini unelte şi altele şi că în industrie a fost pus accentul pe creşterea producţiei de oţel, de îngrăşăminte chimice, coloranţi, medicamente, maşini unelte, mijloace de transport, bunuri de consum şi produse alimentare. În toate ramurile a crescut nivelul tehnic al produselor prin mecanizare, automatizare şi în unele ramuri prin conducerea proceselor tehnologice cu ajutorul maşinilor electronice. O mare contribuţie a fost adusă prin aplicarea iniţiativei lansată de conducerea superioară a partidului pentru organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, ce şi-a găsit expresia în introducerea metodelor moderne de programare şi conducere a producţiei, utilizării echipamentelor de

calcul şi de prelucrare a datelor. A avut loc o continuă îmbunătăţire a repartizării forţelor de producţie în profil teritorial, ce s-au concretizat în amplasarea unor obiective industriale în localităţi cu viaţă industrială puţin dezvoltată precum Alexandria, Balş, Bistriţa, Buzău, Calafat, Caracal, Feteşti, Focşani, Găieşti, Miercurea Ciuc, Motru, Tg. Secuiesc, Slobozia, Vaslui, Zalău şi altele. Iar în unele judeţe au apărut ramuri industriale noi necunoscute până atunci ca ex. Însuştria constructoare de maşini în judeţele Argeş, Dâmboviţa Mureş, Olt, cea chimică în judeţele Vâlcea, Ialomiţa, Teleorman, metalurgia neferoasă în judelel Galaţi Iaşi, Buzău. Congresul a aprobat liniile directoare ale dezvoltării economice şi social-culturale ale României în perioada 1976 – 1980. În cadrul acestora, nivelele de atins la principalii indicatori au fost următoarele[34]

= Nr. Crt Indicatorii u /m anul 1975 Nivelul 1975/ anul 1970

…

1. Venitul naţional % 145 – 150 7, 7 – 8, 5
2. Venitul naţional pe cap de locuitor % 137 – 142 6, 5 – 7, 2
3. Volumul desfacerii mărfurilor cu amănuntul % 130 – 135, 4 – 6, 2
4. Salariul real % 116 – 120 3.9 – 3, 7.
5. Veniturile reale ale ţărănimii provenite din producţia agricolă % 15 – 120 3, 5 – 3, 7
6. Energie electrică mild. Kwh 55 – 57 156 – 162
7. Cărbune extras mil. to. 38 – 38 54 – 163
8. Ţiţei mil. to. 13, 1 – 13, 5 98, 5 – 101, 5
9. Gaz metan mild. m.c. 22 – 24 118 – 129
10. Oţel mii to 10 – 10, 5 54 – 161
11. Aluminiu mii to. 189 – 200 168.187
2. Locomotive diesel şi electrice buc. 280 – 300 108 – 115
13. Motoare electrice Mw 4600 – 200 159 – 179
14. Transformatoare de forţă MVA 15.000 – 7.000 167 – 189
15. Mijloace ale tehnicii de calcul, aparate electrice de măsură şi control mild. lei 3, 5 – 4, O 307 – 347

---

[34] Ziarul Scânteia din 1 iunie 1969 p. 1 şi 3;

16. Maşini şi utilaje pentru indusatria minieră mii to. 35 – 38 125 – 126
17. Tractoare mii buc. 30 – 35 105 – 123
18. Autocamiona şi autotractoare mii buc. 35 – 40 100. – 114
19. Autoturisme de oraş mii buc 45 – 50 375 – 417
20. Îngrăşăminte chimice, 100%
substanţă activă mii to. 2200 – 2400 200 – 210
21. Cauciuc sintetic mii to. 110 – 130 200 – 236
22. Mase plastice şi răşini sinetice mii to. 420 – 450 185 – 198
23. Fire şi fibre chimice mii to. 130 – 150 170 – 187
24. Celuloză şi semiceluloză mii to. 650 – 680 142 – 148
25. Hârtie şi cartoane mii to. 720 – 740 140 – 143
26. Ciment mil. to. 14 – 15 160 – 172
27. Plăci din PAL şi PFL mii to. 950 – 1.000 180 – 210
28. Mobilă mild. Lei 6, 7 – 7, O 125 – 130
29. Apparate de radio mii buc. 650 – 700 143 – 154
30. Televizoare mii buc. 450 – 500 150 – 167
31. Aparate electrice de uz casnic mil. Lei 1200 – 1500 200 – 250
32. Ţesături mil. m.p. 840 – 880 136 – 142
33. Tricotaje mil. buc. 180 – 190 137 – 145
34. Încălţământ mil. perechi 75 – 80 110 – 117
35. Carne mii to. 770 – 830 154 – 163
36. Ulei comestibil mii to. 380 – 420 121 – 133
37. Zahăr mii to. 580 – 610 105 – 111
38. Conserve de legume, fructe şi pastă de tomate mii to. 450 – 500 158 – 176

În baza hotărârilor adoptate de Congresul al X-lea şi de Conferinţaţională a P.C.R. din 19 – 20 iulie 1972, au fost stabilite măsuri ce vizau: (a) Intensificarea ritmului dezvoltării economice în cincinalul 1971 – 1975, aflat în desfăşurare, concomitent cu perfecţionarea planificării şi conducerii economice, ca şi a întregii activităţi sociale; (b) Stabilirea liniilor directoare şi orientărilor pentru fundamentarea prognozelor privind dezvoltarea economico-socială

până în 1990; (c) Adoptarea unor acte normative, prin care se reglementau activităţi fundamentale ale vieţii sociale ca Legea finanţelor şi legi în baza cărora au fost create importante organisme sociale:

— Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activităţii Economice şi Sociale;

— Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale a României;

— Consiliul Organizării Economico-Sociale;

— Curtea Superioară de Control Financiar;

(După crearea acestor organisme, ideologii apărători ai capitalismului şi-au pus întrebarea de ce oare au fost necesare? când în fruntea tuturor întreprinderilor şi în celelalte structuri de conducere erau puşi cei mai devotaţi oameni ai partidului, când totul mergea strună în socialism. Motivul pentru care au fost create a fost acela ca să fie ţinută sub control întreaga activitate economică, pentru a nu se mai înregistra minciuni în raportarea indicatorilor economici şi în utilizarea resurselor financiare ale statului. Cu toată frica şi spaima ce plana în jurul acestor organisme – în care erau încadraţi cei mai exigenţi oameni – normalitatea nu s-a instaurat până în 1989, la căderea comunismului. De aici se poate desprinde concluzia că existenţa unor organisme represive de control, de genul celor prezentate exprimă dezordinea şi haosul din economia centralizată, condusă cu atâta zel de către cei mai devotaţi membrii de partid. Spre surprinderea celor ce am trăit şi muncit în acele vremuri şi supravieţuim astăzi, putem constata cu amărăciune că politicienii contemporani, care au condus ţara în ultimii 21 ani – deci în perioada de tranziţie – nu au învăţat nimic din aceste măsuri aberante, ci au continuat să le reactiveze în noile condiţii, care afirmăm noi îşi găsesc justificarea, doar ca existenţă, nu ca şi funcţionalitate).

Din documentele supuse dezbaterilor în Plenara P.C.R., ce a avut loc între 17 – 19 martie 1970 – date publicităţii – rezultă unele informaţii privind efectivul, compoziţia şi calitatea membrilor de partid. Astfel la 1 martie 1970, partidul avea un efectiv de 1997770 membrii, reprezentând peste 19% din populaţia ce activa în sfera

producţiei materiale. Din aceştia 43, 37% erau muncitori şi 25, 58% ţărani. Tot la acea dată erau cuprinşi în partid 25, 2% din membrii Academiei R.S.R. 46, 0% dintre ingineri, şi peste 50% dintre cadrele didactice. Ponderea femeilor în partid era de 22, 77 %. În comitetele judeţene de partid erau aleşi 4698 de membrii, din care 2144 reprezentând 45, 6% erau muncitori. Din activul de partid peste 69% din membrii birourilor comitetelor judeţene şi 36%, din cei ai comitetelor municipale şi orăşeneşti erau absolvenţi sau urmau cursurile instituţiilor de înăţământ superior. Dintre activişti 84% erau absolvenţi ai şcolilor de partid de 1 – 3 ani, iar din punct de vedere al profesiei 81% erau muncitori, maiştri şi tehnicieni. Cu acest prilej menţionăm că în 22 decembrie 1989, PCR avea 3781179 membrii.

În Conferinţa pe ţară a cadrerlor de conducere din întreprinderi şi centrale industriale, organizată între 18 – 19 februarie 1972 N. Ceauşescu a prezentat o cuvântare, în care a repetat aproape în totalitate aceleaşi probleme expuse şi în cele precedente, însă actualizate. Acum pentru prima oară arătat că principalele cauze care au condus la neîndeplinirea sarcinilor de plan au fost;(a) neatingerea parametrilor proiectaţi de către peste 40 unităţi industriale noi; (b) existenţa unor abateri de la disciplina în muncă concretizate prin absenţe de tot felul, întârzieri, concedii fără plată şi concedii medicale; (c) nerealizarea producţiei planificate şi contractate, ceea ce a cauzat deosebit de mari greutăţi în cooperarea dintre întreprinderi şi în asigurarea cu cele necesare pentru continuitatea producţiei curente; (d) nerealizarea integrală a programelor de investiţii, care a avut drept consecinţă intrarea cu întârziere în producţie a capacităţilor noi de producţie.

La Plenara C.C. al P.C.R. din 19 aprilie 1972 a fost adoptată hotărârea de convocare a Conferinţei Naţionale a Partidului în a 2-a jumătate a lunii iulie 1972. Analizând şi unele probleme organizatorice, Plenara a hotărât:

a) Excluderea din rândul membrilor supleanţi şi respectiv membrilor C.C. ai P.C.R. a tov. Vasile Rus – care a săvârşit abateri în activitatea sa la Comitetul Municipal de Partid Mureş, manifestate prin abuzuri şi tendinţe de căpătuială – şi a tov. Ilie Făsui de la Comitetul

Județean de Partid Caras-Severin, care a săvârşit încălcări grave ale eticii comuniste şi neglijenţe serioase în muncă. (Este pentru prima oară, când la nivelul cel mai înalt se dau în vileag asemenea exemple, fără a se preciza în detaliu ce fel de abuzuri şi neglijenţe au săvârşit cei doi membrii de partid şi ce funcţii li s-au încredinţat în continuare. Acesta este un exemplu concret de cocoloşeală a greşelilor săvârşite de înalţi demnitari şi o lipsă de curaj de-a comunica deschis ce fel de abuzuri au săvârşit. Poate intenţionat nu s-a vrurt să le cunoască toţi ceilalţi membrii de partid pentru a nu da ocazia de a se crea discuţii pe seama lor. Adevărul este că faptele celor doi au contribuit la crearea unei imagini negative la adresa a P.C.R.).

b) Eliberarea din Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. şi recomandă eliberarea şi din funcţia de prim secretar al Comitetului Municipal al P.C.R. Bucureşti a tov. Dumitru Popa, pentru „neajunsuri serioase" în activitatea sa. Nici în acest caz nu au fost date publicităţii adevăratele abateri, pentru care a fost sancţionat acest activist de frunte a P.C.R.

Un eveniment politic de mare însemnătate, în drumul străbătut de România spre comunism, a fost Conferinţa Naţională a P.C.R. din 19 – 22 iulie 1972. Cu acest prilej Ceauşescu a prezentat Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani şi în perspectivă, la perfecţionarea conducerii planificate a societăţii şi dezvoltarea democraţiei socialiste, la creşterea rolului conducător al partidului, în edificarea socialismului şi comunismului, la activitatea internaţională a partidului. Acest titlu, exprimă în mare problemele la care s-a referit, din care rezultă atât principalele realizări obţinute în cincinalul precedent, cât şi obiectivele spre care va fi orientată politica P.C.R. în continuare: subliniindu-se faptul că în următorii doi ani va trebui pus accentrul pe: valorificarea superioară a materiilor prime şi reducerea cheltuielilor materiale; creşterea productrivităţii muncii şi reducerea personalului ocupat în activităţi neproductive şi administrativ-gospodăreşti; creşterea eficienţei economice, precum şi pe asigurarea şi pregătirea forţei de muncă, dezvoltarea cercetării ştiinţifice în pas cu nevoile societăţii, cerinţe ce se pot realiza prin: îmbunătăţirea programelor şcolare; abandonarea specializărilor

înguste. (această dispoziţie este contrară tendinţelor manifestate în capitalism, unde se aprecia că tocmai specializarea cât mai adâncă asigură atât productivitate cât şi calitate superioară); patronarea şcolilor de către întreprinderi. Ideea a fost emisă cu scopul de a suporta unele cheltuieli de întreţiere a şcolilor de către întreprinderile industriale, pentru care se pregăteu specialiştii, şi mascarea prin această formă unor cheltuieli ocazionate de şcolarizare. De asemenea s-a menţionat că sporirea rolului factorului conştient în înfăptuirea programului partidului, presupune ca în centrul activităţii partidului şi statului să stea perfecţionarea conducerii şi planificării întregii societăţi, ca o necesitate obiectivă, deoarece conducerea planificată a societăţii permite dezvoltarea în ritm înalt şi armonios a tuturor forţelor de producţie; formarea şi perfecţionarea noilor relaţii constând în afirmarea în viaţă a principiilor dreptăţii şi echităţii socialiste şi comuniste; studierea şi cunoaşterea legilor obiective ale dezvoltării sociale, atât a celor cu caracter general, cât şi a celor specifice orânduirii socialiste, acţionând pentru lichidarea contradicţiilor existente astfel ca să nu devină antagoniste încât să permită afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului în societate. Activitatea ideologico-educativă, dezvoltarea conştiinţei socialiste a tuturor oamenilor muncii se poate realiza prin: aplicarea vastului program al partidului, ce vizează făurirea omului nou înaintat, care şi-a însuşit cele mai noi cuceriri ale ştiinţei, culturii şi tehnicii; înarmarea poporului cu concepţia ştiinţifică despre viaţă a clasei muncitoare – materialismul dialectic şi istoric – cu ştiinţa şi cultura cea mai avansată; aplicarea normelor de bază ale eticii şi echităţii socialiste, care vor deveni parte integrantă a Statutului şi Programului Partidului; preocuparea permanentă a organelor şi organizaţiilor de parertid în folosirea tuturor mijloacelor de care dispun pentru ridicarea conştiinţei oamenilor muncii, începând cu şcoala, continuând cu mijloacele moderne de informare televiziune, radioul, presa; (Cu cât apar de bogate în conţinut aceste idei şi recomandări, cu atât au fost mai departe de realitate. Afirmaţia se bazează pe informaţii reale cunoscute din practică. Oamenii din producţie erau obosiţi şi plictisiţi când erau obligaţi să participe la minim trei şedinţe lunar: cea de

partid, de sindicat şi la învăţământul politico-ideologic la primele două se discutau mereu aceleaşi probleme obişnuite de producţie. La cea de a 3-a erau dezbătute problemele politicii curente reieşite fie din cuvântările lui Ceauşescu rostite la ultimele evenimente, fie din Programul partidului. Nu de puţine ori se întâmpla ca pregătirea lunară a propagandiştilor să aibă loc după data de 8 ale lunii, ceea ce nu mai făcea posibil ca temele dezbătute acolo, programate pe luna în curs să nu mai poată fi przentate. Motivul era simplu: muncitorii sticlari aveau programul de lucru în patru schimburi. Lor le venea rândul să desfăşoare toate cele trei activităţi colective atunci când terminau programul la orele 13, deci când lucrau în schimbul I. Ori periodicitatea schimburilor se repeta astfel încât se întâmpla ca săptămâna, când lucrau în schimbul I să fie între 1 şi 5 ale lunii, deci înainte de a cunoaşte titlul temelor programate. Nici broşurile nu erau primite înainte de acest termen. La întrebarea adresată celor ce se ocupau cu organizarea învăţământului cum să procedeze, se primea răspunsul să facă cum le convine propagandiştilor, deoarece ei sunt aceia care cunosc cerinţele reale ale cursanţilor.

Potrivit hotărârii Conferinţei Naţionale a P.C.R. din iulie 1972 publicată în presa scrisă[35] a fost prezentat proiectul de lege cu privire la dezvoltarea planificată a României, din care a rezultat că: Dezvoltarea economico-socială a României se realizează pe baza planului naţional unic, fiind orientată spre creşterea forţelor de producţie, continuarea neabătută a operei de industrializare, făurirea unei agriculturi intensive, sporirea în ritm înalt a producţiei materiale, factorul hotărâtor al progresului general al ţării. Acest principiu a stat la baza întregii politici a P.C.R., care din punct de vedere teoretic nu este ceva dăunător. În România a fost greşit aplicat datorită stabilirii unor ritmuri de creştere exagerat de mari, imposibile de realizat. În goana aprigă după realizări valorice cât mai mari, şi de teama de a nu fi criticaţi, s-a recurs la raportări de producţie fictive, care au dat totul peste cap, instaurând haosul în economie. În loc să conducă la adevărata abundenţă de produse şi servicii, s-a ajuns la o criză

---

[35] Ziarul Scânteia din 217 iulie 1972 p. 2 şi 3;

nemaipomeniotă şi la încercarea de a o ameliora prin raţionalizarea produselor de bază, a benzinei telefoanelor şi hârtiei de scris folosită pentru corespondenţă. S-a dat dispoziţie ca adresele ce însoţeau corespondenţa să aibă dimensiunea unei jumătăţi din coala format a 5, respectiv un sfert din coala normală A_4. (Cu ocazia instruirii în această chestiune, personal mi-am exprimat, în glumă opinia că eu sunt capabil să scriu şi pe muchia hârtiei, dar sunt curios dacă este cineva care e în stare să citească). Aceste exemple vin să confirme neputinţa statului totalitar şi a partidului unic de a conduce economia şi ţara, contrar promisiunilor amăgitoare exprimate în toate cuvântările de către Ceauşescu şi evident contrar cerinţelor specifice economiei de piaţă în care oferta de bunuri şi servicii este organizată astfel încât să depăşească cererea. Aşa se explică faptul că în capitalism a dispărut nevoia de a repartiza, raţionaliza şi dirija consumul, care este satisfăcut în totalitate în funcţie de resursele financiare de care dispune fiecare din membrii societăţii. De cele relatate ne-am convins în perioada de tranziţie, când piaţa ne oferă tot ceea ce dorim, chiar dacă producţia indigenă a fost adusă la «sapă de lemn»., tocmai modului defectuos în care a fost condusă ţara.

Viaţa politică internă a P.C.R. consacrată conducerii României pe drumul luminos al comunismului a fost plină de evenimentre, fiecare cu semnificaţia lor. Unul din acestea a fost ampla analiză a modului cum trebuie să acţioneze organele şi organizaţiile de partid din toate unităţile economico-sociale în vederea înfăptuirii în cele mai bune condiţiuni a hotărârilor Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale din iulie 1972, care a fost efectuată în Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din zilele de 7 – 8 septembrie 1972. După cum relata publicaţia de specialitate editată special[36], cu acest prilej au fost abordate unele probleme noi, despre care nu s-a amintit niciodată până atunci. Industria nu trebuie să producă orice, ci numai ceea ce se cere, ceea ce este necesar economiei naţionale, pentru nevoile interne

---

[36] Cuvântarea de la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 7-8 septembrie 1972 , rostită de tovarăşul Nicolaie Ceauşescu. Ed. Politică Bucureşti 1972;

ori pentru piaţa internaţională. La cerearea cetăţenilor a fost aprobată legea privind contribuţia voluntară, prin care li se oferea posibilitatea, ca unele acţiuni de interes obştesc să poată fi realizate şi cu contribuţia în bani ori muncă. (Adevăratul motiv pentru care a fost adoptată această lege era neputinţa statului de a finanţa realizarea măreţelor obiective înscrise în programele partidului, motiv pentru care a apelat la impozitarea mascată indirectă a populaţiei. Fiind vorba de o lege aprobată în unamnitate de voturi – cum se proceda în acele vremuri – nimeni nu a vociferat, legea fiind aplicată până în decembrie 1989, când a căzut comunismul). Secretarii cu propaganda, trebuie să fie şi vicepreşedinţi ai Consiliilor Populare cu probleme educative şi de învăţământ. Repartizarea cadrelor, va trebui să se facă potrivit prevederilor hotărârii C.C. al P.C.R. privind promovarea şi repartizarea cadrelor, pentru a asigura acoperirea corespunzătoare cu personal a tuturor sectoarelor, fără a fărâmiţa diferitele activităţi. A fost subliniată necesitatea trecerii la tipizarea unei game cât mai largi de produse şi subansable, precum şi la crearea unui stoc minim de piese de schimb pentru utilajele din import.

În îndelungata perioadă de conducere a României spre comunism P.C.R. a fost preocupat şi de perfecţionarea propriei sale activităţi. Un exemplu în acest sens îl constituie problemele puse în discuţie în Plenara C.C. al P.C.R. din 25 – 26 martie 1974, unde au fost adoptate măsuri pentru îmbunătăţirea organizării şi funcţionării unor organe conducătoare ale partidului, subordonate Comitetului central. Unele din acestea se refereau la eliminarea paralelismelor între organele de conducere ale partidului şi creşterea operativităţii în activitatea managerială, care au fost reflectate şi în modificări aduse statutului, vizând următoarele:

a) Eliminarea prezidiului permanent;

b) Asigurarea conducerii partidului între Plenare de către Comitetul Executiv;

c) Secretariatul organiza şi controla aplicarea hotărârilor partidului. Ulterior la Congresul al XI-lea al P.C.R. denumirea Comitetului Executiev a fost schimbată în „Comitetul Politic Executiv", care constituia Biroul Permanent. Tot atuinci a fost adoptată hotărârea

de a propune Marii Adunări Naţionale instituirea funcţiei de preşedinte a Republicii Socialiste România. Propunerea a fost însuşită de Consiliul Naţiopnal al Frontului Unităţii Socialiste, fiind adoptată cu unanimitate de voturi de către M.A.N. în şedidinţa fdin 28 martie 1974, care l-a ales în funcţie pe Nicolaie Ceauşescu;

d) Începând cu această dată Ceauşescu şi-a văzut visul împlinit, deoarece a reuşit să deţină toate funcţiile supreme de partid şi de stat: secretar general al Partidului Comunist Român; Preşedinte al Consiliului de Stat; Comandant suprem al armatei; Preşedintele Consiliului Apărării Republicii Socialiste România.

Potrivit prevederilor constituţionale preşedintele era investit cu puteri depline: era reprezentant al statului în relaţiile internaţionale; avea dreptul de a numi ori revoca, la propunerea primului-ministru al guvernului, pe viceprim – miniştrii acestuia, pe miniştrii şi preşedinţii altor organe centrale ale administraţiei de stat; era abilitat să emită decrete prezidenţiale şi decizii în diferite domenii. (În pofida acestor responsabilităţi asumate, de la marea tribună Ceauşescu afirma că la toate nivelel se aplică principiul muncii şi conducerii colective. Aceasta probabil numai ca să ne ducă în eroare pe noi, care am trăit şi muncit contemporan cu el).

Un alt eveniment de o importanţă deosebită şi o semnificaţie aparte, în drumul lung pe care România îl parcurgea spre comunism, l-a avut Congresul al XI-lea al P.C. „R „care şi-a desfăşurat lucrările între 25 – 28 noiembrie 1974. Între problemele, analizate şi dezbătute, cu acest prilej au fost: (a) Activitatea desfăşurată de partid pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al X-lea şi Conferinţa naţională din iulie 1972; (b) Stabilirea obiectivelor dezvoltării României în noua etapă de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare spre comunism; (c) S-au afirmat ca fiind pozitive realizările obţinute de la Congresul al X-lea în repartizarea raţională a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, în modernizarea economiei naţionale, în perfecţionarea relaţiilor de producţie şi organizării vieţii sociale, în dezvoltarea învăţământului, ştiinţei şi culturii precum şi în ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor. (Şi de data aceasta au fost făcute

promisiuni vaste, unele utopice, care nu au fost aplicate integral niciodată); (d) Congresul a aprobat directivele planului cincinal 1976 – 1980, precum şi liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale ale României pentru perioada 1981 – 1990, când – dacă nu avea loc revolta populară împotriva sa – ar fi fost înfăptuită în linii generale societatea socialistă multilateral dezvoltată şi s-ar fi creat baza pentru trecerea la făurirea treptată a societăţii comuniste. (Ce minunat sună aceste promisiuni, de care acei ce am trăit şi muncit în acea perioadă ne-am convins de contrariu: alimentele de bază erau distribuite raţionalizat, benzina era limitată, (în provincie între 16 – 30 l/lună, autoturismele circulau alternativ, o duminică cele cu număr par şi în ceailaltă duminică cele cu număr impar), programul televiziunii naţionale transmitea zilnic emisiuni doar două ore, din care atunci când aveau loc evenimente politice, jumătate din timp erau ocupat de acestea. În capitală erau în construcţie şi finalizate câteva complexe alimentare în care urma să fie distribuită hrana pregătită pentru masele de oameni ai muncii. Unul dintre acestea se află în spate la magazinul universal UNIREA, altul este situat în cartierul Drumul Taberei. Întrucât acestea au forma rotundă au fost numite ironic «circul foamei «În asemenea fabrici de mâncare urma să fie gătită şi distribuită hrana pentru oameni din viitoarea societate comunistă. În acest timp capitaliştii, care şi-au văzut de treabă, au organizat societatea încât toţi cetăţenii au acces la bunurile create pe întreaga planetă, care le erau oferite prin magazine universale, de genul celor ce sunt prezente şi la noi astăzi. Propaganda comunistă afirma ideea că ei şut supuşi exploatării şi pauperizării. Astăzi când suntem liberi putem trage singuri concluziile şi aprecia diferenţele; (e) A fost dezbătut şi aprobat Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare spre comunism, care a fost apreciat ca o Chartă fundamentală, teoretică şi politică a partidului. Realizarea acestua – după concepţia celor care l-au fundamentat – ar fi ridicat societatea românească pe cele mai înalte culmi ale progresului şi civilizaţiei. Oamenii de bună credinţă apreciază că nici cei care l-au conceput nu au avut încredere că va fi aplicat vreodată. Neadevărurile cuprinse în conţinutul demagogic al acestui document sunt reflectate de realitatea

şi starea economiei româneşti, de situaţia în care era asigurată bunăstarea şi fericirea poporului de neîmplinirile de tot felul.

În raportul prezentat de N. Ceauşescu la Congres, publicat separat în broşură editată sub egida P.C.R. a menţionat că pe lângă succesele obţinute de popor sub conducerea P.C.R., în îndeplinirea hotărârilor celui de al X-lea Congres şi realizarea cincinalului înainte de termen, s-a referit şi la: Continuarea dezvoltării în ritm înalt a bazei tehnico-materiale a societăţii, ce se va realiza prin: intensificarea activităţii geologice, în scopul identificării de noi resurse energetice şi materii prime; continuarea dezvoltării industriei socialiste, care în cincinalul 1976 – 1980 va creşte cu un ritm mediu de 9 – 10% şi în mod deosebit a celei constructoare de maşini, dar şi a celei metalurgice (care va realiza 17 – 18 mil.to. de oţel), chimice, materialelor de construcţii, uşoare, alimentare; ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor; afirmarea pe scară largă a cuceririlor tehnico-ştiinţifice; reducerea cheltuielilor de producţie cu 6, 5 – 7; creşterea productivităţii muncii cu 38 – 42%; organizarea pe baze ştiinţifice a producţiei şi a muncii; întărirea ordinii şi disciplinei la toate nivelele; producţia agricolă va creşte cu 25 – 34%, ajungând la 18 – 20 mil. tone cereale în 1990. (şi aici este o exagerare deosebit de mare, deoarece în 1989 s-au obţinut 16, 5 mil. tone, în timp ce pe hârtie s-au raportat 64 mil. tone!). De asemeni s-a subliniat pe necesitatea perfecţionării continue a activităţii de conducere a vieţii economice şi sociale, pe ridicarea rolului statului în organizarea construcţiei socialiste, obiective ce se vor realiza prin: (a) accentuarea creşterii ponderii forţei de muncă din industrie şi celelalte ramuri neagricole la peste 80%, iar până în 1990 la 65 – 88%, reprezentând peste 40% din totalul populaţiei active, iar cea din agricultură va ajunge de la cca. 28% în 1975, la 15 – 12% în 1990; (b) se va ajunge la intensificarea procesului de dispariţie treptată a deosebirilor dintre clase şi categorii sociale, la apropierea condiţiilor lor de muncă şi viaţă, a nivelului lor de cunoştinţe profesionale, culturale şi politice, ceea ce va avea ca rezultat accelerarea procesului de omogenizare a societăţii, de formare a poporului muncitor unic, animat de aceleaşi interese şi idealuri. (Aceste obiective sunt cu adevărat utopice, imposibil de realizat

deoarece oamenii niciodată nu au fost egali şi nici nu vor fi, diferenţele, menţinându-se tot timpul. Încă de la publicarea lor obiectivele au fost apreciate şi de cei mai fideli membrii de partid ca irealizabile. Unii dintre ei au afirmat că nici cei ce le-au formulat nu cred în realizarea lor. Au emis asemenea idei cu speranţa că vor atrage mai mulţi creduli de partea lor, în realitate fiind invers. De aici se poate constata pe câtă fantezie şi minciună se baza politica P.C.R.). (c) Partidul va acţiona şi în continuare pentru asigurarea deplinei egalităţi în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, creând condiţiile economice, politice şi sociale necesare pentru ca toţi cetăţenii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, să se poată afirma nestingherit în toate domeniile, să participe activ la conducerea societăţii şi să beneficieze în mod egal de roadele civilizaţiei socialiste şi comuniste.

După reorganizarea dministratriv-teritorială a ţării, partidul a trecut la aplicarea măsurilor de concentrare organizată a activităţii industriale prin crearea centralelor industriale şi regruparea unor întreprinderi rezultând unităţi mari puternice. (Ideea de-a avea unităţi economice tot mai mari aşa cum a văzut în Coreea de Nord şi în China era o preferinţă a lui Ceauşescu. El nu-şi dădea seama că acestea sunt tot mai dificil de condus şi controlat. La insistenţa ministerelor şi reprezentanţilor din industria capitalei, după reorganizarea centralelor industriale peste 98% din acestea au fost grefate pe lângă întreprinderei din Bucureşti. Doar cea de autovehiculeruitere a avut sediul în Braşov, cea de fire şi fibre chimice la Săvineşi, de îngrăşăminte chimice la Craiova. (cu timpul a mai fost constituite alte două centrale industriale de îngrăşăminte chimice una cu sediul la Făgăraş şi alta la Tg. Mureş). Prin acest mod de amplasare a sediilor centralelor industriale, Ceauşescu s-a contrazis pe sine deoarece cu ocazia unei expuneri anterioare a afirmat că centralele vor fi gerfate pe scheletul celor mai reprezentative unităţi economice, pentru ca acestea să poată coordona cu mai multă competenţă activitatea celor din subordinea lor. Un exemplu concret îl reprezintă Centrala Industrială a sării, care avea şi în trim. IV 2009, sediul, în Bucureşti, deşi acolo nu există nicio salină. Alt exemplu îl constituie Centrala

Industrială a Sticlei şi Ceramicii Fine, care a fost grefată pe Fabrica de Sticlă Bucureşti, cu sediul lângă gara CFR Titan. Aceasta era o unitate minusculă, comparativ cu cele din Mediaş sau Turda).

Au fost create Comitetele şi Consiliile Oamenilor Muncii, şi a fost instituit principiul conducerii colective la toate nivelurile şi în toate organismele (cu excepţia nivelului cel mai înalt, unde toate pârghiile erau în mâna lui Ceauşescu). De asemeni a fost redus aparatul de stat cu 20%, prin eliminarea unor verigi intermediare. El a afirmat că în viitor se va accentua perfecţionarea activităţii de planificare, pornind de la necesitatea conducerii tuturor proceselor de dezvoltare economico-sociale pe baza planului naţional unic. Va spori rolul consiliilor populare judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale, în dezvoltarea economico-socială a localităţilor patriei. La baza conducerii va sta principiul centralismului democratic, prin care se va asigura îmbinarea armonioasă a conducerii unitare cu creşterea răspunderii şi autonomiei unităţilor locale, cu participarea activă a maselor la conducerea societăţii. Se va acorda mare atenţie capacităţii de apărare a ţării, prin dezvoltarea forţelor armate şi dotării cu mijloacele de luptă necesare. Nu vor fi neglijate nici gărzile patriotice şi pregătirea militară a tineretului. Atenţia necesară va fi acordată organelor Ministerului de Interne, miliţiei, securităţii, perfecţionării activităţii organelor de justiţie şi procuratură. Vor fi luate măsuri de îmbunătăţire a activităţii Consiliului Suprem al Dezvoltării Economico-Sociale, de ridicare a activităţii acestui organism la un nivel ştiinţific, pe baza cunoaşterii temeinice a realităţii, a legitaţilor dezvoltării sociale, în vederea adoptării celor mai corespunzătoare măsuri pentru progresul neîntrerupt al patriei noastre.

Activitatea politico-ideologică pentru educarea oamenilor muncii în spiritul concepţiei revoluţionare despre lume şi viaţă a partidului, pentru promovarea normelor şi principiilor comuniste de etică şi echitate, se va înfăptui prin: (a) intensificarea muncii politico-ideologice prin desfăşurea unei largi activităţi de ridicare a conştiinţei socialiste, a oamenilor muncii, de formare a omului nou, cu o morală superioară, cu o atitudine avansată faţă de muncă, faţă de interesele generale ale societăţii; (b) activitatea ideologică în domeniul

economiei politice, filosofiei, sociologiei, istoriei, va sta mai mult în atenţia partidului, desfăşurându-se pe baza unei concepţii unitare, sub îndrumarea Comitetului Central şi a organismelor de specialitate; (c) va trebui lichidată mentalitatea anarhică, mic-burghră, potrivit căreia problemele istoriei, ale ştiinţelor sociale sunt probleme de strictă specialitate; (d) munca politico-ideologică va trebui intensificată în rândul tineretului, pentru formarea omului nou, dabarasat se mentalitatea retrogradă, de egoism şi alte manifestări negative, rămăşiţe ale vechii orânduiri; (e) presa, radioul şi televiziunea, vor trebui ca în viitor să desfăşoare o activitate mai susţinută pentru unirea eforturilor întregului popor în direcţia înfăptuirii Programului şi Directivelor Partidului. Acestor mijloace de informare, li se va imprima mai multă fermitate, un spirit mai combativ, militant de intransigenţă faţă de lipsuri.

Programul P.C.R. – carta fundamentală, ideologică, teoretică şi politică a partidului – este programul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a înaintării patriei noastre spre comunism, deschide perspectiva unei epoci noi în dezvoltarea economico-socială a României. Întrucât programul a fost larg dezbătut în adunările generale ale organizaţiilor de bază, delegaţii la congres au avut mandatul tuturor comuniştilor de a-l vota în unanimitate. Programul a fost elaborat în această perioadă de dezvoltare a societăţii, fiind determinat de necesitatea aşezării la baza întregii activităţi a partidului a unei concepţii teoretice şi politice unitare, care să lumineze activitatea practică a partidului, a întregului popor în toate sectoarele economico-sociale. Programul fundamentează principiile de bază ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate, ca fază superioară a socialismului, în procesul trecerii treptate spre comunism. Trecerea de la societatea socialistă multilateral dezvoltate spre comunism se va realiza în cadrul unui proces dialectic unitar, prin acţiunea maselor populare, în concordanţă cu programul partidului. Directivele dezvoltării economico-sociale a României trasează şi prognozele până în 1990, iar în unele domenii până în 2000. Acestea din urmă prevăd un venit naţional pe cap de locuitor de 2500 – 3.000 $, cu condiţia ca să se aloce şi în această perioadă 30 – 32% din venitul naţional pentru

dezvoltare şi 68 – 70% pentru consum. În anul 1990 potrivit programului, România se va afla pe treapta superioară a dezvoltării sale, respectiv va fi înfăptuită în linii generale societatea socialistă multilateral dezvoltată, fiind creată o bază trainică pentru trecerea la făurirea treptată a societăţii comuniste (Iată ce visuri măreţe concepeau ideologii partidului, susţinuţi de Ceauşescu, cu numai 3 – 4 ani înainte de căderea comunismului şi asasinarea lui, care au admis îngrădirea celor mai elementare drepturi şi libertăţi democratice).

În Raportul Comisiei Centrale de Revizie, prezentat de Chivu Stoica s-a arătat, că deşi cotizaţiile de partid au fost reduse substanţial în 1971, ca urmare a creşterii numărului de membrii, s-a reuşit ca veniturile partidului realizate din acest capitol bugetar să constituie principala sursă de acoperire a cheltuielilor. Raportul a mai scos în evidenţă că în anul 1973 la C.C. al P.C.R. au fost primite 130 mii scrisori, iar 20 mii cetăţeni au fost primiţi în audienţă şi peste 97% din aceştia s-au adresat la N. Ceauşescu. (Din numărul impresionant de mare a acestor scrisori reiese gradul de nemulţumire al populaţiei, care ajunsă într-o stare de disperare s-a adresat celor mai înalte foruri pentru a solicita ajutor. Tot de aici reiese superficialitatea autorităţilor locale – inclusiv a organelor de partid, ce deţineau puterea – care au manifestat un dezinteres total în rezolvarea numeroaselor probleme cu care se confruntau cetăţenii). Şi la acest Congres în funcţia de secretar general al artidului a fost reales Nicolaie Ceauşescu.

Alt eveniment de însemnătate mare, în drumul lung şi întortocheat străbătut de ţara noastră, spre ţelul suprem al P.C.R., a fost primul, Congres al Consiliilor Oamenilor Muncii din Industrie, Construcţii şi Transporturi, ce şi-a desfăşurat lucrările în 11 iulie 1977. În faţa participanţilor N. Ceauşescu a prezentat expunerea cu privire la creşterea rolului clasei muncitoare, al consiliilor oamenilor muncii în conducerea actrivităţii economico-sociale, în realizarea programului partidului de dezvoltare a industriei socialiste, a întregii economii naţionale, de ridicare a bunăstării poporului şi perfectonare continuă a democraţiei socialiste**37**

---

37 N. Ceauşescu.. Expunerea prezentată la Congresul Omenilor Muncii din

În această amplă expunere – în care au fost repetate multe aspecte prezentate şi cu alte prilejuri – a fost efectuată o amplă analiză a realizării sarcinilor cincinalului 1976 – 1980, fiind dezbătute prevederile suplimentare faţă de Directivele Congresului al XI-lea. În urma analizei activităţii desfăşurate de Consiliile Oamenilor Muncii în cei 8 ani ce au trecut de la constituirea lor, au fost stabilite formele şi mijloacele cele mai corespunzătoare pentru perfecţionarea activităţii, pentru creşterea rolului lor în conducerea unităţilor economice şi sociale şi pentru ridicarea pe o treaptă superioară a democraţiei muncitoreşti. A fost adoptată hotărârea de instituţionalizare a Congresului Oamenilor Muncii, ca for suprem de conducere a activităţii din sfera industriei, construcţiilor şi transporturilor, urmând a se întruni periodic o dată la 5 ani şi hotărârea de constituire a «Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii din Industrie, Construcţii şi Transporturi». În componenţa acestuia urmând a intra: Consiliile de conducere ale ministerelor, Constiliul Central al U.G.S.R., Consiliul Central de Control Muncitoresc, Consiliul Organizării Economico-Sociale, reprezentanţi ai Comitetului Central al U.T.C., Consiliului Naţional al Femeilor şi altor organizaţii de masă şi obşteşti, precum şi cca. 300 de reprezentanţi direcţi ai oamenilor muncii.

În Conferinţa Naţională a P.C.R., care şi-a deschis lucrările în 7 decembrie 1977, N. Ceauşesu a prezentat Raportul cu privire la realizarea hotărârilor Congresului al XI-lea a Programului P.C.R. şi la sarcinile de viitor.**38** Din acest raport a reieşit că a fost adoptat un program de creştere suplimentară a producţiei şi de dezvoltare economico-socială a României în perioada celor doi ani care au mai rămas din cincinalul aflat în derulare, respectiv pentru anii 1978 – 1980. Astfel s-au prevăzut creşteri ale principalilor indicatori cu 1, 3 – 1, 6% faţă de prevederile din planul cincinal şi au fost prezentate orientările generale pentru elaborarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981 – 1985, în care se va

---

Industrie, Construcţii şi Transporturi. Ed. Politică Bucureşti. 1977;

38 N. Ceauşescu. Raport prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 7-9 decembrie 1977. Ed. Politică Bucureşti 197;

pune accentul pe următoarele;(a) dezvoltarea forţelor de producţie şi repartizarea judicioasă a acestora pe întreg teritoriul ţării; (b) dezvoltarea intensivă a agriculturii; ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al producţiei; (c) afirmarea cu şi mai mare intensitate a revoluţiei tehnico-ştiinţifice prin introducerea celor mai noi cuceriri ale cunoaşterii în toate domeniile vieţii economico-sociale; (d) intensificarea activităţii geologice, inclusiv a forajului de mare adâncime, valorificarea complexă a rezervelor cunoscute şi descoperirea unor resurse noi; (e) creşterea mai puternică a eficienţei, prin modernizarea şi utilizarea intensivă a capacităţilor de producţie existente; desfăşurarea cu rezultate superioare a cercetării ştiinţifice; (f) participarea tot mai activă a României la diviziunea internaţională a muncii prin îmbunătăţirea activităţii de comerţ exterior şi realizarea unei balanţe de plăţi active. Privind perfecţionarea cadrului organizatoric de participare a clasei muncitoare, a întregului popor la conducerea societăţii, adâncirea democraţiei socialiste în toate sferele vieţii economico-sociale, s-a hotărât ca preşedinte Consiliului Oamenilor Muncii din întreprinderi să fie secretarul organizaţiei de partid, iar directorul să îndeplinească funcţia de vicepreşedinte. (Propunerea a fost făcută cu scopul de-a pune de acord şi la acest nivel concordanţa dintre puterea economică cu cea politică. Cu toate acestea ori de câte ori soseau în întreprinderi delegaţi din partea organelor locale, judeţene sau de la Comitetul Central se prezentau mai întâi la director şi abia după aceea la secretarul organizaţiei de partid. Acest procedeu punea într-o lumină de inferioritate organele locale de partid, deoarece în majoritatea covârşitoare, în fruntea lor se aflau oameni cu pregătire medie, în mod special maiştri şi numai în foarte puţine cazuri erau ingineri. Competenţa profesională era mediocră. Deci subordonarea factorului politic a conducerii întreprinderilor era formală). În Consiliile de Control Muncitoresc, inclusiv în Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activităţii Economice şi Sociale, cel puţin 30% dintre membrii să fie muncitori care lucrează direct în producţie. Cu ocazia alegerilor pentru Consiliile Populare, ce au avut loc în luna noiembrie 1977, în peste 80% din circumscripţiile electorale au fost depuse câte două candidaturi, iar într-un număr mai

redus chiar trei candidaturi. Astfel pentru 57.000 de deputaţi au fost depuse 107.000 candidaturi. Din totalul deputaţilor aleşi pentru Consiliile Populare, 23630 erau muncitori, 33205 ţărani, 8538 intelectuali şi 1662 din alte categorii sociale. Iar din punct de vedere al compoziţiei naţionale erau: 90,09 % români, 7, 38% maghiari, 1, 57% germani şi 0,96% de alte naţionalităţi. Dintre deputaţii aleşi 24% nu erau membrii de partid, ci cetăţeni care activează în consiliile locale ale Frontului Unităţii Socialiste. (Privind compoziţia procentuală a organismelor, inclusiv cea a naţionalităţilor conlocuitoare facem precizarea că toate acestea au fost stabilite sub directa îndrumare a organizaţiilor de partid. Fiind unicul partid, nu exista niciun fel de concurenţă între candidaţi. Acolo unde au fost prezentaţi mai mulţi candidaţi pentru un post, aceasta s-a făcut pentru a demonstra capitaliştilor că şi la noi se aplică principii democratice. Asemănarea dintre alegerile de atunci şi cele din perioada de tranziţie este că şi atunci ca şi acum cetăţenii votau oamenii cunoscuţi ca buni gospodari care ştiau să-şi chivernisească propria avere. Iar deosebirea este uriaşă. Atunci ei nu aveau nicio putere, decât aceea de-a ridica mâna pentru a-şi exprima acordul cu proiectele de hotărâri supuse aprobării organelor din care făceau parte. Acum situaţia este cu totul alta. În condiţiile existenţei pluripartidelor, cu ocazia dezbaterii proiectelor de acte normative au loc discuţii contradictorii, de multe ori interminabile, care se finalizează cu voturi împotrivă exprimate din partea opoziţiei, chiar şi atunci când proiectele sunt de interes general. Cele mai frecvente cazuri de genul acesta se înregistrează la parlament unde partidele aflate în opoziţie critică, atacă proiectele de legi propuse de către ce aflaţi la guvernare, destul de frecvent tărăgănează nejustificat aprobarea legilor, încât se pierde foarte mult timp în dauna altora care aşteaptă de ani zile să le vină rândul pentru a fi înscrise pe ordinea de zi).

În perioada 19 – 23 noiembrie 1979, a avut loc în capitală cel de al XII-lea Congres al P.C.R... Din raportul Comitetului Central, cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al XI-lea şi al

XII-lea şi sarcinile de viitor, prezentat de N. Ceauşescu, au reieşit următoarele**39**:

a) Privind politica demografică s-au stabilit următoarele: pe baza sprijinului acordat mamelor, stimulării natalităţii, întăririi familiilor, creşterii viguroase din punct de vedere fizic şi intelectual al noilor generaţii, populaţia ţării va ajunge în 1985 la 23, 4 – 23, 7 milioane de locuitori. (Obiectivul nu a fost realizat integral din cauza nivelului de trai scăzut, respectiv a condiţiilor grele de creştere a copiilor. Şi atunci ca şi ulterior – inclusiv în perioada de tranziţie – se înregistrau mai multe naşteri în familiile nevoiaşe, cu venituri mici, cu un grad de cultură mediocru şi redus, în familiile de romi, precum şi a celor ce aparţineau de unele secte religioase. Copii erau acceptaţi de societate, care punea accentul pe numărul lor şi nu pe calitatea familiilor în care apăreau. Pentru stimularea naşterilor guvernele ce s-au succedat la conducerea ţării după 1989, au mărit alocaţiile pentru copii, încât la nivelul anului 2009 existau foarte multe familii, de romi care aveau ca unică sursă de existenţa numai aceasta);

b) Imediat după 1989, a fost desfiinţată cota fixă – ce reprezenta taxa suplimentară pe care erau obligaţi să o suporte familiile, fără probleme de sănătate – ce nu aveau copii. În felul acesta a fost încurajat extinderea fenomenului ca tocmai acele familii cu venituri mari să nu accepte copii, ci să trăiască o viaţă plină de opulenţă în pofida democraţiei existente în ţară;

c) Durata medie de viaţă va ajunge la 71 ani, nivel nerealizat tot din cauza condiţiilor de viaţă vitrege. Populaţia ocupată va spori de la 10, 4 milioane în 1980, la 11, 4 milioane în 1985. Nici acest obiectiv nu a fost îndeplinit. Populaţia şcolară va reprezenta în 1985 cca. 27% din total. La sfârşitul anului 1985 învăţământul superior va cuprinde peste 200 mii studenţi. Va fi extinsă acţiunea de reciclare a tuturor oamenilor muncii, inclusiv a ţărănimii, astfel ca în cursul unui cincinal, fiecare om al muncii să participe cel puţin odată la o formă organizată

---

39 N. Ceauşescu : Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul XI-lea şi Congresul al XII-lea şi sarcinile de viitor ale partidului. Ed. Politică Bucureşti 1979;

de pregătire profesională. Nici această prevedere nu a fost realizată. Motivul este lesne de înţeles: nu existau condiţii pentru a organiza şi desfăşura cursuri cu aşa mare număr de oameni; chiar dacă ar fi fost create, activitatea nu avea o motivaţie reală deoarece lectorii ce aveau responsabilitatea cea mai mare, nu erau stimulaţi material pentru că în hotărâre activitatea lor era apreciată ca obştească. Altfel ar fi fost tratată problema dacă ar fi fost plătiţi cu minim dublul retribuţiilor cuvenite, aşa cum erau medicii pentru timpul când efectuau serviciul de gardă. (La locul de muncă am fost cuprins şi eu printre lectori. După cca. O lună am raportat la serviciul personal că m-am pregătit pentru a preda matematica la controlorii de calitate, unde am fost numit lector şi că aştept momentul să-mi fie comunicat orarul şi locul de desfăşurare. Acest lucru n-a mai avut loc până în 1989, când nu a mai fost cazul, deşi organizarea şi desfăşurarea cursului a fost raportată la Centrala Industriei Sticlei şi Ceramicii Fine, ca activitate realizată. Nici celelalte cursuri din întreprindere nu au fost realizate);

d) În legătură cu partidul, ca centru vital al întregii naţiuni, puternica unitate a rândurilor sale, creşterea rolului său în conducerea vastei opere de transformare revoluţionară a societăţii româneşti au fost scoase în evidenţă următoarele: la data Congresului partidul număra 2930.000 membrii, din care aproape 54% erau muncitori, faţă de 44% în 1965, aproape 18% erau ţărani şi 29% intelectuali, iar ponderea femeilor era de aproape 28%; din punct de vedere al compoziţiei naţionale 90% sunt români, aproape 8% maghiari, iar 2% germani şi de alte naţionalităţi; în ţară existau 7.000 de organizaţii de partid, conduse de comitete şi cca. 60400 organizaţii de bază; de la Congresul al XI-lea, s-a desfăşurat o amplă activitate de selecţionare, recrutare, pregătire şi promovare a cadrelor, concretizată prin faptul că aproape 43.000 de activişti au absolvit şcoli de partid de diferite grade; sindicatele ca cea mai largă organizaţie a clasei muncitoare, cuprindeau peste 7.000.000 de membrii.

Cu ocazia celui de al XII-lea Congres al Partidului, care şi-a deschis lucrările în 19 noiembrie 1984, N. Ceauşescu a prezentat Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al XII-lea şi Congresul al XII-lea şi activitatea de

viitor, în vederea înfăptuirii obiectivelor dezvoltării economico-sociale în cincinalul 1986 – 1990 şi în perspectivă până în anul 2000, a României, din care am extras următoarele: (a) Pe baza politicii de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor ţării, s-a reuşit ca în fiecare judeţ să se realizeze o producţie echivalentă cu 70 mii lei/ locuitor. (Cu numai câţiva ani înainte conducerea superioară de partid a stabilit ca fiecare judeţ să realizeze o producţie de minim 10 miliarde lei. La acesta s-a renunţat deoarece a fost stabilită exagerat, fără logică, deoarece judeţe precum Bistriţa, Sălaj, Teleorman, Tulcea, Vaslui, nu aveau posibilitatea să realizeze astfel de nivele, neavând nici baza tehnică asigurată, deci lipseau obiectivele industriale şi nici populaţie numeroasă care să poată fi absorbită de industrie); (b) Până la sfârşitul anului 1985, vor fi puse în funcţiune 1850 de noi capacităţi de producţie, ceea ce va face posibil ca valoarea fondurilor fixe să ajungă la 2860 miliarde lei; (c) În legătură cu direcţiile de dezvoltare economico-socială în cincinalul 1986 – 1990 au fost prevăzute următoarele:

— Se va pune accentul pe dezvoltarea bazei energetice, încât la sfârşitul celui de al 8-lea plan cincinal, respectiv în 1990, producţia de energie electrică să ajungă la 95 – 97 miliarde Kwh. Creşterea producţiei de energie, se va asigura pe seama cărbunilor şi a şisturilor bituminoase, care va ajunge la 38 mild. Kwh. (Nici acest obiectiv nu a fost îndeplinit, motiv pentru care, începând din anii 1982 – 1983 a apărut criza deosebită de energie electrică. Pe vremea aceea nu se cunoştea că şisturile bituminoase din zona Anina, nu conţin suficiente calorii ca să poată întreţine arderea, fapt dovedit abia după finalizarea marii termocentrale, care a fost abandonată, încât a devenit după 1990 un morman de fiare ruginite);

— Va fi dat în folosinţă Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari şi se va realiza în cea mai mare parte Canalul Bucureşti-Dunăre. (Acest obiectiv a fost aspru criticat după 1989 de către ziariştii insuficient informaţi şi documentaţi, care nu şi-au dat seama de efectele benefice ale acestuia. Numai din punct de vedere al protecţiei mediului înconjurător a capitalei, existenţa canalului ar fi contribuit direct la evitarea poluării de către mijloacele de transport auto, cu ajutorul

cărora se efectuează aprovizionarea tuturor categoriilor de mărfuri);

— Până în 1990 cca. 95% dintre produsele româneşti trebuie să fie din punct de vedere tehnic şi calitativ la nivelul celor existente pe plan mondial, iar cel puţin 2, 3% să fie realizate la astfel de parametri, încât să situeze România pe primul loc în lume (Şi aceasta este o aberaţie nemaipomenit de mare, stabilită sub impulsul spiritului revoluţionar, deoarece, nici în condiţiile în care capitaliştii ar fi rămas la acelaşi nivel, nu era posibil să se realizeze pentru faptul că decalajul faţă de ei era imens. Cei care au emis această idee au fost departe de a cunoaşte realitatea din economia mondială. În condiţiile în care se introduseseră restricţii privind folosirea oţelului inox şi aluminiului şi la cisternele pentru lichide alimentare, era de neconceput să se realizeze produse peste nivelul mondial);

— Până în 1990 se va încheia construcţia termocentralelor pe cărbuni şi şisturi bituminoase, iar până în 1995 se vor realiza cele mai importante construcţii hidrotehnice;

— În următorii 10 ani va cunoaşte o puternică dezvoltare energia nucleară prin darea în folosinţă până în 1993 – 1994 a cca. 12.000 Mw., putere instalată în centrale nucleare. (Şi acest obiectiv a fost stabilit exagerat, nefiind nerealizat, deoarece nici la sfârşitul anului 2010 investiţiile de la grupurile 3 şi 4 de la centrala nucleară din Cernavodă nu erau demarate);

— La data desfăşurării lucrărilor congresului, în rândul partidului erau 3400.000 membrii, din care peste 1920.000 erau muncitori, reprezentând 56%, peste 540.000, reprezentând 16% sunt ţărani, 21% sunt intelectuali, iar restul alte categorii. Dintre cei care au intrat în partid cca. 75% provin din rândul U.T.C.-iştilor şi peste 46% sunt femei, ceea ce face ca ponderea femeilor în partid să fie de peste 32%. Din punct de vedere al compoziţiei naţionale, structura s-a menţinut aceiaşi ca cea existentă la congresul precedent. Din punct de vedere organizatoric partidul cuprinde 72512 organizaţii de bază, 7879 comitete de partid de întreprinderi şi 41 organizaţii judeţene, inclusiv a municipiului Bucureşti.

Cu puţin timp înaintea de încheierea drumului parcurs de România spre comunism, fără a se fi apropiat de final, respectiv în luna

noiembrie 1989, au avut loc lucrările celui de al XIV-lea Congres la P.C.R., la care Ceauşescu, în afara cunoscutelor fraze de prezentare a realizărilor obişnuite şi a promisiunilor amăgitoare, a arătat şi următoarele: (a) În procesul reformei, s-au făcut concesii duşmanului de clasă internaţional, respectiv capitalismului cum îl numea el, ceea ce a condus la dezideologizarea relaţiilor internaţionale şi la apariţia unui nou imperialism internaţional. El a făcut aluzie la cele similare făcute de Uniunea Sovietică Germaniei prin semnarea pactului Ribbentrop-Molotov, din august 1939, pe care nu l-a pomenit direct; (b) Cerând anularea consecinţelor acestor pacte, Ceauşescu se referă la revenirea Basarabiei la patria mamă. La aceasta reacţia Uniunii Sovietice a fost exprimată de un comentator al agenţiei TASS, care a afirmat că niciun politician serios şi responsabil nu ridică problema frontierelor postbelice, inclusiv cea a graniţei sovietice cu România. (Şi de aici se pot constata ideile acaparatoare, ale prietenului nostru de la răsărit, care încă din evul mediu a avut tendinţe expansioniste încât a reuşit să stăpânească vaste teritorii de la Baltică la Marea Neagră, unde pe vremea aceea nu avea acces direct); (c) În preziua deschiderii congresului adresându-se delegaţiilor Nord şi Sud americane, Ceauşescu s-a referit nominal la pactul Ribbentrop-Molotov şi în acelaşi timp şi-a exprimat temerile printr-o nouă înţelegere dintre S.U.A. şi Uniunea Sovietică în privinţa unei împărţiri ale sferelor de influenţă în lume. Această frică a lui Ceauşescu, ce plana în jurul lui s-a dovedit a fi reală, fiind demonstrată în urma întâlnirii de la nivelul cel mai înalt ce a avut loc în largul Mării Mediteraneene, în apropiere de Malta dintre preşedintele Bush şi secretarul general al P.C.U.S. Gorbaciov. În presupunerile lui Ceauşescu – care probabil deţinea unele informaţii obţinute de la serviciile secrete – înţelegerea dintre cei doi era privită ca un al 2-lea pact Molotov-Ribbentrop, va aduce României alte suferinţe. În concepţia sa cele două super puteri urmau să comploteze împotriva sa. (Această teamă s-a adeverit la scurtă vreme, prin revolta populară din decembrie 1989. Nu întâmplător în timpul procesului de condamnare la moarte, a amintit că detronarea lui este o înscenare şi un complot al agenturilor internaţionale. De data aceasta s-a înşelat amarnic, deoarece părăsirea scenei politice a făcut-o

de teama de-a nu fi linşat de poporul, care l-a amăgit atât de mult. Oricum căderea comunismului luminos era iminent, fapt recunoscut de către ceilalţi conducători ai fostelor state comuniste din jur, care au rămas în viaţă. El fiind singurul care n-a acceptat niciun fel de reforme, a plătit cu propria viaţă, fiind părăsit de către toţi inclusiv de către securitate. Nedreptăţile admise şi comise de el nu i-au folosit la nimic, astfel încât nu a avut linişte nici în mormânt, deoarece membrii familiei, au solicit şi obţinut aprobarea legală pentru a fi deshumaţi, cu scopul aflării adevărului. Aceasta a avut loc în data de 21 iulie 2010).

2.5.2. Sănătatea, protecţia socială şi nivelul de trai.

Întreaga politică a P.C.R. desfăşurată de la intrarea sa în legalitate a fost subordonată apărării sănătăţii, protecţiei sociale, ridicării nivelului de trai material şi spiritual al poporului. Cei care au trăit înainte de 1989, pot confirma acest lucru, deoarece toate documentele programatice ale partidului au prevăzut ample programe de ridicare sistematică a nivelului de trai. Majoritatea dintre intenţii şi-au găsit concretizarea în serviciile gratuite oferite din domeniul sănătăţii, asigurarea condiţiilor de locuit, a învăţământului, majorarea periodică a salariilor, pensiilor, petrecerea concediilor de odihnă în staţiuni balneoclimaterice în condiţii avantajoase şi altele. În fiecare plan cincinal au fost prevăzute obiective concrete privind creşterea volumului de mărfuri oferite pieţii interne, a puterii de cumpărare astfel încât în anul 1989, salariul mediu planificat pe economie să fie de 3.000 lei /lună – însă din cauza condiţiilor severe prevăzute de aplicarea acordului global introdus de la 1 mai 1983 – nu s-a realizat decât în medie, la nivelul de 2860 lei/lună.

La scurtă vreme după Conegresul al IX-lea al P.C.R., au început să fie puse în practică unele din obiectivele privind creşterea nivelului de trai. Astfel grija manifestată pentru asigurarea sănătăţii celor ce muncesc a fost reflectată prin măsurile cuprinse în Hotărârea C.C. al P.C.R., a Consiliului de Miniştrii şi a Consiliului central al U.G.S.R. de la începutul lunii octombrie 1967, cu privire la majorarea duratei concediilor de odihnă şi îmbunătăţirea acestora**40** din care rezultă că

---

[40] Ziarul Scânteia din 20 octombrie 1967 p.1;

durata concediilor de odihnă pentru fiecare salariat se stabilea în funcţie de vechimea în muncă, situându-se între 15 şi 24 zile lucrătoare. Cei cu vechimea până la 5 ani, beneficiau de 15 zile lucrătoare, Pe măsură ce vechimea în muncă creştea cu 3 ani, se adăuga la concediul de odihnă, câte o zi în plus, încât la vechimea de peste 20 ani, concediul era de 24 zile. Tinerii cu vârsta până la 18 ani, beneficiau de un concediu de 18 – 24 zile lucrătoare, cei care lucrau în locuri de muncă cu condiţii vătămătoare sau grele, beneficiau de concediu de odihnă suplimentar de 3 – 12 zile, iar cei care lucrau în mediu radioactiv concediu li se majora până la 24 zile lucrătoare.

În ansamblul măsurilor preconizate privind nivelul de trai, cele referitoare la îmbunătăţirea condiţiilor de locuit, ocupau un loc important. Pe această linie se înscrie şi Hotăra Plenarei C.C. al P.C.R. din 5 – 6 octombrie 1967 cu privire la dezvoltarea construcţiei de locuinţe, îmbunătăţirea administrării şi întreţinerii fondului locativ şi noul regim al chiriilor[41], prin care s-au adoptat aplicarea unor măsuri ce privesc următoarele domenii: Dezvoltarea construcţiei de locuinţe proprietate de stat, cooperatistă şi personală. În mod concret măsurile prevedeau că şi în viitor construirea de locuinţe din fondurile statului, va continua, astfel încât la cele peste 360 mii apartamente construite în perioada 1951 – 1966, se vor adăuga altele, deoarece numai în cincinalul 1966 – 1970 sunt alocate de la buget, 18 miliarde lei, din care se vor construi peste 200 mii apartamente. De asemeni se va continua construirea de locuinţe din fondurile cooperaţiei şi altor organizaţii obşteşti, pe baza aportului membrilor cooperatori şi a creditelor bancare, precum şi Construirea de locuinţe proprietate personală, cu sprijinul statului, care va acorda credite pe termen lung, cu o dobândă de 1, 5% garantate cu ipotecă asupra imobilelor respective. Pentru a beneficia de credite solicitanţii vor trebui să depună un avans minim, a cărui durată maximă de rambursare depinde de nivelul salarului de încadrare, durata de rambursare solicitată şi preţul de deviz al locuinţei, care de preferinţă trebuia să fie în blocuri, potrivit planurilor de sistematizare ale localităţilor.

---

[41] Ziarul Scânteia din 15 octombrie 1967 p. 1şi 2;

Solicitanţii, care vor achita integral preţul locuinţei vor beneficia de o bonificaţie de 5%, din costul de deviz. Creditele, se vor acorda în funcţie de vechimea avansurilor depuse la C.E.C., la vechime egală vor avea prioritate: cei transferaţi din alte localităţi în interes de serviciu, cei ce au familii cu mulţi copii şi condiţii grele de locuit, aceia care depun un avans mai mare, cei care aduc un aport deosebit în producţie, iar locatarii evacuaţi, a căror case au fost demolate şi doresc să-şi construiască locuinţe personale au prioritate înaintea tuturor solicitanţilor. În mediul rural, construirea de locuinţe va fi sprijinită de stat prin acordarea unor credite echivalente până la 15.000 lei, cu o dobândă de 1, 5%, rambursabilă într-o perioadă de 10 – 15 ani. Vânzarea de locuinţe către populaţie, se va realiza prin acordarea de credite pe termen lung, cu dobândă de 1, 5% pentru cumpărarea apartamentelor din blocurile în care sunt şi locuinţe proprietate personală şi în cele cu un număr redus de unităţi locative.

Alte facilităţi, acordate celor care îşi cumpără locuinţele au fost:

— Scutirea de la plata impozitului o perioadă de 10 ani, iar cele cu un grad de uzură mare, o perioadă de 5 ani;

— Locuinţele proprietate personală vor fi scutite de la regimul de normare şi repartizare a spaţiului locativ. (În acea perioadă posesorii de spaţii locative ce depăşeau normele maxime admise pe ţară erau supuşi regimului de închiriere obligatoriu, ceea ce era deosebit de grav deoarece afecta confortul familiei);

— Toate locuinţele construite ori cumpărate, pot face obiectul succesiunilor sau donaţiilor;

— Proprietatea personală era limitată la o singură locuinţă, cu excepţia caselor de odihnă sau turism dobândite legal;

— Credite pentru construirea de locuinţe se acordă numai cetăţenilor care domiciliază în localităţile respective (deci nu puteau să beneficieze de credite cetăţenii care doreau ca pe această cale să-şi stabilească domiciliul în alt oraş. Nu se acordau credite celor care domiciliau în localităţile situate pe o rază de 30 – 40 km. de locul de muncă, care aveau posibilitatea de a face zilnic naveta. (Din aceste criterii – care au fost aplicate în toată ţara – se poate constata că în perioadă socialismului, toţi cetăţenii care doreu puteau să

dobândească o locuinţă. Aşa că cei care au acceptat să locuiască în chirie, în casele naţionalizate, şi care nu s-au gândit nicio clipă că poate sosi momentul în care proprietarii adevăraţi le vor redobândi, iar ei pot fi evacuaţi sau nevoiţi să plătească chirie la nivelul pieţii, s-au înşelat. Acum, în perioada de tranziţie, când beneficiem de libertate şi trăim în democraţie, condiţiile de construire a unei locuinţe sunt cu totul diferite. În prezent ofertele sunt tentante, însă sunt accesibile doar pentru cei cu venituri lunare de minim 2000 RON sau 500 €);

Organizarea construcţiei de locuinţe, modul de întreţinere şi administrare a fondului locativ. S-a propus a fi asigurat prin:

a) Înfiinţarea în subordinea organelor locale ale administraţiei de stat, întreprinderi pentru locuinţe, bazate pe principiul gestiunii economice (aşa numitele I.L.L.-uri);

b) În localităţile mari, unde construcţiile de locuinţe au un volum însemnat, au fost organizate întreprinderi specializate în construcţia de locuinţe, precum şi întreprinderi pentru administrarea, întreţinerea şi repararea fondului locativ (aşa numitele I.C.A.L.-uri, existente în capitală;

c) În imobilele cu mai multe apartamente, au fost constituite asociaţii de locatari, ca persoane juridice. (după schimbările ce au avut loc în ultimii 21 ani – când au fost vândute peste 92% din spaţiile de locuit – acestea au devenit asociaţii de proprietari, potrivit unei hotărâri de guvern apărute în 2007).

Noul regim al chiriilor, a suferit modificări în sensul creşterii tarifelor aferente, astfel încât să acopere cheltuielile ocazionate de întreţinerea locuinţelor (deci odată cu noua reglementare legală s-a urmărit şi majorarea substanţială a chiriilor, deoarece statul socialist nu era chiar atât de mărinimos să asigure şi întreţinerea locuinţelor acordate gratis. (Întrucât numărul apartamentelor devenea tot mai mare şi cheltuieli pentru întreţinere creşteau, devenind o povoară fiscală insuportabilă). Nivelul chiriilor a fost stabilit în funcţie de tariful aferent salariului, ori pensiei titularului contractului de închiriere. La tarifele de bază stabilite pe un metru pătrat de suprafaţă, au fost adăugate unele sume aferente gradului de confort al locuinţelor. S-a generalizat procedeul ca sumele pentru chirii să fie

reţinute de unităţile economice în care sunt angajaţi chiriaşii. (Prin acest sistem se asigura încasarea integrală, operativă, şi cu costuri minime a chiriilor. Ce bine era dacă cei care au condus ţara din 1990 încoace ar fi preluat de la comunişti sistemul experimentat şi apreciat ca foarte bun, când nu se înregistrau restanţe la chirii şi nici la plata utilităţilor).

În şedinţa Comitetului Politic Executiv a C.C. a P.C.R. din 8 martie 1977, au fost adoptate unele măsuri de ajutorare a sinistraţilor, ce au suferit în urma cutremurului devastator din 4 martie, între care au fost[42]: Cetăţenii care au locuit în clădirile prăbuşite, precum şi cei sapitalizaţi vor primi imediat locuinţe în blocurile noi. Cei a căror locuinţe, au fost nimicite şi cataclismul le-a distrus bunurile, vor primi noile apartamente dotate cu mobilă inclusiv aparate de radio şi televizoare, precum şi lenjerie de pat, tacâmuri, veselă, vase de bucătărie, iar bărbaţii câte 2 costume de haine şi femeile câte un costum taior şi o rochie, pantofi, ciorapi, lenjerie de corp şi câte 1.000 lei de fiecare persoană. Cetăţenii care au fost puternic traumatizaţi de încercările prin care au trecut, vor primi câte un concediu de 10 zile pentru a-şi recupera forţele şi a reveni la starea normală cu sănătatea. Copii rămaşi orfani, vor fi preluaţi de către stat şi crescuţi într-un cămin special, până la vârsta majoratului.

În şedinţa aceluiaşi for din 6 mai 1977, au fost aprobate programele de majorare a retribuţiilor reale ale oamenilor muncii, din industrie, agricultură şi celelalte sectoare ale activităţii economico-sociale, în medie cu 30, 2% în cincinalul 1966 – 1970, comparativ cu 18 – 22%, cât s-a prevăzut iniţial, precum şi majorarea pensiilor nominale în medie cu 23, 2%, cât şi instituirea unui sistem de pensii pentru agricultori, din zonele necooperativizate şi sporirea cu 30% a alocaţiei pentru copii[43].

Cu ocazia analizei şi dezbaterii în Plenara C.C. a P.C.R. de la începutul lunii decembrie 1968, a stadiului privind starea de sănătate a populaţiei, perfecţionarea organizării reţelei sanitare şi

---

[42] Ziarul Scânteia din 9 martie 1977 p.1;
[43] Ziarul Scânteia din 7 mai 1977 p.1;

îmbunătăţirea asistenţei medicale în Republica Socialistă România, a rezultat necesitatea eliminării neajunsurilor existente în domeniul sănătăţii şi stabilirea măsurilor ce se impun pentru ridicarea nivelului întregii activităţi de ocrotirea sănătăţii. Atunci s-a constatat că începând din anul 1957 sporul natural al populaţiei din ţara noastră a început să scadă de la 20‰ la 6, 1‰ în 1966 ceea ce constituie un semnal de alarmă pentru viitorul României şi că natalitatea, a înregistrat o scădere continuă în ultimii 30 ani, devenind cea mai scăzută din 1957, ca urmare a liberalizării totale a întreruperilor de sarcină, fapt concretizat prin aceea că în 1966 s-au născut numai 273 copii vii reprezentând un indice de 14, 3‰ de locuitori, situând România pe ultimul loc din Europa. În acelaşi an s-au înregistrat 1115 mii avorturi, ce era echivalent cu patru avorturi la un nou născut viu. Măsurile adoptate de guvern începând cu anul 1967 pentru stimularea natalităţii, sunt bine cunoscute, fiind următoarele: (1) acordarea indemnizaţiei de 1.000 lei la naşterea celui de al 3-lea copil şi următorii; (2) repartizarea cu prioritate a spaţiilor de locuit familiilor cu mai mulţi copii; (3) acordarea dreptului mamelor cu copii până la 7 ani de a lucra numai o jumătate de normă, măsură ce a condus la scăderea în 1967 de peste 5 ori a numărului de întreruperi a sarcinilor ceea ce s-a reflectat în evoluţia natalităţii, care a ajuns la 27, 4‰; (4) în secţiile de obstetrică şi ginecologie au sporit locurile cu 5.000 paturi, pentru nou născuţi cu 2000 paturi şi cu 2113 în creşe, ajungând la 14633 de paturi, ce nu erau însă suficiente pentru copii din mediul urban de la 2 luni la 3 ani.

Pentru studierea fenomenelor legate de menţinerea natalităţii la un nivel corespunzător, de întărire a familiei şi asigurarea dezvoltării armonioase, pe grupe de vârstă a populaţiei, precum şi pentru rezolvarea problemelor socio-economice, culturale, legislative legate de evoluţia fenomenelor demografice, se va înfiinţa Comisia Naţională de Demografie. În sem. I 1968 în ţară s-a înregistrat un indice de mortalitate infantilă de 9, 8 % (care exprimă numărul de decese în primul an de viaţă la 1.000 născuţi vii), ce situa România printre ultimele locuri din Europa.

În mediul rural numărul dispensarelor de circumscripţie a

crescut în ultimii 20 ani de la 1622, la 2700, iar în mediul urban asistenţa medicală era asigurată prin 1052 circumscripţii sanitare. Atunci s-a prevăzut constituirea spitalelor unificate, de care să aparţină policlinicile, spitalele, circumscripţiile sanitare şi cele de întreprinderi (această formă de organizare a fost adoptată pentru motivul că se spera ca salarizarea personalului medical din structurile superioare (de la judeţ în sus) să se facă după numărul unităţilor aflate în coordonarea lor. Organizarea s-a dovedit după anii 1980 total necorespunzătoare, deoarece sistemul sanitar primind bani tot mai puţini, organizatorii au ajuns la concluzia că nu mai ştiau ce să facă cu circumscripţiile de întreprinderi, pe care le-au restituit celor de care au aparţinut iniţial.

Începând cu anul 1960, au fost realizate 47 policlinici, şi puse în funcţiune 14.000 paturi de spital, iar în cincinalul 1970 – 1975 au fost realizate spitale noi cu capacităţi de 300, 500, 600, 900 şi 1.000 totalizând 12500 paturi şi 49 policlinici. O scurtă prezentare a câtorva informaţii din domeniul sănătăţii ilustrează evoluţia în acest domeniu**44**

nr. crt. Explicaţii 1938 1968 1999 2004

…

1. Spitale x x 416 3922. Număr de paturi în spitale 30812 130.000 164215 142575

3. Medici x 27900 46238 48150

4. Nr. locuri ce revin pe un medic x 512 478 465

5. Farmacişti x 5432 6610 8763

6. Cadre sanitare medii x 73258 118875 121683

7. Autosanitare x 2812 3733 3303

Grija manifestată pentru persoanele aflate la vârsta a 3-a a fost demonstrată pin propunerile de majorare a pensiilor şi îmbunătăţirea legislaţiei cu privire la pensii, ce au fost aprobate în Plenara C.C. al

---

[44] STATELE LUMII,. Sub coordonarea lui Mircea Maliţa. Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică 1975, 1982 şi 1975 şi Anuarul Statistic al României pe anul 2005 p. 274;

P.C.R. din 12 – 14 octombrie 1966[45]. Atunci s-a hotărât majorarea pensiilor începând cu data de 1 ianuarie 1967, în medie cu 15%, pensia minimă pentru cei cu vechime completă va fi de 500 lei faţă de 350 lei până la acea dată, reprezentând o creştere de aproape 43%. Pensiile mici a căror cuantum era apropiat de pensia minimă au fost majorate în procente cuprinse între 20 – 40%. Astfel pensiile până la 400 lei au fost majorate cu 40%, cele cuprinse între 401 – 450 lei, cu 35%, cele între 451 – 500 lei cu 30%, iar cele între 501 – 550 lei cu 20%. Toate pensiile de peste 600 lei au beneficiat de majorarea generală de 15%. (din cele de mai sus se constată că încă de atunci partidul a manifestat grijă să majoreze pensiile mici, dar nu au fost neglijate nici cele mari, a căror cuantum nu a mai fost prezentat în grila respectivă. (Probabil că după exemplul lor s-au orientat parlamentarii aflaţi la guvernare în perioada 2004 – 2008, care şi-au stabilit şi aprobat pensii pentru fiecare mandat de cca. 9, 5 ori mai mari decât cea medie pe economie, respectiv de 3.000 RON, care în anul 2008 au fost majorate la 4200 RON). Începând cu 1 ianuarie 1967 a fost desfiinţat plafonul maxim de 1200 lei, stabilit la pensiile a căror nivel rezultat din aplicarea metodologiei legale era superior acestei sume. Astfel încât cei care ar fi beneficiat de o pensie rezultată din calcul cuprinsă între 1201 – 1380 au beneficiat de o majorare generală de 15%, iar cei care ar fi beneficiat de o pensie mai mare de 1380 lei, li s-au acordat pensia echivalentă cu întreaga sumă cuvenită. De aici se constată că de pe atunci au fost acceptate mari inechităţi în acordarea pensiilor. De la 1 ianuarie 1967 a fost instituită contribuţia salariaţilor la pensia suplimentară cu o cotă de 2% din salariul tarifar. (Aceasta reprezenta o impozitare mascată a salariilor, ce avea drept scop acoperirea unei părţi din costurile aferente asigurărilor sociale, dar în acelaşi timp şi a uriaşului volum de investiţii pe care statul cu economia centralizată trebuia să le asigure). Pensia suplimentară va reprezenta 14% din salariul tarifar pentru cei care au contribuit cu cel puţin 10 ani la constituirea fondului. Pentru cei care au contribuit cu mai puţin de 10 ani, pensia suplimentară se va micşora în funcţie de

---

[45] Ziarul Scânteia din 15 octombrie 1966 p. 1-2;

numărul de ani, astfel ca cei cu o contribuţie de 1 – 2 ani, vor beneficia de 5%. Între aceste promisiuni şi realitate există uriaşe neconcordanţe, demonstrate de practică, din care rezultă că după acţiunea de reevaluare a pensiilor încheiată la finele anului 2004, cei ce au contribuit peste 20 ani la constituirea fondului de peste suplimentară de la 1 Ianuarie 1966 cu 2%, iar începând cu 1 iunie 1986 cu 3%, au beneficiat de o majorare a punctului de pensie abia cu 12, 1%)!

În presa centrală[46] a fost dată publicităţii Hotărârea C.C. a P.C.R., a Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, privind ajutorarea populaţie şi a C.A.P.-urilor, care au avut de suferit de pe urma inundaţiilor din 14 mai 1970. Potrivit cifrelor provizorii comunicate oficial[47], din cele 39 judeţe ale ţării 37 au avut de suferit. În acestea au fost inundate peste 650 mii ha. terenuri, 950 localităţi, 65.000 de locuinţe, 250 de întreprinderi industriale şi s-a înregistrat pierderea a peste 17.000 de animale. Între măsurile adoptate au fost. Acordarea cu prioritate de locuinţe în blocurile ce se vor construi în anul 1970, cetăţenilor a căror case au fost distruse de inundaţii, iar celor ce nu acceptă să cumpere apartamentele de la bloc li se vor da ajutoare, care împreună cu despăgubirile acordate de Administraţia Asigurărilor de Stat (ADAS), vor fi până la 20 mii lei, iar celor din mediul rural la 15.000 lei. Pentru refacerea potenţialului de producţie, a clădirilor şi culturilor distruse, se vor acorda ajutoare şi C.A.P.-urilor.

În şedinţa Comitetului Politic al C.C. al P.C.R. din 10 martie 1977, în care au fost stabilite măsurile urgente ce trebuiau aplicate pentru înlăturarea urmărilor cutremurului din 4 martie 1977, s-a hotărât deschiderea unui cont în care populaţia putea să doneze bani, pentru ajutorarea sinistraţilor. La scurtă vreme de la această iniţiativă ajutorarea cu bani pentru înlăturarea urmărilor cutremurului a devenit obligatorie pentru toţi salariaţii din ţară. Sumele reţinute erau echivalente cu salariile cuvenite pentru o zi de muncă, care se efectua în plus peste durata normală. De regulă aceasta era stabilită în ultima duminică din lună. În şedinţa din 14 martie 1977 acelaşi organism –

---

[46] Ziarul Scânteia di 29 mai 1970 p.1;
[47] Ziarul Scântia din 22 mai 19970 p.2;

aşa cum relata presa a hotărât ca toate cadrele de conducere, precum şi alte cadre de bază din întreprinderi şi instituţii să locuiască în incinta acestora sau în imediata apropiere. Măsura era valabilă şi pentru cadrele din instituţiile de învăţământ superior şi celelalte unităţi şcolare. Ca şi alte hotărâri aberante, această măsură nu a fost aplicată. Motivul este uşor de înţeles. În unităţile industriale nu existau spaţii şi nici condiţii de amenajare pentru locuit. Iar cei care aveau locuinţele în cartierele mai îndepărtate de locurile de muncă, au refuzat să se mute în cele oferite de noile cerinţe, astfel că pe cale tacită hotărârea a rămas numai pe hârtie. Tot atunci s-a decis înfiinţarea unei unităţi speciale a forţelor armate care să construiască 5.000 apartamente în capitală – pentru a compensa deficitul de locuinţe apărut în urma cutremurului – hotărâre ce a fost dusă la îndeplinire integral, precum şi introducerea sistemului de încălzire centralizată prin termoficare a tuturor locuinţelor situate în centrul capitalei, care beneficiau de încălzire proprie, sub motivaţia de a desfiinţa depozitele de combustibili solizi existente în clădirile respective. (Măsura s-a dovedit deosebit de benefică, fiind extinsă la toate locuinţele construite în blocuri, nu numai în capitală, ci în toată ţara. Este regretabil că proiectanţii au menţinut sistemul peste 30 ani, în timp ce capitaliştii atât de mult criticaţi au perfecţionat sistemele de încălzire prin apropierea surselor de căldură de locurile de consum, idee materializată prin centralele de apartament, cu ajutorul cărora au fost eliminate pierderile de căldură ce se înregistrau în reţelele de transport vechi şi neizolate. Abia după 1989 sistemul a ajuns în România, fiind extins f. mult, spre nemulţumirea celor de la Regia Autonomă de Distribuţie a Energiei Termice RADET Bucureşti. Pentru mai buna organizare şi coordonare a industriei de morărit şi panificaţie, s-a hotărât ca toate unităţile de acest profil să treacă în subordinea Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare şi să fie coordonate de o centrală unică pe ţară. Cu acest prilej s-a decis ca în fiecare judeţ să existe o întreprindere de morărit şi panificaţie, în subordinea căreia să fie morile şi brutăriile comunale inclusiv cele ce aparţineau de consiliile populare şi cooperaţie. Măsura a fost luată pentru a exista un control sever asupra producţiei de pâine şi

produselor de panificaţie, decizia fiind aplicată cu străşnicie până după anii 1980, când s-a trecut la programul de alimentaţie raţionalizată a populaţiei, potrivit căruia pâinea a fost raţionalizată şi distribuită, (cu excepţia capitalei şi a câtorva oraşe preponderent industriale) în limita a 300 gr. zilnic pentru fiecare locuitor. De asemeni s-a decis înfiinţarea unei centrale industriale, care să organizeze şi să conducă activitatea piscicolă, reproducerea peştelui, asigurarea unei producţii constante, precum şi dirijarea pescuitului oceanic. Sediul acestei centrale a fost stabilit la Tulcea, unde îşi avea reşedinţa şi viitoarea flotă de pescuit oceanic, alcătuită din 64 vase de pescuit (pescadoare) şi 12 nave colectoare. Flota de pescuit oceanic a contribuit la aplicarea programului aprobat tot de acelaşi organism intitulat nicio masă fără peşte. În urma lichidării întregii flote de pescuit şi datorită contribuţiei ziariştilor, dar în mod deosebit a guvernanţilor, acum ei cât şi populaţia consumatoare de peşte oceanic precum codul sau merluciul, sunt nevoiţi să cumpere de la supermarketuri aceste specii aduse din import la preţuri de 15 – 20 ori mai mari.

În sesiunea M.A.N. din 30 iunie 1977 au fost aprobate un set de legi, prin care au fost aduse modificări esenţiale cu privire la nivelul de trai al multor categorii de cetăţeni, astfel: S-a renunţat la calculul şi reţinerea impozitului pe salarii datorat de fiecare angajat, acesta fiind calculat pe total unitate şi încasat odată cu ridicarea drepturilor de retribuire de la bănci. De la această dată, până la 1 mai 1990, angajaţii primeau salariul net – care era în mărime absolută egal cu cel brut – nefiind afectat numai de reţinerile ce le avea fiecare, în funcţie de obligaţiile personale ca ex. rate, chirii şi alte datorii individuale. Prin legea privind pensiile de asigurări sociale de stat şi asistenţa socială, a fost stabilit cuantumul bazei de calcul al pensiilor, ca medie a câştigurilor din doi ani consecutivi, aleşi din ultimii 10 ani lucraţi înainte de pensionare. Legea mai prevedea posibilitatea contribuirii cu încă 2 % la pensia suplimentară, în afara celor 2% stabiliţi anterior. Sistemul a fost aplicat până la 1 aprilie 2001, moment de când se aplică noua lege a sistemului public de pensii nr. 19/2000, care a fost înlocuită cu alta aprobată de parlament în 2010 şi promulgată de preşedintele ţării în 15 decembrie din acelaşi an. Potrivit acesteia

vârsta de pensionare a fost stabilită la 65 ani pentru bărbaţi şi 63 ani pentru femei. Tot atunci a fost reglementat printr-o lege, sistemul de constituire a fondurilor şi condiţiilor de pensionare ale membrilor cooperativelor agricole de producţie. Această lege a intrat în colaps după 1989 – când în urma desfiinţării C.A.P.-urilor, nu mai existau surse de alimentare a fondului. În asemenea situaţii, guvernul a instituit obligaţia de-a contribui la acest fond toţi agenţii economici, sub forma achitării unor sume, destinate constituirii fondului de pensii pentru agricultori, numit în mod impropriu pentru ţărănime. Plata pensiilor acestora s-a efectuat din bugetul centralizat, de unde au fost achitate şi drepturile cuvenite celorlale actegorii de pensionari. Prin legea privind pensiile şi alte drepturi de asigurări sociale ale ţăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate, s-a încercat să se reglementeze situaţia acestei categorii de oameni. Legea nu a fost aplicată din lipsa resurselor financiare. Iar după 1989, nu a mai fost cazul să fie menţinute în vigoare asemenea cerinţe.

Între măsurile ce au afectat negativ nivelul veniturilor financiare ale posesorilor unor ordine ale statului, publicat în presa centrală din 1 iulie 1977[48] a fost Decretul privind distincţiile de stat din Republica Socialistă România. Prin care au fost aduse modificări esenţiale în legătură cu avantajele de natură financiară de care beneficiau privilegiaţii unor astfel de distincţii. Dacă până la apariţia acestuia posesorii de ordine, beneficiau de scutirea între 20 şi 100%, de plata impozitelor pe salarii, potrivit noilor reglementări aplicate începând cu 1 iulie 1977, acestea au fost eliminate. De acum înainte avantajele materiale se rezumau la primirea unor sume fixe, o singură dată, la acordarea distincţiilor. Măsura a fost apreciată ca fiind, cât se poate de echitabilă, deoarece unii tovarăşi au primit distincţiile amintite prin fel de fel de relaţii şi influenţe şi sperau să beneficieze de avantaje financiare tot restul vieţii. Începând cu această dată au fost eliminate complet acele privilegii, ceea ce a condus la realizarea unor însemnate economii la buget – fără a fi comunicate în presă pentru a fi cunoscute de cititori – evitându-se comentariile pe seama celor

---

[48] Ziarul Scânteia din 1 iulie 1977 p. 1 şi 3;

nemerituoşi, ce au beneficiat de sume importante până în acel moment.

În presa centrală[49] a fost publicată o sinteză a principalelor realizări obţinute în domeniul ocrotirii sănătăţii şi ridicării nivelului de trai al populaţiei obţinute în ultimele trei decenii şi în mod deosebit de la al IX-lea Congres al P.C.R. din care prezentăm pe cele mai semnificative. În ultimii 25 ani numărul persoanelor încadrate în activităţi de interes social au crescut cu 4300 mii persoane. Din totalul muncitorilor peste 85% sunt calificaţi. Raportul dintre retribuţia maximă şi cea minimă pe economie în anul 1975 era de 6 la 1. Din 1945 până în 1975 au fost construite la oraşe şi sate 4.000 mii de locuinţe, ceea ce înseamnă că mai mult de jumătate din populaţia ţării s-a mutat în case noi. Numai în cincinalul 1970 – 1975 au fost construite din fondurile şi cu sprijinul statului 512 mii de apartamente şi peste 240 mii case în regie proprie. Iar în perioada 1976 – 1980 se vor construi 815 mii apartamente şi cca. 300 mii locuinţe în regie proprie.

Cu ocazia celui mai reprezentativ forum al clasei muncitoare, primul Congres al Oamenilor Muncii din Industrie, Construcţii şi Transporturi, al căror lucrări au fost relatate detaliat de presă[50], a fost prezentată evoluţia retribuţiilor şi a veniturilor totale ale salariaţilor obţinute în perioada 1950 – 1975, care a fost următoarea:

Explicaţii 1950 1955 1960 1965 1970 1975
…Retribuţia minimă netă în lei 161 240 450 613 800 1114
Retribuţia medie netă în lei 337 499 802 1026 1289 1595
Retribuţia maximă netă în lei 3673 4395 5321 5924 5493 6165
Venituri nominale totale în lei 172 381 416 506 589 1018

Iar volumul desfacerilor de mărfuri a crescut de la 739 lei/locuitor în 1950, la 6627 lei în 1975. Şi în continuare va fi menţinut raportul de 5, 5 la 1 între retribuţiile cele mai mari şi cele mai mici din economie. La prima vedere acest raport pare a fi mare, însă

---

[49] Ziarul Scânteia din 7 mai 1976 p.1 ;
[50] Ziarul Scânteia din 12 iulie 1977 p.3;

comparativ cu raportul stabilit legal în perioada de tranziţie de 1 la 15, este destul de echitabil.

În Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1977 s-a hotărât trecerea începând cu 1 ianuarie 1978 la reducerea săptămânii de lucru de la 48 la 44 ore, cu condiţia realizării integrale a sarcinilor de plan. Ori acestea fiind deosebit de mari, nu puteau fi realizate nici prin muncă suplimentară. S-a ajuns astfel ca în anii următori beneficiau de program redus doar unităţile de gospodărire comunală şi locativă, cele din domeniul sănătăţii şi unele ale cooperaţiei meşteşugăreşti. Problema reducerii săptămânii de lucru, a fost repusă pe ordinea de zi a Plenarei Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii din 20 decembrie 1978[51], când s-a hotărât ca începând cu 1 ianuarie 1979 şi alte unităţi să treacă la aplicarea programului de 46 ore pe săptămână, cu condiţia îndeplinii cerinţelor legate care se refereau în mod concret la următoarele: mai buna organizare a muncii; creşterea productivităţii muncii şi mecanizarea şi automatizarea producţiei.

La Congresul al XIII-lea al P.C.R. din 1984, s-a subliniat că în 1985 retribuţiile oamenilor muncii, vor fi cu 8% mai mari decât în 1980. În primii doi ani ai cincinalului, au fost aplicate măsuri pentru îmbunătăţirea preţurilor prin reaşezarea acestora pe principiile economice. (Aşa au înţeles ideologii partidului să prezinte majorarea preţurilor la produsele alimentare de 2, 24 ori, începând cu 1 februarie 1982. Acţiunea a fost pregătită din timp, fiind explicată, nu prin neputinţa economiei de a oferi abundenţa de produse, ci prin acceptarea de către popor, sub motivaţia ca decât să fie război, mai bine să plătim alimentele mai scump. Sub această ameninţare – care nu plana de loc asupra ţării noastre – în trim IV 1981, au fost organizate în întreaga ţară numeroase mitinguri pentru pace. (La cel care a avut loc în Sibiu, în luna octombrie 1981, am fost obligat să particip şi eu alături de cei peste 3.000 locuitori din Mediaş, care ne-am deplasat cu un tren special compus din 24 vagoane. Acolo din cauza căldurii, aglomeraţiei şi oboselii şi-au pierdut echilibrul 8 persoane, care au avut nevoie de asistenţă medicală de urgenţă).

---

[51] Zarul Scânteia din 21 decembrie 1978 p.3;

Drumul lung şi întortocheat al României spre capitalism şi în perioada de tranziţie, a fost presărat cu numeroase obstacole, care au obstrucţionat ridicarea nivelului de trai al majorităţii populaţiei. Afirmaţia este susţinută de concluziile reieşite din studiul efectuat în Iun august 2007, pe un eşantion de 1296 persoane, de către Gallup Organization, privind concediul de odihnă, din care au rezultat că în vara anului 2007, cel mult trei din zece români, şi-au permis să plece în concediu în ţară ori străinătate, restul de cca. 72% au preferat să rămână acasă din motive financiare. Din cei plecaţi în concediu, peste 80%, au preferat să nu plece peste graniţe, în timp ce doar 10% au petrecut concediul în străinătate, iar 7% au preferat destinaţii din ţară. În România destinaţia preferată a fost şi în acel an litoralul, unde şi-au dat întâlnirea 44% dintre cei care şi-au petrecut concediul în ţară, cu 12% mai mult decât cei care au ales staţiunile de munte. Cheltuielile medii ocazionate de petrecerea concediului în ţară au fost estimate la 1296 lei (RON), comparativ cu 2354 lei, în cazul celui petrecut în străinătate.

2.5.4 Reformele în organizarea administrativă a ţării.

Valul de transformări apreciate ca revoluţionare – ce au cuprins toate domeniile vieţii după cucerirea puterii de către forţele democratice – s-a extins şi asupra unităţilor administrativ-teritoriale ale ţării. Până în septembrie 1950, ţara a fost administrată prin vechea formă moştenită de la regimul trecut – apreciat de comunişti ca burghez – respectiv prin unităţile teritoriale specifice: comune, plase şi judeţe. După exemplul importat de la ruşi, începând cu anul 1950 au fost constituite, 16 regiuni administrative, în componenţa cărora intrau raioanele ce aveau subordonate comunele. În anul 1956, modul de administrare a suferit unele modificări, prin desfiinţarea câtorva raioane şi mutarea sediului altora în localităţi mai dezvoltate şi cu posibilităţi mai accesibile de comunicare cu centrele de regiuni. Specific formei de organizare cu regiuni era existenţa oraşelor de subordonare regională, ce se bucurau de câteva privilegii, fiind asemănătoare cu cele pe care le au municipiile astăzi. Unele oraşe erau asimilate raioanelor. Capitala era administrată prin 8 raioane. Potrivit legii nr. 2/ 1968 a fost adoptată forma de administrare prin 6 sectoare,

care s-a menţinut şi după 1989, până în prezent. Altă particularitate era că oraşul Constanţa şi capitala erau asimilate regiunilor şi astfel erau foarte avantajate în privinţa repartizării fondurilor centralizate. Aşa se explică avansul dobândit în dezvoltarea edilitară atât a capitalei, cât şi a litoralului deoarece, toate oraşele de pe litoral, inclusiv localităţile devenite viitoare staţiuni erau administrate de Constanţa. (Cititorilor le reamintim că dintr-un gest de slugărnicie, oraşul şi regiunea Braşov purta numele lui Stalin, fostul mare conducător al U.R.S.S., devenit la puţin timp după moartea sa în 5 martie 1953 indezirabil, iar unul din raioanele capitalei purta numele lui Lenin). Teritoriile actualelor judeţe Mureş, Covasna şi Harghita, precum şi o parte din judeţul Braşov alcătuiau Regiunea Mureş Autonomă Maghiară. Forma de administrare cu regiuni s-a menţinut, până la 1 ianuarie 1968, când s-a renunţat la forma existentă şi s-a revenit la vechiul sistem de administrare a ţării prin judeţe. Subliniem faptul că şi această propunere a fost supusă populaţiei pentru consultare, fiind publicată în presa centrală. Pentru prima oară, propunerea venită de sus nu a fost acceptată în totalitate. Este vorba de reprezentanţii oraşului Sfântu Gheorghe, care prin propunerea iniţială figurau să fie incluşi în judeţul Harghita cu reşedinţa la Miercurea Ciuc. Ei nefiind mulţumiţi, dând dovadă de curaj, au decupat harta cu foarfeca şi s-au prezentat la C.C. al P.C.R. cărora le-au explicat că sunt mult mai ataşaţi de Braşov, faţă de care au accesul mai uşor, fiind mai aproape şi ca atare au refuzat categoric să aparţină de viitorul judeţ. Ei şi-au manifestat dorinţa să fie trecuţi la Braşov sau să li se înfiinţeze un judeţ propriu. Autorităţile centrale le-au acceptat doleanţele şi au aprobat înfiinţarea actualului judeţ Covasna, cu reşedinţa la Sfântu Gheorghe. În mod similar au procedat şi cei din Brăila, care au demonstrat cu argumente istorice că Brăila a fost primul şi cel mai important port la Dunăre, prin care se efectuau exporturile româneşti de cereale, sare, lemne. Refuzând categoric să aparţină de viitorul judeţ Galaţi şi lor li s-a acceptat propunerea, încât la aprobarea legii, a apărut şi actualul judeţ Brăila. După centralizarea sugestiilor sosite din teritoriu Comisia Centrală de partid şi de stat, pe baza consultărilor cu cetăţenii a ajuns la concluzia că faţă de cele 35 judeţe propuse iniţial,

să fie create încă patru respectiv: Brăila, Covasna, Mehedinţi şi Sălaj. (Presa centrală şi locală nu a amintit nimic în legătură cu micile incidente ce au avut loc în oraşele Brăila, Sfântu Gheorghe şi nici despre motivaţiile ce au stat la baza înfiinţării celorlalte două judeţe amintite). Împărţirea administrativă efectuată prin Legea din 1968, a suferit unele mici modificări în 19 decembrie 1968 şi în 23 ianuarie 1981.

Potrivit informaţiilor oficiale[52], la începutul anului 1981, după modificările aduse la Legea adoptată în februarie 1969, privind împărţirea administrativă, teritoriul ţării era administrat prin 40 unităţi teritoriale (judeţe) şi municipiul Bucureşti. Din componenţa acestora făceau parte: 56 municipii, 187 oraşe, 559 localităţi componente ale municipiilor şi oraşelor, 2705 comune, din care 135 suburbane şi 13124 sate, din care 232 aparţineau municipiilor sau oraşelor. Această lege a fost abrogată prin legea 2/25 aprilie 1989, privind îmbunătăţirea organizării administrative a teritoriului Republicii Socialiste România (este o coincidenţă de număr), publicată în Buletinul Oficial al R.S.R. partea I-a nr. 15/25 aprilie 1989. Potrivit acestuia ţara noastră era administrată tot prin acelaşi număr de unităţi administrative, prin 56 municipii, 204 oraşe şi 2352 comune. Sursele oficiale indicau că în 18 septembrie 1966[53], a fost dat publicităţii comunicatul Comisiei Centrale pentru Recensământul Populaţiei şi Locuinţelor efectuat în 15 martie 1966, din care rezultă că populaţia Republicii Socialiste România era de 19105056 locuitori din care: 9356715 bărbaţi, reprezentând 49% şi 9748341 femei reprezentând 51%. Din totalul populaţiei 7305303 persoane, reprezentând 38, 2% locuiau în mediul urban, iar 11799753 persoane, reprezentând 61, 8% în mediul rural. În perioada celor 10 ani de la ultimul recensământ din 1956, numărul populaţiei a crescut cu 1615606 locuitori,

---

[52] Legea nr.2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România, republicată în Buletinul Oficial nr .54 -55 din 27 iulie 1981, care a fost abrogată prin Legea 2/ 25 aprilie 1989, publicată în Monitorul Oficial nr. 15/25 aprilie 1989;

[53] Ziarul Scânteia din 18 septembrie 1966 p 1;

reprezentând 9, 2 %, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 0,88%. În urma recensământului populaţiei şi locuinţelor, efectuat la 18 martie 2002, mutaţiile înregistrate în numărul şi structura locuitorilor se prezentau astfel: Populaţia României era de 21680974 locuitori, ocupând locul 9 în Europa, cu o densitate de 90, 9 locuitori/kmp., din care 52, 7% erau concentraţi în mediul urban. La 1.000 persoane de sex masculin, reveneau 1051 femei. Vârsta medie a populaţiei era de 67, 3 ani, cu 2, 7 ani mai mare decât la recensământul din 1992, iar cea a populaţiei feminine era de 68, 6 ani, comparativ cu a bărbaţilor de 65, 9 ani. Ponderea persoanelor în vârstă de 60 ani şi peste, ce revenea la 1.000 persoane adulte, a crescut în ultimii 10 ani de la 269 la 307, ca urmare a procesului de îmbătrânire demografică. Peste 25% din populaţia rurală avea depăşită vârsta de 60 ani. În 2010 speranţa medie de viaţă a ajuns la 73, 2 ani. Din populaţia stabilă a ţării cca. 31% şi-a schimbat cel puţin odată domiciliul. Faţă de recensământul anterior, a crescut ponderea persoanelor văduve şi divorţate. În cazul femeilor 93, 9% se aflau la prima căsătorie, iar 3, 8% trăiau în uniune-consensuală-concubinaj. Din acestea peste 50% erau în mediul rural. Cu acest prilej menţionăm că înainte de 1989 familia era considerată ca fiind celula de bază a societăţii. După 1989 a fost revoluţionat şi modul în care românii privesc relaţiile de cuplu. Potrivit noilor concepţii tot mai multe poveşti de dragoste sunt consumate în noua formă de concubinaj. Aceasta a făcut ca numărul căsătoriilor să scadă cu aproape 25% comparativ cu cele înregistrate în nii 70. Fenomenul este pus şi pe seama faptului că libertatea a dat alt sens percepţiei de căsătorie. Pentru mulţi tineri, căsătoria a devenit ceva anacronic. Sociologii afirmă că astfel de relaţii sunt mult mai fragile decât cele întemeiate prin căsătorie. Concubinajul nu este reglementat prin lege, iar cuvintele precum partaj nu au nicio valoare în cazul uniunilor consensuale, ci reprezintă o formă de evaziune matrimonială, în care valoarea căsătoriei nu va fi egalată niciodată. Opinia mea este că întotdeauna când oamenii vor să-şi întemeieze o familie, să aibă copii şi să-şi construiască o viaţă împreună, pasul firesc ce trebuie urmat este cel al căsătoriei, care înseamnă afecţiune reciprocă, seriozitate şi legalitate. Alţii au afirmat că într-o relaţie, cel

mai important lucru este puterea sentimentelor, care îi uneşte pe parteneri şi că aceasta nu ţine seama de statutul cuplului în societate. Numărul mediu de copii născuţi vii ce reveneau la 1.000 femei în vârstă de 15 ani şi peste, a fost de 1648, faţă de 1892 în 1992, numărul acestora era de 1, 6 ori mai mare în mediul rural decât cel din mediul urban. Peste 33% din femeile de 15 – 49 ani nu aveau copii. La acea dată 89, 5% din populaţie erau români, 6, 6% maghiari, 2, 5% ţigani, iar germanii, ucrainenii deţineau fiecare câte 0,3%. Limba română a fost declarată ca limbă maternă de 91% din populaţie, cea maghiară de 6, 7%, ţigănească de 1, 1%, ucraineană 0,3% şi germană de 0,2%. Din punct de vedere al religiilor: 86, 8% aparţineau de cultul ortodox, 4, 7 % de romano-catolici, 3, 2% de reformaţi, 1, 5% de penticostali. Comparativ cu 1992 a crescut ponderea absolvenţilor învăţământului superior de la 5 la 7%, post liceal şi de maiştri de la 1, 9 la 3%, a celor de învăţământ liceal de la 17, 7 la 21, 4% şi profesional de la 13, 8 la 15, 3%, ceea ce reflectă o ameliorare a nivelului de instruire a populaţiei. Cei neştiutori de carte aveau ponderea de 2, 6% din populaţia de 10 ani şi peste, în scădere neesenţială faţă de 1992, când era de 3, 1%. Populaţia activă deţinea ponderea de 40, 8%, iar cea ocupată 36% din cea totală. Persoanele ce s-au declarat şomeri reprezentau 11, 8% din populaţia activă. Din aceştia 62, 5% erau bărbaţi, iar dintre persoanele inactive 40% erau pensionari şi 29, 4% elevi şi studenţi. La 1.000 persoane inactive reveneau 1449 inactivi, la femei raportul era de 1, 7 ori mai mare decât la bărbaţi. Din persoanele ocupate 29, 3% erau absolvente ale învăţământului liceal, 22, 1% profesional, acelaşi procent fiind la cel de gimnaziu şi 12, 9% la învăţământul superior. Au fost înregistrate 7320202 gospodării ale populaţiei şi 3900 gospodării instituţionale. Numărul mediu de persoane ce reveneau pe o gospodărie era 2, 92, faţă de 3, 7 în 1992. În mediul urban, peste jumătate din numărul gospodăriilor erau alcătuite din 2 – 3 persoane, iar în cel rural, mai bine de 25% aveau două persoane. Din trei gospodării două aveau în componenţă persoane active. Aproape patru cincimi din gospodăriile populaţiei erau de tip

familial, din care peste 90% erau alcătuite dintr-un singur nucleu familial. Potrivit altor informaţii[54] în anul 2010 familia apreciată ca fiind celula de criză, era alcătuită din mama, tata şi un singur copil. În astfel de familii – aşa cum susţineau cercetători Academiei Române – existau cele mai bune condiţii de creştere şi educare a copiilor, deci nu plana riscul sărăciei. În schimb prezenţa a doi copii în gospodărie sporeşte riscul sărăciei cu 50%, iar a trei ori mai multor copii îl amplifică de patru ori. Aceste aprecieri nu erau acceptate de către specialiştii în protecţia copiilor, în opinia cărora un singur copil nu se va putea dezvolta echilibrat, iar în asemenea situaţii întregul sistem bazat pe solidaritatea între generaţii se va prăbuşi în următorii 30 – 40 de ani din cauza creării unui dezechilibru demografic major. Atunci când sunt mai mulţi copii, ei se influenţează reciproc, iar personalitatea lor se dezvoltă diferit, în timp ce în cazul unui singur copil, există riscul să devină aroganţi, având universul lor aparte. Viaţa a demonstrat că adevărata fericire a familiilor este dată de copii, care exprimă investiţia sentimentală pe termen lung.

La acea dată, fondul locativ cuprindea 8197114 locuinţe, în creştere cu 5, 9% faţă de 1992. Din acestea două din trei locuinţe erau construite după 1960. Din total peste 90% erau ocupate. Suprafaţa locuibilă pe o persoană a crescut în cei zece ani de la 11, 6 la 14, 3 m.p. Aproape 75% dintre locuinţe aveau două şi trei camere şi 97, 2% erau proprietate privată. Abia 50% erau dotate cu toate dependinţele, numărul acestora fiind de 10 ori mai mare în mediul urban decât în cel rural.

În intervalul 1992 – 2002, populaţia a scăzut cu aproximativ un milion de persoane, ca urmare a scăderii accentuate a natalităţii şi migraţiei externe. În anul 2006 s-a înregistrat un spor natural negativ de 1, 9 ‰, comparativ cu 2005, când a fost de 1, 8‰ şi 262.000 decese comparativ cu 257700 în 2005. În acelaşi an s-au încheiat 146600 de căsătorii comparativ cu 141800 în 2005 şi 31.000 divorţuri faţă de 33200 în 2005.

La începutul anului 2007, potrivit datelor comunicate de

---

[54] Ziarul Evednimdntul Zilei din29 iulie 2020 p.6;

Institutul Naţional de Statistică, publicate în presă[55] România avea 319 oraşe şi municipii, de unde reiese că din 1989, până în această dată au fost trecute în categoria oraşelor şi municipiilor unele ce nu îndeplineau condiţiile prevăzute de legea 2/25 aprilie 1989, care la art. 7 prevede: municipiul este localitatea urbană, care are un număr de cel puţin 40.000 locuitori, o industrie puternic dezvoltată, o însemnătate deosebită în viaţa economică, social-politică şi cultural ştiinţifică a ţării, un important fond de locuinţe şi dotări edilitar gospodăreşti, o reţea complexă de unităţi de învăţământ, sănătate şi cultură. Peste 86% din acestea aveau sub 50 mii de locuitori, ceea ce echivalează cu 32, 5% din populaţia urbană. (În condiţiile crizei economice şi financiare, ce a cuprins şi România, opinia noastră este că se impun a se aplică urgent măsuri concrete de reducere a cheltuielilor de administraţie. Cea mai sigură cale ar fi comasarea localităţilor apropiate, care din punct de vedere geografic pot fi gospodărite cu cheltuieli mult mai reduse. (mai puţini primari şi un personal administrativ mai redus. În acest sens parlamentarii ar trebui să ia exemplu ţărilor din UE, care au o pondere a personalului din administraţie cuprinsă între 17 – 22 % comparativ cu noi care avem peste 30%. Din informaţiile date publicităţii[56] rezultă că în parlament există un proiect de lege potrivit căreia calitatea de comună va fi atribuită localităţilor ce vor avea minim 5.000 de locuitori cu drept de vot, iar cea de oraş de la 10001 locuitori în sus. Dacă legea va fi adoptată peste 60% dintre comune şi 30% dintre oraşe îşi vor pierde statutul ce-l au în prezent. Personal apreciez că ar fi cazul să fie demarată mai repede acţiunea de aplicare a iniţiativei de organizare a ariilor metropolitane. În capitală s-ar putea renunţa la forma de administrare prin sectoare prin constituirea unor districte care să fie subordonate direct primăriei capitalei, în felul acesta s-ar fundamenta un singur buget, şi s-ar elimina alocarea sumelor pentru lucrările edilitare pe criterii politice, deci ar reveni mai mulţi bani pentru investiţii şi s-ar economisii sume importante de pe seama reducerii

---

[55] Ziarul Curevtul din 11 iulie 2007 p. 2;
[56] Evewnimentul Zilei din 9 0 noiembrie 2010 p.9;

personalului administrativ. În acest sens, reamintim că în 1973, regimul comunist a redus cu 30% personalul bugetar din administraţie, tocmai pentru a face economii. Atunci toţi cei disponibilizaţi au revenit fiecare la locurile de muncă de unde au fost promovaţi, fără să se fi creat nemulţumiri. Ce bine era dacă şi în 2010, guvernul condus de premierul Emil Boc ar fi procedat la reducerea personalului din administraţie, în urma evaluării obiective. Ar fi fost posibil ca celor rămaşi să nu le reducă cu 25% salariile, evitându-se astfel valul de proteste şi nemulţumiri, ce au avut loc în timpul anului. Restructurarea şi eficientizarea aparatului din structurile Ministerului Finanţelor, ar putea fi înfăptuită prin comasarea unora din cele existente în prezent cum sunt Garda Financiară, Agenţia Naţională de Administrare Fiscală (ANAF) şi Autoritatea Vămilor. Aparatul de control poate fi redus şi în teritoriu prin comasarea şi încredinţarea activităţilor de control unor singure organe ca ex. celor ce privesc munca la negru, pata obligaţiilor sociale, cu cele ce privesc obligaţiile fiscale (impozite, taxe şi TVA).

Deşi în trim. IV 2009 populaţia oraşelor era în scădere, localităţile cu peste 100 mii locuitori, reprezentau 56% din cea urbană. Capitala număra 1930390 locuitori, reprezentând 16, 2% din populaţia urbană şi 8, 9% din populaţia ţării. Din cele 263 oraşe doar 25 aveau mai mult de 100 mii locuitori. În ordinea descrescândă a numărului de locuitori, cele mai mari aglomerări urbane aveau: (în paranteze sunt trecuţi numărul de locuitori în mii persoane), Iaşi (350,0), Constanţa (327,0) Timişoara (303,2), Craiova (299,2), Cluj Napoca (297,6). Populaţia urbană reprezenta cca. 55 %. În mediul rural locuiau 9688400 locuitori, reprezentând 45,0 % din populaţia ţării. Dintre minorităţile conlocuitoare, cea mai numeroasă o reprezenta populaţia maghiară, care număra 14321800 locuitori, reprezentând 6,6% din totalul populaţiei. Pe locul următor erau ţiganii cu 535800 locuitori, reprezentând 2,5% din total, iar pe locul trei germanii cu 59800 locuitori, reprezentând 0,3% din total. La ultimul recensământ din martie 2002, peste 99,8% din cetăţeni şi-au declarat apartenenţa la un cult religios. Diferenţa de 0,2% o reprezentau ateii, persoanele fără religie şi cei care nu şi-au declarat religia (din motive

numai de ei ştiute). Din punct de vedere al religiei, ortodocşii reprezentau 86,8%, în vreme ce romano-catolicii deţineau 4,7%, reformaţii 3,2%. Dintre cultele neoprotestante apărute şi răspândite erau penticostalii cu 1,5%, baptiştii cu 0,6% şi adventiştii de ziua 7-a cu 0,4%.

În acest cadru se cuvine să prezentăm şi alte aspecte în legătură cu mediul în care locuiau românii înainte de 1989. În 1969 populaţia urbană reprezenta 40,1 % din total, faţă de 23,4% în 1948 şi 31,5% în 1956. După 1989, până în 2008, din dorinţa de a ne prezenta în faţa lumii şi a Europei, cu cel puţin 50% populaţie urbană, au fost declarate 60 localităţi în categoria oraşelor. Pentru satisfacerea orgoliilor unor lideri politici de pe plan local, un număr de 132 sate au fost trecute în categoria comunelor, în urma referendumurilor locale. Locuitorii şi-au exprimat acordul, fără să-şi dea seama că nu vor primi bani în plus pentru lucrările edilitare (privind alimentarea cu apă, canalizare, refacerea drumurilor) de care au nevoie. Cetăţenii din unele localităţi declarate oraşe, precum Căzăneşti jud. Ialomiţa şi Caşvana jud. Suceava, au solicitat prin referendum să revină la statutul de comună pentru a scăpa de impozitele mari ce erau obligaţi să le suporte în calitatea de orăşeni.

În socialism, pentru a creşte procentul de urbanizare, Ceauşescu a demarat o amplă acţiune de dărâmare a satelor, sub motivaţia de a contribui la asigurarea unui grad sporit de confort şi civilizaţie, dar şi de-a mări suprafaţa agricolă a ţării. Capitaliştii, atât de mult criticaţi, au procedat invers. Au stimulat amplasarea industriei în localităţile rurale şi odată cu aceasta au contribuit la urbanizarea lor. Crearea locurilor de muncă, asigurarea unor venituri constante, locuitorilor de la sate, au condus la sporirea pretenţiilor acestora privind locuinţele şi confortul din punct de vedere edilitar. Urbanizarea în capitalism a stimulat dezvoltarea comerţului, a reţelelor de învăţământ, ocrotirea a sănătăţii şi prestărilor de servicii. Dovada este vizibilă în toate statele din Europa centrală şi de vest, unde deosebirea dintre oraş şi sat se observă şi prin aceea că în mijlocul satelor – ca şi la noi – sunt amplasate una sau două biserici, pe când la oraş sunt mai multe. (Înainte de 1989 se înregistra emigrarea de la ţară la oraş, în timp ce în

perioada de tranziţie se constată relocarea oraşelor mici şi a localităţilor rurale consecinţă a părăsirii de către un număr tot mai mare de locuitori din aglomerările urbane datorită reducerii locurilor de muncă, şi înăspirii condiţiilor de viaţă. În acelaşi timp se înregistrează o decădere a atractivităţii satelor, datorită alocării a tot mai puţine fonduri pentru dezvoltarea edilitară. Starea prercară, a vieţii de la ţară este consecinţa neacordării de către parlamentari a prinosului de recunoştinţă, generaţiilor din trecutul nu prea îndepărtat, din mediul rural, (de unde îşi au cei mai mulţi dintre ei obârşia). Tot în perioada economiei centralizate s-a încercat ridicarea gradului de confort a locuitorilor din mediul rural, în primul rând a specialiştilor, (pentru a-i atrage şi menţine la ţară), prin construirea în majoritatea centrelor de comună a minim un bloc de locuinţe. Unele din acestea nu aveau dorările necesare ca apă, canalizare, toaletă. Din nefericire astfel de blocuri se aflau şi la poarta capitalei, în comuna Otopeni, devenită azi oraş.

Începând cu 1973 potrivit unei reglementări[57] în localităţile apreciate ca oraşe mari, era restricţionată stabilirea domiciliului, acesta fiind posibil numai prin repartiţie dată de ministere, iar în cazul absolvenţilor de la învăţământul superior în baza repartiţiilor acordate cu ocazia distribuiriii locurilor oferite pe ţară. Acestea erau: Arad, Braşov, Brăila, Bucureşti, Cluj, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi, Oradea, Piteşti, Ploieşti, Sibiu, Timişara şi Tg. Mureş. Decretul a fost abrogat în primele zile după revoluţia din decembrie 1989.

La nivelul judeţelor, puterea cea mai mare de decizie o aveau primii secretari ai Comitetelor Judeţene de Partid. Deşi aceste puteri nu erau consfinţite prin acte normative, ei erau abilitaţi să dea indicaţii, ce erau respectate cu sfinţenie de către toate organismele existente pe plan local. Câteva aspecte au fost reliefate de presă după 1989, din care rezultă[58] că primii secretari puteau da ordine securităţii şi miliţiei, de la care primeau zilnic informări privind

---

[57] Decretul 307 din 25.09.1973, care nu a fost publicat oficial, ci numai comunicat autorităţilor din oraşele nominalizate;

[58] Ziarul Evenimentul zilei din 16 februarie 2007 p.5:

situaţia dizidenţilor şi eventualele legături ale cetăţenilor cu străinii.

Cu ocazia primului Congres al Consiliilor Populare Municipale, orăşeneşti, comunale, şi a preşedinţilor Consiliilor Populare Judeţene ce avut loc în zilele de 4 – 6 februarie 1976, N. Ceauşescu a prezentat o expunere în care a abordat mai multe probleme referitoare la gospodărirea localităţilor[59]: el a precizat că evenimentul are loc la împlinirea unui sfert de veac de la crearea noilor organe democratice ale puterii de stat în România şi că acesta marchează o etapă nouă în creşterea rolului organelor locale ale puterii şi administraţiei de stat în dezvoltarea şi perfecţionarea democraţiei socialiste, în asigurarea participării active a maselor populare la conducerea conştientă a întregii societăţi. În perioada scursă din 1950, până în 1975 economia Românească a cunoscut o evoluţie ascendentă, aşa cum rezultă din tabloul următor:

Nr. Crt. Indicatori 1950 1955 1960 1965 1970 1975

1. Produsul social în miliarde lei preţuri comparabile 83 155 219 344 523 864

2 Venitul naţional în miliarde lei preţuri comparabile 35 68 95 146 212 3623

3. Foduri fixemiliarde lei 207 258 398 517 757 1186

4. Producţia globală industrială în miliadre lei preţuri-comparabile25, 7 55, 7 93, 6 174, 8 312 576, 6

5. Producţia globală agricolă 32, 4 52, 6 55, 3 62, 5 68, 6 93, 4

6. Investiţii din fondurile statului în miliarde lei 5, 6 12, 8 22, 6 40, 6 68, 2 122, 8

7. Volumul comerţului exterior în miliarde lei valută preţuri curente 2, 7 5, 3 8, 2 13, 1 22, 9 53, 1

8. Numărul personalului din ec. naţ, în mii 2123 2948 3249 4305 5109 6309

Desfacerile de mărfuri cu amănuntul în comerţul socialist preţuri curente 12,.3 27, 1 39, 8 63, 7 93, 7 140, 8

10 Indicele retribuţiei reale în procente 100 125 185 226 271 324

---

[59] Ziarul Scânteia din 5 februarie 1876 p.1-6;

11. Indicele veniturilor reale ale ţărănimii provenite din munca în C.A.P. şi gospod.

personale, pe o persoană activă în % 100 152 154 189 201 335

12... Indicele veniturilor totale reale ale pop. % 100 146 182 249 326 474

13. Construcţii de locuinţe din fondurile statului şi cu sprijinul populaţiei mii de apartamente 9.6 13, 8 36, 9 52, O 96, 3 129, 8

Un obiectiv fundamental al cincinalului 1976 – 1980 era realizarea exemplară a planului în profil teritorial, înflorirea economico-socială a tuturor judeţelor şi localităţilor patriei. În acest context fiecare judeţ trebuia să realizeze un volum de producţie de minim 10 miliarde lei. (Decizia a fost adoptată cât se poate de exagerat, deoarece unele judeţe precum Tulcea, Vaslui, Sălaj, Ialomiţa, Giurgiu nu aveau condiţii pentru o dezvoltare aşa rapidă şi nici populaţie numeroasă, care să fie atrasă în industrie. Pentru aceste considerente, tot la nivel central, s-a decis ca începând din 1980, fiecare judeţ să realizeze o producţie de minim 130 mii lei pe fiecare locuitor. Din nefericire nici acest nivel nu s-a dovedit a fi cel mai adecvat pentru comparare, deoarece judeţele precum Buzău, Dâmboviţa, Ialomiţa, care aveau o populaţie numeroasă de romi (ţigani), nu se putea încadra, întrucât aceştia trăgeau înapoi rezultatele, pentru motivul că ei nu munceu şi deci influenţau negativ producţia exprimată valoric pe fiecare locuitor).

Înfăptuirea vastului program de sistematizare a localităţilor urbane şi rurale – factor esenţial în ridicarea gradului de civilizaţie a societăţii noastre – se baza pe:

a) Folosirea judicioasă a terenurilor, prin concentrarea unităţilor economice şi samblurilor de locuinţe pe spaţii cât mai restrânse, integrate armonios în fizionomia fiecărei localităţi;

b) Pe indicaţiile preţioase date arhitecţilor de către Ceauşescu, ce s-au concretizat în reducerea spaţiilor dintre blocuri, încât vecinii de la etajul II dintr-un bloc, observau ce gătesc în bucătărie cei de la etajul I, din blocul alăturat. Asemenea ansambluri sunt prezente în toate localităţile urbane din ţară, fiind într-un contrast total cu cele construite în anii precedenţi, când erau prevăzute prin proiecte spaţii

suficiente şi zone cu verdeaţă, care încântă şi azi privirile locatarilor, aşa cum sunt de ex. cele din piaţa Gării din Braşov, cartierele Florească, Drumul Taberei şi Titan din Bucureşti, Gheorgheni din Cluj-Napoca, Craiova, Constanţa, Oradea, Piteşti, Timişoara şi altele;

c) Transformarea, în cincinalul 1976 – 1980 a peste 120 localităţi rurale în orăşele agricole sau agroindustriale, iar în perspectivă vor apare alte 300 – 400 noi centre orăşeneşti. Acest vis măreţ – de-a dreptul utopic – a lui Ceauşescu nu a fost dus, la îndeplinire – decât într-o proporţie extrem de redusă – după 1989, când guvernele aflate la putere au declarat, din interese politice şi electorale – în baza referedumurilor aprobate de cetăţeni, alte 60 de localităţi ce au primit statutul de oraş. Multe din ele nu îndeplinesc condiţiile minime cerute unor astfel de localităţi. Din nefericire unele sunt situate chiar la marginea capitalei ca ex. Pantelimon şi Otopeni. Din datele oficiale rezultă că în 1976 în ţară existau 39 Consilii Populare judeţene şi Consiliul popular al capitalei, 235 Consilii orăşeneşti şi municipale, 2705 Consilii populare comunale cuprinzând 51441 deputaţi, din care peste 30% erau femei, Din aceştia 6624 erau muncitori, 22822 ţărani, 4509 intelectuali, 17320 activişti de partid şi de stat şi 166 alte categorii. Iar din punct de vedere al naţionalităţilor 46268 erau români, 3774 maghiari, 824 germani şi 575 de alte naţionalităţi).

În şedinţa din 17 martie 1977, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. – aşa cum rezultă din presa[60] – au fost prezentate datele informative (provitorii) cu privire la daunele provocate economiei de cutremurul din 4 martie 1977. Pe baza estimărilor orientative, valoarea pagubelor era de 9 – 10 miliarde lei (la valoarea de atunci). În aceiaşi şedinţă au fost aprobate preţurile limită pentru locuinţele din fondul de stat, existente, ce urmau să fie vândute populaţiei. Evident că nivelul acestora era influenţat de gradul de confort şi tipurile de apartamente. Hotărârea a fost adoptată din nevoia ca statul să recupereze o parte din sumele investite în locuinţe, atunci când au apărut cerinţe extraordinar de mari în acest domeniu. O astfel de

---

[60] Ziarul Scânteia din 18 martie 1977 p. 1;

hotărâre a fost într-o totală contradicţie cu ideea ce domina întreaga propagandă de partid, până la acea dată, potrivit căreia trebuia îngrădită şi eliminată proprietatea privată, care urma să fie lichidată în comunism. (Iată ce idei năstruşnice erau susţinute din păcate şi de oameni competenţi, care nu au observat că în toate ţările din blocul sovietic, locuinţele au fost construite cu banii proprietarilor, ori vândute în rate acestora. Cu acest prilej scoatem în evidenţă faptul că avarierea la cutremur a unui important fond locativ, a constituit un motiv pentru reconstrucţia unor artere principale în capitală, aşa cum sunt: Calea Moşilor, Griviţei, Colentina, Văcăreşti, Dudeşi, Sos. Ştefan cel Mare, Olteniţei şi evident cele ce se mărginesc cu ansamblul din jurul Palatului Parlamentului).

Informarea detaliată privind pagubele pricinuite de cutremur, au fost prezentată în şedinţa comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naţionale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale şi activului Central de partid şi de stat, care s-a desfăşurat între 29 – 30 martie 1977. Atunci N. Ceauşescu a prezentat expunerea: Cu privire la activitatea partidului şi întregului popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului catastrofal din 4 martie, dezvoltarea economico-socială actuală a ţării, activitatea internaţională a partidului şi statului şi situaţia politică mondială[61]. Din titlul expunerii rezultă multitudinea de probleme abordate, din care am extras numai cele privitoare la pagubele totale, pricinuite de cutremur. Acesta a afectat capitala şi 9 judeţe ale ţării, a distrus în întregime oraşul Zimnicea şi un număr de sate. Au dispărut 1570 oameni, 11300 au fost accidentaţi, din care ia în 28 martie 854 se aflau în spitale. S-au prăbuşit şi avariat grav 32900 locuinţe, lăsând fără adăpost aproape 35.000 familii, iar alte zeci de mii de imobile au suferit avarii. Au fost afectate 763 unităţi economice, fiind pierdut un important volum de producţie. S-au înregistrat numeroase avarii la construcţii zootehnice, ateliere mecanice, silozuri, magazii de cereale, sere şi s-au pierdut un mare număr de animale şi păsări. În urma acţiunilor de întrajutorare şi solidaritate, până în 28 martie a fost colectată suma 3, 3 miliarde lei, la care se adaugă

---

[61] Ziarul Scânteia din 29 martie 1977 p. 1-7;

ajutoarele în materiale, utilaje, medicamente oferite de alte state.

Pentru mobilizarea tuturor organelor politice şi administrative existente în fruntea unităţilor administrativ-teritoriale, ale ţării, la indicaţia conducerii superioare a P.C.R., începând cu anul 1976, a fost instituită întrecerea socialistă între judeţe. În acest sens, judeţele cu un potenţial de producţie mai puternic adresau chemarea la întrecere pentru celelalte. Sub semnul voinţei ferme de a depăşi sarcinile de plan în profil teritorial, de a spori eficienţa activităţii economice, stabileau obiectivele concrete şi nivelele de atins. Asemenea obiective vizau:

a) În activitatea industrială: depăşirea sarcinilor de plan la principalele produse exprimate în unităţi naturale; valoarea producţiei globale; producţiei marfă; valoarea produselor livrate la fondul pieţii; depăşirea sarcinilor de plan la export; realizarea de economii; depăşirea productivităţii muncii; reducerea consumurilor de materiale; realizarea de beneficii;

b) În activitatea de investiţii şi construcţii: devansarea termenelor de dare în exploatare a obiectivelor noi cu un anumit număr de zile; depăşirea cu un anumit număr de procente a productivităţii muncii în activitatea de construcţii; reducerea cheltuielilor de producţie în activitatea de construcţii-montaj;

c) În activitatea de transporturi: îmbunătăţirea indicilor planificaţi de utilizare a mijloacelor de transport; reducerea cu un anumit număr de ore a timpului de imobilizare a locomotivelor diesel în reparaţii şi revizii; reducerea cheltuielilor de exploatare, cu un anumit procent, depăşirea planului de utilizare a capacităţii mijloacelor de transport auto; realizarea de economii la combustibili; depăşirea planului la beneficii;

d) În domeniul circulaţiei mărfurilor şi prestărilor de servicii: depăşirea planului de desfacere a mărfurilor cu amănuntul; înfiinţarea unui anumit număr de unităţi de prestări servicii către populaţie; reducerea cheltuielilor de circulaţie. (Cu acest prilej reamintim că în cadrul întrecerii socialiste, unele judeţe, pentru a raporta un număr cât mai mare de apartamente, le dădeau în primire locatarilor fără să fie montate instalaţiile sanitare. Evident că la aceştia, tot instalatorii autorizaţi, de pe aceleaşi şantiere le montau contra-cost în timpul

liber, de regulă seara după orele 20, deoarece pe şantiere se lucra în acele vremuri câte 12 – 14 ore zilnic, inclusiv duminica până la orele 13. Unul din aceste judeţe în care se proceda astfel era judeţul Cluj, tocmai acela care a lansat mai mulţi ani consecutiv chemarea la întrecerea socialistă şi care a fost declarat de mai multe ori fruntaş pe ţară);

În perioada de tranziţie, au fost adoptate mai multe reglementări privind dezvoltarea localităţilor urbane şi rurale. Una din acestea este obligativitatea elaborării planurilor generale, zonale, şi de detaliu, numite generic documentaţii de urbanism. În cadrul acestei acţiuni de mare amploare trebuiau elaborate următoarele planuri:

a) Planul de Urbanism General (P.U.G.), pentru toată aria administrativ teritorială, care reprezintă baza dezvoltării regionale. (asemenea planuri trebuie actualizate odată la 10 ani) Acestea au un caracter director şi de reglementare operaţională cu privire la:

1) Delimitarea teritoriului intravilan, în relaţiile cu cel aflat în administrarea localităţilor;

2) Stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan, în corelare cu reţelele de circulaţie;

3) Delimitarea zonelor afectate de serviciile publice;

4) Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare;

5) Stabilirea zonelor protejate şi de protecţie a monumentelor istorice;

6) Formele de proprietate şi circulaţie juridică a terenurilor;

7) Precizarea modului de amplasare a construcţiilor;

8) Unele prevederi pe termen mediu şi lung cu privire la evoluţia localităţilor, direcţiilor de dezvoltare funcţională, traseele coridoarelor de circulaţie, prevăzute în planul de amenajare a teritoriului naţional;

b) Planul Urbanistic Zonal (P.U.Z.). Cuprinde o porţiune din planul general. Are caracter de reglementare specifică, detaliată, prin care se asigură corelarea dezvoltării urbane, a unei zone delimitată din teritoriul localităţii, cu referire la următoarele:

1) Organizarea reţelei stradale;

2) Arhitectura urbanistică;

3) Modul de utilizare şi statutul juridic de circulaţie a terenurilor;

4) Protejarea monumentelor istorice, parcurilor industriale, zonelor de odihnă şi agrement;

c) Planul Urbanistic de Detaliu (P.U.D.). Are caracter de reglementare specifică, prin care se asigură următoarele:

1) Cndiţiile de amplasare, dimensionare, conformare şi servire a edilitară a unuia ori mai multor obiective, pe una sau mai multe parcele ori mai multe aplasamente, în corelare cu vecinătăţile;

2) Accesibilitatea şi racordarea la reţelele edilitare;

3) Eventualele constrângeri şi permisivităţi urbanistioce cu privire la dimensionarea construcţiilor şi amenajărilor;

4) Relaţiile funcţionale şi estetice cu vecinătăţile;

5) Conformarea construcţiilor, amenajărilor şi plantaţiilor;

6) Regimul juridic de circulaţia a terenurilor şi construcţiilor. (Contrar acestor reglementări, până în trim IV 2009, nu au fost finalizate aceste planuri decât la un număr extrem de mic de localităţi. Iar acolo unde au fost elaborate, nu au fost respectate, fiind săvârşite numeroase abuzuri, în majoritatea localităţilor, cele mai multe fiind înregistrate în capitală, aşa cum s-a relatat în presa centrală de foarte multe ori).

La începutul anului 2002, potrivit informaţiilor oficiale[62] Federaţia Autorităţilor Locale din România (F.A.R.) compusă din: Uniunea Naţională a Consiilor Judeţene (U.N.C.J.R.); Asociaţia Municipiilor din România (A.M.R.), Asociaţia Oraşelor din România (A.O.R.), şi Asociaţia Comunelor în România (A. Co. R.), a organizat o întâlnire cu reprezentanţii Ministerului Administraţiei Publice şi Ministerului Finanţelor Publice. Scopul acesteia a fost:

1) Finalizarea proiectului de modificare a legii privind impozitele şi taxele locale – care între timp au fost cuprinse în Codul ficat – în vederea eliminării dificultăţilor întâmpinate în aplicarea unor competenţe de care se bucurau autorităţile locale până atunci;

2) Acordarea unor cote superioare din veniturile provenite în

---

[62] Ziarul Adevărul Economic nr. 4 din 30 ianuarie 2002 p.20;

urma încasării impozitelor aferente terenurilor şi clădirilor;

3) Instituirea impozitului pe categorii şi ranguri de localităţi, pe zone pentru terenurile din extravilan;

4) Participarea activă şi eficientă la procesul de modernizare şi descentralizare a administraţiei publice din România;

5) Îmbunătăţirea cadrului legislativ în conformitate cu Carta europeană a autonomiei locale şi a altor norme internaţionale, care vizează interesele colectivităţilor locale şi judeţene;

6) Consolidarea parteneriatului cu administraţia publică centrală;

7) Promovarea unor forme de colaborare şi întrajutorare reciprocă a colectivităţilor locale în domeniile economic, financiar, social, cultural, şi instituţional;

8) Crearea şi întreţinerea unui sistem informaţional integrat, precum şi a unor grupuri de specialişti capabili să ofere soluţii pentru rezolvarea împreună cu alte societăţi civile pentru realizarea obiectivelor de interes comun, specifice colectivităţilor umane locale.

Începând din anul 2006, edilii aflaţi în fruntea marilor aşezări urbane din ţară au lansat ideea constituirii unor arii metropolitane. Iniţiativa a apărut din dorinţa de-a atrage în zona lor mai multe localităţi limitrofe, de pe seama cărora să poată realiza mai multe venituri. Astfel de idei au fost lansate în capitală, Braşov, Oradea, Deva, Constanţa, Craiova. Până în trim IV 2009, nu a fost adoptată nicio lege în acest sens, însă există opinii controversate cu privire la limitele exterioare ale ariilor metropolitane, precum şi la locurile în care să fie amplasate instituţiile de utilitate publică. Părerile factorilor de decizie din localităţile preconizate a fi cuprinse în zonele metropolitane îşi exprimă opoziţia faţă de constituirea acestora, deoarece ei îşi dau seama că nu vor beneficia imediat de avantaje financiare necesare dezvoltării infrastructurii, cuprinzând reţelele de învăţământ, sănătate, transport, din cauza lipsei resurselor financiare, puse pe seama sărăciei existente în ţară.

În perioada de tranziţie, în aproape toate aşezările urbane au fost promovate construcţiile tip vilă şi în foarte mică măsură locuinţele tip în blocuri înalte. Deşi s-au comis numeroase abuzuri prin

retrocedarea terenurilor ocupate de parcuri, zone verzi şi eliberarea autorizaţiilor de construcţii, s-a declanşat un adevărat asalt asupra fiecărui metru pătrat de teren rămas liber, pe care au apărut clădiri, triunghiulare, lamelare, cu forme bizare. Odată cu acestea în mai toate aşezările urbane şi în mod deosebit în capitală a fost extinsă publicitatea stradală, încât panourile publicitare au fost ampisate în curţi, pe faţadele clădirilor înalte, pe acoperişuri cu scopul a vinde orice. Excesul de panouri pe lângă aspectul respingător şi obositor al celor ce le privesc zilnic, constituie şi un risc pentru siguranţa pietonilor.

În acest cadru simt nevoia să-mi îmi exprim opinia că în bătălia pentru desemnarea municipiului din ţară, care oferă cele mai bune condiţii de viaţă locuitorilor, este Timişoara. Acesta luptă să păstreze aerul de oraş occidental, devenit după 1989 un exponent al capitalismului şi al dezvoltării interetnice şi multiculturale. Şi în prezent oraşul deţine cel mai vast ansamblu de clădiri istorice şi culturale, fiind unicul loc în lume unde pe scena unui teatru se joacă piese în limbile română, maghiară şi germană. Ani buni, Timişoara a cunoscut o dezvoltare economică înfloritoare. Locuitorii aşezării, se raportează la vestici, ei dorind să fie proprii lor stăpâni. Munca cinstită fiind un element comun pentru toate etniile ce trăiesc aici. De altfel în Banat este dezvoltat spiritul autonomiei. Acestea sunt numai câteva argumente ce pledează pentru declararea oraşului ca fiind sigur ce oferă condiţiile de viaţă cele mai bune locuitorilor săi.

2.5.4 Caracterizarea şi evoluţia economiei Româneşti de la începutul deceniului al VI-lea până în 1965.

Întreaga dezvoltare economico-socială a României, începând cu a 2-a jumătate a secolului al XX-lea s-a făcut în baza obiectivelor strategice stabilite de Congresele şi Plenarele partidului. Acestea au fost reflectate în obiectivele planurilor cincinale, din perioada 1951 – 1955; 1956 – 1960 şi 1961 – 1965, din cre prezentăm selectiv următoarele:

a) Construirea bazei economice a socialismului;

b) Demararea unui amplu proces de industrializare a ţării, cu accentul pe industria energetică;

c) Sprijinirea ţărănimii pentru creşterea producţiei agricole şi crearea condiţiilor de atragere a acesteia spre socialism;

d) Ridicarea pe o treaptă superioară a principiului socialist de cointeresare materială a celor ce muncesc.

e) Extinderea mecanizării şi automatizării producţiei, reutilarea întreprinderilor existente şi înzestrarea acestora cu utilaje şi agregate la nivelul celor mai noi realizări ale tehnicii;

f) Îmbunătăţirea în continuare a repartizării în profil teritorial a forţelor de producţie, prin sporirea potenţialului economic a zonelor mai puţin dezvoltate. După aplicarea, doar prţială a acestor obiective, s-a apreciat că în ţara noastră a fost realizată economia unitară socialistă, care a marcat victoria deplină a socialismului.

Pin rezoluţiile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 3 – 5 martie 1949 au fost stabilite orientările generale ale schimburilor comerciale dintre sat şi oraş. Încă de la început acestea nu au fost fundamentate pe baze reale comerciale, echitabile datorită condiţiilor speciale şi tendinţei vădite de subapreciere a muncii celor din agricultură, consecinţă a aplicării politicii pe care se baza alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănime. Până la 1 ianuarie 1957 au fost menţinute cotele obligatorii prin care era constituit fondul centralizat al statului. Preţul produselor agricole preluate de la ţărani sub forma cotelor era incredibil de mic ca ex. după reforma monetară din ianuarie 1952 un kg. de grâu era plătit cu 0,20 lei. După încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii, cerealele erau achiziţionate de la acestea prin contractare tot la la preţuri derizorii sau erau preluate în contul lucrărilor agricole mecanizate efectuate de către Staţiunile pentru Mecanizarea Agriculturii (S.M.A). Aşa se explică că în anul 1989 fostele C.A.P.-un aveau pierderi de peste 350 miliarde lei. În acelaşi an şi vestitele întreprinderi Agricole de Stat (I.A.S.) care se bucurau de multe privilegii acordate de stat, au înregistrat 54, 3 miliarde lei pierderi (ce erau echivalente cu cea.2, 715 miliarde $ calculate la un curs de 20 lei/$). Pentru producătorii individuali cotele obligatorii au fost transformate în obligaţii contractuale, care au fost menţinute până în 1989 la lână, lapte, miei, miere de albine, bovine, porcine (la ultimele două obligaţiile de contractare reveneau odată la 2 ani). Pin

hotărârile adoptate în plenarele C.C. al P.C.R. din august 1953, decembrie 1954 şi decembrie 1956 au fost aşezate schimburile dintre oraş şi sat pe baze comerciale prin promovarea contractărilor şi achiziţiilor, dar tot la preţuri inechitabile dirijate de stat, prin care s-a menţinut cu mai care intensitate discriminarea dintre clasa muncitoare şi ţărănime.

Prin sistemul de organizare şi trăsăturile specifice comerţul interior asigura: Repartizarea raţională a unităţilor comerciale. Obiectivul a fost concretizat prin amplasarea în cartierele – de locuit şi în zonele cele mai aglomerate a magazinelor – pentru deservirea populaţiei cu mărfurile strict necesare ca: obiecte de uz casnic, produse alimentare, ce erau organizate sub forma magazinelor tip BIG, care semnificau produse de băcănie, indusatriale şi gospodina. Abia după 1970 au început să fie construite în marile oraşe din ţară magazine universale, de genul magazinului UNIREA din Bucureşti, TOMIS, Constanţa, MOLDOVA, Iaşi, CRIŞUL Oradea, DUMBRAVA din Sibiu etc. Până în 1989 au apărut astfel de unităţi în toate reşedinţele de judeţ, şi în alte peste 30 oraşe mai mici. Dacă se compară, volumul, calitatea şi diversitatea mărfurilor prezentate atunci cu cele din supermarketurile de astăzi, diferenţa este colosală, în favoarea celor de azi. (în acest sens reamintim celor care au vizitat magazinul Unirea din capitală, că la foarte surtă vreme după inaugurare, la etajul III pe un raft în lungime de cca. 8 m. erau expuse numai şurubelniţe cu mânier de bachelită de 10 mm.). Îmbunătăţirea formelor de servire a populaţiei, concomitednt cu creşterea eficienţei prin reducerea cheltuielilor de circulaţie. Aplicarea preţurilor unice – sistem adoptat încă din anii 1950 – 51, aplicat până în 18 octombrie 1990, când a fost abandonat şi Renunţarea la desfacerea mărfurilor pe baza cartelelor, în urma rezoluţiei Plenarei din 1954. (Spre uimirea celor ce au trăit acele vremuri începând cu anul 1982 s-a revenit la distribuirea alimentelor de bază, tot în sistem raţionalizat, procedeu practicat până în 1989 în majoritatea localităţilor ţării).

Cu ocazia analizelor efetuate, în Conferinţele Naţionale şi cu prilejul numeroaselor consfătuiri cu cadrele de conducere şi activul de partid, privind succesele obţinute în etapele parcurse, au fost scoase în

evidenţă, fiind recunoscute, doar câteva din greutăţile întâmpinate în lungul drum de edificare a socialismului. Între acestea au fost:

a) Învingerea dificultăţilor inerente perioadei de început, generate de caracterul eterogen al economiei;

b) Tendinţele de subapreciere a rolului unor ramuri ca industria producătoare de bunuri de consum;

c) Întârzierea dezvoltării unor ramuri ale industriei moderne cum au fost industria de medicamente, electrotehnică, electronică, mecanică fină şi constructoare de maşini agricole;

d) Acordarea unei atenţii reduse agriculturii, care nu a beneficiat de sprijinul financiar necesar. (Prin recunoaşterea acestor câteva erori în conducerea economiei centralizate, se pot constata efectele aplicării faimoasei legi generale a socialismului, de dezvoltare planică proporţională. Spre deosebire de capitalism, unde dezvoltarea a avut loc pe baza cererii şi ofertei, economia a ajuns la nivelele înalte de dezvoltare, de care ne putem convinge şi prin prezenţa mărfurilor în cele peste 500 de supermarketuri existente în ţară la sfârşitul anului 2010).

2.5.5 Asigurarea cu energie electrică în trecut şi în perspectivă

În concepta P.C.R. Încă la Conferinţa Naţională din 1945 a fost fundamentată politica de industrializare a ţării sub motivaţiile:

a) Asigurării valorificării superioare a bogăţiilor naturale;

b) Folosirii eficiente a resurselor de muncă;

c) Ridicării potenţialului economic al tuturor zonelor ţării;

d) Întăririi independenţei naţionale;

e) Reducerii şi în cele din urmă lichidării decalajului faţă de statele puternic dezvoltate şi f) Participării ţării în mod mai activ la schimburile internaţionale.

Întrucât industria avea nevoie de energie electrică, începând cu anul 1951 s-a trecut la înfăptuirea planului decenal de electrificare a ţării care a fost continuat şi în deceniile următoare până în anii 1988 – 1989, fiind concretizat în construirea unor mari complexe energetice (termo, hidro şi o centrală nucleară), ce vor fi prezentate în mod succint în continuare, cu scopul ca cititorii să cunoască unde, în ce cantitate şi cum se producea curentul electric, ce-l foloseam şi-l

utilizăm cu toţii şi azi în activităţile noastre şi că energia electrică este forţa ce ne ajută să creăm valoare, să ne îmbunătăţim standardul de viaţă. Ei trebuie să reţină că obiectivele prezentate au fost edificate cu multă trudă de cei ce sunt în pensie şi marginalizaţi astăzi. (în paranteză este trecută puterea exprimată în megawaţi Mw.)

La Sângiorzul de Pădure jud. Mureş, a fost, construită în anii 1952 – 1954, o centrală termoelectrică (300) care este oprită din 1994 deoarece funcţiona cu gaze naturale), la Târnăveni (30), Iernut (800) din acelaşi judeţ, Işalniţa jud. Dolj (1035), Doiceşti jud. Dâmboviţa (120), Oradea CET I (205), Oneşti (655), Paroşeni (300), Mintia (lângă Deva 800), Ovidiu jud. Constanţa (30), Iaşi (100), Chişcani, jud. Brăila (960), Brazi, jud. Prahova (300), Galaţi (150), Bucureşti: Grozăveşti, (singura centrală termoelectrică construită înainte de 1950, care prin modernizare a cunoscut şi o creştere substanţială a capacităţii), Militari, Progresul, CET Vest, Sud (care este cea mai mare C.T.E. de termoficare având 550 Mw), Progresul şi Titan (toate având puteri instalate de câte 150 Mw).

În bazinul minier Motru au fost proiectate şi puse în funcţiune până în 1989 numai parţial, cele mai mari complexe termoenergetice din ţară la: Rovinari (1720), Turceni (2640), Rogojelu (1720), iar la Tg. Jiu urma să fie dată în exploatare o centrală termoelectrică şi de termoficare de 150 Mw, care însă nu a mai fost dată în exploatare. După 1989 la niciuna din complexele amintite nu au mai continuat dezvoltările încât nu au atins capacităţie de producţie la care au fost proiectate).

Începând cu anul 1965 au fost construite peste 30 termocentrale, în marile centre urbane. Acestea aveau rolul ca odată cu producerea energiei electrice să asigure alimentarea cu agent termic a ansamblurilor de locuinţe. Astfel de CET-uri cu puteri cuprinse între 10 – 200 Mw. au fost construite eşalonat în: Arad, Baia Mare, Bistriţa, Braşov, Calafat, Caransebeş, Călan, Comăneşti, Constanţa, Craiova CET II (în apropierea localităţii Şimnicu de Jos), Făgăraş, Focşani, Galaţi, Giurgiu, Govora, Gura Barza (lângă Brad), Halânga (lângă Drobeta Tr. Severin) Hunedoara, Iaşi, Oradea CET II, Piatra Neamţ, Piteşti, Schitu Goleşti, Slatina, Suceava, Timişoara,

Tulcea, Victoria, Zalău. (În acest cadru trebuie amintit că înainte de 1989, agentul termic exprimat în gigacalorii era vândut la unităţile de gospodărie comunală şi locativă la preţul de cca. 35 lei/gigacalorie. Acestea îl revindeau populaţiei la preţul de cca. 68 lei, revenind pe un apartament cu 2 camere suma de 130 – 135 lei. Aceiaşi cantitate de energie termică era facturată în anul 2007 – după anularea totală a subvenţiei – la preţul de peste 200 RON/lună/apartament cu 2 camere. Preţul diferă de la o centrală la alta deoarece se obţine în condiţii şi cu costuri diferite, în urma transferării centralelor amintite în administrarea comunităţilor locale).

La Anina a fost construită – la indicaţia conducerii superioare de partid – prima şi cea mai mare centrală termoelectrică, ce urma să funcţioneze pe baza şisturilor bituminoase. Obiectivul de importanţă naţională, a fost început în 1976 şi a funcţionat cca. 8.000 de ore în patru ani, între 1984 – 1988, deoarece decizia de construire a fost adoptată fără o fundamentatre economică reală. Abia după terminarea construcţiei s-a constatat că şisturile bituminoase aveau puterea calorică mică. Datorită conţinutului redus de bitum nu puteau întreţine procesul de ardere fără să fie susţinut de gaze naturale sau produse petroliere. După 1989, construcţia a fost abandonată, deşi investiţia, încorporase peste 3 miliarde lei (la valoarea de atunci), a ajuns astăzi un morman de fiare vechi ruginite. (Acesta este doar unul din numeroasele exemple din care reiese modul cât se poate de defectuos în care au fost utilizate resursele financiare în economia centralizată). Potrivirt informaţiilor oficiale date pulicităţii[63], în anul 2010, peste 85% din termocentralele existente în ţară aveau vechimea mai mare de 30 ani, iar cea mai mare parte din instalaţii nu sunt conforme cu normele europene în ceea ce priveşte mediul. În acest context, marii consumatori industriali de energie au anticipat că în condiţiile în care vor avea propria producţie de energie electrică, ceasta va fi obţinută cu costuri mai reduse. Astfel la nivelul anului 2010, erau conturate investiţii în domeniu de 8 miliarde e. Dintre proiectele iniţiate, în 2010 se afla în construcţie doar termocentrală de la Brazi cu o putere de 860

---

[63] Ziarul Adevărul din 3 august 2q010 p 21:

MW, ce va fi pusă în funcţiune în 2011, aceasta era finanţată de către PETROM, fiind prima centrală termoelectrică privată din ţară. Restul proiectelor erau fie blocate, fie abandonate definitiv, aşa cum este cazul cu termocentrala de la Brăila, ce era prevăzută a fi realizată de către compania CEZ în parteneriat cu TERMOELECTRICA. Compania CEZ s-a retras din afacere la sfârşitul trim. ÎI 2010 pentru motivul că au fost supraevoluate costurile. Alte proiecte, la care s-a renunţat deocamdată sunt: – ale ruşilor de la compania Mechel, care intenţionau să construiască o termocentrală de 350 milioane e, la Doiceşti tot în parteneriat cu Termoelectrica şi ale italienilor de la Edison, din Galaţi şi Craiova de un miliard şi respectiv 650 milioane e. Alte cinci proiecte au fost îngheţate: centralele Enel din Galţi, Alro şi Interagro, de la Turnu Măgurele, Energy Holding din jud. Gorj, Electrabel de la Constanţa şi Rompetrol de la Petromidia. În acelaşi timp existau şi alţi investitori ca ex. chinezii care şi-au manifestat interesul să investească la Rovinari, şi japonezii la Paroşeni. Potrivit informaţiilor oficiale se preconuzează ca în viitorul apropiat multe din grupurile termoenergetice, vechi de peste 30 ani să fie demolate, pentru a face loc altora. În cadrul acţiunii de restructurare a sectorului energetic, vor avea loc ajustări majore ca ex. ELCEN Bucureşti, ce dispune de o capacitate de 1400 Mw, doar 200 Mw. erau viabili în 2010., restul urmând a fi înlocuite de grupuri de 500 Mw. La Deva urmează a fi construit un grup de 400 Mw. pe gaze, renunţându-se la producţia de energie pe bază de cărbune. În timp ce la Paroşeni se va construi un grup de 200 Mw. care să absoarbe producţia de huilă din Valea Jiului, prin eliminarea parţială a transportilor, ce sunt costisitoare.

La noi în ţară programul de asigurare cu energie electrică a cuprins şi utilizarea hidroenergiei. Începând din anul 1959, a fost demarat un vast program de amenajare a râurilor interioare prin construirea de complexe hidroelectrice. S-a ajuns astfel ca în anul 1989, să existe în ţara noastră peste 520 lacuri de acumulare artificiale, din care 353 aveau dublu rol: producerea de enenergie electrică şi alimentarea cu apă a localităţilor situate în aval, iar unele serveau şi la irigaţii. Dintre amenajările hidroelectrice construite în

perioada amintintă sunt: (cifrele din parantează indică puterea în Mw):

— Pe râul Bistriţa în amonte de Bicaz, la Poiana Teiului-Borca (10) şi în aval de lacul de acumulare de la Bicaz (210, (unde este asigurată o cădere a apei de la 143 m. Înălţime. Lacul de aici este primul şi cel mai mare lac de acumulare din ţară având un perimetru de 71 km., lungimea de 40 km., lăţimea maximă de 2 km., iar suprafaţa ocupată de apă este de 3500 ha. şi asigură acumularea a 1, 23 miliarde m.c. apă. Tunelul de aducţiune străbate muntele Botoşanu o distanţă de 4665 m. Barajul are 127 m înălţime, lungimea la coronament, 435 m., lăţimea maximă la bază şi 119 m. iar la coronament de 12 m. Şantierul a fost deservit de 12 – 13.000 oameni, care au format o adevărată şcoală de hidroenergeticieni. Lucrările de aici au durat cca. 10 ani între 1950 – 1960. La construcţie au participat 2000 de militari, 350 brigadieri, 3.000 de civili, care şi-au mutat unii şi familiile la Bicaz Ei locuiau în cămine ridicate special în care dormitoarele erau pentru 60 – 70 de persoane. Pe şantier au participat şi câteva mii de deţinuţi, ce erau cazaţi într-un lagăr special situat în cartierul Dodeni. Printre ei erau violatori, hoţi de buzunare, dar şi preoţi şi aristocraţi. Cei mai bine erau priviţi hoţii de buzunare, iar cel mai rău deţinuţii politici, care erau etichetaţi ca trădători de ţară. Toţi locuiau în barăci fără curent electric, iar geamurile erau căptuşite cu obloane din scânduri. (La 1 octombrie 1960 a fost pus în funcţiune primul grup hidroeneregetric de 20, 6 MWH., iar la 1 octombrie 2010 a fost organizată manifestarea împlinirii a 50 ani de la acest eveniment, care a prilejuit şi momentul schimbării numelui în Dimitrie Leonida în memoria ceui care a proiectat complexul);

— Porţile de Fer I, Pe Dunăre (1056). (Şantierul de aici a fost inaugurat la 7 septembrie 1964 de către Gheorghiu-Dej în prezenţa preşedintelui Iugoslaviei Iosif Broz Tito);

— Vidraru pe râul Argeş (220, cu o cădere a apei de la 324 m.);

— Lotru (500, cu cea mai mare cădere a apei din ţară, de 809 m).

Pe râul Bistriţa au fost amenajate alte 12 hidrocentrale cu puteri între 12 – 30 Mw, care sunt: Bacău I (25), Bacău II (31), Buhuşi (11, 6),

Costişa (14), Gârleni (23), Pângăraţi (22, 4), Piatra Neamţ (11), Racova (23, 6), Roznov I (14, 3), Roznov II (14, 4), Vaduri 43, 2), Zăneşti (14), totalizând 244 Mw. (Hidrocentralele amplasate pe cursul râurilor au particularitatea că utilizează debitele tot timpul zilei, comparativ cu centralele alimentate din lacurile de acumulare, care au rolul de a acoperi nevoile de energie în perioadele de consum maxim, respectiv între orele 17 – 22 şi 05 – 09, ceea ce în limbaj tehnic de specialitate exprimă «aplatizarea sarcinii de consum»);

Pe râul Argeş au fost amplasate alte 15 hidrocentrale cu puteri între 10 – 54 Mw. Acestea sunt situate în apropierea localităţilor: Albeşti (15), Bascov (7, 7) Băiculeşti (15, 4), Budeasa (11, 5), Corbeni (15), Cumpăna (54), Curtea de Argeş (17), Merişani (11, 5), Mincești (15, 5), Mihăileşti (jud. Giurgiu 5, 5), Noapteş (15, 5), Oieşti (15), Piteşti (7, 7), Valea Iaşului (15), Vâlcele (17, 5), Zigureni (15, 5), totalizând 175 Mw. putere instalată;

Pe râul Olt existau în anul 2007 un număr de 27 amenajări hidroelectrice, amplasate în zona localităţilor: Arpaş (14, 2), Arceşti (38), (Avrig (14, 2), Băbeni (37), Brezoi (27, 5), Călimăneşti (44), Cornetu (pusă în funcţiune în 2002, fiind prima finalizată după 1989, cu puterea de 32 MW), Dăieşti (37), Drăgăneşti-Olt (53), Drăgăşani (33), Frunzaru (13, 5), Govora (45), Gura Lotrului (25), Hoghiz (12, 3), Ioneşti (37), Ipoteşti (52, 9), Mândra (12), Ostroveni (lângă Râmnicu Vâlcea 45), Râureni (45), Scorei (14, 2), Slatina (24), Strejeşti (53), Turnu (24, 9), Voilà (14, 2), Voiceşti (45), Viştea (14, 2), Zăvideni (46), şi Clieni (28) lângă Turnu Măgurele). (Ultima era în construcţie, urmând a avea în final o putere instalată de 48 Mw. Aici se va utiliza surplusul de energie electrică existent în sistemul electroenergetic noaptea, prin absorbţia (utilizarea) a cca. 1.000 MW. pentru pomparea apei din Dunăre în lacul de acumulare, realizându-se astfel o stocare a surplusului de energie, care după cum se cunoaşte este o resursă ce nu poate fi depozitată, decât pe această cale sau în cantităţi extrem de mici prin baterii, de genul celor utilizate la mijloacele de transport. Un procedeu similar va fi utilizat şi la complexul hidroenergetic de la Tarniţa, de pe Somesul Cald, unde apa va fi repompată în lacul de acumulare. De acolo va putea fi reutilizată de mai multe ori. Complexul

de la Tarniţa va dispune de 4 grupuri reversibile a câte 250 Mw fiecare, va fi implementat cu sprijionul Chinezilor. Investiţia va fi demarată începând cu anul 2011. După opinia noastră procedeul ar putea fi extins şi la alte complexe hidroenergetice, ce se alimentează din lacuri de acumulare, prin utilizarea surplusului de energie obţinut în sistemul naţional şi cu ajutorul instalaţiilor eoliene – ce funcţionează tot timpul când bate vântul. – şi solare. În anul 2007 pe râul Olt se aflau în execuţie în diferite faze alte 4 amenajări hidrolelectrice amplasate în apropierea localităţilor: Făgăraş, Racoviţă, Câineni, şi Robeşti, care vor avea o putere instalată de 130 Mw., iar împreună cu celelalte aflate în funcţiune, vor totaliza 31 de amenajări cu 1112, 5 Mw. putere instalată, ce vor realiza peste 2540 G.wh energie electrică/an).

Hidrocentrale mari au mai fost construite şi pe următoarele cursuri de apă interioare:

— Pe Bârzava la Văliug, (lângă Reşiţa, de 13 Mw);

— Pe râul Buzău la Siriu (40), Dâmbroca şi Berca (10);

— Pe Cerna la Belareca (15, 9), Clocotiş (10), Cerna-Sat (50), Baia de Aramă (10) şi Tismana după etapa II (35);

— Pe Crişul Repede la Aştileu (2, 1), Fughiu (10), Lugaşul de Jos (18), Săcădat (10), Tileagă (7) şi Drăganu (aflată în construcţie, cu termen de dare în exploatare în 2009);

— Pe Dâmboviţa la Dragoslavele (7, 6), Pecineagu (30), Rucăr (23);

— Pe Gilort la Novaci (11);

— Pe râul Iad jud. Bihor în apropiere de localitatea Râmeţi (39, 1);

— Pe Ialomiţa la Moroieni Panţoiu, şi Sătic (lângă Piatra Craiului 50), Scropoasa (12), Dobroieşti (lângă Fieni);

— Pe Jiu la Bumbeşti-Jiu (40, 5), Dumiţia (24, 5), Tg. Jiu (11);

— Pe Lotru la Brădişor (115), Ciunget (cu alimentare din lacul Vidra 510) Petrimanu, (cu alimentare din lacul Galbenu şi Latoriţa 35) Voineasa, (cu alimentare din lacul Jidoaia 21);

— Pe Râul Mare Retezat (175), Dobra, (8) Ostrovul Mare (8), Ostrovul Mic (8), Toteşti (7, 9) şi Subcetate (12);

— Pe Râul Mărul la Poiana Mărului în masivul Ţarcu Godeanu (28). Aceasta are montate hidroagregatele la Turnu Ruieni în apropiere de Caransebeş;

— Pe un afluent al râului Mureş la Răstoliţa (35);

— Pe Mostiştea la Moviliţa şi Măriuţa, ambele cu puteri mici;

— Pe râul Putna la Gresu (lângă Focşani 1, 2);

— Pe Prahova în zona Sinaia, Comarnic există câteva microhidrocentrale;

— Pe Prut la Stânca-Costeşti (18) (lângă Ştefăneşti) şi Vădeni (11);

— Pe Dâmboviţa în cartierul Grozăveşti a fost construită în 1889 una din primele hidrocentrale din România, care avea două grupuri hidroenergetice de câte 180 H.P. fiecare (evident că aceasta nu mai funcţionează). La Sadu jud. Sibiu a fost construită în 1896 cea de a 2-a hidrocentrală de pe teritoriul ţării numită Sadu I, în 1906, cea de a 2-a numită Sdau II, iar în 1955 cea de a 3-a numită Sadu V, alimentată din lacul de acumulare Negoveanu, pe malul căruia se află punctul turistic «Gâtul Berbecului»;

— Pe Sebeş la Sugag (75) şi la staţia de pompare 20), Oaşa (150), Gâlceag (150), Săsciori (42), şi Petreşti (4, 2);

— Pe Siret la Adjud, Bereşti (43, 5), Călimăneşti-Vrancea (dat în exploatare în 1993, 44), Cozmeşti-Murleni (75, 16 lângă Tecuci), Galbeni (29, 5), Movileni (nefinalizat la sfârşitul sem. III 2007), Paşcani (12, aflată în construcţie, ce va fi dată în exploatare în 2009), Răcăciuni (46), Rogoşeşti (3, 2). (În anii ’2008 – 2009 exista intenţia ca autorităţile jud. Vrancea intenţionează să amenajeze pe cele două acumulări de la Călimăneşti şi Movileni, porturi şi zone de agrement, prin atragerea de fonduri europene şi private. (Din cauza multiplelor dispute politice interne şi incapacităţii guvernelor aflate la conducerea ţării de absorbţie a fondurilor eduropene, până la sfârşitul anului 2009, acţiunea nu a fost demarată);

— Pe Someşul Cald (12), la Tarniţa (45), Mărişel (220, unde este asigurată o cădere a apei de la 470 m înălţime), Gilău (6, 3), Floreşti I (6, 9), Floreşti II (1, 2) şi Cluj Napoca (9, 4). (În zona localităţii Someşul Rece a fost construită şi dată în exploatare în 15 iulie 1906 una dintre

cele mai vechi hidrocentrale din ţară. De la aceasta, care era dotată cu două turbine tip Francis a câte 1200 H.P. fiecare a fost alimentat cu electricitate pentru prima oară oraşul Cluj. Acolo apa a fost captată din două râuri şi dirijată spre hidroagregate printr-un tunel şi prin conducte forţate. De la această uzină, începând cu 1 decembrie 1935 a fost alimentat şi oraşul Turda. (După cedarea părţii de Nord a Ardealului, începând din 1941, oraşul Cluj a fost alimentat cu energie de la uzina termoelectrică situată în apropierea localităţii Aghireş). În anii ’70 uzina de la Someşul Rece a încetat să mai funcţioneze deoarece a fost constituit sistemul energetic naţional şi au intrat în funcţiune celelalte hidrocentrale situate pe acelaşi râu. În prezezent, aici fiind păstrate toate instalaţiile în forma originală, este amenajat un muzeu cu circuit închis, care urmează a fi deschis şi pentru public cu scopul informării, dar şi promovării turismului în zonă);

— Pe Somesul Mare la Budac şi Colibiţa (22):

— Pe râul Târgului la Lereşti (jud. Argeş 15, 4) şi Schitu Goleşti (aflată în construcţie, ce va fi dată în exploatare în 2009);

— Pe Teleajen la Vălenii de Munte, (aflată în construcţie, ce va data în exploatare în 2009 sau 2010);

— Pe râul Vedea, în apropiere de Alexandria a fost construit un baraj în 1986, cu scopul asigurării apei pentru irigaţii toate;

— Pe Canalul Morilor din jud. Arad, construit între 1864 – 1870, ce are o lungime de 92 km. există o microhidrocentrală în apropierea localităţii Mocrea. Acest canal a fost amenajat prin devierea parţială a râului Crişul Alb, ce izvorăşte din Munţii Zarandului în apropierea localităţii Buteni, unde există o priză de apă. (Poartă această denumirea deoarece iniţial existau amenajate mai multe mori de apă. Are caracteristica principală că apa curge în sistem gravitaţional. În persepectivă conducerea Administraţiei Naţionale a îmbunătăţirilor Funciare, sucursala Arad intenţionează să efectueze lucrări de mărire a debitului de apă, ceea ce va permite înfiinţarea de orezării, bazine piscicole şi alte microhidrocentrale);

Pe râul Feneş – un afluent al Timişului, în apropierea localităţii, cu acelaşi nume, ce aparţine de comuna Armeniş, (jud. Caraş-Severin) – în 22 septembrie 2009 a fost pusă în funcţiune prima hidrocentrală

complet automatizată. Aceasta dispune de două grupuri a câte 20 Mw, fiecare, având particularitatea că pot intra în sarcină în doar trei minute după pornire, asigurând astfel cererile maxime de consum din sistemul electroenergetic naţional ce pot apărea în orele când consumul înregistrează cote maxime.

În anul 2004 compania italiană Espe Energia a cumpărat, reutilat şi modernizat cinci microhidrocentrale din zona Blidari (jud. Maramureş) unde funcţionau încă din 1940 două dintre acestea.

După constituire HIDROELECTRICA a continuat lucrările de investiţii începute în anii antertiori. Astfel în 2004 au fost puse în funcţiune următoarele obiective:

— La complexul hidroenergetic (CHE) Poiana Teiului, (situat la coada lacului de acumulare de la Bicaz), două hidroagregate a 5 Mw fiecare;

— La CHE Subcetate (de lângă Haţeg), două hidroagregate a câte 6 MW fiecare;

— La Tismana, aducţiunea principală Bistriţa-Tismana şi barajul Clocotiş, cu o putere de 35 Mw. şi 65 GWH/an;

Făcând o recapitalaţie, rezultă că la începutul anului 2004, când a fost restructurată societatea CONEL, aceasta a fost separată în 5 unităţi:

ELECTRICA, TERMOELECTRICA, HIDROELECTRICA TRANSELECTRICA şi NUCLEAROELECTRICA. Deci la data când a fost constituia S.C. «HIDROELECTRICA» S.A., aşa cum relata presa vremii[64] existau în ţară 347 centrale hidroelectrice, din care 135 aveau puteri instalate de peste 4 Mw., iar 222 sub 4 Mw. Toate realizau 16072 Gwh/an, producţie, ce reprezenta 28, 8 % din totalul obţinut pe ţară. La aceiaşi dată se aflau în construcţie 24 centrale hidroelectrice, cu o putere instalată de 443 Mw., care, după punerea în funcţiune, vor realiza cca. 1875 Gwh energie/an. Din totalul centralelor existente, hidroelectrica avea în administrare 126 de centrale şi 4 staţii de pompare energetice cu o putere instalată de 5905 Mw, din care 71 Mw. În staţii de pompare hidroenergetice. Administrarea tuturor

---

[64] Ziarul Adevărul din 28 noiembrie 2003 p. 16;;

instalaţiilor se realiza prin intermediul celor 10, subunităţi cu statut de «sucursale», fără personalitate juridică. Potrivit informaţiilor oficiale în anul 2009 existau în ţară 379 microhidrocentrale, din care 295 (78%) erau în exploatare, 38 (10%) nu funcţionau, iar 46 (12%) se aflau în execuţie, majoritatea fiind în portofoliul Hidroelectrica. Din aceleaşi informaţii rezultă că mai pot fi amenajate alte 900 de astfel de centrale cu o putere de cca. 910 Mw., ce ar realiza 3362 GWH energie/an. Microhidrocentralele aflate în exploatare aveau o putere instalată de 364 Mw. şi realizau în medie 1077 Gwh energie /an. Cele nefuncţionale dispuneau de 17 Mw. şi ar putea realiza 69 Gwh energie /an, iar cele aflate în construcţie erau proiectate pentru 124 Mw., fiind posibil a realiza 379 Gwh energie /an. Din cele 379 microhidrocenntrale încă din 2004 au fost oferite pentru privatizare 147 din care, până la sfârşitul trim. I 2009 au fost vândute 87 prin şapte licilităţii cu strigare organizate. Din presa de specialitate[65], rezultă că S.C. ELECTROMAGNETICA SA Bucureşti în 2008 – 2009 a reabilitat, opt din cele zece microhidrocentrale de pe râul Suceava, unde urmează a construi altele noi.

În anul 2008 Hidroelectrica a produs 17 TWH energie electrică reprezentând 26, 41% din total. În prezent şi în perspectivă se impune ca autorităţile locale să se implice în acordarea sprijinului concret în construirea microhidrocentralelor deoarece acestea îndeplinesc funcţii complexe: realizarea de energie electrică, regularizarea cursurilor de ape, protecţia de viituri, alimentarea cu apă a localităţilor situate în aval, iar unele şi pentru irigaţii.

Tot la începutul anului 2004 S.C. TERMOELECTRICA S.A. cuprindea 9 centrale cu 3.000 Mw., putere instalată, care realizau cca. 35% din totalul de energie electrică pe ţară.

La Cernavodă, în baza studiului de fezabilitate româno-canadian, întocmit în 1976 a fost construită începând cu anul 1982 prima centrală electronucleară din ţară, proiectată să funcţioneze cu 5 grupuri energetice a 700 Mw. fiecare. În anul 1989 stadiul de realizare al primului grup, era de 45%. Acesta a început să

---

[65] Ziarul BURSA din 8 octombrie 2009 p.13;

furnizeze energie electrică abia începând cu 11 iulie 1996, iar din 2 decembrie acelaşi an a intrat în exploatare comercială. Al 2-lea grup electrogen a fost conectat la sistemul energetic naţional în 7 august 2007. Cele două grupuri aflate în funcţiune, asigurau cca. 18% din consumul de energie pe economie. (În final după punerea în funcţiune a grupurilor 3 şi 4 centrala va avea o putere instalată de 2800 Mw. fiind una din cele mai mari din Europa. Potrivit deciziei guvernului, cel de al cincilea grup electrogen, nu va mai fi construit aici din considerente strategice şi mai ales din lipsa resurselor financiare. La jumătatea anului 2010 s-a decis construirea celei de a 2-a centrale nucleare, însă locul de amplasare nu a fost stabilit).

În perioada 1950 – 1980 a fost realizat sistemul naţional de transport şi distribuţie a energiei electrice concretizat în interconectarea tuturor producătorilor cu consumatorii, prin reţele de 750, 400, 220, 110 60 şi 20 (kilovolţiamperi) KVA. Capacitatea existentă în sistemul energetic naţional în anul 2000 se prezenta astfel**66**:

— Total putere instalată: 19414 Mw. din care: în centrale hidroelectrice: 5871 MW; în centrale termoelectrice pe cărbune: 7694 Mw şi în centrale termoelectrice pe hidrocarburi: 5849 Mw;

— La aceiaşi dată în ţară existau:

1) linii de transport de 750 kw: 154 km. cu 2500 staţii electrice;

2) linii de 400 kv: 3506 km. cu 14563 staţii electrice;

3) linii de 220 kv: 4425 km. cu 16453 staţii;

4) linii de 110 kv: 17663 km. cu 37720 staţii;

5) linii de transport mai mici de 110 kw: 286998 km. cu 25469 staţii.

Cu toate acestea subliniem că nici la sfârşitul anului 2010 nu erau racordate la reţelele de distribuţie a energiei electrice toate aşezările rurale din ţară, deşi în acest sens au făcut promisiuni în campaniile electorale toate partidele ce s-au perindat la conducere din 1989. Astfel, potrivit programului de electrificare adoptat în 2007, era prevăzută racordarea la reţelele de electrificare a tuturor celor 67738

---

66 Adevărul economic nr. 36 din 13-19 septembrie 2006 p.11;

de locuinţe amplasate în 1167 localităţi şi se estima că vor fi cheltuiţi 479 mil. lei. Faţă de aceste promisiuni, doar în anul 2009 au fost alocate 13 mil. lei suficienţi realizării de proiecte aferente pentru 11367 locuinţe. Faţă de această situaţiie, comentariile sunt de prisos!

Potrivit informaţiilor publicate în presă[67], ponderea în totalul produciei de energie electrică în % pe anul 2004 şi prognozată pe anii '2006 şi 2008 se prezenta astfel:

2004 2006 2008

energie hidroelectrică 9, 7 16, 6 17, 9

energie termoelectrică 60, 4 54, 4 53, 8

din care: – pe cărbuni 39, 2 37, 8 35, 6

resurse energetice refolosibile 0,6 0,8 1, 1

Iar ponderea în totalul producţiei de energie termică în % era energie termică CET 56, 8 57, O 59, 3

din care: – pe cărbune 18, 2 17, 7 17, 4

pe hidrocarburi 36, 1 36, 2 36, 5

pe resurse refolosibile 1, 5 3, 1 5, 4

energie termică C. Termice 43, 3 43, O 40, 7

din care: – pe cărbune 0,7 0,5 0,2

Câteva comparaţii privind producţia şi consumul de energie electrică, faţă de 1989, sunt semnificative. Producţia şi consumul au scăzut de la 83 miliarde kvh. În 1989 la 73 mild. În 1990 şi la 63 mild. În 1991. pentru motivul că după evenimentele din decembrie, activităţile productive au avut de suferit, realizările fiind influenţate negativ. În acest context se cuvine a fi menţionat faptul că deşi pe întreaga economie se realizau peste 83 miliarde MW. energie electrică, datorită consumurilor exagerate din industrie –, ce erau de peste 3 ori mai mari pe unitatea de produs decât cele din ţările actualei Uniuni Europene –, conducerea P.C.R. a decis ca în orele consumului de vârf să fie întreruptă alimentarea cu energie a consumatorilor casnici, aşa se explică ca începând cu anul 1982, programul unicului post de televiziune a fost redus la 2 ore. Întrucât pe vremea aceea existau numai televizoare alb-negru, cu lămpi, cu un consum mediu de 100 w.

---

[67] Adevărul Economic nr. 39 din 5-11- octombrie 2005 p. 9o;

/aparat, pentru cele cca. 4 milioane de aparate existente ar fi fost necesari cca. 400 Mw., ce erau posibil de obţinut prin pornirea suplimentară a câtorva grupuri hidroelectrice din cele ce trebuiau să existe ca «rezervă» pentru siguranţa sistemului energetic. Atunci pentru evitarea căderii sistemului energetic naţional era instituit un «program de întrerupere a alimentării cu energie electrică». Primele erau sacrifiate aşezările rurale, cartierele mărginaşe ale oraşelor, unităţile de exploatare a lemnului, cele producătoare de materiale de construcţii, sistemul de irigaţii unităţi ale industriei locale – care nu aveau sarcini de export – şi ale cooperaţiei. De pe urma raţionalizării consumului de energie avea de suferit şi învăţământul, elevii, fiind nevoiţi să înveţe în trei schimburi, cu ore şi puze reduse, pentru a se încadra în ziua lumină. Din aceleaşi motive a fost modificat şi programul unităţilor comerciale şi ale instituţiilor din toate domeniile, care aveau orarul de funcţionare între orele 9 – 17. La acelaşi orar era aliniat şi programul personalului administrativ din întreprinderi, centrale industriale, ministere. Pentru aplatizarea consumului s-a ajuns ca ziua de reapus să fie programată eşalonat în cursul săptămânii. Situaţia existentă în sistemul energetic naţional, la începutul deceniului al IX-lea, al secolului trecut demonstrează carenţele «economiei centralizate» şi eşecul aplicării planului de electrificare preconizat cu cca. 70 de ani în urma de către V.I. Lenin, al cărui baze au fost puse la Conferinţa Naţională a PCR din 1945.

În capitalism şi enerigia electrică ete o marfă, ca oricare alta – cu particularitatea că şi la ei ca şi la noi, este invizibilă, se deplasează singură şi nu poate fi stocată – motiv pentru care producătorii, ce e drept cu sprijinul guvernelor au fost stimulaţi ca producţia să devanseze cererile de consum, astfel ca şi în acest domeniu se aplică principiul de bază al economiei de piaţă potrivit căruia «oferta este mai mare decât cererea». În niciuna din statele capitaliste nu s-au înregistrat asemenea fenomene care să pună în dificultate întreaga societate. Criza din sistemul energetic naţional a reprezentat – şi continuă să reprezinte – una din cauzele principale de menţinere a unui nivel de trai scăzut al populaţiei. Aceasta se face simţită în întregul lanţ energetic de la producere, transport, distribuţie şi

consum. În prezent, ca urmare a tarifelor exagerat de mari a energiei electrice, a sărăciei existente în ţară, indisciplinei ce depăşeşte toate limitele, se înregistrează furturi directe din reţelele de distribuţie, care sunt echivalente cu cca. 10% din total. (Cei mai mari consumatori fraduloşi se află în capitală în cartierul Ferentari, Zăbrăuţi şi localităţile limitrofe, ceea ce este incredibil, dar adevărat);

La începutul anului 2010, potrivit informaţiilor oficiale[68], în ţară existau instalaţii de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu o putere de 400 Mw, 29 operatori de producere a hidroenergiei cu o putere de 373 Mw, din care: hidroelectrica cu 257, 4 Mw, Elsid SA cu 28, 5 Mw, Vienna Energy Forţa Naturală, cu 17 Mw, ISPH cu 12, 4 Mw şi Lichting Company cu 10, 5 Mw, precum şi 15 producători de energie eoliană cu o putere de cea.13, 8 Mw. din care primii cinci erau: Holrom Renewable Energy cu 2, 65 Mw, Electrogrup Energy cu 2, 23 Mw şi Green Energy Group cu 1, 95 Mw. Primele generatoare eoliene din parcul Cogealac-Fântânele jud. Tulcea au început să producă energie electrică de la liulie 2010. În anul 2012, când va fi terminată construcţia parcului se va ajunge la o putere de 600 Mw., de la cele 139 turbinee, cu o putere totală de 347, 5 Mw. Începând cu anul 2011 se va construi un parc eolian în Munţii Apuseni. În apropierea localităţii Avram Iancu, lângă Muntele Găina, care în prima fază va avea trei turbine, la care se vor adăuga altele două. Toate vor produce energia necesară pentru cca. 5.000 locuitori. Începând cu luna martie 2011, compania spaniolă IBERDOLA, va construi în localitatea Valea Dacilor din Dobrogea un grup de turbine de 600 Mw. În zona loclităţii Moisei din jud. Maramureş, pe un deal situat între această aşezare şi Valea râului Vaser, o filmă din Germania urmează să construiască, începând cu 2011, un parc de 16 – 20 de turbine eoliene. Companii belgiene şi germane intenţionează să construiască în Borşa un alt parc de turbine eoliene, iar portughezii au anunţat că vor construi un astfel de parc în apropierea localităţii Ocna Sugatag.

În anul 2009 ţara noastră se afla pe locul 23 în rândul statelor din UE, în ceea ce priveşte capacitatea de producţie a energiei eoliene,

---

[68] Ziarul Bursa din 11 ianuarie 2010 p.2;

dispunând de 14 Mw putere instalată.

Societatea austriacă Verbund intenţionează să construiască în zona localităţii Casimcea din jud. Tulcea un parc eolian, cu o putere de 200 Mw., ce urmează să intre în exploatare în ianuarie 2012. În 2010 primăria localităţii Floreşti – prahova producea energie solară iar Bio Electrica Transilvania energie electrică pe bază de biomasă cu o putere de 8 Mw. Enel va demara în anul 2010 construcţia în localitatea Valea Nucarilor jud. Tulcea un nou prac eolian de 140 Mw, din care primii 40 Mw vor fi daţi în exploatare în 2010, iar alţii 30 Mw în 2011. Compania a început testarea parcului eolian de 34 Mw, în localitatea Agighiol jud. Tulcea unde sunt prevăzute a fi instalate 17 turbine a câte 2 Mw fiecare. Dar şi Compania Eoliana, subsidiara producătorului italian de energie regenerabilă Alerion Clean Power, va construi un parc eolian cu o putere de 64, 8 Mw, în apropierea loclităţilor Auşeu şi Borod jud. Bihor, valoarea investiţiei fiind de 85 milioane e. Un parc eolian va fi construit şi în localitatea Baia jud. Tulcea de către societatea BLUE PIANET SRL. Acesta va dispune de 14 turbine cu 35 Mw putere instalată. Şi în localitatea Topleţ jud. Caras Severin urmează a fi amplaste două turbine eoliene cu 1, 9 Mw putere instalată.

În prima decadă a lunii octombrie 2010, compania portugheză Energias de Portugal a finalizat parcul eolian de la Peştera jud. Constanţa, ce are o putere de 90 MW, iar în următoarele zile va pune în funţiune şi pe cel de la Cernavodă cu o putere instalată de 138 Mw.

Potrivit unor informaţii oficiale[69], bomul din sectorul energiei din surse eoliene atrage în ţara noastră şi producătorii de echipamente şi subansamble. În acest context chinezii de la compania United Electric au anunţat că intenţionează să construiască în parcul industrial de la Pârscov jud. Buzău o fabrică pentru producerea echipamentelor necesare dezvoltării parcurilor eoliene. Şi elveţienii de la compania Windex au anunţat că vor construi o fabrică de palete şi turbine eoliene, cu capacităţi cuprinse între 2, 5 – 225 MW. în jud. Constanţa.

La nivelul ţării, în 2010, «energia verde» provenită din surse

---

[69] Ziarul Adevărul din 9 noiembrie 2010 p 20;

regenerabile: soare, vânt, biogaz „energia geotermală este din ce în ce mai apreciată¨. Aceasta are mari perspective deoarece se bazează pe resurse inepuizabile, ce nu sunt poluante. În prezent pe mesele proiectanţilor există solicitări pentru instalaţii de peste 3.000 Mw – cât este capacitatea maximă de preluare în sistemul energetic naţional – se pune propblema de perspectivă, când va apărea şi energia fotovoltaică, care deocamdată este foarte scumpă, necesitând cca. 3 milioane e/ Mw. Pentru preluarea integrală a energiei produse prin toate resursele, după opinia noastră, ar fi necesar ca de pe acum să se procedeze la construirea unor instalaţii de pompare şi la alte complexe hidroenenergetice destinate utilizării surplusului existent în sistem prin repomparea apei în lacurile de acumulare, de unde va putea fi refolosită în orele de vârf.

În anul 2010 estimările specialiştilor privind sursele regenerabile în producţia energiei electrice şi evoluţia în perspectivă erau următoarele:

— În cazul hidroenergiei 16567 Gwh în 2010; 18679 în 2015 şi 19768 în 2020;

— În cazul energiei eoliene: 460 Gwh în 2010; 6614 în 2015 şi 8400 în 2020;

— În cazul energiei obţinută din biomasă; 2850 Gwh în 2015 şi 2900 în 2020;

— În cazuleneriei fotovoltaice: 180 GWH în 2015 şi 320 în 2020:

Potrivit informaţiilor oficiale date publicăţii[70], în perspectiva următorilor 5 – 7 ani se intenţionează a fi construite 47 de noi hidrocentrale, în valoare de peste 3 miliarde e, în parteneriate cu companii private. Astfel cel mai amplu proiect va fi la Tarniţa jud. Cluj, ce va avea o capacitate de peste 1.000 MW. Celelalte urmează a fi construite pe râurile Mureş, Buzău, Someş, Lotrioara, Arieş, şi Şiret, toate urmând a realiza un TWheneregie electrică.

2.5.6 Industrializarea, obiectiv prioritar a politicii partidului şi statului.

---

[70] Ziarul Adevărul din 9 septembrie 2010 p.21;

Procesul de industrializare a fost demarat încă din primii ani ai deceniului al VI-lea, pe baza orientărilor de la Conferinţa Naţională din octombrie 1945 şi obiectivelor adoptate de Congresele P.R.M. fiind continuat cu prioritate până în 1989.

După repunerea în funcţiune a tuturor fabricilor preluate la naţionalizare s-a trecut treptat la comasarea celor cu capacităţi reduse, la reutilarea şi dezvoltarea treptată a acestora. Dezvoltarea impetuoasă a industriei a fost posibilă datorită atenţiei de care s-a bucurat această ramură, care a ocupat locul central în strategia P.C.R. de dezvoltare a economico-socială a ţării. Ideologii partidului, permanent au apreciat că de industrie sunt legate edificarea noii societăţi, făurirea bazei economice şi a celei tehnico-materiale a socialismului, ritmul rapid şi susţinut de evoluţie a forţelor de producţie şi profundele mutaţii din structura economico-socială. Politica statului în domeniul industriei este ilustrată pregnant în volumul investiţiilor alocate, precum şi în repartizarea acestora pe ramuri ale economiei. Volumul investiţiilor a sporit de la 61, 9 miliarde lei în cincinalul 1951 – 1955, la 100, 2 miliarde lei în cel din 1956 – 1960 şi la cca. 199, 7 miliarde lei în perioada 1961 – 1965, rezultând astfel că în 1965, faţă de 1950 volumul a crescut de 7, 4 ori[71]. Investiţiile au fost repartizate pe ramuri, potrivit interesului, politicienilor P.M.R. aflaţi la putere din acele perioade, fiind acordată prioritate absolută dezvoltării grupei A aşa cum rezulta din tabelul următor:

Explicaţii	P e r i o a d a			
Grupe de ramuri	1951 – 1955		1956 – 1960	1961 – 1965
	…mii lei	%	mii lei %	mii lei %
grupa A	28914	51, 8	39246 44, 5	82796 44, 1
grupa B	4345	7, 5	5743 6, 5	10015 5, 4

Eforturile investiţionale din industrie au fost reflectate în

---

[71] Anuarul statistic al R.S.R. 1978 p.350 şi 352;

participarea ramurilor producţiei materiale la venitul naţional, aşa cum rezultă din tabelul următor: = Aniindusatrie Construcţii Agricultură Transporturi şi telecomunicaţii

O 1 2 3 4…

1948 30, 8 4, 4 38, 1 6, 5

1950 44, O 6, O 7, 5 4, 3

1965 48, 9 8, O 28, 9 4, O =

Evoluţia numărului de întreprinderi şi a salariaţilor, după apartenenţă, în perioada 1955 – 1989, este următoarea:

Nr… Explicaţii 1955 1960 1965 1970 1975 1980 1980 1989
Crt.

…

1. Total intrep. 2125 1658 1456 1731 1731 1752 1913 2102

2. din care:

3. – de subordonare republicană

1306 1001 1065 1126 1276 1321 1418 1474

4. – ««locală 292 218 207 246 99 13 38 67

5.

cooperatistă 625 339 300 359 356 418 457 561

6. Nr. mediu de salariaţi mii p persoane 1075, 2 1140, O 1648, 4 1996, 8 2690, 6 3198, 1 3304, 03690, 2

7. În cele de stat 941, 8 152, 2 1546, 3 1836, O 2462, 7 2816, 6 2180, 6 3325, 9

8. În cele de sub.

republicană 870, 4 1 033, 3 1409, 3 1628, 9 2190, 6 2880, 5 3125, O 3245, 6

9. „” locală 81, 4 148, 9 137, O 207, 1 262, 1 16, 1 55, 6 80, 3

10. În cele ale cooperaţiei 23, 4 88, 8 102, 1 160, 8 237, 9 301, 5 323, 4 364, 3

Notă: Se constată că numărul întreprinderilor de subordonare locală a scăzut drastic în intervalul 1970 – 1980, fenomen ce este pus pe seama trecerii la industria republicană a celor mai puternice unităţi. La vremea respectivă nu s-a dat nicio explicaţie oficială. Existau

comentarii, ce justificau comasarea secţiilor prin trecerea la întreprinderile republicane de profil, puse pe seama managementului, ori acest lucru s-a dovedit a fi fals, deoarece managerii existenţi nu erau capabili să conducă propriile întreprinderi, ce aveau un singur sediu, în timp ce prin comasare ei aveau în subordine mai multe unităţi dispersate, care erau tot mai dificil de condus şi controlat. (S-a ajuns astfel la un paradox incredibil: toate secţiile în care se realizau cuie pentru potcovit caii «Caielele» au fost comasate la I.M.U. Medgidia. Ori aceasta citadelă nu era în stare să realizeze planul la remorci şi alte utilaje agricole, neacordând nici cea mai mică atenţie fabricării caielelor. În asemenea situaţii, posesorii de cai erau nevoiţi să-şi procure cuiele aduse în ţară prin contrabandă din Republica Moldova, care se vindeu la un preţ de 50 ori mai mare. Şi din această decizie aberantă adoptată de regimul comunist se poate constata, orientarea totală, contrară practicii din statele cu economii dezvoltate, în care industriile mici şi mijlocii, persistă şi conlucrează cu marile companii. Abia după revoluţia din 1989, la insistenţa reprezentanţilor U.E. au început să fie sprijinite timid şi prin acordarea de sprijin financiar).

În baza politicii de colaborare tehnico-economică cu ţările socialiste şi în mod deosebit cu Uniunea Sovietică – contrar ideilor susţinute de economia politică marxistă, recunoscute de altfel şi pe plan mondial potrivit cărora industria siderurgică, ca mare consumatoare de materii prime voluminoase şi grele (minereu de fier, cărbune, calcar, dolomită) – a fost construit combinatul siderurgic la Galaţi. Acesta a fost amplasat aici la ideile economistului rus Valeev care, în anii 1961 – 1962 a lansat teoria construirii în zonă a unui complex economic interstatal. Galaţiul oferea avantaje multiple, aşa cum sunt:

— Transport ieftin pe apă cu accesul pe Dunăre a navelor de mare tonaj;

— Apropierea de Câmpia Bărăganului apreciată şi atunci ca o zonă prielnică pentru cultivarea cerealelor;

— Distanţa relativ mică de la Krivoi Rog şi Donbas din Ucraina de unde urma să se facă aprovizionarea cu minereu de fier şi cărbune cocsificabil. (nu întâmplător încă din acea perioadă a fost realizat

racordul Galaţiului la linia ferată cu ecartament larg din U.R.S.S. care intră în ţară pe la punctul de trecere a frontierei de la Reni).

În cele ce urmează vor fi prezentate întreprinderile existente în funcţiune la sfârşitul sem. I 1990, odată cu desfiinţarea Centralelor Industriale şi apariţia legii 31 a societăţilor comerciale şi a legii 15 de transformare a celor de importanţă naţională în Regii Autonome. (Pentru a economisii spaţiul grafic, nu va fi menţionată denumirea, ci numai localităţile în care erau amplasate).

În 1974 au fost puse bazele Combinatului Siderurgic de la Călăraşi, unde urmau să se producă şine pentru calea ferată. Aici în 1989 lucrau 7.000 de oameni, iar prin dezvoltările ulterioare se preconiza să ajungă la 15.000. După 1989 producţia s-a oprit, iar acum ulilajele ultra moderne sunt predate la fier vechi. Alte unităţi ale industriei siderurgice nou construite au fost cele din Aiud, Beclean, Bucureşti (ţevi), Buzău (sârmă şi produse din sârmă), Cristurul Secuiesc, Drobeta Tr. Severin (laminate şi tablă), Focşani şi Iaşi (laminate) Roman (ţevi), Târgovişte (oţeluri speciale şi oţel inoxidabil), Tulcea (feroaliaje), Slatina (produse cărbunoase, aluminiu, piese turnate din aluminiu şi utilaj alimentar), Zalău şi Zimnicea (ţevi), iar cele din Călan, Câmpia Turzii, Hunedoara, Nădrag, Oţelul Roşu, Reşiţa şi Vlăhiţa, preluate la naţionalizare au fost dezvoltate puternic. Din acestea în anul 2010 erau închise cele din Călan, Nădrag şi Vlăhiţa, iar la celelalte activităţile au fost extrm de mult restrânse).

Încă din primii ani după eliberare, a fost pus accentul pe industria constructoare de maşini. Astfel, ca urmare a interzicerii de către Uniunea Sovietică de-a mai fabrica avioane, din 1947 a fost reprofilată uzina din Braşov pentru fabricarea de tractoare. Aceasta s-a dezvoltat conţinu încât în 1989, cu cei peste 21.000 angajaţi, reuşea să producă peste. 30.000 tractoare, inclusiv motoarele pentru fabricile de acelaşi profil din Miercurea Ciuc (se fabricau tractoare pe şenile), Craiova (tractoare articulate de 180 H.P.), Codlea (tractoarele pomicole şi viticole), Timişoara (tractoare legumicole), Alba Iulia (tractoare echipate cu încărcătoare frontale) Reghin (tractoare forestiere), precum şi cele pentru mijloacele tehnice de luptă mecanizate (tancuri şi transportoare auto blindate T.A.B.), ce se

realizau la Mizil, Mija, Moreni, Plopeni şi Bucureşti. Iar industria aeronautică s-a dezvoltat în Bucureşti, Bacău, Craiova şi Ghimbav.

Începând cu anul 1952, în urma reprofilării uzinelor ASTRA din Braşov, au fost puse bazele fabricării autovehiculelor rutiere pentru transportul mărfurilor. Acolo cu cei peste 27.000 salariaţi –, din care cca. 3600 erau cu studii superioare –, se realizau înainte de 1989, peste 32.000 autocamionae/an (în afara celor speciale ce se fabricau la Sf. Gheorghe, Mediaş Mârşa, Lugoj, Timişoara şi Satu Mare, la aceştia din urmă se livrau motoarele şi cabina). Tot de aici erau fabricate motoarele destinate mijloacelor de transport persoane ce se fabricau la vestita întreprindere «Autobuzul» din Bucureşti. (În acest cadru trebuie reamintit că înainte de 1989, întreg transportul urban şi interurban de persoane se efectua numai cu autobze şi troleibuze fabricate în capitală, la unica întreprindere care în prezent este închisă. Pentru transportul turiştilor străini exista un parc de autobuze şi microbuze din import, majoritatea din Iran. Acesta era gospodărit de întreprinderea de Transport în Turism, ce avea sediul în cartierul Griviţa din Bucureşti).

Industria constructoare de maşini, scule şi organe de asamblare era amplasată astfel:

— Motoare cu ardere internă: Bucureşti, Braşov, Tecuci, Reşiţa;

— Maşini unelte în oraşele Arad, Baia Mare, Bacău, Beiuş, Blaj, Bucureşti, Târgovişte (strunguri), Cugir, Lipova, Oradea, Marghita, (maşini de găurit), Râmnicu Sărat (piese turnate şi eboşate), Suceava, Tg. Jiu (unelte pentru presare-forjare), Timişoara (scule, matriţe şi maşini de prelucrat metale prin electroeroziune), Aiud, Alba Iulia, Câmpina, Drobeta Tr. Severin, Paşcani, Sibiu, (piese turnate din fontă, batiuri);

— Rulmenţi: Alexandria, Bârlad, Braşov (care în urma restructurării este închisă), Ploieşti (singura pentru rulmenţi grei, cumpărată de americani după privatizare) Suceava şi Slatina;

— Organe de asamblare şi şuruburi: Bacău, Botoşani, Braşov, Mediaş, Miercurea Ciuc, Saligni, Sighetul Marmaţiei, Topoloveni (supape şi bolţuri);

— Scule: Alba Iulia, Baia Mare (unelte şi scule pneumatice)

Bistriţa, Bucureşti, Braşov, Bârlad, (materiale abrazive), Costeşti (scule şi matriţe auto), Cluj Napoca (materiale abrazive), Focşani (ştanţe şi scule aşchietoare), Sfântu Gheorghe, Paşcani (scule şi accesorii speciale), Rădăuţi, Reşiţa (reductoare);

— Industria pentru utilaje grele a fost dezvoltată prin construirea unor combinate destinate acestui scop în localităţile: Bucureşti (C.U.G. (situat în cartierul Berceni), Cluj-Napoca, Craiova, Giurgiu (construit în comun cu Bulgarii), Iaşi, Bistriţa, Slatina, Suceava;

— Utilaj minier în: Alba Iulia, Baia Mare, Deva, Drobeta Tr. Severin, Filipeştii de Pădure, Petroşani, Satu Mare, Ştei, Tg. Jiu, Timişoara;

— Utilaj petrolier: Cluj Napoca (robineţi) Braşov, Bacău (armături şi robineţi) Câmpina, Drobeta Tr. Severin (armături şi pompe), Moreni, Paşcani (armături), Ploieşti, (renumita uzină 1 Mai) Strehaia (armături din oţel), Târgovişte, Zalău (armături);

— Utilaj chimic în: Buzău (utilaj tehnologic), Bucureşti, Făgăraş, Găieşti, Miercurea Ciuc, Moreni, Odorheiul Secuiesc piese de schimb), Oneşti, Ploieşti, Satu Mare, Rm. Vâlcea, Tulcea;

— Utilaj pentru construcţii: Bucureşti, Bistriţa, Bocşa (macarale, poduri rulante), Buzău (rulouri compactoare), Brăila (excavatoare), Galaţi, Iaşi, (autogredere), Lugoj (utilaje pentru ridicat şi transportat), Mediaş (automacarale, betoniere şi pompe pentru betoane), Miercurea Ciuc, Satu Mare, Timişoara (automacarale);

— Utilaje pentru industria uşoară: Bucureşti, Botoşani, Cluj Napoca, Sibiu. Sighişoara, Tg. Mureş;

— Utilaje pentru prelucrarea lemnului: Filiaşi, Miercurea Ciuc, Reghin, Roman, Sibiu, Vatra Dornei;

— Maşini agricole; Bucureşti (Semănătoarea), Craiova (M.A.T), Medgidia, Piatra Neamţ, Topleţ şi în alte peste 10 întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii situate în: Arad, Balş, Cluj Napoca, Năvodari, Roşiori de Vede, Tecuci, Timişoara;

— Utilaje frigorifice şi pentru industria alimentară: Bucureşti, Cluj Napoca (Tehnofrig, în prezent demolată complet), Craiova, Odorheiul Secuiesc, (Tehnoutilaj) Ploieşti, Rădăuţi, Sibiu, Slatina;

— Mecanică fină şi optică în: Bucureşti (4 unităţi), Agnita, Sibiu

(cântare), Sinaia (pompe de injecţie), Timişoara, Drobeta Tr. Severin, Paşcani (aparate de măsură şi control termice), Suceava şi Vaslui (aparate de măsură şi control);

— Piese auto şi pentru tractoare: Câmpina (tractoare), Iaşi, întorsura Buzăului (tractoare), Merurea Ciuc, Piteşti, Satu Mare, Scorniceşti, Sibiu.

Industria electrotehnică: Bucureşti (televizoare, motoare electrice, echipamente, aparate de automatizare şi electronice), Alexandria (tablouri şi panouri electrice), Bacău (panouri electropneumatice), Băileşti (celule electrice), Bârlad, Curtea de Argeş (componente electronice pasive şi bunuri de consum), Cluj Napoca (electronică industrială, bujii auto), Galaţi, Rm. Vâlcea (elemente hidraulice şi pneumatice pentru automatizări), Bistriţa (produse electrotehnice), Botoşani şi Focşani (aparataj de joasa tensiune), Buzău (contactoare), Craiova şi Filiaşi (transformatoare), Bucureşti, Bistriţa Câmpia Turzii, Hârşova, Ploieşti, Slatina, Tg. Mureş şi Zalău, (cabluri de tracţiune şi conductori electrici), Iaşi (aparate de radio), Mediaş (relee), Piteşti, Timişoara, Turnu Măgurele (motoare, maşini electrice, televizoare), Titu (electrozi pentru siderurgie), Săcele, Sfântu Gheorghe, (aparataj electric auto), Botoşani, Tg. Secuiesc, Turda, (izolatori electrici), Arad (tahografe auto şi urologie industrială), Târgovişte şi Fieni (becuri), Urziceni (ferite).

Industria de material rulant a fost dezvoltată pe scheletul uzinei ASTRA din Arad, (preluată la naţionalizare, unde se produceau vagoanele de călători, ramele de metrou, şi unele vagoane de marfă), Drobeta Tr. Severin (vagoane cisternă), Caracal (vagoane de marfă), Balş (osii şi boghiuri), Craiova (locomotivele diesel-electrice şi electrice), Bucureşti (locomotivele cu abur, iar din anii 1975 – 76 s-a trecut la cele diesel-hidraulice), Braşov (automotoare pentru călători, Reşiţa (locomotive cu abur, producţie sistată după 1955, când s-a trecut la tracţunea diesel electrică. În ţară existau alte uzine, specializate pe reparaţi şi modernozări de material rulant printre care: Griviţa din Bucureşti, Buzău (fabrica de ace şi alte echipamente specifice), Cluj Napoca, Craiova, Simeria, Paşcani şi Roşiori de Vede.

Industria constructoare de nave fluviale a fost dezvoltată în

porturile dunărene: Orşova, Drobeta Tr. Severin, Giurgiu, Oltenița, Brăila, Galați și Tulcea. Iar cea pentru nave maritime la Galați, Constanța, și Mangalia, unde s-a construit un șantier naval nou (la Constanța se realizau nave pentru transportul mărfurilor în vrac și a produselor petroliere de până la 180 mii t.d. w).

Industria de autoturisme: Pitești, Câmpulung, Craiova.

Industria ușoară a cunoscut o puternică dezvoltare fiind reprezentată prin cele peste 350 întreprinderi, din toate subramurile acesteia, din care doar 128 au fost preluate la naționalizare. Dar și acestea au fost reconstruite și modernizate din temelii:

a) fabrici de prelucrare a firelor de bumbac, țesătorii și integrate existau în București (32 întreprinderi), Arad (renumita U.T.A.), Alexandria, Abrud, Baia Mare, Brăila, Bârlad (integrata de vigonie), Botoșani (2 fabrici), Buftea (vată) Buzău (2 fabrici), Carei, Calafat, Câmpulung Moldovenesc, Câmpeni, Cehu Silvaniei, Cisnădie, Cluj Napoca, Codlea, Constanța, Craiova, Dărăbani, Drăgănești-Olt, Flămânzi (jud. Botoșani), Galați, Giurgiu, Gura Humorului, Huși, Iași (2 întreprinderi), Isaccea, Jilava, Lugoj, Mizil, Mediaș, Năsăud, Negrești-Oaș, Negrești (jud. Vaslui), Odorheiul Secuiesc (ață), Oltenița, Oradea, Orșova, Pucioasa, Salonta, Satu Mare, Slatina, Rm. Vâlcea (ață), Tălmaciu (ață), Timișoara, Tg. Mureș, Tg. Lăpuș, Țibănești (jud. Iași), Urziceni, Vaslui;

b) fabrici și unități integrate de fire și fibre chimice: București (4 întreprinderi), Săvinești (cea mai mare din țară, achiziționată prin privatizare de către investitori Italieni și lichidată, ca să nu facă concurență, celor din Italia), Câmpulung, Corabia, Botoșani, Dej, Iași, Lupeni (celofibră), Roman, Suceava, Timișoara (spume poliuretanice), Vaslui;

c) filaturi de lână pieptănata și stofe: București (3 întreprinderi), Alba Iulia (covoare plușate), Azuga (postav), Bacău, Baia de Aramă, Beclean, (covoare plușate), Bistrița, Câmpulung Muscel, Cisnădie (vestita fabrică de covoare plușate, închisă, iar în prezent cumpărată de un investitor din S.U.A.), Covasna, Ghimbav, Lunca Câlnicului (jud. Brașov), Miercurea Ciuc, Mizil, Pătârlagele (jud. Buzău), Prejmer, Sălișteː, Sibiu, Sighișoara, Șiret (covoare plușate),

Timişoara;

d) filaturi de in şi cânepă şi ţesătorii pentru stofe de mobilă: Bucureşti (2 întreprinderi), Alexandria (fuior), Baloteşti Jud. Prahova), Brăneşti (jud. Dâmboviţa), Constanţa, Cristuru Secuiesc, Fălticeni, Gheorgheni, Horezu, Huşi, Jibou, Păuleşti (jud. Prahova), Pucioasa, Sânnicolau Mare, Strehaia, Suceava, Timişoara, Tg. Neamţ (volvatir), Vereşti (jud. Suceava);

e) pâslă şi textile neţesute: Adjud (ţesături integrate groase), Bucureşti, Braşov, Năsăud, Rm. Vâlcea, Slobozia (postavuri tehnice);

f) ţesătorii de mătase: Arad, Bucureşti (2 fabrici), Cisnădie, Deva, Dorohoi, Iaşi, Lugoj (mătase naturală, singura din ţară), Sighişoara, Timişoara, Tg. Mureş, Vălenii de Munte;

g) fabrici de pasmanterie (panglici): Baia de Aramă, Bucureşti, Braşov, Oradea, Satu Mare, Timişoara, Zimnicea;

h) inreprinderi care prelucrau lâna virgină, amplasate în localităţile Braşov, Buhuşi, Cisnădie, Constanţa, Piteşti, Ploieşti şi Sibiu;

I) confecţiile se realizau în: Bucureşti (APACA, prima întreprindere construită în anii 1950 – 52, fiind şi cea mai mare din ţară şi alte 3 fabrici), Baia de Arieş (îmbrăcăminte sport), Baia Mare, Bacău, Brăila (cămăşi), Bârlad, Botoşani (cămăşi), Călăraşi, Cluj Napoca, Craiova, Curtea de Argeş, Dorohoi, Focşani, Hunedoara, Iaşi, Miercurea Ciuc, Marghita, Moreni, Odorheiul Secuiesc, Oradea (2 întreprinderi din care una de blănuri), Orăştie (blănuri), Reşiţa, Scorniceşti, Rm. Sărat, Sibiu, Satu Mare, Săveni, Sighişoara (cămăşi), Tg. Mureş, Tg. Jiu, Tg. Secuiesc, Tulcea, Drobeta Turnu Severin, Vulcan, Vaslui;

j) fabrici de tricotaje: Bucureşti (4 întreprinderi), Agnita, Adjud, Braşov, Buzău, Caracal, Câmpina, Câmpeni, Cehu Silvaniei, Cluj Napoca, Deta, Feteşti, Focşani, Hunedoara, Huşi (2 întreprinderi din care una de ciorapi), Iaşi, Lehliu, Măcin, Miercurea Ciuc, Motru, Negreşti-Oaş, Nehoiu, Oradea, Panciu, Petroşani, Periam (jud. Timiş pălării), Piatra Neamţ, Rădăuţi, Roman, Roşiori de Vede, Satu Mare, Sânicolau Mare, Sângiorz Băi, Sebeş, Sibiu (2 întreprinderi), Sighetul Marmaţiei, Şiret, Sovata, Suceava, Timişoara (4 întreprinderi), Topliţa, Tulcea, Turnu Măgurele;

k) întreprinderi de pielărie şi încălţăminte: Bucureşti (6 întreprinderi), Agnita, Arad (încălţăminte şi calapoade), Alba Iulia, Bacău, Braşov, Câmpulung Moldovenesc, Corabia (tăbăcărie minerală), Cluj Napoca (vestita «Clujana», cea mai mare din Europa, care îşi realiza toate accesoriile necesare, în prezent fiind închisă), Craiova, Cristuru Secuiesc, Dorohoi, Drăgăşani (talpă şi încălţăminte din cauciuc), Hunedoara, Huşi, Jimbolia, Jilava (tăbăcărie minerală), Lugoj (calapoade), Marghita, Mediaş (încălţăminte, articole tehnice şi de echitaţie), Oradea (3 întreprinderi), Piteşti, Ploieşti (tăbăcărie piei ovine şi caprine), Rm. Vâlcea, Sibiu (încălţăminte şi marochinărie), Satu Mare, Sebeş, (pielărie şi marochinărie), Suceava, Tg, Frumos, Tg. Mureş (îmbrăcăminte şi mănuşi din piele), Timişoara (4 întreprinderi din care una de marochinărie şi blănuri), Topliţa;

l) fabrici producătoare de bunuri de consum: Bucureşti, Arad (4 întreprinderi, care produceau ceasuri, umbrele, jucării şi alte bunuri metalice), Cluj Napoca (3 întreprinderi, în care se realizau, pensule, perii, lacăte şi alte bunuri), Deva, Focşani, Galaţi, Ocna Sibiului, Mediaş, Ploieşti, Reghin (instrumente muzicale, ambarcaţiuni sportive), Satu Mare, Sibiu, Sighetul Marmaţiei, Sighişoara, Tg. Mureş, Timişoara;

m) fabrici, de porţelan, faianţă, sticlă şi geamuri: porţelan şi faianţă: Alba Iulia, Cluj Napoca (închisă şi demolată), Baia Mare (faianţă, demolată), Curtea de Argeş, Dorohoi, Sighişoara (faianţă şi porţelan) şi Târnăveni (porţelan fosfatic). Întreprinderi de sticlărie: Avrig, Azuga, Berca, Bistriţa, Buzău, Dorohoi, Fălticeni, Gherla, Mediaş, (renumita Vitrometan, în care s-a realizat în 25 decembrie 1969, primul cristal românesc şi corpurile de iluminat pentru palatul parlamentului. În prezent şi-a restrâns activitatea după privatizare încât din 14 cuptoare mai lucrează cu unul, iar secţia de cristal a fost demolată în 10 aprilie 2007), Pădurea Neagră (jud. Bihor), Ploieşti (2 fabrici), Poiana Codrului (jud. Satu Mare), Sighişoara, Tg. Jiu, Tomeşti (jud. Timiş) şi Turda. Întreprinderi de geamuri; Buzău, (geamuri prelucrate), Boldeşti Scăieni, Mediaş (este închisă de la 1 august 2006) şi Târnăveni. (închisă din iulie 2007).

Industria de prelucrare a lemnului; Bucureşti (4 fabrici, din care un combinat cu 4 unităţi), Bacău, Beiuş, Blaj (combinat cu 5 fabrici,

care este închis), Braşov, Brăila, Botoşani, Caransebeş, Carei, Câmpeni, Câmpulung Moldovenesc, Cehul Sivaniei, Cluj Napoca, Codlea, Comăneşti, Constanţa, Covasna, Deta, Deva, Drobeta Turnu Severin (combinat cu 3 fabrici), Dumbrăviţa (jud. Neamţ), Galaţi, Găieşti, Gălăuţaşi, Gheorgheni, Gherla, Iaşi, întorsura Buzăului, Mizil (mobilă şi tapiseria Relaxa), Nehoiu, Oradea (2 fabrici), Odorheiul Secuiesc, Pâncota, Piatra Neamţ, Piteşti (combinat cu 7 fabrici), Ploieşti, Pucioasa, Reghin, Rm. Vâlcea (combinat cu 4 fabrici), Roman, Tileagă, Satu Mare, Săcele, Sebeş, Sibiu, Sighetu Marmaţiei (combinat cu 4 fabrici), Suceava, Tg. Jiu (combinat cu 4 fabrici), Tg. Mureş, Tg. Neamţ, Timişoara (2 fabrici), Tulcea, Vaslui, Zalău.

Industria de apărare era puternic dezvoltată în peste 200 întreprinderi, care pe lângă bunurile obişnuite realizau şi produse cu caracter militar, strategic din care 40 aveau numai astfel de profil, aşa cum erau cele situate în localităţile: Braşov, (2 întreprinderi), Cugir, Drăgăşani, Făgăraş, Orăştie, Mârşa, Mija, Mizil, Moreni, Ploieşti, Plopeni, Roman, Sadu Gorj, Sibiu, Zărneşti.

Industria chimică, petrochimică, de medicamente şi coloranţi şi mase plastice a fost de asemeni puternic dezvoltată fiind concretizată prin:

— Existenta a 10 combinate de îngrăşăminte chimice situate în localităţile: Arad, Bacău, Craiova, Făgăraş, Năvodari, Tg. Mureş, Turnu Măgurele, Roznov, Slobozia, Valea Călugărească (ultimul fiind închis şi demolat);

— Combinatele petrochimice de la Brazi, Oneşti, Midia-Năvodari, Piteşti, Timişoara, precum şi altor mari unităţi precum cele din Copşa Mică, Fălticeni, Govora, Ocna Mureş, Rm. Vâlcea, Târnăveni, Victoria;

— Întreprinderi de medicamente: Bucureşti (5 fabrici), Cluj Napoca (Terapia, astăzi preluată de indieni, care ambalează medicamente produse de ei şi aduse din import), Iaşi (Antibiotice), (Oradea (Sinteza) şi Tg. Mureş;

— Întreprinderi de produse pe bază de biosinteze: Bucureşti, Calafat, Curtea de Argeş;

— Întreprinderi de prelucrare a maselor plastice: Bucureşti

(două unităţi), Belceşti (jud. Iaşi), Cehu Silvaniei, Buzău, Făgăraş, Focşani, Iaşi, Oradea, Sfântu Gheorghe, Pleniţa, Timişoara, Tulcea, Victoria;

— Fabrici de coloranţi, vopsele şi lacuri: Bucureşti (3 fabrici), Codlea, Galaţi, Oradea, Râşnov (diverse prod. Chmice), Târgovişte, Timişoara;

— Produse cosmetice şi săpunuri: Bucureşti, Braşov, Cluj Napoca, Galaţi, Sibiu, Ploieşti (detergenţi), Timişoara;

— Anvelope: Bucureşti, Caracal, Drobeta. Tr. Severin, Floreşti – prahova, Zalău şi Luduş;

— Articole tehnice din cauciuc: Bucureşti, Botoşani, Braşov, Piteşti;

— Celuloza şi hârtie: Adjud, Bacău, Brăila (închisă din trim. I 2009), Buşteni, Constanţa, Dej, Piatra Neamţ, (3 fabrici, toate închise) Petreşti Alba, Prundul Bârgăului (închisă), Suceava, Drobeta Tr. Severin, Zărneşti;

Industria materialelor de construcţii era dezvoltată prin existenţa următoarelor obiective:

— Combinate de lianţi (ciment, var şi ipsos) Aleşd, Bicaz (construit în anii 1954 – 1955 înaintea începerii lucrărilor de amenajare hidroenergetică a râului Bistriţa, (trecut în proprietatea Companiei Heidelberg Cement din Germania, în urma procesului de privatizare încă din 1998), în Câmpulung, Deva, Fieni, Hoghiz, Medgidia, Tg. Jiu şi Turda. În prezent după privatizare, toate au fost cumpărate de trei companii transnaţionale: Lafarge-Romcim din Franţa (Hoghiz, Medgidia şi Tg. Jiu); Holcim din Elveţia (Aleşd, Câmpulung şi Turda) şi Heidelberg Cement din Germania (Bicaz, Deva şi Fieni). Fiecare din acestea au achiziţionat şi unele balastiere şi cariere, încât îşi valorifică cimentul şi prin vânzarea de prefabricate (chesoane, grinzi, stâlpi, tuburi etc. aşa de ex. Holcim dispune de 16 staţii ecologice de betoane, 5 staţii de agregate şi 2 de lianţi speciali, şi exploatează resure naturale în jud. Cluj, Argeş şi Braşov, iar Lafarge din Franţa – care este liderul mondial pe piaţa cimentului – are perimetre de exploatare a materialelor de construcţii în jud. Iaşi şi Prahova);

— Carton asfaltat la Turda, Pleaşa (lângă Ploieşti) şi Vaslui (în prezent toate fiind închise);

— Vată minerală la: Braşov, Bârlad, Bucureşti, Pleaşa, Simleul Silvaniei;

— Produse refractare: Alba Iulia, Aleşd, Azuga, Barul Mare (jud. Hunedoara), Braşov, Comarnic, Dej, Deva, Piatra Neamţ, Tg. Jiu, Tulcea, Turda, (2 întreprinderi, ce sunt închise);

— Cărămizi şi ţigle; Aiud, Alba Iulia, Arad, Bield (jud. Timiş), Budeasa (jud. Argeş), Buzău, Calafat, Cărpiniş (jud. Timiş), Câmpia Turzii (închisă), Cernavodă, Cilieni (jud. Covasna), Cluj Napoca, (în prezent dezafectată) Costeşti, Drăgăneşti-Olt, Doaga (jud. Galaţi), Feldioara, Găieşti, Horezu, Iaşi, Jimbolia, Lugoj, Miercurea Nirajului, Miercurea Sibiului, Oradea, Orăştie, Piatra Neamţ, Pâncota, Ploieşti, Recaş (jud. Timiş), Recea jud Sălaj (unitate nouă), Roman, Satu Mare, Sibiu, Sighetul Marmaţiei, Sighişoara, Sfântu Gheorghe, Slobozia, Târnăveni, Târgovişte, Tg. Mureş, Ţăndărei, Urlaţi, Urziceni, Viforoasa (jud, Mureş), Vântul de Jos (jud. Alba), Zalău;

— Blocuri din beton celular autoclavizat: Bucureşti, Craiova, Constanţa, Deva, Galaţi, Oradea;

— Prelucrat marmura: Bucureşti, Simeria, Tulcea;

— Industria de produse sanitare (gresie, faianţă) era amplasată în: Bucureşti (renumita Cesarom, care aparţinea de compania Lasselsberger România, ce este închisă din 2 – a jumătate a anului 2009, activitatea fiind mutată la Cluj Napoca), Lugoj, Cluj-Napoca, Ploieşti şi Zalău.

Industria alimentară era reprezentată prin:

— Fabrici de conserve de legume şi fructe: Arad, Baia Mare, Buftea, Bucureşti (3 fabrici), Băiculeşti (jud. Argeş), Buzău, Calafat, Caracal, Constanţa, Craiova, Dej, Fălticeni, Feteşti, Giurgiu, Haţeg, Hârlău, Huşi, Oltenița, Oradea, Piatra Neamţ, Pucioasa, Pârscov, Râureni, Tecuci, Timişoara, Topoloveni, Tg. Mureş, Tulcea, Valea Lui Mihai, Vălenii de Munte, Vânători-Neamţ, Zagna Vădeni (jud. Galaţi);

— Fabrici de ambalaje din tablă pentru industria alimentară şi produse chimice: Buftea, Codlea, Lugoj, Tecuci, Timişoara;

— Fabrici de zahăr, pe lângă cele preluate la naţionalizare

existente în localităţile: Arad, Bod, Chitila, Giurgiu, Roman. Tg. Mureş Timişoara, au fost construite unităţi noi în: Babadag, Buzău, Calafat, Carei, Călăraşi, Corabia, Drăgăneşti-Olt, Fălciu (jud. Vaslui), Fundulea, Ianca (jud. Brăila), Lechinţa, Liești (jud. Galaţi), Năvodari, Olteniţa, Oradea, Paşcani, Suceava, Teiuş, Ţăndărei, Urziceni, din care în 2005 erau în funcţiune 6, iar în 2006 şi în 2009, doar câte 4. Unele din cele noi construite după 1965, erau amplasate în teritoriu astfel ca sfecla de zahăr să nu fie transportată o distanţă mai mare de 120 km. (Acolo unde existau linii ferate, sfecla era transportată la fabrici de pe rampele de încărcare şi pe distanţe mai mici de 20 km. Aşa ca ex. de la Zaul de Câmpie la Luduş. Acum prin închiderea fabricilor, sfecla este transportată, în exclusivitate cu mijloacele auto şi pe distanţe de peste 200 km. Practicarea acestui procedeu contribuie atât la degradarea părţii carosabile a şoselelor, cât şi la poluarea mediului înconjurător);

— Fabrici de produse zaharoase: Bucureşti, Braşov, Cluj-Napoca, Drobeta Turnu Severin, Roman, Sibiu, Timişoara;

— Amidon şi glucoză: Brăila, Calafat, Fălticeni, Miercurea Ciuc, Tg. Secuiesc, Ţăndărei;

— Fabrici de uleiuri comestibile: Bucureşti, Bragadiru (uleiuri hidrogenate), Buzău, Bârlad, Carei, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi, Oradea, Roman, Roşiori de Vede, Timişoara, Ţăndărei, Urziceni, Vaslui;

— Fabrici de bere: Azuga, Braşov, Brăila, Bucureşti (2 unităţi), Buzău, Cluj-Napoca, Galaţi, Drobeta Tr. Severin, Iaşi, Oradea, Piatra Neamţ, Sibiu, Solca (Suceava), Roman, ce au fost preluate la naţionalizare. În perioada socialismului, au fost construite unităţi noi în: Bacău, Bistriţa, Câmpeni, Ciclova (lângă Reşiţa), Constanţa, Craiova, Giurgiu, Haţeg, (închisă din 2009) Miercurea Ciuc, Piteşti, Reghin (în prezent închisă), Roşiori de Vede, Satu Mare, Suceava, Tg. Jiu;

— Fabrici de spirt şi produse spirtoase: Arad, Bacău, Bucureşti, Cluj-Napoca, Gherla, Ghidigeni (jud. Galaţi), Iaşi, Oradea, Suceava, Rădăuţi.

În drumul sinuos al României spre socialism, unele aspecte importante, cu privire la dezvoltarea şi evoluţia industriei şi altor indicatori, au fost abordate şi în Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcţii, transporturi şi agricultură, ce a avut loc în

capitală între 6 – 7 martie 1979, unde în cuvântarea rostită Ceauşescu, s-a referit la evoluţia principalilor indicatori economici realizaţi în anul 1978, comparativ cu 1950, care se prezentau astfel:

Indicatorii 1950 1965 1970 1975 1978 1978 faţă de 1950…

Producţia globală industrială – miliarde lei 27, 5 178, 4 307, 2 586, 9 817, 1 29 ori

Producţia globală agricolă

— Miliarde lei 32, 4 62, 5 68, 6 93, 8 127, 7 3, 5 ori Investiţii – mi lei 6, 3 47, O 80, O 137, 7 196, 6 31 ori Fonduri fixe – miliarde lei 207 517 757 1203 1600 7 ori

Volumul comerţul exteriormiliarde lei valută 2, 7 13, 1 22, 9 53, 1 76, 8 28 ori

Produsul social – miliarde lei 83 344 523 864 1125 13 ori

Venitul naţional – miliarde le 35 146 212 362 464 13 ori

Iar evoluţia principalilor indicatori ce reflectă veniturile oamenilor muncii şi condiţiile de viaţă comparativ cu anul 1950 se prezentau astfel:

Explicaţii 195 O 1965 1970 1975 1978 1978 faţă 1950

…

Populaţia mil. locuitori 16, 3 19, O 29, 3 21, 2 21, 9 134%

Numărul personalului muncitor-milioane 2, 1 4, 3 5, 1 6, 3 7, O 328%

Retribuţia medie a pers. muncitor lei lunar 337 1028 1289 1595 2011 6 ori

Veniturile nete ale ţărănimii obţinute în

C.A.P. şi gosp. personale lei lunar 167 495 571 990 1268 7, 6 ori

Veniturile ce revin pe o familie din fondurile sociale de consum lei anual 772 3858 6015 8783 10051 13 ori

Locuinţe construite de statmii apartamente 9, 6 52, O 96, 3 130, 5 151 16 ori

Referindu-se la dotarea unor inreprinderi cu mijloace fixe N. Ceauşescu a arătat că Uzinele 23 august din capitală faţă de dotarea ce o au ar trebui să obţină o producţie de trei ori mai mare. De aceea a subliniat încă odată necesitatea creşterii productivităţii muncii,

ridicării nivelului tehnic şi calitativ precum şi sporirii substanţiale a sarcinilor de export. Dinamica producţiei globale industriale între 1950 şi 1989, comparativ cu anul 1938 a cunoscut următoarea evoluţie[72]

Anii
Comparaţi 1938 1950 1960 1989…
Anii de bază 1950 147 502 48 ori 65 ori
1960 100 340 33 ori 44 ori 1980 – 100 966 13 ori
1989 – 100 133 ori

Din cele prezentate, se pot desprinde câteva concluzii:

(a) În baza deciziilor politice România s-a apucat să producă de toate, chiar şi acele bunuri, la care nu exista nici tradiţie, dotarea tehnică, şi nici resursele materiale şi energetice necesare. (exemplele concrete în acest sens le reprezintă industriile siderurgică, de ciment, sticlă şi ceramică fină, care pe lângă faptul că sunt energointensive sunt şi poluante); (b) Prin dezvoltarea industriei au fost asigurate locuri de muncă şi venituri constante, care satisfăceau nevoile strict necesare, de moment ale oamenilor, însă ei nu aveau posibilitatea de capitalizare a veniturilor; (c) În procesul instructiv-educativ s-a menţinut formalismulu, nu s-a pus accentul pe aplicarea în practică a celor învăţate în facultăţile tehnice, agronomice şi economice.

2.5.7 Agricultura.

2.5.7.1 Sectorul de stat din agricultură.

Primele ferme de stat la noi în ţară au luat fiinţă în 1945, pe loturile de pământ rămase în urma reformei agrare şi a celor părăsite de cei plecaţi cu armatele de ocupaţie din vest. După distribuirea pământurilor, prin reforma agrară din 1945, 360 mii ha. au constituit rezerva de stat. Aceasta a fost extinsă în urma aplicării Decretului nr. 83/ 2.02 1949, prin care s-au confiscat terenurile tuturor fermelor mai mari de 50 ha., precum şi prin adăugarea suprafeţelor de pământ cedate statului de către ţărani între anii 1953 – 1960. Atunci sub ameninţarea înscrierii în C.A.P. unii proprietari de pământ au preferat,

---

[72] Anuarul statistic al României pe 2005 p.628-638;

ca în baza H.C.M. 308/1953, să-l predea statului, fără nicio răscumpărare. S-a ajuns astfel ca după cca. 6 ani de la încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii – aşa cum relata presa centrală[73] – agricultura de stat era organizată prin existenţa celor 352 I.A.S., ce gospodăreau 2114 mii. ha. teren, reprezentând 14, 1 % din suprafaţa agricolă a ţării, iar un număr de 4673 C.A.P.-un aveau în administraţie 9077 mii. ha., reprezentând 60, 6% din suprafaţa agricolă totală. În ramura agriculturii activau peste 1500 cercetători, iar cu puţin timp în urmă a fost creată Academia de Ştiinţe Agricole, motiv pentru care era necesar ca cercetarea din domeniu să fie organiztă pe o concepţie nouă, ştiinţifică. În ţară existau 289 întreprinderi pentru Mecanizarea Agriculturii. La cinci ani după preluarea puterii Ceauşescu a făcut o expunere detaliată cu privire agricultură în Plenara C.C. al P.C.R., ce a avut loc între 17 – 19 martie 1970, unde au fost adoptate două programe de interes general: (a) Programul naţional privind dezvoltarea zootehniei şi creşterea producţiei animaliere în anii 1970 – 1980 şi (b) Programul naţional privind gospodărirea raţională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigaţii, îndiguiri, desecări şi de combatere a eroziunii solului în anii 1971 – 1975 şi prevederile generale de perspectivă până în 1985. Din aceste documente a rezultat că în anul 1969, producţia de cereale a ţării a fost de 12820 mii to., comparativ cu 5149 mii to. În 1950; şi 9825 mii to. În 1960. La începutul anului 1970 efectivul de animale comparativ cu anul 1938 se prezenta astfel:

Nr. crt. Categorii de animale u. /m. 1938 1950 1960 1965 1970
…
1. Bovine total
— Din care: mii capete 3653 4309 4450 4756 5034
— Vaci şi juninci mii capete 1787 2105 2156 1901 2496
2. Porcine total:
— Din care: mii capete 2761 2210 4300 6034 5971
— Scroafe mii capete 606 261 524 552 647

---

[73] Ziarul Scânteia din 30 decembrie 1968 p. 1-2;

3. Ovine mii capete 10087 9834 11200 12734 13835
4. Păsări mii capete 27325 17506 37.000 39900 53435

Evoluţia consumului pe cap de locuitor la câteva produse agro-alimentare de bază, comparativ cu anul 1938 era următoarea:

Nr. crt. Produse u/m 1938 1950 1965 1968
...1. Carne kg. 21, 1 16, 7 26, 6 31, 5
2. Lapte şi produse lactate kg. 118, 5 113, 3 120, 8 130, 6
3. Ouă buc. x 59 115 130
4. Zahăr kg. 5, 3 6, 9 15 17, 8

În viitorii 15 – 20 ani se prevede ca agricultura să dispună de 5 – 5, 5 milioane ha. teren irigat. Numai în perioada 1971 – 1975 se prevedea amenajarea pentru irigaţii a 1200 – 1500 mii ha. ajungându-se la 2, 4 mii ha. terenuri irigate, comparativ cu anul 1965, când existau doar 265 mii. (Cât sunt de frumoase aceste promisiuni, atât sunt distanţate de realitate, deoarece în 1989 ţara dispunea de cca. 3, 5 mil. ha. În sistem irigat, care nu au fost exploatate niciodată în întregime din cauza lipsei de energie electrică şi de motorină, consecinţă a unui management politic cât se poate de inadecvat).

La îmbunătăţirea organiză – arii, planificării şi conducerii agriculturii, au contribuit măsurile adoptate în şedinţa de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27 noiembrie 1970[74], care, se refereau la modificări aduse în modul de organizare şi conducere a agriculturii. Întreprinderile de mecanizare a agriculturii vor fi organizate să deservească mai multe C.A.P.-un cu 10 – 15 mii ha. terenuri la şes şi 5 – 10 mii ha. În zonele de deal, fiecare secţie urmând să deservească un C.A.P., în sarcina lor urmând să intre şi mecanizarea celorlalte lucrări din agricultură şi zootehnie. Vor fi înfiinţate consilii intercooperatiste de cooperare şi specializaze, care să asigure folosirea raţională a pământului, fondurilor de investiţii şi mijloacelor mecanizate, a specialiştilor, fie din aceiaşi comună, fie din 2 – 3 comune învecinate. Se va extinde cooperarea dintre întreprinderile Agricole de Stat (I.A.S.)

---

[74] Ziarul Scânteia din 28 noiembrie 1970 p. 1-4;

şi C.A.P.-un îndeosebi pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor, taurinelor, păsărilor, ovinelor, producerea şi prelucrarea legumelor şi fructelor. (În acest sens au fost realizate mari complexe, care după 1989 au devenit ruine, aşa cum se pot vedea în localităţile Ciacova, Bezovia, Măureni, Peciul Nou, Diniaş, jud. Timiş, Iernut şi, Ungheni jud. Mureş, Rupea şi Bod jud. Braşov, Şoroştin, Slimnic, Haşag şi Loamneş jud. Sibiu, Seini jud. Maramureş şi altele. Unele din acestea aflate şi în alte judeţe au devenit afaceri imobiliare de mare succes. Abia în 2010 guvernul a constatat uriaşele greşeli săvârşite în acest domeni şi a decis în 9 februarie 2010, ca toate fabricile de nutreţuri combinate şi complexele zootehnice ce au fost înstrăinate după anul 2000, cu doar 10% din valoarea reală, care nu au continuat activităţile pentru care au fost construite, să treacă înapoi la stat, pentru a fi administrate de către Direcţiile Agricole de Dezvoltare Rurală. Acesta este un exemplu concret de gestionare cât se poate de necorespunătoare a patrimoniului naţional, din care se poate desprinde concluzia de ce importăm carne de statele vecine). În C.A.P.-nu va fi introdus un nou sistem de organizare a muncii şi de plată. Vor fi constituite echipe sau brigăzi specializate, ca formaţiuni de muncă permanente şi omogene din cooperatori şi mecanizatori, care să răspundă de întreaga activitate de la însămânţări până la strânsul recoltelor, ei fiind plătiţi în acord global şi va fi asigurat un venit lunar minim garantat membrilor C.A.P. în valoare de 300 lei, corespunzător a 20 zile muncă prestată de către bărbaţi şi 15 zile de către femei. Asemenea venituri vor fi asigurate şefilor de echipă, brigadă, fermă, inclusiv preşedinţilor. (Aceste măreţe obiective au rămas doar pe hârtie, deoarece e, cu cât comasarea era mai mare, cu atât conducerea era mai dificilă. Iar cooperarea C.A.P.-urilor cu I.A.S.-urile, a rămas doar un vis şi o temă de studiu în facultăţile de agronomie. Acordul global nu a dus la stimularea lucrătorilor, ci la dezbinarea lor, consecinţă a diferenţierii inechitabile a câştigurilor realizate de o foarte mică parte din membrii cooperatori).

Cu ocazia Conferinţei pe ţară a cadrelor de conducere din unităţile agricole de stat şi cooperatiste, ce a avut loc în capitală în zilele de 26 – 27 februarie 1974, N. Ceauşecu a rostit o altă cuvântare

prin care a făcut un bilanţ al agriculturii[75], precizând că la începutul anului 1974 cca. 91% din întreaga suprafaţă agricolă aparţinea sectorului socialist de stat şi cooperatist din care: I.A.S.-urile deţineau 2084 mii ha., iar C.A.P.-urile 8845 mii ha. Păşunile şi fâneţele reprezentau 4455 mii ha., din care 2337 mii ha. erau proprietate de stat. La aceiaşi dată suprafaţa agricolă ce revenea pe un tractor a scăzut de la 684 ha. În 1950 la 84 ha. În 1973, iar suprafaţa irigată era de 1250 mii ha. În agricultură existau 30 mii ingineri şi specialişti cu pregătire superioară şi peste 25 mii cadre cu pregătire medie. Atunci a prezentat evoluţia producţiei vegetale la principalele soiuri, comparativ cu anul 1938, care se prezenta astfel:

— Mii tone

Nr. crt. Categorii de culturi 1938 1950 1960 1970
1. Cereale boabe total 8982, 5 5149, 2 10631, 4 16912, 5
din care: a) grâu 55, 1 2219, 1 3355, 8 6040, 8
b) porumb 4092, 2 2101, O 6535, 5 9816, 7
2. Leguminoase boabe x 118, 3 319, 6 368, 5
3. Plante textile (m şi cânepă) x 149, 4 142, 6 179, 6
4. Floarea soarelui 58, 3 213, 6 769, 6 850, 4
5. Seclă de zahăr 484, 5 582, 2 2921, 3 5581, 4
6. Cartofi 1331, 2 1601, 3 2064, 2 3672, 4

În acelaşi acelaşi an, numărul de animale, în mii capete a crescut astfel:

Nr. Crt. Specii de animale 1938 1949 1970 1972
…
1. Bovine total 3747 4309 5216 5767
2. Porcine total 2520 2211 6359 8785
3. Ovine total 102 6 9854 13818 14435
4. Pasări total 23110 17507 54333 64496

Comparativ cu acelaşi an producţia agricolă animalieră a crescut

---

[75] Ziarul Scânteia din 28 februarie 1974 p 1-6;

astfel:

Nr. Crt.	Categorii de produse animaliere	1938	1940	1970	1972
…					
1.	Carne total (în mii to. greutate vie)	760	570	1349	1627
2.	Lapte total (mii hl.)	21575	20166	37932	41554
3.	Lână total (tone)	15100	15145	29725	30697
4.	Ouă milioane bucăţi	1354	1100	3537	4300

Informaţii relevante despre agricultura au fost reflectate şi de alte surse[76]. Astfel în anul 1983 agricultura repreuzenta a 2-a ramură a economiei şi participa cu 13, 5% la formarea produsului social, cu 15, 5% la venitul naţional şi antrena 28, 9% din populaţia ocupată. Sectorul socialist cuprindea 90, 6% din suprafaţa agricolă a ţării. În acelaşi an existau 574 Staţiuni de Mecanizare a Agriculturii (S.M.A.), 367 Întreprinderi Agricole de Stat (I.A.S.) şi 3784 Cooperative Agricole de Producţie (C.A.P.). La sfârşitul anului 1983 agricultura dispunea de numeroase utilaje specifice, care au permis ca ponderea principală a culturilor să o deţină cerealele pentru boabe, care deşi ocupau suprafeţe mai restrânse, de 6, 05 milioane. ha. dădeau producţii mult sporite de 23, 6 mil. to., comparativ cu 8, 2 mil. ha. În 1938 de pe care se obţineau 9, O mil.to. În agricultură, a în condiţiile reducerii populaţiei ocupate de la de la 51% în 1966 la 28, 9 % în 1983, producţia a înregistrat creşteri importante, fapt concretizat prin aceea că producţia medie a anilor 1980 – 1984, faţă de cea din perioada 1964 – 65 a sporit de 1, 96 ori (producţia de porumb de 2, 12 ori), cea de legume de 2, 98 ori, de sfeclă de zahăr de 2, 27 ori, de cartofi de 2, 42 ori, de struguri şi fructe de peste două ori).

Un eveniment important în evoluţia agriculturii din ţara noastră l-a constituit Congresul Consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, care şi-a deschis lucrările în 18 aprilie

---

[76] STATELE LUMII .Enciclopedie . Sub coordonarea lui Mircea Maliţa. Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică Bucureşti 1985 p. 487-489;

1977. Cu acest prilej N. Ceauşescu a prezentat expunerea: «Cu privire la realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de mare randament şi înaltă productivitate, la creşterea bunăstării întregii ţărănimi[77], din care readucem în atenţia cititorilor doar câteva informaţii: Baza tehnico-materială a agriculturii în 1976, comparativ cu 1950 şi 1962 se prezenta astfel:

Explicaţii 1950 1962 1976.
…
Numărul tretoarelor fizice în mii buc. 13, 7 57, 5 128
Suprafaţa de teren arabilă ce revine la un tractor în ha. 684 173 76
Îngrăşămintre chimice livrate, mii tone, substanţă activă 6 137 1144
Suprafaţa amenajată pentru irigaţii în mii ha. 42, 5 191 1729

Evoluţia producţiei agricole vegetate şi a efectivelor de animale în aceiaşi perioadă se prezenta astfel:

Explicaţii 1950 1962 1976
…
Producţia vegetală în mii tone
Cereale 5149 9677 19761
Sfecla de zahăr 582 2006 6911
Floarea soarelui 214 450 799
Cartofi de toamnă 1514 2332 4316
Legume de câmp 1126 1454 3472
Fructe 401 722 1350
Struguri 642 1032 1536

Efectivele de animale în mii capete
Bovine 4502 4566 6351
Porcine 2197 4518 10193

---

[77] Ziarul Scânteia din 19 aprilie 1977 p. 1-5;

Ovine 10720 12719 14774
Păsări – total 17610 34150 91503

În capitală la aceiaşi dată existau peste 14.000 de lucrători agricoli şi alţi specialişti, iar în centrele de judeţ alte câteva mii, ceea ce constitiuie o mare irosire a forţelor agricole. (Contrar acestor avertizări făcute de Ceauşescu, numărul lor nu s-a redus, ci dimpotrivă a crescut. Specialiştii din agricultură s-au convins că este mai uşor să stea în birouri de unde să dirijeze agricultura decât să fie prezenţi pe teren unde este arşiţă, ploaie şi lapoviţă. Tot cu avizul conducerii superioare de partid au fost create organismele de conducere C.A.P.-urilor, care au absorbit o bună parte din specialişti. Din nefericire obiceiul s-a transmis şi moştenit şi după 1989, când au fost create numeroase funcţii şi organisme la nivelul judeţelor, în care şi-au găsit posturi, bine plătite, din bani publici şi cei rămaşi fără locuri de muncă în urma desfiinţării tuturor structurilor specifice agriculturii socialiste).

În anii socialismului, au fost electrificate peste 5400 sate, iar în perioada 1951 – 1976 au fost construite în mediul rural aproape 2 milioane de case noi. La sate, existau la sfârşitul anului 1976: 12.000 şcoli, 10.000 grădiniţe, peste 7700 medici, 25.000 cadre sanitare medii, 92490 cadre didactice, 36.000 agronomi şi zootehnişti. Ţăranii dispuneau de 1350 mii buc. aparate de radio, 1100 mii buc. televizoare. Până în 1980 se vor construi la sate încă 250 – 300 mii locuinţe, iar până în 1990 un număr de cca. 300 comune vor deveni oraşe agroindustriale. (Ce frumoase promisiuni, care exprimă numai fantezii. deoarece realitatea este alta);

Cu ocazia celui de al XII-lea Congres al P.C.R. din noiembrie 1979 s-a arătat că în 1985 suprafaţa amenajată pentru irigaţii va ajunge la cca. 4 milioane ha., iar la Congresul al XIII-lea din noiembrie 1984, s-a promis că vor fi amenajate pentru irigaţii toate suprafeţele ce au condiţii adecvate, reprezentând cca. 6, 5 – 7 milioane de ha. (Cu cât entuziasm au fost declarate aceste cifre, care sunt departe de realitate, deoarece în 1989 existau amenajate în sisterim irigat abia 3, 5 mil. ha. care, nu au fost exploatate integral niciodată. Încă de atunci sistemul

aplicat la noi era depăşit din punct de vedere tehnologic, fiind deosebit de costisitor, deoarece necesita scoaterea din circuitul agricol a mări spuprafeţe de teren, ocupat de canale, utiliza un mare volum de apă, care circula prin canale deschise, fiind expusă la pierderi prin evaporare, exploatarea necesita consumuri uriaşe de energie electrică la staţiile de pompare şi motorină la pompele pentru deversarea apei direct în brazde, irigarea devenea astfel un sistem destul de costisitor, încât nu se justifică a fi aplicat în toate zonele ţării). Tot atunci s-a precizat că producţia agricolă va spori cu 24, 5 – 27, 5% fiind posibil a se realiza 27 – 28 milioane tone cereale. (Şi această cifră este exagerată deoarece în 1989 s-au realizat abia 16, 5 milioane tone comparativ cu 64 milioiane cât s-au raportat oficial, fiind prima minciună dată în vileag imediat după revoluţia din 1989). În zootehnie se va ajunge la 8 milioane bovine, 14 – 15 milioane porcine, 20 – 22 milioane ovine, 60 milioane păsări (previziunile erau exagerate, fiind ireale deoarece în 1989 s-a ajuns la cca. 6 milioane bovine, 8 milioane porcine şi la 18, 5 milioane ovine).

Schimbările profunde ce au avut loc după 1989 au afectat în primul rând agricultura. Prin legile adoptate încă din 1991, au fost atribuite drepturile de proprietate asupra terenurilor, prin care au fost diminuate şi suprafeţele deşi nu te de IAS-uri. Cea mai mare parte din terenurile fostelor I.A.S.-un, care au rămas disponibile după retrocedări, au fost trecut în administraţia «Agenţiei Domeniilor Statului (A.D.S). Aceasta administra în anul 2010, potrivit informaţiilor oficiale 535322 ha., din care 468093 ha. terenuri agricole. Suprafaţa este relativ redusă deoarece o parte importantă din terenuri au fost concesionate pentru perioade mai scurte de 49 ani – contrar prevederilor legale – aşa cum a fost cazul cu ce Insula Mare a Brăilei. (S-a ajuns astfel, ca urmare a nerespectării unei prevederi legale elementare, statul să se judece cu controversatul om de afaceri, apreciat ca cel mai mare latifundiar din România Culiţă Tărâţă). Dar altă parte din terenuri au fost retrocedate celor ce le-au revendicat, aşa cum este cazul celor 1400 ha. deţinute de Staţiunea de Cercetare – Dezvoltare pentru Creşterea Bovinelor din Arad, cunoscută sub numele de Ferma Experimentală de la Ceala, care era unica pe ţară

pentru creşterea vacilor din rasa Bălţata Românească şi Brună.

O parte din fermele viticole au fost privatizate ajungând în posesia unor oameni cu resurse financiare mari ca ex. fotbalişti sau investitori străini. Unii oameni de afaceri autohtoni, ce şi-au dat seama de calitatea vinurilor românşti aşa cum este Ioan Nicolae patronul grupului ITERAGRO a intrat pe piaţa vinului deschizând în 23 septembrie 2010 centrul de vinificaţie din Zimnicea, unde se vor produce vinuri roşii din soiurile cabernet savignon, pinot noire, merlot, şi fetească neagră, obţinute de pe propria plantaţie de 334 ha existentă în 2010, care va spori la 420 ha până în 2014. Un alt centru de vinificaţie va fi dat în folosinţă în 2011 în localitatea Rasova unde se vor prelucra strugurii obţinuţi de pe podgoria de la Aliman, ambele din jud. Constata.

2.5.7.2 Sectorul cooperatist

Procesul de cooperativizare a agriculturii a fost demarat în baza rezoluţiei adoptate de plenara C.C. al P.M.R. din 3 – 5 martie 1949. Prin programul adoptat, apreciat «ca parte componentă a construirii socialismului» şi sarcinile partidului în lupta pentru întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, s-a procedat la constituirea unităţilor cooperatiste după exemplul colhozurilor din Uniunea Sovietică şi a tezelor elaborate de V.I. Lenin. În primii ani după reforma agrară, comuniştii au promis ţăranilor că nu vor încerca întemeierea de colhozuri, ca în Uniunea Sovietică. Atunci au fost instituite cotele obligatorii, prin care ţăranii erau obligaţi să predea statului cantităţi însemnate din recoltă. Cei care încercau să se sustragă, erau consideraţi sabotori, fiind arestaţi şi condamnaţi. Între 1949 – 1953 au avut loc peste 80.000 de arestări, din care peste 30.000 finalizate prin sentinţe de condamnare la închisoare. Nemulţumirile ţăranilor din perioada 1959 – 1962 manifestate prin răscoale au fost reprimate brutal de către securitate ex. În localitatea Vadu Roşca jud. Galaţi – mult încercată şi în vremurile de azi prin inundaţiile catastrofale – unde revolta a fost anihilată de către Ceauşescu personnal au murit 9 oameni!

Data declanşării procesului de colectivizare, a fost apreciartă de către ideologii comunişti, ca fiind momentul istoric de transformare

radicală şi rapidă a agriculturii. Acţiunea a fost demarată foarte repede, astfel că la sfârşitul aceleiaşi luni au luat fiinţă primele „Gospodării Agricole Colective" (G.A.C.). La 1 februarie 1951 a apărut prima hotărâre a C.C. al P.M.R. şi a Consiliului de Miniştrii privind consolidarea organizatorică şi economică a C.A.P.-urilor. Atunci s-a scos în evidenţă că personalitatea marcantă a politicii din acea vremea, care s-a angajat să rezolve această problemă a fost Ana Pauker, cea care înfiinţase în 1943 „Divizia Tudor Vladimirescu" din prizonierii de război aflaţi în U.R.S.S. Ea fiind femeia, de o duritate extraordinară s-a implicat şi a impus ca procesul de colectivizare să se efectueze cu o brutalitate înspăimântătoare prin ameninţarea ţăranilor cu pistolul şi puşcăria. În cele mai multe localităţi înscrierea în electiv s-a efectuat forţat, ţăranii fiind vizitaţi de mai multe ori pe zi inclusiv noaptea, între orele 1 şi 3, când erau ameninţaţi că vor fi daţi afară din şcoli copii dacă nu vor accepta înscrierea. Tocmai datorită durităţii strategia Elenei Pauker nu a dat rezultatele scontate, ci a pricinuit greutăţi deosebit de mari activităţii partidului la sate. Manifestând o atitudine antistatală şi contrarevoluţionară, aşa cum au recunoscut şi liederii politici din acea vreme[78]. «Datorită Anei Pauker am înregistrat o agricultură atât de înapoiată». La foarte scurt timp, respectiv la 20 februarie 1953, a fost deconspirată, alături de alţi conducători de frunte ai partidului, iar la 5 martie acelaşi an a decedat, fără să fi fost arestată, judecată şi condamnată. (Unii comentatori politici au apreciat că toleranţa ei a fost pusă pe seama legăturilor cu Stalin şi cu alţi evrei, ce deţineau funcţii importante în partid şi în mod deosebit în organele de stat.) Între anii 1956 – 1962, pentru a-i atrage pe ţărani spre colectivizare a fost introdusă o formă intermediară de asociere numită «întovărăşire». În aceasta, se executau în colectiv lucrările de bază, iar cele de întreţinere şi recoltare ale culturilor erau executate individual de către ţăranii înscrişi în asociere. Procesul de colectivizare a fost încheiat în luna martie 1962. Între 23 – 25 aprilie din acelaşi an a avut loc Plenara C.C. al P.M.R. prilejuită de încheierea procesului de

---

[78] Expunerea prezentată de Gh. Gheorghiu Dej la Plenara C.C. al P.R.M. din ianuarie 1953.

colectivizare a agriculturii. Iar în 27 aprilie a avut loc sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naţionale. Lucrătile s-au desfăşurat la pavilionaul expoziţional central – ce a fost inaugurat cu acest prilej – când au fost prezenţi la festivitate 11.000 de ţărani, număr similar cu cei care au fost ucişi la răsoala din 1907. Atunci s-a consemnat că 60% din totalul de 15 milioane ha. de teren agricol au revenit gospodăriilor agricole colective, 30% gospodăriilor de stat şi 9% au rămas în proprietatea personală a ţăranilor necooperativizaţi. Un număr de 3201.000 de familii au devenit membrii ai G.A.C-urilor devenite mai târziu Cooperative Agricole de Producţie, care au funcţionat sub această denumire până în primăvara anului 1990, când au fost desfiinţate. Cu ocazia încheierii colectivizării agriculturii, s-a afirmat că în România socialismul a învins definitiv la oraşe şi sate. Prin colectivizarea forţată comunismul a distrus ţărănimea, a dispărut ataşamentul ţăranilor pentru pământ. Rând pe rând ţăranii au abandonat satele şi au emigrat la oraş, lăsând muncile pe seama femeilor şi bătrânilor, iar strângerea recoltelor pe seama celor veniţi de la oraş, elevilor, studenţilor şi militarilor. Bărbaţii plecaţi la oraş au devenit portari, paznici şi muncitori necalificaţi în construcţii. Pe parcus, odată cu procesul de industrializare forţată, tot mai mulţi şi-au mutat la oraş şi familiile, deoarece s-au construit blocuri. Abia după 15 – 20 ani, respectiv după 1980 s-a dovedit că planificarea socialistă era lipsită de temei, fiind soldată cu tot mi multe eşecuri, deoarece nu mai era suficient curent electric, nici gaze şi nici alimente. În asemenea situaţii, soluţia salvatoare a fost trecerea la raţionlizarea acestora, măsură ce a fost determinată şi hotărârea de achitare integrală şi rapidă a datoriei externe. Încă de pe atunci au fost experimentate mereu metode de conducere a agriculturii, în sperniţa că se va sigura creşterea producţiei vegetale şi animale. Toate încercările au eşuat, aşa cum rezultă din practică, contrar promisiunilor făcute în documentele de partid. Pe această linie se înscriu şi cele prezentate în Plenara C.C. al P.C.R. din 11 – 12 noiembrie 1965 unde a fost aprobată Rezoluţia cu privire la îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii. Între propunerile adoptate erau înfiinţarea unor structuri şi organisme, ce s-au dovedit ulterior că au constituit o frână în calea conducerii

agriculturii, aşa cum au fost. Îmbunătăţirea formei de organizare ale Consiliului Superior al Agriculturii şi consiliilor agricole regionale şi raionale ca organe ale statului de conducere ale agriculturii, prin constituirea, pe baza adeziunii libere a cooperativelor agricole de producţie, de uniuni cooperatiste raionale, regionale şi Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole. Veriga de baza a sistemului de conducere obştească a agriculturii cooperatiste va fi Uniunea Raională, constituită prin asocierea C.A.P.-urilor din raza raionului respectiv. Organul central de conducere şi îndrumare a activităţii uniunilor cooperatiste va fi Uniunea Naţională. Aceasta va organiza şi o casă proprie de pensii şi va elabora regimul de pensionare a ţăranilor. (Cât de excelent sunt formulate aceste promisiuni, atât sunt rupte de realitate, deoarece după destrămarea tuturor structurilor comuniste, foştii ţărani cooperatori beneficiau de pensii mai mici de 300 RON, sumă ce reprezintă cca. 45% din pensia medie pe economie. Şi acestora pensiile le-au fost majorate la 350 RON începând cu data de 10 crombrie 2009). Tot atunci s-a decis că vă va fi întărit rolului consiliilor de conducere ale C.A.P. – urilor şi ale brigăzilor în procesul de producţie, iar prin noile statute va fi reglementată retribuirea preşedinţilor, atribuirea de terenuri pentru case, acordarea asistenţei sociale şi alte ajutoare celor suferinzi aflaţi în incapacitate de muncă. Promisiunile nu se opresc aici, deoarece între 7 – 10 martie 1966 au avut loc lucrările primului Congres al Cooperativelor Agricole de Producţie, la care N. Ceauşescu a roşit o amplă cuvântare din care a rezultat că forţa şi dinamismul agriculturii cooperatiste este reflectată de cele 12, 6 milioane to. de cereale obţinute în 1965, (cea mai mare din istoria ţării, până la acea dată).

Din datele recensământului efectuat la începutul anului 1966 rezultă că numărul bovinelor a ajuns la 4, 9 milioane capete, al porcinelor la peste 5, 3 milioane, al ovinelor la peste 13, 1 milioane şi al păsărilor la peste 40 milioane capete. În anul 1966 agricultura dispunea de 81 mii tractoare fizice, ceea ce a făcut posibil ca să revină o încărcătură de 122 ha. pe un tractor comparativ cu 270 ha. În 1959. Atunci s-a afirmat că în progresul satelor un rol tot mai mare îl au şcoala, căminul cultural, biblioteca, cinematograful, învăţătorii,

profesorii, inginerii şi medicii, care sunt chemaţi să contribuie la ridicarea culturală şi spirituală a ţărănimii, la îmbogăţirea nivelului de cunoştinţe despre cultivarea pământului şi creşterea animalelor. (Afirmaţia este falsă deoarece aceştia erau nemulţumiţi de condiţiile de viaţă ce le aveau comparativ cu cei de la oraş);

O analiză profundă a agriculturii cooperatiste a fost făcută şi cu ocazia celui de al 2-lea Congres al Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie, ce a avut loc între 21 – 22 februarie 1972. Din cuvântarea lui. N. Ceauşescu în faţa celor peste 5100 delegaţi a rezultat că în cei 10 ani ce s-au scurs de la încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii au fost obţinute succese remarcabile în dezvoltarea agriculturii. Pentru a veni în sprijinul unor unităţi cooperatiste Comitetul Politic Executiv al partidului a anulat credite în valoare de 1150 mil. lei (echivalent cu cca. 70 mii $ calculat la un curs de 18 lei/$) şi a aprobat acordarea unui credit nerambursabil în valoare de 350 mil. lei pentru pensiile celor 1300.000 de ţărani şi a altui credit de 500 mil. lei pentru plata membrilor cooperatori. (aceasta este cea de a 2-a pomană făcută ţărănimii cooperativizate, care era în prag de faliment datorită preluării produselor agricole în condiţiile cele mai inechitabile).

Cu ocazia Congresului consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi din aprilie 1977, s-a arătat că în 1976 C.A.P.-urile dispuneau de 1200 mii ha. terenuri amenajate pentru irigaţii, iar ponderea contribuţiei acestora la fondul agricol centralizat al statului era de 73% la grâu, 94, 8 % la porumb, 81, 1 % la floarea soarelui, peste 99, 3 % la sfecla de zahăr, 80% la cartofi, 71% la legumele de câmp, 64, 4 % la struguri, 34% la carne, 48% la lapte, 38% la lână şi peste 21% la ouă.

Cu toate progresele făcute, trebuie să subliniem, că agricultura cooperatistă din ţară a fost falimentară, în pofida faptului că datoriile acumulate au fost anulate de guvern de 3 ori. Aşa se explică că în anul 1989, existau în ţară doar câteva zeci de C.A.P.-un fără datorii. Acestea erau situate în apropierea marilor centre urbane, care realizau profit de pe seama activităţilor de construcţii, şi prestări servicii. Nivelul datoriilor pe întreaga ţară era de peste 350 miliarde lei, la valoarea de

atunci, ceea ce echivala cu 17500 mil. $ (calculaţi la cursul de 20 lei/$.).

La 31 decembrie 1989 în agricultura cooperatistă activau 14700 specialişti: ingineri agronomi, mecanici, silvicultori, zootehnişti, care după desfiinţarea C.A.P.-urilor nu au fost disponibilizaţi, ci absorbiţi în instituţiile create începând cu trim. I 1990 la nivel central, judeţean şi zonal, din care unele funcţionează şi astăzi aşa ca ex. Camerele judeţene pentru agricultură.

După aproape 14 ani de la desfiinţarea C.A.P.-urilor, respectiv în 9 decembrie 2004, guvernul patronat de Convenţia «Dreptate şi Adevăr» aflat la putere, a adoptat «Legea cooperaţiei agricole», intrată în vigoare începând cu 22 ianuarie 2005. Potrivit acesteia Cooperativa agricolă este o asociaţie autonomă, cu un număr nelimitat de membrii, cu capital variabil, care exercită o activitate economică, tehnică şi socială pentru furnizarea de bunuri, servicii şi locuri de muncă, exclusiv şi preponderent pentru membrii ei. Definiţia este similară cu cea din 1950, cu deosebirea că legiuitorii au preconizat clasificarea lor în: cooperative agricole de servicii, de achiziţii, manufacturiere, şi de mică industrie în agricultură, de exploatare şi gestionare a terenurilor agricole, silvice, piscicole şi a efectivelor de animale, pentru finanţare, asistenţă mutuală şi asigurare agricolă etc. Legea mai prevede scutirea de plata impozitului agricol o perioadă de 5 ani, reducerea impozitului pe profit cu 20% tot pe 5 ani, accesul la fondurile publice şi cele externe, precum şi scutirea de plata taxelor vamale pentru importul utilajelor agricole şi echipamentelor de irigat. Datorită ambiguităţilor prevederilor legii şi lipsei de comunicare cu locuitorii satelor, în cei peste 5 ani ce au trecut de la apariţia legii nu a luat fiinţă nicio astfel de asociere. Aceasta este încă o dovadă concretă a faptului că actualii parlamentari sunt departe de realitatea existentă în ţară. Opinia mea – care coincide cu a cetăţenilor simpli, şi a locuitorilor de la sate – este că ar fi fost deosebit de benefic pentru ei şi pentru ţară dacă C.A.P.-urile existente ar fi fost reorganizate după adevăratele principii democratice în 1990. Întrucât exista evidenţa clară a terenurilor cu care au intrat în C.A.P. era posibilă emiterea titlurilor de proprietate asupra lor. S-ar fi eliminat adevărata «bramburească» legată de

atribuirea proprietăţilor, precum şi cele peste 50 mii de litigii, aflate în curs de soluţionare, existente la jumătatea anului 2010, ca urmare a abuzurilor săvârşite de unii primari, comisiile locale şi judeţene privind atribuirea titlurilor de proprietate asupra terenurilor. Existenţa haosului din agricultura românească este demonstrată de totala necunoaştere a realităţii, ce se poate demonstra şi prin faptul că de la instituirea şomajului, s-au bucurat de asemenea drepturi şi tinerii din mediul rural, sub motivaţia că nu dispuneau de venituri şi nici de suprafeţe de terenuri. Ori cei care conduceau destinele ţării, nu cunoşteau că ţăranii atribuiau copiilor câte 1 – 2 ha. pământ abia după căsătorie. Banii acordaţi tinerilor din mediul rural, sub forma ajutoarelor de şomaj au încurajat nemunca şi pierderea atractivităţii pentru pământ şi roadele ce le oferă. Cei mai mulţi au preferat să plece la muncă în străinătate şi pentrru motivul că la oraş a apărut şi s-a extins valul privatizării şi restructurării întreprinderilor care a condus la imposibilitatea emigrărilor din lipsa locurilor de muncă.

În perioada de tranziţie îndelungată, o revitalizare a agriculturii este strict necesară, deoarece pe loturile mici nu se pot aplica tehnologiile avansate şi deci nu se pot obţine recolte mari. Viaţa a demonstrat ca în ultimii 21 ani care au trecut din 1989, problemele satului şi ale agriculturii, fiind complexe şi dificile, au rămas nerezolvate. După fărâmiţarea terenurilor şi intrarea în posesia celor în drept, a ieşit la iveală imposibilitatea de a-l lucra şi obţine recolte bogate, motiv ce ne obligă să cheltuim pe alimente tot mai mulţi bani. Singura salvare este tot în asocierea micilor proprietari, care acceptând de bunăvoie înscrierea în asociaţii, vor beneficia de roadele pământului, ce aşteaptă să fie valorificate. În această perioadă se constată o lipsă aproape totală de cunoştinţe a ţăranilor cu privire la orizontul pe următorii ani. Chiar şi în 2010 ei posedau cunoştinţe minime despre producţie marfă, productivitate, preţ de cost, concurenţă, piaţă de desfacere, relaţiile dintre calitate şi preţ, profit, credite, fonduri, performanţe. Este regretabil că aleşii locali şi intelectualii satelor nu au reuşit să contribuie decât în foarte mică măsură la schimbarea concepţiei ţăranilor despre agricultura modernă, despre necesitatea constituirii asociaţiilor agricole, care îi

pot salva pe posesorii terenurilor din situaţia precară în care se află în prezent. În urma amplelor dezbateri ce au avut loc în perioada 23 februarie şi 7 aprilie 2008, la care au participat peste 30 de manageri, analişti şi jurişti din ţară, s-a desprins concluzia că agricultura şi turismul sunt domeniile sigure ce pot scoate România din criza în care să se află. Contrar opiniilor exprimate de liderii partidelor politice, ce s-au succedat la guvernare că nu vor opera schimbări ale celor ce deţin funcţii publice, în Ministerul Agriculturii, fiecare ministru, a procedat la schimbarea majorităţii funcţionarilor. Mulţi din cei numiţi în funcţii de conducere – aşa cum s-a relatat în presă[79] – au fost promovaţi pe bază de nepotism, posedând modeste cunoştinţe profesionale şi manageriale, încât frânează aplicarea strategiei de absorbţie a banilor primiţi de la Uniunea Europeană pentru aplicarea obiectivelor cuprinse în Planul Naţional de dezvoltare Rurală. Un exemplu concret în acest sens îl constituie însăşi respingerea acestui plan de către responsabilii din Comisia Europeană de la Bruxelles, pentru motivul că nu fost fundamentat conform cerinţelor transmise de U.E.

2.5.7.3. Sectorul privat din agricultură.

În zonele de deal şi munte, unde nu există teren arabil fertil, locuitorii au rămas în afara colectivizării. Ei şi-au continuat viaţa în gospodăriile proprii ocupându-se de creşterea animalelor şi cultivând parcelele de terenuri izolate cu ovăs, cartofi, secară şi pomi fructiferi. Nici ei nu au scăpat de controlul exigent al statului. Pentru prima dată s-a vorbit despre existenţa acestui sector la Congresul ţărănimii din 1977, când s-a recunoscut că reprezintă al 4-lea sector al agriculturii, deşi deţinea doar 5% din suprafaţa agricolă a ţării. Prezenţa la Congres a peste 600 de ţărani din zonele necooperativizate, demonstrează atenţia pe care partidul şi statul o acorda creşterii producţiei agricole de pe seama acestora. Prin suprafaţa de păşuni, fâneţe şi cea pomicolă, sectorul necooperativizat, avea un rol important în zootehnie şi pomicultură, motiv pentru care s-a recomandat să fie ajutat cu unelte şi maşini agricole, care să fie vândute ori închiriate, prin secţii speciale ce urmează să fie înfiinţate; (nici această indicaţie preţioasă nu a fost

---

[79] Ziarul Curentul din 26 iulie 2007 p.7;

dusă la îndeplinire din lipsa unei viziuni clare şi a unei strategii adecvate, privind asigurarea resurselor de finanţare a utilajelor promise). La Congres s-a recomandat înfiinţarea în fiecare comună a unei «Comisii a producătorilor agricoli», care să funcţioneze pe lângă consiliile populare, iar acolo unde există condiţii să se constituie «Asociaţii ale pomicultorilor şi crescătorilor de animale». Asemenea comisii se recomandă a fi constituite şi la nivelul judeţelor, iar la nivelul ţării urmează a fi constituită o comisie centrală a producătorilor agricoli din zonele necooperativizate. Pentru ţăranii din aceste zone, viaţa a fost deosebit de grea, deoarece prin reţeaua cooperaţiei de consum erau obligaţi să contracteze animale, lina şi mieii de la oi, porci şi în special tineretul bovin. Cu toate acestea prin munca perseverentă şi o gospodărire chibzuită a proprietăţii, în multe zone ale ţării realizau venituri superioare membrilor cooperatori. (Exemplu concret îl constituie proprietarii de oi din mărginimea Sibiului, din zonele Vaideei jud. Vâlcea, Valea Bistrei jud. Caras Severin, Negreşti Oaş jud. Satu Mare şi altele, unde datorită prosperităţii, ţăranii şi-au construit case arătoase, şi-au cumpărat maşini în mod deosebit ARO. La unii din aceştia în gospodărie se putea observa alături de tradiţionalul grajd şi garajul, iar lângă aceste acateruri şi câte una sau mai multe capre. De aici s-a născut expresia cu puţină ironie – ce exprima starea de prosperitate – că la ei în curte erau prezente: capra, vaca, grajdul şi garajul. Acestea exprimă realitatea, ce este cunoscută nu numai de mine, ci şi de ceilalţi compatrioţi care au călătorit prin ţară, în acele vremuri).

2.5.7.4. Realizări în domeniul îmbunătăţirilor funciare şi irigaţiilor.

Pe măsura creşterii puterii economice a ţării, guvernul comunist a alocat sume din ce în ce mai mari pentru ameliorarea solului, sporirea suprafeţelor cultivate şi reducerea efectelor negative ale secetei, ce s-au concretizat în ample lucrări realizate etapizat. Încă din anii 1948 – 1950 au fost demarate lucrările de îndiguire ale Dunării şi redare în circuitul agricol a terenurilor din Insula Mare a Brăilei, unde au fost smulse de sub inundaţii prin îndiguiri şi desecarea unei bălţi 72173 hectare. Cel mai mare volum de lucrări a fost executat de către

deţinuţii politici. (Înainte de 1989 aici a funcţionat cel mai mare I.A.S. din ţară, care datorită realizărilor remarcabile a primit numeroase distincţii din partea statului socialist).

În perioada 1963 – 1965 a fost desecată suprafaţa de 5.000 ha. din cele 15.000 cât reprezenta aria totală a lacului Brateş. Pe terenurile smulse din ape se obţineau 2 – 3 recolte pe an.

Recoltele bogate obţinute se datorau şi vastului program de îmbunătăţiri funciare realizat precum şi a celui de irigaţii. Între marile sisteme de irigaţii realizate în zona de Sud şi Sud-Vest a ţării unde există mari deficite de umiditate, au fost: (în paranteză sunt menţionate suprafeţele în ha.). Sistemele Carasu (197.000), Razim-Sinoe (120.000), Rasova-Vederoasa (65400) din Dobrogea, Giurgiu-Răzmireşti (160800), Terasa Brăilei (71500), iar în Muntenia Sadova-Corabia (75600), Izvoarele-Cujmir (67100), în Sudul Olteniei.

Activitatea de amenajare a sistemelor de irigaţii a continuat prin amenajarea sistemului Şiret-Dunăre şi altele, astfel că în anul 1989, acesta cuprindea aproape 3, 5 mil. ha. Este îngrijorător faptul că niciodată nu a fost utilizat în întregime, fie din lipsa energiei electrice necesară la sistemele de pomare a apei din canalele mari, fie a motorinei pentru distribuirea apei direct între culturi. Dacă factorii politici din vremea aceia făceau un calcul simplu puteau foarte uşor să constate că prin utilizarea întregului sistem amenajat, era posibil să se obţină o producţie dublă de cereale. (deoarece de pe un ha. irigat se pot obţine în medie cel puţin 10 to. de cereale. În practică se cultivau aproape 10 mil. ha., de pe care se obţineau sub 20 mil.to. cereale).

După 1989, sistemul de irigaţii a fost distrus aproape în întregime. Aspersoarele şi conductele din aluminiu au fost înstrăinate sub ochii poliţiştilor şi transformate prin topire în obiecte casnice. O parte au fost valorificate prin centrele de colectare a deşeurilor metalice. Conductorii de alimentare cu energie electrică a motoarelor şi chiar pompe întregi au dispărut. Canalele principale de alimentare cu apă s-au colmatat şi îmburuienit, iar cele secundare au fost distruse prin lucrările agricole efectuate de către noii proprietari după retrocedarea terenurilor. Acum şi ei şi-ar dori să-şi irige culturile dar nu mai au şanse cel puţin deocamdată. Preţul apei – care înainte de

1989 era fără valoare – a crescut simţitor, deoarece organismul nou creat «APELE RONMÂNE» a avut în vedere constituirea unor fonduri proprii de pe seama vânzării apei tuturor consumatorilor indiferent de destinaţie (consumatorii de apă pentru irigaţii apreciază acest fenomen ca un impozit indirect asupra recoltelor obţinute de pe terenurile irigate. Acest organism neavând nicio putere de decizie privind reabilitarea sistemului de irigaţii. Ca urmare a situaţiei create s-a ajuns ca la nivelul anilor ’2007 şi 2009, ani caracterizaţi prin secetă prelungită – să poată beneficia de irigaţii mai puţin de 500 mii ha. terenuri. Mari sisisteme de irigaţii au fost realizate în sudul Olteniei şi Lunca Dunării, unde au fost amenajate orezării. (Asemenea culturi au fost extinse parţial şi în zona de vest a ţării la Nord de Arad, în apropierea localităţii Cefa, precum şi în sudul oraşului Drăgăneşti Olt).

Unul dintre cele mai mai mari sisteme de irigaţii din ţară a fost cel situat în zona nisipurilor din sudul Olteniei, în perimetrul localităţilor Sadova-Corabia, Acesta, a fost realizat, în perioada 1964 – 1967, cu echipamente importate din Marea Britanie. Spre marea bucurie a locuitorilor din această zonă, care sunt cei mai vestiţi cultivatori de pepeni şi legume, sistemul, nu a fost distrus în totalitate cum s-a întâmplat cu celelalte. În primăvara anului 2007 a fost demarată activitatea de reabilitare a celui din perimetrul localităţii Dăbuleni, care deserveşte peste 78.000 ha. prin intermediul a cca. 200 km. canale.

Cu multă nedumerire şi amărăciune subliniem că din cele peste 3500 mii ha. terenuri amenajate în sistem irigat, nici în perioada comunistă nu au fost deservite decât maxim 1500 ha. Cauzele sunt multiple: colmatarea canalelor, calificarea submediocră a oamenilor dar în mod din deosebit lipsă de energie electrică şi de motorină. Profitând de libertinismul existent după 1989, aproape în totalitate sistemul de irigaţii a fost distrus. S-a ajuns astăzi ca agricultura românească să fie deosebit de afectată de secetă – aşa cum a fost cazul în anul 2007 – când abia 440 mii ha. a fost posibil a fi irigate. Toate acestea au loc în condiţiile în care funcţionează la nivel naţional două instituţii, care se ocupă de ameliorarea solurilor respectiv: «Administraţia Naţională a îmbunătăţirilor Funciare «(A.N.I.F) şi

«Societatea Naţională de îmbunătăţiri Funciare» (S.N.I.F). Aşa cum relatează presa[80] în prima şedinţă a Consiliului de Administraţie al A.N.I.F. noul preşedinte al acestui for, ce are funcţia de director în cadrul Ministerului Agriculturi, conform hotărârii A.G.A. din 2 iulie 2007 a fost înzestrat cu un autoturism LOGAN şi dreptul la un consum lunar de 300 l. carburant, 8 telefoane mobile pentru membrii C.A. şi pentru secretarul acestuia, cu o limită maximă de cheltuieli de 50$/lună. Deciziile luate de C.A. sunt într-o totală contradicţie cu situaţia din ţară, când seceta pârjoleşte ogoarele culturilor de primăvară, iar guvernul în şedinţa din 24 ianuarie 2007 a examinat harta amenajărilor pentru irigaţii şi pe cea a prognozei în caz de secetă pe anul respectiv, fără să se fi acţionat cu nimic pentru punerea lor în practică. Situaţia a persistat şi în anul 2008, când a fost posibil să se constate că nu au funcţionat aproape de loc sistemele de irigaţii din Bărăgan şi Dobrogea, unde au fost compromise culturile de porumb şi floarea soarelui. (Cei care s-au deplasat spre litoral s-au putut convinge de cele relatate).

În acest cadru reamintim că în ţara noastră a existat în perioada economiei centralizate un interes sporit pentru apărarea împotriva inundaţiilor, fapt ce este concretizat de construirea a peste 10.000 km. de diguri, a peste 1500 de baraje cu o capacitate de 3, 7 miliarde m.c. cu efect de atenuare a viiturilor, precum şi a 15700 km. de lucrări ce vizează regularizarea cursureilor de apă. În 2010 Administrţia Naţională de îmbunătăţiri Funciare avea în patrimoniu 2270 km de diguri, din care 1181, la Dunăre, iar diferenţa de 1089 km. pe râurile interioare. În ultimii 20 ani inundaţiile au produs pagube imense economiei. Numai în perioadele 1970 – 1975 şi 1992 – 2004, pagubele s-au ridicat la peste 8 miliarde lei, iar în cele din pereioada 2005 – 2009, de 9, 45 miliarde lei, aici fiind cuprinse şi distrugerile provocate terenurilor agricole, anexelor gospodăreşti ale populaţiei, lucrărilor hidrotehnice, drumurilor, căilor ferate etc.

2.6 Transporturile şi telecomunicaţiile

2.6.1 Transporturile rutiere

---

[80] Evenimentul zilei din 13 iulie 2007 p.15;

Transporturile rutiere au cunoscut o dezvoltare modestă în socialism. Practic modernizarea căilor de comunicaţie dintre marile centre urbane a început imediat după anul 1950 însă destul de timid din cauza resurselor financiare reduse alocate acestui sector public. În viziunea liderilor comunişti transporturile rutiere nu constituiau o prioritate, contrar tendinţelor manifestate în ţările din vestul Europei, care încă din primii ani după cele de al II-lea război mondial au început construirea de autostrăzi. O atenţie mai mare a fost acordată, abia începând cu anii 1960, când se reuşea modernizarea a cca. 1.000 km. de drumuri naţionale anual. În acea perioadă costurile aferente modernizării unui km. erau cuprinse între 850 – 1.000 mii lei. Între anii 1964 – 65 a fost construită, pe actualul traseu, complet nou şoseaua spre Poiana Braşov, unde costurile au fost în jurul a 1600 mii lei/km.

În perioada 1967 – 1969 a fost realizată prima autostradă din ţară Bucureşti – piteşti, în lungime de 96 km. Din cei peste 73369 km. drumuri existente în ţară, până în 1989 au fost modernizaţi cca. 32.000 km.

În perioada 1970 – 74 a fost construit drumul transfăgărăşan – în lungime de 91 km. cu 27 viaducte şi poduri. (Pe traseul ce străbate un peisaj de o rară frumuseţe se află şi un tunel, în lungime de 887 m. cu galeria de 4, 40 m., ce trece pe sub muntele Paltinul, între cotele 2025 şi 2042 m. Drumul, uneşte localitatea argeşeană Arefu cu Cărţişoara, situată pe şoseaua naţională Sibiu Făgăraş. Altitudinea maximă de pe traseu este 2042 m. În căldarea glaciară Bălea. Prin construirea şoselei se realiza: o nouă legătura rutieră între partea de sud a ţării şi Podişul Transilvaniei, accesul la bazinele forestiere şi păşunile din zonă, precum şi la centrul turistic montan din vecinătatea lacului Bălea, unde se pot practica sporturile de ianţă cca. şapte luni pe an. Şoseaua, este cea mai spectaculoasă din ţară, o adevărată, operă de artă, o minune creată de om, oferind călătorilor peisaje de neuitat: relief montan, vegetaţie alpină şi glaciară. A fost inaugura A în 20 septembrie 1974, în prezenţa lui Ceauşescu.

În anul 1970 a fost dat în folosinţă podul rutier peste Dunăre de la Giurgeni-Vadul Oii, iar în anul 1982 cel de la Cernavodă, (rutier şi de

cale ferată, ce face parte din autostrada soarelui Bucureşti-Constanţa).

După 1990 primul guvern deosebit de entuziasmat a emis pe data de 15 august o hotărâre prin care preconiza extinderea reţelei de autostrăzi. Iar prin legea 71 din 12 iulie 1996, a fost aprobat Planul de amenajare a teritoriului naţional. În secţiunea «Căi de comunicaţie», erau prevăzute obiectivele din domeniul rutier. Prin OG nr. 16 din 1999 – perioadă când la conducerea ministerului transporturilor se alfla dl. Traian Băsescu – a fost stabilit programul prioritar de construcţie a autostrăzilor cu lungimea de 1194 km… Ordonanţa a devenit lege după trei ani, timp în care au fost modificate priorităţile, lungimea totală ajungând la 1481 km. prevăzute a fi realizate, fără a fi menţionate termenele. (Autosterăzile şi drumurile de mare viteză prevăzute iniţial, le prezentăm pentru ca cititorii să-şi formeze o imagine despre gândirea prospectivă, caracterizată printr-un entuziasm, pe care l-am putea aprecia ca fantezist, a guvernanţilor din acea perioadă. Aprecierea este făcută pentru motivul că nimeni nu s-a gândit la acea dată de unde vor fi asigurate resursele financiare neesare înfăptuirii unui astfel program de investiţii):

a) Autostrăzi pe rutele:

— Bucureşti-Constanţa, traseu demarat în 2004, din care până la 26 aprilie 2007, au fost construiţi 175 km între Bucureşti-Feteşti.

— Bucureşti-Braşov, în lungime de 167 km. sector demarat în sem. I 2007, cu tronsonul Bucureşti – ploieşti în lungime de 62, 5 km.; (Până la finele trim. III 2010, tronsonul Comarnic-Braşov nu era încredinţat spre execuţie.);

— Braşov-Sghişoara-Tg. Mureş-Turda-Cluj-Napoca-Oradea-Borş, în lungime de 415 km. (Traseul va avea 58 pasaje rutiere, 94 pasarele peste autostradă şi 16 noduri rutiere). Sectorul a fost încredinţat spre execuţie, fără licitaţie companiei americane Bechtel, care a demarat lucrările în iunie 2004. (Aceasta le-a întrerupt o perioadă de cca. 9 luni pentru sistarea finanţării – timp în care a fost renegociat contractul şi redusă valoarea de la 3, 2 miliarde e la 2, 2 miliarde. Pentru acest motiv termenul de finalizare a fost prelungit cu cca. un an, respectiv până în 2013. (Modul cum a fost perfectat contractul cu acest constructor – ce are o

experienţă în domeniu de peste 100 ani şi felul cum s-au desfăşurat negocierile ulterioare, demonstrează instabilitatea în gândire şi acţinue specifică factorilor de decizie dâmboviţeni. Din calculele făcute ulterior – aşa cum se relata în presă – reieşea că autostrada ne va costa peste 7 miliade e). Tronsonul 2 B între Gilău şi Turda în lungime de 40 km a fost dat în exploatare la 1 decembrie 2009, iar cel dintre Turda şi Câmpia Turzii, în lungime de 9, 6 km. a fost finalizat în 13 noiembrie 2010 în prezenţa premierului Emil Boc, astfel că acest tronson din A_3 cu lungimea de 52, 5 km. va putea fi parcurs în cca. 30 minute;

— Bucureşti – Giurgiu, în lungime de 62. km;

— Piteşti-Sibiu-Deva-Timişoara-Arad-Nădlac, ce face parte din coridorul IV paneuropean., ce va avea lungimea totală pe teritoriul ţării de 857 km. În anul 2010 erau în execuţie tronsonul Arad-Timişoara (32, 25 km.) şi Cernavodă-Constanţa, ce face parte din autostrada soarelui, care va fi finalizat în 2011, când se va putea circula de la Bucureşti pe litoral pe autostradă. (Potrivit informaţiilor publicate în presa centrală**81**, până în 5 decembrie 2010, vor fi lansate licitaţiile pentru tronsonul Arad-Nădlac, (38, 8 km.

— Bucureşti-Craiova-Drobeta. Tr. Severin-Timişoara-Moraviţa. Reamintim că acest tronson era prevăzut a fi construit până la Timişoara încă în anii 1980, când ţara noastră a aderat la Convenţia T.E.M. – (Transport Europenan Motorizat). Acesta urma să facă parte din coridorul IV paneuropean, ce străbate Europa de la Berlin la Istanbul);

— Braşov-Sibiu, joncţiune cu coridorul IV Bucureşti – piteşti-Nădlac. (În anul 2008, conducerea ministerului transporeturilor a lansat ipoteza ca pe acest traseu, între Sibiu şi Făgăraş, să fie construit un drum de mare viteză, fără a justifica motivul. În legătură cu tronsonul respectiv, presa locală**82** informa cititorii că drumul expres va avea lungimea de 72, 537 km. şi va necesita o investiţie de 598, 88 milioane e. Execuţia era prevăzută să înceapă în 2008, însă din cauza lipsei resurselor financiare, nu a fost

---

81 Ziarul Evenimentul Zilei din 1 decembrie 2010 . p 7;

82 Ziarul SIBIU SRANDARD din 16 decembrie 2008 p.7;

demarată);

— Sebeş-Alba Iulia-Turda, joncţiune cu autostrada Braşov-Borş;

— Bucureşti-Focşani-Roman-Suceava-Siret, cu ramificaţie de la Focşani la Albiţa şi de la Roman la Iaşi-Sculeni;

— Cluj Napoca-Dej-Bistriţa-Suceava-Botoşani-Ştefăneşti. (În anul 2006 s-a renunţat la acest traseu pentru motivul că legătura cu Moldova s-a propus a fi realizată pe traseul: Tg. Mureş-Praid-Gheorgheni, Piatra Neamţ-Roman-Iaşi-ungheni în lungime de 307 km.);

— Jucu-Dej-Bistriţa, în lungime de 75 km., tronson nou inclus prin O.G. 16/1999;

b) Drumuri expres pe traseele:

— Calafat-Craiova-Piteşti-Braşov-Bacău;

— Dej-Baia Mare-Halmeu;

— Timişoara-Arad-Oradea-Carei-Satu Mare-Halmeu. Tronsonul între Timoişoara şi Arad este substituit de autostrada, ce face parte din coridorul IV. Acest tronson în lungime de 44 km. a fost demarat în 2009 şi urma să fie dat în exploatare în 2011, însă din cauza lipsei surselor de finanţare, termenul a fost amânat cu un an;

— Zalău-Satu Mare-Halmeu;

— Bacău-Vaslui-Crasna;

— Roman-Piatra-Neamţ-Tg. Mureş cu racord la autostrada Braşov-Oradea (în condiţiile în care pe acest traseu se va construi autostrada, se exclude variantă aceasta);

— Oradea-Deva-Tg. Jiu-Craiova-Bechet;

— Tg. Secuiesc-Focşani-Brăila-Tulcea;

— Tulcea-Constanţa-Vama Veche;

— Brăila-Slobozia-Călăraşi;

— Râmnicu Sărat-Hârşova-Constanţa;

— Calafat-Drobeta Turnu Severin-Moldova Nouă-Baziaş-Socol;

— Drobeta-Turnu Severin-Tg. Jiu-Râmnicu Vâlcea-Cutea de Argeş;

— Brăila-Galaţi, racord cu drumul expres Tg. Secuiesc-Tulcea;

— Ploieşti-Buzău, racord cu autostrada Bucureşti Şiret;

— Slobozia-Hârşova-Tulcea;

— Turnu Măgurele-Aexandria-Bucureşti;

c) Poduri noi, pe Dunăre: la Calafat (rutier şi feroviar, în lungime de 1, 97 km. Potrivit informaţiilor din presă[83], construcţia va fi demarată în 2008, urmând a fi urmărită de partea bulgară şi realizată de Compania spaniolă «F.C.C. Construction» urmând a fi dat în exploatare în 2010. Podul – ce va costa 170 milioane e, din care România va suporta 52 milioane – se va realiza împreună cu Bulgaria din fonduri proprii şi credite externe); Călăraşi-Silistra (în prima etapă aici se va organiza traversarea Dunării cu bacul), Brăila, Galaţi, Turnu Măgurele şi Bechet; pe Râul Prut la Ungheni, Rădăuţi Prut, Galaţi-Giurgiuleşti şi Ştefăneşti;

d) Centuri ocolitoare pentru principalele aglomeraţii urbane din ţară. (în paranteză sunt trecute lungimile în km.): Bucureşti, completare (20), Timişoara (30), Braşov (31), Tg. Mureş (12), Reghin (12, 2), Mediaş (8, 4), Piteşti (15, 2 realizată în varianta de autostradă în 2008), Constanta (22), Arad (49), Sibiu (23, 5) Deva şi Orăştie (32, 8). Potrivit unui comunicat de presa[84] lansat de COMPANIA NAŢIONALĂ DE AUTOSTRĂZI ŞI DRUMURI NAŢIONALE DIN ROMÂNIA (CNADNR), începând cu anul 2008, vor fi demarate demersurile pentru construirea unei noi centuri ocolitoare a capitalei, care va avea lungimea de 100 km. şi care va fi finalizată în 2011 (foarte multe din promisiunile prezentate au fost ireale, fapt concretizat prin aceea că în anul 2008 au fost demarate lucrările la doar 4 centruri ocolitoare, iar demersurile pentru centura ocolitoare a capitalei nu au fost declanşate. În 2010 a fost demarată acţiunea de întocmirea a studiilor de fezabilitate pentru centurile ocolitoare de la Sighişoara, Făgăraş şi Reghin.

(Potrivit informaţiilor din presa de specialitate[85] în 2011, în capitală vor fi demarate lucrările la şase pasaje rutiere, alte câteva fiind în pregătire. Astfel va fi construit un pasaj de suprafaţă în zona M. Bravu-Splaiul Unirii, altul subteran în lungime de 550 m. În Piaţa

---

[83] Ziarul Cotidianul din 12-13 octombrie 2007 p. 08;
[84] Ziarul Cotidianul din 9 0ctombrie 2007 p.11;
[85] Revista CAPITAL din 13 sepetembrie 2010 p.9;

Presei Libere. În 2010 se lucra la psajul Barbu Văcărescu-Florească, iar în 2011 va începe construcţia pasajului de legătură între arterele Doamna Ghica-Chişinău, fiind în curs de pregătire pasajul subteran din Piaţa Sudului, ce va avea 356 m. lungime, precum şi cele de la Doamna Ghica-Colentina, Prelungirea Ghencea-Centură şi prelungirea Bulevardului Timişoara-Centură. În martie 2011 va fi dat în exploatare pasajul Basarabi, care este cel mai lat din Europa având câte trei benzi de circulaţie pe sens şi două linii de tramvai. Pasajul are lungimea totală de 1450 m. din care 117 m. peste Podul de Arce, ce traversează râul Dâmboviţa, respectiv 340 m. podul Hobant peste zona Gării de Nord, cu bretele de acces la pasaj de 1126 m. Şi rampe de acces de 1250 m.

În 1 decembrie 2010 a fost dată în exploatare, în prezenţa tronsonul din centura ocolitoare a capitalei în lungime de 20 km. dintre localităţile Chitila şi Voluntari, ce vor înesni elgătura dintre A 1 şi A 2, precum şi la mult discutata centură ocolitoare a Sibiului, ce are lungimea de 17, 5 km., în regim de autostradă, iar 3, 6 km. În regim de drum naţional.)

Înainte de 1989, cu toată sărăcia existenta în ţară, ajungeau bani şi pentru drumuri. Cel puţin şoselele naţionale se prezentau într-o stare acceptabilă. Astăzi cu toate că posesorii de autovehicule plătesc taxa de drum cuprinsă în preţul benzinei şi motorinei, în rovinieta, în taxele locale, drumurile – cu excepţia celor europene – prezintă următoarele caracteristici. Sunt înconjurate de reclame de tot felul, de panouri pe care scrie cu litere de o şchioapă ca viaţa are prioritate, însă pe carosabil sunt o mulţime de semne avertizoare a lucrărilor de reabilitare, au marcajele şterse, iar porţiunile frezate aşteaptă multe zile până le vine rândul de a fi acoperite cu asfalt. În unele localităşti urbane există încă foarte multe gropi pe căile rutiere. Iar pe drumurile comunale şi judeţene nota dominată sunt gropile, ce sunt prezente pe trotuare, pe carosabil, existând în multe locuri un adevărat cimitir de gropi. Denivelările accentuate de pe căile rutiere, nesemnalizate şi gurile de canal fără capace, ce apar brusc în faţa maşinilor, constituie adevărate capcane pentru şoferi. (Din nefericire astfel de obstacole sunt prezente şi pe unele artere din capitală. Pietonii şi conducătorii

auto nu sunt scutiţi de praf în timpul secetei şi de noroi în perioada ploilor).

Obiectivele cuprinse cu mult entuziasm în programele de reabilitare, modernizare şi construirea de noi drumuri, inclusiv a centurilor ocolitoare nu se realizează în termenele stabilite anticipat. Neîncadrarea a început în anul 2007, când nu au fost demarate nici jumătate din cele propuse, iar de finalizare nu poate fi vorba. Pe lângă lipsa banilor, la aceasta stare de lucruri au contribuit şi autorităţile locale, care au demarat cu întârziere organizarea licitaţiilor şi au manifestat deosebit de multă toleranţă faţă de constructori privind respectarea graficelor de lucrări. (Exemiplul concret îl reprezintă centura ocolitoare a Sibiului, care trebuia să fie terminată încă din 2006. Până în aprilie 2007, au fost realizaţi doar 10, 5 km. din cei 20 km. programaţi, iar contractul cu constructorul italian a fost reziliat, astfel că termenul de finalizare era la sfârşitul trim. III 2007 nedefinit. În cursul anului 2008 a fost perfectat un nou contract cu un consorţiu de trei firme, din care una este germană. Acestea au efectuat organizarea de şantier şi au demarat lucrările abia în tim. I 2009. Din acest exemplu rezultă un alt caz tipic de implicaare a politicienilor în realizarea unor astfel de obiective. Nu este niciun secret de arătat că factorii politici din judeţul Sibiu vorbesc de centura ocolitoare din anii 1992 – 93. De atunci casele sibienilor au fost afectate din ce în ce mai mult de autovehiculele grele ce-l traversează Aceasta a fost finalizată abia la 1 decembrie 2010).

În sem. I din 2007, peste 60% din drumurile judeţene şi peste 75% din podurile, aflate în gospodărirea prefecturilor aveau un grad de uzură foarte înaintat datorită depăşirii perioadei de folosire cu peste 80% faţă de cea normată. În situaţii similare se aflau şi cca. 38% din drumurile naţionale. În ce privesc drumurile comunale – pentru care există hotărâre de guvern privind pietruirea – la aceiaşi dată erau asfaltate mai puţin de 10% şi pietruite doar cca. 45%. În cifre absolute, potrivit informaţiilor din presă[86] în 2009 din totalul de 81693 km. de drumuri publice, doar 22865 km. erau modernizate, din care 47% ar

[86] Ziarul Adevărul din 28 aprilie 2009;

trebui scoase din funcţiune. Din totalul drumurilor publice, 16599 km. erau drumuri naţionale, 35251 km. erau drumuri judeţene, şi 29843 km. drumuri comunale. La sfârşitul anului 2008 existu 281 km de autostrăzi şi 6073 km. de drumuri europene. Din totalul drumurilor 293 km., reprezentând 1, 2% dispuneau de trei benzi de iculaţie, iar 1289 km. echivalent cu 7, 7% aveau patru benzi de circulaţie. La începutul anului 2010 potrivit informaţiilor oficiale[87], drumurile din ţară se prezentau astfel: 23847 km.de drumuri modernizate, 18515 km. drumuri cu îmbrăcăminţi uşoare rutiere, 24115 km. drumuri pietruite şi 11236 km. drumuri de pământ.

Starea deplorabilă a drumurilor de toate categoriile din ţara noastră – cu excepţia celor europene – care majoritatea au fost reabilitate în ultimii 10 – 12 ani – este pusă pe seama următorilor factori:

a) Majoritatea au fost construite în urmă cu peste 40 ani fiind dimensionate pentru maşini de 4 – 7 to., iar în prezent circulă autovehicule şi cu greutăţi de peste 50 to.

b) Dezvoltarea reţelei de drumuri nu s-a realizat în acelaşi ritm ca şi gradul de dotare cu mijloace auto din cauza nealocării resurselor financiare necesare (nici în perioada comunistă şi nici în cea de tranziţie);

c) Şoselele naţionale, judeţene şi comunale care traversează satele, au rămas pe aceleaşi trasee, de regulă prin centrul localităţii, aşa cum le-au trasat strămoşii noştri daci. Pe acestea circulă animalele, atelajele cu tracţiune animală, tractoarele şi oamenii, din lipsa trotuarelor, motiv pentru care încetinesc deplasarea autovehiculelor, poluează microclimatul localităţilor, măresc costurile transporturilor datorită consumurilor de carburanţi (benzină şi moronnă) şi prezintă deosebit de multe riscuri pentru toţi participanţii la trafic;

d) Agenţii atmosferici. ploile torenţiale, diferenţele mari de temperatură, între iarnă-vară, alunecările de teren, folosirea materialelor antiderapante (nisip cu sare) constituie de asemeni factori care conduc la deteriorarea înainte de termen a căilor rutiere;

---

[87] Ziarul Evenimentul Zilei din 9 august 2010 p.5;

e) Calitatea necorespunzătoare a materialelor folosite, tehnologiilor aplicate la reabilitarea drumurilor (aşa cum a fost cazul la autostrada Bucureşti – piteşti), precum şi calificarea precară a personalului au contribuit în mare măsură la deteriorararea accentuată a părţii carosabile a drumurilor. (din nefericire factorii politici, nici în anul 2010 nu au înţeles ca să stimuleze financiar pregătirea şcolară a viitorilor constructori de şosele şi autostrăzi. Aceştia trebuie să facă un salt uriaş de a abandona teul de lemn, folosit pentru nivelarea asfaltului, şi a fi în măsură folosească utilajele moderne care odată cu frezarea asfaltului ajuns la uzură, pregătesc noua mixtură, o toarnă şi o nivelează printr-o singură trecere).

În acest cadru nu putem trece cu vederea peste una din anomaliile existente în economia centralizată în domeniul transporturilor în general şi a celor auto în special. Din dorinţa de a spori eficienţa transporturilor auto în economia centralizată, era interzisă deplasarea mijloacelor fără încărcătură. Pentru a ocoli inteligent această prevedere – apreciem noi aberantă – întreprinderile de stat, ce posedau de câteva mijloace auto, le trimiteau tot timpul cu câteva ambalaje goale, de regulă contelniere metatalice tip CFR, sau lăzi din lemn, ce le transportau, chiar şi atunci când nu erau folosite pentru mărfurile ce le aprovizionau. Anomalia era confirmată şi de existenţa unor organe de control proprii ale structurilor auto din teritoriu, ce aveau dreptul să exercite controlul şi asupra mijloacelor de transport auto ce intrau în patrimoniul întreprinderilor, IAS-urilor, C.A.P.-un sau cooperaţiei. În acele vremuri pe şosele nu se transportau, pe distanţe mari îngrăşăminte chimice, buşteni, materiale de construcţii, produse petroliere şi alte mărfuri periculoase. Toate restricţiile existente au dispărut imediat după 1989, când posesorii de mijloace auto fac ce vor pe şoselele ţării. Pe lângă că le distrug cu ruşinile grele de zeci de tone, poluează mediul înconjurător şi măersc costul mărfurilor. La această stare s-a ajuns cu concursul direct al responsabililor de la calea ferată, care încă din perioada comunistă au rămas mult în urmă faţă de evoluţia economiei şi a cerinţelor vieţii moderne.

Potrivit studiului efectuat de Societatea Academică din România

(S.A.R.) – din care au fost publicate unele rezultate în presa centrală[88] – a reieşit evoluţia deceselor cauzate de accidentele rutiere în perioada a 8 ani consecutivi, care să se prezintă astfel: (prima cifră reprezintă numărul total de accidente, iar cea de a 2-a exprimă numărul persoanelor decedate): în anul 1999: 8266 din care morţi 2479; în 2000: 7950 din care morţi: 2480; în 2001: 7577 din care morţi 2454; în 2002: 7491, din care 2413 morţi, în 2003: 6975 din care 2231 morţi; în 2004: 7347 din care 2446 morţi; în 2005: 19806, din care morţi: 2615; şi în 2006: 19259, din care morţi: 2151. Un km. de autostradă la noi costă cca. 26 milioane e, în vreme ce la polonezi sau unguri, costul este 7 – 8 milioane. Concluziile Institutului de Cercetări în Transporturi arată că din lipsa autostrăzilor, o mare parte a coliziunilor să fie frontale, care se soldează cu morţi.

În anul 2010 reţeaua de drumuri naţionale era administrată de COMPANI A NAŢIONALĂ DE AUTOSTEĂZI ŞI DRUMURI NAŢIONALE (CNADN), care avea 7 sucursale regionale, şi 44 secţii de drumuri naţionale, 31 agenţii de încasare în punctele de trecere freontierei şi la podurile peste Dunăre. Compania avea peste 16.000 km. de drumuri naţionale şi 260 km. de autostrăzi. Structura centrală din Bucureşti avea 566 salariaţi, (număr mult exagerat comparativ cu responsabilităţile ce le are), iar în cele teritoriale existau peste 6.000 de oameni.

În primii ani ai economiei centralizate, au fost puse bazele transportului auto, prin organizarea la nivelul fostelor regiuni administrative a câte o întreprindere de transporturi auto specializată. Începând cu anul 1968, au fost constituite astfel de întreprinderi la nivelul fiecărui judeţ. Acestea aveau în subordinea lor autobaze, ce funcţionau în marile centre urbane ale ţării, în care se desfăşurau activităţile economice de amploare mare, ce necesitau un volum consistent atât de mărfuri. cât şi de persoane. Subliniem faptul că fiecare întreprindere şi autobază zonală erau înzestrate cu ateliere pentru întreţinerea zilnică şi reparaţiile curente, precum şi de personal calificat capabil să organizeze şi să exploateze coloane auto

---

[88] Ziarul Evenimentul ilei din15 iulie 2007 p.10;

profilate pe domenii strict specializate ca ex. numai pentru mărfuri alimentare, animale, vii, produse petroliere, materiale de construcţii, mărfuri generale şi evident persoane. Ca urmare a divergenţelor intervenite între factorii de decizie de la nivelul judeţelor privind priorităţile ce trebuiau acordate satisfacerii nevoilor de transport, începând cu anul 1976 au fost constituite în fiecare judeţ câte o întreprindere de transporturi auto specializată numai pentru agricultură şi industria alimentară numite pe scurt ITSAAIA. Pe vremea aceea conducătorii auto, au apreciat că separarea a fost realizată numai pentru motivul că în ţară s-a simţit tot mai mult criza de motorină, ce nu era recunoscută la nivel central. În asemenea situaţii, factorii de decizie au dispus constituirea noilor astructuri şi dotarea cu ateliere, platforme betonate, deşi cele existente erau suficiente şi pentru întreţinerea autovehiculelor destinate transporturilor pentru industria alimentară, respectiv agricultură. Cu toate acestea, satisfaerea nevoilor de transport auto nu s-a îmbunătăţit deoarece criza de carburanţi s-a adâncit mereu până în anii 1985 – 1989, când a devenit atât de acută încât s-a trecut la distribuirea raţionalizată a benzinei şi motorinei destinată nu numai întreprinderilor de stat, ci şi posesorilor de autoturisme. Întreprinderile aveau obligţia de a-şi ridica de la depozitele zonale cotele de carburanţi decadal, iar în cazul în care nu se conformau pierdeau dreptul de a le în mai ridica. Posesorii auto din provincie aveau dreptul la circulaţie cu propriile autoturisme numai a 2-a duminică, deşi ei beneficiau de cote de benzină cuprinse între 16 – 40 l/lună, în timp ce posesorii din capitală beneficiau de cote cuprinse între 100 – 160 l/lună. Şi de aici se vede marea discriminare între cetăţenii ţării într-un stat care se îndrepta cu paşii cei mai hotărâţi spre comunism. (Sigur că lui Ceauşescu i-a fost teamă de revolta Bucureştenilor împotriva sa, motiv pentru care i-a favorizat cu astfel de cote de benzină. Dar de ceea ce i-a fost teamă nu a scăpat în decembrie 1989, când tocmai cei pe care i-a favorizat s-au revoltat împotriva lui).

După cum era firesc valul profundelor transformări intervenite după 1989 au cuprins şi transporturile auto. Pas cu pas acestea au fost

privatizate. Vechile autoateliere şi platforme ce au aparţinut de autobaze, au fost dezmembrate, (primele cele ce au aparţinut de fostele întreprinderi specializate în transporturile pentru agricultură şi industria alimentară). Mijloacele de transport au fost cumpărate de către unii conducători auto, însă cele mai multe de către şefii lor. În scurtă vreme au apărut agenţii economici privaţi ce posedă licenţe pentru transporturi de persoane sau mărfuri. În anul 2010 transportul interurban de călători era efectuat 100% numai de agenţi economici privaţi, care au devenit redutabilii concurenţi ai CFR-ului. Aceştia efectuau la tarife mult reduse transporturi pe cele mai îndepărtate rute, nu numi în ţară, ci şi peste hotare. Profitul lor imens era realizat nu atât pe seama costurilor reduse, ci mai ales pe seama evaziunii fiscale, consecinţă a lipsei de competenţă şi profesionalism a organelor de control, ce aveau misiunea de a veghe ca toate veniturile să fie supuse impozitării corecte. Numeroase exemple de evaziuni fiscale, relatate de presă erau săvârşite şi în capitală de către transportatorii de persoane ce realizau transportuiri cu maxi taxi, atât în interior, cât şi în zonele suburbane.

În acest cadru amintim că la sfârşitul anului 2010 parcul auto din ţară cuprindea 5, 42 milioane autovehicule, din care 4, 3 mil. erau autoturisme, cu 6, 4 % mai multe decât în anul precedent, aproape 500 mii autoutilitare, cca. 40 mii autobuze şi microbuze, 50 mii tractoare, şi cca. 26 mii motociclete. Din acestea peste 60% erau echipate cu motoare pe benzină şi 932 mii aveau vechimea mai mare de 20 ani. În capitală existau peste 1, 7 mil. autovehicule. Tot la aceiaşi dată erau înregistrate peste 172 mii remorci, 13 mii de subcategorii de remorci, şi 370 de rulote.

2.6.2

2.7.2. Transporturile feroviare.

După refacerea căilor ferate distruse de război s-a trecut timid la extinderea acestora. Primele linii noi au fost construite în anii 1948 – 49 pe traseul Salva-Vişeu, care face legătura între Transilvania şi Maramureş şi, Bumbeşti-Livezeni, ce străbate defileul Jiului. Ambele au fost construite şi cu sprijinul brigăzilor de tineri voluntari. După anii 1980 au fost construite liniile ferate Deva-Brad, Alba Iulia-Slatna (prin

înlocuirea căii ferate înguste ce traversa oraşul prin zona centrală), Vâlcele (Curtea de Argeş) – Rm. Vâlcea. (Aceasta din urmă va scurta distanţa dintre capitală şi Sibiu cu peste 120 km. dar nu este pusă în funcţiune nici în prezent, fiind abandonată şi nici nu se prevede când vor fi reluate lucrările de consolidare. Motivul fiind bine cunoscut ¨lipsa resurselor financiare). De asemeni au mai fost construite liniile ferate între Piatra Neamţ – Bicaz, Paşcani-Tg. Neamţ, Vicşani-Siret, Berbeşti-Alunu.

Începând cu anul 1965 a fost dat în exploatare primul tronson de cale ferată electrificat pe porţiunea Braşov-Predeal, în lungime de 26 km. Procesul de electrificare a continuat până în 1989. Din 1989 până în 2010 nu a mai fost electrificat niciun km. de cale ferată, din lipsa banilor, dar şi datorită scăderii veniturilor realizate pe seama transporturilor de mărfuri, consecinţă a reducerii drastice a activităţilor economice.

Un accent mare a fost pus pe electrificarera liniilor de cale ferată, ajungându-se ca din cei 10784 km. existenţi, la finele anului 2009 erau electrificaţi 4002 km. reprezentând 37, 1% din total, iar 2642 km. erau linii duble.

Volumul deosebit de mare de transporturi ce se efectuau pe calea ferată a determinat mecanizarea şi automatizarea exploatării reţelei feroviare. Tracţiunea diesel şi electrică asigura peste 98% din transporturi. Au fost extinse marile triaje ca cele din Ploieşti Sud, Palas-Constanţa, Paşcani, Simeria, Petroşani, Dej, Coşlariu. Acesta fiind al-2-lea ca mărime din ţară după Ploieşti, şi cel mai mare din Transilvania. Pentru manevrarea celor peste 8.000 vagoane pe zi, ce tranzitau pe aici, efectuau serviciu 743 de salariaţi (manevranţi) pe schimb. Astăzi acest mare triaj, este un câmp plin de bălării, crescute unele până aproape de înălţimea vagoanelor).

A fost introdus şi extins la nivelul întregii ţări transportul conteinerizat. Sistemul modern, prin care se asigura deservirea clienţilor situaţi pe o rază până la 100 km. de sediul lor,» direct în poartă» prin cele 28 de terminale, care însă nu satisfăceau decât în parte nevoile solicitanţilor. Unul din motive era lipsa carburanţilor pentru semiremorcile ce transportau transconteinerele la sediul

destinatarilor, dar şi depăşirea termenelor de staţionare la încărcare-descărcare din cauza lipsei mijloacelor mecanizate de manipuaire a mărfurilor. (Atunci exista un contrast total între sistemul modern de transport al mărfurilor şi modul de descărcare şi încărcare a acestora, ce se efectua în cea mai mare măsură manual. Cauza este pusă pe seama nealocării de fonduri pentru asemenea activităţi, care erau apreciate ca secundare, neproductive, deşi erau o continuare a proceselor de circulaţie a bunurilor în drumul lor spre consumatori).

Înainte de 1989, unele tronsoane de cale ferată cum sunt cele dintre Bucureşi-Ploieşti, Feteşti-Constanţa, Teiuş-Apahida, Braşov-Teiuş, Ploieşti Sud-Tecuci şi altele, ajunsese la capacitatea maximă încât trenurile circulau la intervalul minim de 3 minute. Atunci se punea problema construirii unui al 3-le fir de circulaţie pentru a exista posibilitatea efectuării lucrărilor de întreţinere şi reparaţii, fără întreruperea circulaţiei. Asemenea cerinţe nu mai sunt actuale deoarece au apărut evenimentele din 1989, a căror efecte negative s-au năpustit şi peste calea ferată.

În pofida intenţiilor bune ce existau privind organizarea şi efectuarea transporturilor pe calea ferată, începând cu anii 1978 – 80, se manifestau unele contradicţii greu de înţeles pentru cei care nu aveau contact direct cu acest domeniu. Sistemul se baza pe o planificare desăvârşită, am putea-o numi „ştiinţifică". (Lunar expeditorii de mărfuri întocmeau în perioada 1 – 5 ale lunii planul de transport aferent lunii următoare, cu fundamentarea volumului de expediat, exprimat în tone, a categoriilor de vagoane, cu specificarea codurilor, a staţiilor şi destinatarilor. După ce programele lunare de transport erau centralizate pe calculatorul C.F.R. din Bucureşti, în perioada 21 – 26 ale lunii premergătoare celei pentru care era fundamentat, fiecare expeditor primea aprobat (confirmat) programul întocmit. Dacă la fundamentare se strecurau eventuale erori de codificare ale vagoanelor, staţiilor ori destinatarilor, acele poziţii erau excluse, nefiind admise expedierii de vagoane către acele staţii. Prin acest procedeu se încerca o «disciplinizare» a producătorilor de mărfuri, în speranţa ca ei să realizeze produsele contractate cu toţi beneficiarii. În cursul lunii, din programul de transport confirmat, se

fundamenta, numai cantitativ, aşa numitul «plan de transport semidecadal». Acesta se înainta staţiilor C.F.R., ce aveau sarcina să pună la dispoziţia expeditorilor vagoanele solicitate. Înainte cu 2 – 3 zile de expediere, solicitanţii, prezentau la staţiile C.F.R. scrisorile de trăsură, pentru viză, prilej cu care se reverifica dacă destinatarii, pentru care erau întocmite, au fost cuprinşi în programele lunare de transport aprobate. Cele întocmite pentru destinatarii excluşi, ori necuprinşi, nu erau acceptate. Pentru aceştia exista o singură şansă. Să fie achitată o taxa suplimentară aferentă schimbului de destinaţie. Chiar în asemenea condiţii vagoanele erau puse la dispoziţie numai în limita posibilităştilor, mai precis a existentei unui surplus de vagoane goale în zonă, cazuri ce se înregistrau foarte rar. Cea mai mare anomalie existentă, o reprezintă fenomenul de instituire a «restricţiilor de încărcare». Contrar fundamentării minuţioase a programelor de transport, zilnic se înregistrau între 30 – 70 staţii de cale ferate în care erau instituite asemenea restricţii. Şefii de staţii adoptau aceste decizii din două motive: fie că exista pricolul blocării liniilor cu un număr mare de vagoane, fie că destinatarii le ţineau imobilizate la descărcare, pentru motivul arătat anterior. În asemenea situaţii expeditorii neavând dreptul de a expedia pentru destinatarii deserviţi de staţiile în care restricţiile erau menţinute cca. 15 – 25 zile pe lună, nu-şi puteau onora obligaţiile contractuale. În acelaşi timp ei rămâneau în urmă şi cu îndeplinirea expedierilor în tone. La sfârşitul lunii, unităţile expeditoare erau penalizate pentru nerealizarea acestui indicator, sub motivaţia neutilizării capacităţii de transport planificate. Dacă trimiteau mărfurile la alţi destinatari, peste cantităştile programate, tot erau penalizate pentru depăşirea capacităţii programate. După cum se constată din cele prezentate foarte succint, în relaţia cu calea ferată nu era favorabilă depăşirea planului cum se cerea în celelalte domenii la toate nivelurile). Dar o anomalie deosebit de mare se manifesta şi în domemiul expedierii mărfurilor, destinate exportului pe cale maritimă. Potrivit sistemului instituit – care de asemeni teoretic era apreciat ca foarte bun – pentru încărcarea fiecărei nave era transmis prin staţiile C.F.R. care le deserveau şi prin întreprinderile de comerţ exterior prin care derulau exporturile, câte

«un accept» în care se specifica: numele navei, timpul de staţionare la încărcare, volumul exprimat înc. Şi intervalul în care era obligatorie expedierea. Datorită faptului că dezvoltarea capacităţii de transport pe calea ferată nu s-a făcut în corelare cu volumul exporturilor ce se expediau pe cale maritimă, pentru a nu se bloca liniile între Feteşti şi Constanţa, se instituiau şi aici «restricţii de încărcare». Aceste restricţii se extindeau spre interiorul ţării, până spre zona centrală şi de nord. Aşa se explică că în ciuda acceptului transmis în condiţiile arătate, expeditorii din centrul ţării nu puteau livra mărfurile deoarece restricţiile depăşeau zona lor geografică. (cei din Sighişoara ori Mediaş nu puteau expedia, deoarece e restricţiile erau instituite până la Simeria ori Apahida). (În acest context am să prezint un caz autentic cunoscut din timpul când eram şeful biroului desfacere transporturi la întreprinderea Vitrometan Mediaş: în luna noiembrie 1982, aveam de expediat cca. 50 vagoane cu sticle de lampă pentru export în Tunis. La data când a sosit acceptul de expediere pentru portul Constanţa, restriţiile de încărcare erau la Blaj, deci la o staţie ce depăşea traseul dintre Mediaş şi Contanţa. Pe vremea aceea eu aveam sarcina procurării vagoanelor şi expedierii în termen a mărfurilor indiferent de destinaţii. După ce am luat legătura cu tehnicianul staţiei, care era apreciat ca fiind creierul electronic al acesteia, el mi-a răspuns ironic că nu este posibil deoarece restricţiile au depăşit staţia din Mediaş. La răspunsul lui eu am arătat că suntem în mare pericol deoarece sticlele de lamă fiind un produs de zezon, există riscul să nu ajungă la timp acolo şi să se genereze un litigiu. La cele relatate de mine a răspuns foarte degajat: Să nu fiu îngrijorat că va sosi altă navă cu aceiaşi destinaţie, pentru care vom primi alt accept şi tot le vom expedia în anul acela. Exemplele prezentate refictă numai o latură a planificării «ştiinţifice» specifice economiei centralizate).

După 1989, din lipsă de fonduri, procesul de electrificare cât şi cel de dublare a magistralelor feroviare a fost sistat. De construcţii noi nici nu poate fi vorba. (În astfel de situaţii obiectivele din Planul de Amenajare a Teritoriului Naţional prezentate succint în acest paragraf, rămân pentru generaţiile viitoare).

Începând cu 1990 şi calea ferată s-a confruntat cu dificultăşti

deosebit de mari consecinţă a scăderii volumului de mărfuri transportate şi a celui de călători, concretizate în reducerea drastică a veniturilor. Acestea sunt puse pe seama următorilor factori:

a) Mutaţiilor ample ce au avut loc în economie, concretizate în primul rând prin reducerea volumului producţiei industriale, agricole şi construcţiilor;

b) Scumpirii carburanţilor şi energiei electrice;

c) Menţinerii în activitate a unui personal administrativ numeros, fără să existe resurse de realizare a veniturilor;

d) Creşterii nejustificate a salariilor, în mod deosebit a personalului cu funcţii de conducere;

e) Preluării unor mărfuri şi călători de către mijloacele de transport auto;

f) Reducerii treptate a subvenţiilor aferente transportului de călători, ca urmare a crizei prin care a trecut economia. (Unii factori de decizie susţineau ideea reducerii totale a subvenţiilor, fără să aibă în vedere că pretutindeni în lume transportul de călători este subvenţionat în procente diferite, tocmai pentru a înlesni călătoria cu trenul şi a oamenilor nevoiaşi, ce nu dispun de autoturisme);

g) Scăderii considerabile a veniturilor ca urmare a creşterii numărului de călători frauduloşi în mod deosebit la trenurile de scurt parcurs. Din exemplele relatate de presă cei mai mulţi călători fără legitimaţii de călătorie au fost depistaţi pe relaţiile Bucureşti Obor-Olteniţa (pe acest traseu şi înainte de 1989 se înregistrau mulţi călători fără bilete), Vălenii de Munte-Ploieşti, întorsura Buzăului-Braşov, Loamneş-Sibiu. Bistriţa-Sânmihaiu de Câmpie şi altele, precum şi creşterii alarmante a călătorilor pe trenurile de lung parcurs (accelerate şi rapide) care circulă fără bilete în urma înţelegeilor cu «naşul»., care au creat o gaură neagră la capitolul venituri din bugetul CFR.

Pentru atenuarea efectelor negative manifestate la calea ferată, factorii politici din guvernele ce s-au perindat la conducerea ţării au adoptat decizii importante, cu privire la:

a) Tarifele pentru ambele categorii de transporturi au fost majorate, cu mult peste rata inflaţei (până la peste 1.000 %), acesta

fiind unul din motivele principale pentru care beneficiarii au preferat să apeleze la transporturile auto);

b) Prin reorganizare, din vechea structură au fost constituite cinci unităţi, fără să se reflecte în creşterea eficienţei, ci dimpotrivă au crescut costurile la toate categoriile de activităţi desfăşurate.

Începând cu anul 2004 s-a recurs la externalizarea unor servicii din transportul feroviar. După cum relata presa **89** Ministerul Transporturilor a decis, ca din cei 10784 km. de cale ferată să scoată la licitaţie pentru închiriere cca. 3400 km. cuprinzând 120 sectoare cu lungimi cuprinse între 3 – 93 km. Până la începutul trim. I 2007 au fost închiriate primele 27 secţii, de cale ferată în lungime de 691 km, din care 15 secundare cu 554 km., (pentru trafic mixt de călători şi mărfuri restul fiind destinate numai traficului de marfă). Toate au fost atribuite prin licitaţii. Cei 3069 câştigători au achitat Companiei Naţionale C.F.R. 9, 1 miliarde lei. După aceste măsuri compania C.F.R. Călători avea în exploatare 365 locomotive electrice, 216 locomotive diesel hidraulice, 285 locomotive diesel electrice şi 97 unităţi diesel multiple. La acestea se adaugă 3350 vagoane de călători, 151 vagoane de dormit, şi 24 vagoane rstaurant. Iar compania C.F.R. Marfă deţinea 927 locomotive, cca. 60.000 vagoane, structurate pe 23 serii diferite şi efectua traversări cu două ferryboaturi. La începutul trim. IV 2010, compania CFR Marfă deţinea peste 42.000 vagone şi cca. 900 locomotive. La aceiaşi dată ocupa o cotă de piaţă de 49.2% apreciată în to. /marfă transportată şi 55% apreciată în to. /km. marfă încărcată. Din parcul de vagoane deţinute, 10.000 erau vagoane model Ea cs şi 4900 model Fals specializate pentru transportul cărbunelui. Numărul era suficient pentru preluarea la transport a întregii cantităţi de cărbune obţinută în ţară. Intenţia guvernului era să privatizeze compania, dar decizia nu a fost adoptată, sub motivaţia că aceasta va avea loc doar atunci când piaţa va fi favorabilă, respectiv când se vor asigura obţinerea unor venituri substanţiale pentru buget. A fost dată undă verde constituirii unor agenţi economici privaţi care să exploateze infrastructura căilor ferate. În nul 2010, cel mi mare dintre aceştia era Grup Feroviar

---

89 Revista Capital nr.27 din 26 aprilie 2007 p. 31;

Român, a cărui acţionar principal era Gruia Stoica. Compania realiza o cifră de afaceri de 300 milioane e/an şi dispunea de 13500 vagoane de marfă şi 260 locomotive, fostele societăţi comerciale profilate pe reparat vagoane REVA Simeria şi REMAR Paşcani, pe care le-au preluat din patrimoniul statului cu preţuri derizorii.

Începând cu anul 2004 au fost importate din Germania, de la compania Siemens «rame de tren» cu tracţiune diesel, dotate cu computer la bord utilizate la trenurile «Intercity». Acestea sunt economice, moderne, dar cei care au decis importul lor nu au cunoscut că pe porţiunile de cale ferată: Bucureşti-Urziceni-Făurei-Brăila-Galaţi; Timişoara-Arad; Teiuş-Cluj şi altele, circulau în anii 1952 – 56 asemenea garnituri fabricate la Braşov, tot cu 60 km/oră, viteză ce este înregistrată şi de noile garnituri;

Începând din 2000 au fost desfiinţate toate liniile de cale ferată cu ecartament îngust, deşi unele se justificau a fi menţinute în exploatare chiar numai cu scop turistic. (ca ex. Linia Sibiu-Agnita, dată în exploatare în 27 septembrie 1910, în lungime de 62 km., suspendată din 2005, iar cea dintre Sighişoara Agnita desfiinţată în 1965. Traseul ar merita să fie refăcut cel puţin până la Agnita. Potrivit informaţiilor din presa locală**90** s-a retrezit «nostalgia mocăniţei», motiv pentru care a fost constituită Asociaţia «Valea Hârtibaciului» şi Asociaţi ECO Muzeul Regional Sibiu», care încearcă să declare această linie monument istoric»). În situaţii similare se află şi liniile de cale ferată înguste dintre Tg. Mureş-Sovata, Turda-Abrud, Satu Mare – Satulung pe Someş. Potrivit informaţiilor din presa centrală şi linia ferată îngustă de pe traseul Tg. Mureş Sovata, va fi pusă în funcţiune, cu scop turistic. Tariful Local al Mărfurilor (T.L.M.), a fost modificat, prin care s-au impus condiţii deosebit de drastice tuturor solicitanţilor de transporturi feroviare, ceea ce a condus la descurajarea multora dintre aceştia. S-a ajuns astfel ca mărfuri de volum mare cum sunt materialele de construcţii (balast, nisip, buşteni, ciment, cherestea, cereale, cărămizi, prefabricate), motorină, benzină şi îngrăşămintele chimice să fie transportate pe distanţe mari cu mijloace auto. Ultimele trei

---

90 Ziarul Tribuna Sibiului din 15 martie 2007 p.20;

constituind un pericol deosebit pentru participanţi la trafic. (Exemplu concret în acest sens îl constituie accidentul de la Mihăileşiţi jud. Buzău, înregistrat în 24 mai 2004, unde în urma exploziei unui camion ce transporta azotat de amoniu de la Craiova la Piatra Neamţ, au murit 16 oameni şi alţii 12 au fost răniţi. Procesul a fost finalizat de instanţele de judecată abia în 2007 după mai bine de trei ani).

Din cauza nealocării fondurilor necesare lucrărilor de întreţinere şi reparaţii a materialului rulant, după 1989 calea ferată a devenit o bombă cu ceas. Afirmaţia este concretizată prin aceea că la jumătatea anului 2010, potrivit informaţiilor oficiale[91] din cele peste 22.000 de macazuri, erau scadente la reparaţii capitale, cca. 19800. Tot scadente la reparaţii erau şi o treime din tuneluri şi peste 6800 km de linie automatizată, cca. 12.000 de poduri şi podeţe, iar alte 3800 km. de linii au durata de exploatare expirată, ceea ce explică tot atâtea pericole iminente. Nerealizarea la timp a reparaţiilor, a impus introducerea a 579 restricţii de viteză, care evident concură la nerespectarea programelor de circulaţie a trenurilor.

Prin planul de amenajare a teritoriului naţional, amintit în secţiunea dezvoltarea reţelei de căi ferate au fost prevăzute următoarele:

a) Construirea de linii noi pe traseele: Stamora Moraviţa-Jamu Mare-Comorâștea; Răcăşdia-Naidăş-Buziaş-Moldova Nouă; Iablaniţa-Naidăş-frontieră: Chizătău-Balint; Bouţari-Sarmisegetusa (pe acest tronson ce face legătura prin trecătoarea «Poarta de Fer a Transilvaniei», între Caransebeş şi Subcetate), a funcţionat până în 1968 singura linie de cale ferată cu cremalieră din ţară. De atunci circulaţia feroviară a fost întreruptă între cele două staţii amintite; Vaşcău-Vârfurile; Ciucea-Zalău-Cehul Silvaniei; Bixad-Sighetul Marmaţiei; Dej-Târgu Lăpuş; Seciuri-Alunu; Motru-Baia de Aramă; Strehaia-Vânju Mare; Leu-Bechet; Alexandria-Videle-Costeşti; Câmpulung-Curtea de Argeş; Câmpulung-Pietroşiţa; Câmpulung-Zărneşti; Târgu Mureş-Sighişoara; Odorheiul Secuiesc-Ciceu; Bicaz-Gheorgheni; Piatra Neamţ-Târgu Neamţ;

---

[91] Ziarul Evenimentul Zilei din 24 august 2010 p.7:

Botoşani-Hârlău (tronson început înainte de 1989); Săveni-Dărăbani; Rădăuţi Prut-Săveni; Zlatna-Brad; Bacău-Moineşti; Oneşti-Breţcu; Întorsura Buzăului-Nehoiaşu; Brăila-Măcin-Tulcea; Turda-Abrud-Zlatna; Ţăndărei-Giurgeni; Calafat-Vânju Mare-Drobeta Turnu Severin;

b) Construirea de linii noi de mare viteză pe traseele:

— Craiova-Vânju Mare-Porţile de Fer II;

— Bucureşti-Constanta şi Comarnic-Braşov (trasee noi);

c) Modernizarea staţiilor, acţiune începută încă din anii 2000 pe tronsonul Bucureşti-Câmpina, care continuă şi în prezent. În programul de modernizare sunt cuprinse 20 staţii printre care cele din oraşele mari ca Timişoara, Constanţa, Iaşi, Cluj-Napoca, Sibiu. Până în trim. IV 2008 au fost modernizate staţiile Tulcea, Suceava, Alba Iulia, Focşani, Galaţi şi Sibiu;

d) Continuarea modernizării principalelor linii de cale ferată, ce fac legătura cu magistralele din ţările vecine pentru asigurarea deplasării cu viteza mărită a trenurilor (160 până la 200 km/oră). (După cum se poate constata foarte uşor şi din acest punct de vedere suntem la mare distanţă de unele state ca Japonia şi Franţa, ţări în care de câţiva zeci de ani circulă trenuri de mare viteză cuprinsă între 240 – 300 km/oră).

Între realizările de mare însemnătate a specialiştilor români în domeniul transporturilor feroviare au fost şi construirea reţelei de metrou în capitală, unde prima linie a fost inaugurată la 16 noiembrie 1979 între staţiile Semănătoarea şi Timpuri Noi, în lungime de cca. 8, 63 km. La începutul lunii decembrie 1981, a fost dat în exploatare tronsonul doi dintre Timpuri Noi şi Republica, în lungime de 10, 10 km. În luna august 1982 a fost pus în funcţiune tronsonul 3 dintre staţia Eroilor şi Militari, în lungime de 8, 83 km. cu 4 staţii. În decembrie 1987 a fost dat în funcţiune tronsonul patru dintre staţia Grângaşi şi Gara de Nord, în lungime de 3, 83 km. Cu acest prilej a fost finalizată magistrala 1, în lungime totală de 21, 56 km. cu 17 staţii. În ianuarie 1986 a fost dat în exploatare primul tronson din magistrala 2 dintre staţia IMGB şi Staţia Piaţa Unirii 2, în lungime de 9, 96 km., iar în octombrie 1987 trronsonul 2 de pe această magistrală, dintre Staţia

Piaţa Unirii 2 şi Pipera. Lungimea totală a acestei magistrale este de 18, 68 km. cu 12 staţii. La începutul lunii august 1989, a fost dată în exploatare şi magistrala 3 dintre Gara de Nord şi staţia Diristor 2, în lungime de 7, 8 km. cu 6 staţii. Rezultă aşa dar că în perioada 1977 – 1989 a fost construită o reţea în lungime de 56, 87 km pe trei magistrale. Magistrala I între întreprinderea Republica şi Gara de Nord, are lungimea totală de 21, 56 km. cu 17 staţii.

În cei 21 ani care au trecut din 1989 au fost finalizaţi abia alţi 8, 43 km. Între Gara de Nord şi staţia 1 Mai în lungime de 3, 68 km., cu 3 staţii, tronson inaugurat în luna martie 2000 şi între staţia Nicolaie Grigorescu şi Policolor, în lungime de 4, 75 km. cu 3 staţii, inaugurat în 20 noiembrie 2008 aşa cum a fost relatat în presa centrală[92]. Potrivit altui comunicat[93] în vara anului 2011 vor fi date în exploatare două noi staţii de metrou. Pajura şi Parc Bazilescu, în prelungirea magistralei 4 Gara de Nord – 1 Mai. Ambele staţii vot fi dotate cu lifturi, cititoare de carduri activ şi cartele Metrorex, precum şi cu ecrane ce vor afişa intervalul de succedare a trenurilor. Magistrala 4 va fi continuată dincolo de staţiile Zarea şi Laminorului până în zona lacului Străuleşti. De la inaugurarea metroului unele staţii au primit denumiri noi, atribuite în funcţie de evenimentele sau fenomenele ce au avut loc, astfel: Semănătoarea a devenit Petrache Poenaru (după numele celui care a inventat stiloul); Policolor, Nicolaie Teclu, (după numele marelui chimist); IMGB-Dimitrie Leonida, Linia de centură-Anghel Saligni (după numele marelui inginer constructorul podului de feroviar de la Cernavodă). La propunerea cetăţenilor, staţia Armata Poporului, a primit numele Lujerului; iar Industriilor – Preciziei; Depoul IMGB a primit numele Bereceni; Laromet – Laminorului.

În perspectivă există intenţia de a prelungi magistrala II de la staţia Aurel Vlaicu până la aeroportul Băneasa, în lungime de 4, 7 km cu cinci staţii, iar într-un viitorul mai îndepărtat prelungirea acestea ia până la aeroportul Henry Coandă de la Otopeni, ce va avea lungimea totală de 15, 79 km., iar cea de exploatare de 15, 34 km., cu 9 staţii şi

---

92 Ziarul Adevărul din 20.11.2008 p.18 ;
93 Ziarul Adevărul din 9 septembrie 2010 p.6;

un depou.

În strategia pe termen lung a edililor capitalei sunt prevăzute:

— Construirea magistralei V de la Universitate în cartierul Ghencea în lungime de 8, 7 km. ce va avea 13 staţii (Ghencea, Râul Doamnei, Brâncuşi, Parc Drumul Taberei, Drumul Taberei, Favorit, Orizont, Academia Militară, Eroilor, Kogălniceanu, Cişmigiu, şi Universitate);

— De la Universitate în Pantelimon, cu o ramificaţie de la Moşilor spre Obor;

— Magistrala V de la Gara de Nord spre Izvor, Eroii Revoluţiei Progresu;

— Construcţia magistralei VI dintre Rahova-Colentina, cât şi cea a semitunelului de Sud care va face legătura între Diristor, Berceni, Rahova Drumul Taberei, Militari şi Crângasi;

— Construirea magistralei VII, aflată în prezent în computerile proiectanţilor, între Sos. Alecsandriei şi Voluntari., care va avea cca. 21 km. cu 31 staţii. Durata lucrărilor va fi de cca. 8 ani (dar numai în condiţiile în care vor exista surse de finanţare, afirmăm noi).

Conform programului adoptat de guvernul comunist în cincinalul 1985 – 1990, urma să se construiască reţele de transport în comun cu tramvaiul în 7 oraşe astfel:

— În anul 1987 s-a realizat în Constanţa;

— În anul 1988 au fost executate simultan lucrările în Braşv, Craiova, Ploieşti, Cluj-Napoca şi Reşiţa. Cel de al 7-lea oraş era Piteştiul, unde era prevăzută o linie ce urma să facă legătura între cartierul Bascov şi Combinatul petrochimic. Obiectivul nu a fost demarat din lipsa de fonduri, deoarece după 1989 nu au mai existat resurse de investiţii centralizate. Totuşi în perioada post decembristă transportul cu tramvaiul a fost introdus în Botoşani. În acest domeniu edilii şi specialiştii susţin ideea că pentru majoritatea aşezărilor urbane, cu peste 50 mii de locuitori, de la noi era deosebit de practic şi eficient tramvaiul, mai ales dacă era construit înaintea cartierelor de locuinţe, ce sunt situate în extremitatea zonelor industriale. Atunci exista posibilitatea amplasării liniilor în afara părţii carosabile. În acele vremuri, factorii politici – ce conduceau destinele ţării – nu cunoşteau

că în ţările din centrul şi apusul Europei transportul cu tramvaiul a fost folosit din primii ani ai secolului XX-lea. (şi la noi în ţară tot de atunci a fost utilizat în Timişoara, Oradea şi zona Aradului). Încă din acea perioadă, tramvaiul, prin avantajele ce le oferă faţă de autobuz, s-a dovedit net superior, deoarece este ieftin, are mare capacitate, prezintă siguranţă în exploatare, nu face zgomot (cel modern), nu consumă carburanţi şi nu poluează. Odată cu extinderea tramvaiului în oraşele amintite, în Timişoara a fost reprofilată o secţie la întreprinderea «Tehnometal», care realiza peste 100 vagoane pe an. Acum şi aceasta şi-a încetat activitatea deoarece municipalităţile importă tramvaiele recondiţionate din ţările U.E. (la noi s-au orientat just, edilii din Timişoara, Arad, Oradea şi parţial cei din capitală, care au extins liniile de tramvai, unele pe trasee, ce nu se intersectează cu pietonii şi autovehiculele, aşa cum este de ex. tramvaiul greu din capitală. Deşi vechi de peste un secol, prin moderniazre – aşa cum este cazul tramvaiului greu – acest mijloc de transport va continua să fie folosit şi în perspectiva apropiată marcată de orizontul a 50 – 70 ani. O veste îmbucurătoare este ca la SC ASTRA VAGOANE Arad se preconizează să se producă tramvaie sub licenţa Siemens, ce vor fi destinate şi exportului.

După 1989 transportul urban de pasageri, a fost modernizat prin introducerea troleibuzelor în oraşele Baia Mare, Bacău, Piatra Neamţ, Tg. Ju, Târgovişte, Slatina şi Suceava. La început se foloseau troleibuze numai indigene, fabricate la «Autobuzul» Bucureşti. Acum după închiderea şi acestei citadele industriale, se aduc din import, majoritatea recondiţionate.

În condiţiile scumpirii carburanţilor şi evitării poluării mediului înconjurător din cauza autovehiculelor, un arhitect, contemporan cu noi a iniţiat un proiect numirt TER (Tren Expres Regional). Potrivit acestuia ar fi posibilă reînvierea întregii infrastructuri de căi ferate din ţară, prin construirea de linii ferate urbane şi suburbane, care să faciliteze transportul călătorilor până la 30 – 40 km. de centrul marilor aşezări urbane. Aşa de exemplu pentru capitală există peste 90% din linii, fiind nevoie a fi construit doar 10%, pentru completarea inelului feroviar. Astfel de proiecte s-ar putea aplica şi în alte centre urbane din

ţară, deoarece comparativ cu autovehiculele clasice rutiere: au siguranţă în exploatare, beneficiază de mare capacitate, nu consumă carburanţi, şi nu poluează mediul înconjurător. Iar acolo unde este cazul, prin amplasarea panourilor fonoabsorbante ar asigura protecţia împotriva zgomotului. Prin cuplarea cu staţiile de metrou, iar în provincie cu cele ale mijloacelor de transport existente, ar fi posibil ca locuitorii să-şi lase autoturismele în parcările amenajate special, în apropierea staţiilor de tranzit, de unde la înapoiere îşi pot continua călătoriile spre domiciliu. Problema finanţării nu mai constituie azi a fi una de nerezolvat în condiţiile în care absorbţia fondurilor europene este sub 15% din cele la care avem dreptul. Lipseşte doar decizia politică, din partea guvernanţilor, care trebuie să înţeleagă că nu va veni nimeni din afară să ne rezolve problemele de gospodărire internă de acest gen.

2.6.3

2.7.3 Transporturile navale.

În concepţia factorilor politici din perioada comunistă a fost promovată ideea valorificării avantajelor oferite de contactul cu Marea Neagră şi Fluviul Dunărea. Ei au apreciat în mod just că transporturile pe apă sunt cele mai eficiente. De aceea au aplicat strategia dezvoltării transporturile pe apă, astfel încât să fie realizate cu mijloacele proprii, fără a apela la străini. Crearea şi extinderea acestui sector a fost justificat şi de necesitatea ca majoritatea importurilor se realizau pe cale maritimă şi fluvială. În aces sens au tot întreprinse numeroase acţiuni, pentru realizarea cărora s-au cheltuit uriaşe resurse financiare.

Între acţiunile cu profunde implicaţii asupra deciziilor adoptate în favoarea dezvoltării transporturilor navale se înscriu următoarele:

a) Dezvoltarea şantierelor navale din Constanţa, Mangalia şi a celor fluviale din Tulcea, Galaţi, Olteniţa, Drobeta Turnu Severin şi Orşova. Şantierul naval din Mangalia era capabil să construiască nave până la 180 mii tone (t.d.w.). (În prezent acesta a fost preluat de către o companie din Coreea de Sud şi execută nave de mare tonaj pentru export, evident cu constructori navali din ţară);

b) Extinderea porturilor maritime Constanţa, Constanţa Sud

Agigea, (care se preconiza să ajungă al 2-lea ca mărime din Europa cu capacitatea de 200 mil. to.), Midia Năvodari, Mangalia, şi Galaţi, capabile să primească nave maritime de mare tonaj.

c) Dezvoltarea învăţământului superior de specialitate în Constanţa şi Galaţi şi a Instititutului de Cercetări şi Proiectări Navale cu sediul în Galaţi.

d) Construirea Canalului Dunăre-Marea Neagră, în lungime de 64, 2 km. şi Poarta Albă-Midia-Năvodari, inaugurat la 26 mai 1984. Acesta are o capacitate de 80 mil. tone mărfuri/an, scurtează cu peste 400 km. distanţa dintre Cernavodă şi Constanţa (prin Sulina) şi leagă Marea Neagră cu Marea Nordului prin canalul Rhin-Main-Dunăre. Până în portul olandez Roterdam pot circula nave fluviale cu încărcături de 2 – 300 tone.

e) Demararea lucrărilor de construire a canalului Bucureşti-Dunăre, obiectiv, de importanţă deosebită pentru capitală, abandonat imediat după 1989. Contrar aprecierilor făcute de unii comentatori şi ziarişti – ce posedau cunoştinţe minime în domeniu – acest canal era deosebit de benefic pentru aprovizionarea capitalei cu mărfurile sosite din import şi chiar din ţară ca bunuri de consum, materiale de construcţii, cereale, legume, fructe. Străinii care ne-au vizitat ţara după 1989 au rămas nedumeriţi când au văzut un asemenea obiectiv abandonat. (Amenajările din preajma capitalei unde urma să fie amplasat viitorul port în zona localităţii Mihăileşti, se află într-o stare jalnică, încât aducerea lor la starea iniţială ar necesita sume de câteva zeci de ori mai mari. Este totuşi îmbucurător faptul că guvernul aflat la putere în perioada 2004 – 2008, şi-a propus reluarea lucrărilor la acest obiectiv, care, potrivit informaţiilor din presa centrală[94], ar urma să fie reluate în maxim doi ani şi finalizate în 2013. Canalul cu lungimea de 73 km. şi lăţimea de 80 m. – ce va lega Bucureştiul de Olteniţa – va avea trei porturi: la Olteniţa, două la Bucureşti, unul pe Argeş în apropierea localităţii 1 Decembrie, şi altul pe Dâmboviţa la Glina, precum şi 7 noduri hidrotehnice din care: 5 pe Argeş şi 2 pe Dâmboviţa, formate din baraj, desărcător de ape mari,

---

[94] Evenimetntul Zilei din 5 octombrie 2008 p.8;

hidrocentrale, ecluze, gemene ce vor asigura trecerea ambarcaţiunilor de pe o treaptă pe alta. Avantajele economice ale construcţiei sunt: apărarea de inundaţii a cca. 30 mii ha. de tren agricol, 11 localităţi, cu peste 6250 gospodării; nodurile hidoenergetrice vor produce cca. 75 GWH energie electrică pe an, iar apa acumulată ar putea asigura irigarea a peste 150 mii ha. teren agricol. În mod sigur, după opinia noastră nu va fi dat în exploatare la termenul propus, pentru singurul motiv lipsa celor 500 milioane e, necesare, chiar dacă se speră pe fonduri europene, dar şi pentru faptul că la data de 30 noiembrie 2010, nu erau reluate lucrările);

f) Construirea unei puternice flote maritime, ce număra cca. 400 nave de toate tipurile, cu o capacitate de aproape 4 milioane to. registru brut: cargouri pentru mărfuri generale, mineraliere, petroliere, nave tip RO-R0 (care transportau mărfurile împreună cu mijloacele rutiere sau feroviare cu tot) şi fluviale de pasageri;

g) La şantierele navale din ţară a fost construită «Flota de pescuit oceanic» alcătuită din 64 traule de pescuit şi 12 nave colectoare. Flota avea sediul la Tulcea, unde se afla Centrala «Delta Dunării». Navele colectoare transportau peştele din apele internaţionale ale Oceanului Atlantic (unde era zona de pescuit), timp în care îl prelucrau parţial şi-l congelau. (Flota de pescuit era mândria lui Ceauşescu care propaga ideea ca la nicio masă să nu lipsească peştele. Atunci nouă ni se părea că exagera, pentru că lipsea carnea de pe piaţă. Astăzi peştele oceanic îl aducem din import, fiind din ce în ce mai mult apreciat de români, şi recomandat de nutriţionişti, dar de cca. 10 – 15 ori mai scump).

Valul schimbărilor de după 1989 a afectat şi sectorul naval. Un număr de 96 nave au fost vândute la greci şi turci, fără să fie nimeni tras la răspundere. Iar cei peste 25 mii de marinari calificaţi, ce le deserveau lucrează astăzi la companii străine, unii expunându-şi viaţa la numeroase riscuri). (Deşi justiţia a încercat să demareze deschiderea aşa numitului dosar «Flota» prin care să fie deferiţi justiţiei, cei vinovaţi de înstrăinarea acestei părţi din patrimoniul naţional, de fiecare dată s-a lovit de factorii politici aflaţi când la guvernare, când în opoziţie. Cu cât trece mai mult timp, cu atât se va

afla mai greu adevărul. Şi din acest exemplu reiese că la noi nici după peste 21 de ani de la revoluţia din 1989, justiţia nu se bucură de independenţa deplină ca în statele cu democraţie autentică).

Şantierele navale, prin privatizare au fost preluate de companii din Norvegia, Danemarca, Olanda şi Coreea de Sud, care le oferă de lucru navaliştilor români deoarece ei ştiu să vândă navele fabricate cu costuri mult mai reduse aici decât la ei.

Potrivit Planului de amenajare a teritoriului naţional amintit, referitor la căile de navigaţie erau prevăzute:

a) Ample lucrări de reabilitare a şenalelor navigabile pe Dunăre, braţul Sulina, canalul Dunăre Marea Neagră şi în punctele de traversare cu bacul din apropierea localităţilor: Baziaş, Moldova Veche, Giurgiu, Călăraşi-Chiciu, Bechet, Drobeta Turnu Severin, Tulcea, Cetate, Rast, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea şi Oltenița;

b) Amenajarea traversării navelor tip R0-R0 în porturile Calafat, Tulcea şi Isaccea şi amenajarea în perspectivă a unor porturi noi pe râurile interioare în apropierea următoarelor localităţi:

— Pe Prut la Stânca-Costeşti, Oancea, Fălciu, Riseşti şi Prisăcani;

— Pe Olt între Slatina şi Rm. Vâlcea;

— Pe canalul Şiret-Bărăganu între Şiret şi Dridu;

— Pe canalul Bega între Timişoara şi frontieră;

— Pe Mureş la Deva şi Alba Iulia;

— Pe Someş la Dej, Jibou şi Satu Mare. Pe aceste râuri se preconiză ca odată cu transportul de mărfuri să se dezvolte şi cel turistic şi de agrement. O veste îmbucurătoare este ca la Dej erau înregistrate, în anul 2007, peste 1600 ambarcaţiuni sportive.

2.6.4 Transporturile aeriene.

În anii economiei centralizate transporturile aeriene au cunoscut o dezvoltare modestă cu mult sub cerinţele unei economii prospere cum era considerată de către factorii politici, cea a României.

A fost construit doar aeroportul din Bucureşti-Otopeni (în afara celor militare). Cel de la Mihail Kogălniceanu jud. Constanţa a fost construit ca aeroport militar, funcţia civilă fiind atribuită ulterior.

La cele 15 aeroporturi din ţară au fost betonate pistele pentru ateizarea avioanelor moderne, de fabricaţie sovietică.

După anii 1970 s-a dat startul dezvoltării industriei aviatice. În afara avioanelor militare construite la Bacău şi Craiova şi a elicopterelor construite la Ghimbav jud. Braşov, iar în Bucureşti a fost construit primul avion de pasageri ROMBAC. 111, după licenţa din Marea Britanie. Tot atunci a fost constituit grupul întreprinderilor din industria aeronautică, din care făceau parte, alături de cele amintite şi întreprinderea «TURBOMECANICA», Bucureşti care producea motoare, după licenţa ROLL-ROICE.

Potrivit planului de amenajare a teritoriului naţional amintit, în perspectivă sunt prevăzute a se construi aeroporturi noi în zonele localităţilor: Ghimbav-Prejmer-Braşov; Brăila-Galaţi-Tuluceşti; Aurel Vlaicu (între Deva şi Alba Iulia) şi în zona Bistriţa.

În perioada 2006 – 2009 au avut loc lucrări de extindere a pistelor de aterizare şi de modernizare la aeroporturile din Sibiu, Tg. Mureş, Cluj Napoca şi Aurel Vlaicu Bucureşti.

Pentru dotarea flotei civle, s-a renunţat treptat la avioanele sovietice şi începând din anii 1993 au fost achiziţionate aeronave de capacitate medie tip AIRBUS şi BOIENG.

Începând din 2005 – 2006, au început să opereze companii de transport aerian private. Acestora le-a fost pus la dispoziţie aeroportul de la Alexieni, dezafectat în urma restructurării armatei.

2.6.5 Transporturile speciale prin conducte

Satisfacerea nevoilor economiei, cu resurse energetice (gaze, produse petroliere, agent termic) au determinat alocarea de fonduri pentru realizarea unor reţele de conducte, prin care sunt legaţi atât furnizorii, cât şi porturile maritime cu procesatorii şi aceştia cu consumatorii.

În anul 2010, la nivelul economiei naţionale existau trei categorii de sisteme de transporturi speciale prin conducte:

1. Reţeaua de transport a gazelor naturale (cea mai răspândită);
2. Reţeaua de transport a produselor petroliere;
3. O singură conductă de transport a acetilenei.

1. Reţeaua de transport a gazelor naturale, a fost demarată încă din 1914, (când a fost construită prima conductă pentru transportul acestui nou tip de combustibil din Europa. Conducta alimenta Uzinele

Solvay de la Uioara, (azi Ocna Mureş jud. Alba). Până în 1945 reţelele de transport a gazelor au fost extinse modest. Acestea satisfăceau nevoile transportului celor 474, 3 milioane m.c. de gaze exploatate într-un an. După cel de al 2-lea război mondial, odată cu acţiunile întreprinse pentru refacerea economiei, au fost alocate fonduri pentru dezvoltarea bazei de materii prime, ce s-au materializat în descoperirea de noi zăcăminte în afara lanţului carpatic. Utilizarea gazelor a determinat extinderea reţelelor de transport, ce au fost realizate etapizat astfel:

a) Prima conductă pentru transportul gazului metan, construită după preluarea puterii de către forţele democratice a fost realizată în perioada august 1945-mai 1946 pe tronsonul Măneşti (jud. Prahova) – Sinaia. Aceasta face parte din conducta de alimentare cu gaz a capitalei[95]. La Sinaia a fost realizat racordul cu conducta construită de «SONAMETAN» Mediaş. Pe tronsonul Făgăraş-Sinaia lucrările au fost realizate în perioada noiembrie 1945-septembrie 1946, iar la ultimul tronson între Agnita şi Botorca au fost realizate între 27 octombrie – 5 decembrie 1947.

b) În anul 1948 au fost construite conductele Zaul de Câmpie-Ceanul Mare-Cluj, (la Ceanul Mare a fost realizat racordul cu conducta Sărmăşel-Turda).

c) În anii următori, pe măsura descoperirii de noi zăcăminte de gaze naturale au fost construite alte conducte magistrale, prin care au fost racordate, toate marile centre urbane din ţară;

d) La începutul anului 2007, în sistemul naţional de transport a gazelor naturale existau în exploatare peste 12500 km de conducte, cu o capacitate de cca. 35 miliarde metri cubi/an. Prin acest sistem se asigură transportul gazelor de la grupurile de sonde, la staţiile de reglare, măsurare situate în apropierea sau chiar în perimetrul localităţilor consumatoare, precum şi tranzitul din Ucraina a gazelor provenite din Rusia, spre Bulgaria, Grecia, Turcia şi Macedonia;

e) Întregul sistem este administrat de o structură organizatorică specială. Aceasta este formată din unitatea coordonatoare pe ţară,

---

[95] Conducta de gaze Botorca-Bucureşti. Imprimeriile C.F.R, f.a. p.25;

SOCIETATEA NAŢIONALĂ DE TRANSPORT GAZE NATURALE „TRANSGAZ” S.A., (organizată din trim. IV 2007 pe divizii, şi direcţii care coordonează activitatea celor 10 centre operaţionale din ţară, cu funcţiuni operative, amplasate în teritoriu astfel: Arad, Bacău, Braşov, Brăila, Bucureşti, Cluj Napoca, Constanţa, Craiova şi Mediaş.

Pentru asigurarea alimentării constante cu gaze şi în perioada zezonului rece, în sistemul de transport există 33 staţii de comprimare, echipate cu 167 agregate moto, turbo şi electrocompresoare, cu o putere instaltă de peste 260.000 C.P., precum şi 9 depozite operaţionale de înmagazinare subterană a gazelor cu o capacitate de cca. 2, 5 miliarde m.c. Reamintim, că în pofida existenţei reţelelor de transport a gazelor naturale şi a faptului că în 1976 au fost extrase peste 36 miliarde m. e (reprezentând cea mai mare producţie de gaze obţinută în România), începând cu anii 1970 au fost instituite măsuri pentru limitarea consumului de gaze astfel:

a) Consumatorii casnici, din localităţile în care existau reţele de distribuţie, care doreau să-şi construiască case particulare, obţineau aprobare numai pentru două puncte de ardere: unul la bucătărie pentru prepararea alimentelor şi al 2-lea pentru încălzirea centrală (în acele vremuri la noi nu se fabricau centrale termice de capacităţi mici, numărul extrem de mic de locuinţe construite erau dotate cu centrale confecţionate manual de către sudori pricepuţi, care evident că nu erau performante);

b) Începând cu anii 1980 a fost sistată extinderea alimentării cu gaze şi a apartamentelor construite în localităţile în care existau reţele de distribuţie. În acestea erau prevăzute soluţii alternative de preparare a hranei prin utilizarea energiei electrice, iar pentru încălzire prin folosirea cărbunilor la centralele termice din cartierele nou construite. Adoptarea unei astfel de decizii a condus la costuri suplimentare ocazionate de dotarea apartamentelor cu instalaţiile de folosire a energiei electrice şi de construirea centralelor pe cărbuni, care necesitau cazane adecvate, depozite, personal calificat pentru deservirea în flux continuu. Aplicarea acesteia, a creat un contrast uluitor de mare. În localităţi situate în apropierea zăcămintelor de gaze, există şi astăzi ruinele unor astfel de construcţii care nu au fost

folosite niciodată ex. Alba Iulia, Bistriţa, Turda, Unghiei jud. Mureş şi altele. În acea perioadă nu exista nici curent electric în sistemul energetic national, din cauza consumului exagerat de mare din industrie şi se pare că nici cărbuni inferiori pentru centralele termice. Motivele fiind suficient de temeinice au determinat renunţarea la sistemele de încălzire preconizate, abandaonarea construcţiilor şi refacerea instalaţiilor electrice din bucătăriile blocurilor. (numărul relativ mare de instalaţii realizate şi apoi dezafectate a însemnat irosirea unei părţi importante din venitul naţional, în detrimentul acoperirii altor nevoi stingente ale populaţiei ca ex. alimentarea cu apă a satelor, pietruirea drumurilor, construirea de autostrăzi. (Adoptarea unei astfel de decizii, constituie încă un exemplu concret de conducere centralizată a economiei, de amestec a factorilor politici în probleme fundamentale ale economiei, de renunţare la ideile specialiştilor care au demonstrat cu argumente ştiinţifice că este ineficient să arzi gazele în termocentrale şi să foloseşti curentul electric pentru prepararea hranei. Desigur că utilizarea energiei electrice pentru gătit şi încălzit este justificată acolo unde se produce din surse ieftine ca ex. din hidroenergie, energia eoliană, a mareelor sau nucleară);

c) După anul 1989, odată cu restructurarea industriei, a scăzut consumul de gaze, fapt ce a determinat factorii politici să elimine contrastul deosebit de mare existent în acest domeniu. Până atunci existau localităţi rurale ce erau situate pe zăcăminte de gaze – aşa cum sunt foarte multe în judeţele Alba, Bacău, Braşov, Bistriţa Năsăud, Mureş, Sibiu şi Suceava – ori magistralele de transport traversau prin apropiere şi locuitorii se încălzeau cu lemne. Anomalia a fost eliminată prin adoptarea, începând cu anul 1991, a mai multor hotărâri prin care s-a aprobat extinderea reţelelor de distribuţie a gazelor naturale, în mediul rural şi urban. Dintre localităţile urbane nominalizate expres au fost Constanţa (care se este alimentată şi cu gaze naturale, extrase din platoul continental al Mării Negre), Oradea şi Drobeta Tr. Severin.

Potrivit informaţiilor date publicităţii **96** la data de 31 decembrie 2006 din cele 3140 localităţi (municipii, oraşe şi comune)

---

96 Ziarul Adevărul din 26 martie 2007 p.18;

existente, doar 1822, reprezentând 40% din total, aveau reţele de distribuţie a gazelor naturale. Din acestea 665 au fost conectate la reţeaua de distribuţie între 2000 – 2006, în urma unor investiţii de 646 milioane e, prin care au fost construite 4400 km. conducte. Tot la aceiaşi dată 550 localităţi aveau aprobate prin hotărâri de guvern, debite de gaze, însă nu erau demarate lucrările de execuţie, 461 localităţi aveau proiecte de realizare, iar în 307 localităţi lucrările se aflau în diverse stadii de execuţie.

Anul 2009, a fost anul aniversar al unor momente importante din evoluţia industriei gazelor naturale din România, aşa cum sunt:

— Împlinirea a 100 ani de la finalizarea forajului primei sonde de gaze din zăcământul de la Şărmăşel, care era şi prima din Europa, la vremea aceea;

— Împlinirea a 95 ani de la finalizarea primei conducte de transport a gazelor naturale din România şi din Europa;

— Împlinirea a 50 ani de la primul export de gaze naturale;

— Împlinirea a 30 ani de import de gaze naturale şi 10 ani de la darea în exploatare a primei interconectări dintre sistemele de gaze naturale ale României şi Ucrainei, precum şi 35 ani de tranzit internaţional al gazelor naturale prin România către unele ţări din peninsula balcanică. Cu ocazia acestor aniversări a fost scos în evidenţă rolul strategic al S.N. TRANSGAZ Mediaş, pe piaţa energetică naţională şi europeană, ca expresie certă a recunoaşterii valorii eforturilor depuse de toţi aceia care şi-au legat activitatea de industria gazeiferă din ţară.

În anul 2009 se aflau în derulare realizarea proiectelor de interconectare a magistralelor de transport din ţară cu cele ale Ungariei, pe traseul Arad-Szeged, în lungime de 109 km. din care 62 km sunt pe teritoriul ţării noastre. (conducta a fost inaugurată în 14 octombrie 2010, de către premierul României Emil Boc şi cel al Ungariei Viktor Orban.) Prin aceasta grupul austriac OMV – acţionarul majoritar al Petrom – intenţionează să exporte gaze naturale din România dacă preţul acestora va continua să fie mai mic decât cel din UE. Dar în celaş timp va putea şi să importe gaze din vestul Europei, ceea ce îi va pune în încurcătură pe reprezentanţii Gazprom care vor fi

nevoiţi să renegocieze preţurile din contractele pe termen lung, inclusiv cele perfectate cu România. Ei vor fi obligaţi să alinieze preţurile în funcţie de cele existente pe piaţa europeană. Tot în 2010 era în construcţie conducta de interconectare a gazelor şi cu Bulgaria pe ruta Giurgiu-Ruse, Ambele conexiuni erau finanţate din fonduri europene.

De asemeni vor fi continuate lucrările de execuţie a noi conducte de transport a gazelor naturale dintre care erau pe tronsoanele: Urziceni-Ploieşti; Plătăreşti-Bălăceanca; Idrifaia-Coroi; Hurezani-Podişor; Craiova-Segarcea-Calafat şi vor fi continuate lucrările la conductele începute în anii precedenţi, între localităţile: Hârlău-Bucecea; Biharia-Aleşd; Jibou-Gilău; Gheorgheni-Topliţa; Crevedia-Podişor; Şărmăşel-Band; Vaslui-Iaşi; Filipeşti-Butimanu; Maşloc-Arad; Petrindu-Gilău; Gheorgheni-Topliţa; Negru Vodă-Techirghiol; Arghireş-Huedin-Aleşd. (Pentru aceasta din urmă a fost organizată licitaţie în 30 septembrie 2010, termenul de execuţie fiind de 12 luni de la data semnării contractului). În acest cadru menţionăm că în perioada de tranziţie preţul gazelor naturale a fost menţinut sub controlul guvernului, care a practicat o politică de favorizare a consumatorilor casnici. Dar au fost perioade scurte în care au fost favorizaţi şi unii onsumatori industriali. Chiar şi în 2010 existau presiuni din partea poducătorilor de îngrăşăminte chimice pentru a primi gaze naturale ieftine din producţia internă. Opinia noastră este să fie acordate asemenea facilităţi numai pentru cantităţile de îngrăşăminte destinate pieţii întrebe, deoarece este inechitabil să fie subvenţionate parţial şi cele valorificate pe piaţa externă, ceea ce's. – ar putea traduce că se realizează un transfer de profit importatorilor din străinătate în dauna venitului naţional.

Încă din anii '2007 – 2008 ROMGAZ a dus tratative şi a perfectat un acord de colaborare cu GAZPROM din Rusia pentru importul de gaze în vederea înmagazinării în depozite subterane, pentru asigurarea consumului crescut din anotimpul rece. Un astfel de depozit cu o capacitate de cea, 2 miliarde m. e.va fi amenajat în zona Mărgineni din apropiere de Roman, jud. Neamţ.

Începând din 2008 România este direct interesată ca o parte din

gazele naturale din statele Caucaziene să treacă prin ţara noastră. În acest sens a fost perfectat memorandumul de participare la construcţia gazoductului numit NABUCCO, care pentru a evita tranzitarea Ucrainei va traversa Turcia, Bulgaria România Ungaria şi Austria şi va avea terminalul în Germania. Proiectult este o alternativă la gazele ruseşti, fiind susţinut de Uniunea Europeană. Are originea în statele din regiunea caucaziană, va străbate teritoriile Turciei Bulgariei, României, Ungariei şi va avea punctul final în localitatea Baumgarten din Austria. Costul proiectului – ce va avea capacitatea de 31 miliarde m. e/an – era evaluat la 8, 035 miliarde e. Demararea lucrărilor este prevăzută în 2011, iar finalizarea în 2015. Gazoductul va avea lungimea de cca. 3300 km. şi ca acţionari. OMW Austria, MOL Ungaria, TRANSGAZ România, BULGARGAZ Bulgaria, BOTAŞ Turcia şi RWE Germania.

Dar ţara noastră este interesată şi de Gazoductul numit SOUTH STREAM, ce va avea ca punct de plecare portul rusesc de la Marea Neagră Novorossiisk şi va străbate Bulgaria de unde va avea o ramificaţie spre Grecia, până la Salonic, şi alta spre Albania şi Italia, până la Brindisi, Serbia, Ungaria şi Austria, unde se va intersecta cu gazoductul NABUCCO, având lungimea de 900 km. şi capacitatea de transport de 31 miliarde m.c. /an. În legătură cu acesta Gazprom în 2010 era interesat să facă economii, motiv pentru care specialiştii studiau posibilitatea ca şi acest gazoduct să traverseze România.

Ţara noastră este angajată şi de construirea conductei petroliere Constanţa-Trieste, care va pleca din statele cucaziene, va străbate Marea Neagră România, Serbia, Slovenia şi va avea ca punct final portul Italian Trieste. Conducăta va avea lungimea de 1360 km. şi capacitatea de 60 milioane to/an, având ca acţionari: Oil Terminal Complet România, Jadrański Naftorod Croaţia, şi Transnafta Serbia. Costul aroximativ al acesteia va fi de 1 miliard e.

2. Reţeaua de transport a produselor petroliere, cuprinde conductele care asigură transportul din şi spre porturile maritime spre rafinăriile şi complexele petrochimice din Ploeşti, Piteşti, Oneşti, Câmpina. Dărmăneşti, precum şi a altor produse cum sunt gazolina, condensat şi etan lichid. Iniţial reţeaua avea rolul de a deservi ofertele

de export ale economiei. Pe măsură ce nevoile de produse petroliere au crescut, s-a apelat la importuri şi prin aceleaşi conducte se efectuează şi transporturile în sens invers. Întreaga reţea de peste 3800 km. este administrată şi gospodărita de către S.C. CONPET S.A. cu sediul în Ploieşti. Acesta este singurul operator din ţară ce are ca obierct de activitate transportul prin conducte a produselor petroliere. După anii 1970 a fost construită o conductă pentru produse petrolifere între Combinatul Petrochimic «SOLVENTUL» din Timişoara şi cel similar din Serbia din oraşul Pancevo.

Conducta pentru transportul acetilenei, singura din ţara a fost construită în anul 1969. Serveşte pentru transportul acetilenei de la Combinatul Petrochimic din Piteşti la cel din Rm. Vâlcea. (aici acetilena constituie materia primă de bază pentru fabricarea maselor plastice, în special a policlururii de vinilin – P.V.C. – produs ce are deosebit de multe utilizări).

2.5.6 Telecomunicaţiile

În perioada socialismului, partidul şi guvernul nu au pus accent pe dezvoltarea comunicaţilor, de teama că legăturile rapide dintre oameni, ce ar pute duce la comploturi şi mişcări explozive.

Un accent, pe dezvoltarea telecomunicaţiilor a fost acordat începând cu cincinalul 1966 – 1970, când a fost demarată fabricarea centralelor telefonice automate la ELECTROMAGNETICA din capitală. Aceasta a făcut posibilă trecerea treptată la automatizarea convorbirilor telefonice interurbane. Însă datorită volumului redus de investiţii alocat acestui sector, până în 1989, s-au înregistrat progrese modeste. Nici măcar toate localităţile urbane nu erau racordate la reţeaua de telefonie automată. În majoritatea centrelor urbane, se înregistrau perioade de aşteptare de 3 – 5 ani pentru instalarea unui telefon la domiciliu. Prioritate la instalarea telefoanelor aveau activiştii de partid, cadrele militare, conducătorii întreprinderilor, miliţienii şi unii angajaţi cu funcţii de răspundere, ce obţineau telefoane numai în baza adeverinţelor emise de conducerile întreprinderilor prin care confirmau că funcţia lor presupunea o legătură permanentă de la domiciliu cu locul de muncă.

Pentru nevoile conducerii operative şi controlului activităţii,

entităţile cu unităşti operative dispersate în teritoriu, precum C.F.R.-ul, industria gazelor naturale şi petrolului, şi-au construit reţele de telefonie proprii, care s-au menţinut şi în prezent, deşi rolul lor a scăzut după apariţia telefoniei celulare (mobile).

În mediul rural telefonia a pătruns şi mai încet. Abia între 1950 – 1960 s-a reuşit să fie racordate la telefonia manuală primăriile, posturile de miliţie, sediile cooperaţiei de consum, meşteşugăreşti, I.A.S.-urilor, S.M.A.-urilor, iar pe măsura constituirii C.A.P.-urilor şi acestea. Dotarea slabă cu telefoane în mediul rural s-a menţinut până în 1989, perioadă în care dispuneau de telefoane la domiciilu doar câteva persoane ce erau privilegiate. Începând din anii 1991 – 1992 au fost alocate investiţii prin care s-au extins reţelele de fibre optice aproape în toată ţara. Odată cu deschiderea spre exterior, au apărut centralele telefonice digitale şi telefonia celulară… (Este deosebit de trist, dar adevărat că locuitorii unor sate, au avut de aşteptat peste 40 ani până au obţinut mult râvnitul telefon – instalat prin anii ’2002 – 2005 – la care acum tot mai mulţi renunţă că nu, au bani să-şi plătească abonamentul lunar. Acest caz îmi este cunoscut foarte bine deoarece şi eu doream ca părinţii mei să dispună de telefon pentru a putea comunica cu ei, însă nu fost posibil până în anul 2003 când a fost introdusă reţeaua de fibră optică şi în localitatea natală).

Valul privatizărilor, realizate cu multă repeziciune, a cuprins şi reţeaua de telefonie din România – constituită sub forma Regiei Naţionale cu denumirea ROMTELECOM. De la început aceasta a constituit un obiectiv deosebit de atractiv, spre care şi-au orientat intenţiile companii puternice precum Deutch-Telecom şi France-Telecom. Întrucât acestea nu au fost obişnuite cu mita, reţeaua a fost preluată în 1999 de Compania O.T.E. din Grecia. De atunci, acest operator, fiind singur pe piaţa din România a avut interesul să obţină cât mai mult profit, motiv pentru care, până în trim. I 2009 a majorat tarifele în peste 34 reprize. Efectul politicii deosebit de agresive îndreptată spre posesorii telefoanelor fixe, s-a răsfrânt în cele din urmă împotriva sa. Potrivit informaţiilor publicate în presa centrală

a[97] veniturile au scăzut în 2006 cu 3, 84% ajungând la 894, 8 milioane e, iar profitul operaţional, a înregistrat o scădere cu 35%, ajungând la 55, 2 milioane e. Efectele se datoresc scăderii numărului de abonaţi (linii) cu 14%, ajungând la 3, 4 milioane faţă de 3, 95 milioane existenţi la sfârşitul anului 2005. Fenomenul a luat amploare începând cu anul 2006, de când au apărut pe piaţă alţi operatori de telefonie fixă şi mobilă. Potrivit altor informaţii publicate [98] ROMTELECOM a pierdut peste un milion de abonaţi într-un singur an. Pentru a stopa fenomenul, abia începând cu sem. II. 2007 a introdus abonaţilor săi facilitatea de a vorbi gratuit prin reţeaua proprie zilnic între orele 18 – 08 şi în toată durata celor de reapaus.

Începând din 2003 sunt prezenţi pe piaţa telefoniei din România mai mulţi operatori. Între aceştia sunt Oringe, Vodafone, U.P.S.; R.C.S. & R.D.S., care sunt şi operatori alternativi, ce au atras în reţelele lor peste 20 milioane de utilizatori ai telefoniei mobile. Astăzi telefonia mobilă a devenit o instituţie de socializare, de constituire a numeroase relaţii de grup – apreciată de specialişti – ca fiind cauzată de deficitul de comunicare existent înainte de 1989. Pentru oamenii de afaceri telefonul celular constituie o binecuvântrare, însă unii oameni de rând îl apreciază ca o etichetă, ce indică un standard ridicat de trai. Cei ce fac astfel de aprecieri exagerează, deoarece telefonul mobil a devenit un obiect de strictă necesitate în lumea contemporană, acesta intrând şi în dotarea copiilor din clasele primare. Prin intermediul telefonului mobil se realizează nu numai relaţiile de comunicare, dar şi cele de înregistrate a unor momente semnificative din viaţa şi activitatea oamenilor, care prin intermediul computerului sunt prezentate sub formă pozelor ori înregistrate pe C.D.-un

CAPITOLUL III.

NVAŢAMÂNTUL, ŞTIINŢA, CULTURA, SPORTUL.

3.1

3.1 Starea şi evoluţia învăţământului din 1948 până în 1989. Unele comparaţii între tre' cele două perioade.

---

[97] Ziarul Evenimentul Zilei din 24 martie 2007 p 13;
[98] Ziarul Adevărul din 11 septembrie 2007 p.29;

Până în anul 1948 învăţământul în ţara noastră a funcţionat în structura moştenită din perioada interbelică, când în şcoala Românească se realiza o educaţie sănătoasă, atingându-se toate standardele educative şi fizice ale vremii. Începând cu anul şcolar 1948 – 49, procesul de „sovietizare" a întregii societăţi româneşti a fost aplicat şi în domeniul învăţământului. În urma adoptării legii din 4 august 1948 privind reforma învăţământului, au fost luate măsuri drastice, prin care au fost desfiinţate toate şcolile străine, inclusiv a celor administrate de cultetele religioase. Au fost efectuate numeroase epurări din rândul studenţilor şi profesorilor, în mod deosebit acelora de la facultăştile de istorie şi filosofie în locul lor fiind numiţi cei îndoctrinaţi cu învăţătura marxistă. Cel mai reprezentativ dintre aceştia fiind Agitrop Mihai Roller, care a devenit autor şi supervizor al manualelor de istorie. Învăţământul a fost reorganizat pe o nouă structură: primar numit elementar, profesional, gimnazial şi universitar. Astfel că după modelul sovietic au fost înfiinţate Şcolii Medii de specialitate cu durata de 4 ani asimilate studiilor liceale. În locul şcolilor de arte şi meserii, au fost create şcolile profesionale, cu durata studiilor de 2 – 4 ani, ce au funcţionat până anii 1990, când treptat au fost reorganizate şi reprofilate, primind denumirea de şcoli de ucenici. La unele a fost schimbată numai denumirea şi evident sursele de finanţare. În aceste şcoli au fost pregătiţi –, până în 1989 pe cheltuiala statului şi a întreprinderilor ce le patronau – peste un milion de absolvenţi în toate meseriile cerute de economia naţională. (Este semnificativ de arătat că elevilor le erau asigurate toate condiţiile necesare, fără niciun efort financiar din partea părinţilor, ei primeau totul, îmbrăcăminte, rechizite, hrană, cazare şi li se decontau cheltuielile aferente deplasării în vacanţe). Absolvenţilor de la şcolile medii de specialitate, şi profesionale li se asigurau locuri de muncă, fiind obligaţi să se prezinte la unităţile unde erau repartizaţi. (De la această regulă erau exceptaţi fii moşierilor, industriaşilor, comercianţilor care nu primeau repartiţii, fiind nevoiţi să-şi caute singuri serviciu). Liceele – cu excepţia celor de artă, muzică, coreografie, educaţie fizică – au fost orientate şi menţinute, numai pentru profilul teoretic, în ideea că absolveţii acestora să urmeze cu

prioritate studiile universitare.

Începând cu anul 1952, durata de studiu la licee a fost redusă de la 4 la 3 ani, anul 1954 fiind primul în care au absolvit două promoţii.

Convinşi de pregătirea mediocră a unor absolvenţi, de lacunele Şcolilor Medii Tehnice, după primele patru promoţii, respectiv în 1955, au fost desfiinţate, fără nicio logică. Încetarea, a avut urmări catastrofale asupra elevilor din anul III, care s-au trezit fără studii încheiate, fără diplome şi fără repartizări în producţie. O parte din ei au dat examene de diferenţe la liceele toretice, iar restul au continuat studiile la şcolile profesionale, bucurându-se de drepturile celor încrişi de la început la acestea.

În 1957 s-a revenit la durata studiilor de 4 ani la liceele teoretice.

Începând cu anul 1960 s-a renunţat la cererea de peste 8 pagini ce se impunea a fi completată înainte de participarea la concursul de admitere în învăţământul superior. Tot din aceeaşi perioadă s-a renunţat şi la recomandarea din partea autorităţilor locale sau liceelor pentru a continua studiile superioare. Aceste recomandări au fost menţinute pentru facultăţile de drept, ştiinţe economico-administrative (ce erau organizate numai la Sibiu) şi la Academia de Ştiinţe Social Politice «Ştefan Gheorghiu», care era sub egida C.C. al P.C.R., unde se intra fără examen, numai în baza recomandărilor organelor locale de partid, iar din anul 1965 a fost generalizat învăţământul obligatoriu de 8 ani, concomitent cu dezvoltarea învăţământului profesional şi tehnic şi în mod deosebit a celui superior. Din aceiaşi perioadă a fost sporită exigenţa în promovarea dintr-un ciclu de învăţământ în altul prin instituirea examenului din treapta I-a organizat după absolvirea clasei a VIII-a şi cel din treapta a II-a după clasa X-a;

Începând cu anul şcolar 1965 – 66 au fost distribuite gratuit manualele şi elevilor din liceele de cultură generală. În acelaşi an existau 15700 şcoli generale, cu 3347076 elevi comparativ cu 1604481 existenţi în 1938: în şcoli profesionale învăţau 182391 faţă de 39250 existenţi în 1938; în învăţământul pedagogic 12703 faţă de 5537 în 1938; în învăţământul tehnic şi de maiştri 68409 faţă de

14746, iar în cele 46 instituţii de învăţământ superior, cu 181 facultăţi, erau înscrişi 136.000 studenţi, din care 32500 în primul an de studii.

Numeroase aspecte din învăţământ au fost aduse la cunoştinţa publicului atât prin presă, cât şi prin cuvântările rostite către Nicolaie Ceauşescu, aşa cum a fost cazul şi cu cea din ziua de 3 octombrie 1966[99] prezentată în adunarea consacrată deschiderii festive a anului universitar 1966 – 1967, în care a afirmat că în România învăţau peste 136 mii de studenţi, din care numai în capitală urmau cursurile cca. 60 mii. În cincinalul 1966 – 1970 va începe construcţia Institutului Politehnic Bucureşti, ce va avea o capacitate de studiu pentru 10 mii studenţi, precum şi a unui spaţiu pentru Institutul de Ştiinţe Economice (actuala Academie de Studii Economice), pentru trei facultăţi din cadrul Universităţii, o policlinică cu 2000 locuri la Institutul medico-farmaceutic. În anul deânvăţământ 1966 – 67 alături de studenţii români, în ţară studiau şi tineri din 72 ţări, de pe toate continentele.

La Plenara C.C. a P.C.R. din 22 – 25 martie 1968 au fost adoptate importante hotărâri în domeniul învăţământului. Între acestea au fost: Instituirea învăţământul obligatoriu de 10 ani, prin generalizarea astfel a primei trepte de liceu. Măsura nu a fost aplicată numai câţiva ani, deoarece s-a dovedit ineficientă, potrivit ideologilor din acea vreme. (Realitatea este alta: lipsa cadrelor didactice şi a resurselor financiare pentru susţinerea înăţământului cu o durată aşa de mare). Durata studiilor liceale a fost redusă la 2 – 3 ani, fiind considerată, treapta a 2-a a studiilor generale. A fost creat învăţământul de subingineri, amplasat şi în marile centre industriale ca: Bacău, Brăila, Constanţa, Hunedoara, Piteşti, Reşiţa, Satu Mare şi Tg. Mureş, ce au devenit centre universitare.

Între 7 – 8 februarie 1969 a avut loc Conferinţa Naţională a cadrelor didactice – prima de acest gen organizată în ţară – în care au fost dezbătute problemele perfecţionării şi modernizării învăţământului de toate gradele, în condiţiile etapei de dezvoltare ale progresului general înregistrat de ştiinţa, tehnica şi cultura mondială.

---

[99] Ziarul Scânteia din 4 octombrie 1066 p.1;

Din cuvântarea rostită de N. Ceauşescu cu acest prilej a rezultat saltul uriaş făcut de învăţământul românesc în cei 30 ani de la eliberare, concretizat prin: existenţa a peste 4 milioane de elevi, cca. 150 mii studenţi, ce învăţau în 42 instituţii de învăţământ superior, cu 136 facultăţi, comparativ cu numai 16 instituţii de învăţământ superior cu 38 facultăţi existente în 1938. În acest cadru a fost efectuată o critică severă a învăţământului deoarece ritmul în care erau aplicate măsurile pentru eliminarea deficienţelor din învăţământ erau timide, anemice, se lucra greoi şi neoperativ la perfecţionarea planurilor, programelor din învăţământ, a manualelor şcolare şi universitare, la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ şi persista practica de a se opera schimbări ale planurilor de învăţământ în cursul anului. (Din nefericire unele aspectele negative criticate de Ceauşescu, au continuat să persiste şi după căderea comunismului, astfel că au fost sesizate şi criticate prin aprecieri similare şi de către Traian Băsescu, preşedintele României din perioada 2004 – 2009 şi 2009 – 2013). Atunci s-a arătat că unul dintre imperativele fundamentale ale şcolii româneşti este de a răspunde prin structura şi conţinutul ei, cerinţelor practicii, nevoilor actuale şi de perspectivă ale diferitelor sectoare ale vieţii economice şi sociale. (această lacună s-a menţinut până în 1989 şi a continuat să se manifeste şi în următorii 20 ani). Ceauşescu a mai subliniat necesitatea creării cabinetelor judeţene ale cadrelor didactice, care aveau obligaţia să asigure documentarea tehnico-ştiinţifică şi pedagogică a corpului profesoral, având mare rol în pregătirea cadrelor tinere. Din nefericire după 1989 nu mai funcţionează tot din lipsa banilor pentru finanţare.

Din informaţiile oficiale**100** rezultă că în anul 1970/1971, comparativ cu 1938/1939, numărul de elevi şi studenţi se prezenta astfel:

Nr. crt. Forme de învăţământ 1938/1939 1970/1971

…1. Învăţământ obligatoriu de cultură generală 157547 2941265

2. Învăţământ liceal 49287 505891

---

100 Ziarul Scânteia din 4 noiembrie 1971 p.1;

3. Învăţământ profesional, de specialitate potliceală şi de maiştri 39250 317367

4. Învăţământ supeior 26489 151885

Total 1600503 916408

Între 18 – 19 iunie 1974 a avut loc o amplă consfătuire a cadrelor didactice şi activului din învăţământul superior, care a dezbătut pe larg situaţia din acest domeniu. Şi cu această ocazie au fost scoase în evidenţă lipsurile ce s-au manifestat, din care unele persistau de la un an la altul, subliniindu-se necesitatea menţinerii unei legături mai strânse a învăţământului cu nevoile impuse de activitatea practică prin integrarea dintre învăţământ, cercetare, şi producţie. (Intenţia a fost foarte bună, însă a fost aplicată greşit, fapt dovedit prin aceea că cercetarea a rămas mult în urmă faţă de statele industrializate. Cele afirmate sunt dovedite de produsele industriale ce se caracterizau prin consumuri de materiale şi energetice cu cca. O treime mai mari decât cele realizate în statele capitaliste, precum şi prin dezvoltarea industriei mari consumatoare de energie precum cea siderugică, de ciment şi îngrăşăminte chimice.

Cu ocazia Conferinţei pe ţară a U.A.S.C.R., care şi-a deschis lucrările în 24 februarie 1978 s-a arătat că şcoala este un izvor de cultură, un factor de civilizaţie, de educaţie revoluţionara a tineretului[101]. Cu acest prilej au fost scoase în evidenţă că în anul 1977 – 1978, în învăţământul de toate gradele erau cuprinşi 5365676 elevi şi studenţi, ceea ce reprezintă 24, 9% din populaţia ţării. La pregătirea tineretului participau 250.000 cadre didactice, din care 35068 în învăţământul preşcolar, 148922 în învăţământul primar şi gimnazial, 51485 în învăţământul liceal şi 13575 în învăţământul superior. Baza materială a învăţământului primar, gimnazial şi liceal cuprindea 95580 săli de clasă, 245450 locuri în atelierele şcoală, 409460 locuri în internate, 2990 săli polivalente pentru activităţi cultural-educative şi sportive. Învăţământul superior dispunea de 1243220 m.p. spaţii de învăţământ, 79830 locuri în cămine şi 68400 locuri în cantine.

---

[101] Ziarul Scânteia din 24 februarie 1978 p. 1-2;

Din presa scrisă**102** rezultă că înainte de 1989 se punea un accent destul de mare pe înzestrarea şcolilor cu materiale didactice. Astfel în anul 1979 vor fi puse la dispoziţia şcolilor 227 sortimente de materiale didactice, constând în aparate de laborator, utilaje pentru atelierele şcoală, echipamente de protecţie, filme didactice, şi diapozitive, materiale grafice, şi jocuri pentru preşcolari din care 136 erau destinate elevilor din licee. Din lista produselor noi făceau parte module cu componente pentru experienţe de fizică nucleară, pentru studiul radiaţiilor infraroşii şi ultraviolete, studiul comportării substanţelor în câmp electric, studiul undelor pe suprafaţa apei, aparate pentru înregistrarea contracţiilor musculare şi cardiace, pentru studiul fenomenelor de geotropism şi fototropism la plante, pentru observarea în relief a obiectelor opace, translucide, şi transparente, calculator cu buline, destinat învăţământului primar. Pentru învăţământul liceal au fost create aparate, echipamente tehnice şi maşini pentru laboratoarele de electrotehnică, o maşină universală pentru determinarea rezistenţei materialelor, aparate pentru încercarea materialelor la solicitări, pentru vizualizarea la osciloscop a caracteristicilor de ieşire la tranzistoare, iar pentru elevii de gimnaziu a fost creată trusa de matematică, de chimie, (destinată efectuării a cca. 100 de experienţe din chimia claselor VII-a şi a VIII-a, iar pentru elevii din liceu trusa pentru electronică). Filmele didactice vor fi completate cu altele a căror teme vor fi: «Presiunea atmosferică»; «Electricitatea şi atmosfera»; «Căldura de reacţie şi schimbul chimic»; «Asamblarea maşinilor unelte»; «Rugozitatea suprafeţelor»; «Permutări, aranjamente, combinări»; «Junimea şi Ion Creangă – povestitor de seamă al literaturii române»; «Democraţia socialistă», «Marfa şi banii». La seturile de diapozitive vor fi adăugate aletele precum «Creşterea economică şi eficienţa întregii activităţi economice în ţara noastră»; «Patriotismul socialist şi solidaritatea internaţională»; «Dacia de la Burebista la Decebal»; «Domnia unei jumătăţi de veac (Ştefan cel Mare) «; «Domnitorul cărturar (Dimitrie Cantemir)». Materialele grafice vor fi completate cu: harta hidrografică

---

102 Ziarul Scânteia din 25 ianuarie 1979 p 4;

a României, harta industriei materialelor de construcţii şi de prelucrare a lemnului, hărţile fizice şi politice ale lumii – planiglobul etc. (Cea mai mare parte a materialelor didactice amintite se realizau la întreprinderea «Didactica» din capitală, care din lipsa resurselor de finanţare şi-a restrâns activitatea, fiind în pericolul de a fi închisă. În prezent puţinele materiale didactice sunt aduse din import fiind plătite cu dolari sau euro).

În perioada comunistă învăţământul s-a desfăşurat sub impulsul ideologiei marxiste, prin care a făcut să dispară simţul proprietăţii, al responsabilităţii pentru lucrul bine făcut, a fost propagat ateismul, cu consecinţe negative asupra comportării elevilor în familie şi societate. În întregul proces instructiv-educativ s-a menţinut formalismul, nu s-a pus accentul pe aplicarea în practică a celor învăţate în facultăţile tehnice, agronomice, economice. Elevii de la liceele de specialitate, erau obligaţi ca la examenul de absolvire să prezinte pe lângă proiectul unei lucrări şi câte o machetă practică, care de cele mai multe ori era realizată de părinţi, fraţii mai mari, ori rude, în unităţile industriale în care lucrau. În liceele industriale se efectua practica în meseriile comune, cele mai răspândite ca lăcătuş, tâmplar, tinichigiu, instalator. Absolvenţtii care nu intrau în învăţământul superior, erau reapartizaţi în producţie ca muncitori, însă ei nu posedau deprinderile necesare ca şi cei de la şcolile profesionale. Elevii, participau la munci agricole, activităţi de colectare a deşeurilor, de gospodărire şi înfrumuseţare a localităţilor, curăţenie, şi chiar la lucrările de execuţie a canalului Dunăre-Marea Neagră. Cu toate că unii ziarişti din zilele noastre critică cu ironie participarea elevilor şi studenţilor la activităţile amintite, cadrele didactice şi părinţii responsabili de educarea civică, morală şi patriotică, le apreciază ca pozitive, deoarece prin asemenea activităţii elevii şi studenţii luau contactul direct cu munca, cu domeniile în care se creau bunurile şi valorile materiale. (Cei care au opinii contrare ca tinerii să participe la munci gospodăreşti, săvârşesc erori deoarece nu li se oferă şansa ca să cunoască adevărata valoare a muncii. Ei nu cunosc că în SUIA şi cei mai bogaţi oameni îşi trimit copii să lucreze vara o lună pentru a câştiga un ban în plus necesar petrecereii vacanţei într-o staţiune turistică. Ce bine ar fi să se aplice şi la noi acest obicei,

care ar reduce eforturile părinţilor ocazionate de vacanţele elevilor şi studenţilor).

Înainte de 1948 în şcoala primară se studiau 15 obiecte, primele clase de liceu constituiau cursul inferior, ce se încheia cu un examen de capacitate. În cursul superior se predau economie politică, igienă, caligrafie, drept, noţiuni de astronomie, limbi străine precum germana, franceza, engleza. Bacalaureatul era organizat prin examen scris la l. română, franceză şi matermatică şi oral la istoria şi geografia României, filozoie, drept, limba română şi l. franceză. Liceele erau separate pentru fete şi băieţi. Elvii purtau uniforme cu număr matricol pe braţul stâng. (Din acea perioadă îmi sunt cimentate în memorie chipurile unor profesori de la Liceul din Turda. Majoritatea dintre ei erau extrem de sensibili, fiind conştienţi de această vulnerabilitate, pe care încercau să o mascheze, prin trăirile interioare. Erau pretenţioşi cu ei înşişi, dar şi cu noi elevii, fiind iubitori de frumos sub toate aspectele. Toţi posedau o vastă cultură generală. Ei îmbinau informaţiile precise şi judecăţile de valoare, cu eleganţa şi fluenţa stilului. Erau sensibili la problemele noastre, însă erau rezervaţi în dezvăluirea propriilor probleme. Erau corecţi şi obiectivi în aprecierea rezultatelor obţinute de noi. De aceea se bucurau de toată stima şi consideraţia elevilor şi părinţilor.

După 1989 în învăţământ au intervenit numeroase schimbări. S-a revenit la durata studiilor generale de 8 ani. A fost suspendată acordarea manualelor şcolare gratuit (cu excepţia familiilor cu probleme financiare deosebite). Elevilor din clasele I-IV li se acordă zilnic suplimentul alimentar sub forma „cornul şi laptele". A fost interzisă colectarea de la elevi a diferitelor taxe, ce erau percepute sub noţiunea fondul clasei, având destinaţia pentru procurarea de cadouri profesorilor cu diferite preilejuri, cât şi pentru protocol la comisiile de examinare. (Deşi în ultimii ani, neoficial, la unele şcoli se constituie din nou). În perioada 2000 – 2004, au fost construite în întreaga ţară peste 400 săli de gimnastică şi dotate şcolile cu calculatoare, ce vin în sprijinul însuşirii cunoştinţelor de informatică, care a fost introdusă ca disciplină obligatorie. Unele comunităţi din localităţile rurale dispersate, au fost dotate cu microbuze pentru transportul elevilor la

şcoală.

Pentru protecţia elevilor împotriva răufăcătorilor din afară, la oraşe a fost instituită paza, în timp ce înainte de 1989 nu exista aşa ceva, în acea perioadă nefiind cazul deoarece până la orele 21 erau prezenţi în şcoli câte un profesor. Dacă s-ar institui acest sistem, ministerul învăţământului l ar realiza importante economii, ce ar putea fi alocate altor nevoi stringente.

În perioada de tranziţie au luat fiinţă numeroase instituţii de învăţământ private, care cuprind grădiniţe, şcoli generale, gimnaziale, post liceale şi facultăţi, spre deosebire de trecut, când învăţământul era de stat şi gratuit – cu excepţia fiilor de chiaburi, moşieri şi comercianţi, care în perioada 1950 – 1964, erau nevoiţi să plătească taxe de şcolarizare şi la învăţământul mediu. (După absolvire aceştia erau singurii care nu primeau reapartiţii, fiind exceptaţi de la regula generală aplicată până în 1989. Astfel erau nevoiţi să-şi caute singuri de lucru. Şi fiindcă erau foarte bine pregătiţi, majoarotatea au ocupat posturile cele mai bine plătite chiar fără repartiţii).

Dacă începând din 1948 au fost experimentate multe reforme, care erau aplicate perioade de câţiva ani, acum reformele au apărut foarte des şi se schimbau aproape în fiecare an. Primele modificări aduse învăţământului din România post revoluţionară, au fost introduse începând cu anul şcolar 1991 – 1992, când au fost supuse dezbaterilor şi parţial aprobate Legea generală a învăţământului, Legea învăţământului preuniversitar, a învăţământului superior şi cea a autonomiei universitare. Câteva din prevederile acestora – care s-au aplicat până în 2005 – se pot sintetiza astfel: În locul şcolilor postliceale, au fost organizate Colegii cu durata de studii de 2 – 3 ani, care au funcţionat sub tutela instituţiilor de învăţământ superior. Acestea au urmărit pregătirea de specialişti pentru activităţi practice din sectorul industrial, agrar, sanitar etc. După absolvirea colegiilor se putea continua studiile universitare. Durata învăţământului universitar a fost de 4 ani, cu excepţia medicinei umane, veterinare, arhitecturii, care era tot de 6 ani. Studiile puteau fi continuate prin cicluri postuniversitare de aprofundare cu durata de 1 – 2 ani (masterat) şi unul de extindere prin „Şcoli de înalte studii”, în care se

putea studia şi un domeniu conex ca ex. filologie + drept sau drept + management. După cursurile postuniversitare se vor putea continua studiile prin înscrierile la doctorat.

Începând cu anul 1991 – 1992 s-a propus introducerea de taxe şi la învăţământul uiversitar de stat, la început pentru admitere, contestaţii, restanţe şi repetarea anilor de studii. (După scurtă vreme taxele au fost extinse şi pentru cursurile obişnuite, ajungând ca în anul 2009 – 2010 ponderea locurilor cu taxă să fie de cca. 85% din total). Pentru anul 1991 – 1992, bugetul destinat învăţământului era de 44 miliarde lei, necesar doar pentru acoperirea salariilor şi nimic pentru investiţii. Rezultă că de atunci învăţământul se confruntă cu un buget de subzistenţă, deşi teoretic încă din acele timpuri s-a afirmat de către unii parlamentari că învăţământul ar constitui o prioritate naţională. Nici atunci şi nici pe parcursul celor 21 ani ce s-au scurs, parlamentarii nu au înţeles că banii provin din muncă şi afaceri profitabile. Ori la noi a fost stimulată nemunca, în timp ce profitul din afaceri a fost orientat spre luxul şi viaţa plină de opulenţă a patronilor, iar de când au pătruns în ţară companiile transnaţionale, spre reapatriere în ţările lor de origine şi cât mai puţin în favoarea statului.

Privind retrospectiv, putem afirma că fiecare dintre miniştrii învăţământului şi-au pus amprenta pe reforme ce au afectat într-un fel sau altul procesul de învăţământ, astfel:

— Până în 1995 intrarea la orice liceu se făcea pe baza examenului de admitere. Ministrul învăţământului Andrei Marga, aflat la guvernare în perioada 1996 – 2000, a introdus examenul de capacitate, când pe baza notelor oţinute, elevii se puteau înscrie la licee prin concursul de dosare;

— Ministrul Ecaterina Andronescu, în perioada 2000 – 2004, a decis ca elevii să fie repartizaţi la licee cu ajutorul computerului, tot pe baza examenului de capacitate şi a mediei obţinute în anii de gimnaziu;

— Începând cu anul 2004, ministrul Alexandru Atanasiu a înlocuit examenul de capacitate cu textele naţionale;

— În anul 2005 ministrul Mihail Hârdău, a înlocuit testele naţionale cu tezele unice, ce erau susţinute de elevi după terminarea semestrelor I şi II ale claselor VII-a şi a VIII-a, la trei discipline, iar pe

baza mediei aritmetice a notelor obţinute, se putea intra la licee. În perioada tranziţiei şi examenul de bacalaureat a suferit modificări, prin creşterea treptată a numărului de materii, care a ajuns la şapte. Iniţial elevii erau apreciaţi cu note, dar Ecaterina Andronescu a introdus la probele orale calificative, la care s-a revenit după scurt timp, deoarece s-a dovedit că sunt ineficiente;

Ministrul Cristian Adomniţei aflat la guvernare în perioada 2004 – 2008 a propus modificarea structurii învăţământului preuniversitar, care au fost cuprinse în noua lege a Educaţiei. Cele mai semnificative modificări faţă de situaţia existentă până în 2010 sunt următoarele:

— Liceul va deveni generalizat şi gratuit, fără a specifica momentul de când se va trece la aplicare. (Reamintim că şi în perioada comunistă exista o astfel de propunere, care dacă nu cădea de pe scena politică trebuia să fie aplicată);

— Învăţământul obligatoriu va fi de 10 ani. (Şi pe vremea comunismului a existat această intenţie, fără a fi generalizată);

— Între vârsta de 5 – 6 ani copii vor fi cuprinşi în clasa pregătioare ce va deveni obligatorie începând cu anul şcolar 2012 – 2013;

— Gimnaziul modificat va fi de 5 ani, cuprinzând clasele V-IX, admiterea în liceu urmând a se face pe bază de portofoliu, începând cu 2016, iar bacalaureatul de tip nou va fi susţinut în 2019;

— Gimnaziul de patru ani va cuprinde clasele V-VIII, admiterea în liceu se va face ca şi în prezent, iar bacalaureatul de tip nou va avea loc în 2015;

— Liceele cele mai căutate vor avea dreptul să organizeze examene de admitere, potrivit criteriilor proprii.

Elevii vor fi supuşi la câteva evaluări, ce vor fi: după clasa pregătitoare, după clasa II-a, după, clasa VI-a şi clasa IX-a. Rezultatele evaluărilor vor fi consemnate într-un portofoliu, ce va constitui oglinda elevilor. În acestea vor fi menţionate modul în care elevii au asimilat deprinderile de limbaj, de comportament, de învăţare etc.

În perspectivă se preconizează să fie desfiinţate şcolile de arte şi meserii, fiind apreciate ca ineficiente deoarece nu au dotarea necesară cu materiale, unelte, scule şi nici condiţii pentru practică. Istoria şi

geografia României vor fi studiate în limbile minorităţilor conlocuitoare din ţară. Aceste prevederi cuprinse în noua lege a Educaţiei, aprobată în 28 octombrie 2010. prin asumarea răspunderii de către premierul Emil Boc, în faţa plenului celor două camere ale parlamentului. Legea a fost contestată de către parlamentarii din opoziţie, care au părăsit sala fiind nemulţumiţi de faptul că nu a fost supusă dezbaterilor, fiind o lege organică de primă importanţă. (La 30 decembrie 2010, data finalizării cărţii Curtea Constituţională, nu-şi exprimase opinia privind constituţionalitatea).

În perioada de tranziţie învăţământul profesional este aproape în totalitate cu plată, cu excepţia celui susţinut de companiile private – care din nefericire în anul 2010 existau extrem de puţine, asemenea şcoli – acestea însă instruiesc personalul propriu imediat după angajare, prin politicile organizaţionale proprii. După atâtea reforme experimentate, înţăţământul românesc, s-a degradat progresiv, ajungând să fie apreciat ca fiind un fel de a 5-a roată la căruţă. Exemplul concret îl constituie lipsa de viziune clară privind meseriile şi specialităţile cerute de piaţă, în care trebuie pregătiţi tinerii, pentru a avea asigurat un loc de muncă sigur după absolvire. De ex. În anul 2010 sunt deosebit de căutate unesle meserii ca dulgher, sudor, mecanic întreţinere utilaje de construcţii, operator utilaje folosite în construcţia de drumuri şi autostrăzi, şi altele, ce necesită pregătire îndelungată, care însă nu se regăsesc în programele şcolare. În acest context, opinia noastră este că ar trebui să fie stimulaţi mai mult din punct de vedere financiar agenţii economici, care îşi pregăteasc cu eforturi proprii angajaţii în meseriile de care au nevoie.

Înainte de 1989, manualele şcolare pentru clasele I-XII se acordau gratuit, astăzi părinţii sunt nevoiţi să le cumpere.

Începând cu anul 1990, toţi absolvenţii învăţământului profesional, liceal de specialitate, postliceal şi superior sunt nevoiţi să participe singuri pe piaţa muncii şi să-şi caute un loc de muncă. Nici măcar absolvenţii învăţământului superior cu profil pedagogic şi medical nu sunt obligaţi să-şi practice meseria.

Înainte de 1948 cadrele didactice aveau legături strânse cu elevii şi părinţii. Ei se respectau reciproc. Profesorii erau însetaţi de

cunoaştere. Ei cultivau respectul faţă de limba şi literatura română, faţă de poezie. Pretindeau ca aceasta să fie însuşită de către elevi, pentru a putea scrie frumos, corect şi a se exprima bogat în expresii, cu capacitate mare de comunicare. Preocuparea lor fundamentală era cultivarea la elevi a dragostei faţă de muncă, ordine, îndemnându-i să aibă încredere în forţele proprii, să fie perseverenţi, tenace, capabili de a învinge numeroasele obstacole ce apar în viaţă. Clipele petrecute în şcoală, au fost rememorate ani în şir de către majoritatea elevilor, ce au avut ca puncte de reper pe dascălii lor. Aceştia i-au răsplătit prin competenţa de care au dat dovadă fiecare la locurile de muncă, ce le-au dobândit la maturitate, prin păstrarea imaginilor plăcute trăite în şcoală şi a unei imense recunoştinţe faţă de dascălii lor. Cele menţionate mai sus sunt apreciate şi de către părinţi, care idealizează trecutul şi au afirmat, potrivit celor comunicate în presa centrală**103**, că o majoritate de 86% susţineau că şcoala era mai bună în urmă cu câteva decenii şi că actualii elevi sunt mai slab pregătiţi. Nu numai înainte de 1948, ci şi în perioada comunistă, în toate reţelele de învăţământ predomina ordinea şi disciplina. Elevii ştiau frică şi manifestasu respect faţă de cadrele didactice. Acestea la rândul lor îi respectau pe elevi şi părinţi, de teama de a nu fi discutate în organizaţiile de partid şi sancţionate disciplinar, prin mutarea în localităţi izolate. Elevii aveau o atitudine demnă faţă de profesori de teama de a nu fi puşi în discuţia organizaţiilor de pionieri sau U.T.C. (Punerea în discuţia acestor organizaţii cântărea foarte mult pentru onoarea şi prestigul elevilor în faţa colegilor, profesorilor şi părinţilor. Cu toţii ştim că românii sunt cuviincioşi, disciplinaţi, săritori, patrioţi şi optimişti, motiv pentru care nu s-au lăsat niciodată copleşiţi de urgiile vremurilor. Aşa au învăţat în clasele elementare, cei generaţia, ce au apucat să facă parte din primele organizaţii de pionieri. După ce au trecut peste 20 ani, unii din pionierii de atunci au deveni prosperi oameni de afaceri, care se lăfăie prin cluburi, călătoresc prin lume, se ocupă de politică locuiesc în vile, au case de vacanţă, se deplasează cu maşini luxoase oferind odraslelor lor o viaţă plină de opulenţă, în timp

---

[103] Ziarul Adevărul din 15 septembrie 2010 p.2;

ce unii din colegi, care nu au avut acelaşi şanse, după o zi de muncă grea şi istovitoare se întorc acasă la bloc unde plătesc chirie şi urmăresc programele de televiziune, ce-i distanţează şi mai mult de aceia care au intrat în politică. Şi de aici se poate desprinde concluzia că organizaţiile de pionieri aveau un rol deosebit de important în educarea morală, cetăţenească şi patriotică a tineretului, ce contribuia la menţinerea ordinii şi disciplinei în şcoli. Lipsa unor organizaţii ale tineretului, se simte astăzi în libertinismul şi debandada existentă în multe şcoli, în care democraţia a fost greşit înţeleasă şi aplicată. Dovada o constituie comportamentele nedemne ale elvilor faţă de profesori, certuri, agresiuni fizice şi sexuale între elevi, în mod special din mediul urban.

După 1989 s-a instaurat în şcoli un climat caracterizat printr-un libertinism exagerat, de care se bucură elevii, manifestat prin comportament necuviincios cu colegii, profesorii, consumul de droguri, tutun şi chiar băuturi alcoolice, printr-o toleranţă nepermisă din partea cadrelor didactice, ce nu dispun de metode şi instrumente de constrângere împotriva acelor elevi, care au manifestări de mitocan, dorind să stârnească celor din jur sentimente de compasiune şi a se remarca că ei sunt grozavi în faţa celorlalţi. În această perioadă există serioase deficienţe privind comunicarea dintre profesori şi elevi, deoarece profesorii nu reuşesc să-i înţeleagă şi să aprofundeze inteligenţa de care dispun. Întreruperea legăturii familiei cu şcoala şi cadrele didactice, ca urmare a renunţării aproape peste tot a şedinţelor cu părinţii. Astăzi părinţii sunt tot mai ocupaţi şi stresaţi cu programele încărcate de la locurile de muncă, încât le rămâne puţin timp pentru controlul şi cooordonarea copiilor.

În perioada de tranziţie au fost menţinute nivele de salarizare reduse la toţi, cei ce activează în învăţământul de stat. Ameliorarea acestei doleanţe s-a realizat parţial în urma mai multor mitinguri de protest şi greve, din care cea mai lungă, de peste trei săptămâni avut loc în trim. IV 2005. (Dar nemulţumirile profesorilor au continuat, cu alte ameninţări şi negocieri şi în anii ’2007 – 2008, când guvernul condus de premierul Călin Popescu Tăriceanu, sprijinit de P.S.D. – aflat în opoziţie – a aprobat legea conform căreia a fost aprobată majorarea

salariilor la profesori cu 50%. Această lege a fost promovată cu deosebit de multă uşurinţă, de parcă guvernul format din P.D.L. şi U.D.M.R. ştia că n-o să mai fie la putere după alegerile din noiembrie 2008 şi deci răspunderea pentru aplicare nu le mai revenea lor. Prezumţia s-a confirmat, deoarece guvernul aflat la putere între 2008 – 2012, condus de premierul Emil Boc, a ajuns în situaţia că nu poate aplica integral legea, nu atât din cauza crizei financiare care a cuprins şi ţara noastră, ci din cauza imenselor datorii lăsate moştenire de către guvernul precedent condus de Călin Popescu Tăriceanu). În loc să majoreze salariile personalului din învăţământ, guvernul condus de premierul Emil Boc le-a redus cu 25%, aşa cum a procedat cu întregul personal din sistemul bugetar.

În anul 1989, existau 4544251 elevi, iar în 2009 erau 2916206, revenind 19 elevi într-o clasă faţă de 30 în 1989, iar numărul mediu de ore pe săptămână în 1989 era de 34 faţă de 27 în 2009. Şi numărul studenţilor a crescut de la 164507 existenţi în 1989 la 673.000 în 2008.

În perioada de tranziţie a avut loc diluarea exigenţei şi autorităţii cadrelor didactice, privind educaţia civică a elevilor, care nu respectă regulile de comportare civilizată în societate, nu au cunoştinţe suficiente despre cultul muncii şi despre necesitatea desfăşurării activităţilor practice necesare vieţii. Generaţia de tineri născuţi în anul revoluţiei, sunt catalogaţi ca fiind pierduţi în tranziţie, deoarece sunt grăbiţi, superficiali, lipsiţi de capacitatea de selecţie a valorilor. Ei vor numai libertate, distracţie şi cât mai mulţi bani. Majoritatea dintre ei nu cunosc că banii se obţin prin muncă prin afaceri echitabile şi profitabile, ce pot fi organizate şi conduse de oameni bine educaţi şi foarte bine informaţi, care devin astfel numai prin studiu continuu, seriozitate, disciplină, perseverenţă şi respect pentru valorile materiale şi spirituale. Pentru aceşti tineri lipsa modelelor lasă loc cultului banului. Unii părinţi, nealocând suficient timp dialogului cu copii îi recompensează cu bani, ceea ce îi încurajează să devină răsfăţaţi, egoişti, individualişti, ajungând la un dezechilibru nesănătos. Cei mai mulţi devin nerăbdători în ascensiunea profesională şi socială. Trăsăturile importante ale acestei

generaţii – scoase în evidenţă de către psihologi şi sociologi. – sunt: atomizarea, percepţia acută a diferenţelor sociale, lipsa măsurii atunci când este vorba de împlinirea propriilor dorinţe. După opinia unor cadre didactice – ce se bucură de prestigiu – tinerii ajunşi la majorat în 2009 şi 2010, sunt caracterizaţi de sentimente de insecuritate, nemuţiţumiţi de viaţa pe care o duc, sunt rupţi de societatea construită de părinţii şi bunicii lor, nu au repere precum cetăţenia, patriotismul şi nici loialitatea faţă de societate. Ei sunt neinteresanţi de politică şi de implicare în societate. Opinia noastră exprimă ideea că ar fi deosebit de benefic pentru societate dacă în şcoală s-ar pune accentul pe asimilare de cunoştinţe în domeniul afacerilor, pe motivarea tinerilor de a crea modele de afaceri, a lucra în echipe, a folosi tehnologia informaticii, care stimulează inventivitatea, creativitatea şi îi umanizează pe oamenii.

Înainte de 1989, exista în România un control social puternic asupra tinerilor, care îi scutea pe părinţi de anumite responsabilităţi. Pentru orice manifestare de excces interveneau şcoala, organizaţiile de pionieri şi U.T.C. şi extrem de rare ori miliţia. Nu se punea problema unui mediu al violenţei, care se manifestă astăzi. Şcolile nu aveau nevoie de bodyguarzi, părinţii nu-şi etalau ostentativ reuşitele financiare, prin a le oferi maşini luxoase (nici nu aveau cum, deoarece într-o familie exista o singură maşină, majoritarea marca DACIA). Adolescenţii de astăzi simt că sunt minţiţi uneori de părinţi, dar cel mai mult de guvernranţii care conduc ţara. În perioada de tranziţie, o amprentă pe care societatea a pus-o asupra tinerilor este valorizarea mult mai accentuată a învăţării sociale. Cum şcoala nu reuşeşte să ţină pasul cu schimbările dinamice din societate, tinerii asaltaţi de avalanşa informaţională, se orientează mai mult spre exterior. Această disproporţie dintre educaţia formală şi informală contribuie foarte mult la definirea personalităţii tinerilor. Educaţia informală este nedirijată, neplanificată, foarte variată şi scăpată controlului. De aici sunt şi riscurile ce apar. Tinerii preiau şi asimilează valori din afară, iar şcoala se află într-o poziţie de inferioritate, încât devine o relicvă a educaţiei, în raport cu ce oferă viaţa ce-i atrag pe tineri făcându-le cu ochiul.

Astăzi, din nefericire nici toate cadrele didactice, nu cunosc că la baza existenţei omenirii se află interdependenţa dintre cei trei factori: natura, munca şi capitalul. Din această expresie reiese că oamenii din copilărie şi adolescenţă este necesar să înveţe, să se pregătească pentru viaţă, pentru ca ajunşi la maturitate, să poată lua contactul cu obiectele muncii din natură, care prin intermediul mijloacelor create şi mânuite de oameni, între care vor fi şi ei (maşini, unelte, calculatoare, telefoane), procurate cu bani (capital) să poată fi transformate în bunuri necesare vieţii. Copii nu sunt deprinşi cu regulile şi constrângerile specifice economiei de piaţă, în care competiţia şi concurenţa accerbă se manifestă zi de zi în toate domeniile. Ei se întâlnesc cu aceste cerinţe la angajare, deci la încadrarea în muncă. Deşi trebuie recunoscute meritele unor copii, care de la vârsta de 10 – 12 ani se dovedesc a fi inteligenţi, carismatici, şi relaxaţi, aşa cum rezultă din presă[104] unde se relata despre informaţiile transmise la emisiunea PRIMA TV, intitulată Te crezi mai deştept? În acea emisiune întrebările privind cunoştinţele acumulate în primii cinci ani de studiu, şi cunoştinţele copiilor, păreau a fi uitate de către cei mai mulţi dintre adulţi.

Educaţia făcută azi în şcoală, nu abordează decât în foarte rare cazuri, subiectul de strictă actualitate, acela de a nu accepta compromisuri, fie în alegerea formei de învăţământ şi a profesiei, fie în anturajele în care se angrenează, precum şi în dezvoltarea creativităţii la elevi. În perioada actuală, când viaţa de pe planetă este tot mai ameninţată de numeroşii factori de poluare a mediului înconjurător – din care ponderea cea mai mare o au ambalajele de toate tipurile – producătorii, distribuitorii şi consumatorii bunurilor au sarcina de a contribui la campania de colectare şi valorificare a ambalajelor şi resturilor provenite din acestea. Contrar acestui deziderat al omenirii, în şcoală copii nu primesc o educaţie suficientă privind protecţia naturii, pentru formarea unui adevărat cult în vederea evitării poluării mediului înconjurător. Ei nu primesc informaţiile necesare, ci rămân cu concepţia că mediul este adavărata Cenuşăreasă a politicilor

---

[104] Zziarl Eevenimentul Zilkei di in 22 mai 2007 p.4;

publice, ceea ce este deosebit de grav. Exemplul concret în acest sens îl reprezintă prezenţa în vecinătatea şcolilor a resturilor provenite din ambalajele produselor alimentare consumate de ei ca: dulciuri, produse de patiserie, îngheţată etc. În prezent planează suspiciuni asupra desfăşurării examenlor de bacalaureat şi a testelor naţionale, cu toate că în ultimii 18 ani au fost luate măsuri de secretizare a conţinutului subiectelor. (În anul 2006 subiectele de la bacalaureat s-au aflat de vânzare în piaţă cu o seară înainte de examen). Pentru a evita asemenea situaţii în 2007, toate variantele de subiecte au fost publicate pe situl Ministrerului Educaţiei şi Cercetării, încă din luna ianuarie. La scurt timp, au apărut culegeri de situri cu rezolvări pentru mai toate disciplinele. Rezultatele obţinute exprimă diferenţe extrem de mari în aprecierea lucrărilor de la examene, care pun serioase semne de întrebare profesorilor şi responsabililor din Minister.

Din dorinţa de-a alinia învăţământul românesc la cel din statele europene, s-a trecut la redactarea manualelor şcolare alternative. Dar în această acţiune s-au înregistrat mai multe anomalii aşa cum sunt: La aceiaşi disciplină au apărut până la maxim 38 variante de manuale, încât au ajuns să fie total nedumeriţi profesorii în alegerea celor după care să predea. În manualele de istorie alături de marile personalităţi, au apărut portretele unor vedete din televiziune. Majoritatea autorilor de manuale erau din Ministerul Educaţiei şi Cercetării, tocmai aceia ce aveau misiunea avizării lor spre tipărire.

Sărăcia existentă în ţară, nu a permis alocarea fondurilor necesare construirii de localuri pentru învăţământ, în locul celor necorespunzătoare, dotării cu materiale didactice, modernizării instalaţiilor sanitare şi majorării salariilor personalului din sistem. (Înainte de 1989 în şcolile care nu erau dotate cu laboratoare, exista cel puţin un colţ cu materiale didactice şi instrumente pentru demonstraţii practice la fizică, chimie şi biologie). Câteva date privind stadiul învăţământului şi tipăriturilor în anii 1974/75 şi 1983/84 sunt următoarele**105**:

---

[105] Statele Lumii dse la A la Z. Enciclopedie sub coordonarea lui Mircea Maliţa. Ed. Enciclopedică Bucureşri 1975 . Ediţia 1985 p. 316 şi 491;

Explicaţii Anul 1974/1975 Anul 1983/1984

…Nr. Elevi 389421 452215

Studenţi 152613 174042

Ttitluri de cărţi tipărite: 4212 în 72, 2 mi. l exemplare 5771 în 77, 4 mil. exemplare

Ziare coridiene: 20 în 80 o mil. exemplare 36 în 3, 6 mil. exemplare

Ziare locale (judeţene) 39 în 200 mil. exemplare 40 în peste 4 mil. exemplare

Principalele informaţii privind învăţământuul între anii 1999 şi 2004, aşa cum au fost reflectate în documentele oficiale erau:

Nrexplicaţii anul 1999 anul 2004…

Unităţi de învăţământ 27633 cu 3509449 elevi 14396 cu 4403880 elevi Grădiniţe 12531 cu 616313 copii 5687 cu 644911 copii

Şcoli 13154 cu 1959942 elevi cu cis. 1 – 8.7023 cu 970925 elevi incis.1 – 8.

Elevi în ciclul gimnazial 1309081 63095.

Personal didactic în şcoli 166332 150168

Personal didactic în ciclul gimnazial 102275 95069

Număr de licee 1370 cu 694376 elevi 1413 cu 773843 elevi

Personal didactic în licee 67238 62192

Şcoli profesionale 97 cu 222234 elevi 77 cu 189494 elevi

Şcoli postlice 90 cu 94700 elevi 79 cu 48693 elevi

Instituţii de învăţământ superior 121 cu 631 facultăţi 117 cu 742 ascultăţi

Număr de studenţi 452621 650335

Număr de studenţi în colegii 36028 43192

Număr de studenţi străini 12591 8935

Personal didactic 26977 30857

Potrivi ultimelor informaţii primite de la Ministerul Educaţiei şi Cercetării date publicităţii**106**, în anul 2007 – 2008 funcţionau în ţară 54 universităţi de stat cu 223 mii studenţi la învăţământul de zi,

---

106 Ziarul Evenimentul Zilei din 3 octombrie 2007 p.5;

finanţate de la buget şi cca. 180 mii studenţi la cursurile cu taxă. Toţi erau deserviţi de cca. 25 mii cadre didactice.

Începând din 1990, în învăţământul superior au avut loc schimbări importante şi s-au manifestat multe anomalii ca ex. studenţii din anii II şi III nu mai erau obligaţi să participe la muncile agricole, acţiuni de împăduriri, de curăţenie şi înfrumuseţare a parcurilor şi la pregătirea militară, atât băieţii cât şi fetele. S-a renunţat la examenul de admitre, cu exccepţia specialităţilor ce necesită probe practice şi acolo unde senatele au hotărât să efectueze câte o testare a cunoştinţelor. Prin înlocuirea concursurilor clasice, cu cele de dosare, li s-a oferit şansa candidaţilor la studenţie să se înscrie la mai multe facultăţi, chiar dacă nu corespund înclinaţiilor ce le au. Acest sistem – aproape generalizat în toată ţara – îi dezavantajează pe acei candidaţi care au terminat studiile liceale cu profesori exigenţi şi au beneficiat de note mai mici, însă posedă cunoştinţe mult mai vaste comparativ cu alţii, unde profesorii au fost mai indulgenţi şi i-au apreciat cu note mari în timpul celor patru ani de studii, deoarece în concursul de dosare, aprecierea se face după media obţinută în anii din liceu şi cea de la exmenul de bacalaureat. A cunoscut o foarte mare dezvoltare învăţământul superior de stat, care prin cele cele 54 universităţi cuprindea 253 mii studenţi, comparativ cu 1989, când existau 160 mii A luat fiinţă învăţământul superior privat, ce s-a extins cuprinzând în anul 2007 un număr de 117 universităţi în care se pregăteau peste 400 mii studenţi. Deci în întreaga ţară reţeaua de învăţământ superior, incluzând şi colegiile în anul 2007 erau înscrişi peste 650 mii studenţi. Opinia unor cadre didactice – ce se bucură de mare prestigiu. – bazată pe constatările comisiilor de licenţă, exprimă următoarele concluzii:

a) În perioada de tranziţie, universităţile, exercitau un marketing agresiv, pentru a-şi atrage cât mai mulţi studenţi, fapt concretizat prin aceea că numărul locurilor oferite era mai mare cu cca. 5 – 10% decât numărul absolvenţilor de liceu. Această tendinţă s-a manifestat până în 2010 când din locurile oferite cca. 105 mii, au rămas neocupate;

b) După 1989, se face o pregătire mai sumară a studenţilor, în

mod deosebit în învăţământrul superior privat;

c) Nici înainte de 1989 şi nici acum, nu s-a pus accentul pe practică, cu excepţia artelor plastice, medicinei, artei teatrale, educaţiei fizice;

d) Deşi înainte de 1989, practica avea un caracter formal, astăzi nu se face de loc, încât absolvenţii întâmpină mari dificultăţi după angajare;

e) Unii profesori continuă şi azi să predea după cursuri neactualizate, cu informaţii vagi, nefolositoare în ativitatea practică ca ex. istoricul disciplinei la care sunt titulari.

Diferitele modele de reformă, aplicate în învăţământ, semn al guvernărilor succesive, s-au suprapus şi au creat un hibrid, caracterizat printr-o înţelegere greşită a autonomiei financiare a universităţilor. Potrivit sistemului adoptat, în perioada de tranziţie, începând cu guvernarea CD din perioada 1996 – 2000, finanţarea universităţilor se face după numărul de studenţi, ceea ce a condus la înscrierea a cât mai mulţi studenţi din nevoia de a nu se sufoca din lipsa resurselor financiare. În felul acesta universităţile s-au transformat în adevărate feude locale, devenind părţi ale unor mecanisme ample de cooperare a personalităţilor aflate la putere în încercarea de dobândire a legitimităţii pierdute ori niciodată avute. Astăzi, nimeni nu a calculat raportul optim între nevoile de cadre cu pregătire superioară şi locurile potenţial disponibile ce vor exista pe piaţa muncii peste 3 – 4 sau 5 ani, când vor termina cursurile. Cel mai concret exemplu în acest sens îl constituie învăţământul medical, unde se pregătesc anual cu 2 – 3 mii de medici, mai mult decât necesar. În felul acesta România va deveni o ţară fără elite culturale, fără respect pentru culturalitate.

Înainte de 1989 nu se putea concepe practicarea şpăgii în instituţiile de învăţământ superior. Astăzi potrivit studiului realizat de Fundaţia Soros intitulat Sistemul Universitar Românesc, pe baza răspunsurilor date de peste 1.000 cadre didactice şi 1100 studenţi, la întrebări legate de propria persoană, organizarea şi funcţionarea sistemului universirsitar, autonomia universitară, corupţia academică şi procesul educaţional, a rezultat că şpaga este la loc de frunte în

sistemul educaţional, aşa cum rezultă din presa scrisă[107]. Din analiza rezultatelor studiului reieşea că 22% dintre studenţi au declarat că cineva de la facultate le-a cerut, cel puţin într-o situaţie, cadouri, bani sau servicii, 13% recunoscând că au dat curs cererilor cel puţin odată. Aproximativ 23% dintre cadrele didactice au declarat că li s-au oferit bani, cadouri, sau servicii de către studenţi, 7% din aceştia recunoscând că le-au acceptat. De asemenea înainte de 1989, nu se putea concepe ca lucrările de licenţă să fie copiate ori transmise de la un student la altul. În perioada de tranziţie, potrivit celor relatare în presă[108], peste 2600 de lucrări de licenţă elaborate pentru 45 de discipline puteau fi cumpărate de pe internet, cu 200 RON. Cazul a fost depistat la Universitatea Al. I. Cuza din Iaşi, unde 13 absolvenţi ai facultăţii de istorie şi-au recunoscut propriile lucrări, ce au fost piratate. (Cercetările au scos la iveală că piratarea ar fi fost realizată de proprietarul unei firme private, ce are sediul în apropiere de universitate, unde numeroşi studenţi şi-au tipărit şi legat lucrările. Pe Situl firmei respective care preciza că lucrările comercializate reprezintă doar materiale pentru documentare şi că cei care le achiziţionează sunt obligaţi să procedeze în temeiul legalităţii. Totuşi unii le-au cumpărat şi le-au predat în nume propriu.) De altfel sistemul de copiere la unele examene, inclusiv la cel de titularizare pe posturi era practicat frecvent în perioada de tranziţie.

Cadrele didactice din învăţământul superior, înainte de 1989 – care locuiau în cele 15 oraşe mari declarate închise – îşi dădeau copii la învăţământul superior seral, de teama că după absolvire să nu fie reapartizaţi în provincie. (De cele mai multe ori studenţii prezentau adeverinţe de salariat fictive, pentru a fi admişi, ei practic stăteau ziua acasă şi seara frecventau cursurile. Era o metodă inteligentă de ocolire a cadrului legal. Astăzi asemenea procedee au dispărut cu desăvârşire). Alegerea profesiei, de cele mai multe ori se făcea la îndemnul părinţilor, fără să ţină cont de vocaţia tinerilor. O perioadă îndelungată erau foarte apreciate facultăţile de medicină (la care se

---

[107] Ziarul Curentul din 11 iulie 2007 p.4;
[108] Ziarul Cotidianul din 8 noiembrie 2007 p 10;

prezentau, până la 18 – 20 candidaţi pe un loc, ca în perioada de tranziţie, la unele centre universitare nou înfiinţate să existe 1 – 2 candidaţi pe un loc), construcţiile navale, cibernetica, mecanica fină. Imediat după 1989, s-a înregistrat o adevărată explozie de candidaţi la specialităţile psihologie, sociologie, jurnalistică (ştiinţele comunicării), drept şi economie, profesii ce erau marginalizate şi puţin apreciate în perioada comunistă.

Accesul elevilor studenţilor la biblioteci era gratuit, astăzi este pe bază de abonament plătit, iar la toate celelalte surse de informaţii ca publicaţii periodice, tipărituri şi internet, se face numai contra-cost. Absolvenţii învăţământului superior, care solicitau să părăsească ţara, erau obligaţi să plătească o parte din taxele de şcolarizare. În prezent nu se mai percep asemenea taxe nici de la cei care s-au pregătit în cadrul locurilor subvenţionate de stat. (Opinia mea – care coincide cu a oamenilor responsabili de modul cum sunt cheltuiţi banii publici – este că ar trebui să fie recuperate măcar o parte din acestea, deoarece ei pleacă cu studiile încheiate şi ne lasă şi mai săraci. Nivelul nostru de dezvoltare economică nu ne permite să facem acte de caritate pregătind specialişti pentru Canada, S.U.A., Marea Britanie, Germania, Italia, care sunt mult mai bogate decât noi. Eu aprefciez că racolarea de cadre cu pregătire superioară şi stimularea emigrării, constituie o formă mascată de exploatare şi de sărăcire a ţării în epoca modernă).

În ultimii 3 – 4 ani şi la noi în ţară, dascălii moderni au ajuns la concluzia că prin metode de predare interactivă stimulează curiozitatea studenţilor prin exerciţii de realitate simulată, aşa cu este cazul la Academia Navală „Mircea cel Bătrân „din Constanţa, unde este cel mai modern simulator de navigaţie din ţară. Cu ajutorul acestuia pot fi simulate manevrele navelor prin strâmtorile intens circulate precum Dardanele, Gibraltar, Málaga, Dover, sau Canalul de Suez.

După 1990 au fost înfiinţate facultăţi de medicină în centrele universitare Arad, Braşov, Constanţa, Oradea şi Sibiu, unde se pregătesc medici care nu au asigurate condiţii de pregătire similare, cu cele existente în cele şase centre tradiţionale: Bucureşti, Cluj-Napoca, Craiova, Iaşi, Timişoara şi Tg. Mureş ca spitale, unde măcar odată în cei 6 ani, de studiu să poată vedea cazuri rare de afecţiuni, laboratoare,

aparatură medicală şi altele. Anual se pregătesc în prezent cu cca. 2000 medici mai mult decât necesităţile economiei, ceea ce nu este rău, deoarece creşte competiţia. La examenele de rezidenţiat din 2004 s-au prezentat 2300 medici pentru 2000 locuri disponibile, în 2005 pentru 1800 locuri disponibile s-a prezentat 2100 candidaţi, iar în 2009, pentru 2100 locuri s-au prezentat 4300 candidaţi. În 2010 sistemul sanitar se confruntă cu tendinţa ca un număr tot mai care de indici solicită plecarea din ţară, fiind nemulţumiţi de nivelul redus al salariilor, comparativ cu cel din statele din UE.

Înainte de 1989 în toate instituţiile de învăţământ se realiaza o pregătire temeinică, ce a fost demonstrată de numeroasele premii obţinute de reprezentanţii ţării noastre la competiţiile internaţionale, cât, şi de aprecierea pozitivă de care se bucurau cei plecaţi din ţară, nemulţumiţi de regimul comunist. De asemenea aprecieri se bucură şi cei plecaţi să lucreze peste hotare după 1989. Pregătirea şcolară mediocră ce se realizează astăzi este oglindită şi prin procentul redus de promovabilitate atât la testele naţionale, cât şi la examenul de bacalaureat. Până şi la examenul pentru obţinerea permisului de conducere auto, rezultatele sunt sub toate aşteptările. După cum rezultă din presă[109], cei mai slabi candidaţi sunt din capitală, unde doar 30% reuşesc să fie admişi la examenul teoretic. Acest aspect este deosebit de grav, cu atât mai mult cu cât regulile de circulaţie ar trebui să fie cunoscute şi respectate de către toţi cetăţenii în calitatea lor de pietoni. Dar conform celor publicate în presă[110] din cercetarea Publicul şi ştiinţa rezultă că 80% din populaţia ţării noastre nu dispune de cunoştinţele ştiinţifice elementare şi de un vocabular ştiinţific activ. În 2005 România ocupa locul 24 din 29 state potrivit Eurobarometrului special 224 şi tendinţa s-a păstrat şi în anii următori. În mod concret, în 2005, conaţionalii noştri au răspuns corect, în medie la 6, 6 întrebări din totalul de 13 întrebări de cunoştinţe generale, comparativ cu media de 8, 2 răspunsuri corecte primite la nivelul UE. În anul 2009 media răspunsurilor corecte date

---

[109] Ziarul Cotidianul din 17 mai 2007 p.3;
[110] Ziarul Evenimentul Zilei din31 iulie 2010 p.3;

de români a fost de 6, 5 din 13 întrebări de cunoştinţe ştiinţifice actuale. Cel puţin unul din trei români aveau cunoştinţe precare de genetică, fizică, sau medicină. Cercetătorii au fost uimiţi de faptul că pentru 42% dintre români Soarele se învârte în jurul pământului, chiar dacă erau majoritari cei ce au răspuns corect. Din studiu a mai rezultat că pentru români oamenii de ştiinţă sunt potenţial periculoşi deoarece ar putea avea prea multă putere. Trei sferturi au afirmat că ştiinţa le schimbă viaţa prea repede, iar 59% au considerat că omenirea se bazează prea mult pe ştiinţă şi prea puţin pe credinţă. Concluzia cercetătorilor este că avem unul dintre cele mai mari deficite de cunoştinţe ştiinţifice, în context european, dar unul dintre cele mai înalte niveluri ale credinţei şi practicilor religioase. Mai mult românii cred în miracole sau în oameni posedaţi de diavol, dar şi în para şi pseudoştiinţe, precum horoscopul şi acceptă superstiţiile. Oamenii de ştiinţă apreciază că ura şi individualismul ce caracterizează pe mulţi dintre compatrioţi este atribuită lipsei de cultură şi educaţie civică. Manifestarea acestor metehne este dovedită de faptul că mulţi au înţeles că în democraţie se poate trăi după bunul plac fără obligaţii, şi fără respectarea regulilor instituite în societate. Pericolul, afirmă specialiştii este că societatea românească riscă să nu mai poată evolua, ca dezvoltare socio-culturalo-economică, deoarece o naţiune are cu atât mai mari şanse de dezvoltare economică, de prosperitate şi împlinire a principiilor democratice, cu cât mai mulţi cetăţeni şi conducători dispun de un stoc minim acceptabil de cunoaştere ştiinţifică. Această concluzie este strict necesar a fi adusă la cunoştinţa parlamentărilor, a tuturor cadrelor didactice din învăţământul românesc, şi celor ce activează în domeiul mass-mediei, ce au cea mai mare putere de influenţare a nivelului de cunoştinţe ale populaţiei.

Fenomenul cel mai negativ din învăţământul românesc, manifestat în perioada de tranziţie, este incapacitatea de cuprindere a tuturor copiilor în sistemul şcolar obligatoriu. Aşa cum relata presa centrală[111], acest fenomen este prezent şi în Bucureşti, unde cca. 15% din copii de romi din cartierul Ferentari nu sunt înscrişi şi nici nu

---

[111] Ziarul Adevărul din 18 octombrie 2007 p.5;

frecventează şcoala.

În anul 2007, pentru eşecul din învăţământ a fost acuzat premierul Tăriceanu, fapt relatat de presa centrală[112]. Din aceasta rezultă că Asociaţia Profesională pentru Educaţie şi Cercetare EDU CER, a trimis o scrisoare deschisă premierului, în care critica „incriminarea sistemului de educaţie, formare profesională şi cercetare în aceeaşi tipare vechi, comuniste". Între argumente se înscriau evaluările internaţionale ale învăţământului preuniversitar, unde România se afla pe locul 36 din 42 ţări luate în studiu, precum şi faptul că nicio universitate românească nu se afla între primele 500 din lume. De astfel şi Federaţia Educaţiei Naţionale – organizaţie care apără interesele economice, sociale şi profesionale ale personalului din sistemul educaţional – militează pentru un învăţământ bazat pe calitate şi performanţă, susţinut corespunzător din punct de vedere financiar potrivit importanţei sale strategice şi recunoaşterii importanţei sociale a meseriei de dascăl, aşa cum relata şi o publicaţie locală[113], care condamna modul în care Guvernul a înţeles să răspundă la problema discriminării între profesori, educatoare, învăţători şi institutori, (ce erau în număr de peste 50.000) cărora le menţineau normele didactice de 25 ore în loc de 18 cât prevedea Statutul Personalului Didactic adoptat de senat în 28 iunie 2007.

Aprecieri negative cu privire la învăţământ, au fost făcute şi în rapopitul România Educaţiei şi Cercetării, prezentat în 12 iulie 2007 la palatul Cotroceni, precum şi în Raportul Comisiei Prezidenţiale ale cărei concluzii, aşa cum arăta două din cotidienele centrale[114] şi[115] au fost prezentate de către preşedintele României Traian Băsescu, care a afirmat: „că menţinerea actualului sistem de învăţământ pune în pericol competitivitatea şi prosperitatea ţării, deoarece sistemul educaţional este ineficient, inechitabil şi de slabă calitate"...Păstrarea actualului sistem de învăţământ este o chestiune de siguranţă

---

[112] Ziarul Curentul din 11 iulie 2007 p 8;
[113] Ziarul Tribuna Sibiului din 18 iulie 2007 p 3;
[114] Ziarul Adevărul din 13 iulie 2007 p.20;
[115] Ziarul Evenimntul Zilei din 13 iulie 2007 p.3;

naţională, de unde rezultă că problemele trebuie rezolvate acum, astfel se vor răsfrânge negativ asupra societăţii în viitor. Faptul că preşedintele ţării recunoaşte aceste lacune existente în învăţământul românesc constituie un gest pozitiv. Dar este deosebit de grav că el nu a intevenit la guvern să ia măsurile necesare pentru ameliorarea situaţiei existente. Atât domnia sa cât şi parlamentarii trebuie să reţină că niciodată nu va veni nimeni din afară să ne îndemne a aplica măsuri concrete pentru asigurarea organizării şi desfăşurării învăţământului la nivelul cerinţelor actuale.

În perioada de tranziţie toate şcolile au fost dotate cu calculatoare, dar aşa cum a declarat presei preşedintele Federaţiei Educaţiei Naţionale, în anul 2007, abia cca. 30% dintre profesori ştiau să utilizeze calculatorul în procesul educaţiei, fiind în măsură să prezinte lecţii interactive.

Deşi reformele din învăţământ aplicate după 1990 au dat greş, universităţile de stat sunt tot mai profitabile, aşa cum rezultă din declaraţiile de avere ale celor 43 de rectori, din care 13 au realizat venituri între 50 – 85 mii e/an. Concluzia se desprinde din informaţiile oficiale**116** de unde se constată că cei mai bogaţi rectori sunt cei ce au salariile mici obţinute de la catedră, însă ei au aumulat averi mari din activitatea de cercetare, ştfiinţifică, din participarea în comisiile de admitere, de licenţă, masterat, doctorat, de evaluatori, sau cenzori, din consiliile de administraţie, acordaea de consultanţă ori deţinerea altor funcţii publice.

Începând cu anul de învăţământ 2005 – 2006, în baza unei Hotărâri de Guvern (H.G.88/2005) s-a trecut la aplicarea directivelor cuprinse în Magna Chartum Universitatum de la Bologna (Italia), potrivit cărora structurară studiilor universitare se desfăşoară pe trei cicluri: licenţă, masterat şi doctorat (L.M.D.) cu durate studiilor de 6, 4, respectiv 3 ani, care corespunde cerinţelor acestui început de secol XXI apreciat ca necesar societăţii cunoaşterii. Potrivit acestor cerinţe şi la noi în ţară, pregătirea studenţilor se face pe următoarele domenii de studii:

---

116 Revista Capital din 19 octombrie 2009 p.1o;

a) Ştiinţe exacte: matematică, fizică, chimie, informatică, Ştiinţe ale naturii: bilogie, geografie, ştiinţe ale mediului, Ştiinţe umaniste: filosofie, limbă şi literatură (limbi străine), limbi moderne aplicate, istorie, studii culturale (americane, iudaice, etnologie şi folclor, biblioteconomie, Teologie: ortodoxă, romano-catolică, reformată, baptistă etc; Ştiinţe sociale şi politice: sociologie şi asistenţă socială, ştiinţe politice, relaţii internaţionale şi studii europene, ştiinţe administrative, ştiinţe ale comunicării, ştiinţe ale educaţiei, psihologie; Ştiinţe economice: economie, administrarea afacerilor, finanţe, contabilitate, statistică şi informatică economică, economie şi afaceri internaţionale, management, marketing; Ştiinţe sociale şi politice: sociologie şi asistenţă socială, ştiinţe politice, relaţii internaţionale şi studii europene, Arte plastice şi decorative; Cultură fizică şi sport: cultură fizică şi sport; Ştiinţe militare şi informaţii, fiecare cu câte 180 credite;

b) Ştiinţe juridice: drept; Ştiinţe inginereşti: calculatoare şi tehnologia informaţiei, geniu, geodezie, inginerie aerospaţială, inginerie chimică, inginerie civilă şi instalaţii, inginerie de armament, rachete şi muniţii, inginerie electronică şi telecomunicaţii, inginerie energetică, inginerie geologică, inginerie industrială, ingineria materialelor, inginerie mecanică, ingineria mediului, ingineria navală şi navigaţie, ingineria sistemelor, inginerie şi management, ingineria transporturilor, mecatronică şi robotică, mine, petrol şi gaze, ştiinţe inginereşti aplicate; Ştiinţe agricole şi silvice: agronomie, horticultură, silvicultură, zootehnie, biotehnologie, fiecare cu câte 240 de credite; Arte: teatru, cinematografie şi media, muzică între 180 – 240 credite;

c) Arhitectură şi urbanism: arhitectură între 180 – 360 credite şi urbanism cu câte 180 credite;

d) Medicină: medicină umană şi medicină veterinară cu câte 360 credite.

Anomalia existentă în învăţământul superior de stat, este aceea că cca. 15% din studenţi urmează învăţământul superior fără taxe, ceea ce este o discriminare după opinia specialiştilor.

3.2 Cercetarea ştiinţifică.

În România a existat o activitate destul de bogată în domeniul

cercetării şi înainte de 1944, când stimulaţi de condiţiile favorabile existente, oamenii de ştiinţă români au obţinut rezultate meritorii în multe domenii, ale activităţii ştiinţifice contribuind la creşterea prestigiului ţării pe plan mondial.

După eliberare au fost asigurate ştiinţelor istorice condiţii favorabile de afirmare prin crearea institutelor de istorie din Bucureşti şi Cluj, precum şi a institutului de studii istorice şi social-politice. În acestea personalităţi ca: C. Daicoviciu, P. Constantinescu-Iaşi, A. Oţelea, D. Prodan, Ioan Moga, Ştefan Pascu, C.C. Giurescu şi alţii au creat lucrări valoroase şi au elaborat studii ample privind istoria patriei. În domeniul filosofiei, pe baza studiilor şi cercetărilor de istorie a fost elaborat tratatul de istorie a gândirii sociale şi filosofice din România. La dezvoltarea ştiinţelor filosofice şi-au adus contribuţia A. Joja, C. Gulian, D.D. Roşca, Gall Ernő, Al. Tănase, Dan Bădărău, P. Botezatu şi alţii. În domeniul lingvisticii, reputaţi cercetători au continuat tradiţiile din ţara noastră, prin apariţia lucrării «Gramatica limbii române» (2 volume), «Dicţionarul limbii române contemporane» (4 volume), «Atlasul lingvistic român», «Contribuţii la istoria limbii române literare în sec. XIX-lea», «Dicţionarul limbii poetice a lui M. Eminescu».

Au fost înfiinţate: Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice, Academia de Ştiinţe Agricole şi Academia de Ştiinţe Medicale, care au imprimat un nou impuls cercetărilor în domeniile respective. Activitatea de cercetare s-a desfăşurat cu bune rezultate şi în centrele teritoriale ale academiei din Cluj-Napoca, Iaşi, Timişoara, Craiova, Braşov, Sibiu, Ploieşti, Arad.

La afirmarea literaturii române au contribuit scriitorii şi poeţii, care şi-au continuat activitatea de pe poziţii democratice: M. Sadoveanu, T. Arghezi, G. Călinescu, Camil Petrescu, Geo Bogza, Al. Philippide, Zaharia Stancu, Mihai Beniuc Eugen Jebeleanu, M.R. Paraschivescu, M. Banuş, R. Boureanu şi alţii precum Vadim Tudor şi Adrian Păunescu. Acesta din urmă a fost trecut după 1989 într-un con de umbră din cauză că înainte era poetul ce-l proslăvea pe Ceauşescu. Datorită compromisului său cu Ceauşescu, şi nu cu regimul comunist, în 1973 a înfiinţat Cenaclul Flacăra, unde au fost atrase cele mai înzestrate talente ale vremii. Prin cele peste 1600 de spectacole de

muzică şi poezie prezentate în timp de 12 ani în diferite oraşe ale ţării, au înfrumuseţat serile poporului român, ce trăia în casele neîncălzite şi beneficia de apă caldă doar două zile pe săptămână. Prin acesta a adus căldura în casele oamenilor şi ideea solidarităţii, a conştiinţei naţionale, a iubirii de familie, de părinţi, sau copii. El a fost un poet de o forţă uriaşă dăruit de Dumnezeu cu un talent şi o putere creativă fără frâu, reuşid să compună şi să editeze peste 50 volume de poezii, ce însumează cca. 300.000 de versuri, care îl situează ca fiind cel mai prolific poet român. Cenaclul Flacăra, deşi era foarte apreciat, în general de tineri, şi-a încetat activitatea, fiind interzis în 1985, din cauza decesului a 5 tineri din Ploieşti, ce au fost călcaţi în picioare în urma unei busculade create după întreruperea bruscă a spectacolului ca urmare a unei furtuni violente apărute pe neaşteptate. Din acel moment el a devenit incomod, deoarece rivaliza cu cuplu Ceauşescu în ceea ce priveşte audienţa la public, şi cpacitatea de a aduna mulţimea la un loc. Înfiinţarea cenaclului şi a revitei Flacăra s-au făcut cu aprobarea lui Ceauşescu, care şi-a găsit un instrument de fortificare a puterii în persoana lui Adrian Păunescu El nu uita niciodată să nu amintească celor prezenţi la spectacole că ceea ce văd şi simt datorează conducătoruluii suprem, care vorbeşte prin gura lui. De aici concluzia că el a făcut un mare serviciu propagandei comuniste şi lui Ceauşescu personal… Meritele lui au început să fie recunoscute abia după moarte, care a avut loc în 5 noiembrie 2010. A fost înhumat în 7 noiembrie 2010, fiind aşezat în aleia scriitorilor din cimitirul Bellu din Capitală.

Atitudinea scriitorilor s-a făcut cunoscută nu numai prin creaţiile lor, ci şi prin presa de specialitate: «TRIBUNA POPORULUI»; «LUMEA»; «ORIZONT»; «REVISTA LITERARĂ», dar şi prin Scânteia, organul de presă al P.C.R. care a publicat multe aspecte din viaţa şi orientarea scriitorilor, poeţilor, compozitorilor şi artiştilor plastici.

În 1946 a apărut revista «CONTEMPORANUL», iar în 1956 a reapărut revista «KORUNK» în limba maghiară:

Începând cu anul 1945 scriitorii s-au organizat în «Societatea Scriitorilor, care din 1949 a fost reorganizată în «Uniunea Scriitorilor». În cadrul acesteia şi-au desfăşurat activitatea personalităţi tinere ca:

Ana Blandiana, A.E. Bacoński, Nina Cassian, Al. Ivansiuc, Dumitru Popescu, Veronica Porumbacu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Titus Popoviciu, Marin Preda, Eugen Barbu, precum şi scriitori de limba maghiară Nagy István, Kovács György.

Critica şi istoria literară a fost reprezentată de personalităţi ca G. Călinescu, Tudor Vianu, Şerban Cioculescu, O Crohmălniceanu, George Ivaşcu, Al. Balaci, Dumitru Micu şi alţii.

În domeniul picturii s-au remarcat personalităţi care datorită operelor create s-au bucurat de mare prestigiu ca Marius Bunescu, Corneliu Baba, Alexandru Cicurencu, Aurel Ciupe, Octav Angheluţă şi alţii. Sculptura a fost reprezentat de către Vida Geza, C. Medrea, Romul Ladea, Gh. Anghel, Ion Irimescu. Cultura muzicală s-a bucurat de mare apreciere, nu numai în tară, ci şi peste hotare fiind reprezentată de compozitori de excepţie şi foarte mare valoare ca: G. Enescu, Gh. Dumitrescu, Paul Constantinescu, A. Mendelson, Sigismund Toduţă, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, M. Socor.

Mişcarea teatrală s-a remarcat prin dramaturgii Aurel Baranga, Mihai Davidoglu, Horia Lovinescu, Paul Everac, Dumitru Radu Popescu, şi alţii.

Valoarea creaţiilor literare, artistice şi muzicale ale reprezentanţilor din acele vremuri, rămâne nealterată chiar dacă unii după anul 1965 au proslăvit cultul lui N. Ceauşescu, deoarece se impunea cenzura.

După eliberare au cunoscut un avânt şi ştiinţele pozitive. Şcoala românească de matematici a fost foarte bine reprezentată prin savanţi de talie mondială ca: Gh. Vrânceanu, D. Barbilan, H. Hulubei, E. Bădărău, Şerban Ţiţeica. În domeniul chimiei s-au afirmat: C. Neniţescu, R. Cernătescu, I. Murgulescu. În ştiinţele medicale s-au evidenţiat prin cercetări remarcabile efectuate în edocrinologie, inframicrobiologie, neurologie, şi medicina internă: I.C. Parhon, Ştefan Milcu, Ana Aslan, St. S. Nicolau, A. Kreindler, O. Sager, N. Gh. Lupu, Iuliu Haţegan, I. Arsene şi alţii. Prin cercetări efectuate în ramura ştiinţelor tehnice ca aerodinamica, structura şi termodinamica zgurelor metalice, teoria legilor interne ale electromegnetismului, rezistenţa materialelor, s-au remarcat: Elie Carafoli, Remus Răduleţ, I.S.

Gheorghiu, Şt. Nădăşan, C. Miclosi şi alţii.

La scurtă vreme după instaurarea lui Ceauşescu în fruntea partidului şi statului, a început să fie pus un accent mai mare pe activitatea de cercetare. Astfel în cea de a IV-a sesiune a Marii Adunări Naţionale, ce a avut loc în zilele de 20 – 21 decembrie 1965 a fost aprobată Legea cu privire la înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea «Consiliului Naţional al Cercetării şi îndrumării Activităţii de Cercetare ştiinţifică». Cu acest prilej, au fost scoase în evidenţă unele din cercetările de seamă efectuate de către oamenii de ştiinţă români în domeniul matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, medicinei, ştiinţelor agricole şi altele. La acea dată funcţionau în ţară 264 unităţi de cercetare ştiinţifică din care: 53 institute ale academiei, 163 de unităţi departamentale şi 48 laboratoare uzinale, unde îşi desfăşurau activitatea peste 23.000 de cadre cu studii superioare şi 820 catedre din învăţă – amântul superior în cadrul cărora lucrau peste 13.000 de cadre didactice cu pregătire ştiinţifică superioară. În perioada 1960 – 1965, cercetătorii din ţară au abordat peste 60.000 de teme de cercetare, deşi unii şi-au manifestat în public opiniile potrivit cărora importul de utilaje, maşini, procese tehnologice şi licenţe îi scuteşte de cercetare, făcând chiar propuneri pentru desfiinţarea unor unităţi de cercetare;

Activitatea de cercetare ştiinţifică din ţară a fost analizată, mai detaliat, în Plenara C.C. a P.C.R. desfăşurată în perioada 21 – 23 decembrie 1966. Din expunerea făcută cu acest prilej de către şeful statului, au reieşit că începând cu anul 1966 au fost înfiinţate:

a) Institutul de cercetări electronice;

b) Institutul de cercetări şi proiectări pentru automobile şi tractoare;

c) Institutul de cercetări şi proiectări pentru maşini-unelte şi agregate;

d) Institutul de cercetări şi proiectări pentru maşini de ridicat şi transportat;

e) Institutul de cercetări şi proiectări navale;

f) Centrul de cercetări şi proiectări pentru cazane;

g) Centrul de cercetări şi proiectări pentru utilaj chimic. Tot

atunci s-a afirmat că era necesară acordarea unei atenţii sporite îmbunătăţirii calităţii şi performanţelor tuturor produselor şi valorificării superioare a acestora la export. În contextul existent, s-a scos în evidenţă faptul că în 1964, ţara noastră a obţinut pe tona de maşini unelte 420 £, în timp ce – după cum reiese din presa economică internaţională – în acelaşi an Bulgaria a obţinut 500, Franţa 968, Germania 946, iar Elveţia 1724 £. De asemeni s-a subliniat că era strict necesară reducerea cheltuielilor de producţie şi în mod deosebit a celor materiale, menţionând că la noi cheltuielile materiale în industrie reprezentau cca. 63% din valoarea producţiei globale, în timp ce în statele cu economie dezvoltată acestea se situeau între 3 – 35%). Începând cu această dată s-a afirmat că era necesară eliminarea rebuturilor şi interzicerea cuprinderii prin plan a unor rebuturi, care reprezintă cheltuieli neproductive, precum şi pe extinderea comerţului exterior, prin creşterea volumului şi diversificarea produselor oferite pe piaţa internaţională, precizând că volurul comerţului exterior al ţării noastre era de două ori mai mic pe cap de locuitor decât al Bulgariei, de trei ori mai mic decât al Cehoslovaciei şi de cinci ori mai mic decât al Germaniei Democrate. În 1970, existau în ţară peste 5.000 unităţi de cercetare ştiinţifică în care îşi desfăşurau activitatea 37.000 oameni comparativ cu anul 1938, când funcţionau 51 unităţi cu 303 oameni. În acelaşi an a fost înfiinţat Consiliul National pentru Ştiinţă şi Tehnologie, sub aripa căruia au fost finalizate studii privind:

a) Descoperirea şi valorificarea unor materii prime, indigene;

b) Perfecţionarea proceselor tehnologice, reducerea consumurilor materiale şi energetice;

c) Procedee de obţinerea a noi mărci de oţeluri, polimeri, mase plastice, antidăunători, cauciuc sintetic, fire şi fibre chimice, coloranţi, medicamente, iar în agricultură au fost create noi soiuri de plante tehnice, cereale, legume, fructe.

În drumul lung spre comunism, România a întâmpinat şi alte evenimente, cu semnificaţii deosebite şi interesante. Unul dintre acestea a fost Congresul Educaţiei Politice şi al Culturii Socialiste, care a avut loc între 2 – 4 iunie 1976. Din expunerea lui N. Ceauşescu prezentată în faţa participanţilor intitulată: «Cu privire la activitatea

politico-ideologică şi cultural-educativ de formare a omului nou, constructor conştient şi devotat al societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi al comunismului în România»[117] reiese tematica vastă la care s-a referit în aproape toate cuvântările rostite cu diferite prilejuri, însă de data aceasta le-a prezentat într-un mod detaliat, încât s-a desprins că edificarea societăţii socialiste, înfăptuirea revoluţiei culturale a dus la înflorirea artei şi culturii, la succese remarcabile în formarea omului nou. Partidul Comunist şi-a demonstrat capacitatea de a construi o industrie modernă, de-a conduce ţara pentru a realiza cea mai dreaptă orânduire, asigurând punerea în valoare a bogăţiilor naturale ale ţării şi ridicarea nivelului de trai al poporului. Într-o perioadă relativ scurtă a fost lichidat analfabetismul, s-a realizat o amplă revoluţie culturală şi s-a desfăşurat o vastă activitate de educare a maselor.

Potrivit liniilor directoare ale activităţii de educaţie revoluţionară, socialistă ale oamenilor muncii din România, munca este factorul determinant în formarea conştiinţei socialiste, în educarea morală şi politică a maselor. Societatea pe care o făurim este a celor ce muncesc, ce se întemeiază pe munca creatoare, pe munca liberă, despovorată de exploatare, care constituie unica sursă a sporirii avuţiei naţionale, a prosperităţii şi bunăstării personale. În societatea pe care se construieşte, învăţământul constituie factorul principal de educaţie şi formare a omului nou, de aceea partidul va continua cu toată perseverenţa şi fermitatea legarea strânsă a şcolii de cercetare şi producţie.

O îndatorie permanentă a întregii activităţi politico-idoelogice şi culturale va fi educarea tuturor oamenilor şi în mod special al tineretului în spiritul dragostei faţă de ţară şi al patriotismului revoluţionar, socialist, deoarece numai dezvoltând recunoştinţa şi preţuirea faţă de strămoşii care, cu sacrificii şi jertfe uriaşe au apărat fiinţa naţională a poporului, au purtat steagul luptei pentru liberate şi neatârnare, pentru dreptate naţională şi socială, vom reuşi să sădim în conştiinţa oamenilor sentimentul răspunderii faţă de moştenirea

---

[117] Ziarul Scânteia din 3 iunie 1976 p.

înaintaşilor şi hotărârea de-a duce mai departe, în noile condiţii istorice făclia progresului şi civilizaţiei. Atunci s-a subliniat din nou că a fi patriot şi a-ţi sluji ţara înseamnă a face totul pentru a spori avuţia naţională, proprietatea socialistă, a nu precupeţi nimic pentru înfăptuirea politicii partidului comunist, a fi gata oricând să faci totul, mergând până la sacrificiul suprem pentru a apăra libertatea, independenţa, integritatea ţării şi măreţele cuceriri revoluţionare. O parte din aceste îndemnuri au fost readuse în atenţia cadrelor didactice din domeniul ştiinţelor sociale şi învăţământului politic, cu ocazia consfătuirii ce a avut loc în ziua de 7 octombrie 1976[118].

În activitatea de cercetare, la începutul anului 1976 îşi desfăşurau activitatea peste 140 mii de oameni, care şi-au adus o contribuţie deosebită la modernizarea industriei şi agriculturii, la soluţionarea unor probleme complexe ale dezvoltării economico-sociale. Tot cu acel prilej s-a hotărât organizarea festivalului naţional «Cântarea României», competiţie de mare amploare ce a continuat până în 1989.

Cu toate rezultatele meritorii obinute, trebuie scos în evidenţă faptul că prin interzicerea deplasării peste hotare a cercetătorilor şi limitării abonamentelor la publicaţiile ştiinţifice străine s-a creat o stare de izolare aproape totală faţă de restul statelor civilizate, astfel încât s-a adâncit decalajul între economia României faţă de statele dezvoltate.

Lipsa unor progrese din cercetare şi proiectare a fost pusă şi pe seama salarizării modeste practicată în acest domeniu, cât şi instituirii sistemului de a li se reţine 10% din salarii, până la intrarea în funcţiune a capacităţilor noi proiectate, respectiv până la asimilarea în fabricaţie în staţiile pilot a noilor produse create. Pentru a primi indemnizaţii mai mari cei din proiectare fundamentau consumurile specifice de materiale cu mare «indulgenta», creând rezerve încă din această fază, astfel încât din cantităţile de tablă determinate pentru a fabrica 10 bucăţi de vagoane, frigidere, ori maşini agricole, fabricanţii realizau 11 bucăţi. Procedeul era un mod inteligent de fentare a

---

[118] Ziarul Scânteia din 8 octombrie 1976 p. 2-4;

prevederilor legale).

Din nefericire, în perioada de tranziţie, cercetarea din România a continuat să fie supusă unor privaţiuni cu totul nedorite. Potrivit informaţiilor primite de la Institutul Naţional de Statistică „**119**cu privire la activitatea de cercetare, rezultă că în anul 2006 au fost alocate cercetării 1, 56 miliarde lei, reprezentând 0,46 din PIB, (comparativ cu 0,41 în 2005), din care 1, 31 miliarde reprezentând 84, 3% au fost alocaţi pentru cheltuieli curente şi 246, 6, milioane, reprezentând 15, 7 % pentru cheltuieli de capital.

La sfârşitul anului 2006 îşi desfăşurau activitatea în cercetare 42220 salariaţi faţă de 41035 în 2005 din care: 30122 erau cercetători deţinând 71, 3%, în scădere cu 0,8% faţă de 2005. Cei mai mulţi cercetători activau în învăţătamântul superior, respectiv 53, 4%, urmat de întreprinderi 26, 7%, sectorul guvernamental 19, 5% şi cel privat nonprofit 0,4%. Iar din altă publicaţie **120** rezultă că restructurarea din cercetare a afectat în cea mai mare măsură, institutele de cercetări din agricultură. Acestora le-au fost programate pentru 2007, finanţări de 27, 9 milioane RON, aferente celor 85 proiecte, care se referă la dezvoltarea agriculturii şi satului românesc în condiţiile integrării europene. Intenţia factorilor de decizie din Ministerul Agriculturii este ca cele 60 unităţi de cercetare existente la începutul anului 2007, să fie grupate în jurul a şase institute naţionale în funcţie de profil. La ceiaşi dată din cei 7.000 angajaţi existenţi, doar 1.000 erau cercetători, iar din cele 60 mii ha. teren aflat în posesia staţiunilor de cercetări agricole, doar jumătate era folosit în acest scop. Aceste câteva informaţii demonstrează că guvernanţii aflaţi la cârmele ţării, nu cunosc că în condiţiile vieţii contemporane şi ale pericolelor provocate de globalizare cunoaşterea şi descoperirea noului sunt mai importante pentru bunăstarea oamenilor şi progresul societăţii, decât capitalul, munca şi alţi factori ce concură la creşterile economice. De asemeni ei nu au cunoscut că cercetarea contribuie cel mai mult la dezvoltarea economică, pe termene medii şi lungi, şi că aceasta

---

119 Ziarul Adevărul din 18 septembrie 2007 p.26;
120 Ziarul Evenimentul Zilei din 27 februarie 2007 p. 12;

iseamnă transformarea banilor în cunoaştere şi că inovarea înseamnă transformarea cunoaşterii în bani. Aceste cerinţe sunt perfect valabile în perioada crizei, cu care este confruntată şi ţara noastră din 2008. În acest context, priamentarii ar trebui să stimuleze agenţii economici pentru a pune un accent mai mare pe cercetare, inovare, care sunt soluţii viabile pentru traversarea crizei.

Odată cu 1.01.2007, când a avut loc intrarea ţării noastre în Uniunea Europeană dobândirea cunoştinţelor noi şi cercetarea au devenit probleme cruciale. Din evoluţia cercetării după 1989, rezultă că se manifestă deosebit de multe lacune în acest domeniul. Unul din acestea fiind acela că ţara noastră contribuie la bugetul de cercetare al Uniunii Europene cu sume mult mai mari decât este capabilă să absoarbă prin propriile proiecte. Cu toate că în ultimii 2 – 3 ani de după 1989, cercetarea ştiinţifică din ţară a făcut unele progreze concretizate şi prin recunoaşterea de către Institutul de Informare Ştiinţifică de la Philadelphia a 7 – 8 reviste, monitorizate de ei. Prin aceasta a fost recunoscută respectarea unor criterii de calitate, de vizibilitate, a numărului de cititori, frecvenţei de apariţie. În întreaga perioadă de tranziţie cercetarea românească s-a confruntat cu aceiaşi lacună, lipsa resurselor financiare, care au obstrucţionat nu numai atragerea celor mai merituoşi tineri pentru a lucra în acest domeniu, ci mai ales dotarea cu aparatura necesară. După cum relata în 2007, preşedintele Academiei Române prof. Dr. Ionel Haiduc**121**: Dacă nu investim acum în cercetare riscam să devenim căpşunari şi în tehnologie. Acesta era un semnal de alarmă pentru guvernanţii aflaţi la putere şi în opoziţie, deoarece după aderarea la U.E. ne învârtim într-un cerc vicios: dacă nu avem laureaţi ai premiului Nobel, nu beneficiem de bani pentru aparatură. Soluţia posibilă de aplicat este colaborarea cu institute şi universităţi bine dotate. Acest mod de abordare pune certătorii noştri într-o poziţie de inferioritate, ei neapărând ca titulari, ci numai colaboratori în proiectele conduse de alţii. Situaţia creată, se traduce prin aceea că ai noştri sunt cu munca, iar ei cu foloasele, respectiv banii. Din cele de mai sus se pot desprinde

---

[121] Ziarul Adevărul din 11 mai 2007 p. 18 ;

câteva concluzii:

— Guvernanţii aflaţi la putere trebuiau să ţină cont de recomandările Academiei Române, în probleme economice, de mediu şi cultură, să aloce mai mulţi bani pentru cercetare;

— Fondurile existente, să nu mai fie dispersate, ci atribuite cu precădere universităţilor de elită, care sunt bine apreciate şi recunoscute azi peste hotare: Babeş-Bolyai Cluj Napoca, cea din Bucureşti, Al. I. Cuza Iaşi, Politenica Iaşi şi Politehnica Bucureşti;

— Pentru a depăşi stadiul în care se află, cercetarea trebuie să se bucure de atenţia cuvenită şi aceasta se poate concretiza prin alocarea de fonduri, ce se vor recupera înzecit după aplicarea în practică a rezultatelor cercetării.

Din cauza sărăciei, în prezent, multe invenţii ale românilor, sunt păstrate până în momentele când se vor descoperi materialele şi tehnologiile pentru aplicarea lor. După informaţiile oficiale publicate în presa**122**, la saloanele de inventică de la Geneva, românii au obţinut numeroase premii pentru invenţiile prezentate, aşa cum a fost cazul în 2001, când toate cele 63 de lucrări româneşti au fost premiate. Pentru invenţiile din domeniile: tehnic, biologie, medicină, farmacie, construcţii, tehnologia informaţiei, agricultură, nanotehnologii, optoelectronică, autorii români au ocupat locul I în lume. La noi are loc un fenomen paradoxal, capacitatea de absorbţie în cercetare şi în producţie a propriilor specialişti este foarte redusă. În asemenea situaţii ei găsesc soluţia şi pleacă într-o ţară superdezvoltată unde sunt primiţi cu braţele deschise. În felul acesta statele cu economii avansate obţin pe gratis, specialişti, care contribuie la prosperitatea şi îmbogăţirea lor.

În perioada de tranziţie, deşi au pătruns în tară multe companii transnaţionale, aşa cum relata presa**123** niciuna nu îşi creează departamente proprii de cercetare, ci prefea să apeleze la firmele internaţionale de cercetare de piaţă, fiind atrase de premisa unui know-how specializat existent în companiile mama existente în ţările

---

122 Ziarul Adevărul Economic nr.14 din 7-14 aprilie 2004 p.12;
5 8 Ziarul BUSINESS Standard din 28 august 2007 p. 08;

de unde provin. În felul acesta sunt obstrucţionaţi şi limitaţi specialiştii autohtoni de a-şi pune în valoarea potenţialul ştiinţific de care dispun.

În contextul integrării în U.E. Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Materialelor, este ca un centru de excelenţă pentru cooperarea internaţională. Acesta – cu sprijinul U.E. – are proiecte şi acorduri bilaterale şi de educaţie de nivel înalt cum sunt: doctorate, masterate şi cursuri post – universitare[124]. Direcţiile principale de cercetare ale institutului, în anul 2007 erau:

a) Materialele avansate pentru aplicaţii speciale;
b) Dispozitive miniaturizate cu materiale dielectrice de tip ZST;
c) Fizica temperaturilor joase şi supraconductivitate;
d) Fizica semiconductorilor şi structuri complexe;
e) Magnetismul stării solide;
f) Sistemul cu dimensionalitate redusă;
g) Compozite bazate pe polimeri şi non particule de carbon;
h) Nanofire şi nanotuburi;
I) Materiale piezoceramice pentru senzori şi traductori;
l) Structura şi dinamica materialelor condensate, precum; Microstructura defectelor în materialele solide. Iar colaborarea externă se concretiza în derularea a peste 50 proiecte cu parteneri străini; 12 proiecte internaţionale, cu finanţare externă şi cooeditor la revista «Jurnal of Optielectronic and Advanced Materials», singurul din ţară dedicat fizicii materialelor avansate, care este cotat pe plan internaţional.

Cu toate progresele obţinute în cercetare, trebuie să arătăm că din studiul efectuat de Institutul de Inovaţie şi Tehnologie din Mastricht, elaborat sub egida Comisiei Europene, potrivit celor publicate în presă[125] rezultă că România se situa pe locul 49, ultimul, după Cipru. Aprecierea s-a făcut luând în calcul indicatorii ce exprimau: condiţiile existente în fiecare ţară pentru dezvoltarea potenţialului de inventivitate:

a) Fondurile alocate pentru activităţile de cercetare-dezvoltare,

---

[124] Ziarul Adevărul din 28 martie 2007 p. 3;
[125] Ziarful Adevărul din 28 martie 2007 p.3;

considerate o condiţie-cheie pentru creativitate;

b) Preocuparea pentru dezvoltarea inventivităţii, la nivelul firmelor şi companiilor;

c) Performanţa în muncă şi activitatea de business, ca valoare adăugată în domeniul inovaţiilor;

d) Rezultatele de succes obţinute în know-how. Asupra acestor aspecte ar trebui să reflecte nu numai parlamentarii, dar şi oamenii de afaceri, care dispun de resurse financiare imense şi le irosesc în interesul pur personal, fără nicio importanţă pentru ţară.

3.3 Cultura înainte şi după 1989.

Încă din 1948 sociologia din ţară condusă de Dimitrie Gusti a fost trecută la index şi toţi reprezentanţii Şcolii sociologice au fost atacaţi. Dimitrie Gusti a fost eliminat din viaţa publică şi nu a mai fost reconfirmat în Academie. De altfel sociologia la noi au cunoscut următoarea evoluţie:

— În 1948 a dispărut din curricula universitară şi din Academie;

— Între 1948 – 1955 nu s-a pomenit nimic de sociologie;

— În 1956 a luat fiinţă la Institutul de Cercetări Economice o secţie de monografii, ce efectuau cercetări economice la sate;

— În 1962 la Institutul de Filosofie al Academiei a luat fiinţă un grup, ce efectua cercetări sociologice în întreprinderile industriale mari;

— Între 1966 – 1978 la Universitatea din Bucureşti exista o secţie de Sociologie de sine stătătoare, unde se pregăteau sociologi, iar în 1978 sociologia a fost comasată cu alte discipline de la universitate;

— După 1962 sociologia şi Şcoala lui Dimitrie Gusti, a fost reabilitată pentru a servi ca factor legitimator pentru noua generaţie de politicieni comunişti, iar după 1965, a fost reconstruită, pentru a fi acceptabilă şi chiar folositoare lui Ceauşescu;

— Din 1966 sociologia a revenit în universitate, unde a funcţiuonat ca secţie separată, până în 1978, când a fost desfiinţată.

După moartea lui Stalin, în politica culturală din ţară a intervenit o uşoară liberalizare care a durat până după ascensiunea lui Ceauşescu, când s-a impus proslăvirea cultului personalităţii şi prin

operele literare.

În anul 1970 – 71 – aşa cum a rezultat din expunerea prezentată de N. Ceauşescu în Plenara C.C. al P.C.R. din 3 noiembrie 1971, cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătăţirea activităţii ideologice, ridicarea nivelului general al relaţiilor din societate pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste şi comuniste – dezvoltarea culturii şi creaţiei literare se prezenta astfel:

Nr. crt. Indicatori u/m anul 1938 anul 1970

…1. Teatre şi instituţii muzicale: număr 18 143

2. Spectatori şi auditori milioane 1, 6 12

3… Cinematograf unităţi număr 338 6275

4. «spectatori milioane 41, 4 198, 7

5 Cămine culturale, cluburi şi case de cultură număr 3704 7 774.

6 Formaţii artistice de amatori număr 3500 25453

7. Activitatea editorială: a) titluri de lucrări total: din care:

8. – lucrări originale număr 1900 2998

9. – traduceri număr 400 931

10. Tiraj total din care:

mil. exemplare 8, O 59, 3

11. – lucrări originale mil. Exemplare 6, 5 40, O

12. – traduceri mil. exemplare 1, 5 18, 6

13. Biblioteci publice – unităţi 3100 8142

14 – volume existente mil. exemplare 1, 1 47, 6

15. Ziare, reviste şi alte publicaţii periodice tiraj anual mil. exemplare 650 1333

16. Muzee: – unităţi 83 293

17. – vizitatori mii 875 8772

18. Radio şi televiziune:

— Abonameente la radioficare mii 252 3075

— Abonamente la televiziune mii – 1484

Din expunerea făcută a reieşit că programul de educaţie socialistă era o cerinţă imperioasă a etapei respective de dezvoltare ascendentă a societăţii româneşti. Deoarece în ultima vreme, s-a făcut simţită o oarecare atmosferă de mulţumire, de erodare a spiritului revoluţionar şi pe alocuri o atitudine «intelectualistă», peste 500 mii

dintre participanţii la dezbateri, au făcut zeci de mii de propunei foarte valoroase. Organizarea întregii vieţi sociale pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste, impune să existe o disciplină şi ordine desăvârşită în gospodărirea mijloacelor materiale şi financiare de care dispun unităţile. Furturile, sustragerile, delapidările, de orice fel, lovesc în interesele tuturor oamenilor muncii, sunt acte ostile construcţiei socialste. Comuniştii trebuie să ne a dovadă de modestie, simplitate, să combată manifestările de îngâmfare şi aroganţă, să lupte cu ardoare pentru adevăr, pentru dreptate şi libertate, să iubească munca, să pună pe primul loc interesele poporului, înţelegând că între interesele personale şi cele generale ale întregii societăţi nu există nicio contradicţie ci, dimpotrivă este o strânsă unitate dialectică, că asigurând dezvoltarea generală a ţării, se asigură ridicarea nivelului de trai al fiecăruia. (Deşi în 1982 peste 350 persoane, majoritatea intelectuali şi-au pierdut locurile de muncă, fiind acuzaţi că au participat la conferinţele publice aşa-zisei meditaţii transcendentale. Aceasta a fost apreciată de liderii comunişti ca o sectă ce ar fi urmărit scopuri ascunse. În realitate nu era decât un experiment – aprobat de partid – în ideea că prin erxtinderea în masă, se va o ţine o miraculoasă creştere a productivităţii muncii. La scurtă vreme după descoperire, a fost apreciată ca o activitate subversivă, similară cu neofascismul sau iniţa trădare. Atunci Institutul de Psihologie a fost desfiinţat, iar angajaţii adepţi ai mişcării au fost daţi afară, primind funcţii în munci necalificte. Consecinţele negative sunt resimţite de către aceştia şi azi, deoarece, în urma proceselor intentate după 1990 de a li se recunoaşte vechimea în muncă, nu au putut dovedi cu acte că au fost persecutaţi politic, întrucât cei ce le-au desfăcut contractele de muncă nu au precizat nimic, ci au afirmat doar de fantasmagogice conspiraţii antistatale, nefiind în stare să aducă niciun fel de dovezi, astfel că petiţionarii au rămas păgubiţi fără vină).

Între manifestărilde de cea mai mare amploare menite să înfăptuiască prevederile Programului de măsuri pentru aplicarea hotărârilor Congresului al XI-lea şi ale Congresului Educaţiei Politice şi Culturii Socialiste, în domeniul muncii ideologice şi cultural-educative, a fost Festivalul Naţional «Cântarea României». În anul 1979 acesta se

afla la a 2-a ediţie. Aşa cum se relata în presă[126] şi-a propus:

a) Eliminarea najunsurilor manifestate la prima ediţie;

b) După încheierea acţiunii de masă, să continue organizarea şi altor ample manifestări culturale-educative de genul «Memoria Argeşului»; «Comorile Albei»; «Pontica»; «Silvania Sălaj»; «Luna Culturii Tulcene»; «Primăvara Arădeană»; «Primăvara Culturală Bucureşteană»; «Toamna Orădeană» şi altele prin care să contribuie la popularizarea în rândul maselor a marilor transformări ce au avut loc în anii construcţiei socialiste;

c) Extinderea activităţii brigăzilor ştiinţifice, a lectoratelor de educaţie materialist-ştiinţifică, în comune, unităţi economice şi militare;

d) Să fie activizate universităţile cultural-ştiinţifice, care în anul 1979 aveau înscrişi în cele 2503 unităţi peste 650 mii de cursanţi, fiind prezente în toate localităţile urbane şi în 83% din localităţile rurale (ideea este salutară, însă s-a aplicat în foarte mică măsură, şi a avut o influenţă redusă în rândul maselor care erau preocupate să-şi procure alimentele necesare vieţii);

e) Susţinerea şi stimularea participării maselor la creaţia ştiinţifică şi tehnică prin cuprinderea în programele de creaţie a celor 51200 teme, iniţiate de către peste 800 mii de oameni şi stimularea participării individuale şi colective la acţiunile de modernizare a producţiei, perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie şi asimilarea de produse noi:

f) Îmbunătăţirea conţinutului şi calităţii creaţiilor, a spectacolelor, a nivelului interpretativ a celor 140 mii formaţii şi cercuri în care erau cuprinşi cca. 3 milioane de artişti amatori.

Înainte de 1989, a fost pus un accent deosebit de mare pe îndoctrinarea întregii populaţii cu ideologia marxistă. Copii de vârstă preşcolară erau cuprinşi în organizaţia «Şoimii Patriei», cei până la vârsta de 14 ani, în organizaţiile de «Pionieri», tinerii până la 28 ani în «Organizaţiile Uniunii Tineretului Comunist» (U.T.C.), iar studenţii în «Uniunea Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România» (U.A.S.C.).

---

[126] Ziarul Scânteia din 4 ianuarie 1979 p. 1 şi 4 ;

Ei dispuneau în fiecare centru universitar de faimoase Case de Cultură, care în perioada de tranziţie au devenit instituţii publice cu personalitate juridică, ce au rolul principal de socializare a studenţilor, de atragere lor spre desfăşurarea unor actrivităţi precum cursuri de teatru, dans, dansuri folclorice, modeling, organizarea de traninguri, concursuri tematice.

Prin toate acestea, tinerii erau mobilizaţi să-şi însuşească cele predate în formele de învăţământ în care erau încadraţi, să se pregătească pentru viaţă, astfel încât să fie în măsură să aplice atât cele învăţate cât şi ideologia partidului. În acele vremuri, cu toate restricţiie impuse, lumea acţiona cum credea de cuviinţă. Regimul punea presiune pe popor, să ştie de frică, să ştie cine este stăpânul. Pentru cei mulţi, bucuria era un sentiment interzis, când nu era strict legat de programul partidului. După 1989, în condiţiile democraţiei s-a renunţat la formele şi mijloacele utilizate, care se bazau pe mobilizarea mai mult obligatorie a tinerilor şi adulţilor la numeroasele activităţi cum au fost festivalurile «Cântarea României»; «Daciada», festivalurile locale, zonale, judeţene, prilejuite de anumite evenimente. Astfel că în perioada de tranziţie prelungită, activează deosebit de puţine ansambluri foclorice, formaţii de dansuri, vocale, instrumentale care au rezistat în timp datorită ambiţiei, perseverenţei şi tenacităţii instructorilor, membrilor componenţi (participanţi) şi ajutorului financiar din partea sponsorilor. Încă din trim I 1991 prin noul statut adoptat «Centrele judeţene de consevare şi valorificare a tradiţiei şi creaţiei populare» (fostele Centre judeţene de îndrumare a Creaţiei Populare şi a Mişcării Artistice de Masă), deşi sunt recunoscute ca instituţii de specialitate cu profil ştiinţific şi metodologic, având drept obiectiv fundamental cunoaşterea, păstrarea şi promovarea tradiţiilor şi valorilor culturii populare, începând cu 1 aprilie 1991 au trecut la autofinanţare. (motivul este lesne de înţeles: veşnica criză de bani). Cei care au votat această lege nu au cunoscut că manifestările culturale precum Cântarea României, nu era creaţia comuniştilor, ci îşi au originea din perioada regatului României, iar în Transilvania au fost creaţia patrioţilor români ce se opuneau politicii de deznaţionalizare aşa cum a fost cazul Reuniunii române de catâri şi muzică de la Lugoj, a

Societăţii pentru fond de teatru român înfiinţată în 1869 la Deva, a ASTREI înfiinţată la Sibiu în 1861. Toate au urmărit emanciparea prin cultură a poporului român. În 1932 a apărut legea pentru organizarea bibliotecilor şi muzeelor publice în oraşe şi comune, iar în 1933 a apărut legea privind crearea Fundaţiilor culturale Regale ale României, cuprinzând toate fundaţiile existente la acea dată. În 1937 a apărut Decretul-lege privind înfiinţarea Străjerilor ţării, organizaţie pentru tineret de pregătire sportivă şi militară.

Dacă înainte de 1989 atacul conducerii P.C.R. era îndreptat mai mult spre instituţiile de artă profesioniste, de data aceasta tirul a fost orientat împotriva instituţiilor culturale neprofesioniste. Prin măsura luată s-a dat o lovitură grea activităţii de valorificare a bogăţiei uriaşe, inedite prin diversitate, naturaleţe, folclorului nostru, ce constituia prilej de mândrie naţională, care stârnea uimirea străinilor ce ne vizitau ţara sau participau la programele prezentate peste hotare.

În locul mijloacelor tradiţionale, au apărut forme şi posibilităţi noi de petrecere a timpului liber şi mai puţin de culturalizare, aşa cum sunt: barurile, discotecile accesul la internet, participarea la festivităţi cum sunt Ziua îndrăgostiţilor, zilele dedicate fiecărei localităţi, cele prilejuite de sărbători precum Datini şi obiceiuri de iarnă, (Capra, Ursul, Călușarii, Măştile, Pluguşorul, Festivalul de datini şi obiceiuri de iarnă organizat la Sibiu, Deschide uşa creştine organizat în jud. Argeş, Târgul Sărbătorilor de iarnă, organizat în jud. Bihor, Hristos se naşte salăviţi-l organizat la Slobozia), Sărbătoarea de Kirwai, organizată la Anina (jud. Caras-Severin, prilej când are loc parada portului popular, dansuri, ridicarea pomului de Kirwai şi un bal, instruţatul Boului, ce are loc în localitatea Figa de lângă Beclean, Festivalul medieval organizat la Castelul Corvinilor de la Hunedoara (care în 2008 era la a 3-a ediţie) şi obiceiuri noi – mai puţin tradiţionale – aşa cum sunt «Festivalul sarmalelor», «Castanelor», «Cireşelor», «Liliacului», «Berii», «Vinului», «Clătitelor», «Peninsula», (organizat la Tg, Mureş), «Bazarul de Crăciun». Unele din acestea au împrumutat denumiri străine ca ex. Turdafest, sau Fânfest (organizat la Roşia Montană, cu scop electoral şi pentru atenuarea supărării oamenilor ce urmează a fi strămutaţi, pentru extinderea exploatării minereurilor aurifere de

către compania canadiană Gold Corporation). Cu ocazia unor astfel de festivităţi centrele localităţilor devin adevărate furnicare de oameni din toate vârstele, fiind prezenţi comercianţii cu oferte din cele mai diverse (obiecte din lemn, piele, împletituri, ceramică, covoare ţărăneşti, costume populare, bijuterii, dar şi destul de multe kitsch-uri), precum cântăreţi şi orchestre de muzică de toate genurile. Cel mai îngrijorător aspect este că folclorul autentic a început să fie contaminat de cel urban, caracterizat ca o cultură vie, ce se adaptează cu rapiditate tendinţelor moderne. Acesta are componente cântecele de mahala precum manelele şi bancurile, care definesc societatea contemporană urbană.

În perioada de tranziţie, dinamica vieţii urbane face ca oamenii să nu mai dispună de timp pentru desfăşurarea unor practici ample şi atunci acestea sunt concentrate, încât impactul folclorului cu mass-media este covârşitor. Spaţiul din mediul urban este animat de o cultură mereu schimbătoare, care absoarbe şi asimilează elemente din alte culturi aşa ca ex. obiceiurile practicate în S.U.A. de Sfântul Valentin şi Hallowen. Cu toate acestea, există puţine localităţi în care s-au păstrat şi se practică obiceiuri străvechi ce dau satisfacţii locuitorilor şi celor ce la practică. Aşa este cazul cu Pluguşorul, un obicei cu caracter agrar practicat în satul Vad, comuna Şercaia din jud. Braşov. În judeţul Bistriţa Năsăud obiceiul asemănător este «Pluguşorul» sub denumirea de «Boii Sângeorzului", iar în jud. Mureş este practicat obiceiul numit «Pogăniciul" pentru a juca tânăra, mireasă, când seara se încing din nou jocurile. În Maramureş, în localitatea Surdeşti, obiceiul este cunoscut de «Udătoriu.

Progresele din tehnologie permit în zilele noastre să poată fi salvate de la degradare prin conservare a operelor din patrimoniu cultural, care cu ajutorul internetului sunt accesibile din orice colţ al lumii. În acest context trebuie să subliniem că la Muzeul Satului «Dimitrie Gusti» din capitală a fost demarat încă de la începutul anului 2006 proiectul Biblioteca de imagini. În cadrul proiectului au fost conservate peste 15.000 de fotografii şi clişeee pe sticlă realizate în perioada 1928 – 1936 în cercetările monografice ale echipei conduse de profesorul Dimitrie Gusti. Piesele conservate se afla într-un depozit

conceput după standarde europene, cu spaţiu climatizat şi mobilier special.

Faţă de peste 400 săli de cinematograf câte existau înainte de 1989, mai erau în funcţiune la începutul trim. IV 2009 doar 33, toate în mediul urban. Locul filmelor de pe marile ecrane a fost preluat de micul ecran, existent la domiciliul majorităţii familiilor.

În prezent sunt relativ puţine emisiuni care contribuie la culturalizarea oamenilor. Motivul este uşor de explicat: Profitând de libertinismul acordat privind libera exprimare, scenariştii, regizorii şi cei ce dau undă verde prezentării emisiunilor pe micul cran, acceptă transmiterea de imagini şi informaţii cu un conţinut derudtant, cu scene de groază, de violenţă, cu crime şi alte fapte antisociale. Prin emisiunile de divertisment, se speculează setea de informaţii a oamenilor având numai influenţe negative asupra comportamentului lor. Astfel de emisiuni sunt acceptate de oamenii săraci, care trăiesc în mizerie şi şi-au pierdut în mare parte responsabilităţile sociale şi reperele socio-culturale. În faţa unor asemenea programe, cei mai vulnerabili sunt copii, care vizionează din curiozitate tocmai acele emisiuni ce sunt avertizate prin semnele specifice că sunt interzise minorilor fără acordul părinţilor. Toate acestea au loc sub genericul că mas-media este barometrul democraţiei, în realitate ele fiind organizate şi difuzate în goana după profit.

În viitorul apropiat audienţele TV vor fi analizate de către Asociaţia Română de Măsurare a Audienţelor (A.R.M.A.), care a organizat – aşa cum relata presa[127]primul seminar internaţional din ţară dedicat în exclusivitate problemelor legate de măsurarea audienţelor TV. Ideea organizării unui astfel de seminar a venit din nevoia de a oferi membrilor plătitori ai ARAMA mai mult decât informaţii seci de audienţă. Şi telespectatorii sunt tot mai interesaţi să cunoască informaţiile reale privind audienţa. Dacă până în prezent asemenea informaţii erau transmise de fiecare post în parte, de cele mai multe ori erau falsificate prin exagerarea numărului de auditori, pentru a dobândi credibilitate. Pe fondul calităţii slabe a emisiunilor de

---

[127] Ziarul Business Standard din 18 mai 2007 p. 18;

televiziune, în ultima vreme teatrul revine în forţă, deoarece oamenii sunt majoritatea sătui de calitatea şi conţinutul submediocru al emisiunilor de televiziune şi pentru că simt nevoia să respire un aer curat cu oxigen adevărat, se duc la teatru ori la un concert bun.

După 1989 piaţa media din ţară a cunoscut o extindere explozivă. Au apărut peste 20 posturi de televiziune ce transmit programe cu acoperire în toată ţara şi alte peste 150 de studiouri locale şi zonale, la care se adaugă emisiunile a peste 20 posturi străine, a căror emisiuni sunt titrate în limba română. Deci, din acest punct de vedere telespectatorii au de unde alege. Presa scrisă a cunoscut o extindere fără precedent, cuprinzând peste 300 publicaţii centrale, zonale şi locale cu apariţii zilnice, săptămânale, lunare ori la alte intervale.

În prezent, foarte mulţi oameni aleargă după bani. Munca şi banii în psihologia umană, sunt apreciate, ca fiind totul, în timp ce cultura e nimic, de unde reiese că partea materială este cea mai importantă. Deci, în perioada de tranziţie pe care o traversăm, oamenii nu au o viziune clară despre cultură şi nu-şi dau seama de importanţa economică a culturii. Cu toate acestea există şi unii, ce au iniţiative demne de luat în seamă privind informarea corectă a tinerilor privind trecutul nu prea îndepărtat al epocii de aur. Aşa cum a fost relatat în presa centrală[128], la Muzeul Naţional de Istorie din capitală a fost organizată expoziţia intitulată Epoca de aur între propagandă şi realitate, ce s-a deschis în 26 inauarie 2007, tocmai în ziua în care Ceauşescu ar fi împlinit 89 de ani. În expoziţie au fost expuse unele cadouri primite de dictator, înregistrări audio şi video de la discursuri, obiecte de artă plastică şi decorativă, fotografii-documente, şi mici reconstituiri de interior de locuinţă din perioada comunistă, pentru a ilustra starea şi viaţa naţiunii din acea perioadă (programul de alimentaţie ştiinţifică, raţionalizarea energiei termice şi electrice). În centrul unei săli a fost expusă masa pe care dictatorul semna documentele în timpul mandatului său. Dar şi relicve ale epocii de aur ca: sticle de lapte, canistre de benzină, şi numere de înmatriculare cu şi

---

[128] Ziarul Adevărul din 25 ianuarie 2007 p.2 ;

fără soţ, precum şi cărţi interzise, în timpul regimului comunist, aparatura de ascultare aparţinând fostei securităţi, o uniformă de colonel şi cartea de muncă a lui Ceauşescu. Toate exponatele au rolul de-a demonstra cum a fost falsificată istoria, cum a acaparat-o pentru propriul interes, etapele în care s-a dezvoltat cultul personalităţii. Din fotografiile expuse se observă contrastul dintre viaţa plină de huzur trăită de familia Ceauşescu şi cea a românilor. În timp ce membrii familiei jucau biliard, participau la mese îmbelşugate, oamenii obişnuiţi stăteau la cozi imense pentru pâine, unt, sau butelii de aragaz. Tot din presă[129] rezultă că şi la muzeul Unirii din Alba Iulia a fost organizată la începutul lunii martie 2007 o expoziţie cu obiecte, fotografii şi documente inedite din perioada lui Nicolaie Ceauşescu. Aici vizitatorii au avut prilejul să vadă fotografii ale vizitelor efectuate în Alba Iulia, însemne ale P.C.R. medalii şi diplome. Un real interes au prezentat pentru copii celebrele costume de pionier, cu însemnele specifice: cravata roşie, şnurul galben şi bascul. Semne de nedumerire au trezit prezenţa în expoziţie a sticlei de lapte, canistrei de benzină, a unor almanahuri, reviste, precum şi bancnotele şi monedele din acea perioadă. În expoziţie au fost expuse şi documente de urmărire ale fostei securităţi, între care face parte şi celebrul angajament de informator, ce avea următorul conţinut: Cunoscând că apărarea patriei şi securităţii statului este o datorie de onoare, mă angajez să sprijin în mod secret, organizat şi sigur Organele de securitate.

O expoziţie similară a fost organizată – aşa cum relata presa judeţeana[130] – şi la Cisnădie sub titlul Pilonii comunismului în Cetatea Cisnădiei». Expoziţia cuprinzând peste 400 de obiecte ce constituie «amintiri ale comunismului» a avut scopul de-a arăta cât de mult s-a păstrat în sufletul oamenilor şi cât le-a influenţat gândirea totalitară. Motto-ul expoziţiei a fost: Cei care uită trecutul, riscă să-l retrăiască. Între obiectele prezentate au fost: poza cu Abecedarul, televizorul, DACIA, sticlele de lapte, trofee, diplome, publicaţiile «Scânteia», «Femeia», «Angajamentul pionierului», «Carnetul de

---

[129] Ziarul Adevărul din 19 maritie 2007 p. 30;
[130] Ziarul Tribuna Sibiului din 19 februarie 2007 p.8;

membru de partid», «vechi bancnote de 5 lei», care vorbesc despre existenţa în mrejele comunismului. Expozita a înfăţişat cei 7 piloni ai comunismului: Educaţia, Partidul, Ideologia, Presa, Economia, Duşmanii poporului şi Modelul.

În capitală, Arhivele Naţionale ale României, au organizat în data de 3 octombrie 2005, la sediul central din Bd. Regina Elizabeta 49, sesiunea ştiinţifică intitulată De la Gheorghiu-Dej la Ceauşescu – mecanismenle de control al puterii la vârful P.C.R., care a fost urmată de o masă rotundă cu titlul «Trecutul e o ţară străină – comunismul românesc, între memoria vie şi memoria documentară». Aceasta a avut loc în ziua de 4 octombrie 2005, la care au participat: istorici, politologi, filologi, preocupaţi de memorialistica perioadei ceauşiste. Ambele manifestări au încercat să prezinte comunismul din perspectiva celor care au trăit în acea perioadă, care, a reprezentat un fragment important din viaţa cotidiană. Alt motiv a fost trezirea unei reacţii din partea celor foarte tineri, pentru care Ceauşescu e doar un personaj istoric, iar comunismul în general este o epocă istorică.

În perioada de tranziţie, cultura trece printr-o criză de idei cuplată cu cea financiară. Principalele blocaje din cultura română – aşa cum s-a relatat de presă[131] sunt determinate de:

a) Absenţa unei pieţe a ideilor de specialitate;

b) Exclusivismul culturii generale în spaţiul public;

c) Lipsa de comunicare între spaţiul dominat de cultura generală şi cel în care, izolate şi precare încearcă să se constituie culturile de specialitate, ca discipline autohtone;

d) Absenţa dezbaterilor privind raporturile dintre cultura generală şi cea de specialitate, pentru a crea vizibilitate publică celei de specialitate în vederea constituirii pieţii viabile ideilor specifice. Cu toate acestea există şi preocupări concrete pentru a revitaliza manifestările culturale. Unele din acestea au fost prezentate de presa cantrală[132] aşa cum sunt:

Serbările medievale organizate, începând din 2007 în fiecare an

---

[131] Ziarul Evenimentul Zilei din 23 octombrie 2007 p. 27;

[132] Ziarul Curentul din 16 noiembrie 2007 p.07;

la Braşov, unde a avut loc în prima ediţie. Acestea au fost organizate de către Consiliul judeţean şi Asociaţia «Viva la Muzica» unde în cele trei seri au avut loc turniruri medievale – la care au participat cascadori profesionişti – expoziţii de artă, târguri meşteşugăreşti, spectacole de dans, teatru, muzică veche, şi muzică medievală, precum şi o paradă a participanţilor. Manifestările s-au încheiat cu un foc de artificii;

Întâlnirile Bucovinene, organizate odată la patru ani, în zona Câmpulungului Moldovenesc. La acest festival internaţional, la care participă Polonia, Ungaria, şi Ucraina, se organizează anual, prin rotaţie în fiecare din ţările amintite. În 2007, festivalul a fost organizat în ţara noastră, în perioada 22 – 23 iulie. Cu acest prilej au fost prezentate parada portului tradiţional, târgul de meşteşuguri, dansuri populare şi au avut loc dezbateri pe teme legate de originile bucovinene;

Festivalul artistic Puzzle Proiect, organizat în capitală, pe terasa «La Motoare. Evenimentul aflat în 2007, la cea de a 2-a ediie a cuprins expoziţii, proiecţii video, works-chopuri, şi concerte. Participanţii au avut prilejul să urmărească zilnic demonstraţii de pictură pe ziduri, expoziţii foto şi au avut ocazia să participe la ateliere de pictură. Tot în Bucureşti a avut loc în 3 noiembrie 2007, la Palatul Ştirbei spectacolul susţinut de orchestra Naţională de Folclor intitulat «Toamna târzie la palat» unde alături de melodii populare şi cântece de petrecere, au fost prezentate şi microrecitaluri ale muzicii populare, iar cvartetul «Valenţe umane» a interpretat muzica clasică. Tot în capitală în perioada 15 octombrie – 2 noiembrie a avut loc festralul «Maraton la Preoteasa», organizat cu prilejul sărbătoririi a 70 ani de activitate a Casei de Cultură a Studenţilor Preoteasa. Festivalul s-a încheiat în parcul Crângaşi, unde cele mai renumite trupe din Bucureşti au prezentat mai multe spectacole de teatru, muzică şi film.

Festivalul «Bistriţa Folk» organizat potrivit celor relatate de presa centrală[133] de Asociaţia Culturală «România din inima mea» Bistriţa în perioada 16 – 17 noiembrie 2007, în colaborare cu Centrul Cultural municipal Bistriţa, Centrul judeţean pentru Cultură şi

---

[133] Ziarul Curentul din 16 noiembrie 2007 p. 07;

Complexul Muzeal Bistriţa-Năsăud, când a avut loc cea de a 6-a ediţie. Cu acel prilej au fost lansate cele mai recente albume cu muzica folk. Tot în acest municipiu a fost organizată în perioada 18 – 23 noiembrie 2007, cea de a 3-a ediţie a festivalului naţional profesionist de teatru, la care au participat trupe din Tg. Mureş, Satu Mare, Iaşi, Bacău, Braşov, Piatra Neamţ şi Deva.

Festivalul Etnovember, organizat la Braşov în perioada 17 – 19 noiembrie 2007, când a avut loc cea de a 16-a ediţie. Acolo au fost prezentate în aula universităţii Transilvania mai multe expoziţii de arhitectură, fotografie, pictură, şi sculptură ale artiştilor din ţară, din Ungaria şi Polonia. De asemeni a fost organizat un târg medieval unde au participat heraldici, ansambluri de dansuri tradiţionale germane, maghiare, greceşti şi ţigăneşti. În piaţa Sfatului au fost organizate demonstraţii de lupte medievale între Cavalerii Cetăţii Bârsei şi Străjerii Coroanei. Festivalul a fost încheiat cu parada cavalerilor şi domniţelor îmbrăcaţi în straie medievale, care au străbătut străzile cetăţii cu torţe aprinse.

Festivalul Proetnica, organizat la Sighişoara în perioada 20 – 25 august 2007, când a avut loc cea de a 7-a ediţie. Organizat sub genereicul zilei comunităţilor etnice, festivalul a urmărit promovarea dialogului intercultural dintre cele 20 minorităţi recunoscute oficial în România. Pe scene şi în pieţele din cetatea Sighişoarei, cei peste 800 de reprezentanţi ai minorităţilor au prezentat spectacole de dans, muzică tradiţională şi contemporană. Au avut loc dezbateri şi conferinţe de lucru, concerte, teatru de păpuşi şi expoziţii de artă, meşteşuguri şi lansări de carte.

Festivalului de folclor pentru tineret «Moştenirea din bătrâni, organizat la Avrig jud. Sibiu în 6 mai 2007, ce era la cea de a XIII-a, ediţie. Aici au participat ansambluri de cântece şi dansuri populare de la cluburile elevilor din mai multe şcoli din judeţ. Paralel cu aceste manifestări s-a desfăşurat şi faza judeţeană a Olimpiadei «Meşteşuguri artistice Transilvane», la care au fost prezenţi creatori de artă populară şi tineri meşteşugari, membrii ai cercurilor de specialitate din unităţile de învăţământ.

În perioada de tranziţie, cartea în general a intrat într-un con de

umbră, cu foarte mici excepţii. Deşi au început să se afirme scriitori noi precum Pavel Coruţ, care s-a bucurat de mare succes în anii ’90. El se considera un luptător informativ, ce şi-a adaptat metodele de lucru la scris, deşi a fost acuzat că este un mare maestru al dezinformării. Odată cu dispariţia cenzurii după 1989, s-au pulverizat şi constrângerile ideologice, motiv ce a permis manifestarea unei explozii editoriale. În acea perioadă a avut loc o înflorire a paraliteraturii, când au fost satisfăcute dorinţele obscure ale unor categorii de cititori. Femeile au avut acces la romanele cu amoruri, iar bărbaţii s-au delectat cu romanele securiste ale lui Pavel Coruţ. Succesul de care s-au bucurat în primii ani, scrierile sale poate fi pus şi pe seama faptului că până în 1989, noi am trăit într-o lume controlată de indivizi ca el (a fost ofiţer al serviciilor secrete ale armatei), în care nu aveam acces la informaţii reale. Ori după 1989, mulţi dintre cetăţeni erau capabili să creadă în scenariile lui. Un alt scriitor ce s-a bucurat de aprecieri pozitive este Grigore Cartianu, care este autorul unor cărţi apreciate de cititori, inclusiv de unii politicieni. Cu toate acestea cartea sa Crimele Revoluţiei – aşa cum afirma unul din foştii crainici ai televiziunii române din 1989, Teodor Brateş, relatate în presa centrală[134] – a fost aspru criticatră. Iar un alt participant la revoluţia din decembrie 1989 căpitanul de atunci Mihai Lupoi, a lansat un atate virulent asupra aceluiaşi autor, afirmând în cuvinte jignitoare, incredibile şi incompatibile cu prestigiul unei publicaţii cum este Adevărul. Oricât de deranjante ar fi afirmaţiile autorului cărţii amintite pentru D-l Lupoi, nu se cuvenea să se exprime cu asemenea epitete cum au fost relatate de acelaşi ziar din 17 noiembrie 2010 p.25. Referitor la cea de a 2-a carte a lui Cartianu intitulată Sfârşitul Ceauşeştilor, fostul preşedinte Ion Iliescu îl critică aspru apreciindu-l ca un om cu mintea rătăcittă, ca fiind un tip nociv şi chiar idiot. El a reafirmat că viaţa are să-i pună la locul potrivit pe asemenea indivizi care au încercat să spurce tot ce aveau mai sump şi mai sfânt idealurile lor ce au participat direct la revolta din 1989, că aceştia se aflau în slujba duşmnilor revoluţiei şi a celor ce aveau minţile năclăite de ură.

---

[134] Ziarul Adevărul din 16 noiembrie 2010, p. 9;

Opinia mea este că partricipanţii la revoluţia din 1989 au dreptate şi nu cei care au relatat evenimentele numai din cele auzite de la intermediari.

Începând din a 2-a jumătatea anului 2010, odată cu instituirea regimului de taxare a drepturilor de autor, cultura scrisă din care face parte şi cartea, a intrat într-un nou con de umbră, deoarece editurile vor avea mari greutăţi şi din cauza scăderii cerilor de cărţi, consecinţă a crizei economice. În acest cadru reamintim cititorilor că Istoria României a fost fost marcată de masoni. Jurământul masonic, pe care toţi membrii îl depun la iniţiere, cere servirea patriei până la sacrificiul vieţii, pentru independenţă, demnitatea şi libertatea ei. Regula de bază ce guvernează această organizaţie – ce nu este o religie, niciun cult – cere membrilor săi să fie fideli religiei ce o practică. Masoneria construieşte simbolic edificiul universal al fraternităţii deci este într-o totală neconcordanţă cu orice regim extremist. Şi la noi în ţară masoneria este direct legată de destinul României, deoarece atât istoria cât şi cultura au fost marcate de masoni. Astfel Dimitrfie Cantemir, a fost primul român ales ca membru al unei academii din străinătate, câţiva din corifeii Şcolii Ardelene, cei al căror ţel a fost câştigarea drepturilor românilor din Transilvania, recâştigarea demnităţii noastre ca naţiune şi luminarea poporului, cei care au construit România modernă: M Kpgălniceanu, Prinţul A.I. Cuza, N Bălcesu, I.G. Duca, Argetoianu, Titulescu, precum şi alţi oameni iluştrii de la noi ca N. Filimon, Grigore Alexandrescu, Bolinineanu, Ion Heliade Rădulescu, Alecsandri, Titu Majoresecu „Haşdeu, Goga, Sadoveanu, Eftimie Murgu, Minulescu, au fost masoni. Multe momente din istoria noastră au avut ca artizani masaoni, însă ei nu s-au afişat, ci toţi au acţionat cu discrţie şi cu eficienţă pentru binele României.

3.4 Cultura fizică, sportul şi turismul, în socialism şi perioada de tranziţie.

De-a lungul întregii activităţi a P.C.R., cultura fizică şi sportul au fost considerate activităţi de interes naţional. De altfel şi în Programul partidului cultura fizică şi sportul, erau apreciate că fac parte integrantă din măsurile privind dezvoltarea fizică armonioasă şi păstrarea sănătăţii poporului. În numeroasele sale cuvântări

Ceauşescu s-a referit la sprijinul material ce, l-au acordat factorii responsabili dezvoltării culturii fizice şi sportului, la rolul acestora în formarea multilaterală a omului nou, constructorul societăţii socialiste.

Atenţia de care s-a bucurat mişcarea sportivă în general este concretizată prin dezvoltarea bazei materiale necesare practicării sportului de masă şi a celui de performanţă. Încă din anii 1950 au început, în mod timid să se amenajeze baze sportive de mică amploare, din cauza lipsei resurselor financiare. Cea mai mare investiţie realizată, a fost complexul sportiv „Lia Manoliu", din capitală, care până în 1990 a purtat numele „23 August". Construcţia stadionului a fost demarată în anul 1950. Pentru urgentarea lucrărilor s-a apelat la tineri voluntari, deoarece stadionul trebuia finalizat foarte repede întruncât în vara anului 1953, la Bucureşti a avut loc festivalul mondial al tineretului şi studenţilor. Stadionul avea capacitatea de 80.000 locuri, iar în vecinătate a fost amenajat Teatrul de vară, cu 4300 locuri. (Înainte de 1980 stadionul a fost renovat parţial, deoarece a găzduit o altă manifestare de amploare Universiada. După anul 2000, a intrat într-un con de umbră deoarece a apărut necesitatea moderniză – arii şi dotării la standarde europene. Abia în anul 2007 guvernul a decis alocarea de fonduri pentru modernizare, astfel că în data de 17 noiembrie 2007 a început demolarea. La începutul trim. IV 2009, lucrările de execuţie erau în plină desfăşurare, urmând ca până în 2010 să fie finalizată investiţia. Cum la noi promisiunile nu se îndeplinesc nici aceasta nu s-a realizat)

În anii următori s-a acordat o atenţie mai mare mişcării sportive, fapt concretizat prin creşterea numărului de baze sportive. Astfel de la 14300 terenuri de sport pentru diferite discipline existente în 1970 s-a ajuns la 21.000 în 1975, iar numărul sălilor de sport s-a dublat ajungând la 1370 în 1975. Şi bazinele de înot au cunoscut o dublare ajungând la 260 în 1975. Numărul stadioanelor a crescut de la 259 la 277 în 1975. Iar numărul persoanelor ce practicau sportul de masă a crescut de la 2, 5 milioane participanţi la acţiuni cu caracter turistic în 1970 la 4, 3 milioane în 1975. În aceiaşi perioadă numărul sportivilor de performanţă legitimaţi a crescut de la 168 mii existenţi

în 1970 la peste 347 mii în 1975. Realizările prezentate nu sunt fabulaţii, ele există în realitate, lucru de care se pot convinge toţi cetăţenii, deoarece asemenea amenajări sunt prezente în toate comunele şi centrele urbane ale ţării

Înainte de 1989, a cunoscut o mare extindere practicarea sportului de masă. Erau organizate competiţii de alergări, cross, cu diferite grupe de vârstă, numeroase întreceri sportive şcolare şi între muncitorii din secţii ale întreprinderilor industriale. Prin anii ’80 a fost introdusă gimnastica la anumite locuri de muncă, care a fost abandonată sub motivaţia că se pierdeau câteva minute din timpul afectat producţiei. Cei care au luat această decizie nu au cunoscut efectele benefice ale celor 10 – 15 minute de gimnastică, care contribuiau atât la menţinerea sănătăţii muncitorilor, cât şi la sporirea randamentului în muncă.

Cluburile sportive erau finanţate de stat şi din donaţiile simpatizanţilor, care acceptau voluntar să contribuie cu sume modice la susţinerea financiară. Realitatea este că majoritatea acestor bani erau folosiţi pentru fotbal – sportul rege –, ce era şi atunci, mult îndrăgit de public. Din banii încasaţi – care nu erau contabilizaţi oficial – se premiau sportivii şi uneori se mituiau arbitrii, care simulau că nu observă unele faze ce trebuiau sancţionate, protejând astfel echipa favorită. Asemenea fapte comiteau şi unii crainici ai studioului de radio Bucureşti, când comentau întrecerile fotbalistice şi îşi cereau scuze că nu au observat fazele în care au fost comise agresiuni ce trebuiau sancţionate de arbitri. (Cele mai frecvente cazuri de acest gen erau practicate când aveau loc meciurile de fotbal în care jucau echipele bucureştene STEAUA, DINAMO, VICTORIA şi cea din Scorniceşti.

În perioada de tranzite şi mişcarea sportivă a ajuns să fie dominată de latura comercială. Totul se vinde şi se cumpără, de la fotbalişti până la conştiinţa arbitrilor, care fie ca flueieră când nu trebuie, fie că nu fluieră când trebuie. A luat astfel naştere în mişcarea sportivă şi în general în cluburile fotbalistice o adevărată mafie, a cărei tentacule se întind în întreaga Europă. Cluburile de fotbal de azi gestionează averi fabuloase, răsplătind jucătorii – pe merit – cu sume de câteva zeci de ori mai mari decât salariul minim pe economie. Dar

cel mai mare câştig îl dobândesc prin închirierea jucătorilor de elită la marile cluburi europene. Pe această cale ei contribuie şi la prosperitatea economiei, deoarece toţi îşi investesc banii în ţară. În acest cadru putem apecia că prima categorie de oameni de la noi, care s-au înscris în regulile economiei de piaţă au fost fotbaliştii şi câţiva antrenori. Punându-şi în valoare telentul, măiestria şi voinţa, au activat cu succes în cluburile europene – unde mulţi din ei joacă şi în prezent – dobândind pe merit, nu numai renume, ci şi bani. Aşa se explică că în rândul celor mai bogaţi oameni din ţară, potrivit informaţiilor oficiale publicate în presa[135], se înscriu fotbalişti şi 2 – 3 antrenori.

După 1989, democraţia a fost greşit înţeleasă şi interpretată şi în sport. Aceasta s-a manifestat prin violenta pe stadioane, care în ultimii 5 – 6 ani a luat o amploare deosebit de mare. După opinia specialiştilor[136]

— violenţa exprimă problemele sociale de moment». Ea poate conferi o dimensiune dramatică identităţilor individuale, locale, şi chiar naţionale, devenind un câmp infracţional, atunci când scapă din limitele dreptului şi a legilor (cum se exprimă în popor atunci când scapă de sub control). Motivele actelor de violenţă sunt puse pe seama faptului că spectatorul este văzut doar din prisma comercială, ca un consumator pasiv al spectacolului şi produselor sale anexe. Pe stadioane spectatorii alcătuiesc o lume de anonimi, adunaţi doar de evenimentul la care participă. După terminare nu mai exercită niciun fel de atracţie. Unii vin pentru spectacol, alţii pentru a fi văzuţi, sau pentru a-şi lua revanşa în faţa susţinătorilor echipei adverse pe care îi consideră duşmai. Spre public ajung unele tensiuni din viaţa intimă a cluburilor şi sportivilor. Sportivii pot acuza factorii de decizie ai cluburilor cea îi abandonează în situaţii dificile, că nu-i respectă, ceea ce creează un sentiment de injustiţie. Unii manageri atâta spiritele prin declaraţii acide, la adresa altor persoane, ce se transformă în ura manifestată pe stadioane. Dar din nefericire unii antrenori şi patroni ai cuburilor sportive oferă spectcole de-a dreptul abjecte şi la televiziune,

---

[135] Ziarul Adevărul din 10 noiembrie 2004 p. 12;

unde, au loc dialoguri contradictorii, care degenerează de multe ori în într-un limbaj de mahala prin care îşi adresează tot felul de epitete suburbane. Uneori doar înjurăturile de mamă lipesc, pentru a putea aprecia că spectacolele oferite sunt de natura celor dintre birjarii de odinioară. Între cauzele ce se afla în spatele manifestărilor de violenţă sunt: Concurenţa dintre grupuri, stimulată de lideri, de memoria disputelor şi a rezultatelor acestora, de nevoia căutării răzbunării, precum şi Mercantilismul unor conducători de cluburi faţă de forţele de ordine, care în unele cazuri au amplificat manifestările prin intervenţii în momente şi locuri tottal nepotrivite.

În vremurile actuale – când puterea banului dictează şi în viaţa sportivă – unii oameni de afaceri ce dispun de puteri financiare miraculoase, au devenit patroni ai unor cluburi sportive şi în mod deosebit a unor echipe de fotbal. Astfel, sportul în general şi fotbalul în special este finanţat de către marii capitalişti apăruţi peste noapte, care au devenit patroni ai unor cluburi şi a echipe, pe care le susţin financiar. Sportul şi fotbalul în special a devenit o lume a afacerilor în care se manifestă activităţile specifice unei mafii, superioare celei italiene: se cumpără şi se vând fotbalişti, se mituiesc arbitrii ca să fluiere când nu trebuie şi să nu fluiere când trebuie pentru a-i favoriza pe cei le oferă mii de dolari sau EURO, la o singură competiţie. Acţiunile din fotbal au depăşit toate aşteptările celor mai pesimişti compatrioţi. Iar faptele huliganice ce au loc pe stadioane – de cele mai multe ori susţinute de factorii de decizie ale celor două cluburi ale căror echipe se află în competiţie – sunt inimaginabil de agresive şi degradante, concretizate prin confruntări directe cu jandarmeria, forţele de ordine, distrugerea scaunelor, grilajelor protectoare, autovehiculelor echipei adverse şi altor bunuri publice. Din nefericire asemenea fapte au loc în capitală, cu ocazia confruntărilor sportive dintre cluburile locale. Deşi în 2008 a intrat în vigoare o lege menită să stopeze aceste manifestări total necivilizate, până în tim IV 2010 nu s-a constatat nicio ameliorare a situaţiei. Este şi aceasta o dovadă concretă de manifestare a democraţiei total greşit înţelese şi aplicate. Înainte de 1989, nici în glumă nu le trecea prin minte celor mai aprigi simpatizanţi să comită asemenea fapte că erau reţinuţi imediat şi

trimişi direct la arest şi judecaţi în regim de urgenţă. Şi atunci simpatizanţii cluburilor participau cu entuziasm la întrecerile sportive, îşi susţineau echipele favorite, însă nu aveau loc acte de vandalism pe stadioane ori în apropierea acestora. De cele mai multe ori se manifesta un adevărat cult pentru disciplină şi respectul atât faţă de echipele adverse, cât şi faţă de organele de ordine. (ex. concret la unele întâlniri fotbalistice din Cluj-Napoca, Arad, Timişoara, spectatorii aplaudau şi acţiunile spectaculoase ale adversarilor, nu ca în prezent, când asemenea fapte sunt fluierate şi sportivii huiduiţi).

În 1959 a fost înfiinţat Oficiul Naţional de Turism (O.N.T), care a coordonat întreaga activitatea turistică până în 1990. Pe parcurs, în structura acestuia au fost organizate două mari întreprinderi: O.N.T. Carpaţi cu sediul în Braşov (ce avea în administrare baza turistică din Poiană, câteva hoteluri şi restaurante din Braşov şi unul din Sighişara) şi O.N.T. Litoral cu sediul în Mamaia. Acesta din urmă a primit statutul de „Centrala Litoral", în subordinea căreia au intrat toate întreprinderile de hoteluri şi restaurante din cele 8 staţiuni, amenajate până în 1989, cu excepţia Staţiunii Neptun, care avea conducere separată, fiind subordonată direct gospodăriei anexe a C.C. al P.C.R. Iar începând din anul 1968, au fost constituite Oficiile Judeţene de Turim, care coordonau activitatea turistică din judeţe având în administrare cabanele şi reţelele hoteliere. Acestea se aflau în subordinea Ministerului Turismului, creat imediat după anii 1970. În cei peste 30 de ani de existenţă a O.N.T., turismul în România a luat o amploare destul de mare, dar numai cel intern. Plecările peste hotare, în scop turistic erau permise doar în ţările socialiste. Sub masca «drămuirii valutei», excursiile în afara sistemului socialist erau interzise. Adevăratul motiv era, teama ca românii să nu fie ademeniţi de belşugul din statele capitaliste şi să fie tentaţi să nu se mai întoarcă în ţară.

În cadrul programelor de restructurare – ce au avut loc în întreaga economie, după 1989 – reţeaua de turism din ţara a fost privatizată, după o perioadă de 7 – 8 ani când a fost predată în locaţie de gestiune, timp în care a fost adusă în pragul falimentării. Noii proprietari au început să alerge în goană după profit, majorând tarifele, concomitent cu scăderea gradului de confort în spaţiile de

cazare şi a serviciilor oferite turiştilor. Aceasta este singura explicaţie, ce justifică nu numai renunţarea străinilor de-a mai sosi ca turişti în ţară, ci şi plecarea românilor pentru petrecerea concediilor peste hotare. Ademenirea românilor pentru a-şi petrece concediile în afară, a fost încurajată de numeroasele agenţii de turism private care au luat fiinţă începând cu anii 1992 – 1993. Acestea au învăţat din mers practicarea unui maketing turistic de succes, astfel că după extinderea relaţiilor cu agenţiile din străinătate sunt capabile să-i trimită pe români, în concediu, în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii. Numai că orbiţi de farmecul atracţiilor exotice, patonii agenţiilor de turism nu cunosc frumuseţile patriei, ce dispune de un relief atât de proporţional, cum puţine state din lume îl au: munţi, falnici, codri seculari, rezervaţii naturale, specii rare de plante, şi animale, dealuri acoperite de livezi şi vii, câmpii mănoase, şi o frumoasă ieşire la Marea Neagră. Majoritatea au pus un val de ceaţă densă în faţa celor dornici să cunoască aceste frumuseţi prin faptul că fac o propagandă extrem de redusă turismului intern. Cei mai mulţi dintre patronii agenţiilor de turism nu cunosc existenţa în multe oraşe din ţară şi în special al celor din Transilvania a unei artmosfere vibrante, captivante, tinerească, cu mulţi studenţi şi posibilităţi de informare, dar şi de distracţie.

Declinul crunt al turismului românesc a intervenit odată cu instaurarea democraţiei. Nicării în lume nu există o ţară care cu bună ştiinţă şi-a distrus bogăţiile şi frumuseţile cu care a fost hărăzită de bunul Dumnezeu. Dacă alte state ar fi avut numai o mică parte din frumuseţile naturale ale României, prosperitatea lor ar fi fost pusă în mare măsură pe seama turismului.

În perioada de tranziţie, datorită scăderii nivelului de trai, doar o mică parte dintre români se duc în concediu pe litoral. Datorită snobismului. unii pleacă să-şi petreacă concediile în Bulgaria, Turcia, Grecia sau Spania, iar cei foarte bogaţi călătoresc în Mexic Singapore, Thailanda, Egipt sau Insulele Canare. Motivele sunt multe: inegalitatea socială consecinţă a polarizării bogăţiilor, veniturile reduse, şomajul. La aceasta se adaugă dorinţa hotelierilor, de îmbogăţire rapidă, deşi nu poate fi negată frumuseţea arealului nostru. Astăzi sunt organizate foarte puţine excursii cu elevii, iar cu studenţii pentru documentare,

cum se organizau înainte de 1989, niciuna. Este regretabil că de la Vama Veche, la Săpânţa, Tuşnad, Moneasă, Rânca, Voineasa, Lacul Roşu, Peştera Urşilor, Vatra Dornei, Muntele Băişoarei Poiana Mărului, Semenic (ambele din jud. Caras Severin), mult pomenita în buletinele meteo, Stâna de Vale, staţiunile de pe Valea Oltului, Prahovei, sau mănăstirile din Nordul Moldovei sunt aşezări deosebite, încă nedescoperite de către foarte mulţi români. În aceste locuri şi în multe altele, cei ce le vizitează doandesc linişte şi libertate, deoarece se află în mijlocul naturii, unde retrăiesc sentimentul libertăţii şi al fericirii.

Reprezentanţii Ministerului Turisamului şi «Autorităţii Naţionale pentru Turism» – organisme nou create după 1989 – sunt optimişti şi trăiesc cu speranţa că numărul turiştilor străini va creşte în următorii ani. Potrivit declaraţiilor făcute presei[137], ei recunosc că în prezent, în afara infrastructurii şi capacitatea hotelurilor este insuficientă. În acest contex au declarat ca până în 2012, numărul hotelurilor va spori cu 4600 unităţi, ajungând la cca. 10.000, iar gradul de ocupare va creşte de la 48% cât s-a înregistrat în 2006 ta, 50% în 2007 şi la 54% în 2009. De altfel, conform altui comunicat de presă[138], consilierul de relaţii publice din Ministerul pentru întreprinderile Mici şi Mijlocii, Comerţ, Turism şi Profesii Liberale, a declarat că, a fost elaborat de Organizaţia Mondială a Turismului împreună cu asociaţiile şi patronatele din turism «Master planul pentru dezvoltarea Turismului Naţional». Planul cuprinde bazele strategiei pe termen lung a României în domeniul turismului. Între obiectivele cuprinse în acest document sunt: evaluarea necesităţii privind traningul la toate nivelurile industriei turistice, marketing, şi evaluarea sistemului de dezvoltare instituţională la nivelul ţării. Potrivit celor publicate în presa de specialitate[139] strategia din turism propune înfiinţarea Organizaţiei Naţionale pentru Turism (O.N.T.), structură similară cu cea existentă până în 1989. Master

---

[137] Ziarul Cotidianul din 12 martie 2007 p.13;

70 Ziarul Business Standard din 19 mai 2007 p. 18;
7 1 Ziarul Business Standard din 19 iulie 2007 p. 03;
7 2 Ziarul Adevărul din 6 februarie 2007 p. 6;

planul recomandă ca această structură să fie finanţată de guvern, dar să rămână mai independentă şi să prezinte rapoarte de activitate unui Consiliu de Administraţie mixit public-privat. Rolul O.N.T.-ului ar fi promovarea dezvoltării turismului, către şi în interiorul României şi organizarea pregătirii personalului din sistem. Personal m-aş bucura foarte mult să trăiesc momente în care să văd că structura respectivă are rezultate pozitive, vizibile.

CAPITOLUL IV

BISERICA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE 1944 – 1989

4.1 Situaţia bisericii din România între 1944 – 1948.

De-a lungul întregii sale existenţe a poporului român – de altfel ca la tuturor popoarelor creştine – biserica a avut un rol deosebit şi o influenţă nemaipomenită asupra comunităţilor umane, motiv pentru care cultele religioase erau tolerate, sub diferite motivaţii. Cele ale naţionalităţilor conlocuitoare de teama a nu strica relaţiile cu statele vecine, iar biserica ortodoxă, cu scopul de-a influenţa masele, în atragerea acestora pentru aplicarea politicii partidului, cu toate că acesta propaga ateismul. Nu este lipsit de interes să arătăm în acest cadru, că în unele localităţi rurale izolate, procesul de colectivizare a agriculturii s-a încheiat numai la insistenţa porţilor, care i-au îndemnat pe ţărani să urmeze calea impusă de autorităţi, neexistând altă variantă. Cultele, în general erau lipsite de posibilitatea construirii de biserici, de organizarea acţiunilor filantropice, educative, de ajutorare a celor nevoiaşi. În perioada de tranziţie, situaţia este cu totul alta. Pe lângă libertatea de adeziune la oricare din cele 18 culte recunoscute de lege, cetăţenii au dreptul de asociere, de constituire sub tutela bisericilor a unor fundaţii specifice bisericeşti cunoscute sub denumirea generică „Federaţia Filantropică”. Bisericile şi confesiunile de la noi, în cei peste 21 ani, care au trecut din 1989, s-au confruntat cu numeroase greutăţi în derularea programelor sociale şi datorită lipsei de predictbilitate legislativadministrativă. În întreaga perioadă, s-a resimţit mult acordarea atenţiei cuvenite şi sprijinul celor nevoiaşi, subsidiaritatea ca principiu de acţiune conjugată a instituţiilor statului cu cele ale bisericilor şi asociaţiilor civile, fiind pentru mulţi factori de decizie de la nivel central doar o simplă teorie. Regimul nou al cultelor,

reglementat prin Legea 489/2006, oferă un cadru general de ansamblu, bazat explicit pe rolul cultelor ca parteneri sociali în alt mod de abordare a activităţii social-filantropice şi scoaterea acesteia din zona de precaritate financiară şi a improvizaţiilor profesionale. Sub tutela lăcaşurilor de cult în ultimii 6 – 8 ani au fost amenajate centre de îngrijire a bătrânilor, cămine pentru orfani, cantine pentru săraci, policlinici fără plată, şcoli pentru copii cu abandon şcolar şi grădiniţe. Toate acestea au fost realizate în condiţiile lipsei unei viziuni la nivelul întregii patriarhii, a unei unităţi sociale. Autonomia eparhială s-a concretizat în discrepanţe dureroase de la o zi la alta puse pe seama hărniciei unora, ce contrastează puternic cu indiferenţa altora.

Cu dezinvoltură au fost angajate şi demarate proiecte fără să fie asigurate resursele financiare necesare, ceea ce a condus la imposibilitatea onorării propriilor angajamente şi dezamăgirea celor ce sunt dependenţi de serviciile sociale promise. Toate proiectele nu pot fi realizate decât cu mai mulţi bani atât din partea, statului cât şi printr-o bună organizare din partea bisericii. Aceasta înseamnă reluarea în discuţie a rolului tuturor laicilor angajaţi în activitatea socială a bisericii, parteneriatului transparent cu statul şi cu mediile private economice a proiectelor filantropice interconfesionale.

La noi în ţară, înainte de 1989 era propagat ateismul, activiştii de partid, cadrele de conducere şi personalul din învăţământ, nu frecventau biserica de teama persecuţiilor ori schimbării din funcţii. Cu toate acestea şi ei respectau sărbătorile religioase, se căsătoreau şi îşi botezau copii la biserici izolate sau la mănăstiri, cumpărau brad de Crăciun după ce trecea această mare sărbătoare, iar pe moş Crăciun îl numeau Moş Gerilă. În acele vremuri au existat destui oameni care au fost capabili să se sacrifice pentru anumite principiii, exemplele cele mai concrete fiind date de numeroşii deţinuţi politici şi episcopii Greco-Catolici, care au sfârşit în închisorile comuniste. În perioada post decembristă, există şi unii reprezentanţi ai cultelor, apreciaţi ca fiind intelectuali de marcă, care săfârşesc compromisuri cu politicienii, regimurile, reprezentanţii finanţelor mondiale, investitorii străini şi autohtoni. Pentru ei, banii, devin raţiunea existenţei, întrucât le conferă putere celor ce-i posedă şi iluzie de fericire pământească.

Pentru unii oricât de atrăgător ar fi paradisul, ei apreciază că au fost creaţi încât să dispună de cât mai mulţi şi să ajungă cât mai târziu acolo.

Înainte de 1944 şi la noi biserica a exercitat o influenţă deosebit de puternică asupra populaţiei. Aceasta era îngrijorată de desfăşurarea războiului, când operaţiunile militare aveau loc pe teritoriul României. În acele momente, biserica ca lăcaş de rugăciune aduna în jurul său credincioşii, pentru care constituia o adevărată forţă de atracţie, cărora le implementa dorinţa de ridicare a moralului şi speranţei că prin speranţă şi rugăciuni se apropie de Dumnezeu, care îi va ajuta să-şi reîntregească familiile prin reîntoarcerea fiilor de pe câmpurile de bătălie.

În perioadele marilor transformări – cu profunde semnificaţii – ce au avut în ţară, în anii următori, biserica prin preoţi, călugări, teologi au atras de partea sa întregul popor, care a găsit în îndrumările lor mângâiere, întărire sufletească şi înălţare duhovnicească. Prin pildele lor, au răspândit lumina şi adevărul în rândurile credincioşilor, care i-a unit întru credinţă, i-a menţinut întru nădejde şi în dragostea pentru Cristos, pentru biserică, neam şi ţară. Datorită înţelegerii şi îndemnurilor adresate de preoţi, locuitorii au reuşit să-şi păstreze identitatea religioasă şi naţională şi să-şi modeleze caracterul de oameni ataşaţi bisericii, să fie credincioşi, harnici şi hotărâţi. Ei s-au convins de adevărul potrivit căruia credinţa în Dumnezeu este izvorul dreptăţii, bunătăţii şi frumuseţii. Prin credinţă cei mai mulţi au dobândit înţelepciune, iluminare, linişte de care cu toţii au avut atâta nevoie.

În pofida profundelor transformări, ce au avut loc pe tărâm, politic şi economic, a greutăţilor şi vicisitudinile prin care au trecut, oamenii s-au convins că nimic nu este atât de necesar în acele vremuri decât credinţa, că de ea depinde nu numai fericirea în viaţa de după moarte, ci şi bunăstarea celei de pe pământ. Prin participarea masivă la sfintele liturghii şi la celelalte ceremonii religioase, oamenii au învăţat să fie tot mai atenţi la adevărurile credinţei, care i-au ajutat să învingă numeroasele greutăţi şi obstacole, ce au apărut în viaţa lor.

Majoritatea preoţilor şi în mod deosebit cei ce aparţineau de

biserica Unită cu Roma – ce îmi sunt foarte bine cimentaţi în memorie, (fără a-i pune în inferioritate din acest punct de vedere pe cei ortodocşi) – îmi exprim opinia că aceştia erau arătoşi la chip, încrezători, prezentau adevărate figuri de intelectuali, radiau superioritate sufletească, demonstrau mult zel în săvârşirea cultului divin. Erau înzestraţi cu voce plăcută, clară, caldă, cultivată, odihnitoare, care pătrundea în sufletele credincioşilor. Ei vorbeau liber, deschizând drumul spre Dumnezeu, cuvintele lor având o mare putere de influenţare, motiv pentru care erau iubiţi de oameni. Pentru farmecul personal impuneau respect deoarece îndemnau credincioşii spre chibzuinţă, spre evitarea abuzurilor de orice fel şi spre desfăşurarea unei vieţi active în plan gospodăresc. Cei mai mulţi organizau asociaţii cu ţăranii, iar ca preşedinţi ai comitetelor şcolare împreună cu învăţătorii şi fruntaşii satelor au sprijinit edificarea şi îngrijirea şcolilor. La orele de religie, predate în şcoli, până în 1948, ofereau copiilor imeinice cunoştinţe despre rugăciuni, despre legătura permanentă cu biserica şi dragostea pentru credinţă în Dumnezeu, pentru semeni, retrezind sentimentul de linişte sufletească. Până spre sfârşitul anului 1948, credincioşii aparţinând de biserica ortodoxă au trăit într-o atmosferă de «iertare şi toleranţă» cu credincioşii bisericii Creco-Catolice Unite cu Roma şi cu celelalte culte ale naţiunilor conlocuitoare din România. Dar reamintim că valul «sovietizării tuturor domeniilor din România» a cuprins şi biserica.

4.2 Semnificaţia şi urmările decretului de desfiinţare a bisericii Greco-Catolice.

După încheierea tratatului cu Uniunea Sovietică, măsurile de subjugare politică, economică şi spirituală a poporului român au fost aplicate treptat şi tot mai accentaut, până s-a reuşit desfiinţarea aproape în totalitate a structurilor existente şi înlocuirea lor cu cele de tip sovietic.

Prin legea cultelor religioase aprobată prin Decretul 177 din 4 august 1948, a fost atribuit Ministerului Cultelor, dreptul de control asupra celor recunoscute în ţară. Cu toate că în art. 1 era prevăzută garantarea libertăţii de conştiinţă şi de cultură, această libertate era limitată de o prevedere ambiguă, (prevăzută în art. 6 şi 7) conform

căreia religia practicată se află în armonie cu constituţia, securitatea internă, ordinea publică şi moralitatea generală. Măsurile aplicate ulterior urmăreau aservirea întregii vieţi din ţară imperialismului sovietic. Aplicarea acestora s-a făcut nu numai cu sprijinul direct al conducătorilor politici, ci şi cu cei ai bisericii ortodoxe române, în fruntea căreia se afla Mitropolitul Nicolae Bălan al Sibiului şi al patriarhului Iustinian Marina. Ambii au colaborat neobosit cu guvernul condus de Petru Groza şi cu patriarhul Moscovei Alexei. Aceştia împreună cu alţi duşmani ai intereselor româneşti au trecut la aplicarea unor măsuri prin care urmăreau distrugerea bisericii Române Unite cu Roma, de teama legăturilor acesteia cu apusul. Pentru ei, aceasta constituia o adevărată citadelă neînfricată a rezistenţei românilor împotriva opresiunilor venite din partea Moscovei. Între acestea au fost:

— Denunţarea Concordatului cu Vaticanul, încheiat în 1927, ratificat în 1929, ce a avut loc la 17 iulie 1948;

— Adoptarea noii legi a cultelor, prin Decretul 177 din 4 august 1948, prin care se prevedea reducerea la două dieceze, din cinci ale Bisericii Unite cu Roma şi supunerea necondeiţionată a ierarhilor bisericeşti şi întregului cler statului ateu;

— Desfăşurarea unei ample propagande ostile împotriva Bisericii Unite, pentru a o discredita în faţa naţiunii;

— Trecerea la racolarea unor preoţi uniţi, certaţi cu morala şi slabi de înger pe care i-au declarat ca fiind „delegaţi" (deşi nu au fost desemnţi de nimeni) la adunarea generală din sala de gimnastică a Liceului George Bariţiu din Cluj la 1 octombrie 1948, adunare patronată de securitate, unde au declarat că trec la ortodoxie. De aici ei au fost duşi la Bucureşti unde au fost primiţi în „Staulul Sfânt şi în păşunea duhovnicească a Bisericii Ortodaxe Române prin actul sinodal din 3 octombrie 1948;

— Organizarea la Alba Iulia în 21 octombrie a 1948 a unei adunări comemorative cu ocazia împlinirii a 250 ani de la Unirea cu Biserica Romei, tocmai pentru a cere anularea acestei Uniri. Evenimentul a avut loc în urma solicitării unor minuscule comitete de acţiune, constituite pe comune, plase şi judeţe care cereau trecerea

«forţată» sau «din oficiu» pentru revenirea la ortodoxie. Odată cu declararea anulării actului unirii de la 1700, guvernul a trecut la arestarea preoţilor, a unor credincioşi şi a celor 6 episcopi români uniţi cu Roma. După aceste acţiuni a fost emis faimosul decret 358 din 1 decembrie 1948 al înaltului Prezidiu al R.P.R., prin care Biserica Română Unită cu Roma a fost desfiinţată. La acea dată, biserica avea următoarea structură de conducere şi avere:

a) Provincia mitropolitană de Alba Iulia şi Făgăraş, cu reşedinţa la Blaj, ce era condusă de Episcopul dr. Ioan Suciu;

b) Dieceza Cluj-Gherla, condusă de Episcopul dr. Iuliu Hossu, ridicat ulterior de către papa la rangul de Cardinal, el fiind primul episcop din România care a primit cel mai înalt grad din ierarhia bisericească;

c) Dieceza Oradei, condusă de Episcopul dr. Valeriu Traian Frenţiu;

d) Dieceza de Lugoj, condusă de Episcopul dr. Ioan Bălan;

e) Dieceza Maramureşului, păstortită de Episcopul dr. Alexandru Rusu, ales mitropolit în 1946, însă nerecunoscut de guvernul condus de dr. Petru Groza;

f) Vicariatul mitropolitan al Bucureştiului, condus de dr. Vasile Aftenie:

Biserica Unită cu Roma dispunea la aceea vreme de peste 2.000.000 suflete răspândite în 1900 parohii şi cca. 1.000 filii cu 1900 biserici deservite de 1835 preoţi, 9 ordine călugăreşti cu 28 de case, 424 călugări şi călugăriţe, 20 şcoli liceale de băieţi cu 3352 internişti, 14 licee de fete cu 2800 interniste, 4 azile şi orferinate, 6 tipografii ce imprimau 20 reviste cu apariţie săptămânală şi lunară în cca. 250.000 exemplare. Desfiinţarea Bisericii Unite cu Roma a fost un act politic neconstituţional, abuziv, represiv, antinaţional, antidemocratic şi anticreştin, realizat de către Partidul Comunist Român şi Guvernul comunist care s-au folosit de ierarhii Biserici Ortodoxe Române ca unelte docile şi ca atare trecerea este nulă şi neavenită[140].

În perioadele imediat următoare un număr impresionant de

---

[140] Istoria Bisericii Universale şi a Bisericii Româneşti p. 329;

preoţi şi toţi episcopii amintiţi au fost arestaţi şi supuşi tuturor presiunilor şi batjocoririlor numai ca să se lepede de credinţa catolică. După ce au fost arestaţi, au fost bătuţi, maltrataţi, siluţi, şi terorizaţi fără a ceda. Toţi cei 6 Episcopi, au fost preluaţi ca prizonieri politici şi închişi în vila patriarhală de la Dragoslavele jud. Muscel. Patriarul Iustinian Marina s-a angajat în faţa guvernului Groza că va scoate catolicismul din mintea şi inima lor. După ce i-a ţinut trei luni izolaţi unul de altul, în frig, foame şi mizerie, în luna februarie 1949 patriarhul Iustinian Marina i-a ameninţat că dacă nu vor trece la ortodoxie, îşi va retrage «braţul protector» şi vor fi predaţi organelor de stat. De aici au fost transferaţi la mănăstirea-închisoare Căldăruşani, iar în urma refuzului categoric de-a accepta renunţarea la religia lor, în 16 septembrie 1950 au fost duşi la închisoarea din Sighet. Tot la Căldăruşani în 27 februarie 1949 au fost internaţi şi canonicii, profesorii de teologie, vicarii, protopopii, în total 27 persoane, internate iniţial la mănăstirea Neamţ. Din rândul celor aflaţi la Căldăruşani în 18 mai 1949 au fost duşi la Ministerul de Interne Episcopii: Ioan Suciu şi Vasile Aftenie, învinuţi că ar fi avut legături cu cei fugiţi în munţi. Supus unor grave torturi, Episcopul Vasile Aftenie, cu grave leziuni la cap a decedat în 10 mai 1950, fiind înmormântat la Cimitirul Belu-Catolic din capitală. La 16 septembrie 1950 Episcopul Ioan Suciu a fost scos de la Ministerul de Interne împreună cu preoţii Ioan Ploscaru, vicarul general al Episcopiei Unite al Lugojului şi Ioan Belle şi Dumitru Sălăjean şi duşi tot la Sighet. Acolo erau în momentul acela închişi 82 de deţinuţi politici, între care 10 generali, 55 clerici. Între aceştia erau: Episcopii Valeriu Traian Frenţiu, Alexandru Rusu, Ioan Bălan, Iuliu Hossu, canonicii: Ludovic Vida, Gheorghe Bob, Ioan Moldovan, Augustin Folea, Tit Liviu Chinezu, Nicolae Brânzeu, Iosif Vezoc, Coriolan Tâmăian; preoţii Ioan Cristea, Leon Sârbu, Eugen Popa, Alexandru Oltean, Griogore Tecşa, Aurel Rusu, Nic. Ştefan Berinde, Sălăgean Gheorghe, Alexandru Raţiu, Iuliu Raţiu, Ion Deliman, Ioan Chertes, Ioan Vultur, prelatul papal Zenobie Pâclişanu, Augustin Maghiaru, Episcopul Augustin Pacha din Timişoara. La 16 septembrie 1950 au mai fost internaţi Episcopul Anton Durcovici din Iaşi, canonic Aloisiu Boga din Alba Iulia, prof. Vasari Aladar din Braşov, iezuitul

Farenkof. La 30 martie 1950 au fost aduşi: Episcopul Aron Márton, preotul Clofonda din Botoşani. La 2 martie 1952 au sosit Episcopii: Fred Rafael Schubert din Bucureşti, I. Vereş din Timişoara, preoţii: Sandor Imbre din Alba Iulia, Z. Walter din Timişoara, canonic Ioan Dragomir din Satu Mare, Aurel Laluţiu, Alexandru Todea, Petraşcu Gheorghe, Tătaru Ioan din Bucureşti, Peti Gheorghe din Iaşi, canonic Neda Dumitru din Blaj, preotul ortodox Păsculescu Orlea din Bucureşti, canonic Pop Dumitru din Baia Mare, canonic Zumbel Ludovic din Satu Mare. În închisoarea de la Sighet au murit pe rând următorii:

— Augustin Maghiaru din Oradea, în 16 august 1951;
— Episcopul Anton Durcovici, în 10 decembrie 1951;
— Episcopul Valeriu Traian Frenţiu, în 11 iulie 1952;
— Episcopul Ioan Suciu în 27 mai 1953;
— Canonic Aloisu Boga, în 20 septembrie 1954;
— Episcopul Tit Liviu Chinezu, în 15 ianuarie 1955.

Episcopii supravieţuitori din închisoarea de la Sighet au fost duşi la spitalul Gerota din Bucureşti pentru refacere şi apoi primiţi de Petru Groza, şeful guvernului, căruia i-au cerut libertatea Bisericii Unite cu Roma. În luna mai 1955 au fost transferaţi cu domiciliu obligatoriu la Curtea de Argeş, iar restul preoţilor în diverse oraşe din ţară, tot cu acelaşi regim obligatoriu. Pentru motivul că Episcopul Alexandru Rusu, împreună cu preoţii Vasile Chindriş şi Isidor Giurco au organizat în Piaţa Universităţii din Cluj, în 12 august 1956 o Liturghie publică, la care au participat peste 3.000 de credincioşi, el a fost mutat la mănăstirea Cocoşu din jud. Tulcea, de unde a fost adus şi judecat de către tribunalul militar Cluj şi condamnat la 25 ani detenţie grea executată numai parţial la penitenciarul din Gherla, deoarece a decedat în 9 mai 1963. Episcopul Iuliu Hossu a fost dus la mănăstirea Căldăruşani unde a murit în 28 mai 1970, Ioan Bălan a fost dus la mănăstirea Ciorogârla (lângă Bucureşti), unde a murit în august 1959 şi înmormântat în Cimitiru' Belu catolic din Bucureşti.

În locul Episcopilor întemniţaţi, bătrâni şi bolnavi au fost consacraţi în secret, în timpul detenţiei, noi Episcopi: Episcopul Ioan Chertes, în decembrie 1949 în timp ce era în detenţie la mănăstirea

Căldăruşani, de către Episcopul Valeriu Traian Frenţiu; Episcopul Tit Liviu Chinezu în 1950 tot la mănăstirea Căldăruşani.

La Nuţiatura apostolică din Bucureşti au fost adăpostiţi între 1949 – 1950 preoţii: Ioan Dragomir, Alexandru Todea, Ioan Laluţiu, Gheorghe Vamoşiu, Simion Crişan, Riţi Emil, Chindriş Vasile, Aurel Laluţiu. Aici au fost consacraţi clandestin ca Episcopi, de către Episcopul Gerald Patrik O-hara, înainte de-a fi expulzat din ţară de către regimul comunist: Episcopul Ioan Ploscaru, consacrat la 30 noiembrie 1948, arestat în 25 august 1949; Episcopul Ioan Dragomir, consacrat la 6 martie 1949; Episcopul Iuliu Hirta, consacrat în 28 iulie 1949; Episopul Alexandru Todea, consacrat în 19 noiembrie 1950. Toţi aceştia au fost arestaţi şi eliberaţi abia în 1964, odată cu ultimul val de eliberare a deţinuţilor politici.

După desfiinţarea bisericii Unite cu Roma asupra clerului şi credincioşilor s-au abătut vremuri grele, de osândă şi suferinţă. Un număr impresionant de preoţi, statornici în credinţa lor, în ciuda tuturor ameninţărilor, torturilor, au fost arestaţi aşa ca ex. Popa Iuliu din Micoşlaca jud. Alba, Muntean Viorel din Turdaş jud. Hunedoara, Roşca Ion din Ibăneşti Jud. Mureş, Pop Vasile din Odoreanu jud. Satu Mare, Felician Soran şi Ioan Soran, canonic din Roşiori Jud. Satu Mare, Eugen Fătu, dr. Vasile Raţiu şi Lucian Mureşan din Baia Mare, Hotico Vasile şi Grozo Gavrilă din Sighetul Marmaţiei, Bota Ştefan din Lemniu jud. Sălaj Liviu Mureşan din satul Vale, comuna Aluniş jud. Cluj, Izidor Aldea din Coşlariu jud. Alba, Bulea Toma din Beclean jud. Someş, Gherman Vasile din Turda, Pop Simion, vicarul Rodnei, Sângeorzan Lazăr din Rodna Veche, împreună cu Preot Timiş Ioan, Rusu Vasile, protopop în Mociu, Robu Ioan din Hăşdate şi Pop Grigore din Batin jud. Cluj, Gavril Irimie din Cluj Sângiorzan I şi Raţiu Grigore din Bistriţa, Vasile Mititean din Nimigea de Jos, preot profesor Miclea Ioan, Popa Ioan Vultur, Aurel Laluţiu din Blaj, preoţii Jidvean Ioan, Lupea Nicolae, Ştef Bernard, Grigore Tecşa, Olteanu Ioan, Septimiu Bârlea din Blaj, preot dr. Gheorghe Surdu, preoţii Valeiu Stoian, Ioan Munteanu din Mediaş şi Iuliu Busoiu, protopopul Blajului, Racoviţan Ioan şi Oniga Ioan din Târnăveni, Şerban Ioan's din Voivodeni, Circa Alexandru din Ogra, Crişan Mihai şi Miclea Teodor din Teleac jud. Mureş Rosa Simion,

Javlea Grigore din Poşaga jud. Alba Mare Vasile Natanail Munteanu din Bucureşti, Constantin Ştef din Chiolţ jud Someş, Pârjol Aurel, Ocneanu Dumitru din Homorod.com. Geoagiu jud. Hunedoara. La toţi aceştia le-au fost confiscate averile, evacuaţi cu forţa din casele parohiale fiind nevoiţi să se mute în case părăsite, cu familii şi copii mici. Copii lor aflaţi în licee sau facultăţi, au fost exmatriculaţi, marginalizaţi, iar cei angajaţi daţi afară din serviciu. Alţi preoţi neuniţi, după torturi şi condamnări la închisoare au fost trimişi la muncile cele mai grele, la canalul Dunăre Marea Neagră, în coloniile de la Castelu, Poara Albă, ori la şantierul hidrocentralei de la Bicaz aşa ca ex. ieromonah Arieşan Iacob din Visuia jud. Bistriţa, Năsăud, Boroş Olimpiu din Baia Mare, Mereu Ioan din Săcuieu jud. Cluj, Cernucan Teodor din Zahla jud. Someş, Alexandru Nicula protopopul Clujului, care a devenit cultivator de orez la un IAS din jud. Brăila, iar soţia sa dată afară din învăţământ. Oros Gheorghe din Pişcari jud. Satu Mare a fos trimis la Periprava şi Jurilovca, dr. Augustin Silvestru Prundaş, notar comisarial la Cluj şi Gheorghe Neamţu, preotul clinicilor din Cluj, tot la Periprava în Delta Dunării. Alţii s-au refugiat în păduri, munţi, locuri izolate, unde au activat pastoral şi au redactat manifeste, scrisori pe care le-au difuzat în parohii, încurajând credincioşii şi preoţii la rezistenţa anticomunistă şi la statornicie în credinţă. Aşa au procedat Chindriş Alexandru numit şi «Popa Sandri «din Ieud jud. Maramureş, refugiat în Munţii Ţibleşului, Giurgiu Augustin din Cozma jud. Mureş, Costin G. Adrian din Chiuzbaia jud, Maramureş, Oniga Atanasie din Lăpuşnicul Românesc, ucis de securişti în 6 ianuarie 1953, în timp ce se afla în casa credinciosului Petruş din Valea Hranei, jud. Sălaj, cu 32 cartuşe trase în el.

În 18 aprilie 1952, tribunalul militar Tg. Mureş judecat un lot de 19 preoţi şi credincioşi pe care i-a condamnat la ani grei de închisoare, între ei aflându-se şi d-na Felicia Popa, preşedinta Reuniunii Mariane din Reghin, Preoţii Horea Cosmovici din Bucureşti, Popşa Gheorghe din Bocsig jud. Arad, Coprean Ioan, judecătorul Dr. Virgil Sasu, ambii din Arad, avocatul Toma Victor din Dej, Pâncă Ana, învăţătoare din Delureni jud. Bistriţa Năsăud, Suprovici Marcela din Bucureşti, Dr. Gâscă Viorica, medic din Ocna Mureş, Tonic Stanislau Izidor, protopop

Greco-Catolic ucrainean din Rădăuţi, au fost condamnaţi la ani grei de închisoare, iar la eliberare au fost lipsiţi de serviciu, marginalizaţi şi expuşi la tot felul de umilinţe.

Preoţii Guţiu George din protopopiatul Reghin – ce era în anul 2002 Arhiepiscop al Clujului – şi Pop Victor din Şimleul Silvaniei au cunoscut din plin închisorile comuniste, primul fiind condamnat la muncă silnică pe viaţă. Reîntorşi din închisori, lagăre sau de la canal, mulţi au devenit muncitori necalificaţi, fiind nevoiţi să execute cele mai grele şi prost plătite munci aşa ca ex. dr. Ioan Deliman, protopop unit al Aradului, spălător al pardoselii la abatorul din Arad, Guţiu George, muncitor necalificat la gospodăria comunală din Târnăveni, Mădăraş Gheorghe din Terebeşti jud. Satu Mare, fochist la depoul CFR din aceiaşi localitate, Zăgreanu Grigore din Şopteriu jud. Bistriţa Năsăud, muncitor la întreţinerea căii ferate. Alţii s-au întors în gospodăriile părinteşti, mult reduse în urma colectivizării. Aşa a fost cazul preotului Ilarie Cocoară din Suciu de Sus, jud. Maramureş, (ce este unchiul meu dinspre tata), care după refuzul de-a trece la ortodoxie, s-a stabilit în satul Lemniu, comuna Letca din jud. Sălaj, unde s-a ocupat cu agricultura, iar o perioadă a fost arhivar şi contabil la IAS Şomcuta Mare jud. Maramureş. Preoţii Tătaru Ioan din Urca jud. Cluj, Pop Ioan din Sititelec şi Gherman Mihai din Tarcea jud. Bihor, Şuta Vasile din Căpleni jud. Satu Mare, au murit în lagărul de muncă forţată Ghencea din Bucureşti, fără să li se cunoască mormântul. Preotul Mereu Ioan din Săcuieu jud. Cluj, şi credinciosul Nechita Tudor din Suciu de Jos jud, Maramureş, au fost deportaţi cu familiile în Bărăgan, alţii în Dobrogea, la minele de plumb de la Cavnic, unde şi-au pierdut viaţa mulţi dintre ei.

După desfiinţarea Bisericii Unite cu Roma, activitatea pastorală nu a încetat, ci s-a desfăşurat sub diverse forme, prin săvârşirea Sfintelor Liturghii, administrarea Sfintelor Taine, unele liturghii au avut loc în case, pivniţe, şuri, păduri, ori în alte locuri ferite de ochii vigilenţei ai securităţii. Au existat cazuri când preoţii şi credincioşii, surprinşi în astfel de servicii divine au fost arestaţi sau amendaţi cu sume usturătoare aşa ca ex. Preotul Vasile Cesărean din Budeşti, jud.

Bistriţa Năsăud, Ioan Ploscaru din Lugoj, Neamţiu Gheorghe, Prundaş Augustin, Pandrea Liviu, Bochiş Alexandru, Chindriş Vasile din Cluj, Şuşman Ieronim din Măhăceni jud. Turda, Guţiu Gheorghe din Târnăveni, Ioan Vultur şi Ioan Micle, ambii din Blaj, protopopul Reghinului Alexandru Todea – devenit Cardinal –, Niculae Pura din Cluj, au fost condamnaţi de tribunalele militare la ani grei de temniţă. Iar preotul Mihai Sabău din Satu Mare, care a fost condamnat şi dus 5 ani la Canal şi în Delta Dunării, iar după eliberare s-a angajat căruţaş la Combinatul 1 Mai din acelaşi oraş unde transporta balast şi nisip din Someş pentru diferite şantiere de construcţii. Toate acestea constituie mărturii concrete ale activităţii clandestine, a reszistenţei catolice româneşti şi o pildă de jertfire pentru apărarea credinţei noastre daco-latine. Flacăra conştiinţei catolice româneşti a fost întreţinută vie de către preoţii: Nicolaie Pura, Augustin Silvestru Prundaş, ajutaţi de preoţii Pantilimon Aştileanu şi alţii care la început individual iar apoi în cercuri restrânse, au încheiat prietenii creştine activităţi pioase, au ţinut prelegeri, au organizat excursii cu caracter religios-cultural reuşind să contribuie la formarea unor tineri care ulterior au îmbrăţişat Taina Sfintei preoţii, din care au făcut parte: I.P.S. Lucian Mureşan, episcop, iar în prezent Episcop Major şi Mitropolit al Blajului, preoţii Florian Virgil, Aştileanu Pantelimon, dr. Biriş Felician, profesor preot Sabin Făgăraş, (acesta l-a avut duhovnic pe preotul Ioniţă Pele), preotul Ilea Constantin, medic neuro-psihiatru, dr. Peleu Camil. În acelaşi timp au exitat şi alţii creştini şi preoţi care au contribuit la educarea tineretului aşa ca ex: dr. Eugen Lupu, dr. Viorela Lupu, dr. Aştileanu Gheorghe, dr. Potra Aurel din Bologa jud. Cluj, prof. Lia Lazăr-Gherasim, dr. Lupea Iulian, prof. Ileana Boilă, preot Matei Boilă, preot vicar general Tertulian lângă, preot prof. universitar dr. Bota Ioan, prof. Matei Goţia, prof. dr. Anton Goţia, preot prof. Dr. Deliman Ioan de la Arad, preot Gheorghe Nemţiu, preot Munteanu Horea, dr. Eugen Popa, preot Zetea Ştefan, preot Aurel Pop, prof. Ileana Boancă, dr. Zoe Preda, preot Ioan Bejan din Cluj şi alţii. Sigur că şi în alte localităţi au existat astfel de centre catolice care au desfăşurat o activitate bogată aşa ca ex. În Reghin, Lugoj, Baia Mare, Blaj, Sibiu, Bucureşti, unde prepţi ca Onofrei Pompei din Sibiu, Ioan Costan,

Grigore Pop, Sârbu Eugen, Augustin Ciungan, Dogaru din Bucureşti George Guţiu din Târnăveni, Episcopul dr. Alexandru Todea din Reghin, preoţii Chifor Liviu, Iosif Pop vicarul de la Tg. Mureş, Episcopul Ioan Dragomir la Baia Mare şi apoi la Bucureşti, prepozitul Gheorghe Marian, preoţii Andrei Răfan Mesaroş Simion, şi Mesaros Alexandru, Mihai Sabău, Alexandru Chindriş, Marian Nicolae din Satu Mare; ordinariu dr. Iuliu Hârţea, Episcop dr. Coriolan Tâmăian, preot Chişbora Florian, Dărăban Teodor, Buzaşiu Gavril, Mangra Gheorghe, Vasile Hosu, Gheorghe Mureşan, Dumitru Pop, Foişor Eugen, Vasile Andercău, şi alţii din Oradea şi împrejurimi, Episcop Ioan Ploscaru, Dumitru Sălăjean, Vasile Tiut, Romulus Cişmaş din Lugoj, au constituit forţe spirituale active în îndrumarea vieţii spirituale ale credincioşilor uniţi. De asemenea au activat clandestin şi au fost prinşi şi condamnaţi la ani grei de închisoare: dr. Gavril Bălan, canonic, paroh în Satu Mare, publicist, preoţii Vasile Sabău, Alexandru Săsăran, Vasile Tinca, Dr. Virgil Maxim, canonic în Oradea, preoţii franciscani Mihai Rotaru din Dicăneşti, Gheorghe Dumitraş, din Drăgeşti, ambii din jud. Bihor, preoţii Borz Ilie din satul Mariu jud. Sălaj, Octavian Moisin din oraşul Victoria jud. Braşov, Ioan Gherman din Bătaci – Oaş, Şuşman Ieronim din Cluj şi alţii. În perioada de prigoană a Bisericii Unite cu Roma, credincioşii au primit un sprijin din partea preoţilor romano-catolici. Foarte mulţi dintre aceştia i-au admis să participe la Sfintele Liturgii. Un exemplu concret îl constituie preotul dr. Iosif Denderle din Cluj, care începând cu anul 1984 până în 1989, a oficiat slujba în limba română în Biserica Piaştrilor din Cluj. Asemenea cazuri au fost întâlnite şi la Mediaş Sibiu, Oradea, Bistriţa, Baia Mare, Satu Mare etc. În perioada 1964 – 1989, după eliberarea din denţie a episcopilor supravieţuitori din a 2-a generaţie persecutată: Dr. Alexandru Todea, Dr. Ioan Dragomir, Dr. Iuliu Hârţea, Ioan Ploscaru, activitatea pastorală s-a înviorat simţitor. În această perioadă un rol important în menţinerea conştiinţei catolice a poporului l-a avut activitatea desfăşurată în unele forme legale cum au fost societăţile de istorie, filologie, cenaclurile literare «Octavian Goga", condus în Cluj de prof. Racolţa Ana, fosta soră Cazimira din Congregaţia «Maica Domnului» şi «George Coşbuc» din Sighetu Marmaţiei, condus de prof. Grigore

Holdiş şi prof. Ioan Berinde, sesiunile ştiinţifice de la Baia Mare, Ardusat, Finteşeul Mare, jud. Maramureş organizate şi conduse de prof. Băinţan Valentin, ş.a. În cadrul acestora au fost prezentate comunicări, programe cultural-artistice de intelectuali români uniţi între care au fost: prof. Dr. Ioan Bota, Nicolae Trifoi, preoţii: dr. A.S. Prunduş, V.M. Ungureanu, prof. Ioan Botizan, prof. Dimitrie Brahariu, preot Clemente Plăianu, prof. Dr. Ioan Buzaşi, prof. Teodor Seiceanu, prof. Ion Berinde, prof. Ion Hentea, prof. Maria Racolţa.

Sărbătorirea şcolilor din Blaj în noiembrie 1979 la Arhivele Statului din Cluj, a fost deosebit de mobilizatoare, pentru cei peste 150 de participanţi, iar comunicarea «Şcolile Blajului şi unitatea naţională «a profesorului Ion M. Bota la sesiunea naţională din Capitală a Societăţii de istorie, în 21 decembrie 1979, condusă de acad. prof. Ştefan Pascu, în sala Nicolae Iorga, de la Universitatea din Bucureşti, în prezenţa a peste 200 persoane, a demonstrat că Biserica Unită a avut şi prin şcolile sale, un rol esenţial în progresul general al întregului popor şi în făurirea statului naţional român. În prezent, este deosebit de trist că datorită lipsei de informare reală a multor pături sociale – inclusiv a unor intelectuali – nu este recunoscut meritul reprezentanţilor bisericii Unite cu Roma la:

— Introducerea pentru rima oară în şcoală a alfabetului latin în şcolile Blajului;

— Folosirea limbii române în biserică şi şcoală;

— Afirmarea Românilor din Ardeal ca naţiune;

— Înfăptuirea marii uniri din 1918. (Astăzi, adevăraţii români şi cei care mai păstrează sentimente patriotice îşi manifestă regretul, fiind plini de amărăciune că la unele facultăţi de filologie se predau puţine cunoştinţe despre şcolile Blajului, înfiinţate în 1754, de către episcolul Bisericii Unite cu Roma Pavel Aron. În felul acesta studenţii sunt privaţi de informaţia potrivit căreia, aici s-a aprins pentru prima oară făclia culturii între români dezvoltând sentimentele naţionale şi morale. Pentru prima oră aici la Blaj, s-a născut dragostea pentru limba română, pentru ţară, pentru cultură şi istoria naţională. Marii cărturari, ce au învăţat la Blaj au arătat ulterior românilor calea ce trebuie s-o urmeze pentru perfecţionarea morală şi culturală. Prin

operale lor au răspândit dorinţa sacră a ştiinţei adevărate, a cărei lipsă era atât de mult simţită şi de nimeni pomenită până la data afirmării lor. În acest cadru, nu este exagerat să ne exprimăm opinia că păstrarea fiinţei naţionale româneşti se datorează contribuţiei acestor corifei, care au pus bazele unei robusteţe lingvistice şi morale ale naţiunii române).

Un interes deosebit pentru admiraţia pentru Biserica Unită l-a avut şi sesiunea de comunicări ştiinţifice consacrată aniveresării a 180 de ani de la întemeierea Şcoli Gheorghe Şincai din Floreşti jud. Cluj, ce a avut loc în 6 ianuarie 1969, cu participarea a sute de cadre didactice din Cluj şi împrejurimi. Sesiunea a fost condusă de acad. Ştefan Pascu şi această sesiune, a constituit de asemeni o fericită ocazie de a demonstra rolul Bisericii Unite, prin şcolile şi bărbaţii ei între care au fost şi Gheorghe Şincai, în culturalizarea poporului şi făurirea culturii naţionale româneşti. Sărbătorirea la Oradea în mai şi iunie 1985 a celor 200 de ani de învăţământ pedagocic românesc şi 250 de ani de învăţământ elementar în limba română, cu participarea a peste 80 absolvenţi ai Şcolilor Normale Române Unite din Oradea, a publicului, corpului profesoral de la Liceul pedagogic «Iosif Vulcan", a elevilor acestei prţioase instituţii, în prezenţa pr. Dr. Coriolan Tămăian-Orinariu, a pr. Gheorghe Mangra şi altor preoţi şi credincioşi, a fost o fericită ocazie de a evoca rolul bisericii unite, aici în graniţa de vest a ţării. Profesorii Ioan M. Bota, prof. Nica Florian, şi prof. Nae Antonescu, au scos în evidenţă, în prezenţa unui numeros public şi a unui agent al securităţii, aceste adevăruri istorice. Cu ocazia unor astfel de activităţi era scoasă în relief contribuţia Bisericii Române Unite la progresul general al poporului român. Ce păcat că astăzi, în aceste vremuri tulburi, nu numai că nu se organizează acţiuni similare, dar nici în şcoală, nu se predau decât noţiuni sumare despre şcolile Blajului şi contribuţia Biserici Unite la înfăptuirea marii uniri şi emanciparea poporului român.

În concluzie, desfiinţarea bisericii Unite cu Roma, s-a făcut de teama legăturii acesteia cu apusul. Imediat după desfiinţare, cea mai mare parte din preoţi, care nu au acceptat să treacă la biserica ortodoxă au fost arestaţi, judecaţi şi condamnaţi la ani grei de

închisoare. Împreună cu preoţii au fost judecaţi şi condamnaţi, fără nicio vină şi cei 12 episcopi. Din aceştia 11 au murit în închisorile comuniste, sau lagărele de muncă, majoritatea fiind înmormântaţi în gropile comune. Dintre ei, singurul episcop, Alesandru Todea a rezistat aproape 17 ani de detenţie, el fiind eliberat în 1964 odată cu ultimul val de deţinuţi politici. După 1990, Papa Ioan Paul al II-lea l-a ridicat la rangul bisericesc cel mai înalt de Cardinal. Viaţa şi activitatea sa constituie adevărata mărturie a forţei şi tăriei, pe care i-a dat-o Dumnezeu pentru slujirea în orice condiţii a bisericii şi neamului românesc. Cu ocazia vizitei pe care a efectuat-o papa la Bucureşti, în luna mai 1999, a fost invitat special pentru a-l întâlni. Iar preşedintele României din perioada 1996 – 2000 Emil Constantinescu, s-a deplasat personal la Reghin pentru a-i acorda – ca o recunoaştere a meritelor şi sacrificiilor sale – distincţia cea mai înaltă conferită de guvernul României aceea de Steaua României în grad de Cavaler.

Cu toate că prin decretul lege 126/30.12 1990 al CPUN a fost anulat Decretul 358/01.12.1948 şi toate guvernele aflate la conducere s-au angajat să restitui bunurile Bisericii Unite, promisiunea nu a fost dusă la îndeplinire integral nici la sfârşitul trim. IV 2010. Problema restituirii averilor bisericii Unite cu Roma este cuprinsă şi în legile privind reconstituirea drepturilor de proprietate nr. 18/1991, nr. 167/1997 şi 1/2000, modificate şi prin O.G. 102/2001, care prevăd obligaţia restituirii proprietăţilor confiscate sau expropriate de la cultele religioase. Astfel legea 18/1991 la art.22 prevede că atribuirea comunităţilor locale de cult din mediul rural, o suprafaţă de până la 5 ha. teren în echivalent arabil pentru fiecare parohie sau schit, ce aparţine de cultele religioase recunoscute prin lege, ori până la 10 ha. teren, în cazul mănăstirilor. În alin. 3 la acelaşi articol se prevede „organele reprezentative ale unităţilor de cult menţionate, pot cere reconstituirea suprafeţelor de teren şi peste 5 ha., respectiv 10 ha, în cazul parohiilor sau 50 ha. În cazul mănăstirilor şi schiturilor".

Sub tutela mas-mediei şi a unor lideiri politici disensiunile dintre credincioşii celor două culte ortodocşi şi uniţi sunt întreţinute şi azi, după ce au trecut peste 21 ani de la căderea comunismului.

În perioada conducerii centralizate, Biserica Romano-Catolică, a

fost tolerată de regimul comunist pentru faptul că majoritatea credincioşilor fiind maghiari, nu s-a dorit să se creeze probleme ce puteau fi greşit înţelese de către ţara vecină Un garia.

În acest cadru prezentăm diferenţele dintre religia catolică şi cea ortodoxă (apuseană):

a) Catolicii cred că papa este capul bisericii universale;

b) Pâinea nedospită este suficientă pentru cuminecătură;

c) În afară de rai şi iad, există şi un al 3-lea loc în care se purifică sufletele numit purgatoriu;

d) În sfânta treime duhul, respectiv spiritul sfânt precede de La Tatăl, dar şi de la Fiul.

4.3

4.3 Biserica ortodoxă în perioada comunistă.

Încă din primii ani după instaurarea comuniştilor la putere, biserica ortodoxă din România, s-a bucurat de anumite privilegii. Securitatea a avut o atitudine mai îngăduitoare faţă de biserica ortodoxă, pentru motivul că avea nevoie de culegerea unor informaţii de la popor, prin intermediul preoţilor. (fenomenul a fost dat în vileag abia după 1989, când clericii simţindu-se vinovaţi – şi fiind, sprijiniţi de fostul patriarh al bisericii ortodoxe române Teoctist – au fost scutiţi de a fi supuşi legii privind deconspirarea vechii securităţi). Potrivit prevederilor art. 32, din legea cultelor, preoţii care exprimau atitudini antidemocratice puteau fi lipsiţi temporar de salariu, ce era asigurat de stat. În acea perioadă alegerea episcopilor se făcea sub controlul statului, iar prin noul statut al bisericii ortodoxe, a fost atribuită administrarea sub autoritatea patriarhului, ce era aprobat cu avizul autorităţilor centrale de stat. Proprietăţile şi fondurile bisericeşti au fost naţionalizate, instituţiile de învăţământ preluate de către stat iar unele închise, ceea ce a condus la limitarea instruirii clerului. Practicile religioase precum cununia şi celebrarea legală a sărbătorilor de Paşte şi Crăciun au fost interzise. Cu toate acestea credincioşii continuau să frecventeze bisericile, inclusiv membrii de partid respectau pe ascuns sărbătorile. Şi ei îşi procurau pom de Crăciun pe care îl numeau, ca şi oficialii» Pom de Iarnă», iar căsătoriile religioase le organizau la mănăstiri sau lăcaşe de cult izolate, de regulă în mediul rural. În acea

perioadă exista o înţelegere tacită între Partid şi biserică. Toată lumea respecta sărbătorile, deşi nu mergeau la biserică de teama represaliilor. Nici Ceauşescu nu intervenea, apreciind că este o problemă delicată. În capitală, sub ochiul vigilent al Elenei Ceauşescu membrii nomenclaturii şi ai aparatului de partid nu îndrăzneau să frecventeze biserica. Şi ei îşi botezau copii, care se cununau religios. De Paşti vopseu ouă roşii, le ciocneu la masă, respectând tradiţia moştenită de la părinţi. Sărbătorile, au fost recunoscute abia după 22 decembrie 1989. Prima zi de Crăciun sărbătorită, fiind în 25 decembrie 1989, care a coincis cu ziua procesului de condamnare la moarte a soţilor Ceauşescu, zi în care au şi fost asasinaţi. Biserica ortodoxă, a supravieţuit numai compromisurilor cu regimul comunist. Acest aspect este recunoscut şi de către unii membrii ai clerului propriu. Aşa este cazul preotului Boris Rădulescu, care a afirmat în scrisoarea adresată Sinodului Bisericii Ortodoxe Române, publicată în „Lumea Creştină", ca supliment la ziarul România Liberă din 24 ianuarie 1990, că „Timp de 45 de ani, prin atitudinea lor, Patriarhul şi Sinodul, în loc să-l slujească pe Cristos şi întru Cristos poporul român, s-au supus şi au slujit partidul comunist şi pe odiosul satanic, trădând pe Cristos, preoţimea şi poporul credincios". Cu foarte mici excepţii această caracterizare corespunde realităţii. În loc să facă front unit cu Biserica Română Unită, împotriva invadatorilor comunişti veniţi odată cu tancurile sovietice, ierarhii ei s-au alăturat statului comunist rus numit sovietic şi cu Biserica pravoslavnică rusească, supusă total politicii comuniste, împotriva Bisericii Române Unite. Un exemplu grăitor în acest sens îl constituie expresia rostită la recepţia anului nou 1945, de către Mitrolpolitul Nicolaie Bălan de la Sibiu, care atribuia providenţei divine înfrăţirea cu URSS, cu care destinul neamului nostru s-a resimţit binefăcător de pe urma legăturilor ce le-a avut cu marele popor rus. Ca ierarh al Bisericii ortodoxe el a mai afirmat că se simte dator să adauge că credinţa pravoslavnică este un factor important pentru puntea de legătură, de la sufletul poporului român, la sufletul poporului rus, de la statul nostru la statul puternicului vecin. (expresie preluată din Telegraful român nr. 2 din 7 ianuarie 1945). Mitropolitul Nicolae Bălan, a trecut, după scurtă vreme la atacarea şi desfiinţarea Bisericii

Române Unite. Astfel, cu ocazia sărbătorilor de la Blaj din 3 – 15 mai 1947, le-a cerut credincioşilor şi preoţilor uniţi, să se reîntoaecă acasă, în sânul Bisericii ortodoxe. Adresând acest îndemn nu a ţinut seamă de faptul că poporul născut aici din daci şi romani, mulţi creştini, nu ar fi trăit până la marea schismă din 1054, în deplină unitate religioasă şi canonică cu Roma, strămoaşa noastră de sânge, limbă şi credinţă. Potrivit celor relatate în Telegraful Român nr. 27/28 din 1948, noul patriarh Iustinian Marina, cu ocazia vizitei la Caransebeş efectuată în luna septembrie 1948, a declarat că dacă primul patriarh al ţării Miron, a legiferat unirea politică şi naţională în 1918, iar patriahulhatul român a luat fiinţă în 25 septembrie 1925, al 3-lea patriarh va avea rolul de-a face unirea biserici într-o ingură turmă. El asigura participanţii, că toate angajamentele luate le va respecta, el fiind preocupat mai degrabă de distrugerea Bisericii Unite şi nu de distrugerea comunismului. Papa Paul al II-lea la 1 septembrie 1980, a adresat o scrisoare prin care a cerut tuturor statelor din lume semnatare a Actului final al Conferinţei de la Helsinki, din 1975 – semnat şi de România – să respecte libertatea religioasă a comunităţilor confesionale din fiecare ţară şi dreptul de-a avea ierarhia lor internă. În urma acestei, ierarhii Bisericii ortodoxe Române, întruniţi în şedinţa electorală a Sinodului l-au ales Mitropolit al Ardealului pe dr. Antonie Plămădeală, prilej când au protestat în prezenţa lui şi patriarhului Iustin Moisescu, Arhiepisopului Teofil Herinceanu al Clujului, şi Vasile Visarion Aştileanu al Aradului, care falsificând istoria au negat existenţa Bisericii Române Unite. În urma acestui eveniment presa centrală de atunci: Telegraful Român, Scânteia şi România Liberă au publicat, sub semnătura pr. Prof. Dumitru Stăniloae, noului Mitropolit Antonie Plămădeală şi Grigore Marcu, articole injurioase adresate Papei şi Bisericii Române Unite. Toţi s-au solidarizat cu politica P.C.R. adresându-i o telegramă lui Ceauşescu, prin care, după ce i-au adus cele mai înalte elogii, pentru politica înţeleaptă, şi-au exprimat protestul împotriva amestecului Papei în problemele interne ale României, rugându-l să nu legifereze Existenţa Bisericii Române Unite. Împotriva Bisericii Române Unite, au fost publicate mai multe materiale, şi broşuri, în care persoanele

participante la înfăptuirea actului unirii au fost considerate ca trădători ai poporului român, când în realitate adevăraţii trădători au fost agenţii calvinilor, patriciatului săsesc, nobilimii maghiare, mitropoliţii oartodocşi şi sârbi de la Karlovitz, patriarhii şi ţarinele de la Moscova, iar Mitrolpoliţii Teofil, Atanasie Anghel, Episcopii Ioan Giurgiu-Patachi, Ioan Inocentie Micu, au fost adevăraţii salvatori ai fiinţei noastre naţionale.

Actul unirii Bisericii cu Roma a fost aspru criticat şi în alte lucrări ca de ex. de către apreciatul teolog ortodox, preotul Dumitru Stăniloae care în lucrarea Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român, apărută în 1973 la Bucureşti, calcă în picioare principiile moralei creştine şi ale intereselor naţionale, tocmai în perioada în care ateismul militant comunist avea nevoie de astfel de susţinători ai luptei sale anticreştine şi antinaţionale.

În perioada dintre 1948 – 1989, a avut loc în România abdicarea de la datoria preoţească prin abandonarea catehizării poporului credincios în spiritul doctrinei creştine. În această perioadă generaţii de tineri au rămas fără lumina credinţei, pradă propagandei ateiste susţinută din nefericire şi de către unii preoţi, care fie că nu-şi pregăteu predicile, fie că acestea erau axate pe ţelurile partidului unic.

Un număr impresionant de mare de biserici şi lăcaşe de cult au fost demolate, în special în capitală, din dispoziţia conducerii superioare de partid, dar şi cu acordul liderilor bisericii ortodoxe, care nu au iniţiat niciun fel de protest, aşa cum au făut mai multe alţi oameni de cultură ca de Ex. istoricii şi arhitecţii.

După decesul patriarhului Bisericii Ortodoxe Române Nicodim Munteanu, care a avut loc în 27 februarie 1948, în 6 iulie acelaşi an a fost instaurat patriarul Iustinian Marina, care a fost susţinut de guvernul comunist pentru merite deosebite concretizate prin ascunderea unor militanţi comunişti evadaţi din închisori. După el a urmat patriarhul Iustin Moisescu, despre care poporul ştia că «poartă epoleţi sub sutană» aşa cum a afirmat Mircea Ciobanu în articolul intitulat Sutanele Roşii apărut în Lumea Creştină, supliment la România Liberă din 24 ianuarie 1990. Nici urmaşul său patriarhuul Teoctist, n-a renunţat la sprijinirea activă a politicii comuniste.

Atitudinea lui, este concretizată prin aceea că în perioada marilor mişcări revoluţionare dintre 17 – 22 decembrie 1989, când în multe oraşe din ţară curgea sângele celor căzuţi de represiunea comunistă, el s-a manifestat public că este solidar cu reprimarea sângeroasă a luptătorilor anticomunişti.

În anul 1979 în cadrul Bisericii Ortodoxe Române existau 8100 parohii, deservite de cca. 9100 preoţi. Din acestea dacă se scad cele 1920 parohii preluate de la Biserica Unită se poate afla numărul parohiilor ortodoxe.

Cu toată adeziunea manifestată de unii reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe Române faţă de politica PCR, în această grea şi tristă perioadă a istoriei, au existat un număr important de preoţi care s-au ridicat cu curaj împotriva acesteia şi în mod public au denuţat-o. Între aceştia au fost: Episcopul Nicolae Popovici al Oradei, înlăturat din funcţie pentru că a refuzat să recunoască episcopii ortodocşi aleşi de către comunişti. El a cerut să fie catehizaţi copii şi tineretul. După destituire a fost internat la mănăstirea Cheia din jud. Prahova, unde a şi decedat în 1960. Părintele Gheorghe calciu Dumitreasa, a denunţat public catehizarea tineretului până şi în seminariile clericale, motiv pentru care a fost închis şi apoi expulzat în SUA… Acolo a desfăşurat înreună cu fratele său Greco-Catolic ieromonahul Miron Moldovan, o vastă propagandă împotriva politicii anticreştine a lui Ceauşescu.

Preotul prof. univ. Liviu Munteanu din Cluj, a decedat în închisoare, fiindcă a semnat o adresă către toţi preoţii, prin care le-a cerut catehizarea copiilor şi tineretului.

Din cele prezentate succint rezultă că un număr considerabil de preoţi ortodocşi au activat prudent şi au slujit adevărul creştin acordând asistenţă spirituală credincioşilor îndeplinindu-şi sarcinile sacerdotale în conformitate cu canoanele Bisericii, fără a se implica în viaţa politrică. Ei au slujit pe Dumnezeu şi nu dictatura comunistă.

4.4

4.4 Situaţia bisericilor Ortodoxe şi Unite în perioada de tranziţie.

După revoluţia din 22 decembrie 1989, odată cu anularea tuturor structurilor comuniste, au avut loc schimbări profunde şi în

viaţa religioasă a poporului. Astfel, prin Decretul Lege nr. 9/30 decembrie 1989 al CPUN, a fost recunoscută legal Biserica Unită cu Roma, în urma anulării odiosului Decret 358/1948. Iar, prin Decretul 126/9 aprilie 1990 al CPUN a fost prevăzută restituirea tuturor bunurilor Bisericii Unite existente la 1 decembrie 1948 confiscate de stat şi preluate de Biserica Ortodoxă. (biserici, catedrale, case parohiale, reşedinţe episcopale, clădiri ale Academiilor Teologice, ale liceelor şi alte bunuri). În privinţa restituirii efective a acestor bunuri, decretul amintit prevede discutarea cu fraţii ortodocşi a modalităţilor concrete de cedare, deşi în 1948 statul le-a răpit samavolnic şi le-a predat ortodocşilor. Statul român de azi, urmaşul de drept al celui de ieri, este obligat să repare greşeala săvârşită la 1 decembrie 1948. Ori puterea actuală reprezentată de preşedinte, parlament şi guvern tărăgăneză nejustificat rezolvarea cinstită, legală, pe cale paşnică a acestei probleme naţionale, pentru a nu pierde voturile credincioşilor ortodocşi. În acest context, Biserica Unită, continuă să fie persecutată în forme noi, uneori agresive. Asemenea manifestări ostile retrocedării s-au înregistrat în multe localităţi în care ortodocşii nu au vrut să cedeze de bunăvoie bunurile şi bisericile confiscate. Aşa ca ex. localităţile Iclod, Filea şi Mărgău din jud. Cluj; Spermezeu jud. Bistriţa Năsăud; Baia Mare şi Sisești Jud. Maramureş; Şeulia de Câmpie şi Ungheni jud. Mureş. Acolo la Ungheni s-a înregistrat un caz cu totul ieşit din comun. Ortodocşii neacceptând cedarea bisericii catolicilor, au construit alta, în stil oriental peste aceasta, urmând să o demoleze după terminare. Cazul a fost prezentat şi de televiziunea centrală fără a avea niciun efect. Spre uimirea opiniei publice în oraşul Ocna Mureş, Biserica Unită a fost dobândită după mai multe procese câştigate în instanţă. Acolo ortodocşii au demolat şi sobele de teracotă, pentru a nu le preda catolicilor. Asemenea fapte sunt nedemne pentru oameni ce se consideră creştini, educaţi şi cu frică de Dumnezeu.

Prin Decizia Papei Ioan al II-lea din 14 martie 1990 au fost numiţi ariepiscopi şi episcopi la toate diecezele catolice atât de rit romano-catolic cât şi de rit bizantin-român, fiind restabilită ierarhia catolică în România. Astfel a fost numit prin decretul papal din 12 martie 1990 dr. Alexandru Todea, arhiepiscop titular de Alba Iulia şi

Făgăraş. În funcţia Mitropolit al Blajului, a fost recunoscut, prin decret şi de către preşedintele României. S-a instalat în această funcţie în 7 noiembrie 1990. Prin decret papal în iunie 1991 a fost ridicat la rangul de Cardinal al Biserici Unite cu Roma din România. Consacrarea a avut loc în Aula Paul al VI-lea din Roma, în 28 iunie 1991 şi a fost oficiată de Papa Ioan Paul al II-lea, în prezenţa unei mulţimi de credincioşi sosiţi din România şi din toate părţile lumii. (din mai 1994 moment când era grav bolnav, a fost înlocuit la cererea sa prin decret papal). A decedat în 1994. Ceilalţi episcopi numiţi au fost.

— Ioan Ploscaru, consacrat la 30 noiembrie 1948 episcop de Traezopoolis, acum titular al diecezei Lugojului;

— George Guţiu. sfinţit preot în 8 decembrie 1948, arestat şi închis în 1951, graţiat în 1964, în prezent Arhiepiscop» ad personan» titular al diecezei de Cluj-Gherla;

— Lucian Mureşan, sfinţit preot în clandestinitate de către episcopul dr. Ioan Dragomir, episcop titular al diecezei Maramureşului (iar din mai 1994 Ariepiscop şi Mitropolit titular de Alba Iulia şi Făgăraş, cu sediul la Blaj. Din anul 2008. are titlul de Episop Major, atribuit de către Papa Benedict al XVI le-a;

— Vasile Hossu sfinţit preot în 1948 de episcopul dr. Ioan Suciu, profesor până la pensionare în 1979, acum episcop titular al diocezei de Oradea;

— Dr. Ioan Chertes, sfinţit episcop în noaptea Crăciunului din 1949, prin punerea mâinilor Episcopului Valeriu Traian Frenţiu, asistat de Episcopul dr. Iuliu

Hossu;

— Dr. Alexandru Rusu şi dr. Ioan Bălan, sfinţiţi în lagărul de la mănăstirea Căldăruşani. Alexandru Rusu a devenit, arhiepiscop emerit de Cluj-Gherla (decedat în 31 ianuarie 1992).

În biserica ortodoxă română, conducerea a rămas şi după revoluţie aceiaşi. Cu excepţia patriarhului Tectist, care s-a retras temporar de la cârma bisericii. Dar forţele susţinătoare, l-au determinat să revină pe scaunul patriarhal, în ciuda protestelor publice ale unui număr mare de personalităţi ale societăţii româneşti, care au semnat moţiuni publicate în presa centrală şi din provincie.

Astfel «Grupul de reflexie» asupra renoirii vieţii bisericeşti şi-a redus treptat activitatea şi s-a autodizolvat.

Un eveniment deosebit de important din viaţa Bisericii Ortodoxe Române, este consemnat în anul 2008, când în urma unei afecţiuni grave şi o grea suferinţă, patriarhul Teoctist a decedat, fiind înlocuit de către Episcopul Sucevei Daniel, care este în funcţie la sfârşitul trim. IV 2010.

În istoria Bisericii Ortodoxe Române, în 4 noiembrie 2005 a avut loc iniţierea de către Sfântul Sinod a demersurilor de scindare a Mitropoliei Ardealului şi constituirea a doua Mitrololii în Transilvania pe lângă cea din Sibiu, alta cu sediul în Cluj-Napoca. Scindarea s-a realizat la iniţiativa patriarhului BOR Teoctist cu sprijinul preşedintelui Traian Băsescu. După separare la Sibiu au rămas credincioşii din judeţede Sibiu, Harghita şi Covasna, avându-l în frunte pe IPS Laurenţiu Streja. Contrar protestelor şi nemulţumirilor manifestate de preoţi şi personalităţi de seamă a vieţii culturale din ţară, evenimentul a avut loc. Aceasta demonstrează că în rândul membrilor sfântului Sinod al BOR nu a existat suficientă responsabilitate morală în faţa posteritgăţii de a lăsa şi consolida Unitatea Bisericii Ortodoxe din Ardeal întreagă aşa cum a conceput-o şi a lăsat-o moştenire Mitropolitul Andrei Şaguna. În fruntea mitropoliei din Cluj a fost numit Bartolomeu Anania, care a decedat în 31 ianuarie 2011., în urma unei grave afecţiuni. (această m.enţiune a fost făcută după finalizarea cărţii)

În perioada de tranziţie, se constată o apropiere tot mai strânsă a credincioşilor faţă de biserică. Acum tot mai mulţi se roagă pentru orice: sănătate, linişte în familie, un loc de muncă mai sigur şi mai bine plătit, pentru reuşita în viaţă a copiilor, pentru noroc, la exmene, dar şi pentru a dobândi avere, o maşină ori pentru a câştiga la loto. De aici rezultă că pentru unii rugăciunile şi-au pierdut parţial menirea. Există şi reprezentanţi ai bisericilor care susţin că nu este nimic spiritual în a te ruga pentru dobândirea unor nevoi materile, dar adevăraţii slujitori susţin că practicile străine transformă rugăciunile în altceva. Nu toţi credincioşii cunosc că rugăciunile sunt nevoi ale oamenilor, acestea reprezentând căile prin care ei vorbesc cu Dumnezeu. Numai că fiecare

se roagă în felul lui, în funcţie de starea duhovnicească. În cazurile în care oamenii se roagă doar pentru rezolvarea nevoilor materiale, rugăciunile nu au nimic comun cu adevărata credinţă. Este bine să se reţină că rugăciunile, înainte de toate trebuie rostite pentru a cere împărăţia lu' Dumnezeu, restul fiind cerinţe complimentare, aşa cum le spunea Iisus iudeilor.

Potrivit datelor STISOC 2010, studiu dat publicităţii în cursul lunii iunie 2010, rezultă că peste 95% dintre români cred în Dumnezeu şi peste 88% în puterea rugăciunilor, iar pentru cca. 64% biserica reprezintă locul unde se desfăşoară slujbele religioase, deci mai mult spaţiul de practicare a religiei, decât un corp spiritual. Peste 55% dintre români au declarat că merg la biserică cel puţin odată pe lună, ceea ce privit din perspectiva europeană, indică un grad înalt de practică religioasă. Imaginea pe care o defineşte practica religioasă a românilor conduce la concluzia că la noi religia are un rol foarte important în viaţa cotidiană, fiind apreciată ca un sprijin individual în confruntarea cu obstacolele numeroase apărute în viaţa oamenilor.

Din informaţiile oficiale date publicităţii la începutul anului 2010 în România exitau peste 17.000 de preoţi şi aproape 20.000 de angajaţi neclericali, ce primesc salarii de la stat în sumă de cca. 70 milioane e. Anual din facultăţile de teologie ies cca. 10.000 de preoţi, din care o parte ce nu au har devin profesori de religie ori practică alte meserii. În prezent există în ţară peste 30 de facultăţi de teologice, consecinţă a alianţei dintre Biserica Ortodoxă şi noile regimuri.

Înainte de 1989, au funcţionat doar patru institute teologice: două ortodoxe (la Sibiu şi în capitală), unul Catolic la Iaşi şi unul protestant la Cluj. În anul 1980 toate patru aveau 1142 studenţi, din care 1047 studiau la cele două institute de teologie ortodoxe. În anul 2010 existau 30 de facultăţi de Teologie, 11 dintre ele ortodoxe, 34 de seminarii teologice ortodoxe liceale, 4 licee teolgoce ortodoxe, şi 3 licee pedagogice cu clase cu profil teologic, în care erau şcolarizaţi 6160 elevi. Învăţământul superior ortodox era organizat în 11 facultăţi şi 4 departamente de teologie, ce cuprindeau 10954 studenţi.

În acest cadru, reamintim că un cunoscut evoluţionist Michael Schermer, cu ocazia vizitei efectuate în 2010, în ţara noastră a atras

atenţia că la noi este nevoie să fie modernizată educaţia, care să fie delimitată de afacerile religioase. Cu menţiunea: cine vrea religie să meargă la biserică, iar cine vrea educaţie, să meargă la şcolă, nefviind a dmis a fi amestecată religia cu şcoala. Pentru aceasta ar fi nevoie şi de o îmbunătăţire a conţinutului manualelor de religie din care ar trebui eliminate capitolele destinate incriminării, şi prezentării tendenţioase a altor culte, credinţe sau curente de gândire. Adepţii altor culte recunoscute de statul Român sunt numiţi Sectari, iar întemeietolrii lor şi anumite practici sunt prezentate ca rătăciri, singura biserică dreptmăritoare fiind cea ortodoxă. Este deosebit de grav faptul că unele manuale incită, condamnă şi consideră că tot ceea ce este neortodox drept lucrare a Diavolului. De aici concluzia că unele manuale de religie pentru adolescenţi distorsionează adevărul istoric. Astfel printre prozeliţii demascaţi de autorii manualelor de istorie se află Biserica Greco-Catolică. Instituind primatul papal, Biserica Romei a văzut misiunea nu doar în evanghelizarea necredincioşilor, ci şi în reîntoarcerea celorlalţi creştini sub autoritatea episcopului Romei. În alte manuale se fac precizări inadmisibile aşa ca ex. formarea Bisericii Greco-Catolice a dus la dezbinarea în planul credinţei a românilor transilvăneni şi a avut consecinţe majore determinând instaurarea unui climat de neînţelegere şi neîncredere reciprocă cu efecte pe termen lung. Autorii unor astfel de idei nu cunosc adevărul istonic şi contribuţia Religiei Greco-Catolice la înfăptuirea actului unirii, la introducerea alfabetrului latin în şcoală şi cancelarie şi altele.

Subliniem faptul că în perioada de tranziţie Biserica Ortodoxă a admis ca Mitropoliile ce-i sunt subortdonate să se ocupe de afaceri, profitând de asimilarea cultelor cu ONG-urile. De altfel, potrivit informaţiilor oficiale în România existau peste 500 de fundaţii şi asociaţii care în 2010 funcţionau sub egida cultelor recunoscute oficial. Cea mai mare parte dintre acestea aparţineau de Biserica Ortodoxă. Asociaţiile BOR au prosperat şi în perioada de criză, când 15 dintre acestea au acumulat venituri totale de 16 milioane lei, echivalente cu cca. 3, 8 milioane e. Activităţile organizate sub tutela metrolpoliilor sunt diverse, de la turism, comerţul cu obiecte religioase, până la construcţii, şi chiar participarea la bursă aşa cum este cazul celei din

Alba Iulia. La nivelul anului 2009 veniturile declarate de eparhiile ortodoxe din ţară provenite din comerţul cu obiecte de cult, tipografii, construcţii, vinificaţie, industria textilă, panificaţie, turism, industria lemnului, activitatea hotelieră, erau următoarele:

— Mitropolia Munteniei şi Dobrogei… 12, 5 milioane e;

— Mitropolia Moldovei şi Bucovinei… 11, 5 milioane e;

— Mitropolia Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului.1, 2 milioane e, proveniţi din comerţul cu obiecte de cult, turism şi industria lemnului;

— Mitropolia Banatului… 2, 3 milioane e, proveniţi numai din comerţul cu obiecte de cult;

— Mitropolia Olteniei…6, 1 milioane e.

Cu toate acestea guvernele care s-au succedat la conducere din 1900 încoace au oferit cultelor 784 milioane $, din care 330 milioane au fost daţi în ultimii trei ani. Din aceştia peste 80% au revenit BOR, deoarece are cea mai mare acoperire la nivel naţional. Din 1990 până în 2010, aşa cum relata presa centrală**141**, Biserica a primit de la Guvern peste 200 de clădiri, hoteluri, restaurante, baze militare, depozite de armament, sedii de poliţie, ferme viticole şi parcuri auto, care au intrat în folosinţa gratuită a Bisericii Ortodoxe Române, sau altor culte recunoscute de lege. Din acestea fac parte peste 3 milioane m.p. teren arabil, sau intravilan, şi 442 mii m. p. de construcţii, a căror volum depăşeşte cu o treime Palatul Parlamentului. Toate bunurile date bisericilor, potrivit unei legi aprobate în 2007, în timpul guvernului condus de Tăriceanu au ieşit definitiv din administrarea statului şi au devenit proprietate privartă a instituţiilor religioase. Cu toate acestea Biserica Ortodoxă Română, a încercat şi alte strategii pentru a intra în posesia unor averi aducătoare de profit. Aşa cum este cazul cu Episopia Sucevei, care doreşte să dobândească aproape 200 mii ha. de pădure, printr-o metodă contestată în instanţă de către Regia Naţională a Pădurilor ROMSILVA. Pretenţiile Episopiei Sucevei şi Rădăuţilor se bazează pe faptul că pădurile au aparţinut înainte de 1700 celor 35 de mănăstiri, pădurile fiind confiscate în 1781 de către

---

141 Ziarul Adevărul din25 octombrie 2010 p.32;

statul austriac. care a stăpânit aceste teritorii până la dezmembrare, ce a avut loc la sfârşitul primului rătzboi mondial. După 1918 Bucovina revine la Patria mamă şi proprietăţile austriecilor au fost preluate spre administrare de statul român, astfel că în statistica pădurilor din 1924, apar pădurile fondului religionar din Bucovia în suprafaţă de 192 mii ha. Prin decrete succesive a fost aprobată organizarea şi funcţionarea «Fundaţia Fondului Bisericesc Ortodox Român al Bucovinei», ca instituţie. În anul 2000 a fost înfiinţată Fundaţia umanitară bisericească, care se pretinde că este succesoarea fundaţiei din 1925, înfiinţată de statul român printr-o lege specială. Obiectul litigiului îl constituie, respingerea în 2008, de către instanţe a pretenţiilor privind pădurile pentru motivul că fundaţia este nelegală deoarece aceasta funcţionează în numele unei persoane juridice şi nu pentru realizarea unui interes public privat.

CAPITOLUL V

POLITICA ŞI ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN PERIOADA DE TRANZIŢIE

5.1 Revoluţia din 1989, moment de cotitură în istoria ţării.

La noi în ţară regimul comunist s-a clătinat, prin mişcările studenţilor de la Timişoara din 1956, protestele minerilor din Valea Jiului din 1987, ale muncitorilor de la marile uzine braşovene din 1987, dar nu a căzut. Numeroasele nedreptăţi existente în toate domeniile vieţii, în perioada economiei centralizate, au fost observate de către oamenii simpli, însă ei nu puteau acţiona, deoarece sistemul a fost cel mai represiv şi cel mai bine organizat pentru supunerea tuturor cetăţenilor la indicaţiile primite de sus.

Nemulţumirile celor deposedaţi de case terenuri, a celor deportaţi, ţăranilor cărora le-au fost luate animalele, uneltele agricole şi pământul – ce era singura lor sursă de existenţă – pericoliul demolării satelor, a bisericilor, a irosirii timpului prin participarea la congrese consfătuiri, şedinţe şi ca urmare a falsei propagande comuniste, s-a accentuat în timp, încât a ajuns la punctul critic în decembrie 1989. Atunci a existat momentul prielnic pentru răsturnarea regimului totalitarist, creat de schimbările petrecute în toate ţările socialiste aparţinătoare de blocul sovietic. Mişcările de

protest împotriva comunismului, declanşate la Timişoara, începând cu 15 decembrie 1989 – deşi obstrucţionate de regim prin intervenţii dure ale poliţiei şi armatei, cât şi prin încercarea de izolare a oraşului de restul teritoriului – s-au răspândit în toată ţara.

În seara zilei de 20 decembrie 1989, Ceauşescu s-a întors din vizita efectuată în Iran, iar prin mesajul transmis la postul de televiuiune a calificat demonstraţiile de la Timişoara ca operă a fasciştilor şi elementelor huliganice, care au acţionat sub influenţa iredentismului maghiar. Total neinspirat a 2-a zi Ceauşescu a convocat în capitală un mare miting de sprijin, care în loc să-l susţină, i-a pus capăt guvernării sale. Spre marea uimire a lui Ceauşescu şi a celor din jurul său, din mulţimea prezentă s-a auzit vocea lui Nica Leon, care a strigat: Nu suntem huligani. Imediat cei din jurul său au aruncat lozincile şi pancartele, care au fost călcate în picioare. În acel moment transmisiunea de la televiziune s-a întrerupt pentru câteva clipe. După reluare, Ceauşescu a încercat să liniştească pe cei prezenţi, cu promisiunea creşterii salariilor şi alocaţiilor pentru copii, dar aceste promisiuni au întărâtat şi mai mult mulţimea. Spre surprinderea lui Ceauşescu şi a majorităţii covârşitoare a populaţiei, participanţii la miting, în loc să-l aplaude şi să-l susţină, cu urale şi ovaţii prelungite – cum au procedat tot timpul, de când s-a aflat în fruntea partidului – de data aceasta l-au huiduit. Forţele de ordine, cu ajutorul transportoarelor blindate ale armatei, chemate la faţa locului – fără să facă victime în rândul participanţilor – au reuşit să împrăştie mulţimea, care şi-a abandonat materialele de propagandă în faţa clădirii Comitetului Central al P.C.R. În după amiaza aceleaşi zile tineretul s-a adunat în Piaţa Universităţii pentru a continua protestele, atât împotriva lui Ceauşescu, cât şi împotriva comunismului. Cu toate că între orele 17 – 19, mulţimea a fost ameninţată să părăsească piaţa cu ajutorul tunurilor cu apă, iar între 20 – 22 cu T.A.B.-urile, care trăgeau în aer rafale cu gloanţe de manevră – protestatarii nu au plecat, decât în jurul orei unu, când au fost operate arestări şi au fost alungaţi pe străzile laterale. (În timp ce tunurile cu apă aruncau jeturi puternice spre mulţime, tinerii curajoşi s-au urcat sus şi îndreptau ţeava în jos pentru a-i proteja pe cei ce se aflau în raza de acţiune a

apei).

În aceeaşi zi la orele 18,00 Ceauşescu a convocat ultima teleconferiţă cu prim secretarii comitetelor judeţene de partid, din activitatea sa, iar la orele 18, 45 – 19,00 a înfiinţat Comandamentul Militar Unic, din care au făcut parte şefii Armatei, Miliţiei, Securităţii şi Gărzilor Patriotice, prin care el personal voia să coordoneze represiunea împotriva demonstranţilor. Toate unităţile armatei, securităţii, miliţiei, gărzilor patriotice, erau subordonate comenzii unice, respectiv comandantului suprem. Încă în acea seară el nefiind mulţumit de reacţia armatei a pregătit înlocuirea din funcţie a ministrului Vasile Milea. În jurul orelor 20, 30, a vrut să plece acasă, însă gărzile de corp l-au sfătuit să rămână în sediul CC, deoarece era clădirea cea mai bine apărată. Atunci Ilie Verdeţ i-a propus lui Ceauşescu să caute o soluţie de înţelegere cu cei baricadaţi la Intercontinental, în faţa cărora erau mobilizate trupe ale armatei. Desigur că propunerea a fost respinsă şi de această dată

În ziua următoare, de 22 decembrie, după orele 8, piaţa s-a umplut din nou cu demonstranţi, sosiţi din marile uzine bucureştene. În drumul lor spre sediul Comitetului Central protestau vehement scandând lozinicile JOS CEAUŞESCU! JOS COMUNISMUL! iar elicopterele patrulau la joasă înălţime răspândind afişe pentru intimidarea manifestanţilor şi îndemnându-i să plece înapoi la locurile de muncă.

Văzându-se ameninţat, Ceauşescu a dat ordin ministrului apărării generalului Vasile Milea, să folosească armata pentru reprimarea demonstranţilor, dacă situaţia va fi scăpată de sub control. Acesta a refuzat reamintindu-i că armata a fost creată pentru a apăra poporul, nu pentru a folosi forţa împotriva lui. În urma discuţiilor contradictorii pe această temă – probabil şi sub presiunea ameninţărilor – el s-a sinucis în sediul Comitetului Central. La câteva minute după acest tragic incident Ceauşescu l-a chemat la el pe Generalul Victor Atanase Stănculescu. Acesta în drum spre CC a trecut pe la spitalul militar central unde şi-a pus un picior în gips. În jurul orelor 10, după ce a ajuns la sediul CC, a fost numit de Ceauşescu în locul lui Milea. Imediat după aceasta, la orele 10,07 a dat ordin

trupelor să se retragă în cazărmi, apoi a sugerat soţilor Ceauşescu să plece cu elicopterul. La orele 13,00 noul ministru, a emis alte două ordine prin care a dispus ca armata să se retragă în cazărmi şi a preluat comanda tuturor unităţilor militare de la comandantul suprem. Deci practic între orele 10,00 şi 16,00, când puterea a fost preluată de către guvernul condus de Ion Iliescu, el a fost unicul conducător în România. În cartea în sfârşit adevărul lansată în 17 decembrie 2009, el a relatat că epoca lui Ceauşescu s-a terminat printr-o lovitură militară clasică pusă la punct de către serviciile secrete ruseşti (KGB – serviciul secret sovietic şi GRU. serviciul de informaţii militare) cu ajutorul ofiţerilor români. Istoricul Mihai Stoenescu în cartea «Cronologia evenimentelor din decembrie 1989», apărută în 2009 la editura RAO. a prezentat interviurile luate generalului Stănculescu, în care sunt prezentate unele dzvăluiri ale acestuia din care rezultă că răsturnarea de la putere a lui Ceauşescu a fost hotărâtă în străinătate de către ruşi şi americani, iar el a fost informat de Voican Voiculescu, şi Virgil Măgureanu. Aceştia în 25 decembrie 1989, s-au deplasat cu elicopterul la Târgovişte, unde a avut loc procesul soţilor Ceauşescu… Ideea de condamnare la moarte a fost a lui Brucan, care a afirmat că orice revoluţie trebuie să ia capul la şeful statului. Dacă ăsta rămâne ca monument în memoria oamenilor, s-ar putea să le pară rău, la un moment dat şi să se întoarcă împotriva noastră. Din ordinul lui Iliescu a fost constituit un Tribunal Militar, Excepţional ce avea ca membrii pe următorii: preşedinte: judecătorul Ggică Popa, al 2-lea judecător, colonelul Ioan Nistor, procuror, maiorul Dan Voinea şi grefier Jan Tănase. La Târgovişte au fost numiţi ca asesori populari: căpitanul Corneliu Sorescu, locotenentul major Daniel Condrea şi locotenentul Ioan Zamfir. De la Bucureşti au fost aduşi şi doi apărători din oficiu: avoctul Constantin Lucescu, desemnat să-l apere pe Ceauşescu şi avocatul Nicolae Teodorescu pentru Elena Ceauşescu.

Completul de judecată l-a acuzat pe Ceauşescu pentru mai multe fapte deosebit de grave, între care au fost genocid şi subinarea economiei naţionale. În urma acuzaţiilor aduse – nerecunoscute de soţii Ceauşescu – tribunalul i-a condamnat la moarte, sentinţa fiind executată în aceeaşi zi. Despre acest eveniment, un ziarist de la

prestigioasă publicaţie italiană «La Stampa», care a avut prilejul să ia mai multe interviuri lui Ceauşecu a scris;**142**… Era 25 decembrie 1989, cu şase luni înainte de prăbuşirea zidului Berlinului, dar adevărata execuţie a comunismului urma să fie transmisă în direct de la Bucureşti, în seara Crăciunului acelui an fatidic 1989… Seninţa capitală pronunţată de un tribunal patriotic improvizat, a fost fără drept de apel… capul de acuzare cel mai grav a fost genocidul… Nu recunosc acest tribunal. Vreau să fiu judecat de Marea Adunare Naţională, a mormăit Ceauşescu, ridicându-se în picioare şi aruncându-şi căciula de Astrahan pe bancă. Apoi s-a prăbuşit pe scaun şi a mângâiat mâna soţiei sale…

Răsturnarea regimului comunist de către popor, poate fi apreciat ca unul din cele mai importante evenimente din istoria ţării, deoarece a constituit momentul care a deschis drumul aplicării pluralismului în viaţa politică şi liberalismul în economie. Principalele evenimente politice, cu profunde semnificaţii, ce au avut loc imediat după îndepărtarea lui Ceauşescu de pe scena politică au fost:

a) Constituirea Consiliului Popular de Uniune Naţională (C.P.U.N.), format din dizidenţii de seamă ai regimului comunist, în fruntea cărora s-a aflat Ion Iliescu, care în seara aceleiaşi zile a prezentat primul apel (comunicat) către ţară, ce conţinea următoarele:

— Desfiinţarea tuturor structurilor comuniste;

— Separarea puterilor în stat;

— Adaptarea pluralismului politic;

— Elaborarea unei noi constituţii;

În cursul lunii ianuarie 1990, s-a deschis calea înfiinţării partidelor politice, cu sprijin financiar primit de la stat. (După opinia multora din liderii partidelor politice nou înfiinţate, aceasta a fost prima şi una din cele mai grave erori săvârşite în primele zile de democraţie. Afirmaţia este bazată pe adevăr. Profitând de vidul legislativ unii curajoşi au înfiinţat partide de buzunar cu numai 2 – 3 membrii, cu sediul în apartamente, fără să aibă nicio ideologie şi nici statut. Scopul urmărit de către aceştia a fost numai acela de-a încasa

cele 2 milioane de lei oferiţi de stat imediat după înregistrare. Aşa se explică că înainte de alegerile prezidenţiale din mai 1990 existau pe acena politică românească peste 30 partide politice. Cei care au condus ţara de atunci, au fost deosebit de toleranţi cu aceia care au beneficiat de subvenţia de la stat – ce era echivalentă cu valoarea a cca. 28 de auturisme DACIA 1300 – încât nu i-au tras la răspundere pe niciunul care şi-a înfiinţat partid politic fără să desfăşoare niciun fel de activitate. Între partidele nou înfiinţate au fost şi trei dintre partidele istorice, trecute în ilegalitate în 1948 şi anume: Partidul Naţional Liberal (P.N.L.), Partidul Social Democrat (P.S.D.) şi Partidul Naţional Ţărănesc Creştin Democrat (P.N.Ţ.C.D.) (Cu acest prilej apreciez că este necesar să prezint cititorilor că într-o perioadă foarte scurtă, a fost dată publicităţii prima minciună politică. Aceasta a fost afirmată de liderii C.P.U.N., care în pofida faptului că au declarat că nu vor participa la alegerile din mai 1990 – de teama că vor intra în competiţie cu cele trei partide istorice – la foarte surtă vreme după înregistrarea acestora, s-au înscris şi ei în competiţia electorală. Decizia a fost luată de teama ca să nu ajungă la putere partidele istorice, deşi acestea au fost numai alternativ la guvernare aşa cum viaţa ne-a demonstrat ulterior). Tot în luna ianuarie 1990 a fost înfiinţat Serviciul Român de Informaţii (S.R.I.).

În 4 mai 1990 au avut loc primele alegeri prezidenţiale libere. Primul preşedinte ales a fost Ion Iliescu, care l-a numit în funcţia de premier pe Petre Roman. În perioada august 1990 – septembrie 1991, a fost elaborată noua constituţie, care a fost aprobată prin referendumul, ce a avut loc în 11 noiembrie din acelaşi an.

Între 1992 – 1996, la conducerea ţării s-a aflat Partidul Democraţiei Sociale din România (provenit din Frontul Salvării Naţionale F.S.N.) în alianţă cu Partidul Uniunii Naţionale Române (P.U.N.R.) şi Partidul România Mare (P.R.M.). Funcţia de preşedinte fiind deţinută de Ion Iliescu, cea de premier de către Teodor Stolojan şi Nicolaie Văcăroiu.

În perioada 1996 – 2000, la conducere a fost Convenţia Democrată formată din: P.N.Ţ.C.D.; P.N.L.; U.D.M.R.; şi P.D. Partid deprins din P.D.S.R.). Funcţia de preşedinte a fost deţinută de către

Emil Constantinescu, iar cea de premier succesiv de către Victor Ciorbea, Radu Vasile, şi Mugur Isărescu.

Între 2000 – 2004 la conducerea ţării s-a aflat P.S.D.R. (devenit P.S.D. în urma unificării cu partidul tradiţional P.S.D.), în alianţă cu U.D.M.R. Funcţia de preşedinte fiind deţinută de Ion Iliescu, iar cea de premier de Adrian Năstase.

În perioada noiembrie 2004-noiembrie 2008 la conducere a fost alianţa «Dreptate şi adevăr» (D.A.), în componenţa căreia au intrat: P.N.L.; P.D.L. În 14 decembrie 2008 a fost semnat de către liderii PSD Mircea Geoană şi al PDL, EMII Boc aşa numitul Partreneriat pentru România. Cu ocazia acestui eveniment Mircea Geoană a declarat că acesta este un moment istoric, ce demonstrează că democraţia în România s-a maturizat deoarece după 18 ani, două partide aparent ireconciliabile au înţeles să-şi unească eforturile într-un moment dificil pentru ţară. În această perioadă funcţia de preşedinte a fost deţinută de către Traian Băsescu, iar cea de premier de către Călin Popescu Tăriceanu. Între cei doi au avut loc ample dispute făţişe. Amploarea divergenţelor a ajuns la un nivel nemaiîntâlnit în istoria relaţiilor diplomatice interne din ţara noastră. Aceasta s-a concretizat prin suspendarea din funcţie a preşedintelui de către parlament, cu 322 voturi pentru şi 108 contra, situaţie în care preşedintele conform prevederilor constituţionale, a organizat în 19 mai 2007 un referendum. În urma acestuia şi-a redobândit poziţia, fără ca disputele dintre cei doi să se fi încheiat. Aşa cum relata presa costul crizei politice interne, prin care a trecut ţara a fost evaluat astfel:

— 18 milioane de EURO investite de partide pentru organizarea referendumului;

— 400 mii EURO, costul total al celui mai mare miting electoral organizat, care include transportul şi masa pentru susţinători;

— Un milion de EURO valoarea spaţiului publicitar vândut partidelor politice;

— Peste 2 milioane EURO reprezentau veniturile firmelor specializate în produse publicitare ca: tricouri, banere, pixuri;

— Peste 100 mii EURO au câştigat institutele de sondare a opiniei publice;

— 300 mii EURO, au câştigat firmele de publicitate OUT-DOOR;

— 50 mii EURO au câştigat firmele producătoare de banere pe internet;

— 150 mii EURO au revenit analiştilor din cadrul firmelor de P.R.

— 50 mii EURO reprezintă sumele declarate de partide la Curtea de Conturi, că ar fi fost cheltuite cu acest prilej;

— 3 milioane de EURO, reprezintă pierderile României de la Uniunea Europeană pentru agricultură, fonduri structurale, subvenţii şi dezvoltarea mediului rural;

— Câteva milioane de EURO, s-au pierdut la bursă, pentru scăderea valorilor tranzaţionate din cauza instabilităţii politice şi alte câteva zeci de milioane s-au pierdut din cauza nefuncţionării eficiente a celor mai importante instituţii: parlamentul şi guvernul în această perioadă.

Începând din 11 noiembrie 2008, la conducerea ţării, până în trim III.2009 s-a aflat alianţa dintre P.S.D. şi Partidul Democrat Liberal P.D.L. partid înfiinţat pe scheletul Partidului Democrat şi prin emigrarea unor membrii de la P.N.L. În 13 octombrie 2009 alianţa s-a destrămat, la guvernare rămânând numai P.D.L. În urma moţiunii de cenzură iniţiată de către PSD, susţinută de către P.N.L. şi U.D.M.R. guvernul condus de către premierul Emil Boc a căzut. Aceasta fiind prima moţiune de cenzură admisă în toţi cei 21 ani de democraţie din ţară.

În urma alegerilor prezidenţiale din 4 decembrie 2009, Traian Băsescu a fost reales în funcţia de preşedinte al României pentru următorii 5 ani. El l-a desemnat în funcţia de premier tot pe Emil Boc, care a fost aprobat de parlament în şedinţa celor două camere din 21 decembrie 2009, aflat la putere şi în 28 decembrie 2010. În mandatul actual, respectiv din perioada 2008 – 2012 la guvernare se află alianţa dintre PDL, UDMR., Partidul Uniunii Naţionale pentru Pprogresul României (UNPR) creat din parlamentari emigranţi din PSD şi PNL şi minorităţilor naţionale altele decât UDMR.

Căderea comunismului din România cu ocazia revoltei populare din 1989 este pusă pe seama faptului că masele populare ajunseseră la

sfârşitul răbdării. Majoritatea cetăţenilor au observat că în contextul internaţional creat în ultimele două decenii ale sec-XX-lea, sistemele comuniste est-europene s-au reformat prin revolte paşnice. Revoluţia populară explozivă de la noi a avut loc, în pofida faptului că la finele anilor ’80 a fost acreditată ideea că modalitatea de schimbare fundamentală a ordinii sociale ar fi în timpurile acelea anacronică, depăşită. Revoluţia din 1989 a fost posibilă şi schimbării raportului de forţe dintre cele două superputeri SUA şi URSS, în defavoarea celei din urmă. Dar un alt factor deosebit de important este acela că URSS – în fruntea căreia era reformistul Mihai Gorbaciov – a renunţat la ideea de a folosi forţa pentru susţinerea regimurilor comuniste. Datorită acestui curent, în lunile octombrie şi noiembrie 1989, regimurile comuniste din Ungaria, Republica Democrată Germană, Cehoslovacia s-au prăbuşit. Deci valul schimbărilor ajunsese la frontierele României. Singurul care nu a observat aceste schimbări, şi care nu le-a recunoscut a fost Ceauşescu. În astfel de împrejurări inevitabilul nu putea fi evitat. Ceuşescu se baza pe fanatismul său şi pe percepţia falsă că poporul îl sprijină şi îl adulează aşa cum îi inoculase propaganda şi cum el însuşi se autoaprecia ca fiind cel mai iubit conducător al poporului. Niciodată lui nu-i venea să creadă că armata şi securitatea îl va abandona. După fuga lui cu elicopterul, ţara a fost supusă unui război psihologic şi electronic, ale căror cauze şi autori sunt încă necunoscuţi, în ciuda numeroaselor comentarii publicate ce au apărut în cei cei 21 ani ce au trecut de atunci. Spre deosebire de celelalte state din sfera sovietică, în România elitele comuniştilor, s-au convertit repede la economia de piaţă şi la capitalism, pe care l-au criticat atât de dur înainte. Renunţarea la comunism şi-a pus amprenta asupra perioadei de tranziţie, care s-a prelungit extrem de mult, aceasta fiind marcată de numeroase tulburări sociale, manipulări politice şi acţiuni contradictorii cu interesul general al poporului organizate de foştii securişti infiltraţi puternic atât în partidele nou înfiinţate cât şi în economie.

Faţă de situaţia existentă în ţară, partidele de opoziţie, potrivi

celor relatate de presă[143] au organizat în 9 septembrie 2007 la Timişoara, lansarea unui nou pol de Centru-Dreapta, creat de liderii P.N.C.Ţ.D. şi Acţiunii Populare, care şi-a propus să lupte împotriva comuniştilor traverstiţi. Cu acest prilej, liderul P.N.L. Călin Popescu Tăriceanu a afirmat: … «că în România anului 2007, mai toţi politicienii se închesuie să se declare susţinători ai dreptei, chiar şi cei care sunt urmaşii demni ai principiilor enunţate de Marx şi Enghels «… iar liderul ţărăniştilor Marian Miluţ a spus: … «Polul va lupta împotriva demagogiei şi populismului şi nu va ceda în faţa comuniştilor şi securiştilor din ţară traverstiţi în democraţi şi socialişti «Între obiectivele noii construcţii politice figurează adaptarea legii lustraţiei, menite să separe lumea comunistă de cea actuală. Intenţia este bună însă personal nu văd cum se va realiza deoarece în parlament şi în perioada actuală predomină foştii membri ai P.C.R., care se vor opune unei astfel de legi, ce îi va împiedica să ocupe funcţii politice atât de benefice din punct de vedere pecuniar. La alegerile din 30 noiembrie 2008 P.N.C.Ţ. D. Nu a reuşit să obţină numărul minim de voturi necesare pentru a intra în parlament, pierzând şi de această dată şansa de a participa la actul de guvernare. Din comentariile unor lideri politici ai acestui partid istoric rezultă că începând din 2004, aici se manifestă două curente, care în ultimii 5 ani a dus la dezbinarea partidului şi la diminuarea prestigiului de care s-a bucurat în trecut. Liderii partidului nu au reuşit să comunice în mod corespunzător cu reprezentanţii Partidului Democrat în perioada 1996 – 2000, când în cadrul negocierilor aceştia nu erau de acord cu ideile PNCŢD-ului de retituţio in integrum, precum şi cu deconspirarea securităţii idei ce nu au fost cuprinse în programul de guvernare în acea perioadă. (Din aceste contradicţii se poate desprinde concluzia că şi în sânul Partidului Democrat erau infiltraţi foşti comunişti).

Din literatura politică apărută în ultimii 21 ani rezultă că revoluţia din decembrie 1989 a fost o ridicare spontană a populaţiei, care a fost confiscată de un grup de oameni, ce nu doreau altceva decât o formă nouă de comunism. Mulţi din cei ce au alcătuit baricada de la

---

[143] Ziarul Cotidianul din 10 septembrie 2007 p 08;

universitate, au comis greşeala că li s-au alăturat, cu toate că ei doreau schimbarea. Alţii şi ei entuziasmaţi, de oportunitatea libertăţii, s-au situat în opoziţie faţă de noua putere. Aceştia erau cei ce au suferit în închisorile comuniste. De atunci, se duce o luptă crâncenă pentru putere, în care mulţi dintre anticomuniştii declaraţi de astăzi înlocuiesc utopia nefastă ce ne-a marcat viaţa cu populisme deşănţate, prelungind atât de mult perioada de tranziţie.

Acum după mai bine de 21 ani trecuţi de la revoluţie, cea mai mare ameninţare existentă în ţară este degradarea vieţii politice şi economice, caracterizatră prin dezodine, în care domină relaţiile bazate pe mită, neîncredere şi nesupunere. Aceasta este consecinţa incapacităţii politicienilor, ce suntr de o calitate îndoielnică, nefiind în stare să gestioneze ţara şi să ofere, cetăţenilor săi un mediu prielnic pentru locuri de muncă, care să le aducă venituri constante şi să sporească numărul contribuabililor ca o condiţie esenţială a asigurării resurselor financiare atât de necesare pentru exercitarea funcţiilor vitale le statului. Mulţi cetăţeni apreciază politica desfăşurată de către unii parlamentari ca fiind caracterizată de amatorism, de lipsa totală a responsabilităţii pentru soarta ţării.

5.2

5.2. Afirmarea democraţiei în perioada de tranziţie.

Aplicarea pularlismului în activitatea politică şi a liberalismului în economie, după 1989, au constituit primele manifestări practice ale democraţiei, atât de mult râvnite de către români.

Primul parlament al României post decembriste a fost numit şi nu ales. Acesta a fost înfiiunţat în 10 februarie 1990 sub denumirea de Consiliul Provizoriu de Unitate Naţională (CPUN), care era dominat de membrii Consiliului Frontului Salvării Naţionale (CFSN) şi de unele formaţii satelit înfiinţate pentru a acoperi vocea partidelor istorice, care au fost reînfiinţate. CPUN-ul a marcat într-un mod decisiv viaţa politică din ţară, prin emiterea câtorva zeci de Decrete-Lege, între care a fost şi cel prin care au fost reglementate alegerile din 20 mai 1990 şi au permis acreditarea observatorilor străini. Tot atunci s-a decis trecerea la săptămâna redusă de lucru, ca o măsură polpulistă, apreciată ulterior ca fiind extrem de ineficientă pentru ţară. La scurtă

vreme a fost înfiinţat Serviciul Român de Informaţii, care avea misiunea de a culege informaţii referitoare la acţiuni de sabotaj, ori destabilizare a ordinii de drept. (Decretul de înfiinţare nu a fost publicat niciodată până în prezent). Primul parlament a mai decis reducerea serviciului militar obligatoriu, a mărit alocaţiile de stat pentru copii şi a stabilit efectuarea primului recensământ al populaţiei de după 1990. În memoria colectivă acest parlament a lăsat amintirea unor certuri nesfârşite, transmise direct la televiziunea publică (cele private nu erau încă înfiinţate). De atunci unii comentatori politici au apreciat că CPUN-ul a fost un dictat al Frontului Salvării Naţionale (FSN) care a vrut aşa simuleze democraţia, ca pe o bomboană fondantă ce ascunde esenţa.

Analizând evoluţia evenimentelor, ce au avut loc în ţara noastră, putem constata cu nedumerire că profitând de vidul legislativ, de toleranţa incredibil de permisivă a organelor abilitate să menţină ordinea şi siguranţa în societate, unii compatrioţi au înţeles şi aplicat greşit democraţia.

În primii ani ai tranziţiei – când ţaranoasatră a păşit pe drumul întortocheat de revenire la capitalism – s-au manifestat stări generale de confuzie în legătură cu corectitudionea, cu transformările economice, cu valorile morale şi legale. Încă de atunci au existat multe neclarităţi în legislaţia elaborată, cu privire la căile privatizării, la corupţie, la dobândirea drepturilor de proprietate. Ceaţa instalată de jos până la cele mai înalte nivele, a favorizat din plin echivocul, la umbra căruia au stat comozi, factorii care trebuiau să dea verdictele împotriva numeroaselor abuzuri ce erau săvârşite în societate. Multe fapte şi acţiuni nedemne, ce au avut loc imediat după 1989, demonstrează dezinvoltura de parvenit, potrivit căreia cei ajunşi în fotolii, au dobândit menirea şi prerogativele de a trage sfori, a da telefoane, prin care să influenţeze activitatea instituţiilor statului şi funcţionarilor cu opiniile lor personale şi subiective, pur şi simplu în virtutea demnităţii dobândite. (Subliniem faptul că din această categorie au făcut parte şi destul de mulţi parlamentari. Asemenea mentalităţi nu sunt altceva decât prelungiri ale celor mai grosiere şi mai tolerante disfuncţionalităţi ale regimului totalitar, în care pilele şi

relaţiile, ajunsese principiile de viaţă şi activitate în societate).

Din lipsa unor reglementări clare privind profiturile realizate – a renunţării la indicatorii referitori la nivelele costurilor cum erau cheltuielile la 1.000 lei producţie marfă şi a celor materiale, practicaţi înainte de 1989 – încă din primii ani de tranziţie, regiile autonome, băncile autohtone şi societăţile comerciale cu capital maroritar de stat – în cadrul autonomiei de care s-au bucurat, consecinţă a democratizării vieţii politice şi economice – au procedat la:

— Achiziţionarea de automobile din ce în ce mai luxoase şi evident mai scumpe, acţiune ce continuă şi în prezent de către toate structurile centrale şi teritoriale ale ministerelor;

— Construirea de sedii, dotate cu instalaţii de aer condiţionat, geamuri termopan, mobilier de lux şi calculatoare. Campioni în astfel de construcţii au fost Banca Comercială, Companiile Naţionale cu capital integral de stat, structurile din teritoriu le Ministerului de Finanţe, ale Ministerului Muncii, Regia Naţională a Pădurilor organele vamale, ale poliţiei de frontieră şi altele;

— Stabilirea unor salarii mai mult decât onorabile, acţiune ce a fost impulsionată de cenzori, care aveau interesul ca managerii generali (directorii) să aibă salarii cât mai mari, ei beneficiind de indemnizaţii echivalente cu 1/5 din nivelul acestora;

— Acordarea a numeroase ajutoare în bani şi în natură, ce erau legiferate prin contractele colective de muncă. În pofida faptului că acestea erau entităţi cu capital integral sau majoritar de stat. Toate drepturile prevăzute în contractele colective de muncă – care au fost avizate favorabil de către Direcţiile Teritoriale ale Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale – şi cuprinse în bugetele de venituri şi cheltuieli avizate la rândul de către ministere. Prin acestea au primit undă verde să cheltuiască după bunul plac, în detrimentul profitului şi a vărsămintelor la buget. Fenomenul este mult mai comlex. Pentru a fi înţeles câtuşi de puţin este neesar să arătăm că neimplicarea factorilor responsabili din ministere în treburile entităţilor subordonate, este justificată de teama de-a nu fi puşi pe linie moartă sub motivaţia că aparţin de o anumită formaţiune politică. Deci, pentru a-şi păstra posturile, au acceptat toate bugetele în varianta propusă de cei din

subordinea lor. (Personal nu cunosc niciun caz de respingere a propunerilor prezentate. Procedând astfel au comis cele mai mari erori posibilele prin care s-au aliat cu adevăraţii risipirtori ai surselor de finanţare ale activităţilor strict necesare aplicării funcţiilor statului, respectiv cea educativă, de ocrotire a sănătăţii, de menţinere a ordinii, siguranţei şi protecţiei sociale.) De aici se poate desprinde concluzia că factorii de decizie din aceste entităţi şi din structurile lor superioare, cu sprijinul direct al liderilor de sindicat – şi cei mai mulţi sub presiunea acestora – au acceptat toate abuzurile prin care au demonstrat că au aplicat democraţia, numai în favoarea lor. Nu întâmplător preşedintele Camerei Deputaţilor din perioada 1992 – 1996, Adrian Năstase, aşa cum relata presa a atacat Banca Naţională, făcând aluzii la maşinile de lux achiziţionate afirmând: băncile încţionează ca într-o economie deja pusă la punct, ca insule detaşate de problemele economice ale ţării şi că băncile trebuie să-şi păstreze autonomia, dar în acelaşi timp să colaboreze cu guvernul şi să nu scape de sub controlul parlamentului. (În acel an B.N.R. a folosit ce a mai mare parte din profitul de 100 miliarde lei pentru procurarea automobilelor de lux, pentru directorii băncii şi filialele din ţară. Construirea de sedii noi a luat foarte mare amploare şi pentru B.C.R. care au continuat până în 2005, când banca a fost preluată de grupul austriac cu sedii cu tot. La acea dată un reprezentant al unei bănci din Germania a afirmat: ce bine ar fi dacă competenţa personalului din B.C.R. ar fi în ton cu luxul existent în sediile în care îşi desfăşoară activitatea. Oamenii responsabili de soarta ţării şi-au exprimat opinia că numai în zadar Adrian Năstase a afirmat cele constatate, dacă nu a dispus să se stopeze, asemenea metehne, deoarece era singurul în măsură să o facă. Şi opina noastră este că s-au comis mari abuzuri de către factorii de decizie ai BNR nu numai atunci, ci şi înainte, când au tolerat prin a da undă verde inflaţiei, ce a condus la tipărirea banilor. Dacă exista o adevărată grijă pentru ţară şi popor, reprezentanţii băncii în fruntea căreia a fost stabilit dl. Mugur Isărescu, trebuia încă din 1990 – 1991 să avertizeze factorii politici să nu accepte măsuri populiste ca reducerea săptămânii de lucru, restituirea părţilor sociale, acordarea numeroaselor subvenţii, şi creşterea exagerată a salariilor la

companiile cu capital majoritar sau integral de stat, precum şi a altor categorii de salariaţi din armată, magistratură, administraţie etc. Din nefericire asemenea toleranţe au avut loc şi în următorii ani, şi abia în trim. III din 2010 dl. Mugur Isărescu a avertizat politicienii că dacă vor continua cu stimularea nemuncii, România se îndreaptă cu paşi repezi spre iad.

În cea de a 2-a şedinţă comună a celor diuă camere alese în mod democratic, după 1989 (Senatul şi Camera Deputaţilor), primul ministru Petre Roman, a prezentat „Declaraţia program, ca expresie a ideilor fundamentale ale platformei democratice". În miezul acesteia s-a aflat premisa clară de restructurare a întregii vieţi economice româneşti concretizată prin numeroase măsuri aplicate la toate nivelurile., aşa cum au fost: Reducerea ministerelor şi structurilor similare la cca. O treime. Ideea a fost salutară de la început, însă a fost aplicată tocmai invers, deoarece din interese de partid şi mai ales din neputinţa aplicării actului de guvernare, numărul ministerelor a crescut, iar în perioada 2002 – 2006 când era prim-ministru D-l Adrian Năstase au apărut 28 Agenţii Naţionale, ce sunt un fel de ministere mai mici. În anii următori, asemenea organisme au crescut, ajungând la peste 100. Primul guvern, care a avut intenţia să le reducă şi să aplice şi alte măsuri de restructurare a ministerelor, inclusiv de interzicere a fi menţinuţi în funcţii de conducere la instituţiile statului pensionari, a fost cel condus de premierul Emil Boc, aflat la guvernare în perioada 2008 – 2012. Această intenţie, l-a costat funcţia, deoarece a căzut în urma moţiunii de cenzură, ce a avut loc în 13 octombrie 2009.

În primii ani de tranziţie, s-a afirmat că nu se vor mai admite existenţa unor factori care să pervertească deciziile şi se vor elimina mentalităţile birocratice. (şi această iniţiativă a eşuat, deoarece factorii politici tot timpul au influenţat deciziile economice, iar birocraţia s-a amplificat de câteva zeci de ori. Fenomenul este pus pe seama faptului că personalul numeros din ministere şi-a căutat mereu să aibă acoperire prin creşterea fenomenului birocratic care se datorează şi neîncrederii instaurate la toate nivelele instituţiilor publice (exemplul concret în acest sens îl reprezintă numărul mare de declaraţii, inventate de către personalul din Ministerul Finanţelor Publice, pe

care trebuie să le întocmească agenţii economici, lunar). De asemenea s-a atras atenţia asupra unor greutăţi ce vor apare în perioada de tranziţie, în care s-ar fi conceput o guvernare prin tineret şi prin aspiraţiile sale. (în ideea de-a aplica această deviză a fost redus la o treime stagilul pentru promovarea în diferite funcţii ale cadrelor tinere, ce era reglementat prin legea salarizării moştenită de la vechiul regim, care era fundamentată pe argumente logice). La vremea respectivă se visa la o revoluţie managerială, condusă de savanţi, cercetători, profesori, specialişti. Ideea s-a dovedit utopică, pentru motivul că cei care au iniţiat-o nu au lucrat nicio clipă într-o întreprindere industrială, ori în agricultură pentru a se convinge de multitidinea şi complexitatea problemelor ce le ridică managementul activităţilor productive. Conducerile existente timorate, ezitante preocupate de atenuarea tensiunilor interne, se presupunea că ar fi dispărut prin efectul deciziei guvernamentale. Locul celor vechi ar fi fost ocupat de cei cu iniţiative, plini de curaj şi competenţă. Această dorinţă nu s-a îndeplit pentru motivul că tinerii promovaţi în funcţii de conducere nu aveau nici curaj şi le lipsea competenţa. Eforturile lor au fost influenţate negativ de menţinerea în posturi cheie a numeroşi pensionari aşa cum a relatat la începutul anului 2009 noul premier Emil Boc.

Tot la începutul afirmării democraţiei, s-a afirmat că orice idee de revenire la sistemul de planificare statală centralizată va fi eliminată. Conceptul a fost aplicat integral. Dar trebuie să readucem în atenţia cititorilor că acordarea unui astfel de libertinism tuturor entităţilor economice – care erau în acea perioadă cu capital de stat – au adus cele mai mari prejudicii economiei ţării. Motivul este simplu de explicat. Întreprinderile şi-au stabilit programele de producţie cât mai lejere, au menţinut numărul de salariaţi, au mărit costurile, şi majorat preţurile de vânzare. La aceste erori se adaugă incapacitatea de-a vinde bunurile create. În asemenea condiţii, mulţi au lucrat pe stoc, contrar cerinţelor economie de piaţă, şi-au blocat resursele financiare, nu au mai onorat obligaţiile faţă de furnizori şi nici cele faţă de stat încât s-a ajuns la un blocaj financiar inimaginabil. Cu toate intenţiile de prevenire şi eliminare a blocajului financiar manifestate

de guvernele aflate la conducere, nu au reuşit să-l elimine, încât multe unităţi au ajuns să intre în lichidare, fenomen ce se manifestă cu mare intensitate în perioada crizei. Atunci, factorii de decizie politici preconizau că spiritul întreprinzător, concurenţa, libera iniţiativă şi privatizarea, ar fi devenit în max. 24 luni componente reale ale economiei de piaţă. (Visul a fost mult prea optimist deoarece aceste componente s-au aplicat timid, lent şi cu pierderi deosebit de mari pentru economie.) Statul se retrăgea din sectorul economic şi treptat din cel public devenind creditor, acţionar şi agent fiscal. Evoluţia ulterioară a evenimentelor ce au avut loc în ţară a demonstrat că managerii nu cunoşteau adevăratele reguli ale economiei de piaţă, iar populaţia nu înţelegea rolul şi efectele privatizării (din nefericire nici azi nu sunt pe deplin explicate şi înţelese multe din aceste noţiuni). Întreprinzătorii români ar avea acces la surse de capital. Acest vis s-a îndeplinit în mare măsură însă cu eforturi deosebit de mari, din cauza condiţiilor severe impuse de bănci pentru acordarea creditelor. Codul comercial şi Legea falimentului ar fi împiedicat concurenţa neloială şi concentrarea execisivă a capitalui. CEC-ul ar fi devenit o bancă de creditare a investiţiilor. (Acesta a devenit bancă abia după 14 ani de atunci, având aceleaşi funcţii ca şi celelalte 42 bănci comerciale existente în ţară la sfârşitul anului 2010). Convulsiile sociale, inflaţia şi şomajul ar fi fost limitate printr-o adevărată protecţie socială garantată prin lege. (Şi această promisiune, cu un conţinut democratic «de stânga» a rămas la stadiul de vis, realitatea fiind cu totul alta. Din nefericire nici atunci şi nici pe parcurs nu s-a vorbit despre muncă, despre cultivarea spiritului democratic, despre tendinţele de nivelare a câştigurilor, conservatorismul tehnic, pericolul globalizării şi înlăturarea numeroaselor ambiguităţi apărute şi menţinute în aplicarea democraţiei. În viziunea liderilor politici de atunci oamenii sperau să fie lichidate graniţele dintre comunism şi capitalism, în favoarea celui din urmă. Visul egalităţii dintre oameni – ce era propagat în comunism – trebuia să aducă omenirea în betitudinea entropică unei mediocrităţi generalizate, cu personalităţi absorbite în mase cu bogaţi sărăciţi, sate urbanizate, ţărani proletarizaţi, biserici laicizate, artişti populari, intelectuali înregimentaţi. Acum era

momentul redescoperirii bogăţiei, diferenţelor dintre cei avuţi şi săraci, să nu mai fie apreciată ierarhia, simţul valorilor drept discriminare, iar performnţa să nu mai fie tratată ca o legitimitate a elitelor. Ori modul cum au fost aplicate aceste principii, demonstrează că s-a ajuns după 21 de ani într-o criză nu numai economică şi financiară, ci şi a discernământului, în care virtutea respectului e încălcată, iar graniţa dintre public şi privat a fost aruncată în aer, de dragul senzaţionatului, calomnia şi şantajul sunt apreciate ca fiind talente gazetăreşti.

La începutul trim. IV 2010, oamenii de bună credinţă constată că ţara este cât se poate de prost condusă şi gestionată, consecinţă a numeroacelor abuzuri săvârşite în aplicarea democraţiei. Una din din cauze este că oamenii au fost deosebit de puţin informaţi cu problemele vitale ale economiei de piaţă în care prosperitatea este creată de folosirea inteligentă a capitalului. Acum nu mai are valoare lupta de clasă. Cei care provoacă resentimente devin propriile lor victime. În perioada de tranziţie în dezbaterile publice se constată o agresivitate în creştere. Unii politicieni afirmau că trebuie schimbat guvernul, pentru a evita un dezastru. Ei nu cunosc un lucru elementar şi anume acela că dacă vrei să ai ce să împarţi, trebuie să produci bunuri şi să prestezi servicii în condiţii rentabile, deci să obţii profit. Ori la noi prin distrugerea industriei, neglijrea totală a agriculturii au condus la dispariţia locurilor de muncă şi odată cu acestea şi veniturile oamenilor, care aşteaptă să primească tot mai multe ajutoare. De aici se poate desprinde concluzia că devine imperios necesar să scadă costurile distribuţiei, existând două soluţii: fie să se împartă forţat cât mai puţin, fie să se permită funcţionarea distribuţiei naturale. Pe măsură ce criza declanşată după 2008, s-a acutizat, oamenii preocupaţi şi supăraţi de nevoile curente, au uitat de vise, pe care le cred irealizabile. Majoritatea cetăţenilor apreciază că frumuseţea capitalismului constă în aceea că fără visele săracilor nu ar fi existat bogaţi, că fără să îndrăznească oamenii nu pot spera, ori fără speranţe nu pot reuşi în viaţă.

În primii ani după 1989, democraţia nu numai că a fost greşit înţeleasă, dar nici nu a fost acceptată. Foarte multe din transforările ce

au avut loc în societate au fost marcate şi stimulate de presa nouă emancipată, pluralistă, care a înlesnit interacţiunea dintre diversle grupuri sociale. Imediat după eliberarea de sub dictatura comunistă presa şi celelalte mijloace ale mass-mediei, s-au situat pe poziţii antitotalitare, optând pentru democraţie. Cu tot elanul de care au dat dovadă cei mai mulţi dintre ziarişti ei au întâmpinat numeroase obstacole. Un exemplu în acest sens îl constituie încercarea unor factori ai puterii executive centrale, ca după numai 3 luni de la constituirea societăţii pe acţinuni ADEVĂRUL, de a-l subordona şi de a-i anihila statutul său de reală independenţă[144]. Atunci au existat multe încercări de cenzurare a conţinutului articolelor prin care era criticat guvernul pentru modul în care era înfăptuită reforma economică şi în selecţionarea colaboratorilor. Menţinerea statutului de independenţă a celui mai răspândit cotidian din ţară (ce era la vremea aceea afirmăm noi), se datorează atitudinii constante şi obiective a majorităţii reporterilor. Asaltul ziarului s-a concretizat printr-un proiect de act normativ, prin care se încerca trecerea definitivă a cotidianului în subordinea statului. Faţă de situaţia creată, salariaţii redacţiei, membrii sindicatului liber Adevărul, întruniţi în adunarea generală din 29 martie 1991 au hotărât următoarele:

— Să solicite sprijinul cititorilor, al întregii opinii publice din ţară şi străinătate pentru contracararea acestei noi tendinţe de a extinde influenţa executivului asupra vieţii sociale şi democraţiei;

— Să apeleze la solidaritatea Federaţiei Sindicatelor din întreaga presă şi a Organizaţiilor Internaţionale a Ziariştilor cărora să le semnaleze existenţa indiciilor de încercare a trusturilor de presă transnaţionale, de-a pătrunde în presa din România. (încă de pe atunci ziariştilor de la Adevărul le era teamă de trusturile de presă străine, de care nu au scăpat după surgerea a numai 8 – 10 ani de la acele momente critice prin care au trecut);

— Sindicatul a revendicat atunci crearea unui directorat format din cinci persoane cu răspunderi egale, care să adopte decizii cu majoritatea de voturi, în locul conducerii unipersonale, pentru a evita

---

[144] Ziarul Adevărul din 31 martie 1991 p. 1;

unele decizii abuzive şi eventuale riscuri, ce pot apărea în buna funcţionare a ziarului. Din nefericire presa şi după scurgerea a 21 ani de la căderea comunismului, nu se bucură de libertate deplină… Potrivit unui comunicat dat publicităţii[145] lupta pentru libertatea presei din România se mută la Bruxelles, pentru motivul că presa autohtonă a fost introdusă pe lista vulnerabilităţilor la adresa securităţii statului, în Strategia Naţională de Apărare şi proiectul Legii Jurnalistului. Pentru nemulţumirea ziariştilor Federaţia Română a jurnaliştilor Media Sind şi Confederaţia Sindicatelor Democratice din România (CSDR) au depus în 1 octombrie 2010 la sediul Confederaţii Internaţionale a Sindicatelor (CIS) din Bruxelles, Petiţia privind Libertatea presei din România. Scopul urmărit prin aceasta este stoparea imediat a tendinţei de îngrădire a libertăţii presei.

Primii paşi pe drumul afirmării democraţiei au fost făcuţi încă din trim. I 1991. Aşa cum se relata în presă[146], în ultimele zile ale lunii martie, a avut loc la Timişoara prima Conferinţă Internaţională cu tema: Putere şi opoziţie în societăţile postcomuniste. Fundamente ale pluralismului în Europa Centrală şi de Est. Colocviul a fost primul organizat în ţările din fostul bloc comunist. Între temele prezentate, în cele patru secţiuni au fost:

a) Prăbuşirea comunismului şi deziderateleе reconstrucţiei democratice;

b) Pluralismul şi reinventarierea politicului;

c) Fundamentarea societăţii civile – posibilităţi şi perspective;

d) Diferenţiere politică şi partide noi în Europa Centrală şi de Est. În încheiere a avut loc o masă rotundă cu tema: Ce ar trebui să facă occidentul pentru a favoriza procesul tranziţiei, în situaţia creată de prăbuşirea sistemelor totalitare în ţările din răsăritul şi centrul Europei? Răspunsul la o astfel de întrebare ar fi acela, că noi cei din Est să dovedim marilor puteri că nu suntem doar barbari şi reduşi mintal, şi că suntem capabili să depăşim aceste momente de criză, că suntem, în măsură să aplicăm democraţia autentică, fără amestec din afară. (La

---

[145] Ziarul BURSA din 4 octombrie 2010 p1;

[146] Ziarul Adevărul din 30 martie 1991 p. 5;

peste 20 ani scurşi de la aceste aprecieri realitatea s-a dovedit a fi alta. Vina este atribuită în eclusivitate liderilor politici).

După evenimentele din 1989, democraţia la noi a fost nu numai greşit înţeleasă, ci şi greşit aplicată. Cauzele sunt multiple şi uşor de explicat:

a) Dezorganizarea industriei, a condus la creşterea şomajului, la lipsa mijloacelor de subsitenţă, ceea ce a stimulat escaladarea faptelor antisociale, concrtizate prin furturi de tot felul, agresiuni între cetăţeni şi organele de ordine, nemulţumiri familiare, încălcări cu bună ştiinţă a prevederilor legale;

b) Abandonarea procedeelor de aplanare a conflictelor minore dintre cetăţeni, care înainte de 1989, se rezolvau pe cale administrativă, încredinţarea soluţionării litigiilor dintre societăţile comerciale şi regiilor autonome, precum şi creşterea fenomenului infracţional, au condus la supra încărcarea tribunalelor cu procese, care fiind soluţionate sub presiunea crizei de timp, nu au fost în totalitate juste;

c) Înţelegând greşit democraţia şi din cauza lipsurilor materiale, tot mai mulţi cerăţeni au apelat la soluţia salvatoare de a divorţa. Ori divorţurile cu implicaţiile lor privind partajarea averilor, îngrijirea copiilor, stabilirea de alocaţii şi pensii alimentare, au aglomerat şi mai mult activitatea instanţelor de judecată, în dauna calităţii actului de justiţie;

d) Slăbirea vigilenţei organelor de poliţie, compromiterea unor lucrători din rândul acestora, la toate nivelurile, (aşa cum au fos cazul cu acordarea permiselor de conducere auto de la Piteşti, Satu Mare şi din capitală), toleranţa inadmisă pentru faptele antisociale (furturi din recoltele de câmp, fructelor din livezi, lemnelor din fondul silvic, animalelor din gospodăriile populaţiei, clopotele de la biserici, banilor din cutia milei, grilajelor metalice din cimitire, alimentelor din pivniţe ori frigidere, agresiuni asupra factorilor poştali, bătrânilor, răpirea copiilor cu scopul de a şantaja părinţii pentru eliberare etc). Un exemplu cu totul ieşit din comun îl constituie furtul, în noaptea de 28 spre 29 februarie 2008 a 62 arme de la o unitate militară din Ciorogârla. Din acestea în 27 decembrie 2008 au fost recuperate 47

arme. Până la 30 decembrie 2010, când a fost finalizată cartea, nu au fost recuperate celelalte 15 arme). Asemenea fapte sunt consecinţa democraţiei greşit aplicate. Ele au sporit riscurile existente în societate şi au stimulat răspândirea actelor de corupţie, proliferarea traficului de influenţă, darea şi luarea de mită, speculei, evaziunii fiscale, comerţului ilicit cu droguri, produse din tutun, facturi false. Toate, au condus la micşorarea încrederii cetăţenilor în organele puterii. Fenomenele sunt atribuite frământărilor politice inutile, de pe urma cărora un segment important din populaţie a devenit tot mai săracă şi dezamăgită, iar pe măsura amplificării lor dezamăgirea s-a transformat în disperare. (situaţia gravă este reflectată şi prin numărul cazurilor de sinucideri, puse pe seama sărăciei şi lipsei posibilităţilor de a obţine venituri prin muncă).

În primii ani după 1989, au existat numeroase cazuri în care principiile democraţiei au fost alterate prin aroganţă, abuzuri strigătoare la cer, sfidarea celor ce se luptau pentru dreptate şi adevăr, comportamente inadecvate săvârşite de factori responsabili, situaţi în vârful piramidelor decizionale. Niciunul din aceste cazuri nu a ajuns să fie deferiţi justiţiei şi condamnaţi potrivit legilor în vigoare elaborate în democraţie.

Informaţiile date publicitgăţii**147** au confirmat că în perioada 13 – 15 martie 1991 a avut loc în capitală simpozionul cu tema: Pentru o nouă lege privind executarea pedepselor cu închisoarea. Acţiunea se înscria atunci în cadrul măsurilor cu caracter democratic aplicate de guvern după 1989. Cu acest prilej au fost scoase la iveală informaţii, la care în vechiul sistem nu aveau acces numai cei privilegiaţi: În întreaga perioadă comunistă penitenciarele erau privite ca lăcaşuri de asistenţă pentru vagabonzi, prostituate, handicapaţi fizic şi chiar psihic, bolnavi de T.B.C., cerşetori, un instrument cu care societatea asana străzile. La data respectivă existau în penitenciarele din ţară 28400 locuri de cazare, un spital-penitenciar cu 1.000 paturi şi 2 şcoli speciale de reeducare a minorilor. Prin aplicarea Decretului de graţiere a unor pedepse, din ianuarie 1990, au fost eliberaţi 22500 deţinuţi, în puşcării

---

147 Ziarul România Liberă din 20 martie 1991 p .3;

rămânând la data respectivă 10796 condamnaţi. Cei care i-au eliberat nu s-au gândit niciun moment la urmările numeroaselor fapte antisociale săvârşite imediat de cei mai mulţi dintre aceştia, care neavând locuri de muncă, nici surse de existenţă, (după renunţarea obligaţiei ca fiecare fost deţinut să fie încadrat în muncă în maxim 48 ore), au procedat la furturi şi tâlhării, punând în pericol siguranţa multor cetăţeni paşnici. Aşa se explică faptul că până la sfârşitul anului 1990 au intrat în penitenciare 25582 deţinuţi, din care 51% au fost condamnaţi pentru infracţiuni de violenţă: omoruri, tâlhării şi tentative de omor şi evident furturi. În acelaşi an în penitenciarele din ţară s-au înregistrat 17 evadări. 5 sinucideri, au fost prevenite, zădărnicite şi descoperite 87 evadări, 24 revolte, 23 acţiuni de distrugere, 6 omucideri între deţinuţi. La o singură unitate s-a prevenit intenţia de automutilare a 15 deţinuţi, la alta au fost depistaţi 3 deţinuţi care voiau să ia ostatici 2 subofiţeri din corpul de pază şi să provoace o revoltă generală pentru a evada. Alţi deţinuţi au fost prinşi cu petrol destinat incendieriii unui punct de lucru, sau în timp ce încercau să provoace explozia unui tub de oxigen. Pentru prima oră în 1990 un număr de 109 deţinuţi, ce au dovedit o comportare exemplară au beneficiat de învoiri pentru situaţii deosebite. Toate aceste exemple vin să concretizeze principiile democratice corect aplicate sau greşit înţelese şi interpretate numai din interese individuale. Potrivit altor informaţii din presa centrală[148] rezultă că la 30 iunie 2010 în penitenciarele din ţară erau 28192 deţinuţi, pentru întreţinerea fiecăruia statul cheltuieşte lunar 2486 lei noi (RON), iar pentru cei 8280 de criminali şi violatori, cheltuielile anuale sunt echivalente cu 58, 8 milioane e. Din totalul deţinuţilor doar 6491 acceptau să muncească. Aceştia erau plătiţi cu salarul minim pe economie, din care 40% le revin lor. Opinia oamenilor de bună credinţă, pe care o susţin şi eu este că deţinuţii ar trebui să fie obligţi să muncească, pentru a-şi acoperi integral costurile şi aduce un minimum de profit, deoarece condiţiile lejere existente în penicentiare nu sunt de natură să contribuie la instaurarea unui climat de frică pentru a nu ajunge acolo,

---

[148] Ziarul Adevărul din 17 august 2010, p.4;

deci pentru evitarea săvârşirii altor fapte antisociale. Din totalul deţinuţilor cca. 17500, reprezentând aproape 40% erau şomeri. În detenţie se aflau foarte puţini oameni cu studiile încheiate, respecxtiv. 10 avocaţi, 12 profesori şi 10 asistenţi sanitari. Tot din total, un număr de 6166 deţinuţi erau condamnaţi pentru săvârşirea infracţiunilor de omor, alţii 324 pentru uciderea din culpă şi pentru loviri sau vătămări corporale cauzatoare de moarte.

Democraţia a fost greşit înţeleasă de o pondere însemnată din populaţia României, care are ca principală caracteristică eterogenitatea, ce a stat la baza vitalităţii poporului nostru. La noi în ţară eterogenul a coborât la nivelul individului şi a unor grupuri restrânse, iar coexistenţa istorică în spaţiul natural al României a fost posibilă datorită diverselor reacţii compensatorii social-economice, toleranţei şi ideilor democratice, manifestate faţă de indivizi şi grupuri etnice. Eterogenul naţional, susţinut de reacţiile compensatorii interumane (în fond democratice), a creat la români un înalt spirit de civilizaţie, care a fost într-o relaţie strânsă cu eterogenul, deoarece omogenul naţional caracterizat prin spiritul de turmă, hoardă, ce era specific popoarelor migratoare, a fost străin poporului român. Deci putem afirma că la noi spiritul civic şi cel democratic, s-a format odată cu naţiunea. Cei 45 ani de dominaţie comunistă şi de umilinţă a poporului, au lăsat răni adânci în cei doi poli ai construcţiei psihice umane: intimul şi afişantul, care stau la baza libertăţii de conştiinţă. În această perioadă conştiinţa intimă a fost supravegheată continuu, având blocate canalele informative şi vadul refulant închis datorită închiderii porţilor afişantului. După aproape o jumătate de veac, în care afişantul a fost practic sechestrat, prin teroare de puterea comunistă – în numele unei majorităţi, inexistentă, dar aparent activă, datorită inactivităţii propriului nostru afişant – în momentul deschiderii porţilor afişantului de revoluţia din decembrie 1989, s-a dovedit că practic nu ştim ce să facem cu libertatea de afişare. Majoritatea am trăit în epoca comunistă, în baza normelor de convieţuire impuse, total străine spiritului nostru democratic. Iar după revoluţie, deşi au fost deschise porţile afişantului am fost departe de a fi dobândit libertate de conştiinţă, ca urmare a lipsei de obişnuinţă în

utilizarea propriei noastre conştiinţe. Atunci mulţi dintre compatrioţii noştri au fost ca nişte maturi, care abia au descoperit jucăriile şi începeau să înveţe a le folosi. Din nefericire unii emananţi ai revoluţiei, ajunşi în vârful puterii, au folosit metodele perfide prin utilizarea presei, radioului şi posturilor de televiziune, în scopul manipulării unor oameni avizi de informaţii, dornici să trăiască în democraţie, după atâţia ani de adormire spirituală. Succesul lor în alegeri, de proporţii neaşteptate, a fost obţinut în numele unei democraţii false, care a pus la încercare răbdarea unui popor suferind şi dezamăgit de atâtea promisiuni. Pe măsura trecerii timpului, poporul a început să manifeste repulsie faţă de activitatea politică, fapt demonstrat prin absenţismul participătrii la alegeri, care a scăzut de la 84% în mai 1990 la 39% în 30 noiembrie 2008. Climatul de libertate instaurat în societatea românească după 1989, a condus la o neprimisă toleranţă în toate domeniile de activitate. Aşa se explică declanşarea unor evenimente deosebit de îngrijorătoare, ce au avut loc în toţi aceşti ani. Numeroase mitinguri şi greve de protest începând cu cea a C.F.R. – ştilor din cadrul regionalei Iaşi din trim. I 1990, care pretindeau să li se acorde salarii în valută (mărci sau dolari). Mineriadele din 29 ianuarie, 18 februarie, 13 – 15 iunie 1990, septembrie 1991 şi ianuarie 1999. Aceasta din urmă condusă de liderul lor Miron Cosma, care s-a remarcat prin luptele de la Costeşti şi Stoeneşti, (localităţi situate între Tg. Jiu şi Rm. Vâlcea), finalizată prin pacea de la Mănăstirea Cozia, cu participarea premierului de atunci Radu Vasile. Dintre mineriade cea care a lovit cpitala în 13 – 15 iunie 1990, a fost cea mai violentă. Atunci minerii au sosit pentru a 3-a oară de la revoluţie, ei având misiunea de-a restabili ordinea, după acţiunile golanilor din piaţa Universităţii. În acele momente fostul preşedinte a ţării D-l Ion Iliescu a lansat apelul de a stopa aşa numitele grupuri extremiste, care atacau democraţia. La apelul său, primii care au răspuns au fost muncitorii de la IMGB, după care au urmat minerii. Misiunea acestora a început cu asaltul sediilor partidelor politice de opoziţie, clădirea Uniuversităţii şi redacţiile ziarelor ce erau opozante noului regim. Minerii atacau oamenii de pe stradă, pentru simplul motiv că aveau barbă sau ochelari de soare, ce simboliza că sunt intelectuali. Atunci au decedat patru oameni, iar 462

au fost răniţi. La terminare, minerii s-au adunat la sediul ROMEXPO, unde D-l Ilierscu le-a adresat mulţumiri pentru tot ce au făcut în acele zile în capitală, că ei au avut o atitudine de iniţă conştiinţă civică şi că sunt o forţă puternică, cu o înaltă disciplină muncitorească, oameni de nădejde şi la bine, dar mai ales la greu. Din nefericire nici azi nu sunt cunoscuţi adevăraţii organizatori ai mineriadelor, probabil de teama ca să nu fie traşi la răspundere pentru pierderile provocate economiei ţării. În ceea ce priveşte imaginea negativă creată României pe plan internaţional, nu poate fi vorba deoarece, apreciem că nimeni nu este capabil să efectueze o astfel de evaluare, pentru a atenua măcar parţial opiniile negative apărute imediat despre ţara noastră.

În perioada de tranziţie au avut loc mai multe mişcări de protest, la care au participat, nu numai muncitorii din sfera productivă, ci şi din învăţământ, din administraţia publică, sănătate, poliţie, personalul de la metrou şi chiar personalul din structurile Ministerului de Finanţe, inclusiv de la garda financiară. Unele greve au creat panică în rândul populaţiei, iar de cele mai multe ori, sub presiunea maselor, guvernele aflate la putere, le-au acceptat multe revendicări, ce au avut numai consecinţe economice negative în perioadele imediat următoare, una din acestea fiind deficitele bugetare – ce exprimă diferenţele dintre încasări şi cheltuieli – înregistrate an de an, contrar avertismentelor date de către organismele internaţionale. Fenomenul a avut loc ca urmare a creşterii exagerate a cheltuielilor de personal, procurării de bunuri şi servicii aşa cum a fost cazul în 2008, când guvernul condus de premierul Tăriceanu a cheltuit echivalentul a 18 miliarde e, ceea ce, chiar în condiţiile creşterii economice de 7, 8% a fost apreciat de specialişti ca fiind un fenomen foarte grav. Atunci el – după modelul comuniştilor – a dat indicaţii să se sisteze cheltuielile publice pentru achiziţionarea de către instituţiile din subordinea agenţiilor guvernamentale, regiile autonome, societăţile comerciale şi companiile naţionale cu capital majoritar de stat, a produselor personalizate precum calendare, pixuri, stilouri, sticle de şampanie, sau ceasuri. În asemenea situaţii guvernul următor, condus de Emil Boc a fost nevoit să apeleze la împrumuturi externe şi să aplice măsuri drastice de reducere a cheltuielilor bugetare. Dezechilibrele create în

societate, menţinute şi amplificate multă vreme (unele manifestându-se şi azi după 21 ani, cum a fost majorarea preţurilor la combustibili de aproape 2000, ori, la energia electrică de peste 500 ori, la telefoane de peste 200 ori, precum şi la transporturi şi celelalte servicii strict necesare vieţii, la ameninţarea pierdrii locurilor de muncă, au provocat sentimente de nesiguranţă şi teama insuportabilităţii.

Vidul legislativ şi toleranţa organelor abilitate de a combate din faza de debut unele activităţi menite să atragă în mod abuziv sume importante din veniturile modeste ale populaţiei au permis înfiinţarea şi funcţionarea unor societăţi de întrajutorare piramidale cum a fost CARÂTAŞUL din Clij-Napoca; GERALD din Buzău; FONDUL NAŢIONAL DE INVESTIŢII (F.N.I.), S.A.F.I. şi G.E.P.A., care în urma încetării activităţii au lăsat mulţi oameni sărăciţi, după ce au fost atraşi de mirajul unei îmbogăţiri miraculoase. În acest context, reamintim că până la începutul lunii februarie 2009, potrivit informaţiilor publicate în presa centrală**149**, statul a plătit 242 milioane lei aferente celor 10742 creditori ai FNI reprezentând 45, 85% din totalul solicitărilor de despăgubiri depuse. Valoarea totală a depăgubirilor era de cca. 150 milioane lei, însă aceasta trebuie indexată cu rata inflaţiei din 24 mai 2000 (când au încetat plăţile la FNI). Pentru achitarea integrală a tuturor păgubiţilor, AVAS, intenţiona să facă un împrumut de cca. 50 milioane e., care până la 28 decembrie 2010, nu a fost perfectat. După opinia mea este inechitabil ca statul să-i despăgubească pe perdanţii de la FNI, deoarece ei nu au avut relaţii cu statul, ci cu marii escroci care au administrat fondul de investiţii, de pe seama căruia au acumulat averi imense. Aceştia ar trebui să fie traşi la răspundere şi pedepsiţi exemplar, inclusiv prin confiscarea integrală a averilor.

Pe fondul polarizării excesive a societăţii s-a creat o pătură socială destul de numeroasă – ce reprezenta la începutul anului 2010, cca. 28% din populaţie – care trăia sub limita sărăciei. Aceştia erau profund afectaţi de efectele negative ale fenomenelor de corupţie, evaziune fiscală, constituirea şi acţiunea unor grupuri de infractori

---

149 Ziarul Evenimentul Zilei din 23 februarie 2009 p,9;

care nesocotesc legile şi erodează organismul social. Mass-media cuprinzând presa, posturile de radio şi televiziune, au cunoscut o explozie fără precedent în această perioadă. Spre regretul cititorilor, ascultătorilor şi telespectatorilor, care au constatat că fiecare reflectă interesul celor care îi susţin din punct de vedere financiar. Latura obiectivă a fost lăsată pe planul al 2-lea, fapt ce a creat o repulsie împotriva tuturor acelora care falsifică adevărul.

Evenimentele trăite, în perioada de tranziţie, au constituit pentru majoritatea populaţiei adevărate lecţii de istorie. În timp ce partidele aflate, când la putere, când în opoziţie şi-au perfecţionat metodele de menţinere în scaun, pentru cei mai mulţi dintre români a apărut sentimentul de frustrare şi dezamăgire. Tocmai acest sentiment, a trezit speranţa că avem şansa să trăim în adevărata democraţie, motiv care trebuie să ne determine să punem bazele unei societăţi civile puternice, în care să funcţioneze instituţiile specifice acesteia. În percepţia publică trebuie să predomine ideea că succesele în afaceri depind de capacitatea de a selecţiona, gestiona şi transmite informaţiile. Atâta vreme cât oamenii de afaceri nu reuşesc să implementeze un management adecvat, flexibil, vom deveni o colonie străină invadată de capitalul companiilor tranşaţionale, ce sunt tot mai prezente în ţară.

Cetăţenii au fost şi continuă să fie – şi în anul 2010. tot mai nemulţumiţi de neregulile existente în mai toate domeniile: trenurile circulau neîncălzite, mijloacele de transport în comun nu respectau programele de circulaţie; mediul înconjurătort era tot mai ameninţat prin nerespectarea regimului deşeurilor (apele, aerul, solul erau tot mai infestate cu rezidiuri industriale, menajere, pesticide, gaze toxice, mase plastice, detergenţi); foarte multe produse alimentare conţineau aditivi, coloranţi şi arome, vestitele E-uri; cele de provenienţă agricolă proveneau din culturile modificate genetic şi aveau în conţinutul lor urme ale pesticidelor, biostimulatorilor şi îngrăşămintelor chimice; carnea şi produsele animaliere prezentau pericolul transmiterii unor afecţiuni grave precum trichineloza, gripa aviară, sau boala vacii nebune, gripa porcină şi altele. Aşa cum relata presa şi românii care muncesc în străinătate erau tot mai nemulţumiţi de modul cum

evoluau lucrurile în ţară, declarând că în România de la un an la altul este tot mai rău. Ei plecau de fiecare dată tot mai dezamăgiţi. Plecările la muncă peste hotare reprezentau pentru mulţi români – cum afirmau sociologii – oportunităţi demne de luat în seamă, în special pentru cei care şi-au găsit locuri de muncă în meseriile dobândite înainte de 1989. Pentru cei care au decis să nu se mai întoarcă acasă, dorul de ţară a devenit un moft sentimental. Cu toate acestea, chiar şi în anul 2010, peste 86% dintre români ar pleca să muncească în străinătate, aşa cum se arăta într-un comunicat al Agenţiei de Recrutare a Forţei de Muncă, publicat în presa centrală**150**.

Deşi trăiam într-o societate democratică, oamenii puterii erau şi continuă să fie înconjuraţi de gărzi de corp, care îi ajută să urce şi să coboare în avioane, elicoptere şi în casele de protocol ori cumpărate la preţuri subevaluate. Pe unii dintre ei i-au lăsat nervii şi au dat dovadă de aroganţă, mândrie ieşită din comun, au avut discuţii iritante cu reprezentanţii presei, ceea ce nu le face cinste. Destul de mulţi dintre factorii politici, nu au înţeles că a fi democrat înseamnă a accepta dialogul deschis cu adversarii politici, a le admite părerile şi propunerile dacă sunt juste, reale şi apără interesul naţional. Prin intermediul mas-mediei opiniile lor pătrund în casele românilor, care sunt tot mai îngrijoraţi că un astfel de comportament le afectează – prin puterea exemplului – nu numai imaginea lor, ci şi a ţării, deoarece demnitatea parlamentărilor exprimă demnitatea naţiunii. Din nefericire, cei mai mulţi dintre oamenii politici au omis că ei au datoria de-a apăra adevărul, chiar dacă adversarilor nu le convine. Propagarea minciunii, numai cu scopul menţinerii la putere, înseamnă pierderea totală a încrederii în cei care i-au ales. Asemenea parlamentari – care prin promisiuni exagerate, ce le-au abandaonat după ce au ajuns la guveranare, şi nu şi-au pus amprenta asupra conduitei şi psihologiei mulţimilor, nu mai au ce căuta pe arena vieţii politice. Cei care nu şi-au asumat riscurile unei guvernări democratice, şi-au pierdut treptat încrederea, devenind în conştiinţa alegătorilor duşmani ai democraţiei. Toţi aşteaptă să vadă în actul guvernării coerenţă, competenţă,

---

150 Ziarul BURSA din 5 august 2010 p.2;

pereformanţă şi să apară rezultatele aşteptate de popor, prin redarea autenticităţii valorilor ce trebuie să guverneze în societate cinstea, adevărul spiritul civic şi mai presus de orice, apărarea drepturilor cuvenite cetăţenilor. Cei mai mulţi dintre ei nu sunt conştienţi că repsponabilitatea le revine în exclusivitate. Cu ajutorul televiziunilor unii trăiesc o adevărat dislocare socială, majoritatea fiind percepuţi ca nişte entităţi expuse la circ, prestaţiile lor seamănă cu nişte acrobaţii, ei fiind în mai mare măsură asemănători decât diferiţi. Partidele din care fac parte, nu mai contează, ele fiind simple măşti, după care sunt mânaţi de interesele personale.

Din analiza cu obiectivitate a modului cum a fost condusă ţara din 1990, până în prezent se pot constata că atât la alegerile locale, cât şi la cele parlamentare şi prezidenţiale s-au prezentat foarte mulţi candidaţi ca ex. la cele prezidenţiale s-au prezentat de fiecare dată între 12 – 18 candidaţi. (Inclusiv la cele din 22 noiembrie 2009 s-au prezentat 12 candidaţi). Situaţii similare s-au înregistrat şi la alegerile locale, unde fiecare partid şi-a prezentat proprii candidaţi, chiar dacă ştiau că unii nu au nicio şansă să fie aleşi. Cei mai mulţi dintre aceştia nu aveau vocaţie pentru a conduce activitatea deosebit de complexă a comunităţilor locale. Dorinţa de-a face parte din reprezentanţii poporului, a unui număr atât de mare, demonstrează lipsa de autoapreciere totală a propriilor capacităţi manageriale, politice şi administrative. Cei mai mulţi au candidat din dorinţa de-a ocupa posturi, ce le oferă privilegii materiale şi nu din sentimente patriotice, cum afirmă şi astăzi toţi parlamentarii, fără să fie conştienţi de situaţia dezastruoasă în care se află ţara, ajunsă aici datorită celor care au condus-o până în prezent. Strategia desfăşurată de politicienii aflaţi fie la putere, fie în opoziţie a fost caracterizată prin lipsa transparenţei în transmiterea mesajelor electorale concretizată prin aceea că cei mai mulţi candidaţi erau foarte puţin cunoscuţi de către alegători, iar stabilirea pe liste a celor aleşi nu a oferit şanse egale tuturor candidaţilor ca ex. la un partid cu un număr redus de voturi obişnuite, au rămas nepromovaţi unii candidaţi merituoşi apreciaţi de către alegători. În campaniile electorale aproape toţi candidaţii au făcut foarte multe promisiuni, amăgitoare, fără o fundamentare reală, iar

după ce au ajuns la putere, procedează la majorarea impozitelor şi taxelor, pentru a-şi salva onoarea (aşa um a procedat şi P.D.L-ul în perioada 2008 – 2010). Unii candidaţi după ce au fost aleşi au uitat pur şi simplu de promisiunile făcute, ceea ce a condus la diliuarea încrederii în organismele din care fac parte. Nu întâmplător din sondajele de opinie – efectuate de institute competente neutre – a rezultat de fiecare dată, că cea mai mare neîncredere o au cetăţenii în parlament, situaţie ce ar trebui să le dea de gândit celor ce fac parte din forul cel mai înalt de conducere a ţării. Repartizarea funcţiilor în cele două camere ale parlamentului, efectuată potrivit algoritmului, a condus la atribuirea voturilor din unele judeţe, parlamentărilor din alte zone geografice, acţiune ce nu a făcut posibilă cunoaşterea şi nici acordarea sprijinului aşteptat, în rezolvarea multiplelor probleme ale comunităţilor ce le reprezintă. În mediul rural, cetăţenii au ales în funcţiile de primari oamenii care i-au cunoscut că sunt buni gospodari, indiferent de apartenenţa politică, aşa că liderii partidelor politice, care se laudă că au în teritoriu mulţi primari nu exprimă adevărul. Destul de mulţi parlamentari, nici astăzi nu reuşesc să prezinte masaje interesante la posturile de televiziune, motiv pentru care nu au audienţe. Cei mai mulţi se rezumă la critici dure la adresa adversarilor politici, deoarece nu au identificate măsuri concrete ce ar trebui aplicate pentru ameliorarea situaţiei existente în ţară. Alţii, cred că prin convorbiri la nivel politic internaţional se pot rezolva problemele de ordin economic şi social existente în ţară. Ei se înşală, deoarece nicio altă ţară nu intervine în problemele interne ale noastre, acestea fiind de competenţa propriului guvern.

În ultimii cinci ani a fost tot mai mult propagată ideea guvernării de dreapta, care a devenit pentru unii o adevărată obsesie, deşi a fost uitată atunci când s-a pus problema constituirii de coaliţii pentru a ajunge la guvernare, aşa cum a fost cazul cu PDL-ul în 2004, când s-a aliat cu PSD. De aici reiese că nu ideologia îi determină să ajungă la guvernare, ci mai degrabă interesele pur individuale. Jocul lor politic, nu are nimic comun cu istoria României. Concluzia ce se desprinde din cele prezentate este, aceea că oamenii ce ne-au condus destinele, până în prezent, nu au trăit în deplină siguranţă, că unii

dintre ei au fost departe de realitate. Foarte puţini dintre ei nu au înţeles că primul lucru ce trebuie schimbat în ţară este mentalitatea social orientală. Aproape toţi nu au conştientizat faptul că pe măsură ce şi-au asumat răspunderea pentru soarta ţării, cu atât au cunoştinţe mai puţine despre ea. Din cauza unei astfel de abordări, s-a pierdut încrederea în clasa politică, iar ca răspuns şi populaţia a început să se îndepărteze de ea. Prezenţa din ce în ce mai slabă la alegeri, constituie un exemplu concret în acest sens. Nu este de mirare că din cauza deficienţelor în comunicarea cu masele la noi încă din 1990 populaţia se află în postcomunism. Foarte mulţi dintre compatrioţi îşi manifestă în mod constant admiraţia faţă de occident. Acest sentiment trebuie să dispară deoarece occidentul este prezent la noi prin supermarketuri, prin companiile transnaţionale, bănci, societăţile de asigurări şi multe alte structuri. Astăzi sub zâmbetul şi optimismul de substanţă al politicienilor, sub atitudinea aparent puternică al finanţiştilor se ascunde o puternică frică. Motivul este că se accentuează diferenţele între păturile sociale, între ţări şi zone geografice. Atât la noi, ca şi în alte state europene încep să se insinueze populisme, protecţionisme, paternalisme, şi chiar naţionalisme, din dorinţa de a câştiga voturile cetăţenilor. Banii şi energia sunt singurele motivaţii ale jocurilor de putere. La noi în 21 de ani nu am fost capabili să ne creăm o elită politică. Cei ce au fost la putere şi-au criticat adversarii prin a-i cataloga că au promovat imaginea eşecului, compromisului şi umilinţelor în faţa organismelor financiare europene şi internaţionale.

În perioada de tranziţie, în fruntea prtidelor s-au situat unii din cei mai neputincioşi, plini de ambiţii şi interese personale, care ne-au pus la încercare toată răbdarea. Ori şi aceasta are o limită a suportabilităţii. Toţi ştiu că licitaţiile au fost trucate, concursurile pentru ocuparea posturilor din instituţiile statului sunt aranjate, că în vămile din ţară există corupţie, care a fost tolerată de către toate guvernele ce s-au aflat la conducere până în 2010.

Până când politicul va domina în detrimentul competenţei, nu vom avea aprecieri pozitive în UE, unde vom sta mereu cu mâna întinsă, ne vom căciuli pe la forumurile internaţionale să ne ofere împrumuturi, pentru a nu suferi de foame. Deocamdată, la noi este

admirat etatismul, autoritarismul, şi cancerul birocraţiei, care ne zădărnicesc şansele de a progresa. Motivul principal îl constituie tocmai lipsa de operativitate a parlamentărilor în analiza şi aprobarea legilor. Afirmaţia este concretizată de raportul Institutului pentru Politici Publice, prezentat în prima sesiune parlamentară din 2010, din care rezultă că în procesul legislativ existau peste 200 proiecte de lege cu termenele de adoptare depăşite, deşi potrivit prevederilor constituţionale, proiectele de legi trebuie să parcurgă procesul legislativ în maxim 90 zile. Atunci s-a arătat că doar 1% din proiectele iniţiate de parlamentari au devenit legi şi că această structură a devenit o maşină de vot, iar cei prezenţi nu vin cu propuneri şi amendamente la iniţiativele guvernului, de teama de a nu deranja politic. De aici rezultă că votul uninomint nu a adus nicio îmbunătăţire a sistemului legislativ şi nici soluţiile mult aşteptate menite să ducă la îmbunătăţirea activităţii. Contrar prevederilor constituţionale, unii parlamentari din arcul guvernamental, în anul 2010 au susţinut ideea reducerii pensiilor şi salariilor bugetarilor sub motivaţia ieşirii din criza economică, deoarece în caz contrar s-ar ajunge la falimentarea statului. Motivaţia lor este nejustificată, fapt demonstrat prin respingerea de către Curtea Constituţională a reducerii pensiilor, cu excepţia celor speciale cuvenite membrilor acestei structuri. (Chiar şi din acest gest rezultă un mod exagerat de aplicare a democraţiei). Susţinătorii unor astfel de măsuri nu au avut în vedere prevederile constituţionale conform cărora statul este obligat să aplice soluţii pentru contracararea efectelor crizei economice, care nu poate fi apreciată ca o situaţie de excepţie, ce-i conferă puterea de reducere a unor drepturi şi libertăţi cetăţeneşti, aşa cum sunt prevăzute în art. 43 din constituţie. Şi de aici se poate înţelege că un joc mediaic oricât de captivant pentru public, ar fi nu poate ţine loc de politică, respectiv de angajament civic, de responsabilitate şi decizie. Dacă se va continua cu aceleaşi metode şi procedee, se va ajunge ca politica să moară la periferie, la mahala, pe ecranele televizoarelor, în acele dezbateri interminabile, ce se încheie seara la ore târzii fără niciun folos pentru alegători.

În sesiunea din 18 decembrie 2006 parlamentul României a

condamnat comunismul ca fiind ilegal şi ilegitim, ca urmare a raportului întocmit de comisia condusă de politologul Vladimir Tismăneanu. Dezubaterile ce au avut loc au stârnit discuţii aprinse, între partidele aflate la guvernare şi cele din opoziţie. Aprobarea raportului, constituie o victorie a forţelor de dreapta, o recunoaştere a progreselor făcute de România pe calea democratizării vieţii politice. Raportul a făcut multe referiri la evenimentele prezentate în carte, motiv pentru care este apreciat ca un document de foarte mare însemnătate în istoria modernă a României.

5.3 Contextul în care au fost adoptate deciziile, ce au condus la transformările din societatea românească în perioada de tranziţie.

Perioada de tranziţie spre economia de piaţă, la noi în ţară a debutat imediat după 1989, Drumul acesta, a fost deosebit de anevoios, plin de contradicţii manifestate în toate domeniile vieţii. Deciziile politice şi actele normative elaborate de organele competente, au fost adoptate într-un context general caracterizat prin condiţii specifice, care au constituit adevărate obstacole, ce au prelungit nejustificat de mult această perioadă.

Fără niciun fel de presiuni din interior sau din afară, în luna aprilie 1990, au fost restituite părţile sociale, care reprezentau banii reţinuţi de către regimul comunist, sub motivaţia că dacă noi eram producători şi beneficiari ai bunurilor, să fim şi proprietari ai avuţiei naţionale. Aşa se explică, că toţi salariaţii din economie, deci şi cei din învăţământ, sănătate, apărare, administraţie, aveau depuse părţi sociale la unităţile economice din zona lor de influenţă. Eliberarea părţilor sociale a dus la creşterea masei monetare aflată în circulaţie, care a fost stimulată şi de scăderea drastică a producţiei, de lipsa bunurilor de pe piaţă, de adevăratul haos ce se instaurase încă de atunci în economie. Această decizie a fost cât se poate de dăunătoare populaţiei, dar şi unităţilor, pe care le-a lăsat şi mai decapitalizate, deoarece părţile sociale acopereau în medie 10% din resursele financiare de care aveau nevoie pentru desfăşurarea activităţii normale.

Încă de la începutul trim. II. 1990 s-a creat posibilitatea aplicării liberei iniţiative şi în unităţile de stat (la acea vreme toate erau de

stat), care însă s-a manifestat deosebit de lent, iar în unele aproape de loc. Începând cu luna august 1990 s-a încetat transmiterea indicatorilor de plan de sus, aceştia fiind lăsaţi la latitudinea noilor agenţi economici, cum se numeau de acum înainte. În asemenea condiţii programele de producţie au fost fundamentate în medie cu 30 – 45 % mai mici decât posibilităţile reale, ceea ce a avut consecinţe negative directe şi imediate asupra costurilor (prin neutilizarea integrală a capacităţilor de producţie) şi diminuarea profitului. La scurtă vreme au început să se manifeste primii germeni ai economiei de piaţă concretizaţi prin: identificarea potenţialilor beneficiciari ai mărfurilor realizate; posibilitatea luării contactului direct cu furnizorii interni şi externi pentru perfectarea tratativelor privind achiziţionarea celor necesare proceselor de producţie şi prestărilor de servicii, precum şi prin existenţa unei independenţe, decizionale economice şi financiare, de care se bucurau toţi agenţii economici, în condiţiile manifestării primelor semne de concurenţă pe piaţă.

O măsură deosebit de nefavorabilă pentru economie a fost sistarea tuturor investiţiilor – indiferent de stadiul în care se aflau – decizie total negândită. Prin aceasta s-au adus deosebit de mari prejudicii economiei, concretizate în pagube pricinuite de distrugerile şi degradările lucrărilor şi utilajelor de pe toate şantierele de construcţii, de locuinţe, dar în mod deosebit de la complexele hidroenergetice, inclusiv cel al viitorului canal Bucureşti-Dunăre, criticat de către jurnaliştii total neinformaţi. Apoi au fost cheltuiţi în mare grabă, toţi cei 2, 83 miliarde dolari existenţi în vistieria ţării după căderea comunismulu (datoria externă a ţării, ce era în trim. IV 1980 de aproape 15 miliarde $, situaţie, ce a fost salvată parţial prin împrumutul luat de la FMI de 1, 5 miliarde $. (După scurgerea a peste 30 ani datoria externă a ţării a ajuns la finalul lunii mai din 2010 la 87 miliarde e, ceea ce echivalează cu peste 112 miliarde $, iar potrivit celor relatate de presa centrală[151], este deosebit de îngrijorător nu atât nivlul datoriei, ci ritmul de creştere, care în numai trei ani s-a triplat). Datoria existentă în 1982, de peste 12 miliarde $, a fost

---

[151] Ziarul Adevărul din 26 iulie 2010 p. 21;

achitată integral în martie 1989 – după eforturi uriaşe ale întregului popor. Valuta a fost folosită pentru:

a) Procurarea de bunuri, ce se realizau din abundenţă în ţară, precum anvelope, conductori electrici, detergenţi, produse cosmetice, articole din mase plastice, confecţii, încălţăminte din înlocuitori;

b) Achiziţionarea a 36 mii tone de lână din Noua Zeelandă, în timp ce lâna indigenă, în cantitate de cca. 42 mii to/an, obţinută de la cele 18, 5 milioane de oi, a rămas mulţi ai nevalorificată. (Unii oameni informaţi din acea perioadă au comentat că ministrul comerţului din guvernrnul condus de Petre Roman a fost primul care a descoperit comisioanele ce le oferă capitaliştii pentru a-şi vinde mărfurile. El nu cunoştea că nivelul comisioanelor primite era cuprins în preţul lânii, ceea ce pe înţelesul tuturor însemna că o afacere în care profitul personal – realizat prin încasarea comisioanelor – este suportat de stat, ori compania achizitoare a lânii. Imposibilitatea valorificării lânii pe piaţa internă se datorează şi scăderii drastice a consumului ca urmare a restrângerii cererilor, consecinţă a stagnării exporturilor de stofe fine, confecţii, cât şi scăderii nivelului de trai a populaţiei, care a trecut în masă la utilizarea confecţiilor din fibre chimice şi înlocuitori. S-a ajuns pe parcurs ca 1 kg. de lână să fie vândut cu un preţ inferior unei sticle de răcoritoare de 250 ml. Iar în ultimii 10 ani şi în prezent lâna o achiziţionează turcii şi arabii, la preţul de cca. 2 – 3 RON/kg., ei folosind-o ca material de izolaţii, ceea ce este incredibil, dar adevărat);

c) Cumpărarea a 4 avioane AIRBUS din Franţa, care au fost plătite cu cca. 180 milioane dolari/buc., comparativ cu cca. 135 milioane, cât ar fi cel real prezentat de presă. (în anul 2008 două din acestea erau nefolosite din 2005, deoarece, necesitau revizii tehnice pentru a putea fi prelungită perioada de utilizare în condiţii de securitate a zborurilor. Reviziile nu au fost efetuate din lipsa resurselor financiare);

d) Achiziţionarea de grâu necesar asigurării cu pâine a populaţiei, în mod special în anul 1992, când după desfiinţarea fostelor C.A.P.-un, mecanizatorii au stat la umbră în perioada secerişului, în timp ce mari cantităţi de grâu au rămas nerecoltate.

Pentru asigurarea nevoilor stringente cu resurse energetice,

toate guvernele aflate la putere, au angajat credite externe, încât la finele anului 2008, volumul acestora depăşea suma de 72, 4 miliarde e, reprezentând cca. 62, 4 % din PIB., din care peste 85% reprezentau credite angajate de sectorul privat, dar cu garanţia statului. Din acestea datoria pe termen scurt era de 20, 6 miliarde e. Prin stimularea importurilor, concomitent cu descurajarea producţiei interne şi a exporturilor, an de an deficitul comercial a fost tot mai mare. Încă de atunci acei manageri care şi-au luat soarta în propriile mână, fără a aştepta decizii de sus, au reuşit să reziste în mediul concurenţial mai mulţi ani, unităţile economice în fruntea cărora se află funcţionând şi azi. Prin desfiinţarea celor 43 de întreprinderi de comerţ exterior şi destrămarea pieţii C.A.E. R., coroborat cu scăderea producţiei au fost diminuate considerabil şansele ţării de a obţine valuta necesară modernizării sectoarelor cu caracter general, ce privesc infrastructura, sănătatea, înăţământul, cercetarea, gospodăria comunală. Lăsate libere, fără coordonare, multe întreprinderi, ce realizau produse competitive pe piaţa internaţională, aşa cum erau cele ale industriei uşoare: confecţii, tricoteje, încălţăminte, sticlărie de menaj, porţelan, faianţă, mobila, geamurile, s-au trezit că nu mai au comenzi, şi nu mai au cui vinde. De aici rezultă că socialismul i-a învăţat pe foştii directori numai să producă, în timp ce capitalismul i-a învăţat şi să vândă. Confecţiile şi încălţămintea, au avut mare căutare pe pieţele externe şi în anii următori, aşa cum s-a dovedit că marea majoritate a celor peste 50 întreprinderi, din fiecare subramură, au continuat să funcţioneze, realizând producţia în aşa numitul procedeu în lohn. Potrivit acestuia companiile străine aduceau în ţară materialele necesare: ţesăturile, nasturii, aţa, pieile sau mai precis înlocuitorii pieilor, accesoriile metalice, fermuarele, etichetele, iar ai noştri depuneau numai manopera. Încă de atunci aceste unităţi au devenit exportatoare de manoperă. Efectele negative ale muncii în lohn sunt: manopera plătită era deosebit de scăzută, încât nivelul salariilor celor din industria confecţiilor şi încălţămintei se situau la începutuil anului 2009, în jurul a 720 RON/ lună, comparativ cu salarul minim pe economie, care era de 600 RON/lună. Incapacitatea de-a vinde produsele indigene la export a condus la oprirea în lanţ a întreprinderilor producătoare de

fire, ţesături, accesorii, necesare industriei uşoare, încât la sfârşitul anului 2008 erau lichidate peste 90% din cele existente în 1989. Ori diminuarea producţiei industriei uşoare existente pe orizontală a determinat creşterea alarmantă a şomajului.

Au fost întreprinse alte acţiunui pentru deschiderea drumului spre economia de piaţă. Una dintre acestea a fost liberalizarea preţurilor, ce a avut loc la 18 octombrie 1990. Efectele acesteia au fost următoarele:

a) S-a renunţat la stabilirea şi controlul preţurilor de către stat. Începând cu 1 noiembrie 1990, preţurile au fost stabilite prin negociere directă între producători şi beneficiari. Sub controlul guvernului – ca măsură de protecţie socială – au rămas subvenţionarea parţială a preţurilor la 14 produse şi servicii, ce au fost liberalizate treptat, până la 1 ianuarie 2007, când s-a renunţat la subvenţia parţială a preţului la agentul termic destinat încălzirii locuinţelor. Acesta s-a menţinut şi în 2010, cu avertizarea că începând cu 2011, va fi suspendat complet;

b) Majorarea de la aceeaşi dată a preţului la gaze naturale de la 0,60 lei/m.c. la 2, 40 lei /m.c., a declanşat procesul de creştere – total anacronică şi extrem de exagerată – a preţurilor la toate produsele şi serviciile; prin acordarea subvenţiilor băneşti la toţi salariaţii odată cu liberalizarea preţurilor s-a contribuit şi mai mult la creşterea inflaţiei. Acceptarea trecerii la săptămâna redusă de lucru de 5 zile – s-a făcut sub presiunea maselor – oamenii dispunând de mai mulţi bani, au fost tot mai puţin interesaţi de muncă, ceea ce a condus şi mai mult la scăderea productivităţii muncii, fiind grav afectat principiul valabil pe plan mondial, (inclusiv în capitalism), potrivit căruia creşterea productivităţii muncii trebuie să fie superioară creşterii salariilor. Deci, la noi generalizarea timpului redus de muncă, a fost acceptată, fără nicio obiecţiune din partea celor ce au condus ţara. Tuturor le era teamă de proteste, mişcări sindicale şi o nouă revoluţie. Nimeni nu s-a gândit că în condiţiile economiei româneşti, timpul de muncă mai puţin, contribuie direct la diminuarea producţiei şi la mărirea decalajului dintre ţara noastră şi statele puternic dezvoltate. Acest fenomen a condus direct la adâncirea contradicţiei existentă şi acum:

s-a admis să se lucreze ca în socialism, manifestându-se pretenţii de a trăi ca în capitalism. Deci la noi încă de atunci nu s-a avut în vedere principiul esenţial, potrivit căruia asigurarea creşterii economice pe termen lung este posibilă numai prin sporirea productivităţii muncii, ori neglijându-se acest imperativ, ne-am autocondamnat la sărăcie, pentru perioade îndelungate de timp, ceea ce se confirmă şi în prezent, când trăim din împrumuturi şi din mila marilor finanţatori existenţi pe plan mondial. (Puţini dintre factorii politici cunoşteau că nemţii din fosta Germanie Federală în deceniul 1950 – 1960, munceau şi duminica după masa, pentru refacerea economiei distruse de război. Destul de mulţi lucrau fără bani pentru repunerea în funcţiune a fabricilor care le asigurau locuri de muncă şi astfel resursele financiare necesare vieţii. Aşa se explică faptul că în acea perioadă marca Vest Germană (D.M.) se reevalua treptat, până a ajuns la raportul 1, 45 D.M. pentru un dolar american).

Deciziile din domeniul politic şi economic, în perioada de consolidare a relaţiilor specifice economiei de piaţă, s-au resimţit cel mai pregnant în amplul proces de transfer şi diminuare a proprietăţii statului, în favoarea celei private, ce nu este încheiat nici după 21 ani. Acest proces s-a dovedit a fi deosebit de complex, necesitând implicarea a numeroşi factori de la diferite nivele. Cu toate că ponderea sectorului privat în economie a crescut an de an, de la decalnşarea procesului de privatizare – ajungând preponderent în aproape toate domeniile – totuşi nu s-a înregistrat creşterea economiei, decât în intervalul 2001 – 2008. Din cauza crizei economice şi financiare mondiale declanşată în trim. III 2008, care a afectat şi România, în 2009, economia a înregistrat un recul de cca. 8% Momentele dificile prin care a trecut economia ţării, în perioada de tranziţie, reflectă erorile în adoptarea deciziilor de către factorii politici, care au apreciat că prin transferul proprietăţii statului în cea privată, problemele structurale ale economiei se vor rezolva de la sine. Convingerea lor a fost greşită, deoarece privatizarea a fost marcată, în primii ani, de reţinerea investitorilor străini, de-a veni în ţară şi de lipsa capitalului autohton. Transferurile masive de proprietate, s-au efectuat cu titlul gratuit. În agricultură prin improprietărirea

(restituirea pământului la ţărani), iar în industrie prin programul de privatizare în masă şi prin metoda MEBO. Deci la noi s-a constituit capitalismul fără capital şi s-au instaurat relaţii de producţie improprii economiei de piaţă. Multe din structurile private create peste noapte au fost abandonate, aşa cum a fost cazul cu societăţile comerciale create în diferite domenii, a căror patroni până la sfârşitul anului 2006, nu şi-au majorat capitalul social, fiind radiate oficial din Registrul Comerţuluii – sau cazul celor din agricultură, care fiind lipsite de cele mai elementare mijloace de producţie, majoritatea au reuşit să producă pentru consumul propriu, nu pentru piaţă. Deşi în industrie şi în celelalte sectoare s-a creat piaţa de capital – în care are loc tranzaţionarea activelor – şi aici procesul de concentrare a capitalurilor s-a desfăşurat lent, fapt concretizat prin numărul mare de acţionari, ce sunt divizaţi şi care nu-şi aduc contribuţia la gestionarea propriului patrimoniu. Privatizarea la noi, nu şi-a dovedit în toate cazurile superioritatea deoarece unele întreprinderi şi după privatizare au rămas în acelaşi stadiu, decapitalizate, au continuat să producă, uneori pe stoc şi de slabă calitate. Depăşirea acestor momente nu a fost posibilă deoarece nici la nivelul microeconomic – prin deciziile adoptate – nu s-a reuşit să se demonstreze că privatizarea nu este un scop în sine, ci trebuia să fie însoţită de creşterea calităţii managementului.

Evaziunea fiscală a fost amplificată de la un an la altul, dar în mod deosebit după pătrunderea capitalului străin din ţările arabe, a căror patroni au reuşit să atragă de partea lor pe reprezentanţii unor organisme de control, care i-au sprijinit în acţiunile de vitregire a bugetului cu importante sume. Din cele relatate de presa centrală[152] rezultă că în anul 2004, peste 1, 2 milioane de români lucrau la negru, din care 30% erau în construcţii şi exploatările forestiere, a căror patroni erau arabi. Ei prodcedau astfel pentru a se eschiva de plata obligaţiilor fiscale şi sociale. Alte informaţii date publicităţii[153] arată şi în anul 2010 cca. 2 milioane de oameni lucrau la negru. Potrivit

---

[152] Ziarul Adevărul din 31 ianuarie 2006 p. B1;
[153] Evenimentgul Zilei din 23 iunie 2010 p.4;

informaţiilor [154] evaziunea fiscală a fost evaluată – în baza comunicărilor făcute de Banca Naţională şi de către Departamentul de Stat American – ca fiind de 1, 5 miliarde $/an. România fiind o ţară de tranzit pentru traficul de droguri, arme, maşini, furate şi de persoane, datorită poziţiei sale geografice, a fost deosebit de vulnerabilă la fraude financiare. (În perioada 2000 – 2004, economia subterană a continuat să reprezinte cca. 30% din P.I.B. Numai ilegalităţile referitoare la T.V.A. reprezentau cca. 10% din totalul fraudelor financiare, fiind în scădere de la 45%, cât erau în anii precedenţi. Principalele modalităţi de fraude financiare au fost: contrabanda cu bunuri contrafăcute (de pe seama căreia statul a pierdut cca. 200 milioane e/an, la o piaţă de cca. 800 milioane e/an, bancruta frauduloasă, fraudele legate de taxe şi cele din domeniul creditelor de consum. Dar cele mai mari surse de spălare a banilor au fost: traficul cu produse din tutun, alcool, cafea (numai cele din domeniul tutunului au fost estimate că au avut ponderea de 15% din total, fiind echivalente cu 275 – 300 milioane $/an. Această stare de lucruri este datorată şi lipsei de competenţă şi mai ales de exigenţă ale organelor de control din toate structurile. Afirmaţia noastră se bazează pe faptul că şi în organele de control au fost promovate persoane pe criterii politice şi slab pregătite profesional. Toţi angajaţii din sistem au primit salarii onorabile şi stimulente exagerat de mari, care erau distribuite la toate nivelurile în mod inechitabil ca ex. un conducător auto primea stimulentte de cca. 4600 lei iar femeia de serviciu aproape 2500 lei, în timp ce salariul minim pe economie era de 600 lei. Până în 14 octombrie 2010 angajaţii din sistem au fost protejaţi de disponibilizări. Întrucât ei au organizat un miting de protest pentru intenţia guvernului de a reduce stimulentele, după negocieri cu reprezentanţii Ministerului de Finanţanţe s-a ajuns la concluzia să se acorde şi în viitor stimulente, însă după alte criterii, între care, pe primul loc se va situa performanţa.

Liberalizarea contului de capital, începând cu 2006 a condus creşterea riscului de spălare a banilor prin intermediul instituţiilor

---

[154] Ziarul Adevărul din 14 martie 2007 p.17;

nebancare. Numeroase cazuri concrete de evaziune fiscală, au fost relatate de presă[155], din care unul se remarecă în mod cu totul deosebit. Este vorba de afacerile a doi turci şi un iordanian, care au păgubit statul cu 87 miliarde lei şi au scos din ţară aproape 70 milioane dolari şi 256 mii mărci germane (D.M.). Infracţiunile săvârşite de ei constau în folosirea unor documente falsificate cu ajutorul unor ştampile ale societăţilor comerciale fictive, notarilor publici, circumscripţiilor financiare şi băncilor. În activităţile lor au fost ajutaţi de către doi angajaţi ai Circumscripţiei Financiare din Constanţa. Asemenea fraude au avut drept consecinţă, reducerea încasărilor bugetare, care au întârziat aplicarea măsurilor structurale din economie, ce au continuat multă vreme să fie modeste. Consecinţa acestora este reflectată prin starea şi evoluţia economiei, care nu s-a înscris pe coordonatele dezvoltării durabile şi competitive. Cu toate strădaniile guvernanţilor de-a pune capăt evaziunii fiscale, aceasta s-a menţinut la cote ridicate şi după 1 ianuarie 2007, când au fost introduse facturile emise pe cale electronică. Potrivit declaraţiei făcute presei[156] de către preşedintele Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală (A.N.A.F.), după această dată chiar a cunoscut cote mai înalte, el afirmând că în sem. I 2007, a crescut cu 15 % faţă de aceiaşi perioadă din 2006. Reforma fiscală introdusă de Alianţa «Dreptate şi Adevăr «(D.A.), aflată la guvernare în perioada 2004 – 2008, a identificat doar 125 mii salariaţi, care desfăşurau munca la negru. Realitatea este cu totul alta. Din studiul efectuat de Comisia Naţională de Prognoză – fundamentat pe balanţa forţei de muncă – din care unele informaţii, au fost date publicităţii[157] – reiese că la sfârşitul anului 2005 existau în economia ascunsă 1185 mii salariaţi, în uşoară scădere faţă de 2004, când existau 1312 mii persoane.

Transformările economice au avut efecte negative resimţite prin criza de structură şi marile dezechilibre menţinute, amplificate aproape în întreaga perioadă de tranziţie prin: lipsa aproape totală a

---

[155] Ziarul Curierul Naţional din 17 sptrembrie 2000 p. 2;
[156] Ziarul Curentul din 28 august 2007 p.3;
[157] Ziarul Adevărul Economic nr. 48 din 713 decembrie 2005 p.9;

măsurilor de reglementare a pieţelor şi de manifestare a competiţiilor, de transparenţă a afacerilor şi de protecţie a acţionarilor minoritari. Deci mediile de afaceri de la noi nu au ţinut cont de regulile guvernanţei corporatiste, care s-au manifestat prin:

a) Licitaţii trucate, concretizate prin încredinţarea unor lucrări la obiective din infrastructură şi construcţii finanţate din fonduri bugetare, preecum şi perfectarea de contracte dubioase privind vânzarea activelor, inclusiv a energiei electice;

b) Restituirea cu mare întârziere a T.V.A. şi menţinerea în vigoare a unor prevederi legale, ce exprimau un sistem inechitabil, lipsit de transparenţă şi imparţial;

c) Apropbarea cu multe ezitări şi în mod nejust a facilităţilor acordate investitorilor străini şi acordarea multă vreme de către guvern a unei atenţii excesive întreprinderilor cu capital majoritar şi integral de stat, prin tolerarea nepermisă a achitării obligaţiilor fiscale şi sociale;

d) Menţinerea sistemului de acordare a subevenţiilor pentru anumite produse şi servicii ca ex. combustibili şi energie termică. Asemenea manifestări – ce au determinat mari întârzieri în aplicarea reformei – au fost marcate de numeroase distorsiuni, cu puternice efecte negative. Primele astfel de efecte au apărut încă de la debutul tranziţiei spre economia de piaţă, respectiv în trim. I 1990, care s-au accentuat în următorii ani, fiind concretizate prin:

— Creşterea inegalităţilor sociale, prin polarizarea accentuată a veniturilor, ceea ce a condus la manifestarea puterniucă a tendinţei de adâncire a deosebirilor dintre diferitele tipuri de gospodării ale populaţiei şi zone ale ţării, aşa cum a fost cazul cu judeţele Vaslui, Botoşni, Hunedoara şi Brăila, în care a avut loc scăderea nivelului de trai a unui important segment din populaţie şi creşterea şomajului, ca urmare a reducerii locurilor de muncă;

— Incapacitatea absorbţiei fodurilor oferite de organismele europene, datorită birocraţiei, care a dăunat grav finanţările. (din nefericire această lacună s-a menţinut şi chiar amplificat în perioada de guvernare a alianţei D.A. din perioada 2004 – 2008);

— Plecarea peste hotare a tot mai mulţi români – a căror număr

în trim. IV 2008 era de peste 4 milioane – care munceau în Italia, Spania, Germania, Grecia şi în alte ţări din Europa, contribuind la prosperitatea acestora, în defavoarea economiei naţionale.

În perioada de tranziţie, toate guvernele au procedat la mărirea şi menţinerea aparatului birocratic. Astfel între 1989 – 1991 când guvernul a fost condus de Petre Roman a fost înfiinţat Secretariatul de Stat pentru problemele Revoluţionarilor. În perioada 1991 – 1992 a guvernului condus de Teodor Stolojan a fost creată Autoritatea Naţională Pentru Protecţia Consumatorilor. În perioada 1998 – 1999, când guvernul a fost condus de Radu Vasile, au fost înfiinţate Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului şi Oficiul Naţiont pentru Prevenirea şi Combatere a Spălării Banilor. Între 1999 – 2000, în trimpul guvernului condus de Mugur Iasăresu a luat fiinţă Agenţia Naţională pentru Sport. Cele mai multe instituţii aflate direct în subordinea executivului au fost înfiinţate în timpul guvernului condus de Adrian Năstase, respectiv în perioada 2000 – 2004, când au apărut 22 agenţii, autorităţi şi oficii: Inspectoratul de Stat în Construcţii; Institutul Naţional de Statistică; Agenţia Română pentru Investiţii Străine; Oficiul Naţional pentru Cultul Eroilor; Autoritatea Naţională pentru Comunicaţii; Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării; Oficiul Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat; Comisia Naţională de Prognoză; Agenţia Naţională pentru Resurse Minerale; Agenţia pentru Strategii Guvernamentale; Autoritatea Naţională Sanitar Veterinară şi pentru Siguranţa Alimentelor şi Oficiul Român pentru Adopţii. Toate aceste organisme, ce sunt ca nişte ministere mai mici, au fost menţinute de la înfiinţare până în 2010, deci şi în periopada de manifestare a crizei. economice şi financiare mondiale. Prin menţinerea unui aparat administrativ numeros s-a contribuit la depăşirea deficitului bugetar, contrar avertizărilor date de organismele financiare internaţionale.

O cauză principală, care a stat în calea transformărilor economice, a fost lipsa de experienţă, curaj şi timiditatea, caracteristică a unor manageri, care nu au înţeles pe deplin regulile economiei de piaţă şi nu s-au debarasat de principiul diriguitor, care înainte de 1989 le spunea: ce?; cât?; şi cum să facă?; cui? şi cu cât să

vândă?; de unde să se aprovizioneze?; şi de unde să-şi asigure resursele financiare? au afectat cel mai mult deciziile adoptate, ce au avut drept consecinţă rstrângerea cerinţelor de pe piaţa internă, deteriorarea şi întreruperea relaţiilor cu partenerii tradiţionali, ceea ce a determinat apariţia unor capacităţi de producţie disponibile, creşterea şomajului, cu urmări catastrofale. Nici în perioada crizei, nu toţi managerii au reuşit să înţeleagă, că era nevoie să acorde prioritate absolută identificării oportunităţilor crizei şi să nu se oprească numai asupra părţilor negative ale acesteia. La noi nici managerii din administraţie nu au toţi obiective concrete, pierd mult timp cu rezolvarea problemelor mărunte şi cu birocraţia. Pentru cei mai mulţi acceptarea funcţiilor au constituit adevărate provocări. Abia după numirea în funcţii unii şi-au dat seama cât de importantă este transparenţa în relaţiile cu publicul, implementarea spiritului de echipă, necesitatea perfecţionării angajaţilor, cultivarea responsabilităţii şi manifestarea dorinţei de afirmare.

Drumul lung spre democraţie şi transformările economice, a fost presărat cu numeroase obstacole şi surprize, pentru majoritatea cetăţenilor ţării. Primele le-au constituit majorările de preţuri la produsele alimentare, începând cu 1 aprilie 1990. Aşa cum relata presa **158** comunicatul guvernului prevedea pe lângă nivelul preţurilor cu amănuntul la principalele produse alimentare şi procentele maxime de creşteri faţă de cel existent la 31 octombrie 1990, când a avut loc prima etapă de liberalizare a preţurilor. Din acel comunicat rezultau că Statul post decembrist încă nu s-a debarasat de încercarea de-a dirija procesul de formare a preţurilor, care în adevărata democraţie şi economie de piaţă, unde se aplică regulile specifice acesteia, nivelul preţurilor reflectă echilibrul dintre cerere şi ofertă. La acea dată exista un dezechilibru uriaş între cerere şi oferta la produsele alimentare, motiv pentru care guvernul a crezut de cuviinţă să stopeze escaladarea exagerată a preţurilor prin limitarea procentelor maxime de creşteri. Spre uimirea multor compatrioţi, în acelaşi ziar a fost publicat comunicatul Băncii Naţionale a României,

---

158 Ziarul Aadevărul din aprilie 1991 p.1:

prin care anunţa că începând cu 1 aprilie 1991, cursul oficial în lei a dolarului american era de 60 lei, iar cursurile celorlalte valute se stabileu în funcţie de raportul leu/$. Această devalorizare a leului era a 2-a după 1989, la scurtă vreme după cea în care a fost stabilit cursul de 35 lei/$, faţă de de 21 lei, cât era practicat până atunci. Devalrizarea a continuat în anii următori, ajungând de la 4035 lei/$, la începutul anului 1996, la 18255 lei la finele anului 1999 şi la 25926 lei în luna decembrie 2000. Potrivit opiniei unor specialişti devalorizarea a fost cea mai puternică înregistrată în ultimele patru decenii. Nici atunci şi nici după următoarele numeroase devalorizări, ale monedei naţionale – care a ajuns în 8 sptembrie 2003 la un curs de 34100 lie/ $ iar în 16 martie 2009 de 3, 2884 RON/$... – nu au fost explicate cauzele reale şi implicaţiile acestor măsuri pentru economia românească şi în mod deosebit pentru nivelul de trai al populaţiei. Deprecierea leului nou numit RON, introdus în circulaţie de la 1 iulie 2005, a început la sfârşitul lunii decembrie 2008 şi a continuat în cursul anului 2009 şi 2010 ajungând la 1 octombrie 2010 la un nivel de 3, 1061 RON/ $, de 4, 2672 RON /e. şi de 4, 2848 RON /e şi 3, 2045 RON / $, la 28 decembrie 2010.

Liberalizările preţurilor la materii prime, materiale, combustibili, energie şi servicii – acţiune ce a avut loc treptat începând cu 1 noiembrie 1990 – a condus la creşterea costurilor, cu influenţe negative asupra competitivităţii produselor şi a veniturilor oamenilor.

Menţinerea unor deficite bugetare şi lipsa reurselor financiare a determinat crearea unui deficit de capital circulant, care a condus la accentuarea blocajului economico-financiar Acesta a fost determinat de şocurile ce au urmat succesiv după 1989, între care au fost:

a) Eliberarea părţilor sociale – aşa cum am mai amintit – ce acopereau între 5 – 10 % din necesarul de mijlopace circulante ale întreprinderilor (până la acea dată necesarul era acoperit din resurse proprii între 8 – 15%, iar restul prin credite);

b) Politica aplicată de guvern de restrângere a creditelor;

c) Dispariţia imensei pieţe a C.A.E.R., pentru care erau profilate unele dintre întreprinderile din ţară. Acestea în continuare, fie au produs pe stoc, fie şi-au restrâns activitatea blocând astfel relaţiile

comerciale cu ceilalţi parteneri;

d) Preluarea de către guvern a diferenţelor din reevaluarea activelor imobilizate productive determinate de inflaţie;

e) Maanagementul defectuos, care a favorizat privatizările dubioase, vânzarea unor active şi extinderea firmelor căpuşe. De altfel, la noi în spatele sintagmei mnagement neperformnt se ascund fenomenele de traseism politic şi corupţie. Fiecare din guvernele ce au condus ţara după 1989 au procedat la schimbarea managerilor din structurile superioare, deşi cunoşteau de existenţa corupţiei şi practicarea managementului neperformant. Cel mai concret exemplu îl constituie compania CFR. După dezmembrarea în cinci societăţi distincte, fără să aibă în vedere criteriile de eficienţă şi exemplul statelor din Europa de vest, precum Franţa, Germania, Italia – unde transporturile feroviare au rămas cu aceleaşi structuri de conducere de foarte multă vreme – la noi au fost promovaţe în funcţiile de conducere persoane dubioase, care au urmărit în primul rând interesele personale, cum a fost cazul cu la CFR Marfă, Această companie, în perioada 2006 – 2009 a ajuns de la un profit de cca. 29 mil. lei, echivalent cu 8, 2 mil. e, la o pierdere de 342 mil. lei, echivalentă cu 80, 7 mil. e, iar compania CFR a ajuns să înregistreze pierderi de cinci ori mai mari, respectiv de la 218 mil. la 924 milioane lei. Asemenea pierderi sunt puse pe seama faptului că managerii precum Mihai Neculaiciuc, după ce a creat prejudicii de 700 mil. e, a fugit în SUA., de unde urmează a fi extrădat, după ce a fost dat în urmărire generală prin interpol, iar Alexandru Noapteş, a fost trimis în judecată de către procurorii DNA pentru un prejudiciu de 700 mii e.

Cu puţin timp înainte de lansarea tratativelor de aderare a României la Uniunea Europeană – aşa cum relata presa de specialitate[159] – ţara noastră înregistra indicatori ce prezentau pericol pentru acordarea statutului de economie de piaţă funcţională. Între aceştia erau:

a) Datorii la buget ale companiilor de stat (la 30 iunie 2003) de 23.000 miliarde lei;

---

[159] Adevărul Economic nr. 50 din 17-23 decembrie 2003 p9;

b) Arierate (la 30 septembrie 2003) de 16.000 miliarde lei, echivalente cu cca. 4 miliarde dolari, în timp ce P.I.B.-ul României era de 45 miliarde dolari, pierderi şi datorii: 1 miliarde dolari;

c) Subvenţii prevăzute a se acorda în anul 2004 de 2600 miliarde lei. (Cu toate acestea după atenţionări repetate şi monitorizări stricte, ţara noastră a fost acceptată în U.E. Începând cu 1 ianuarie 2007, pentru motivul adevărat că U.E. avea nevie urgentă de extinderea pieţelor de desfacere cu încă peste 20 milioane de locuitori cât are ţara noastră. Prezenţa în România, la începutul anului 2010 a peste 500 supermarketuri prin care se vând mai mult de 90% mărfuri din afara ţării confirmă această realitate).

Insuficienţa resurselor pentru investiţii, a constituit cauza întârzierii şi realansării procesului investiţional şi de modernizare în raport cu nevoile impuse de mediul concurenţial, iar comunicarea inadecvată şi lipsa transparenţei în transmiterea informaţiilor, au influenţat negativ fundamentarea pe baze reale a deciziilor manageriale şi financiare, care s-au dovedit necorespunzătoare mediului concurenţial sever şi neiertător, ce se manifestă în lumea afacerilor, unde astfel de decizii sunt consacrate menţinerii pe linia de plutire cu perspective de succese şi nicidecum pendularea în direcţia opusă spre faliment. Cea mai mare eroare în domeniul comunicării a fost neputinţa parlamentărilor şi a factorilor politici de-a explica pe scurt că reforma în economia românească înseamnă: înlocuirea socialismului cu capitalismul, economia planificată cu cea liberă de piaţă, dictatura cu democraţia, sărăcia cu bunăstarea, impostura oficializată cu valoarea, minciuna (ridicată la rangul politicii de stat) cu adevărul. Din cauza lipsei unei viziuni de ansamblu ei nu au înţeles că tocmai industria care a fost distrusă prin aşa numita restructurare şi privatizare, va rămâne o provocare pentru ţară, fiind capabilă ca singură să scoată ţara din recesiune şi să asigure un nivel de trai deecent populaţiei.

Transformările economice spre îndeplinirea condiţiilor cerute de mediul concurenţial, specific economiei de piaţă – potrivit căruia raportul dintre cerere şi ofertă determină priorităţile în organizarea producţiei, desfaceii, prestărilor de servicii şi circulaţiei capitalurilor –

s-au desfăşurat lent, încât abia după 14 ani ţara noastră a fost recunoscută pe plan european că dispune de o economie de piaţă funcţională.

Cu toate că a avut loc implicarea a tot mai multe organisme în asigurarea condiţiilor de supraveghere a agenţilor economici, instituţiilor şi unităţilor bancare, procesul de distorsionare a econmiei a continuat. Aplicarea pe scară largă a iniţiativei particulare a oferit şanse egale tuturor partenerilor de afaceri să se afirme, însă lipsa resurselor financiare a constituit un obstacol dificil de trecut. Deşi unele din intenţiile luate de guvernele ce s-au succedat la conducerea ţării, erau bune fiind concretizate prin numeroase acte normative de sprijinire a întreprinderilor Mici şi Mijlocii, rezultatele au fost minore. Aria de aplicare a deciziilor economice a fost limitată de manifestarea unor divergenţe politice şi de imposibilitatea asigurării resurselor financiare, care au diminuat autoritatea multor organisme şi factrori decizionali. Iniţiativa unor agenţi economici, a fost frânată de politica fiscală agresivă, prin care au fost şi continuă să fie supuşi riscurilor şi adoptării unor decizii cu o doză sporită de incertitudine. Modificările frecvente ale Codului fiscal. – făcute prin Ordonanţe de Urgenţă, contrar prevederilor aceluiaşi act normativ – au pus în mare dificultate pe oamenii de afaceri, care trebuiau să facă mari eforturi pentru a se adapta la multiplele modificări. După cum relata presa[160] din studiul realizat de Banca Mondială, privind fiscalitatea în România, publicat în raportul «Doing Business «au reieşit următoarele: în 2007 România se situa pe locul 134 din 178 de ţări, în ceea ce priveşte numărul de taxe, care după cum au confirmat guvernanţii în 2008 au crescut; pentru plata taxelor se efectuau 89 operaţiuni, fiind întrecută de Republica Congo cu 94, Belarus 125 şi Uzbekistan 130; din punct de vedere al plăţii contribuţiilor care se achită separat, ţara noastră se situa pe locul 89, comparativ cu Portugalia, ce ocupa locul 7 iar China locul 4; în privinţa condiţiilor pentru dezvoltarea afacerilor, România se afla pe locul 49, comparativ cu locul 71 ocupat în 2006, privind protecţia investitorilor, ţara noastră s-a situat pe locul 33 privind comerţul

---

[160] Ziarul Curentul din 27 septembrie 2007 p.5;

internaţional pe locul 38, în ce priveşte aplicarea contractelor pe locul 37, obţinerea de licenţe pe locul 90, înregistrarea proprietăţilor, pe locul 123, iar în ce priveşte perfectarea unei afaceri pe locul 134.

În întreaga perioadă de tranziţie, deciziile politice au fost şi continuă să fie pueternic influenţate de medul social constituit din cadrul economic, juridic şi legislativ din care fac parte: acţionarii, băncile, societăţile de asigurări, partenerii de afaceri (furnizorii, beneficiarii, creditorii), care exerecită o puternică influenţă asupra procesului decizional în toate domeniile, dar în mod deosebit în cel financiar. Piedici mari în înfăptuirea transformărilor mai puternice şi rapide le-au constituit convulsiile sociale, ce s-au manifestat prin numeroase mitinguri şi proteste, care au demonstrat criza globală a societăţii, în care au proliferat violenţa, dezordinea şi confuzia totală. În perioada 1992 – 2010 au au avut loc peste 400 de mişcări de protest care au cuprins mai mult de 600 mii de participanţi. Acestea au continuat cu mare intensitate şi în anul 2010 la care au participat cei mai mulţi bugetari, inclusiv poliţişti, ai căror drepturi salariale au fost diminuate cu 25%. Astfel de fenomene au permis apariţia unei elite de indivizi certaţi cu legile, cu ordinea şi disciplina (numărul acestora a cunoscut o creştere galopantă), deficitele bugetare mari, şomajul, degradarea continuă a nivelului de trai, au amplificat dificultăţile de adaptare a deciziilor politice şi economice.

Răspândirea concepţiei potrivit căreia, calea sigură de sporire a averii o constituie furtul, înşelăciunea, abuzul, contrabanda şi evaziunea fiscală, fenomene ce pun în pericol stabilitatea socială, au constituit serioase obstacole în adoptarea deciziilor politice care să asigure desfăşurarea activităţii normale în societatea românească. Tendinţa de amplificare a gradului de intelectualizare a grupurilor criminale prin: absorbţia unor persoane cu funcţii oficiale din domeniul comerţului, finanţelor, băncilor, justiţiei, organismelor de control vamal, fiscal şi chiar din structurile guvernului şi ministerelor demonstraază capacitatea insuficientă de administrare şi conducere a ţării. Din nefericire aceste fenomene se manifestă şi după ce ţara noastră a primit statutul de economie de piaţă funcţională şi a fost primită în cu drepturi depline în Uniunea Europeană. (Este incredibil

că s-a ajuns să se facă braconaj arheologic, cu piese valoroase ce fac parte din patrimoniul cultural al ţării. Pentru a apăra valorile ascunse de Cetăţile Dacice din Munţii Orăştiei, Ministrul Culturii şi Cultelor – aşa cum relata presa[161] – a iniţiat un proiect de lege, care prevede supravegherea cu camere de luat vederi şi din satelit a zonei în care se practică braconajul arheologic).

Existenţa şi manifestarea unor fenomene provocatoare de stări tensionate, de nelinişte şi nemulţumiri a fost concretizată prin: numeroase obstacole întâmpinate în derularea afacerilor, care amplifică starea de stres în rândul tuturor celor angrenaţi în uriaşul lanţ în care sunt implicaţi şi prin efectuarea de controale multe, repetate şi la intervale scurte, de către organismele abilitate să le verifice legalitatea activităţii desfăşurate. La începutul trim IV 2010 acestea erau: organele vamale şi Poliţia de Frontieră; Inspectoratele Teritoriale ale Situaţiilor de Urgenţă; Autoritatea Sanitar-Veterinară; Garda Financiară; Poliţia Economică; Inspecţia Muncii; reprezentanţii Protecţiei Consumatorului; Inspectoratul de Stat pentru Construcţii; Agenţia Naţională de Administrare Fiscală; Garda de Mediu; Reprezentanţii autorizaţi în probleme ce privesc Instalaţiile de Ridicat şi Cazanele sub Presiune ce poartă denumirea prescurtată I.S.C.I.R. şi altele.

În societatea post decembristă, au avut loc proliferarea unor grupări satanice şi sectelor religioase. Unele au exercitat puternice influenţe negative asupra oamenilor cu un grad de instruire redus şi în mod deosebit asupra tinerilor, prin promovarea ideilor ce contravin normelor de convieţuire în societate şi de păstrare a ordinii publice. În anul 2007, adepţii lui Satan întunecau harta României prin nuclee bine organizate în aproximativ 7 judeţe[162]. Din acestea făceau parte tineri cu vârste între 12 – 25 ani, de regulă elevi şi studenţi, dar şi muncitori cu un grad de instruire redus, fără ocupaţii, proveniţi din familii de intelectuali sau cu posibilităţi materiale deosebite, cât şi din familii dezorganizate. Toţi sunt debusolaţi, resping normele de convieţuire

---

[161] Ziarul Curentul din 19 iulie 2007 p.3;
[162] Ziarul Adevărul din9 mai 1997 p 3;

socială promovând cultul «morţii, răului şi anarhismului». Ei se remarcau prin profanarea de morminte, sacrificarea de animale, în mod deosebit pisici, pe altarele unor biserici, a unor câini pentru a se delecta cu carnea lor.

Scăderea drastică a producţiei, concomitent cu creşterea şomajului, consecinţă a restructurării economiei, au determinat ca statul să aplice o politică fiscală agresivă, care se menţine la nivel foarte ridicat şi asupra forţei de muncă. Potrivit raportului intitulat «Program de dezvoltare umană în România", realizat de Banca Mondială, rezultă că în ţara noastră cheltuielile totale ale unui angajat cu asigurările sociale (pensii, şomaj, sănătate, accidente de muncă etc.) reprezintă în 2009 47, 5%, deci aproape jumătate din salariul brut. Din acest punct de vedere România ocupa locul VI din 26 state luate în studiu, fiind depăşită de Olanda, Cehia, Franţa, Albania şi Polonia, în timp ce în ţări ca Belgia, Marea Britanie şi Irlanda contribuţiile sociale erau sub 30% din salarii. Aceste informaţii au fost confirmate şi de altă publicaţie de specialitate[163], care preciza că la noi cota unică de impozitare de 16%, introdusă de la 1 ianuarie 2005, este printre cele mai mici din Europa. Contrar susţinătorilor acesteia, cota unică nu a dus la creşterea investiţiilor şi nici la dispariţia evaziunii fiscale, ci la sporirea substanţială a veniturilor celor cu salarii mari. Segmentul celor care s-au bucurat de plusuri la venituri s-au orientat spre consumul bunurilor din import, care au exercitat presiuni asupra deficitului extern. În perioada scursă de la introducerea cotei unice, gradul de colectare a impozitelor a fost scăzut, situându-se în jurul a 60%. Cauzele sunt puse pe seama indisciplinei financiare, statornicite în toţi anii de tranziţie, iar în ceea ce privesc impozitele colectate de la populaţie, pe seama veniturilor reduse realizate. Politicienii aflaţi la guvernare, nu au înţeles pe deplin fenomenul economic cel mai elementar: «veniturile cresc direct proporţional cu activitatea economică». Ei au înţeles şi aplicat cu succes varianta potrivit căreia veniturile bugetare, cresc numai dacă sunt majorate impozitele şi taxele. Ori numai în perioada 1 ianuarie 1990 – 31 decembrie 1998,

---

[163] Revista Capital nr. 27 din 6 iulie 2006 p 9;

potrivit informaţiilor publicate în presa de specialitate[164], numărul celor ce realizau venituri, deci a plătitorilor de taxe, a scăzut cu 3298 mii persoane, reprezentând 39, 62%, în timp ce numărul pensionarilor din industrie a crescut cu 1785 mii persoane, rereprezentând un plus de 80%, iar a celor din agricultură cu 1049 mii persoane, cu un plus de 165, 7%. În această perioadă pentru echilibrarea bugetului consolidat al statului, unele guverne au inclus aici şi încasările colectate din contribuţiile de asigurări sociale. Consecinţa acestei manevre s-a resimţit în imposibilitatea satisfacerii nevoilor cele mai stringente ale sectorului, inclusiv prin neputinţa majorării valorii punctului de pensie în limutele prevăzute de lege, respectiv până la 45% din salariul mediu pe economie. Şi totuşi acest punct a fost majorat la 42, 5%, cu avizul comisiei de specialitate din Camera Deputaţilor, ce a avut loc în octombrie 2010, când ministrul muncii a părăsit sala ca protest de nemulţumire faţă de decizia luată.

Sub influenţa libertăţii şi a noilor condiţii economice, societatea românească a început să se stratifice în noi clase şi grupuri dominate de suspiciuni şi tensiuni reciproce. Presa a relatat[165], că înainte de 1989 carierismul politic permitea o selecţie a oamenilor de tip meritocratic, care pentru unii trecuţi de vârsta a doua se păstrează ca un crtiteriu de referinţă. Democraţia câştigată după 1989, a scos pe prim plan Criteriul averii, care stă la baza diferenţierii sociale. Distanţa socială creată dintre miliardarii de azi şi cetăţenii obişnuiţi, este deosebit de mare, comparativ cu cea existentă înainte de 1989 dintre liderii politici şi muncitorii din uzine şi fabrici. Această uriaşă distanţă conduce la sentimentul neputinţei de-a mai schimba ceva. Astăzi românііі de rând sunt preocupaţi să-i înjure pe miliardarii tranziţiei – despre care trei sferturi cred că sunt o adunătură de infractori – să urască ţăranii, care sunt bănuiţi că acumulează averi din munca pământului şi valorificarea legumelor pe tarabele din pieţe, să dispreţuiască pe intelectuali, apreciind că nu mai valorează nimic cunoştinţele lor şi că ei sunt singurii neînţeleşi, ce nu sunt capabili de-a

---

[164] Ziarul Adevărul Economic nr. 48 din 1-7 decembrie 1999 p.11;
[165] Ziarul Evenimentul Zilei din 7 martie 2004 p.6;

se alinia la anumite grupuri sociale. Tot mai puţini oameni nu cred în ideologia unui partid, datorită numeroaselor compromisuri, ce justifică căderea scenei politice în derizoriu. Azi nu mai există aproape nimeni care să creadă în misiunea socială a vreunei profesii, care să genereze modele de succes pe alte criterii decât cele pecuniare. Clasele sociale existente înainte de 1989, se aflau în plin proces de restructurare. Câteva exemple sunt semnificative în acest sens: Ţăranii sunt tot mai greu de identificat, iar apariţia fermierilor – a căror număr este foarte redus – nu se manifestă încă în societate. Muncitorimea se segmentează în grupuri sociale, diferenţiate puternic în funcţie de nivelul de calificare, sursele de venit şi chiar locurile de muncă (ca ex. cei care lucrează în companiile transnaţionale, se cred superiori, deşi nu ar fi cazul). Sursele de venit constituie tema, ce reflectă modul în care trăiesc românii în perioada actuală după tranziţie. Migratorii în străinătate, constituie un grup social, cu un statut aparte, ce cuprind persoane cu grade de educaţie diferite, care contribuie la prosperitatea celor peste 3.000 de localităţi din care au plecat, prin repatrierea valutei dobândite prin muncă. (În anul 2008 aceştia au adus în ţară cca. 7, 3 miliarde e, comparativ cu 6, 5 în 2007, în timp ce în 2009 sumele repatriate se estimează la cca. 6 miliarde datorită crizei economice mondiale şi reîntoarcerii în ţară a multora dintre cei plecaţi la muncă peste hotare). După 21 ani trecuţi de la declanşarea perioadei de tranziţie se conturează tot mai mult clasa de mijloc, situată între masa mare de oameni săraci şi grupuri rstrânse numeric din cei care trăiesc ceva mai bine, înregistrându-se o dinamică socială pozitivă de manifestare a aceleia.

În perioada îndelungată de tranziţie, a existat un interes scăzut pentru recuperarea creanţelor rezultate din operaţiunile de export efectuate înainte de 1989. La jumătatea anului 2010 volumul total al creantor de la 13 state era de peste 1, 2 miliarde $ şi de 1, 2 miliarde ruble transferbile de la Cuba. Unele state precum Sudan, Congo, Nigeria şi Somalia a căror datorie totală era de 190, 6 milioane $, invocă dificultăţile economice prin care trec, iar Cuba, care înregistrează o datorie de 1, 2 miliarde ruble transferabile, pur şi simplu refuză să negocieze condiţiile de restituire. Libia avea o datorie

de 45, 568 milioane $ şi 22, 93 milioane dinari libieni, echivalenţi cu 18, 12 milioane $. O atitudine cu totul inadmisă are şi Ucraina, care motivează că lucrările efectuate de România la Crivoi Rog – ce nu sunt achitate integral – au fost realizate pe timpul existenţei Uniunii Sovietice (acesta este un exemplu tipic de atitudine, cu totul necorespunzătoare, a unui stat ce se autoapreciază ca civilizat, fără să recunoască cel mai elementar lucru că obiectivele construite de români au rămas pe teritoriul lor şi nu al Rusiei după dezmembrarea Uniunii Sovietice. Iar Iraqul motivează restituirea datoriei pe seama apartenenţei ţării noastre la alianţa N.A.T.O. şi pariticipării cu trupe pe teritoriul său. (Asupra tărăgănării nejustificate a recuperării creanţelor ar trebui să reflecte măcar acum politicieni aflaţi la putere, când şi ţara noastră, este afectată de criza mondială şi are cea mai mare nevoie de resurse financiare).

Restituirea proprietăţilor confiscate în mod abuziv, de comunişti începând cu 1945, s-a realizat numai parţial şi abia după 2005, deci cu foarte mare întârziere. În toate cazurile unde nu a fost posibilă restituirea în natură, s-au acordat Titluri de despăgubire, ce vor fi convertite în acţiuni la fondul PROPRIETATEA. La începutul trim. IV 2010 existau câteva mii de posesori de acţiuni şi alte câteva zeci de mii de dosare la primării care aşteptau rezolvarea. În acest cadru reamintim că urmaşii grofilor, foşti proprietari ai pădurilor de pe Valea Mureşului încearcă să le redobândească, dar acest lucru nu este posibil deoarece statul Român a intrat în posesia acestor păduri după ce Casa Regală a României i-a expropriat pe grofii consideraţi duşmani ai statului. Toate bunurile confiscate, inlusiv pădurile au fost trecute în subordinea Casei de Administrare şi Supraveghere a Bunurilor Inamice (CASBI), Ori până în prezent nu a fost emisă nicio lege, prin care să fie permisă revendicarea acestor bunuri şi personal sper ca parlamentarii să nu aprobe, chiar dacă parlamentareii UDMR ori alţii ce au interese personale, vor avea iniţiativa să o propună.

Deciziile privind deularea investiţiilor finanţate din fondurile publice şi creditele guvernamentale au fost mult obstrucţionate de numărul mare de contestaţii declanşate de candidaţii nemulţumiţi, care nefiind declaraţi câştigători le-au declanşat de cele mai multe ori

pentru a prelungit din invidie, demararea lucrărilor. Numai în primele cinci luni din 2010 din cauza numărului imens de contestaţii, a lipsei de transparenţă – aşa cum s-a reflectat în presa de specilitate[166] au fost anulate 15.000 licitaţii, aferente unor lucrări în valoare de peste 6 miliarde lei. Pentru asemenea fenomene, vina aparţine şi sistemului judiciar, care a amânat nejustificat de mult soluţionarea litigiilor de acest gen.

Relansarea economiei româneşti, pentru depăşirea crizei în care se află din 2008, este posibilă numai prin asigurarea coerenţei politicilor economice şi reluarea activităţilor pe plan mondial. În România, cea mai apăsătoare va fi criza datoriei publice, care de la cca. 37% din PIB, cât era la finele anului 2010, va urca la 40% sau chiar mai mult în 2011. Dacă datoria publică va depăşi 45%, ar fi strict necesar să nu mai fie angajate alte împrfumuturi, deoarece economia ţării va fi într-o situaţie extrem de gravă, întrucât îndatorarea unui stat până la 60%, reprezintă un pericol maxim pentru suveranitate.

Ieşirea ţării noastre din criză se putea realiza mai repede în condiţiile în care s-ar fi redus aparatul administrativ încă de la 1 ianuarie 2009, ar fi scăzut fiscalitatea ar fi manifestat exigenţă sporită în impozitarea televiziunilor private, cluburile de fotbal, persoanelor fizice ce au ca obiect de activitate comerţul cu automobile de mânaa 2-a, societăţilor comerciale de transport persoane, celor ce desfăşoară activităţi de serv ice auto, discoteci, cazinouri, manelişti etc, nu mai era era neera necesară perfectarea acordului de 19, 6 milioarde e cu FMI. Încă nu este prea târziu ca parlamentarii să adopte măsuri de relansare a economiei, ce poate fi înfăptuită prin reducerea TVA-ului, care a fost majorată în detrimentul menţineii constante a cotei unice de impozitare. Regulile de bază ale economiei de piaţă impun ca să se manifeste tendinţa de reducere a presiunii fiscale. Aceasta permite promovarea libertăţii proprietăţii private. Ori cu cât proprietatea privată este susţinută şi protejată, cu atât prosperitatea în economiei vine în mod natural. Din nefericire, la noi în ţară s-a procedat invers. Din interese de partid, cât şi din neputinţa de a conduce ţara, a fost

---

[166] Revista Capital nr. 23 din 14 iunie 2010, p.1 ;

creat şi menţinut un aparat birocratic administrativ exagerat de numeros, care necesită resurse financiare tot mai mari. Aici funcţiona o regulă de aur, potrivit căreia odată constituite numeroasele autorităţi publice, au continuat să funcţioneze pe termene nedefinite. Existenţa lor este pusă şi pe seama birocraţiei, care contribuie la restrângerea libertăţii oamenilor în general şi a agenţilor economici în special, ceea ce se traduce în limitarea tot mai mult a libertăţii economice Iată de ce. guvernul condus de Emil Boc, apreciem că a avut o intenţie justă de reducere a aparatul administrativ fiind convins că pe această cale scad şi cheltuielile bugetare.

5.4 Forţa de muncă şi implicaţiile ei în perioada de tranziţie.

În perioada de tranziţie spre economia de piaţă, forţa de muncă a primit noi valenţe, determinate de schimbările uriaşe ce au avut loc în toate domeniile activităţilor umane. După 1989, ca urmare a restructurării şi privatizării economiei, a apărut necesitatea selectării forţei de muncă, deoarece şi în acest domeniu ofertele au depăşit cererile. În acelaşi tip a apărut necesitatea ca oamenii să-şi caute singuri un loc de muncă, sau să se mute de la un loc de muncă la altul.

Justificarea utilizării şi gestionării forţei de muncă, este impusă de faptul că dintre cei trei factori productivi aceasta este resursa inepuizabilă, în timp ce resursele materiale şi financiare, sunt limitate. Caracteristica esenţială a forţei de muncă este posibilitatea regenerării continue, iar calitatea sa este manifestată prin educaţie, grad de cultură, sistemul de reguli consimţit şi acceptat ori impus.

În economia de piaţă resursele umane, nu cunosc frontiere, deoarece ştiinţa, cultura, au evoluţii ascendente, motiv pentru care în toate domeniile forţa de muncă are rolul bine definit, determnat de latura calitativă manifestată şi prin mentalităţi, concepţii, procedee, reguli, dorinţe, aspiraţii. În acest context a apărut necesitatea gestionării, sub toate aspectele a resurselor umane, care în perioada de tranziţie au început să fie sprijinite şi din punct de vedere financiar din fonduri europene. În perioada de tranziţie, toate activităţile referitoare la forţa de muncă sunt încredinţate compartimentelor speciale, ce sunt coordonate de manageri ai resurselor umane, care se bucură de o atenţie din ce în ce mai mare în cadrul companiilor. Rolul acestora

depinde de gradul de dezvoltare a companiilor, de culura organizaţională şi de oamenii ce ocupă diferitele posturi. Ei au un rol strategic, deoarece acest departament – se deosebeşte radical de vechile servicii de cadre existente în economia centralizată – contribuie la succesul afacerii prin asigurarea capitalului uman necesar. Saltul de la vechiul şef de cadre la managerul şef al compartimentului de resurse umane este uriaş. În sprijinul acestora, a apărut în 15 februarie 2008, sub egida Ministerului Muncii, Familiei şi Egalităţii de Şanse Ghidul Solicitantului în resurse umane, ce are rolul de promovarea învăţării pe tot parcursul vieţii, şi adaptabilităţii forţei de muncă, modernizării sistemelor de formare profesională şi educaţie iniţială şi continuă.

Principalele obiective ce intră în aşa numitul Management al resurselor umane – care cuprinde asnsamblul de metode, procedee, utilizate pentru recrutarea, selecţia, stabilirea sarcinilor de îndeplinit, ce revin fiecărui salariat, adaptarea la schimbare, implementarea spiritului de echipă, gestionarea cunoştinţelor, organizarea activităţilor de traninig, îndemnul la autoeducaţie, managementul cunoştinţelor, promovarea în funcţie, îmbunătăţirea relaţiilor la locul de muncă şi efectuarea unor studii despre inteligenţa oamenilor.

A. Recrutarea şi selecţia forţei de muncă: Cuprinde activităţile organizate şi conduse, cu scopul atragerii forţei de muncă necesare realizării în condiţii de eficienţă a obiectului de activitate. Selectarea personalului este atributul compartimentului de resurse umane, dar de cele mai multe ori, este necesară implicarea managerilor compartimentelor în care urmează să fie încadraţi viitorii salariaţi, deoarece în afara cerinţerlor cu caracter general, ce trebuie să le îndeplinească solicitanţii devine necesară examinarea cunoştinţelor ce vizează pregătirea profesională. Etapele ce trebuie parcurse în completarea posturilor devenite vacante sunt:

1. Studierea documentelor prezentate de solicitanţi la angajare: cererea de ocupare a postului, respectiv de înscriere la concurs, scrisoarea de recomandare de la vechiul loc de muncă (în cazul tinerilor absolvenţi nu este cazul), diploma ultimei trepte de pregătire, carnetul de muncă şi curriculum vitae (C.V.). Studierea amănunţită a

C.V-ului – ce este un document important, pe care toţi participanţii de pe piaţa forţei de muncă, indiferent de profesie şi grad de instruire, trebuie să-l completeze – are mare importanţă în formarea imaginii despre candidaţi. Necesitatea completării acestui document, este atribuită mutaţiilor apărute în ramurile de bază ale economiei: industrie, construcţii, agricultură, circulaţia mărfurilor, în urma cărora unii oameni au fost nevoiţi să-şi schimbe locul de muncă. Astăzi piaţa forţei de muncă cunoaşte, aproape în toate domeniile oferte mai mari decât cererile, de unde a apărut necesitatea introducerii unor criterii de selecţie mai riguroase ale personalului. Ca urmare a existenţei mai multor solicitanţi pentru un post, s-a creat şansa alegerii personalului în baza pregătirii, experienţei acumulate şi performanţelor profesionale obţinute. Candidaţii la posturile vacante, trebuie să aibă în vedere că recomandările prietenilor şi oamenilor de încredere ai angajatorilor, de multe ori cântăresc mai mult decât C.V.-ul în faţa noului patron. Întotdeauna când piaţa este restânsă, este bine să se apeleze la oamenii de încredere pentru a găsi un loc de muncă. Acest procedeu poartă denumirea de Networking, care semnifică reţeaua prin care circulă informaţiile despre locurile de muncă disponibile existente pe piaţa muncii. Câteva din particularităţile procedeului, care a început să fie aplicat şi la noi în ţară sunt:

— Este folosit de cele mai multe ori pentru angajarea persoanelor încadrate pe posturile de conducere cu răspunderi medii (midile management);

— Patronii apelează la oamenii din jurul lor în care au deplină încredere, bazându-se pe capacitatea de a recomanda persoane competente, ei asumându-şi astfel responsabilitatea faţă de companie;

— Din recomandări, se pot afla mult mai multe informaţii decât din C.V.-ul prezentat de candidaţi;

— Între pilele, ce se practicau înainte de 1989 şi recomandările de astăzi există mari deosebiri, acestea din urmă se bazează pe calităţile reale şi pe credibilitatea celui ce face recomandarea;

— Recomandările funcţionează în cazul oamenilor cu valori cunoscute, pe când pilele se practicau în cazurile în care se urmărea încadrarea în muncă pe posturi bine plătite a oamenilor cu calităţi

profesionale mediocre şi reduse.

Scrisorile de recomandare clasice sunt un accesoriu important pentru aprecierea muncii şi calităţilor profesioinale, chiar dacă unii le apreciază că sunt de modă veche, ele reflectă recunoaşterea aprecierii profesionale.

Candidaţilor pentru ocuparea unui loc de muncă li se recomandă să se pregătească înainte de a se prezenta la examen sau interviu. Reuşita depinde de seriozitatea pregătirii. În acest context, potenţialii candidaţi au de parcurs următoarele etape:

— Pregătirea pentru interviu, va debuta după ce au trimis scrisoarea de intenţie şi C.V-ul în urma cărora a primit confirmarea din partea companiei, să se prezinte la examen sau interviu. În această fază ei vor culege informaţii despre companiile la care doresc să se angajeze şi vor concepe scenarii privind posibilele întrebări la care trebuie să-şi formuleze răspunsurile. În această fază trebuie cunoscute cerinţele ce se cer angajaţilor din mediul privat, a sistemului de lucru şi programului. Cei ce provin din sistemul bugetar trebuie să cunoască cum să-şi adapteze punctele forte la mediul privat, să fie în măsură să prezinte în mod convingător motivele ce i-au determint să aleagă acea firmă pentru angajare. Pentru o documentare mai amplă pot apela la agenţii economici specializaţi pe probleme de consiliere în carieră;

— Respectarea normelor de etică în cazul în care interviul are loc prin telefon. În asemenea situaţii, după ce sunt contactaţi prin telefon, candidaţilor li se recomandă să nu pună întrebări de genul: de unde aveţi C.V.-ul meu?; de ce tocmai eu?; de unde ştiţi că sunt calificat? În niciun caz să nu întrebe care-i va fi salariul.

2. Organizarea examenului sau interviului. În legătură cu programarea interviului, nu este recomandat a se negocia de către candidaţi zilele şi orele când urmează a avea loc interviul. Ei având interesul, trebuie să facă tot posibilul a fi prezenţi în ziua, la ora şi în locul fixat de către angajator. Este bine a-şi anuţa intenţia de prezentare cu cca. 3 – 4 ore înainte. În situaţiile în care se organizează examene, acestea se vor desfăşura numai prin probe scrise, conform tematicii puse la dispoziţia candidaţilor. Verificarea şi aprecierea lucrărilor se va face de către comisia numită prin decizia managerului

general (patronului după caz). Din aceasta nu trebuie să lipsească conducătorii compartimentelor în care urmează să fie încadraţi candidaţii. În cazul interviurilor înaintea demarării acestora, reprezentanţii angajatorilor li se recomandă să procedeze astfel:

— Să adreseze felicitări candidaţilor pentru iniţiativa pe care au avut-o când au ales compania lor pentru a se angaja;

— Să explice pe scurt modul cum se va desfăşura interviul şi durata acestuia, precizând că prin întrebările puse – care sunt aceleaşi pentru toţi candidaţii – se urmăreşte evaluarea aptitudinilor şi abilităţilor necesare postulu; – să recomande candidaţilor de-a fi degajaţi şi relaxaţi pe durata interviurilor. Acestea vor cuprinde în afara întrebărilor de specialitate şi unele cum sunt următoarele: ce doriţi de la compania noastră?; ce vă doriţi de la profesiunea dvs?; de ce doriţi să lucraţi în această unitate?; unde şi cât timp aţi lucrat în specialitate?; ce v-a plăcut mai mult din adictivitatea pe care aţi desfăşurat-o până în prezent şi de ce?; care ste experienţa dobândită?; v-a fost apreciată munca de către şefi şi colegi?; ce v-a determinat să faceţi studiile în acest domeniu?; vă place lucrul în echipă?; ce vă interesează mai mult de la postul pe care-l oferim?; cum faceţi faţă situaţiilor stresante?; ce obiective urmăriţi pe termen mediu şi lung?; unde aţi dori să vă situaţi peste 10 ani?; dar peste 20 ani? care sunt punctele forte ce le aveţi?; dar slăbiciunile?; descrieţi personalitatea dvs. în câteva cuvinte?; aţi încercat să învăţaţi din greşelile dvs. şi ale latora?; puteţi primi sarcini fără să vă deranjeze?; descrieţi o situaţie în care activitatea dvs. a fost criticată?; prezentaţi modul de rezolvare a unui conflict de muncă la care aţi participat?; care a fost cea mai mare realizare pe care aţi obţinut-o şi cum aţi procedat?; care este mediul în care munciţi cel mai bine?; cum procedaţi în situaţii conflictuale?; cum a-ţi proceda în cazul în care unul din colegii de echipă a rămas în urmă cu proiectul ce-l avea de realizat?; v-a fost greu să-i faceţi pe colegi să vă accepte ideile?; aveţi vreo dorinţă deosebită dacă veţi fi angajat? Răspunsurile trebuie să fie scurte şi la obiect. În situaţiile în care nu au fost înţelese întrebările, este recomandat să fie parafrazate sau să se formuleze întrebări suplimentare pentru clarificare. În cazul studenţilor întrebările despre educaţie vor ocupa o pondere mai mare

din interviu. Acestea se vor referi la disciplinele preferate, cele mai puţin agreate şi la activităţile extracuriculare. Celor ce candidează la posturile unde au relaţii cu publicul li se vor adresa întrebarea: cum reacţionaţi atunci când la ghişeul dvs. se face coadă? Trebuie reţinut faptul că şi candidaţii au dreptul să pună întrebări. În situaţiile în care interviatorul nu a prezentat informaţiile înaintea declanşării interviului, ei pot formula întrebări de genul: ce trebuie să facă în situaţia respectivă?; care sunt abilităţile necesare?; de ce a părăsit postul persoana dinainte?; ce se apreciază şi ce nu în companie?; care sunt priorităţile în primul an de activitate?

3. Modul de comportare în timpul interviului. Prezintă mare importabţă în reuşita interviului:

a) Atenţia, candidaţilor, trebuie să fie orientată spre persoana ce reprezintă compania. Cea mai mare atenţie trebuie acordată întrebărilor şi răspunsurilor, la acestea fără divagaţii şi devieri de la subiect. În timpul interviului este recomandat:

— Să nu fie aroganţi;

— Să nu exagereze cu rezultatele obţinute la vechiul loc de muncă;

— Să dovedească o prezenţă activă, deoarece procesul de recrutare este unul de vânzare, în care angajatourul îi vinde un post, iar candidatul îi oferă calităţile şi experienţa sa, necesare acelui post. Deci ambele părţi au nevoie de cât mai multe informaţii;

— Să dea dovadă că sunt comunicatori excelenţi, buni mediatori, bine organizaţi şi hotărâţi:

— Să zâmbească şi să fie politicoşi;

b) Tonul vocii şi limbajul corporal, au de asemenea mare importanţă în desfăşurarea interviurilor, fiind răspunzătoare pentru 40% din nesiguranţa transmisă de către candidaţi angajatorilor. În cazul întrebărilor capcană legate de punctele slabe ori cu ocazia negocierii salariului, modul în care sunt exprimate răspunsurile sunt determinante deoarece 37% din mesajul ce-l avertizează pe intervievator de nesiguranţa candidaţilor este transmis de tonul, ritmurilor şi intonaţiile vocii, iar 55%, de limbajul corporal. Ex. dacă se va pronunţa „că doar salariul de 1500 RON corespunde experienţei şi

cunoştinţelor mele", cu privirea în jos, cu vocea tremurătoare, susţinând şi sughiţând potihnit, efectul va fi negativ. Pentru a evita situaţiile dificile legate de răspunsurile la întrebările încuietoare, este indicat ca să se realizeze o documentare prealabilă, în vederea formulării unor fraze tip, unele disponibile pe internet, ca urmare a apariţiei unei ramuri noi a psihologiei numite Programarea neurolingvistică. Deşi nu este validată ştiinţific această ramură are la bază o serie de strategii de comunicare şi influenţare, folosite pentru a obţine o percepţie mai bună a celorlalţi asupra imaginii personale. În cadrul dialogului prilejuit de interviu foarte mare însemnătate are şi respiraţia, deoarece vocea are nevoie de aer pentru a funcţiona. Atunci când oamenii se sperie, primul fenomen ce apare este blocarea respiraţiei. De aceea este recomandat să fie continuată respiraţia indiferent de mersul discuţiilor. În reuşita interviului, trebuie să se ţină seama şi de viteza cu care se formulează răspunsurile. Unii cred, că la întrebările capcană, cu cât dau răspunsurile mai repede, cu atât lasă impresia mai bună. Realitatea poate fi înşelătoare. Şi în aceste cazuri este bine să fie făcută câte o pauză de 2 – 3 secunde, în care să se formuleze răspunsul potrivit, ce trebuie rostit cu vocea controlată, cu respiraţie profundă. Nu este indicat ca persoana de dialog să fie privită direct în ochi, deoarece aceasta ar putea duce la o competiţie de susţinere reciprocă, care ar vicia interviul, ci deasupra ochilor, respectiv în frunte. Candidaţilor li se recomandă să folosească un limbaj nonverbal adecvat, din care recrutorul să poată obţine jumătate din informaţiile ce le doreşte. În acest sens, este bine să reţină că privirea orientată undeva în dreapta sus, înseamnă că ei mint, deoarece acolo se construiesc imaginile, iar când ochii privesc în stânga îşi amintesc imaginile. Clipitul prea des al ochilor, nu este un semn bun, fiind o formă de autoprotecţie, explicată prin oboseala crerului care, comandă ochilor să respingă acea imagine. În situaţia în care scaunul nu are mâniere, nu este indicat, ca mâinile să fie folosite în jocul cu pixul. Poziţia recomandată a mâinilor este sub formă de acoperiş sau con. Atingerea feţei cu mâna nu este interzisă, însă acoperirea gurii, poate semnifica intenţia de a evita pronunţarea unei expresii greşite. Mâna nu trebuie dusă nici la urechi, deoarece ar

însemna apariţia unui moment de nelinişte şi cu atât mai mult, nu poate fi folosită pentru sprijinirea capului. Pe scaun corpul poate fi puţin aplecat în faţă, dar cu capul uşor înclinat, ceea ce demonstrează atenţie sporită. Dacă bărbaţii duc mâna la nodul cravatei, înseamnă exprimarea intenţiei de a li se permite să intervină în discuţie, deoarece nodul se află în vecinătatea mărului lui Adam, care este simbolul masculinităţii.

c) Candidaţii trebuie să fie concentraţi spre luarea în considerare a atributelor urmărite de evaluatori în timpul interviului. Este recomandat ca ei să fie în măsură a desluşi ce urmăresc reprezentanţii companiilor în timpul interviurilor. În acest sens e bine să aibă în vedere următoarele:

d) Modul de prezentare: îmbrăcămintea trebuie să fie curată, ţinuta ordonată, încât să ofere confortul necesar, fără excese de obiecte stridente şi etalarea prea multor bijuterii, mai ales în cazul bărbaţilor, la care bijuteriile nu sunt recomandate. Păstrarea cercelului în ureche la un interviu este recomandată, la acele companii la care este admisă şi ţinuta extravagantă, care aplică propriile principii şi instrumente de cultură organizaţională. În concluzie, îmbrăcămintea este bine să fie în ton cu tipul de companie la care se prezintă pentru interviu. În toate situaţiile persoana trebuie să fie demnă şi încrezătoare în forţele proprii;

e) Automotivarea, presupune ca persoana să aibă un comportament caracterizat prin:

— Înfăţişare plăcută, să fie entuziast, zâmbitor, însă nu exagerat;

— Să emane siguranţă de sine şi să încerce a demonstra că ştie să facă ceva util şi profesionist;

— Să pună accent pe seriozitatea şi continuitatea sa şi pe garanţia pe care o prezintă;

— Să demonstreze vitalitate şi energie, chiar dacă a depăşit numărul de ani din anunţul piblicitar. În acest context, reamintim că managerii trebuie să pună un accent tot mai mare pe motivarea angajaţilor, deoarece toţi cei ce sunt motivaţi îşi vor face datoria din ce în ce mai bine. Prima problemă este examinarea cauzei motivaţiei.

Dacă constată că angajaţii nu posedă pregătirea profesională şi abilităţile necesare postului, vor decide ca aceştia să urmeze cursuri de traninig sau să le recomande să persevereze în autoeducaţia personală. Este important să se reţină că motivaţia apare de cele mai multe ori natural prin însăşi activităţile ce le desfăşoară. Întotdeauna când oamenii sunt motivaţi, vor continua munca cu plăcere. În mod similar se întâmplă şi atunci când obţin rezultatele dorite şi ori de câte ori constată utilitatea muncii ce o efectuează;

f) Aptitudinile de comunicare. Prezintă importanţă în reuşita la interviu, mai ales pentru acele posturi în care se cer astfel de calităţi. Cei care nu au o fluenţă în comunicare, li se recomandă să exerseze cu voce tare înainte de interviu fraze şi posibile răspunsuri, ce trebuie să le dea la întrebările puse. Toţi trebuie să ştie că modul de exprimare este strâns legat de încredearea în forţele proprii şi cu cât exersează mai mult, cu atât vor fi mai siguri de sine. Acei ce nu au încredere în propria persoană, nu vor zâmbi, nu se vor uita în direcţia partenerului, îşi trădează nesiguranţa.

g) Controlul şi stăpânirea timilităţii. Se poate realiza adoptând un comportament, ca în situaţia că nu ar cea timiditate prin:

— Ridicarea bărbiei în sus, scoaterea pieptului înainte, deplasarea legănată şi pronunţarea cuvintelor cât mai hotărât;

— În dialog atât la interviu – cât şi cu alte persoane –, nu trebuie abătută privirea în altă parte, ci direct deasupra ochilor interlocutorilor;

— Încercarea de anihilare a fricii, de respingere, deoarece şi refuzul trebuie privit ca o realitate prezentă în viaţa oamenilor;

— Manifestarea optimismului, prin lăsarea la o parte a frustrărilor. Este important de reţinut că în unele companii recomandările din C.V. cântăresc greu la angajare, iar în altele se ia în considerare conţinutul referinţelor de la vechile locuri de muncă, deoarece acestea conţin aprecierile conducătorilor în subordinea cărora şi-au desfăşurat activitatea. Este deosebit de important ca la interviuri candidaţii să nu mimeze anumite comportamente profesionale sau persoanele, deoarece este posibil ca ulterior să descopere, fie că nu fac faţă cerinţelor postului, fie că nu se pot adopta.

De multe ori atitudinea candidaţilor la interviu contează mai mult decât cunoştinţele ce le posedă. La sfârşitul interviului, este recomandat a adresa mulţumiri persoanei sau colectivului, pentru eforturile depuse cu ocazia interviului. Acest gest nu costă nimic, dar poate influenţa decizia care le aparţine în totalitate lor. Experienţa intervievatorilor, recomandă tinerilor să evite etalarea tuturor diplomelor de care dispun, deoarece cunoştinţele pot fi demonstrate prin răspunsurile date şi prin C.V-ul actualizat; răspunsurile trebuie să fie scurte şi la obiect, cu excepţia celor prin care doresc să-şi pună în evidenţă calităţile, să evite discuţiile despre eşecurile avute în viaţă şi să nu ea xagereze cu strângerea mânini la despărţire.

În situaţiile în care interviul are loc prin telefon, este recomandat candidatului să aibă telefonul pregătit (să fie încărcat, să existe semnt în locul în care se află, să dispună de hârtie şi instrumente de scris, pentru a lua notiţe în caz de nevoie şi de copia C.V-ului), să fie calm, să vorbească clar, ferm şi să se exprime corect din punct de vedere gramatical. În răspunsurile date prin telefon, nu ete recomandat candidaţilor să pronunţe cuvântul NU, ci în loc de răspunsul nu pot vorbi acum, este indicat să se pronunţe cu mare plăcere, vă pot răspunde peste câteva minute sau după ora 15.

4. Evaluarea interviului i. Se va face pe parcursul primirii răspunsurilor, sau la sfârşit, când se vor totaliza eventualele puncte, respectiv aprecieri făcute de membrii comisiei

5. Alte criterii folosite pentru evaluarea candidaţilor. În ultimii 8 – 10 ani, s-au conturat şi au început să se aplice noi noi criterii de selecţionare şi recrutare a candidaţilor, aşa cum sunt: programarea neurolngvistică, bioritmul, psihanaliza şi dovezile de integritate. Potrivit ultimelor cercetări Programarea Neurolingvistică presupune combinaţia logică dintre procesele cognitive şi informatică, ceea ce în limbajul comun semnifică puterea creierului. Deocamdată rata de aplicare a acestui procedeu este redusă la noi în ţară, deşi regulile sunt cunoscute. Acestea sunt:

— Energia merge acolo unde este îndreptată atenţia;

— Oamenii să se considere copii şi să experimenteze ceva nou. Atâta vreme ce experimentează se conving de ceea ce ştiu şi li se

potrivește;

— Mulți indivizi dispun de toate resursele necesare să ajungă unde vor, dacă destinația le este clară. Ori claritatea semnifică putere. Deci ei pot funcționa ca un GSP. Dacă au toată puterea de la țara de destinație, au toate șansele să ajungă acolo;

— Dacă ceva nu merge bine trebuie aplicate schimbări, ceea ce înseamnă flexibilitate, respectiv adaptare, deoarece corpul mintea și sufletul sunt totuna, toate se influențează reciproc.

Bioritmul, indică în ce perioadă a zilei poate oferi cel mai bun randament. De ex. pentru ocuparea postului de agent de vânzări, elementele ce se iau în considerare la selecție – care pot fi decisive – sunt: anul, luna ziua și ora nașterii, în baza cărora se întocmește

Prin Psihanaliză, se evaluează profilul psihologic al candidaților, în urma unor teste de personalitate, de aptitudini generale și specifice sau de inteligență, creativitate, memorie și altele. În cazul candidaților pentru posturi din sistemul bancar și al asigurărilor, pe lângă asemenea calități li se solicită și dovezi de integritate. Unii angajatori pun mare bază pe vechime și experiența în meserie. Cei care caută să angajeze numai oameni gata formați, se pot înșela deoarece vechimea în carieră nu înseamnă a fi cel mai bun. Din activitatea practică a reieșit că experiența într-adevăr ajută, dar nu trebuie considerată un mit al excelenței. Există deosebit de multe exemple în care noii veniți obțin rezultate de excepție în activitățile măsurabile. Dar în foarte multe firme și cei cu vechime mare sunt apreciați pentru că experiența lor, constând în cunoștințe, abilități și relații în cadrul grupurilor, pot fi preluate rapid de către cei nou veniți, cărora le accelerează integrarea în cadrul companiilor, aceste constituind un mare avantaj.

În ultimii ani și la noi în țară procesul de recrutare a personalului s-a perfecționat prin apelarea la companii specializate pentru recrutare Acestea au devenit adevărați vânători de creiere și poartă denumirea de HEADHUNTERI. Activitatea lor se bazează pe „atragerea" sau „furtul oamenilor" cei mai buni de la companiile concurente.

6. Comunicarea rezultatelor obținute la interviu. Se va face în scris candidaților, declarați reușiți, de către compartimentul de

resurse umane. În baza acestora ei se vor prezenta la sediul, pentru întocmirea celorlalte documente, ce atestă calitatea de angajat. În prima zi de activitate, ei vor fi prezentaţi compartimentelor în care urmează să activeze (diviziei, direcţiei, serviciului, biroului, depozitului, magazinului) li se va efectua prezentarea generală a unităţii, instructajul general, cel specific privind regulile de protecţia muncii, precum şi cel de prevenire şi intervenţie în cazul situaţiilor de urgenţă, respectiv incendiilor. Apoi vor fi îndrumaţi să studieze: Statutul Companiei, Regulamentul de Organizare şi Funcţionare, Regulamentul de Ordine Interioară, Contractul Colectiv de Muncă – acolo unde există – şi Fişa Postului. Este recomandat, ca noii angajaţi să fie prezentaţi şi celorlalte compartimente din unitate şi în mod deosebit acelora cu care vor avea relaţii decolaborare.

7. Integrarea la locul de muncă – ce poate fi decisivă pentru noii angajaţi, se poate realiza mai uşor prin:

— Prezentarea la timp la serviciu, odihnit şi cu ţinuta adecvată, în ton cu mediul respectiv;

— Stăpânirea emoţiilor, pentru a nu denatura impresiile colegilor;

— Manifestarea unui interes maxim pentru însuşirea sarcinilor de serviciu, aparatura din birou (din dotare), numele colegilor şi alte informaţii apreciate ca relevante, pentru care este recomandat a lua chiar şi notiţe;

— Însuşirea rolului şi responsabilităţii fiecărui coleg din cadrul echipei (grupului), a modului de comportare atât în relaţiile reciproce, cât şi în cu şeful direct;

— Păstrarea unei poziţii de a fi rezervat şi evitarea de a veni din primele zile cu propuneri de schimbare;

— Oferirea colegilor posibilitatea de a-i cunoaşte, vorbindu-le sincer despre activitatea profesională desfăşurată, iar mai târziu şi despre situaţia familială;

— Evitarea etichetării colegilor, demonstrând amabilitate faţă de toţi, fără a exagera cu o astfel de atitudine;

— Participarea cu interes la activităţile de grup, deoarece acestea oferă şansa de a cunoaşte mai bine colegii şi relaţiile dintre ei;

— Demonstrarea talentului de bun povestitor, presărat cu expresii de autoironie, vor spori interesul colegilor pentru noul venit, care trebuie să manifeste multă încredere în sine;

8. Cunoaşterea stării de spirit a salariaţilor. Este una din cerinţele esenţiale ale managementului resurselor umane, deoarece oferă posibilitatea identificării motivaţiilor, împlinirilor şi nemulţumirilor, ce-i determină să părăsească companiile. În acest sens managerii, compartimentelor de resurse umane, pot descoperi cauzele plecării unor oameni din cadrul firmelor şi astfel pot lua măsuri pentru împiedicarea emigrării, cunoscând faptul că fluctuaţiile de personal aduc o serie de dezavantaje cum sunt:

a) Înregistrarea unor costuri ocazionate de recrutarea altora în locul celor plecaţi şi întreruperea parţială a activităţii în compartimentele respective;

b) Pierderea investiţiilor făcute în capitalul uman, ocazionate de formarea şi perfecţionarea profesională;

c) Înregistrarea unor costuri prilejuite de acomodarea noilor angajaţi, ce îi vor înlocui pe cei plecaţi;

d) Întâmpinarea unor dificultăţi în atragerea altor oameni corespunzători. Dintre factorii motivaţionali ce determină plecarea angajaţilor sunt:

a) Nivelul salarial, apreciat de ei ca nemulţumitor pentru munca depusă;

b) Posibilităţile de promovare reduse;

c) Atmosfera de la locul de muncă;

d) Oportunităţile de instruire şi plecare în străinătate;

e) Acordarea altor avantaje materiale.

Practica a scos la iveală că angajaţii maturi, sunt cei mai stabili la locul de muncă, ei fiind remediul fluctuaţiei de personal, care este destul de frecventă în rândul tinerilor. Ei sunt mult mai atraşi de prestigiul firmei, salariul, statutul lor, decât conţinutul muncii în sine. În pofida faptului că sunt plini de viaţă la interviuri, că pot fi modelaţi în spiritul companiei, nu analizează cu responsabilitate condiţiile existente şi se orientează repede spre un alt loc de muncă. În timp ce angajaţii trecuţi de prima tinereţe, în mod nejust sunt respinşi uneori

la interviuri şi de teama că sunt infestaţi cu mentalitatea comunistă, sunt mai stabili, nemaifiind atât de mobili şi nici dispuşi să accepte primele oferte. Chiar dacă, după o anumită vârstă intervine rutina şi plictiseala şi încep să se diminueze performanţele profesionale, ei au formată o percepţie cu privire la locul de muncă, pe care şi-l doresc manifestând în mod just pretenţii salariale mai mari. În acest sens – aşa cum relata presa[167] – unii angajatori s-au convins că fluctuaţiile de personal generează costuri mult mai mari decât acordarea unor sporuri salarile. Dacă acordă salarii mici, ei sunt nevoiţi să facă investiţii cu pregătirea profesională, pentru a compensa lipsa de experienţă, ca apoi să se afle în situaţia că oamenii pleacă. De aceea unii au ajuns la concluzia că pentru înlocuirea unui angajat vehi înregistrează costuri de cea, trei ori mai mari decât salariul cuvenit. Potrivit studiilor efectuate, la nivel naţional, fluctuaţia de până la 10% este apreciată ca normală. Dacă în primii ani ai tranziţiei, fluctuaţia a fost rezonabilă, în prezent aceasta s-a extins de la sectoarele de vânzări, cu amănuntul, industrie, la construcţii, agricultură, domeniul IT, sectorul bancar, publicitate şi chiar în mass-media (presă şi televiziune). Azi aproape toţi angajatorii, inclusiv companiile multinaţionale, se confruntă cu un val uriaş de plecări. Cauza este pusă pe seama lipsei de resurse umane de pe piaţa muncii, politicilor salariale şi motivaţiilor neadecvate ale companiilor.

Pentru angajaţii din România, motivul suprem pentru dobândirea unui loc de muncă este salariul. După cum s-a evidenţiat în presa centrală de specialitate[168], din studiul efectuat de Compania de Cercetare a Pieţii SYNOVATE, a rezultat că angajaţii doresc să progreseze în cadrul companiilor, dar nu se implică prea mult în acest sens. Ei tind să minimalizeze riscul şi iniţiativa la locurile de muncă, de teama că acestea le-ar putea afecta stabilitatea. Majoritatea sunt destul de consevatori în ceea ce priveşte riscul la locul de muncă, 70% afirmând că şi-ar schimba serviciul dacă li s-ar oferi un salariu mai bun, de unde reiese că ei au, faţă de companiile în care lucrează mai

---

[167] Ziarul BUSINESS Standard din 28 august 2007 p.08;
[168] Revista Capital nr. 29 din 18 mai 2007 p.13;

degrabă un spirit mercantil de cât afectiv. Peste 49% au susţinut că pentru a ajunge spre vârful piramidei decizionale, este mai important să acţionezi după regulile companiei, decât să urmăreşti obţinerea performanţelor. Riscând pentru a avansa, ei sunt de părere că ar putea pierde şi ceea ce au câştigat deja. De aceea sunt dispuşi să rişte numai pentru un beneficiu semnificativ. Foarte mulţi dintre români, încă nu sunt obişnuiţi cu realitatea şomajului, cu dificultăţile de pe piaţa muncii, ei cred că din cauza sărăciei şi politicilor sociale, stabilitatea lor morală şi siguranţa locurilor de muncă le sunt ameninţate. Cei mai mulţi sunt conservatori, când se rapotează la locurile de muncă, însă preferă să nu-şi schimbe prea des serviciul, deoarece le provoacă oboseală şi stres, fiind nevoiţi să demonstreze de fiecare dată ce sunt capabili să facă ceea ce li se cere la noul loc de muncă… Ei doresc să li se recunoască meritele şi să avanseze profesional, motivând plecările din cauza relaţiilor profesionale cu şefii direcţi, ceea ce permite să se desprindă concluzia că se manifestă o doză sporită de imaturitate a angajaţilor, dar şi o atenţie slabă acordată de manageri pentru reţinerea lor.

În prezent şi sectorul bancar se confruntă cu o fluctuaţie mare de personal, care s-a înteţit pe măsura apariţiei noilor bănci în România peste tot psihoza plecărilor sporeşte neîncrederea celor rămaşi în viitorul companiilor. Evitarea fluctuaţiilor este posibilă prin investiţii în fidelizarea oamenilor. Este regretabil că şi în 2010, potrivit sondajului de opinie efectuat de către Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Existului Românesc (ÎICCMER) şi Centrul de Sondare a Opiniei Publice (CSOP), 72% dintre români aveau o viziune etatistă, potrivit căreia statul ar trebui să le asigure locuri de muncă, iar 51% au afirmat că statul ar trebui să se ocupe de planificarea economică şi 44% cred că statul ar trebui să repartizeze locuinţe. În acelaşi an, în care criza economică se manifesta cu mare intensitate existau multe dificultăţi în ocuparea forţei de muncă calificate. De la data declanşării crizei, peste 30% dintre salariaţii din mediul privat şi-au pierdut locurile de muncă. De aici se desprinde concluzia că este necesară stimularea investiţiilor, simultan cu sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă prin

furnizarea serviciilor de orientare profesională, de asistenţă în ocupare şi de motivare a antreprenoriatului din ţară.

B. Stabilirea sarcinilor ce revin fiecărui angajat. Cuprinde ansamblul activităţilor de programare, distribuire a obiectivelor pe fiecare salariat, în funcţie de poziţia ce o ocupă în cadrul structurilor existente. În mod concret se referă la următoarele:

a) Stabilirea detaliată a responsabilităţilor prin fişa postului;

b) Defalcarea sarcinilor ce revin din programele de activitate, cu nominalizarea concretă a ceea ce are fiecare de făcut ca ex. volum de producţie fizică, valorică, volumul vânzărilor, contractelor perfectate, a profitului realizat în urma activităţilor de reclamă şi publicitate etc.

c) Stabilirea ordinii de prioritate în realizarea sarcinilor individuale, sau ce revin echipei din fiecare structură existentă. În acest cadru este bine să reamintim că înainte de alegerea locului de muncă, cadidaţii ar fi necesar să mediteze asupra orarului zilnic de desfăşurare a activităţii. Munca în trei schimburi are avantajul că este mai bine plătită, oferind mai mulţi bani, însă are unele dezavantaje cum sunt:

— În cazul regimurilor în care schimbarea are loc la intervale mari, bioritmul persoanelor, se poate adapta uşor, în timp ce, în cazurile în care periodicitatea schimburilor se face la intevale scurte, organismul nu se mai adaptează, conducând la oboseală, scăderea imunităţii, încât după perioade lungi cedează;

— Consecinţele muncii de noapte se pot manifesta prin impicaţiile meatbolice, fiziologice legate de starea de sănătate, la care se adaugă cele sociale cu componentă psihologică;

— Muncind în ture de noapte, omul trăieşte în contratimp istoric social, în viaţa de zi cu zi, el fiind în contrasens cu familia, prietenii, deoarece în timp ce aceştia desfăşoară activităţi obişnuite, el trebuie să se odihnească;

— Acomodarea cu lucrul în schimburi se face diferit, depinzând de mai mulţi factori, între care este vârsta: cu cât aceasta este mai înaintată, cu atât acomodarea se realizează mai dificil.

C. Adaptarea la schimbare. Este o cerinţă impusă de profundele mutaţii, ce au loc şi în economia românească. Nimănui nu trebuie să-i

fie frică de evoluţiile din ştiinţă, tehnologie, artă, cultură, ce sunt consecinţa integrării şi mondializării. Acei care nu se adaptează foarte repede, riscă să rămână la periferie, deoarece ritmul schimbărilor impune o selecţie foarte dură între cei care se adaptează şi cei ce nu sunt receptivi, care rămân în afara competiţiei. Iar manifestarea unei transparenţe totale în probleme de personal presupune:

a) Explicarea deschisă a necesităţilor de schimbare din funcţie a unor oameni ca urmare a fenomenelor de uzură fizică şi morală, a reducerii capacităţii şi puterii de decizie, a modificării complexităţii fenomenelor şi proceselor decizionale;

b) Organizarea şi desfăşurarea unor acţiuni ample de analiză a situaţiei existente la data respectivă privind personalul, în corelare cu evoluţia şi perspectivele de viitor;

c) Supunerea candidaţilor la teste psihologice, pentru a verifica dacă corespund din toate punctele de vedere funcţiei solicitate, cerinţă ce este dictată de nevoia de a încadra în anumite posturi, oameni potriviţi pentru sarcini potrivite. În prezent, atât managerii, cât şi angajaţii trebuie să înţeleagă că evoluţiile deosebit de rapide din ştiinţă şi tehnologie îi obiligă să accelereze procesul de schimbare, să se folosească de roadele schimbării, care le aduc numai avantaje, prin oportunităţile oferite.

În perioada de tranziţie – când forţa de muncă a devenit mai mobilă – managerii preferă să angajeze cu prioritate oameni ce se adaptează uşor în defavoarea celor ce posedă temeinice cunoştinţe teoretice, dar care sunt insensibili la schimbări rapide ce au loc în toate domeniile.

În concluzie, adaptarea la schimbare, a devenit o necesitate, în perioada contempoprană. Aceasta presupune a nu mai accepta vechile condiţii de muncă şi control al ordinii publice şi teritoriului, ci acordarea atenţiei cuvenite imperativelor dictate de viteza în care lumea evoluează. Schimbarea a devenit un proces istoric, cultural, politic şi social, motiv pentru ctrre trebuie abordat cu curaj şi acceptat cea mai mare răspundere. Oamenii trebuie să înţeleagă că perioada de tranziţie, caracterizată prin numeroase neîmpliniri, tristeţe şi suferinţă, se va încheia şi ţara noastră va cunoaşte prosperitate şi ei se

vor bucura bunăstare.

D. Cultivarea spiritului de echipă (te-am player). Constituie o trăsătură esenţială a factorului uman în perioada contemporană. Nu întâmplător una din condiţiile impuse la angajre este abilitatea de a lucra în echipă, cerinţă motivată de faptul că astăzi oamenii nu acţionează singuri, ci în structuri organizatorice potrivit specificului fiecărei activităţi (echipe, birouri, servicii, divizii, consilii de administraţie, birouri executive etc), în prezent majoritatea absolvenţilor, care participă la interviuri de angajare, nu cunosc condiţiile ce se cer pentru a lucra în echipă într-un context internaţional, deci mulţi tineri nu sunt pregătiţi pentru a da piept cu realităţile dure ale economiei de piaţă. Pentru a asigura succesul lucrului în echipe, marile companii transnaţionale au introdus şi la noi programe de constituire şi menţinere a echipelor (teambuilding). Rolul unor astfel de programe este de-a asigura adevărata sudură între oameni diferiţi, fără a le distruge individualitatea, micşorând la maxim rezistenţele şi tendinţele separatiste. Deci teambuildingul este un proces complex, menit să delimiteze rolul liderilor şi să ajute membrii grupurilor să-şi găsească fiecare adevăratul loc.

E. Aplicarea procedeelor de Tranining. Prin acestea se urmăreşte transmiterea şi dobândirea de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini, ce permit oamenilor să-şi exercite mai bine atribuţiunile profesionale, ca urmare a dezvoltării abilităţilor personale, care vizează inclusiv tehnicile privind negocierile şi cele de comunicare. Deci prin traning se contribuie la formarea profesională, la dobândirea calităţilor prin care să-şi exprime ideile proprii, pentru atenuarea efectelor negative ale fenomenelor imprevizibile şi chiar pentru gestionarea propriei activităţi, inclusiev a vieţii personale. Pentru a veni în sprijinul companiile şi la noi au luat fiinţă agenţi economici specializaţi pentru organizarea cursurilor de traning şi consultanţă. După cum rezultă din presă**169**, reprezentanţii acestora recomandă cele mai potrivite programe, ce vor asigura creşterea performanţelor profesionale ale participanţilor, care se vor reflecta în rezultate mai

---

169 Ziarul BUSINESS Standard din 25 septembrie 2007 p.13;

bune şi profit mai generos. Dar pentru aplicarea programelor este necesară învingerea reticenţelor unor angajaţi care se simt subapreciaţi şi chiar ofensaţi atunci când li se recomandă să urmeze asemenea cursuri. Tendinţa companiilor, beneficiare ale cursurilor este de-a solicita programe adaptate la valoarea şi cultura lor, a căror eficienţă să poată fi urmărită. Este bine cunoscut faptul că Trainingul, este un procedeu care duce la performnanţă. Cele mai apreciate cursuri sunt acelea care practică metodele participative şi interactive, ce sunt preferate de către adulţi. Ei doresc să se implice, să participe prin promovarea inteligenţei de care dispun, să nu fie plictisiţi sau bombardaţi cu noţiuni teoretice, fără aplicabilitate practică la locurile lor de muncă. În ultimii 2 – 3 ani şi la noi a început să se aplice soluţia clerning prin Sistemul Educaţional Informatizat (S.E.I.), dezvoltat de societatea SIVECO din capitală, care potrivit celor comunicate prin presă[170] a fost apreciată de prestigioasă revistă ESTRATEGIES din Marea Britanie pentru motivul că a ridicat educaţia românească la nivel mondial. Conform sistemului, instrumentele informaţionale permit interactivitatea şi comunicarea între cursanţi şi profesori, precum şi între participanţi. Deci reprezintă metoda modernă de a învăţa, ce este mult mai deschisă, accesibilă şi flexibilă, comparativ ce cele clasice. În perioada de tranziţie stimularea pregătirii profesionale a angajaţilor, aşa cum este menţionat în Codul Muncii, unde se prevede că angajatorii au obligaţia de-a asigura salariaţilor acces periodic la formarea profesională. Chiar dacă au urmat asemenea cursuri salariaţii au dreptul să părăsească unitatea, dacă intervin elemente de natură să procedeze astfel. În asemenea situaţii intervine aplicarea dorinţei angajatorilor de a recupera cheltuielile de şcolarizare, în care nu au voie să includă salariile în perioada şcolarizării ori a stagiilor de formare profesională. Dacă încetarea contractului de muncă s-a făcut la iniţiativa angajatorilor – înaintea perioadei, până la care salariaţii erau obligaţi să rămână în unitate – recuperarea cheltuielilor nu se mai poate face de pe seama salariaţilor. În perioada de tranziţie firmele, centrele de specialitate, ONG-urile şi organizaţiile patronale pot

---

[170] Ziarul Curentul din 18 septembrie 2007 p.7;

beneficia de fonduri europene în cadrul Programului Operaţional Sectorial, pentru Dezvoltarea Reurselor Umane (POSDRU), axa prioritară 2, operaţiunea Acces şi participare la formarea profesională continuă. Sumele de care pot beneficia sunt de max. 5 milioane lei (RON). În cazul fundaţiilor şi asociaţiilor, ajutorul nerambursabil poate ajunge până la 98% din valoarea investiţiilor, iar pentru firme până la 95% din valoarea cheltuielilor eligibile. Pentru instituţiile publice şi cele ce aparţin de Ministrerul Muncii se acordă sprijin financiar de 100%. Au prioritate proiectele ce vizează cursuri de calificare pentriu persoanele greu de motivat, angajaţii necalificaţi, sau cu un nivel de calificare redus şi celoer prin care sunt sprijinite serviciile de consiliere în crieră. Din sumele alocate pot fi suportate costurile cu personalul, (salariile şi contribuţiile de asigurări sociale aferente, cele de transport, cazare, diurnă), cheltuielile aferente managemntului de proiect, eventualele concesiuni, brevete sau licenţe, materialele consumabile, taxele de certificare, autorizare a competenţelor, cheltuielile de participare la astfel de programe, precum şi cele de evaluare şi eliberare a diplomelor obţinute, cât şi cele de natură juridică (de audit, expertize tehnice, notariale, dacă este cazul şi publicitate).

F. Îndemnul al autoeducaţie. Autoeducaţia este procedeul, cel mai uşor de instruire, aflat la îndemână oricui. În aplicarea acestuia oamenii trebuie să aibă în vedere expresia lui Aristotel, care afirma că Rădăcinile învăţăturii sunt amare, că învăţătura nu este uşoară şi nici plăcută. La această expresie celebră Henry David Thoreau, a mai adăugat că fructele ei sunt dulci. Procedeul există de când lumea, iar oamenii îl aplică din copilărie, iar unii îl continuă tot restul vieţii. Motivaţiile ce determină autoeducaţia sunt pe deplin justificate, nu numai în perioada de tranziţie, ci şi în viitor, când cerinţele vieţii vor fi tot mai mari. Câteva dintre acestea sunt:

— Capacitatea de-a selecta şi utiliza acele procedee, din cele existente, cu scopul de-a completa cunoştinţele dobândite în şcoală şi în practică;

— Manifestarea dorinţei de-a cunoaşte, stăpâni, coordona şi influenţa fenomene economice, sociale, tehnice, culturale, ce se

desfăşoară în unităţile economice, instituţii şi în societate;

— Curiozitatea de-a fi la curent cu evoluţia şi progresele din cultură, artă ştiinţă, informatică, management, gestiune;

— Recunoaşterea că nu există factori de decizie care să oblige la studiu organizat şi condiţionat de privilegii;

— Dorinţa de autodepăşire permanentă deoarece viaţa pune în faţa oamenilor tot mai multe bariere şi anumite limite ce trebuie învinse;

— Necesitatea de-a aplica corect reglementările legale – atât cele cu caracter general cât şi cele interne – ca o cerinţă impusă de activitatea profesională, ce implică răspundere, nu numai morală, dar şi materială şi penală;

— În perioada contemporană, când şi la noi au fost consolidate relaţiile specifice economiei de piaţă – în care există deosebit de multe manifestări dure – sunt necesare cunoştinţe, abilităţi, comportamente manageriale ce trebuie însuşite şi perfecţionate continuu. În această perioadă cunoştinţele tuturor participanţilor la procesele de creare a bunurilor şi prestarea serviciilor sunt marcate de ideile, aspiraţiile, comportamentul specific perioadei anterioare, care trebuie completate cu cele actuale, fiind justificate de faptul că oamenii bine instruiţi alcătuiesc elementul cheie în relansarea economiei în general şi menţinerea continuităţii activităţii în special şi aplanarea crizei financiare cu care se confruntă omenirea – inclusiv ţara noastră – începând din trim IV 2008;

— Autoeducaţia este mijlocul ce-l au toţi oamenii la îndemână, prin care pot demonstra voinţa, puterea şi experienţa de-a învăţa. Aceasta îi poate propulsa – şi pe conaţionalii noştri – la nivelul altor popoare şi naţiuni, îi poate scoate şi ridica de la nivelul neperformant, economic, moral şi civic în care se află;

— Autoeducaţia trebuie să se bazeze pe Reviewing, care este un procedeu de învăţare din propria experienţă, ce îi ajută pe oameni să obţină mai multe din munca pe care o prestează şi să dea sens experienţei proprii, pentru învăţare şi afirmare personală. În acest context trebuie reţinut că şi succesul se obţine prin: (a) învăţarea descoperirii drumului către tine însuţi; (b) identificarea nevoilor din

spatele acţiunilor personale întreprinse; (c) asumarea responsabilităţii propriei vieţi; (d) practicarea tehnicilor adecvate pentru atingerea obiectivelor propuse e) aplicarea procedeelor de comunicare interumană de succes şi alltele;

— Superioritatea rezonabilă a oamenilor în economia de piaţă presupuen: inteligenţă, cultură generală şi profesională (de specialitate), ce trebuie menţinute la nivelul cerut de evoluţiile rapide din toate domeniile. Ori aceasta cere tenacitate, muncă, sacrificii, eforturi personale, ce îi vor ajuta să se afirme în câmpul libertăţii nelimitate al muncii eficiente verificată de piaţa perfect controlată supusă concurenţei.

Realizarea autoeducaţiei, presupune următoarele restricţii şi condiţii;

— Instituirea unui program de viaţă ordonat şi respectarea unei discipline severe, manifestată faţă de propria persoană. Din cele mai vechi timpuri, oamenii au fost preocupaţi de a-şi îmbogăţi cunoştinţele atât din curiozitate, cât mai ales din dorinţa de-a utiliza mai bine în interesul lor resursele oferite de planeta noastră. Inclusiv în perioada contemporană există numeroase exemple, când prin voinţă, perseverenţă şi autoeducaţie adevăraţii temerari, obţin rezultate nebănuite;

— Recunoaşterea că nu există instituţii şi factori de decizie care să-i convingă să acumuleze cunoştinţe noi după terminarea unei forme de şcolarizare. O astfel de cerinţă aparţine în exclusivitate indivizilor. Practica a scos la iveală că datorită evoluţiei progresului din toate doemniile – ca rezultat al interesului şi eforturilor autoeducaţionale – se reduc tot mai mult decalajele între momentele absolvirii şcolii şi momentul perimării cunoştinţelor de specialitate (în unele domenii tehnice, perioada este estimată la maxim 5 ani şi chiar mai puţin);

— Dorinţa de autodepăşire permanentă deoarece viaţa în general şi activitatea profesională în special, pune în faţa oamenilor numeroase oabstacole ce trebuie învinse. Depăşirea acestora presupune cunoştinţe noi, experienţă practică, tact, diplomaţie, ce se obţin prin autoeducaţie. Eforturile depuse se vor reflecta printr-o şansă sigură de menţinere în funcţie şi de aspiraţie pentru un post mai

bune plătit;

— Voinţa de-a depăşi momentul psihologic creat de situaţia că atestatul dobândit într-o formă instituţionalizată de şcolarizare, nu mai are valabilitate la un moment dat, fiind necesară continuarea în mod sistematic a însuşirii cunoştinţelor noi prin autoeducaţie;

— Cuprinderea într-un program calendaristic a unor obiective clare, precise propuse a le realiza;

— Evaluarea periodică a propriei activităţi privind dobândirea cunoştinţelor noi şi schimbările înregistrate în comportament. Viaţa a demonstrat că un comportament civilizat caracterizat prin respect şi stimă faţă de cei din jur, conduce la acceptarea cu uşurinţă de către aceştia, la afirmarea personalităţii asigurând satisfacţii personale;

— Capacitatea de a selecta din uriaşul volum de informaţii, ce apar cu o rapiditate uimitoare, pe acelea utile activităţii persoanele;

— Conştientizarea că valorificarea resurselor umane, de care dispune depinde de efortul personal şi că viitorul trebuie să şi-l făurească singur;

— Adaptarea strategiei de însuşire graduală a cunoştinţelor după principiul pas cu pas, încet dar sigur;

— Eliminarea eventualelor momente de nesiguranţă prin retrezirea sentimentelor de optimism şi un spirit organizatoric al propriei activităţi caracterizat prin judecată, logică, înţelegere, memorie, putere de observaţie.

Autoeducaţia este determinată de următorii factori:

a) Nevoia de-a învăţa, studia şi a se informa cu noutăţile ce apar în domeniul în care îşi desfăşoară activitatea privind legislaţia, fiscalitatea, prospectarea pieţii, ce sunt strict necesare a fi cunoscute şi aplicate corect;

b) Complexitatea fenomenelor de automatizare, robotizare, informatizare şi internaţionalizare a comerţului şi informaţiilor, determină sporirea rolului omului cultivat şi informat, capabil să le stăpânească şi să le conducă;

c) Fundamentarea deciziilor manageriale, ce vizează fenomenele tehnice, materiale, umane şi financiare, necesită vaste cunoştinţe;

d) Integrarea deplină în cadrul colectivelor impune cunoaşterea selectivă şi aplicarea instrumentelor de comunicare, care să permită primirea şi transmiterea mesajelor în ambele sensuri, cu o transparenţă totală;

e) Rutina şi conservatorismul pot fi eliminate prin studiu perseverent şi exigent, printr-o autoeducaţie făcută cu pasiune;

f) În timp ce resursele materiale şi financiare sunt limitate, cele umane sunt descheie spre infinit. Acestea constituie factorul hotărâtor determinat de posibilitatea acumulării de noi cunoştinţe, de îmbogăţire a experienţei dobândite de la înaintaşi, prin adăugarea propriilor reuşite;

g) Puterea economică a unei companii este strâns legată de inteligenţa cu care managerii reuşesc să determine pe salariaţi să studieze, să înveţe mereu, să se mobilizeze pentru a-şi face mai bine datoria;

h) În economie nu există pauze, ceea ce presupune că şi acumularea de cunoştinţe trebuie să aibă un caracter de continuitate;

I) Cerinţele vieţii contemporane impun revizuirea şi actualizarea cunoştinţelor, acumularea de informaţii, modelarea comportamentului şi atitudinii în relaţiile cu colegii, factorii de decizie şi execuţie;

j) Necesitatea întoarcerii înapoi la bunul simţ, la eliminarea sentimentelor de răutate, egoism, nerecunoştinţă, înşelătorie, minciună, obrăznicie şi dispreţ, neruşinare, încălcarea mândriei cuvântului dat, indisciplină, inactivitate, trândăvie, risipă, invidie şi calomnie. Odată cu aceste sentimente – care nu trebuie să-şi găsească manifestarea în comportamentul oamenilor – este necesar să se revină la tezaurul de înţelepciune, echilibru al poporului nostru caracterizat prin: patriotism, cinste, politeţe, bunul simţ, modestie, perseveenţă, răbdare, demnitate şi recunoştinţă faţă de partenerii de afaceri şi cei din jur, generoziotate, blândeţe şi statornicie în dragostea pentru frumos, neastâmpărare în manifestarea dorinţei de-a obţine cât mai multe realizări în viaţă. În zilele noastre se impune mai mult ca oricând îmbinarea tuturor formelor educaţionale pentru a menţine bogatele tradiţii culturale, civice ce ne-au menţinut de-a lungul veacurilor între

popoarele lumii. Astăzi fiecare salariat şi cetăţean trebuie să înţeleagă că un popor educat este un popor liber şi că inteligenţa, cunoştinţele de cultură generală şi profesională constituie o mare resursă potenţială. Munca şi în prezent semnifică complexul de manifestări fizice şi intelectuale, de cele mai multe ori combinate, prin care oamenii acţionează asupra mediului înconjurător, pentru a-şi satisface într-o măsură din ce în ce mai mare nevoile materiale, culturale şi spirituale. Îndeplinirea cumulată a acestor cerinţe determină dobândirea cunoştinţelor noi, îmbogăţirea experienţei practice printr-un control exigent a tot cea ce face. În concluzie autoeducaţia – ca proces realizat individual – are în prezent un rol deosebit de important, care va spori în viitor. Prin autoeducaţie se consolidează continuitatea în activitate şi se prefigurează drumul spre promovare, ceea ce înseamnă un loc de muncă sigur şi mai bine plătit. Evident că proceului de autoeducaţie trebuie să se supună şi managerii, care vor trebui să înveţe şi cum să înveţe, respectiv să devină streturaţi în abordarea problemelor profesionale, să fie tot mai receptivi şi flexibili în adoptarea strategiilor manageriale.

În concluzie, procesul de autoeducaţie – după opinia noastră – trebuie să se desfăşoare continuu, iar atunci când se încearcă asimilarea de cunoştinţe noi, după fiecare 15 – 20 minute, se recomandă o pauză de cca. 5 minute, după care trebuie repetate cunoştinţele asimilate. Repetarea celor însuşite trebuie să aibă loc după 2 – 3 luni, deoarece numai astfel informaţiile dobândite, se vor cimenta în memoria de lungă durată.

G. Gestionarea şi managementul cunoştinţelor. Cuprinde activităţile legate de managemntul acestora în vederea utilizării cât mai eficiente: este determinată de amplificarea acţiunii factorilor concurenţiali, care impun perfecţionarea continuă a metodelor de utilizare, nu numai a resurselor materiale şi financiare, ci şi a celor umane. Pe măsura trecerii timpului, omenirea asistă la evoluţii spectaculoase în toate domeniile, ce sunt consecinţa progreselor dobândite în ştiinţă, cultură, cunoaştere. În economia de piaţă cunoştinţele au devenit componenta principală a tuturor progreselor. Nivelul de cunoştinţe, respectiv, de informaţii influenţează în cea mai

mare măsură capacitatea concurenţială a agenţilor economici. Indiferent de forma de organizare, care poate fi cu structuri verticale, în care unii factori exercită procesele manageriale, iar alţii execută deciziile acestora, sau cu structuri orizontale, în care cunoştinţele sunt distribuite la toate nivelele ierarhice, conducerea şi utilizarea lor capătă o tot mai mare importanţă. Competiţia ce are loc în perioada contemporană, impune utilizarea cu eficienţă maximă a resurselor umane, în care sunt cuprinse şi cunoştinţele profesionale, culturale, juridice, informaţionale, etice, comportamentale şi organizaţionale. Rezultatele progreselor vizibile, rapide, spectaculoase, ce au loc în toate domeniile sunt consecinţa evoluţiilor din sistemul formativ educaţional şi exprimă reflectarea lor în practică. De aici se desprinde concluzia că volumul uriaş de cunoştinţe existente – ce constituie un potenţial deosebit de valoros – să fie cuprins în strategia managerială generală.

Managementul resurselor umane presupune următoarele:

a) Identificarea şi eliminarea tuturor disfuncţionalităţilor, ce apar în evaluarea personalului existent;

b) Perfecţionarea sistemelor de pregătire şi evaluare a personalului;

c) Urmărirea evoluţiei calitative a personalului, a modului cum se implică în rezolvarea cu competenţă a problemelor unităţii;

d) Armonizarea obiectivelor sociale ale salariaţilor, administrarea dotărilor necesare, evaluarea costurilor ocazionate de acestea;

e) Fundamentarea deciziilor privind prognozele, ce vizează necesarul de personal, pe structură, cantitativ şi calitativ;

f) Stabilirea nevoilor pentru formarea, perfecţionarea şi stabilirea personalului;

g) Perfecţionarea sistemelor de comunicare şi control a deciziilor;

h) Fundamentarea celor mai reale motivaţii pentru promovarea personalului, bazate pe cunoaşterea competenţei, a răspunderii şi obţinerea unor avantaje morale (prestigiu, onoare, demnitate) şi materiale (câştiguri, premii, dividende, plecări în străinătate).

Există justificate motivaţii, ce vin să pledeze în favoarea exercitării unei gestionări şi a unui management al cunoştinţelor, între care sunt:

1) Accentuarea tot mai mult a trecerii de la societatea industrială – ce se caracteriza prin anumite metode şi principii de mobilizare, coordonare şi utilizare a reurselor, inclusiv a cunoştintor – la cea informaţională;

2) Progresele uriaşe ce au loc în tehnologia informaţiilor şi cea a comunicaţiilor, determină necesitatea împrospătării cunoştinţelor şi folosirea celor existente cât mai eficient;

3) Pe măsura amplificării rolului cunoştinţelor în toate domeniile începe să se contureze conceptul de management al cunoştinţelor (Knowletge management), ce cuprinde ansamblul proceselor manageriale prin care se înfăptuieşte organizarea, dezvoltarea, utilizarea şi controlul cunoştinţelor, ce le posedă angajaţii.

Pentru rezolvarea nevoilor practice ale entităilor patrimoniale, în prezent se manifestă următoarele tendinţe pentru mobilizarea cunoştinţelor:

a) Constituirea şi organizarea de echipe centrate pe cunoştinţe în care să fie cuprinşi specialişti din diferite domenii, ce au misiunea de-a identifica mijloacele, instrumentele şi tehnicile de mobilizare, selectare şi utilizare în mod organizat a cunoştinţelor;

b) Utilizarea formelor adecvate pentru acumularea de cunoştinţe în domeniul de activitate specific, prin folosirea tehnologiei moderne de transmitere a informaţiilor ca: televiziune, internetul, reţelele de calculatoare, organizarea şi dezvoltarea unor baze, centre de cunoştinţe, inclusiv bănci de date, pentru a putea fi folosite operativ. Modul de folosire al acestora, ar putea constitui tematica unor programe de instruire, ce pot fi adoptate şi organizate periodic;

c) Închirierea de cunoştinţe, prin atragerea unor consultanţi, ce se bucură de mare prestigiu, acţiune ce se poate realiza prin contracte de colaborare;

d) Modificarea decalajului între structura nivelului de cunoştinţe existent şi cel solicitat de nevoile mereu crescânde ale unităţilor – ce are loc în mediul concurenţial – determină includerea

managementului cunoştinţelor în strategia generală, deoarece cunoştinţele au devenit o componentă esenţială a dezvoltării umane, şi sociale, organizaţionale, cu puternice implicaţii în toate domeniile. Celor ce le acordă atenţia cuvenită le oferă avantaje deosebite. În acest context, structurile existente necesită să fie modificate şi adoptate noilor cerinţe prin:

1) Elaborarea şi fundamentarea unor programe de instruire în urma analizei şi evaluării cerinţelor de formare profesională;

2) Organizarea acţiunilor de instruire propriu-zise;

3) Certificarea activităţilor conform standardelor EN ISO 9002/1994 (certificare TÜW), prin care se recunoaşte că activităţile de organizare, gestiune şi management se desfăşoară în conformitate cu ultimele cuceriri teoretice şi practice din domeniu. Asemenea cerinţe pot şi trebuie confirmate practic de condiţiile în care au loc transmiterea mesajelor, informaţiilor, a modului cum se realizează controlul aplicării deciziilor, a existenţei unor documente tipizate, standardizate, care circulă pe rutele cele mai scurte;

e) În condiţiile progresului fantastic înregistrat în tehnologie, capitalul uman trebuie privit şi apreciat ca resursa cea mai dinamică.

Pentru aprecierea justă a costurilor aferente departamentului de resurse umane, este nercesară utilizarea unor indicatori cum sunt:

— Ponderea angajaţilor cu normă întreagă din departamentul de resurse umane faţă de totalul existent în companie;

— Ponderea costurilor departamentului de resurse umane faţă de totalul celor înregistrate de organizaţie;

— Rata outsoutgingului activităţilor de resurse umane;

— Costul recrutării forţei de muncă, este uşor de cunoscut, când procesul este externalizat. În situaţia în care se renunţă la acest sitsem, determinarea costurilor devine dificilă din cauza timpului consumat de factorii de decizie aflaţi în vârful piramidei decizionale, care este aproape imposibil de măsurat şi apreciat;

— Rata de refuzare a ofertelor, după ce au fost parcurse câteva din etapele procesului de recrutare;

— Costul demisiilor, care cuprind: costul recrutării unei persoane potenţial ocupate, costul fluctuaţiei vacante; costul pentru

acoperirea sarcinilor postului vacant, pe durata procesului de recrutare, deoarece în majoritatea cazurilor angajaţii pleacă înainte ca înlocuitorii să fie încadraţi în locul lor;

f) Instituirea unui manual al angajatului (enployee hndbook), care trebuie să fie privit ca un instrument de organizare şi ordonare a activităţii interne. Acesta alături de Regulamentul de Ordine Interioară, conferă legitimitate unor acţiuni şi evenimente interne cuprinzând drepturi şi obligaţii, norme şi proceduri de conduită, cum sunt:

— Formalităţile de angajare;
— Strategia privind confidenţialitatea;
— Reglementările interne privind munca suplimentară;
— Rolul şi componenţa Consiliului de Administraţie;
— Condiţiile de încetare a Contractului individul de muncă;
— Informaţiile despre timpul liber acordat salariaţilor;
— Echipamentul specific şi ţinuta la locurile de muncă;
— Categoriile şi condiţiile de acordare a bonusurilor şi beneficiilor;
— Modul de rezolvare a eventualelor conflicte de muncă;
— Criteriile de evaluare a performanţelor profesionale;
— Transferul de la un loc de muncă la altul;
— Politica privind activităţile educaţionale;
— Condiţiile privind utilizarea autovehiculelor unităţii, a telefoanelor mobile, locurilor de parcare, de acordare a asistenţei medicale, etc.

Manualul trebuie conceput în funcţie de necesităţile companiilor, îndeplinind rolul unui ghid a angajaţilor, reprezentând o garanţie a transparenţei şi echităţii sociale. Manualul poate cuprinde şi informaţii privind istoria şi evoluţia unităţii, a obiectului de activitate, structura, ierarhică, ceea ce va contribui la dezvoltatera memoriei colective, la manifestarea unui dinamism şi a unei perseverenţe în muncă. În concluzie, managementul cunoştinţelor trebuie să constituie un obiectiv prioritar al strategiei generale, fiind justificat de următoarele consideraţii:

1) Cunoştinţele au o valoare potenţială deosebită, care în

condiţiile gestionării corespunzătoare se reflectă în activitate performantă, în costuri mai reduse şi profit mai mare;

2) Dezvoltatera permanentă a infrastructurii tehnologice şi informaţionale, determină acumularea de noi cunoştinţe, generalizarea celor existente, stocarea şi distribuirea în rândul angajaţilor;

3) Cunoştinţele constituie o resursă inepuizabilă – comparativ cu cele materiale şi financiare – ceea ce oferă avantajul competitiv cu efecte favorabile imediate. Cunoştinţele se amplifică mereu deoarece pe măsură ce lumea evoluează, se creează o adevărată avalaşă de cunoştinţe, care se impun a fi cunoscute şi aplicate;

4) Însuşirea în mod organizat, are un caracter limitat. De aceea autoeducaţia ca proces ce stă la îndemâna tuturor, trebuie să devină, cel de bază, acesta nefiind supus rigolilor fiscale şi comerciale clasice;

5) Gestionarea cunoştinţelor – ca o componentă a strategiei manageriale generale – mobilizează factorii implicaţi în identificarea nevoilor de cunoştinţe, ce sunt necesare şi în fundamentarea programenlor de instruire prin care să se producă mutaţii calitative în modul de gândire şi acţiune al oamenilor, astfel încât să corespundă nevoilor complexe de cerinţe necesare desfăşurării activităţilor în condiţii de eficienţă;

g) Competiţia de pe piaţa muncii, obligă angajaţii să-şi perfecţioneze strategiile de abilitare, pentru evidenţierea calităţilor şi cunoştinţelor personale. Aceasta derivă din necesitatea dobândirii unei poziţii cât mai bune în cadrul companiilor. Se poate realiza prin eforturi psihice şi financiare proprii, prin frecventarea unor cursuri de management al vieţii, care le poate schimba modul de gândire şi despre propria persoană. La asemenea cursuri, angajaţii învaţă să efectueze studii de piaţă, să se individualizeze şi să se ofere spre vânzare, cu eficienţă maximă;

h) Astăzi managerii, din toate structurile şi nivelele, ar trebui să contribuie mai mult la oprirea exodului tinerilor specialişti români spre ociident. Acest lucru îl pot realiza oferindu-le salarii mai bune şi posibilităţi de afirmare. Încă din anunţurile publicitare privind locurile de muncă disponibile, ar trebui publicate salariile. Avantajele create în

urma publicării salariilor constau în economiile de timp şi bani înregistrate la cele trei verigi implicate în recrutarea forţei de muncă: firma de selecţie, candidaţii şi angajatorii, care dobândesc astfel un capital de imagine crescut, pentru transparenţa metodelor de recrutare şi pentru stilul de abordare a proceselor de selecţie. Din practică se cunoaşte că o grilă transparentă a salariilor motivează angajaţii de la început. Pentru aceasta unii specialişti susţin că menţinerea salariilor în secret sub masca confidenţialităţii, este un mit care trebuie detronat, deoarece angajaţii comunică între ei şi află salariile, ce le au fiecare, chiar dacă companiile interzic acest lucru. Pe o piaţă a muncii foarte competitivă şi într-un mediu concurenţial onest, publicarea elementelor ofertei – între care face parte şi salariul – deschid drum liber concurenţei, care în măsura generalizării, poate crea o adevărată licitaţie informală pe piaţa muncii. Este deosebit de important ca regulile şi criteriile de acordare a salariilor să fie clare, echitabile, înţelese de către toţi, deoarece astfel se creează sentimentul de justiţie. În respectarea şi validarea unor astfel de reguli, sindicatele au un mare rol, deoarece ele vor susţine aplicarea în urma negocierilor. În acest context, managerii trebuie să înţeleagă că progresul rapid din tehnologie, se poate realiza cu oameni bine pregătiţi, care să fie stimulaţi în primul rând material. Lor li se recomandă să procedeze periodic la evaluarea performanţei salariaţilor, care devine o acţiune obligatorie în perioada contemporană, deoarece conduce la cunoaşterea capacităţii profesionale a acestora şi la siguranţa desfăşurării neîntreruăte a activităţii companiilor.

H. Promovarea în funcţii. Promovarea în funcţie a personalului se va face la recomandarea conducătorilor ierarhici pe baza vechimii, experienţei dobândite şi aportului adus la prosperitatea unităţii. Este indicat ca în posturile rămase vacante să fie promovaţi salariaţii din unitate, care prezintă avantajul faţă de cei din afară că ei cunosc specificul şi particularităţile activităţii, modul de organizare şi adoptare a deciziilor şi altele, iar în locul lor să fie angajaţi alţii din afară. Practica a demonstrat că integrarea într-o funcţie similară sau superioară celei deţinute, se face cu mai mare rapiditate şi cu costuri

mai reduse, în cazul salariaţilor proveniţi din unitate comparativ cu cei din afară. Evident că şi în cazul promovării, managerii compartimentelor – în care urmează a fi promovaţi – îşi vor da avizul pentru cei ce urmează a fi încadraţi în subordinea lor.

În ultima vreme, au apărut agenţi economici specializaţi pentru recrutarea forţei de muncă. Aceştia au la îndemână mai multe procedee, de recrutare, ceea ce sporeşte calitatea şi numărul candiadţilor solicitanţi pentru un post. Apelarea la serviciile unor astfel de agenţi, creează următoarele avantaje:

a) Consultanţii la nevoie îi pot ajuta pe angajatori să-şi delimiteze mai clar necesităţile de personal, să-şi revizuiacă fişele posturilor şi să formuleze profilul candidaţilor;

b) Aprecierea cu obiectivitate atât a candidaţilor, cât şi organizaţiilor în care aceştia vor lucra, deoarece dispun de procedee şi instrumente specifice pentru evaluarea lor. În baza rapoartelor întocmite despre candidaţi, angajatorii îşi pot forma o imagine reală şi într-un inteval de timp mai scurt;

c) Agenţiile de recrutare, oferă garanţii cu privire la calitatea serviciilor prestate, ex. dacă postul devine vacant indiferent de motive, agenţia are obligaţia să recruteze alt candidat potrivit;

d) Agenţiile de consultanţă oferă avantaje şi pentru solicitanţi, aşa cum sunt:

— Le propun mai multe variante, fără să le mai caute singuri, evident care corespund profilului lor;

— Au acces la posturile, ce nu sunt anunţate prin mas-media;

— Beneficiază de consultanţă în orientarea profesională, fiind testaţi anticipat şi primesc interpretări asupra evoluţiilor reale, la care sunt supuşi;

— Li se garantează confidenţialitate şi discreţie pentru a evita eventaulele neplăceri la noul loc de muncă;

— Candidaţii fac economie de timp şi bani, ei fiind scutiţi de comisioane sau taxe, care sunt percepute de la firmele unde urmează a fi angajaţi.

I. Îmbunătăţirea relaţiilor la locurile de muncă. Se referă la climatul existent, la colaborarea între colegi şi cu superiorii. Se poate

realiza prin:

a) Comunicarea sinceră, deschisă şi renunţarea la orgoliile personale, concomitent cu manifestarea încrederii depline în colegii de muncă;

b) Exprimarea dorinţei de îmbunătăţire a relaţiilor, prin a demonstra practic şi a renunţa la orice manifestare de natură a aduce atingere personală, celor din jur, care le-ar provoca nemulţumiri;

c) Identificarea preferinţelor senzoriale ale colegilor, prin folosirea atitudinii, limbajului şi congruenţei, cu ajutorul cărora îşi pot pune în valoare personalitatea şi consolida relaţiile personale;

d) Acordarea recompenselor materiale în mod obiectiv, echitabil, în urma aprecierii juste a rezultatelor obţinute şi a motivaţiilor fiecăruia, deoarece există diferenţe deosebit de mari, între nevoile individuale şi ale grupurilor de angajaţi (nu toţi sunt motivaţi în acelaşi fel, unii preferă avansare, alţii trimiterea în străinătate şi cei mai mulţi doresc bani).

Managementul recompenselor cuprinde: proiectarea, implementarea şi menţinerea sistemelor de recompense ale angajaţilor, care trebuie să fie adaptate îmbunătăţirii continue a performanţelor organizaţionale. Studierea motivaţiilor are foarte mare importanţă în alegerea recompenselor. În acest sens este nevoie să se analizeze următoarele aspecte:

— Motivaţiile suplimentare să conducă la performanţe mai mari;

— Resursele suplimentare alocate pentru recompense, nu duc întotdeauna la mulţumirea salariaţilor, de aceea este nevoie de alocarea corectă a resurselor, simultan cu urmărirea permanentă a relaţiei dintre motivaţii şi performanţe. Motivaţiile pot consta în:

a) Salarii mai mari şi siguranţa posturilor;

b) o poziţie superioară ori mai bine percepută pe scara organizaţiei;

c) Asigurarea unor condiţii de muncă mai bune;

d) Acordarea unui birou propriu sau a unei maşini de serviciu.

Recompensele trebuie să îndeplinească unele cerinţe cum sunt:

— Să derive din obiectivele şi strategiile companiei;

— Să sprijine valorile organizaţionale ale companiei;

— Să fie legate de performanţele obţinute;

— Să determine comportamentul dorit la toate nivelele;

— Să se armonizeze cu stilul managerial dorit;

— Să ofere o scară competitivă necesară pentru asigurarea cu personal, de o calificare corespunzătoare.

Menţinerea unei atmosfere prietenoase la locul de muncă, sporeşte eficienţa dorinţa de muncă, ea fiind esenţială atât în activitatea profesională, cât şi în familie şi societate. Oamenii care lucrează într-un mediu plăcut sunt mulţumiţi, mai pozitivi şi mai dispuşi spre colaborare:

— Comunicarea informală, lejeră între colegi, cât şi între aceştia şi superiori, face să se simtă că sunt respectaţi, dar şi mai relaxaţi, ca urmare a eliminării unor formalisme şi automatisme, de cele mai multe ori gratuite ori impuse;

— Zâmbetul trebuie transformat într-un gest cultivat permanent, ca parte din comportamentul profesional, care îmbunătăţeşte atmosfera de la locul de muncă, fiind preferat cu mult înaintea relaţiilor toxice, caracterizate prin tonuri ridicate, încruntări şi bătăi cu pumnul în masă, sau ameninţărilor de tot felul;

— La nivelul tuturor agenţilor economici, dar şi al celorlalte unităţi patrimoniale, problema personalului în general trebuie să constituie un obiectiv al trategiei manageriale pe termen mediu şi lung, urmărind corelarea cerinţelor cu obiectivele stabilite, promovarea şi menţinerea acelor relaţii interumane menite să asigure obţinerea rezultatelor scontate, prin crearea condiţiilor de utilizare eficientă, afirmare individuală, motivare, cointeresare şi o armonie deplină.

Pentru prevenirea afecţiunilor ce pot apare datorită atmosferei de la locul de muncă, între care sunt: scăderea capacităţii intuitive, creşterea riscului de îmbolnăvire, îmbătrânirea prematură, stresul cronic, se recomandă următoarele:

— Crearea unui spaţiu mai bun prin mărirea distanţei dintre colegul care are mult chef de vorbă, pentru a beneficia de mai multă lumină naturală;

— Solicitarea unui scaun mai comod;

— Montarea unor pereţi despărţitori;

— Aranjarea spaţiului de lucru, încât să ofere un loc confortabil (cât mai puţine hârtii şi documente pe birou);

— Preluarea controlului asupra activităţii – pentru prevenirea sindromului diaboile, ce constă în apariţia simptomelor precum tensiunea arterială ridicată, nivel mare al colesterolui şi glucozei – prin organizarea judicioasă a muncii, solicitarea repartizării echilibrate a sarcinilor între membrii echipei;

— Manifestarea sociabilităţii între colegi, poate oferi confortul psihic, indiferent cât de monotonă este munca desfăşurată, deoarece sprijinul moral şi social al acestora ameliorează starea de stres. Dar trebuie avut în vedere să nu se depăşească anumite limite, deoarece relaţiile prea strânse pot afecta productivitatea, cauzând nemulţumiri şi accentua starea de stres;

— Efectuarea unor mici pauze, timp în care se poate privi pe geam, spre un copac, o floare, se va respira adânc şi se vor face câţiva paşi în jurul mesei de lucru, contribuie la revigorarea organismului şi prevenirea oboselii.

Angajatorii de azi, trebuie să fie tot mai receptivi la faptul că în condiţiile crizei, salariaţii, de teama de a nu fi restructurţi îşi fac din ce în ce mai bine datoria, deci ei devin tot mai motivaţi. Dar aceeaşi interes crescut din partea angajaţilor, nu trebuie să constituie motive de aplicarea a procedeelor de natură să afecteze negativ relaţiile de muncă;

j. Studiile privind inteligenţa oamenilor. Până de curând la noi în ţară, au fost efectuate foarte puţine studii privind inteligenţa oamenilor. În urma primului studiu privind impactul inteligenţei emoţionale asupra companiilor a rezultat că femeile au un E.Q. mai mare decât bărbaţii[171]. Inteligenţa emoţională (E.Q.), exprimă capacitatea fiecărui individ de-a realiza un echilibru între ceea ce îl deranjează şi acţiunile sale. O persoană cu un coeficient de inteligenţa E.Q. ridicat, poate da greş în viaţă, dar unul inteligent emoţional nu. În

---

[171] Ziarul Evenimentul Zilei din 19 iulie 2007 p18;

urma studiului Inteligenţa emoţională la locul de muncă efectuat de firma de consultanţă şi traning în domeniul dezvoltării personale şi organizaţionale Competent Consulting, în perioada 27 martie – 15 iulie 2007, prin chestionarea a 1963 persoane, cu vârstele între 18 – 68 ani au rezultat următoarele:

— Atât la bărbaţi, cât şi la femei E.Q. creşte odată cu urcarea pe scara ierarhică de la nivelul de executant, la cel de conducător (top management);

— Şomerii şi pensionarii au un grad de E.Q. scăzut;

— Bărbaţii, care au titlul de doctor, au un grad de inteligenţă emoţională mai redus decât cei ce au numai masteratul. Titlul le afectează structura personalităţii, făcându-i mult mai puţin atenţi la propriile emoţii;

— La femei se constată o reducere a echilibrului emoţional odată cu creşterea nivelului de pregătire şcolară. Ele vor recunoaştere socială. Fac doctorat şi unele şi studii postdoctorale, în speranţa mereu înşelată că vor dobândi în sfârşit statutul dorit. Nemaiavând nicio şcoală de urmat, se întorc la locul de muncă şi încearcă să-l transforme potrivit propriilor aşteptări. Deşi femeile cu pregătire şcolară superioară au un grad de E.Q. mai redus, pot schimba radical structura companiilor;

— Nivelul cel mai redus de inteligenţă emoţională, îl au bărbaţii, care lucrează în agricultură, urmaţi de cei din construcţii, O.N.G.-un, învăţământ şi cercetare şi cel mai ridicat îl au cei din administraţia publică, armată, poliţie, jandarmerie;

— Întrucât E.Q. măreşte şansele la angajare, este important pentru tineri să cunoască modalităţile prin care se poate dezvolta E.Q.-ul:

a) Prin a recunoaşte că au emoţii, motiv pentru care este necesar să fie atenţi la ele, deoarece durează cca. şase secunde;

b) Să conducă un jurnal, pentru a constata starea ce o au, felul în care le este afectată gândirea şi comunicarea;

c) Să citească reacţiile emoţionale ale altora, prin a regla televizorul la minim în timpul unui talk-show, încercând a înţelege ce se întâmplă. După 10 minute să readucă sonorul la normal şi să vadă

dacă presupunerile lor au fost reale;

d) Să participe la traninguri de inteligenţă emoţională.

k. Negocierea salariului. Este o etapă deosebit de importantă din activitatea angajaţilor. Dacă la încadrare în muncă există puţine şanse ca noii veniţi să-şi impună punctul de vedere privind pretenţiile salariale, după perioada de probă sau scurgerea a minim şase luni, situaţia se schimbă. În cadrul companiilor există diverse procedee de verificare a competenţelor angajaţilor. Unul dintre cele practicate frecvent este acela potrivit căruia fiecare angajat primeşte o fişă de obiective, în care se vor indica priorităţile pentru primele şase luni. După epuizarea acestei perioade, cei în cauză încheie cu şeful direct o fişă cu obiectivele pentru anul financiar în curs. În cadrul discuţiilor ce se poartă cu angajaţii atât la finalul perioadei de probă, respectiv după şase luni, cât şi la încheierea anului financiar – ce are loc în luna noiembrie – sunt luate în discuţie şi modificările salariale care se pot opera în cadrul marjelor prestabilite. Fiecare domeniu cu acelaşi specific cuprinde mai multe trepte salariale, în funcţie de nivelul de experienţă dobândit şi mai ales în funcţie de rezultatele demonstrate. Negocierea salarială este o componentă a procesului de evaluare a performanţelor angajaţilor care presupune următoarele:

— Trecerea în revistă a responsabilităţilor;

— Analiza obiectivelor ce trebuie realizate şi a factorilor ce contribuie la îndeplinirea acestora;

— Evaluarea şi analiza competenţelor, potenţialului şi rezultatelor.

În funcţie de această analiză se stabilesc:

— Programele de instruire necesare, la care angajaţii sunt obligaţi să participe;

— Planificarea carierei pe termen scurt şi mediu;

— Noile obiective pentru anul fiscal următor;

— Componenţa salarială variabilă dependentă de realizarea obiectivelor, precum şi modificări salariale considerate necesare în urma analizei bazate pe studiile de piaţă la nivel de grup şi local, cât şi a responsabilităţilor şi atribuţiilor angajatului. Regula generală, aplicată pe scară largă este aceea că discuţiile cu persoanele din

subordine se poartă de către şeful direct cu top managerii şi cu sprijinul unui membru al echipei de resurse umane, care are rolul de a modera dialogul, de a pune întrebările relevante, astfel încât şefii să justifice cât mai obiectiv şi în detaliu evaluările efectuate. În acest cadru răducem intenţia cititorilor, că unii tineri manifestă pretenţii de-a câştiga bani foarte uşor, fără să posede o educaţie coerentă şi concretă. Pe aceştia îi caracterizează încrederea exagerată în propria persoană. Ei se prezintă la interviuri, ghidându-se după principiul fie ce o fi. Dacă au succes e bine, în caz contrar sunt nevoiţi să mai aştepte. Criza prin care trece ţara exercită presiuni asupra celor ce aspiră la funcţii de conducere. Chiar şi candidaţii foarte bine pregătiţi sunt nevoiţi să-şi diminueze prezenţiile atât la funcţii cât şi la salarii.

În practică există momente în care se poate aborda solicitarea unui salariu mai mare, aşa ca ex. atunci când s-a ivit posibilitatea plecării la altă companie. În astfel de situaţii, cei în cauză pot prezenta direct oportunitatea apărută, cu motivaţia că nu doresc să plece dacă li se va acorda acelaşi salariu ca cel promis de compania la care au dorit să plece.

În acest cadru readucem în atenţia cititorilor că în luna decembrie 2010 Guvernul a ajuns la concluzia că a devenit necesară modificarea legislaţiei muncii, deoarece aceasta nu mai corespundea realităţilor economice şi sociale din ţară. Prin modificarea Codului Muncii se urmăreşte flexibilitatea relaţiilor de muncă şi stimularea mediului de afaceri, concomitent cu protecţia salariaţilor. Din cele 79 articole ce vor suferi modificări doar 10 sunt în favoarea salariaţilor, din care amintim că nu mai pot fi sancţionaţi cu suspendarea contractului de muncă; 45 îi avantajează pe angajatori, din care cele mai semnificative se referă la: prelungirea perioadei de probă, liberalizarea contractelor de muncă pentru perioada determinată, flexibilitatea programului de lucru, permisiunea de a angaja alţi salariaţi în locul celor ce au fost concediaţi colectiv şi una care îi dezavantajează pe liderii de sindicat, care nu se mai pot bucura de protecţie ca reprezentanţi ai salariaţilor, ci pot fi daţi afară pentru insuficientă pregătire profesională, iar 24 au un caracter neutru, din care menţionăm: concediul minim fracţionat va fi de 10 zile în loc de

15 cât era până la data modificării, termenul pentru preaviz va fi 20 zile în loc de 15 în cazul funcţiilor de execuţie şi de 40 în loc de 35 zile în cazul funcţiilor de conducere. Până în 28 decembrie 2010, data finalizării cărţii, guvernul nu a ajuns la înţelegere cu sindicatele privind noile modificări, ce urmau să fie adoptate.

Potrivit noilor reglementări, ce vizează completarea registrului general de evidenţă a salariaţilor, angajatorii vor fi obligaţi să întocmească pentru fiecare salariat câte un dosar personal. Acesta trebuie să cuprindă: documentele angajării, contractul individual de muncă, eventualele acte adiţionale şi celelalte documente referitoare la modificarea, suspendarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, actele de studii, precum şi orice documente care certifică legalitatea şi corectitudinea completrării registrului. La solicitarea salariaţilor, angajatorii au obligaţia, ca în termen de 15 zile să elibereze copii ale documentelor din dosarul personal, ale paginilor din registrul electronic, ce cuprind înscrierile referitoare la persoana respectivă

5.5 Restructurarea şi privatizarea economiei.

Numeroasele contradicţii manifestate în domeniul politic, ca o consecinţă a lipsei de respect reciproc şi experienţei în aplicarea principiilor adevăratei democraţii, ambiţiilor personale ale liderilor politici şi mai ales a unei strategii neclare privind viitorul ţării, s-au răsfrânt cât se poate de negativ pe tărâm economic, în toată perioada de tranziţie.

În anii 1992 – 1993 a fost demarat procesul de privatizare a industriei, prin eliberarea aşa numitelor cupoane. Metoda aleasă a fost destul de complicată şi ineficientă. De la început proprietatea de stat a fost împărţită scriptic în două: 70 % a fost transferată către Fondul Proprietăţii de Stat (FPS), o instituţie ce avea menirea să privatizeze ce a primit în portofoliu, iar restul de 30% au fost atribuite către cinci instituţii financiare înfiinţate în tot atâtea regiuni istorice Fondurile Proprietăţii Private (FPP). Acestea aveau sarcina să administreze într-un mod cât mai profitabil partea lor de capital, în folosul tuturor cetăţenilor, care la acea dată aveau vârsta de 18 ani. Toţi au primit certificate de proprietate (cupoane), ce puteau fi subscrise fie la una

din societăţile din portofoliul FPP-urilor, fie direct la FPP-uri. Deoarece cupoanele emise către populaţie nu erau nominale, imediat s-a născut o piaţă neagră a certificatelor de proprietate, care deşi aveau interdicţia de a fi tranzaţionate liber între posesori, în realitate s-a procedat invers, Datorită inexistenţei unei strategii clare în acest domeniu, lipsei de informare a populaţiei şi totale a controlului privind mişcarea acestora, s-a ajuns să se vândă în oboare, târguri, pieţe, la intersecţia străzilor şi în apropierea băncilor. Foarte mulţi posesori le-au vândut la preţuri drizorii, unii ca să se scape de ele, necunoscând avantajele oferite. Cei ce le-au dobândit astfel şi le-au depus la întreprinderile la care sperau să obţină dividende, majoritatea s-au înşelat, pentru că întreprinderile cele mai viabile au fost privatizate primele, fiind preluate de către companiile transnaţionale, care până în prezent nu au oferit nimănui dividende. (Motivul este uşor de explicat, capitaliştii acordă prioritate absolută repartizării profitului pentru dezvoltare, unde intră şi dotarea cu utilaje, care de cele mai multe ori au fost procurate de la sucursalele lor din alte state ori din ţările de origine, în dauna dividendelor). Alţii care – din spirit de patriotism local – le-au depus la întreprinderile unde au lucrat, s-au înşelat deoarece din lipsa unui management corespunzător şi a haosului existent în ţară, nu numai că şi-au restrâns activitatea, dar unele au fost falimentate. (Opinia mea este că distribuirea cupoanelor s-a făcut în mod discriminatoriu, deoarece au primit câte un cupon şi tinerii ce aveau vârsta de 18 ani, la fel ca şi cetăţenii cu 30 – 40 ani vechime în muncă, care evident că şi-au adus contribuţia la crearea avuţiei naţionale. Deci era echitabil dacă în distribuirea cupoanelor se ţinea seama de vechime în muncă a fiecărui cetăţean).

Din presa centrală[172] rezultă că la sfârşitul sem. I 2007, din cele peste 5.000 de întreprinderi incluse în programul de privatizare în masă, în perioada guvernării premierului Văcăroiu, majoritatea au ajuns pe bursa electronică RASDAQ Bucureşti. Din acestea peste 1300 au fost delistate sau suspendate de-a lungul timpului, pentru motivul că au falimentat, au fost lichidate, dizolvate ori reorganizate din punct

---

[172] Ziarul Cotidianul din 24 iulie 2007 p14;

de vedere juridic. Alte 2337 întreprinderi au ieşit sau erau pe cale de-a ieşi de pe piaţa Rsdaq, devenind societăţi pe acţiuni de tip închis ori simple S.R.L.-un (Reamintim că numărul întreprinderilor existente în ţară a crescut de la cca. 1500 câte existau la 31 decembrie 1989, la peste 5.000 începând cu sem. ÎI 1990 după aplicarea Legii 15 /1990, când cele de interes naţional au devenit Regii Autonome, denumite ulterior Companii Naţionale şi a Legii 31/990 prin care celelalte au devenit societăţi comerciale). Singurii avantajaţi au fost cei care, şi-au depus cupoanele, în gospodărirea Fondurilor Proprietăţii Private (F.P.P) transformate pe parcurs în Societăţi de Investiţii Financiare (S.I.F; – ui), care le acordă anual dividende minime, acelora ce nu şi le-au valorificat pe piaţa financiară, prin vânzare la bursă. Cele cinci S.I.F.-un au rămas în memoria colectivă a cetăţenilor prin sediile şi automobilele luxoase, ce reflectă măsura bogăţiei şi puterii la care au ajuns administratorii acestora. Numeroasele escrocherii demascate de presă, cercetările penale nefinalizate, nu au avut nicio influenţă asupra conducerii S.I.F.-urilor, care continuă să le administreze şi în prezent. Începând cu anul 2008, acestea au procedat la constituirea provizioanelor, cauzate de deprecierea valorii de piaţă a acţiunilor deţinute în portofoliu. Înainte SIF-urile au înregistrat în evidenţa contabilă acţiunile la valoarea justă, respectiv la valoarea de piaţă. Diferenţa faţă de valoarea nominală sau valoarea la care au fost procurate, au înregistrat-o în rezerve la capitalul propriu, şi nu ca profit, deoarece acesta nu a fost materializat prin vânzare efectivă. Începând din 2009 au procedat la constituirea de provizioane din profit, ceea ce era o aberaţie, motiv pentru care Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare (CNVM) a dispus ca pseudopierderile să fie compensate din rezervele la capitalul social. Oricum, toate SIF-urile calculează activul net pe acţiune, în funcţie de valoarea de piaţă, cu corecţiile corespunzătoare, deci erau reflectate în bilanţ la valoarea justă, corectată. În asemenea situaţii, au fost obligate să recalculeze rezultatele şi să le reflecte corect în bilaţ, ceea ce dă dreptul posesorilor de acţiuni la dividende, ce li se cuvin.

De la început la conducerea instituţiilor respondabile cu privatizarea, a căror denumire a fost schimbată din: Fondul

Proprietăţii Private (F.P.S.) în Agenţia Pentru Administrarea Proprietăţii de Stat (A.P.A.S., iar din anul 2009 în Agenţia Pentru Valorificarea Activelor Statului (A.V.A.S.), s-au aflat persoane ce au avut calitatea de-a servi – prin vânzarea companiilor – în primul rând interesele partidelor din care au făcut parte, ei fiind numiţi pe criterii politice. Toate au adus imense prejudicii statului prin:

a) Curăţirea de datoriile acumulate înainte de vânzare;

b) Organizarea de licitaţii trucate, ori vânzarea fără licitaţii;

c) Amânarea nejustificată a privatizării unităţilor mari, care au acumulat datorii uriaşe, ce au redus şansele de privatizare;

d) Acceptarea unor facilităţi privind scutirea de obligaţiile fiscale şi sociale a unor coloşi precum DACIA Piteşti şi SIDEX Galaţi, ceea ce se traduce într-o discriminare a celorlalte societăţi comercile;

e) Neurmărira onorării angajamentelor de către investitori după privatizare (postprivatizare), care s-a materializat în reducerea capacităţilor, de producţie, schimbarea obiectului de activitatea, nerealizarea investiţiilor pentru dezvoltare, protecţia mediului şi neachitarea integrală a obligaţiilor sociale şi financiare.

Guvernele aflate la putere aveau ca obiectiv prioritar restructurarea şi privatizarea economiei, acţiune ce s-a desfăşurat şi la insistenţa Fondului Monetar Internaţional (F.M.I.), care condiţiona printre altele acordarea creditelor de înfăptuirea privatizării. Iar după declanşarea discuţiilor de aderare a ţării la Uniunea Europeană, restructurarea a fost impusă de reducerea accelerată, până la eliminarea totală a ajutoarelor acordate de stat tuturor agenţilor economici cu capital majoritar sau integral de stat. În asemenea condiţii industria a fost supusă unor presiuni, nemaiavând nicio şansă să rămână neprivatizată. În acest sens, a fost adoptată o lege şi alta de accelerare a procesului de privatizare, (ambele fiind modificate de mai multe ori), aceasta s-a desfăşirat lent şi cu mari pagube aduse statului şi interesului naţional. În toată perioada a fost neglijată activitatea de apărare a patrimoniului public al statului, împotriva acţiunilor distructive, privatizărilor dubioase, consecinţă a vidului legislativ şi lipsei de fermitate în aplicarea legilor existente. Astfel a fost acceptată cu bună ştiinţă scăderea producţiei şi la unităţile economice

performante, cu scopul diminuării valorii de piaţă, pentru a fi privatizate în condiţii tot mai avantajoase pentru potenţialii cumpărători. De asemenea în contractele de privatizare au fost incluse clauze de confidenţialitate, pentru a împiedica posibilitatea demascării ilegalităţilor comise de către cei ce le-au perfectat şi acceptat. Cea mai mare eroare comisă în proceul de privatizare a fost neurmărirea respectării prevederilor asumate de cumpărători prin contractele după privatizare (postprivatizare). Cu prilejul privatizărilor a fost acceptată cu deosebit de multă uşurinţă – de la început – pătrunderea pe piaţa românească a companiilor transnaţionale, care au pus stăpânire pe sectoarele şi societăţile cele mai importante ale economiei; ROMTELECOM, PETROM, DISTRIGAZ, ELECTRICA, BANCA COMERCIALĂ, BANCA DE DEZVOLTARE, BANCA AGRICOLĂ, industria siderurgică Sidex Galaţi Câmpia Turzii, Oţelinox Târgovişte, automobile DACIA şi Craiova. Toţi aceştia nu au venit în România cu scopuri filantropice, ci de a realiza profit. (Nu întâmplător un ţăran dintr-o comună din Câmpia Transilvaniei, renumită prin animalele de rasă, s-a exprimat ironic că acum s-a refăcut imperiul Austriac, care ne-a exploatat sute de ani, dar sub altă formă. Se pare că el a avut dreptate, deoarece austriecii sunt stăpâni azi pe B.C.R. Banca Agricolă, Petrom, câteva societăţi de asigurare şi alte obiective de importanţă majoră pentru economia naţională).

În agricultură s-a amplificat dezastrul de la un an la altul, concretizat prin distrugerea pepinerelor, livezilor de pomi fructiferi serelor, plantaţiilor amenajărilor piscicole, suprafeţelor irigate, concomitent cu stimularea importurilor de produse alimentare, care se realizau în ţară. Aşa cum s-a relatat în presa de specialitate[173] importurile masive de fructe, au falimentat pe mulţi producători autohtoni, deoarece în anii ’2003 şi 2004 au fost importate de 10 ori mai multe fructe decât au fost exportate. Situaţia s-a amplificat în anii următori, astfel în 2008 şi 2009 cca. 70 % din produsele alimentare au provenit din import, iar în 2010 procentul a crescut la peste 75%. Este incredibil că erau prezente pe piaţa românească mere din Polonia

---

[173] Revista Capital nr. 45 din 10 noiembrie 2005 p 30;

castraveţi şi roşii de seră din Turcia, morcovi, ţelină şi flori din Olanda, cartofi şi ceapă din Austria, şi Germania, salată verde din Italia.

Referindu-ne la etapele privatizării menţionăm că cea mai neagră perioadă a fost între 1996 – 2000, în timpul vestitei Convenţii Democrate. Relaţiile din interiorul acesteia au fost tensionate de la început, ajungând la punctul culminant în 1997, când Partidul Democrat – din care făcea parte şi D-l Traian Băsescu, actulul preşedinte, ce deţinea funcţia de ministrul transporturilor – a condiţionat ieşirea de la guvernare dacă nu va fi înlocuit premierul ţărănist Victor Ciorbea. Convenţia a dobândit victoria în alegeri atât ambiţiosului program de guvernare – ce urma să fie implementat de către cei 15.000 de specialişti, cu care se lăuda, pe care însă nu-i avea – cât şi promisiunilor privind restructurarea economiei, oprirea jafului, speculei şi corupţiei, cu scopul supravieţuirii populaţiei. Toate s-au dovedit vagi, deoarece în această perioadă s-au înregistrat peste 1.000 de privatizări eşuate, concretizate prin anularea contractelor perfectate de FPS. CDR-ul nu şi-a îndeplinit promisiunile privind restructurarea economiei deoarece a cedat nu numai presiunilor exercitate de sindicate, ci şi de către manageri care gestionau mecanismele de căpuşare ale societăţilor comerciale falimentare. Aşa au fost lăsate să dispară firme precum Semănătorea, din capitală Tractoul şi Autocmioane Braşov, COMTIM şi altele. Tot în timpul mandatului CDR, s-au prăbuşit în lanţ mai multe bănci, după ce guvernele anterioare FSN-PDSR le-au stors de bani, prin acordarea de credite clienţilor politici, pe care nu le-au restituit. Pierderile unora dintre ele au fost preluate de stat. Cel mai mare răsunet l-a avut falimentul BANCOREX, banca prin care se derula decontarea tuturor exporturilor în perioada comunistă. Odată cu falimentarea, statul a preluat la buget credite neperformante de 1, 8 miliarde $, restul, activităţilor fiind transferate la BCR. (Banca a fost falimentată contrar asigurărilor date de guvernatorul BNR D-l Mugur Isărescu, care a declarat la postul naţional de televiziune, că nu va permite să dispară această bancă. Domnia sa ar trebui să dea explicaţii şi chiar să fie tras la răspundere, măcar acum de ce a permis să dispară această bancă reprezentativă a sistemului financiar românesc). Falimentul Bancoop,

i-a lăstat păgubiţi pe cei 600 mii de clienţi cu 1, 5 miliarde $ puse pe seama directorului acesteia Gh. Danielescu fugit din ţară în SUA, de unde după ce a fost dat în urmărire generală prin interpol a fost repatriat şi condamnat doar la 2 ani şi jumătate de detenţie. Banca Internaţională a Religiilor, care aspira la statutul Băncii Varticanului, a provocat un prejudiciu de peste 100 milioane $, iar de la DACIA FELIX a rămas o pagubă de 160 milioane $. Tot în timpul guvrnării CDR a avut loc cea mai mare şi accentuată depreciere a monedei naţionale. Astfel de la un curs de 3200 lei/$ în noiembrie 1996, s-a ajuns la 7.000 lei în ianuarie 1997 şi la peste 30.000 în 2000. Tot în acea perioadă s-a înregistrat cel mai mare procent de şomaj din ţară, de peste 11%.

În timpul guvernării PSD, s-a instaurat o oarcere stabilitate politică asigurată de un partid puternic, cu membrii disciplinaţi conduşi de către Adrian Năstase, ce se afla în consens cu preşedintele ţării Ion Iliescu. (micile incidente dintre ei nu au fost afişate în exterior, aşa cum s-a întâmplat în legislatura următoare, dintre premierul Călin Popescu Tăriceanu şi preşedintele Traian Băsescu). În perioada 2000 – 2004, cursul Euro a crescut vertiginos încât s-a ajuns de la 19900 lei/e în 2000, la 40500 lei/ e, în 2004. În acest interval inflaţia a scăzut la 9, 7%, iar economia a cunoscut o creştere de la 2, 1% în 2000, la 8, 5% în 2004, care – după opinia analistului economic D-l Ilie Şerbănescu – este pusă pe seama eliberării cusului de schimb, dublată de reducerea impozitului pe profit realizat din activităţile de export, ceea ce a impulsionat exporturile, care au adus mai multă valută în ţară. Ori valuta a contribuit direct la reducerea deficitului bugetar. Guvernul PSD a aplicat în mod creativ legea descentralizării finanţelor publice adoptată de guvernarea CDR., prin care importante resurse financiare au rămas la autorităţile locale, în mod special la judeţe. Astfel s-a ajuns ca preşedinţii Consiliilor Judeţene să le distribuie discreţionar, atrăgând de partea lor loialităţi politice. Aşa s-a născut conceptul de „Baroni locali", ca exponenţi ai puterii locale corupte. Odată cu acest fenomen a apărut şi datoria pulică locală, urmată de emiterea de către autorităţile publice locale de obligaţiuni, garantate cu veniturile independente de bugetul centralizat. Tot în guvernarea PSD a apărut şi extinderea pe scară largă a creditului ipotecar, care s-a dovedit a fi

germenele viitoarelor creşteri economice şi al aşa-zisului „Bom Imobiliar", dar şi al crahului ce a urmat la scurt timp.

Câteva exemple semnificative vin să confirme modul cum au fost aplicate procedurile de privatizare în economia românească:

Întreprinderea de autoturisme DACIA din Piteşti, combinatele siderurgice din Galaţi şi Reşiţa, au fost privatizate prin cumpărarea pachetelor majoritare de acţiuni de către investitori străini. Tranzaţiile au fost acceptate fără preluarea datoriilor ce le aveau la acea dată şi cu mari înlesniri de la plata obligaţiilor faţă de stat, ce constau în scutirea o perioadă de 4 – 5 ani de plata T.V.A., a impozitului pe profit şi taxelor vamale aferente impoturilor. (înlesnirile acordate au fost cuprinse în Codul Fiscal). În acest context reamintim că guvernul CDR a privatizat în 2000 Combinatul Siderurgic Reşiţa, cu 4, 5 milioane $, ce a fost preluat de către firma americană Nobles Ventures, care a promis realizarea unei investiţii de 85 milioane $ în trei ani. Întrucât compania americană nu şi-a respectat angajamentul, guvernul P.S.D., care a urmat la guvernare între 2000 – 2004, a reziliat unilateral contractul. În acest caz investitorul american, a declanşat un litigiu prin care a cerut despăgubiri de 375 milioane $. Litigiul a fost câştigat de către România, după 6 ani, cu preţul a 5 milioane $ cât a costat apărarea printr-o firmă de avocatură. O situaţie similară este şi cea a combinatului Chimic Nitramonia din Făgăraş, unitate reprezentativă a industriei Chimice româneşti, care a fost cumpărată în 2003 de către compania Flechter Group din SUA, ce era controlată de un controversat om de afaceri turc, Faith Kaser. Licitaţia cu aceasta a fost câştigată în baza unor documente false. de Compania americană „S & T Oil Equipment and Machiney", care a dat statul român în judecată la Curtea de Arbitraj International de la Waschinton pentru rezilierea unilaterală a contractului de privatizare şi acuzaţii de expropriere abuzivă. Din informaţiile prezentate de presă**174**, se pare că litigiul – ce nu era finalizat la 28 decembrie 2010 – va fi pierdut de către ţara noastră, urmând să plătească despăgubiri în valoare de cca. 100 milioane e.

---

174 Ziarul Cotidianul din 22 mai 2007 p. 07;

Societatea cu profil metalurgic SOCOMET din Oţelul Roşu, a fost preluată de investitori italieni, care la privatizare au adus ca aport social în natură şi câteva grajduri de la fostele C.A.P.-un – evident fără animale – care nu aveau nimic comun cu laminatele din oţel ce constituia obiectul de activitate. Italienii, după ce au intrat în posesia pachetului majoritar de acţiuni, au redus din ce în ce producţia, au revândut unitatea altei firme tot din Italia, care prin valorificarea fierului vechi rezultat din dezafectarea activelor (hale şi utilaje) şi-a recuperat aproape în totalitate cheltuielile. La începutul anului 2010, din cei peste 5400 salariaţi existenţi în 1990, mai lucrau 380, care produceau oţel la un singur cuptor electric, retopind fierul vechi recuperat din halele dezafectate, proprietar fiind Mithal Stell Galaţi.

Societatea TRACTORUL din Braşov, după mai multe tentative de priviţizare, chiar cu promisiuni de acordare a altor înlesniri, a rămas tot în administrarea Agenţiei de Valorificare a Activelor Statului (A.V.A.S.) (instituţie ce a fost reorganizată în trim IV. 2006). Aici lucrau în trrim. ÎI 2007 cca. 1900 salariaţi, ce realizau în jur de 200 tractoare/an. Este deosebit de trist faptul că parlamentarii aflaţi la putere n-au reuşit să înţeleagă că ţara are nevoie de tractoare. Pentru a ajunge cu dotarea agriculturii la nivelul statelor membre ale actualei Uniuni Europene, unde revin cca. 30 ha, teren/tractor, noi am avea nevoie de peste 300 mii buc. tractoare, cantitate ce ar fi posibil să fie realizată în cca. 10 ani, dar numai în condiţiile utilizării integrale a actualei capacităţi de producţie. Din informaţiile reieşite din emisiunea televizată la începutul anului 2007, s-a desprins concluzia că grupuri de interese de tip mafiot, ar dori să lichideze societatea, să cumpere cele peste 160 h. teren – care fiind situat într-o zonă favorabilă, s-ar preta pentru construirea de locuinţe. Asemenea comentarii sunt de prisos! Potrivit informaţiilor oficiale societatea şi-a încheiata definitiv activitatea la începutul lunii aprilie 2007, când 1900 salariaţi au fost trimişi acasă, deoarece a intrat în lichidare voluntară la ordinul principalului acţionar A.V.A.S. Acesta a evitat pentru moment falimentul şi a încercat valorificarea prin vânzarea societăţii pe module funcţionale. Şansele de recuperare a datoriilor erau excluse deoarece nivelul acestora era de 793 milioane RON, în timp ce

valoarea previzionată a activelor era de cca. 156 milioane RON. (În acele momente, parlamentarii nu au înţeles că şi state ca Marea Britanie şi-au protejat de la falimentare unele companii ce au trecut prin dificultăţi financiare aşa cum a fost cazul în 1971 cu vestita companie ROLLS-ROYCE).

Uzina Constructoare de maşini Reşiţa – unitate reprezentativă a industriei Româneşti – unde se fabricau motoare până la 22.000 HP, pentru navele de mare tonaj, a fost preluată în 2003 de către un consorţiu format din firma elveţiană INEŢ şi asociaţia salariaţilor, în urma tranzaţiei de 13, 1 milioane €, pentru 60, 67% din titluri. La începutul anului 2010 firma INEŢ, deţinea 96, 39% din capitalul companiei.

Combinatul FORTUS Iaşi, în 28 iunie 2007 a fost preluat de la firma METALEXPORTIMPORT din Bucureşti de către Compania ROSATOMSTROI din Rusia pentru 5, 5 milioane €. Deoarece AVAS nu a urmărit îndeplinirea obligaţiilor asumate prin contract de către compania din capitală – care au expirat după scurgerea a 5 ani de la semnarea contractului – noul proprietar a dobândit libertatea de a schimba obiectul de activitate al celei mai reprezentative unităţi industriale din Iaşi. S-a ajuns astfel la situaţia ca la începutul anului 2008 de aici să fie disponibilizaţi toţi cei 1700 angajaţi, fiind trimişi în şomaj. Acţiunea a declanşat una din cele mai mari probleme sociale din Iaşi. Întrucât societatea deţine peste 140 ha. teren, la care se adaugă halele de producţie – în care lucrau 13.000 salariaţi înainte de 1989 – şi avea datorii de peste 1.000 miliarde RON, ANAF şi diverşi creditori au sechestrat bunurile şi există riscul ca să fie închisă definitiv.

În urma privatizărilor şi restructurărilor s-a ajuns ca în ţară foarte multe întreprinderi, ce se bucurau de renume înainte de 1989 să-şi restrângă producţia ori să fie închise aşa ca ex. vestita uzină AUTOBUZUL din capitală, ce reuşea să producă autobuzele şi troleibuzele pentru transportul urban şi extraurban de călători din întreaga ţară. (În acele vremuri din import erau aduse doar câteva sute de autobuze şi microbuze, ce se aflau în exploatare la întreprinderea de Transport Turism International, cu sediul în Bucureşti. Acestea erau folosite cu precădere pentru transportul delegaţilor, ce participau la

numeroasele congrese şi consfătuiri, ce aveau loc în capitală şi evident pentru deplasarea grupurilor de turişti străini ce ne vizitau ţara). După ce până în 2002 a acumulat datorii de 34, 2 miliarde lei vechi, la un capital social de 32, 4 miliarde lei şi după ce a fost ajutată de către A.P.A.S. cu 17, 2 miliarde lei, uzina a ajuns să fie scoasă treptat de pe piaţa românească de către primăriile marilor oraşe, care au preferat să aducă autobuze şi troleibuze de mâna a 2-a din import. Aşa se explică că potrivit celor relatate de presa de specialitate**175** reprezentanţii A.P.A.S. au declarat că societatea după toate ajutoarele primite rămâne cu o datorie de 5 milioane $, iar cu acest volum de datorii nu poate fi vândută decât ca afacere imobiliară. (Despre acest caz cu totul ieşit din comun, este incredibil ca tocmai în capitală – unde se află şi facultatea de autovehicule rutiere, precum şi cei mai mulţi analişti economici – a fost lăsată să dispară unica societate producătoare de mijloace de transport persoane din ţară. Pe toţi aceştia cât mai ales pe managerii ce s-au succedat la conducere din 1990, şi chiar pe muncitori i-au părăsit ultimele sentimente de patriotism şi mândrie profesională. Fenomenul este deosebit de trist, însă exprimă purul adevăr).

Prin aşa-zisele „restructurări", în loc să se asigure creşterea eficienţei economice s-a ajuns la majorarea costurilor, consecinţă a metodelor de organizare şi management inadecvate aplicate. Doar câteva exemple sunt reprezentative în acest sens:

a) Societatea Naţională a Căilor ferate Române (S.N.C.F.R.) prin restructurare a fost despărţită în 5 unităţi, astfel că au crescut costurile aferente cheltuielilor ocazionate de plata personalului administrativ şi de conducere, în timp ce volumul transporturilor de mărfuri a scăzut de câteva zeci de ori;

b) Societatea de producţie şi distribuţie a energiei electrice prin restructurare a fost divizată în: TERMOELECTRICA, HIDROELECTRICA ŞI NUCLEAROELECTRICA, iar cea de distribuţie în alte 5 unităţi, din care până la 31 decembrie 2009, 4 au fost privatizate cu capital străin;

c) Prin restructurarea industriei miniere, numai în perioada 1996 – 2000, au fost disponibilizaţi peste 160.000 minieri. Pe vremea

---

175 economic nr. 28 din 16-22 iulie 2003 p.14;

aceea consumul de energie electrică era redus datorită scăderii cererilor din industrie, consecinţă a opririi multor unităţi prin restructurare. Imediat după anul 2000, când consumul de energie electrică a început să crească, nemaiavând suficient cărbune pentru termocentrale s-a apelat la producerea energiei prin utilizarea cu precădere a hidrocentralelor. Folosind apa peste limitele normale, şi în mod deosebit a celor alimentate din lacurile de acumulare – s-a ajuns la scăderea debitelor de apă până la 150 m. Înălţime faţă de nivelul normal, fenomen ce era observat cu uşurinţă de către turiştii ce poposeau în preajma barajelor. În asemenea situaţii pentru a asigura necesarul de energie electrică s-a recurs şi la importul de cărbune din Polonia şi Ucraina, care evident era plătit pe valută în dolari sau Euro. Importatorii au susţinut cu vehemenţă importurile de cărbune şi pentru comisioanele grase ce le primeau de la exportatorii din ţările amintite.

După restructurarea industriei, foarte multe din fabricile existente au ajuns adevărate cimitire de fiare vechi bântuite de spectrele proletariatului. Exemplele sunt prezente în aproape toate centrele industriale în mod deosebit la Arad, Bocşa Română, Brăila, Bucureşti, Călan, Copşa Mică, Făgăraş, Hunedoara, Mediaş, Orăştie, Sibiu, Sighişoara, Tg. Mureş, Târnăveni, Reşiţa, Valea Călugărească şi altele care au devenit adevărate ruine prădate de hoţi, colecţionari de fier. În locul marilor uzine, ca urmare a încurajării oferite de guvernele aflate la conducerea ţării şi cu sprijinul comunităţilor locale au început să apară aşa numitele parcuri industriale. La sfârşitul trim. IV 2010, existau 49 astfel de parcuri, în care îşi desfăşurau activitatea 760 operatori economici, ce dispuneau de 37.000 angajaţi. În prezent există o dorinţă a investitorilor de a-şi dezvolta afacerilor în cadrul parcurilor industriale, motiv pentru care apreciem că este necesară modificarea legislaţiei existente în sensul acordării mai multor facilităţi şi sporirii autonomiei comunităţilor locale în adoptarea deciziilor cu privire la organizarea parcurilor. În acest context reamintim că unul din vectorii principali ar fi parteneriatul public-privat, definit de de legea existentă şi al 2-lea ar fi incubatorul de afaceri, ce există de ceva vredme, care însă trebuie pus în

concordanţă deplină cu legea parteneriatul public-privat.

Din informaţiile oficiale[176], rezultă că începând cu 14 aprilie 1997, odată cu adoptarea Ordonanţei de Urgenţă nr. 9, până la sfârşitul trim. I 2003, au fost disponibilizaţi 1, 2 milioane de români, cărora le-au fost plătite salarii compensatorii de cca. 20 miliarde lei vechi[177]. Numai disponibilizările din 2003 – efectuate la presiunea exercitată de Fondul Monetar Internaţional (F.M.I.) au costat 7.000 de miliarde lei. Aşa numita restructurare a economiei susţinută cu foarte multă ardoare de către cei aflaţi la guvernare, a condus la scăderea numărului de salariaţi de la 8300 mii câţi erau în 31 decembrie 1989, la 4780 mii existenţi la începutul trim. III 2007 şi la 4370 la începutul trim. IV 2010, contribuind la creşterea numărului de şomeri, care au ajuns la cca. 680 mii – cu tendinţă de creştere – în timp ce înainte de 1989 nu existau aşa ceva. Costurile indirecte asupra salariilor suportate de angajatori erau în trim. IV 2009 de 47, 5%, comparativ cu 15% cât se practicau în 1989. (această povară fiscală este pusă pe seama scăderii numărului de contribuabili, deoarece resursele financiare pentru şomaj, asigurările de sănătate, accidente de muncă şi pensii au crescut şi trebuie suportate de către cei aflaţi în câmpul muncii).

Încă din anii ’2001 – 2002 tot mai mulţi români au plecat la muncă în Spania, Italia Grecia, Germania şi alte ţări. La începutul anului 2008 numărul acestora era de peste 4 milioane. Ei au trimis în ţară importante sume de bani astfel: în 2003: 124 milioane $; în 2004: 132 mil; în 2005: 4733 mil; în 2006: 6718 mil; în 2007: 8542 mil; în 2008: 9381 mil; în 2009: 4928 mil. iar pentru 2010 se estimează că vor trimite cea… 3800 milioane. Aceste sume reprezentau o componentă importantă a finanţării deficitelor bugetare.

Informaţiile privind evoluţia producţiei industriale, realizate în 2004, comparativ cu anii 1938, 1950, 1970 şi 1989 sunt menite să confirme stadiul de dezvoltare şi evoluţie a economiei, aşa cum rezultă din macheta următoare:

---

[176] Adevărul economic nr.9 din 3-9 martie 2004;
[177] Ziarul Curierul Nţional din 14 aprilie 2003 p. 6;

Produse U/M 1938 1950 1970 1989 2004

...

Energie electrică din care mil. kw. 1130 2113 35088 75834 56482

— Hidroelectrică; mi-l kw. 98 1944 3231 63222 34421

— Termoelectrică mil.kw. 148 169 2773 12629 16513

2. Cărbune extras mii to. 2826 3893 20835 66462 32963

3. Huilă mii to. 2264 2733 8037 11583 3016

4. Cărbune brun mii to. 273 811 1404 53980 220

5. Ţiţei extras mii to. 6594 5047 13377 9173 5462

6. Benzină mii to. 1529 1502 278 6 6074 4292

7. Motorină mii to. 850 1731 5049 8435 3947

8. Gaz metan mil. m.c. 3111 2057 19971 21222 13247 ([1]

9. Gaze asociate mil. m.c. 820 1865 5338 10789 x

10. Fontă mii to. 133 320 4110 9052 4244

11. Oţel mii to. 284 555 6517 14415 6076

12. Aluminiu mii to. – 104 611 229

13. Plumb mii to. 545 8584 43761 24908 25

14. Zinc mii to. – 4786 49903 29849 53

15 Aparate radio mii buc. – 40 455 590 – 16... Televizoare mii buc. – 280 511 76

17. Excavatoare bucăţi – 738 953 8

18. Locomotive electrice bucăţi – 34 39 – 19. Vagoane marfă bucăţi 271 1875 8218 11279 362

20. Vagoane călători bucăţi – 40 97 203 6

21. Autoturisme de oraş mii buc. – 16 126 99

22. Autobuze mii buc. – 2073 1404 2 23... Troleibuze bucăţi – 15 164 1

24. Autocamioane bucăţi – 35018 13315 27

25. Ciment mii to. 585 1125 7966 13265 239

26. Var mii to. 151 220 2011 4078 938

27. Carne mii to. 170 140 425 686 10

28. Preparate din carne mii to. 7 10 104 276 4

29. Lapte mii hl... 305 3692 5687 1577

30. Brânzeturi tone... 9981 68178 81604 53

31 Zahăr mii to. 95 87 377 693 506
32. Bere mii hl. 510 1633 4375 10573 14406
33. Vin mii hl… 3873 4493 4632 7071
34. Produsăe din tutun mii to. 11 15 27 33 35

Notă (1) Cifra cuprinde şi gazele asciate.

Din macheta prezentată rezultă clar evoluţia negativă a producţiei, consecinţă directă artestructurării economiei, şi modului defectuos în care a fost gestionată ţara. Amestecul direct al unor factori politici în procesul de privatizare aşa cum a fost relatat de presa centrală[178], cu privire la ROMAERO Bucureşti, când însuşi ministrul industriei din perioada 2004 – 2005 Codruţ Sereş a furnizuat date secrete spionului bulgar Stamen Stancev, care era interesat de preluarea acestei unităţi de către compania americană Jetran International Ltd. specializată în închirierea de avioane secând-hand. (Preluarea nu a avut loc, deoarece ministrul, s-a opus şi a redirecţionat suma de 220 milioane lei, ce era destinată retehnologizării societăţii ROMAERO, către alt domeniu.)

Perioada de tranziţie – aşa cum reflectă statisticile oficiale – a fost caracterizată printr-o scădere drastică a exporturilor. Fenomenul este prezent în economie începând din anii 1992 – 1993, când importurile au depăşit volumul exporturilor, situaţie amplificată de la un an la altul încât la nivelul trim. III 2010 deficitul balanţei comerciale a fost de peste 4, 07 miliarde e, iar datoria externă pe termen mediu şi lung era la 31 august 2010 potrivit informaţiilor oficiale era de 179324, 4 milioane RON.

Situaţia existentă este pusă pe seama următorilor factori:

a) Desfiinţării întreprinderilor de comerţ exterior, singurele structuri ce dispuneau de personal calificat, cunoscător al limbilor străine şi care aveau cunoştinţe de potenţialul pieţii mondiale;

b) Scăderii drastice a producţiei indigene, ca urmare a democraţiei greşit înţelese şi aplicate. (Timp redus de muncă, management neperformant, lipsa resurselor financiare, neacordarea

---

[178] Ziarul Cotidianul din 22 aprile 2007 p.08;

atenţiei cuvenite calităţii, nealocarea de resurse financiare investiţiilor din infrastructură, învăţământ sănătate);

c) Oferirea la export a unor produse cu valoarea adăugată redusă, care încorporează inteligenţă puţină, dar materii, materiale multe şi costisitoare;

d) Existenţa condiţiilor extrem de permisive pentru accesul la valută şi la importuri de tot felul, ce au făcut concurenţă produselor româneşti şi altele. (Merită să readucem în atenţia cititorilor că imediat după 1990 au plecat peste hotare – evident cu suportarea costurilor în valută – foarte mulţi dintre cei care înainte de 1989 nici nu visau să ajungă la Paris, Londra sau Madrid, precum muzeografi, artişti plastici, funcţionari publici şi bineînţeles parlamentarii, care au ajuns şi în ţările din America latină să se documenteze cum se aplică acolo democraţia).

În agricultură privatizarea s-a realizat prin restituirea terenurilor foştilor membrii ai C.A. P. şi desfiinţarea I.A.S.-urilor. Prin modificările şi completările aduse de mai multe ori la Legea 18/1991 privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, au fost restituite iniţial până la 10 ha. de pădure, ca prin modificările aduse în 2005, s-a deschis calea restituirii integrale a pădurilor. Prin aceste acţiuni au fost corectate uriaşele abuzuri din perioada comunismului, însă s-au creat numeroase nemulţumiri şi distorsiuni în societate, aşa cum sunt: erori şi abuzuri săvârşite de comisiile locale însărcinate cu atribuirea drepturilor de proprietate asupra terenurilor şi de unii primari ca urmare a lipsei de transparenţă, s-a ajuns ca la sfârşitul trim III 2010 să existe peste 50 mii de procese aflate în curs de soluţionare la instanţele de judecată din întreaga ţară. În urma privatizărilor din agricultură – care încă nu au fost încheiate până la sfârşitul anului 2010 – suprafaţa medie de teren aflată în posesia uneia din cele peste 284 mii de gospodării (ferme) era de 3, 83 ha. Fărâmiţarea în aşa măsură a terenurilor, este contrară tendinţelor manifestate pe plan mondial, unde devin rentabile fermele care deţin de la 15 – 20 ha. În sus. Fenomenul este simplu de explicat: pe suprafeţele mici nu se pot aplica tehnologiile moderne, nefiind posibil a fi lucrate mecanizat şi deci nu se pot obţine recolte similare cu cele

de pe loturile mari.

Între guvernele aflate la conducere, începând din 1992, a existat o adevărată întrecere în privinţa privatizărilor, unul fiind mai performant decât cel precedent, astfel:

Guvernul condus de Niculae Văcăroiu, aflat la putere în perioada 1992 – 1996, a reuşit să privatizeze doar hotelul Intercontinental Bucureşti, care a fost preluat de către o societate din care făcea parte: defuncta BANCOREX, Institutul Român de Investiţii şi STAR LIDO, iar în prezent acţionar majoritar este R.H.I.C. Holding Luxemburg;

În perioada 1996 – 1998 a guvernului condus de Victor Ciorbea au fost privatizate;

— ROMCIM, preluat de LAFARGE din Franţa cu 200 milioane $;

— OŢELINOX Târgovişte, a fost preluat de către Samsung Deuschland pentru 200 milioane $;

— ARCTIC Găeşti, a fost achiziţionat de către companiae ARCELIK din Turcia pentru suma de 25 milioane $;

— TEPRO Iaşi a fost achiziţionată de către compania Zelezarny Veseli din Cehia, contra sumei de 3145, 7 mii $;

— ASIROM, a fost privatizată în 1998, când prim-ministru era Radu Vasile, preşedintele FPS Sorin Dimitriu şi ministru de finanţe Daniel Dăianu. Din această privatizare statul nu a încasat niciun leu, deoarece în acele circumstanţe determinate de hiperinflaţia anilor ’90, societăţile bancare şi cele de asigurări, erau nevoite să-şi majoreze capitalul social. În asemenea condiţii FPS-ul a avut de ales, fie a vinde cele 70% din acţiuni fie a aplica majorarea de capital social, prin care ar fi pierdut participarea – fiindu-i interzisă prin lege – controlul companiei. În luna martie 1988, Consiliul de Administraţie al FPS a aprobat majorarea capitalului soial, al ASIROM, acţiune prin care statul şi-a diminuat cota de participare de la 70% la 26%, cu consecinţa suplimentară a pierderii interesului investitorilor străini faţă de cea mai mare societate de asigurări din România. În luna august 1998 Comisia Naţională a Valorilor Imobiliare (CNVM), a avizat favorabil plasamentul privat, iar la 26 septembrie 1998, Consiliul de Administraţie al ASIROM, a acceptat subscripţia şi efectuarea vărsămintelor. Procesul de selecţie a investitorilor a fost lipsit de

transparenţă, cu exccepţia celor iniţiaţi, nimeni nu cunoaşte cum au fost selecţionaţi cei patru investitori, care au plătit fiecare câte 4496700 de acţiuni, aceştia fiind: INTERAGRO SA, RAFINĂRIA ASTRA ROMÂNĂ, SA, BANCA AGRICOLĂ şi SIF Oltenia în realitate cei patru au fost doar trei deoarece primele două societăţi aveau acelaşi acţionar majoritar pe omul de afaceri Ioan Nicolae.

În perioada guvernului condus de Radu Vasile, 1998 – 1999 au fost privatizate;

— ROMTELECOM, prin preluarea de către grupul O.T.E. din Grecia, pentru suma de 675 milioane $, iar din 2003 grecii deţin 54% din acţiuni. Privatizarea s-a efectuat în două etape. În anul 1998, guvernul a obţinut 337, 5 milioane $ pentru 21% din acţiuni, iar alte 337, 5 milioane au fost vărsate în contul ROMTELECOM pentru o majorare de capital care l-a favorizat pe cumpărătorul grec OTE să deţină o cotă de 35% din acţiuni (au evaluat societatea la 2 miuliarde $. În acel moment partea română s-a angajat să menţină imp de 5 ani monopolul comunicaţiilor prin fir, să nu vândă alte acţiuni fără acordul OTE, să acorde companiei o licenţă de telefonie fixă şi una mobilă. În acelaşi timp OTE s-a angajat ca într-un termen de patru ani să dubleze valoarea în dolari a acţiunilor ROMTELECOM. Însă pentru a-şi îndeplini obligaţia asumată OTE a solicitat şi a obţinut dreptul de uzufruct pentru încă 16% din acţiuni, adică să deţină majoritatea în AGA în condiţiile şedinţelor ordinare – nu şi în cele extraordinare – fără dreptul la dividende aferente celor 16%, iar hotărârile strategice să fie adoptate prin consens. După cinci ani a avut loc etapa a 2-a, când guvernul român, în fruntea căruia se afla Adrian Năstase, a cedat controlul ROMTELECOM, la OTE, prin majorare de capital făcută doar de OTE, care în schimbul a 242 milioane $, a obţinut proprietatea şi a celor 16% din acţiuni pe care le aveau ca uzufruct. Atunci pentru imaginea publică s-a efectuat şi o tranziţie prin care guvernul a vândut 3% din acţiuni cu 31 milioane $. În felul acesta în 2003 s-a încasat pentru o acţiune numai jumătate din preţul anului 1998. De aici rezultă clar că şi această privatizare a fost realizată într-un mod extraordinar de păgubos pentru ţară. (Cu acest prilej reamintim cititorilor că până în 2005, compania OTE a mărjarat tarifele

convorbirilor telefonice în 34 reprize);

— DACIA Piteşti, prin preluarea de către compania RENAUT din Franţa, pentru suma de 270 milioane $;

— BANCA ROMÂNĂ DE DEZVOLTARE, care a fost preluată de SOCIÉTÉ GENERALE din Franţa pentru suma de 200 milioane $;

— BANC POST a fost preluată de către General Electric Capital Corpopration şi Banco de Investimento, contra sumei de 93 lilioane $;

d) În perioada guvernului condus de Mugur Isărescu 1999 – 2000 au fost privatizate:

— RAFINĂRIA PETROMIDIA Năvodari, preluată de către Rompetrol Grup Bv Roterdamm pentru 615 milioane $. Contractul de privatizare a fost perfectat în 31 decembrie 2000, când s-au luat în calcul 2 $ americani/acţiune, ceea ce corespundea cu 50517620 $. Plata acestora s-a efectuat în trei rate anuale: a fost asumată plata integrală a datoriei companiei, adică 225 milioane $, plus 325 milioane pentru care PETROMIDIA obţinuse eşalonări la plată de la creditorii BANCOREX şi Ministerul Finanţelor (pentru creditul CHASE MANHATTAN, pentru obligaţia creanţe EGIPT-IRAN şi pentru alte obligaţii); aport de capital social în valoare de 205 milioane $, din care 55 milioane pentru investiţii tehnologice; 20 milioane pentru investiţii în domeniul protecţiei mediului. În februarie 2001, după ce a achitat prima rată ROMPETROL a intrat în posesia acţiunilor, dar nu a plătit niciodată datoriile istorice, ci numai obligaţiile curente. Guvernul ce a urmat – după perfectarea contractului – condus de Adrian Năstase, a acceptat convertirea datoriilor istorice în obligaţiuni, cu scadenţă la şapte ani şi cu opţiuni numai pentru debitor. La data tranzaţiilor valoarea combinatului era de 1, 2 miliarde $, iar valoarea de piaţă în 2000 de 0,8-0,9 miliarde $, în timp ce preţul acceptat de cumpărător a fost de 0,8 miliarde $. După scurgerea a 10 ani de la perfectarea tranzaţiei, statul a constatat că a cedat combinatul pentru doar 105 milioane $. (în faţa unor astfel de tranzaţii afirmăm noi că orice comentariu este de prisos, cu atât mai mult cu cât trebuie avut în vedere că acest colos este patronat de controversatul om de afaceri Dinu Patriciu, care a declarat public de mai multe ori la televiziune, că el nu a făcut afaceri inechitabile cu statul). Pentru informarea

completă a cititorilor prezentăm succint evoluţia acestei afaceri şi factorii implicaţi, aşa cum rezultă dintr-o publicaţie de specialitate[179]:

— În 24 februarie 2003 guvernul Năstase a aprobat conversia în obligaţiuni a întregii datorii pe care compania o avea la bugetul statului, inclusiv a unor taxe ce nu puteau fi amânate la plată, deoarece intrau în categoria celor de natura „stopajului la sursă". Cuantumul acestora era de 603 milioane $. Pentru întreaga sumă compania Rompetrol Rafinare a emis obligaţiuni cu scadenţa la 20 ani, perioadă în care compania ar fi plătit statului doar dobânda aferentă, restul urmând să fie plătite la scadenţă. Guvernul a lăsat la decizia companiei de a plăti în bani datoria peste 20 ani sau în acţiuni printr-o nouă conversie de această dată a obligaţiunilor în acţiuni;

— În 24 august 2004 prin Ordonanţa de Urgenţă a a Guvernului Năstase a fost redusă scadenţa obligaţiunilor la şapte ani, în loc de 20 ani;

— În 7 februarie 2005, Camera Deputaţilor – cu majoritate de voturi şi doar 10 împotrivă, precum şi 12 abţineri – a aprobat proiectul de lege;

— În 8 februarie 2005, proiectul de lege este trimis la comisia de mediere, deoarece Senatul şi Camera Deputaţilor au aprobat în forme diferite articolul ce se referea tocmai la conversia efectivă în cei 7 ani;

— În 9 martie 2005 Comisia de mediere înclină spre varianta Camerei Deputaţilor, care prevedea, în plus faţă de varianta Senatului, ca în termen de 60 zile de la promulgarea legii convenţia de emisiune va fi reanalizată de guvern;

— În 22 martie 2005 Plenul Camerei Deputaţilor aprobă raportul comisiei de mediere cu doar 12 abţineri, fără niciun vot împotrivă;

— În 6 aprilie 2005 a fost promulgată legea de către preşedintele Traian Băsescu, care a intrat în vigoare începând cu 8 aprilie acelaşi an.

---

[179] Ziarul BURSA din 14 septembrie 2010 p.13;

În această controversată tranzţie au fost implicate următoarele persoane:

— Călin Popescu Tăriceanu, în calitate de premier, în perioada 2004 – 2008. El a deţinut funcţia de membru în consiliul de administraţie al companiei Rompetrol Dowsttream în perioada 18 februarie 2003 – 16 martie 2004. Retragerea lui din această funcţie cu numai două săptămâni înainte de listarea la bursă a acţiunilor Rompetrol, soldată cu un dosar penal pentru manipularea bursieră a ridicat numeroase întrebări privind implicarea lui în tranzaţii bursiere din poziţia de persoană iniţiată. În 15 aprilie 2004, el a vândut acţiuni la bursă în valoare de 15 miliarde lei, deşi numele său nu a fost implicat în dosarul voluminos, în care apar numele lui Vreştoy Atila, Dinu Patriciu, Camelia Voiculescu (una din fiicele lui Dan Voiculescu), Sorin Pantiş, Sorin Roşca Stănescu. Firma de brokeraj prin care s-au realizat majoritatea tranzacţiilor a fost TVM, controlată de Verestoy Atila şi Dinu Patriciu;

— Teodor Atanasiu. Fost ministru al apărării şi preşedinte ăla AVAS… El a fost membru în Consiliul de Administraţie al PALPAS SA, în perioada 11 august 2003 – 21 decembrie 2004, timp în care compania din Sibiu era controlată de către Dinu Patriciu. În perioada când a fost şef la AVAS, compania Petromidia a ieşit din monitorizarea postprivatizare, ceea ce i-a înlesnit lui Dinu Patriciu vânzarea companiei către kazahi;

— Mihai Tănăsescu, fost ministru al finanţelor în guvernul condus de Năstase. El a iniţiat ordonanţa pentru conversia datoriilor Rompetrol în obligaţiuni;

— Adrian Năstase, fost premier în mandatul căruia a fost aprobată ordonanţa pentru conversia datoriilor în obligaţiuni;

— Parlamentarii PSD; PNL şi PDL, pentru că în anul 2005 au votat legea prin care au lăsat la latitudinea companiei Rompetrol să aleagă modul cum îşi va achita datoriile către stat, deşi reprezentau interesele cetăţenilor, nu doar pe cele ale acţionarilor;

— Preşedintele Traian Băsescu, pentru că a acceptat forma proiectului de lege, fără să uzeze de dreptul constituţional de a-l restitui, pentru a fi rediscutat, astfel ca statul să poată să-şi recupereze

prejudiciul. (Această tranzacţie este un model, cum nu se poate mai negativ din care rezultă modul superficial în care a fost înstrăinată o parte din avuţia naţională, creată prin truda celor mulţi. Abia în urma lecturării acestor texte, românii îşi pot da seama de ce nu avem resurse financiare pentru construirea de autostrăzi, repararea şcolilor şi spitalelor);

— COMBINATUL SIDERURGIC Reşiţa, preluat de compania americană Nobles Venture, contra 4, 54 milioane $, care nu a făcut nicio investiţie şi combinatul a fost preluat cu 1 € de către germanii de la SINARA;

e) În perioada guvernului Adrian Năstase 2000 – 2004, au fost privatizate:

— BANCA AGRICOLĂ, preluată de Raiffeisen Bank din Austria, contra sumei de 52 milioane $;

— RAFINĂRIA ASTRA, Ploieşti preluată de grupul Nova Trade pentru 45, 5 milioane $;

— ARO Câmpulung, preluată de compania americană Gross Lander din SUA, pentru doar 0,02 $/acţiune;

— PETROM, societate cu mare tradiţie, cu personal foarte bine calificat şi cu peste 70.000 de angajaţi, a fost privatizată prin preluarea a 51% din acţiuni de către compania O.M.W. din Austria, care avea doar 5.000 de angajaţi şi o cifră de afaceri net inferioară. Suma plătită a fost de 1, 4 miliarde e. Despre această privatizare, ministrul economiei şi comerţului din perioada 2004 – 2008 Varujan Vosganian a declarat – aşa cum s-a publicat în presa centrală[180] – că va cere A.V.A.S. să anuleze contractul de privatizare, deoarece manifestă neîncredere privind corectitudinea în care a fost efectuată. Declaraţia pare ciudată şi fără sens, deoarece atât A.V.A.S. cât şi reprezentanţii PETROM îl contrazic pentru motivul că societatea austriacă, şi-a îndeplinit până la data respectivă toate obligaţiile asumate prin contract. Referindu-se la această privatizare, analistul german Wilfried Lang a declarat într-un interviu acordat unui cotidian central de largă

---

[180] Ziarul Adevărul din 1 septembrie 2007 p 6;

circulaţie[181], că O.M.W.-ul şi-a reuperat investiţia făcută doar în doi ani. Afirmaţia lui se bazează pe declaraţia unui reprezentant al firmei austriece, care într-un comunicat de presă a arătat în sem. I 2005 compania sa a realizat un profit de 693 milioane e. În urma acestei privatizări statul român a pierdut şi din încasarea redevenţelor cuprinse între 2 – 13 % din valoarea producţiei, comparativ cu alte state, care încasează redevenţe până la 80%. (În acest cadru nu este lipsit de interes să ne exprimăm opinia că ieşirea ţării noastre din criză, se poate accelera şi prin majorararea redevenţelor de la cei care au perfectat contracte de închiriere a terenurilor aparţinând de Domeniile statului);

— RAFO Oneşti, a fost preluată de controversatul om de afaceri Corneliu Iacubov, contra sumei de 7, 5 milioane de $. Acesta abia în 16 noiembrie 2010, după procese îndelungate a fost condamnat la 7 ani şi 6 luni de închisoare pentru mai multe abateri grave de la disciplina financiară. Cazul este ieşit din comun, deoarece se remarcă prin faptul că inculpatul a fost achitat în 2008 de către Tribunalul Bucureşti, dar în urma recursului înaintat de procurorii DIICOT, Curtea de Apel Bucureşti a admis recursul şi în 18 noiembrie 2010, a decis, că omul de afaceri Iacubov se face vinovat pentru prejuidicierea RAFO Oneşti cu 24 milioane lei. El va trebui să restituie Rafinăriei 18 milioane lei şi să suporte 6.000 lei cheltuielile de juedecată;

— COMBINATUL SIDERURGIC SIDEX Galaţi, ajuns la concernul MITTAL din India pentru 500 milioane $;

— Cele două distribuţii de Gaze naturale DISTRIGAZ SUD ŞI DISTRIGAZ NORD au fost preluate de către Gaz de France şi e' ON din Germania pentru 128 şi respectiv 125 milioane $. Ambele companii au suportat iniţial acoperirea unor pagube, însă au avut grijă să majoreze tarifele la gazele naturale, încât tot mai mulţi consumatori – nu numai din mediul rural, ci şi de la oraşe – au trecut la consumul de lemne pentru încălzire. (Începând cu 1 iulie 2007, aşa cum relata presa locală[182] furnizarea şi distribuţia gazelor naturale la E'ON GAZ

---

[181] Ziarul Adevărul din 26 aprilei 2006 p B4;
[182] Ziarul Tribuna Sibiului din 4 iulie 2007 p2;

ROMÂNIA a fost separată în: E'ON GAZ, specializată în furnizarea gazelor naturale şi E'ON GAZ, specializată în distribuţia gazelor, printr-o reţea de peste 18300 km., în cele 22 judeţe din nord estul ţării. Ambele societăţi au sediul în Tg. Mureş. E'ON GAZ mai deţine din 2009 şi ELECTRICA Moldova). Compania şi-a propus ca în perioada 2008 – 2012 să investească cca. un miliard de RON pentru a-şi optimiza costurile. Între măsurile preconizate a fi aplicate unele se referă la reducerea numărului de angajaţi cu 31%, respectiv de la 7950, câţi existau la 31 martie 2008, la 5550 în 2011. La data de 15 iulie 2004 când DISTRIGAZ SUD a fost preluat de Gaz de France, opera furnizarea a peste 31% din totalul gazelor consumate în ţară, ceea ce era echivalent cu 5, 6 miliarde m. e de gaze, deservind prin cele 2, 8 milioane puncte de ardere peste 860 mii consumatori şi o populaţie de peste 11 milioane de persoane din zona de sud a ţării;

— ALRO Slatina. În momentul declanşării procesului de privatizare, nu avea nicio datorie. Pentru cumpărare au depus scrisori de intenţie 18 companii din lume precum PECHINEY din Franţa, ALCAN din Canada, ALCOA din SUA, NORDS-HYDRO din Norvegia. La acea vreme valoarea ALRO era potrivit consultanţilor străini era de 450 – 500 milioane $. Iar statul deţinea 54%. din acţiuni. D-l Adrian Năstase în calitate de premier, a decis ca ALRO să fie scoasă din programul cu Banca Mondială, să nu mai vândă pachetul de acţiuni ale statului şi să cedeze controlul printr-o majorare de capital social. Cu toate că reprezentanţii Băncii Mondiale au protestat în repetate rânduri, a acceptat singura concesie ca majorarea de capital social să fie urmată imediat de vânzarea directă a 10% din acţiuni. La 30 aprilie 2002 a fost semnat contractul, prin care s-a cedat controlul ALRO în schimbul a 11, 4 milioane $, ceea ce înseamnă mai puţin decât stabiliseră consultanţii străini. Ruşii proprietari ai grupului Marco au preluat compania ALRO cu numai 160 milioane $;

f) În perioada de guvernare a premierului Tăriceanu din 2004 – 2007, până intrăm. III 2007 au fost privatizate următoarele:

— BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ, a fost înfiinţată la 1 decembrie 1990 şi lansată pe piaţă începând cu 1991, prin preluarea activităţilor comerciale de la BNR, s-a dezvoltat treptat, iar în 1999 a

preluat o parte din portofoliile fostei BANCOREX. În 2005 a fost preluată de ERSTE BANK din Austria – cu cele câteva zeci de sedii noi ultra moderne cu tot, în care funcţionează 667 unităţi cu peste 2000 bancomate, construite pe seama profitului realizat din dobânzile exagerat de mari încasate de la clienţi, suportate în mod indirect de contribuabili – pentru suma de 3, 75 miliarde e, reprezentând 69, 3% din acţiuni. Înaintea privatizării – aşa cum relata presa de specialitate banca a fost evaluată de echipe complexe de consultanţi de la compania DELOITTE, prin DELOITTE TOUCHÉ România şi ROTHSCHILD, care cunoşteau bine mediul de afaceri din România, unde intermediaseră numeroase tranzaţii şi cunoşteau modul de lucru al statului, căruia i-au fost consultanţi cu ani în urmă. De asemeni Erste Bank a apelat şi la alte companii mai mici, iar evaluarea părţii de retail şi de resurse umane, cât şi pentru întregul suport logistic în perioada tratativelor şi de pregătire a planului de privatizare, a apelat la MURRAY ALEXANDER AND COMPANY (local Financial Advisers ai băncii). În timp ce partea de imagine ce putea apărea în ţară, a fost încredinţată la SYNERY COMUNUNICATIONS. În timpul evaluării, echipele au colaborat între ele. Informaţiile culese au fost corelate cu intenţiile de dezvoltare ale ERSTE BANK şi transpuse într-un plan de afaceri cu fundamentarea costurilor aferente. După câştigarea tranzaţiei, toţi membrii echipelor de evaluare au primit prin telefoanele mobile mesajul: WE WON (am câştigat), precum şi comisioane de câteva milioane de $. (Din cele relatate succint, se poate constata cu uşurinţă, cum a fost scrisă istoria privatizării celei mai mari şi mai puternice bănci din România, în care au activat cei mai buni finanţişti, care acum şi-au pierdut puterea de decizie în favoarea austriecilor. Ei au rămas doar cu comentariile prezentate la posturile de televiziune în acele întâlniri până la ore târzii. Faţă de această tristă realitate un număr tot mai mare de compatrioţi sunt indigaţi numai pentru repatrierea în Austria a cca. 2 – 300 milioane e din profit, bani care puteau să rămână în ţară unde avem atât de multe domenii de finanţat);

— ELECTRICA MUNTENIA SUD ŞI ELECTRICA DOBROGEA au fost preluate pentru sumele de 820, respectiv 540 milioane e de către

ENEL Italia, (care mai deţine şi ELECTCA BANAT preluată în 2005). Aşa cum s-a relatat în presa centrală Comisia Europeană anchetează privatizarea Electrrica Muntenia Sud – la care au fost achiziţionate pachetul de 67, 5% din acţiuni – deoarece au suspiciuni că statul a păstrat prin contractul de privatizare dreptul de veto, clauză care ar încălca prevederile comunitare;

— Societatea automobile Craiova, preluată în trim III 2007 de compania americană FORD cu suma de 57 milioane e, care a devenit acţionar majoritar începând cu luna martie 2008. La începutul anului 2010, potrivit informaţiilor oficiale**183**, compania avea un capital social de 39, 78 milioane lei, divizat în 18, 94 milioane de titluri, cu valoarea nominală de 2, 10 lei. La aceiaşi dată noul proprietar deţinea peste 97% din acţiuni. (Primele autovehicule produse în întregime aici sunt din modelul Ford Tranzit Connect, care va fi înlocuit, începând din 2011 cu modelul B – Max, ce va fi construit pe platforma modelului Ford Siesta.

Începând din 2013 fabrica de la Craiova va produce cca. 350 mii automobile şi peste 350 mii motoare pe an);

— Societatea ROMAN din Braşov – care înainte de privatizare a trecut prin momente deosebit de dificile – a ajuns la 1200 salariaţi, din cei peste 27.000 cât avea în 1989. După preluare de către omul de afaceri Ion Nicolaie, presa relata ca un eveniment îmbucurător că a început să producă autobuze, lansatoare de rachete, autovehicule speciale ca: cisterne, gunoiere, maşini pentru intervenţii la incendii şi mai nou tractoare;

— Vestita uzină ELECTROPUTRE Craiova, a fost achiziţionată la începutul lunii noiembrie 2007, cu 23 milioane e, echivalentul a 62, 82% din acţiuni, de către compania AL ARABĂ din Arabia Saudită. Potrivit informaţiilor oficiale**184** societatea după restructurare a rămas cu 1700 slariaţi, iar de la 1 octombrie 2010 va mai disponibiliza alţi 350 angajaţi. Conform altor informaţii societatea craioveană a pus în vânzare 15 ha. teren în valoare de 20 milioane e care compania „Bell

---

183 Ziarul Bursa din 13 ianuarie 2010 p.15;
184 Ziarul BURSA din 6 octombrie 2010 p.13 ;

Rom", ce urmează să construiască aici un magazin tip Mall. Supermarketul va aparţine de compania franceză Auchan şi va avea 30189 m.p. din care 20.000 m.p. numai magazine, un hipermarket, o unitate de bricolaj şi un magazin sportiv;

— Societatea naţională TUTUNUL ROMÂNESC (SNTR) a fost privatizată, prin preluarea a 53, 72% din acţiuni, ce ecvhivlau cu aproape 18 mil. $ de către GALAXY TOBACO. Practic noul proprietar a plătit doar 1, 6 mil. $, deoarece 11 mil. reprezentau datoriile istorice. Alte fabrici precum AUTOMATICA Bucureşti, UZINELE MECANICE Timişoara (U.M.T.) ZIMBRUL Suceava OŢEL-INOX Târgovişte, au fost privatizate cu încălcarea fraglantă a prevederilor legale în vigoare la acea dată. Despre privatizările efectuate, doi dintre foştii miniştrii ai privatizării au declarat**185**:

— Radu Sârbu, fost preşedinte al Fondului Proprietăţii de Stat (F.P.S.) în guvernul condus de Victor Ciorbea: România a început privatizările cu micile întreprinderi, iar marile companii au fost lăsate la urmă pentru a fi căpuşate, iar Sorin Dimitriu, fost ministru al privatizării în guvernul condus de Radu Vasile: avem destule privatizări nereuşite cum ar fi HIDROMECANICA Braşov, ALRO Slatina şi multe dintre ele nu au nicio şansă de reabilitare.

După cum relata presa de specialitate a existat un adevărat mister cu banii obţinuţi din privartizări. Cel puţin trei miliarde din aceştia au acoperit cheltuielile generoase apărute întâmplător sau nu în anii electorali. Până în 2006

Istoria banilor s-a pierdut într-o negură densă, datorită hăţişurilor şi haosului conturilor bugetare prin care s-au plimbat sumele respective. Abia după cea mai mare privatizare, respectiv a BCR autorităţile au ajuns la concluzia că este nevoie să se introducă transparenţa, atât în ceea ce priveşte modul de realizare, a privatizărilor, cât şi în privinţa utilizării resurselor financiare obţinute. Aşa a apărut Fondul Naţional de Dezvoltare. Acesta a avut doar o scurtă perioadă de celebrietate, când în anii '2006 – 2007 premierul de atunci Călin Popescu Tăriceanu a afirmat că toate veniturile din

---

185 Ziarul Evenimentul Zilei din 21 iunie 2007 p. 13;

privatizări vor ajunge în acest fond, ce va fi destinat realizării marilor obiective din infrastructură cum sunt autostrăzile, locuinţele sociale, coofinanţarea proiectelor din fondurile europene. Marea frenezie a investiţiilor publice, s-a stins înainte de a fi declanşată. Astfel că în 2007, veniturile obţinute din privatizări, existente în conturile trezoreriei erau de 3, 8 miliarde RON, echivalente cu 2, 17 miliarde e şi 2, 45 milioane $, în total. Potrivit ratelor de schimb din acea perioadă sumele rerprezentau 3, 3 miliarde e sau 11 milioane RON. Din acestea au fost repartizate 600 milioane pentru diverse lucrări ca ex. reconstruirea stadionului naţional şi exproprieri necesare autostrăzii Bucureşti – Braşov., din care au fost cheltuite efectiv 458 milioane în anul următor suma repartizată a scăzut la 100. milioane, din care s-au investit abia 45 milioane. În continuare, alocările pentru F.N.D. la alcătuirea bugetului de stat au fost derizorii de 198 milioane în 2009 şi 105 milioane în 2010. În asemenea situaţii marile proiecte de infrastructură visate s-au rezumat la obiective minore de alimentrări cu apă, reparaţii de aşezăminte culturale, ori reparaţii la unele drumuri judeţene. Din raportul Curţii de Conturi rezultă că guvernul a vândut la rezerva valutară suma de 2, 26 miliarde RON în 2007 şi 8, 53 miliarde în 2008, pentru asiugurarea echilibrului dintre resursele contului curent general al trezoreriei statului şi necesităţile de finanţare ale acestuia. Reprezentanţii Curţii de Conturi au afirmat că ei au cunoştinţă unde s-au dus banii, însă nu a identificat vinovaţii. Afirmaţia este deosebit de gravă, deoarece dacă nici acest organism nu a avut curajul să dea în vileag vinovaţii, înseamnă că nimeni de la noi din ţară nu este în măsură să facă ordine în economie. De aici se desprinde concluzia că la noi, multă vreme a existat un sentiment economic negativ. Chiar şi oamenii competenţi au evitat să vină cu soluţii în faţa parlamentărilor, care să vizeze reducerea taxelor, simplificarea sistemului legislativ şi administrativ, descentralizarea sistemului administrativ şi în mod deosebit al celui financiar, atragerea forţei de muncă pentru a crea valori aici în ţară şi nu la alţii.

IIndustria de armanent, după restructurare a fost reorganizată în Societatea ROMARM, care cuprindea doar 16 fabrici, ce nu aveau asigurate capacităţile de producţie cu contracte. Sindicaliştii de la

CARTEL ALFA, care înglobează şi salariaţii din industria de apărare[186] cereau desfiinţarea acestei societăţi, pe care o considerau un Parazit, ce realiza profit din comisioane, în timp ce fabricile lucrau în pierdere. Ei doreau desfiinţarea ROMARM şi transformarea tuturor fabricilor în societăţi comerciale ca entităţi proprii. ROMARM să preia toate datoriile filialelor şi să fie scoase de sub incidenţa Legii Apărării Naţionale şi privatizarea tuturor fabricilor şi nu lichidarea lor, cum doreau unii lideri din M.A.N. Şi reprezentanţii ai autorităţilor locale. Scopul lor era folosirea terenurilor pentru construirea de vile şi case de vacanţă. În acest cadru, trebuie să subliniem faptul că distrugerea industriei de apărare s-a făcut şi la îndemnul reprezentanţilor NATO, care după aderarea ţării noastre, au constatat că înzestrarea armatei era mult rămasă în urmă faţă de cerinţele NATO. Atât ei cât şi reprezentanţii companiilor străine producătoare de echipamente militare aveau interesul ca noi să nu mai producem nimic, ci să cumpărăm de la ei, să le asigurăm profit cât mai consistent. În acest cadru reamintim că în procesul de restructurare a armatei au fost implicaţi şi unii generali, care + au ieşit din negura războiului rece, au spionat ţările membre ale NATO, iar după revoluţia din 1989 au devenit capitalişti. Aşa este cazul generalului Aurel Cazacu, care potrivit celor relatate de presa centrală[187], a îndelinit funcţia de şef al ROMTEHNICA, iar în 2008 era în fruntea Direcţiei Producţiei de Apărare din Cadrul Ministerului Economiei şi Finanţelor. Generalul Alexandru Popa, care până în 1998 a fost director la ROMTEHNICA, iar după alegerile din 2004 a ajuns consilier în Ministerul Economiei. Generalul Dan Zaharia, a condus Departamentul de înzestrare şi Logistica a Armatei, iar după trecerea în rezervă s-a implicat în afaceri cu tehnică militară aşa cum a fost cazul negocierilor dintre ROMTEHNICA şi armata nigerină, în problema modernizării avioanelor MIG 21… În 2008 el activa în cadrul companiei ACM SRL Bacău, controlată printr-un offshore olandez de grupul israelian ACM Group, ce avea obiect de activitate tehnologie militară, aerospaţială, şi

---

[186] Ziarul Cotidianul din 18 iulie 2007 p 12;
[187] Eimentul Zilei din 14 iulie 2008 p.5;

telecomunicţii. Generalul Florentin Popa, a condus Departamentul de înzestrare şi Logistică a Armatei. În trecut el a fost implicat în scandalul traficantului israelian de armament Schimon Năhor, iar în 2008 acţiona discret în favoarea unor companii ce erau interesate de strategia ROMARM şi ROMTEHNICA. Generalul Mircea Chelaru, a fost şeful Satului Major General al Armatei. În discuţiile cu Aurel Cazacu era interesat de schimbările sau numirile unor factori de decizie din structurile ROMARM şi ROMTEHNICA. Având funcţia de vicepreşedinte al Partidului Consevator a influenţat numirea unor oameni fideli acestui partid în conducerea unor societăţi ca ex. avioane Craiova. Generalul Mircea Spiroiu, fost Ministrul al Apărtării, era în 2008 un prosper om de afaceri deţinând jumătate din participaţiile firmei de consultanţă Assistace and Tehnology Consulting. El punea în contact companiile de la noi cu cele similare din alte state, în scopul cooperării în vederea producţiei de echipamente militare.

Unul din fenomenele negative manifestate în economia românească, după 1989 este tendinţa de menţinere în funcţiune a industriilor cu consumuri intensive de materii prime şi de muncă vie, modest calificată, producătoare de bunuri şi servicii cu prelucrări sumare şi cu potenţial inovativ scăzut, precum confecţiile şi încălţămintea. Evident că acestea generează o valoare adăugată mică, ce concură la menţinerea productivităţii muncii la un nivel redus. În astfel de condiţii, angajate într-o luptă concurenţială dură, neloială, firmele româneşti au intrat şi se menţin de multă vreme în defensivă. Între cauzele ce au condus la această stare au fost următoarele:

— Degradarea mediului de afaceri, ca urmare a contracţiei economiei provocate în special de constrângerile impuse de F.M.I. şi de întârzierea aplicării reformelor;

— Aplicarea măsurilor de eliminare treptată a taxelor vamale, până s-a ajuns la desfiinţarea totală a lor aferente importurilor, concomitent cu aplicarea unor taxe vamale superioare pentru importul unor materii prime, celor pentru produsele finite, precum şi liberalizarea prematură a exporului unor materii prime, precum fier vechi, lemn brut, metale neferoase etc.

— Instituirea cu întârziere a regulilor de funcţionare a pieţei de

capital şi a disciplinei economico-financiare;

— Stagnarea procesului investiţional în activităţile productive, consecinţă a nivelului foarte scăzut al economisirii.

Perioada de tranziţie a fost marcată de extinderea activităţilor financiar-bancare. Aşa cum declara un reprezentant de seamă al B.C.R. al cărei opinii au fost date publicităţii[188], la sfârşitul trim. ÎI 2007 în România erau 41 bănci (până în trim. IV 2009 au mai fost autorizate încă două) şi 331 instituţii financiare nebancare, din care 278 erau de leasing financiar, iar 27 de credit ipotecar. Acestea se vor concura pe piaţa bancară din ţară. Opinia mea este că în prezent atât ministerul de finanţe cât şi băncile, prin structurile de care dispun, trebuie să-şi adopte strategiile în relaţiile cu agenţii economici sprijinindu-i printr-o contribuţie directă la educarea lor. În acest context se impune ca Asociaţia Română a Băncilor să explice că băncile nu sunt instituţii de binefacere, ci de afaceri, iar reprezentanţii ministerului de finanţe în contact cu reprezentanţii oamenilor de afaceri trebuie să le explice de ce este nevoie să-şi onoreze obligaţiile fiscale şi sociale, să nu se rezume numi la aplicarea de amenzi.

Procesul de privatizare a economiei, demarat în anii ’90, până la 31.12.2009 era aproape încheiat. În asemenea condiţii în portofoliul Autorităţii pentru Valorificarea Activelor Statului (A.V.A.S.), la aceiaşi dată au rămas creanţe de recuperat în valoare de 10, 82 miliarde lei, şi un număr de 418 societăţi comerciale privatizabile, din care erau: 36 de societăţi cu capital majoritar de stat, 382 cu capital minoritar şi 7 societăţi cu statut special. Tot atunci 448 de societăţi se aflau în procedura de lichidare. La începutul anului 2010, guvernul a decis punerea în discuţie a desfiinţării AVAS şi transformarea acesteia într-un departament al Ministerului Economiei, sau trecerea la Oficiul pentru Privatizare din acelaşi minister, întrucât nu se mai justifică menţinerea unei astfel de structuri de conducere. Opinia noastră este ca măcar acum să fie traşi la răspundere foştii conducători ai AVAS pentru toleranţa inadmisă faţă de cei care au dobândit setivele statului şi nu sau achitat de obligaţiile asumate prin contractele de privatizare.

---

[188] Ziarul AdevărulFinanciar din 16 aprulie 2007 p 20;

La jumătatea anului 2010, potrivit informaţiilor oficialeguvernul a decis să reia proceul de privatizare, pentru acele unităţi la care privatizările au eşuat astfel:

— Avioane Craiova. După ce tentativa de privatizare a eşuat în 2008 şi 2009 aceasta va fi reluată, dar înainte de a fi declanşată este necesară reducerea numărului de personal şi clarificarea situaţiilor litigioase precum şi anularea oligaţiilor faţă de fosta Jugoslavie în cadrul contractului YUROM (cu această ţară aici se realizau în comun avioane de vânătoare);

— Institutul de analize tehnice ISCIR-CERT, a primit scrisori de intenţie pentru achiziţionarea pacheului de acţiuni deţinut integral de stat, din partea firmelor TUV SUD Central Easten Europe, (cu sediul în Cehia), însă aceasta a fost oprită deoarece criteriile stabilite în legea de atunci prevedeu că în cazul unităţilor de acest gen se acordau ajutoare de stat. Pentru acest motiv se încearcă o altă tentativă de privatizare conform legii modificate;

— Şantierul Naval Mangalia. Se încearcă o altă intenţie de privatizare deoarece înţelegerea de asociere cu cu firma Mangalia Naval Sistem, perfectată în 2008 nu a avut efecte benefice deoarece asociatul trebuia să investească 10, 2 milioane lei. Întrucât acesta nu şi-a respectat angajamentul, situaţia financiară a şantierului s-a înrăutăţit prin înregistrarea a 2, 5 milioane pierderi şi 14, 4 milioane datorii în anul 2009;

— Cuprumin Abrud, a fost lansată la privatizare de două ori în 2008, însă fără succes. În prezent se încearcă o nouă tentativă deoarece la 31 mai 2010 a înregistrat 2, 57 milioane lei pierdere şi avea datorii de 64, 8 milioane lei, din care 61, 5 milioane către Electrica şi 1, 88 milioane către bugetul de stat. Unitatea are şanse de a rezista deoarece extrage şi prelucrează o mare cantitate de minereu de cupru, însă are nevoie de minim 78 milioane e pentru retehnologizare. Întrucât există cereri de cupru în perspectivă sunt şanse de privatizare a societăţii, cu condiţia ştergerii din datoria istorică a sumei de 61, 7 milioane lei, a penalităţilor de întârziere de 42, 9 milioane lei şi a majorărilor de tarif de 12, 5 milioane lei, către Electrica Transilvania Sud Braşov;

— Moldomin Moldova Nouă, a încheiat în 2007 un contract de cooperare cu consorţiul format din ENERGO MINERAL, CUPROM şi IPRONEF, dar contractul a fost reziliat după un an din cauza neonorării unor obligaţii financiare. În prezent compania are o situaţie financiară dificilă, cu datorii restante de 250 milioane lei şi toate activele sunt sechestrate de ANAF, AVAS şi primărie.

Toate guvernele aflate la conducerea din 1990, până în 2009 nu au fost capabile să asigure accesarera şi utilizarea fondurilor oferite de organismele internaţionale inclusiv de Uniunea Europeană a cărei membru suntem de la 1 ianuarie 2007. (Este semifcativ să arătăm că potrivit informaţiilor date publicităţii[189], în primii trei ani şi jumătate, de la aderare, ţara noastră a contribuit la fondurile comunitare cu 4, 53 miliarde e, în timp ce a absorbit doar 2, 18 miliarde e. Acest aspect a fost sesizat şi de reprezentantul F.M.I. la Bucureşti, care s-a exprimat că este îngrijorat că ne permitem să pierdem cca. 17% din P.I.B., numai pe seama faptului că doar 11% este gradul de absorbţie a fondurilor europene la care avem dreptul. În anul 2007 au fost utilizate cca. 15% din fondurile oferite, iar în 2008 au fost accesate doar 6% din fonduri. Este edeosebit de trist că nu au fost folosiţi aceşti bani, în timp ce solicitări au existat cu mult peste sumele la care aveam dreptul să le primim. Guvernul a justificat în mod pueril neutilizarea banilor pentru motivul că nu au exista proiecte viabile. Cel mai surprinzător este faptul că în anul 2008, guvernul condus de Călin Popescu Tăriceanu a majorat exagerat de mult salariile celor care se ocupau cu absorbţia fondurilor europene şi contrar acestui stimulent rezultatele au fost incredibil de slabe. Asemenea rezultate s-au înregistrat şi în 2009. De fapt în ultimii doi ani de guverare a lui Călin Popescu Tăriceanu atenţia a fost orientată spre bătălia cu preşedintele Traian Băsescu. Acum după pierderea puterii în urma alegerilor din 11 noiembrie 2008 nu-i pasă şi nimeni nu-l trage la răspundere pentru asemenea fapte ce sunt contrare interesului naţional şi contrar promisiunilor făcute în campania electorală. Aceasta este un erxemplu concret de aplicare a politicii şi

---

[189] Revista Capital din 9 August 2010, p. 4 ;

democraţiei în România). Dar incapacitatea utilizării fondurilor europene este o meteahnă mai veche a guvernaţilor noştri. Două exemple sunt edifica toate în acest sens:

a) În anul 2002 un număr de 87 proiecte, în valoare de cea, 90 milioane e finanţate din fonduri PHARE, aferente infrastructurii nu au fost demarate din cauza birocraţiei, aşa cum a relatat presa de specialitate**190**;

b) După aderarea ţării noastre la U.E. nu a fost capabilă să utilizeze fondurile structurale ce i-au revenit, motiv pentru care potrivit unei informaţii apărute în presa centrală**191**, preşedintele grupului C.D/C.S.U. din Parlamentul European a declarat în 8 noiembrie 2007 că a remarcat oboseala guvernului de la Bucureşti în aplicarea reformelor. El s-a referit atunci la incapacitatea utilizării sumelor la care aveam dreptul. O astfel de apreciere a fost făcută şi de reprezentanţii Forumului Economic Mondial, care au arătat că în cursa cu alte state ale lumii pentru atragerea de noi investiţii şi dezvoltarea economică România a pierdut ultimul an, bătând pasul pe loc, fiind clasată pe locul 74 din 131 de ţări. Clasamentul a fost făcut de prestigioasă instituţie în funcţie de competitivitate – ce a fost definită ca ansamblul de politici, factori şi instituţii, care determină nivelul de prosperitate pe care o economie îl poate atinge. Ori apreciată din acest punct de vedere România a fost depunctată din cauza infrastructurii proaste, instabilităţii mediului politic, de reglementările birocratice şi de corupţie. În contextul unei perioade de creştere economică de 8 ani, stagnarea reieşită dintr-un astfel de studiu, indică puţine şanse de schimbare, în bine a unor factori ce vor permite dezvoltarea pe termen lung. Economia ţării a crescut în baza consumului, pe fondul expansiunii emergente la nivel global şi pornind de la o bază foarte joasă. Creşterea s-a produs de o manieră superficială, inevitabil efemeră şi cu preţul unor dezechilibre şi carenţe ce ne vor costa în viitor. Cele afirmate s-au dovedit a fi reale, deoarece România s-a înfruntat cu deosebit de mari sacrificii, criza economică şi financiară

---

190 Revista Capital nr. 45 din 10 noiembrie 2005 p.19;
191 Ziarul Adevărul din 9 noiembrie 2007 p. 6;

mondială declanşată în trim. III 2008 în urma falimentului celor două bănci de investiţii din S.U.A. Şi rapotul întocmit recent de Economist Intelligence Unit a identificat o serie de factori de risc de care guvernul condus de Tăriceanu nu a ţinut seama: o politică fiscală neglijentă, riscuri inflaţioniste, nivelul scăzut al investiţiilor, în cercetare şi un mediu de afaceri neperformant. Confruntarea cu asemenea fenomene s-a reflectat în anul 2009, când s-a înregistrat un recul al creşterii economice. Procesul de recesiune a continuat şi în 2010, an în care din cauza situaţiei crastrofale în care s-a aflat economia, guvernul a procedat la diminuarea cu 25% a salariilor bugetarilor, la creşterea începând cu 1 iulie a TVA de la 19 la 24% şi la recalcularea pensiilor, la militari, magistraţi, parlamentari, personalul navigant din aviaţie. Tot în cursulnului 2010 s-a procedat la reducerea personalului bugetar cu cca. 74.000 persoane şi la perfectarea acordului de împrumut cu F.M.I. pentru 19, 6 miliarde e. Măsurile extreme luate de guvernul condus de Emil Boc au fost necesare, pentru echilibrarea încasărilor la buget, fiind consecinţa perpetuării timp de 20 ani a creşterii apetitului a tot mai mulţi cetăţeni de a primit ajutoare de la stat. Nu este lipsit de interes să ne exprimăm opinia în acest cadru să arătăm că erorile săvârşite până în prezent în domeniul aparatului administratv pot fi corectate prin reorganizarea tuturor structurilor existente, concretizate în reducerea personalului şi aşezarea sistemului de salarizare pe alte criterii obiective, bazate pe competenţă. Situaţia la care s-a ajuns în 2010 este incredibilă, fiind total inacceptabilă ca funcţionarii din finanţe să participe la greve pentru a beneficia în continuare de stimulente, ce le-au fost acordate în mod cu totul exagerat.

Criza prin care trece ţara astăzi poate fi o oportunitate pentru oamenii inteligenţi, decişi şi care ştiu să folosească banii, chiar împrumutaţi. De aceea este strict necesar să nu mai fim prizonierii inerţiilor de gândire specifice epocii comuniste, când totul era gândit şi decis de cei de sus. Astăzi lumea s-a schimbat, fiind alta, mult mai complicată, mai imprevizibilă, mai periculoasă, cu schimbări mai rapide, mai întâmplătoare şi mai dependente de decizia individuală, care este mai structurată, liberă şi provocatoare. Iată de ce este nevoie

ca şi la noi să fie statornicite relaţii de altă natură, specifice economiei de piaţă globalizate, să fie promovaţi şi sprijiniţi în afaceri tinerii educaţi, deschişi către comunicare, capabili să se adapteze vieţii schimbătoare de azi.

După „bomul economic" înregistrat de ţara noastră din perioada 2004 – 2008, când a avut loc acordarea numeroase credite „doar cu buletinul", în timp ce nu se producea aproape nimic, s-a ajuns astăzi la situaţia în care guvernul nu mai are putere decizională, deoarece aceasta a tot preluată de capitalul străin. Un renumit ananlist economic Ilie Şerbănescu, a afirmat, conform celor din presă că din împrumutul angajat de la FMI în 2010, peste 70% va ajunge în băncile străine prezente în ţară. Afirmaţia se bazează pe faptul că, Banca Naţională a României, unde au ajuns banii – a acceptat reducerea rezervelor minime obligatorii. Acestea erau ale băncilor, dar nu era neapărat nevoie ca acum când ţara se află în criză să fie înapoiate. Obligaţia de-a restitui până la 2% trebuia dusă la îndplinire în momentul aderării la Euro. În caz de nerestituire, băncile străine au ameninţat că îşi vor reduce expunerea în România, ceea ce se explică prin plecarea din ţara noastră.

Manifestarea crizei economice mondiale şi în România, impune ca şi cetăţenii soştrii să-şi evalueze percepţia asupra propriilor locuri de muncă ceea ce înseamnă înţelegerea completă a termenilor de randament şi conurenţă. Dacă în comunism s-a degradat semnificativ respectul oamenilor faţă de muncă, proprietatea privată dobândită în perioada de tranziţie obligă la schimbarea conceptului potrivit căruia oamenii se ghidau în comunism timpul trece, leava merge. Astăzi dorinţa de a munci şi a-şi păstra locurile de muncă, trebuie sprijinită de către guvern prin măsuri de stimulare a creşterii economice şi prin fundamentarea unei strategii reale de prevenire a stresului şi surmenajului provocate la locurile de muncă, precum şi de statornicirea regulilor de convieţuire socială. De aceea, pentru evitarea înomenelor distructive, ce au avut loc până în prezent apreciem că începând cu perioada imediat următoare este necesară restabilirea ordinii şi disciplinei sociale în sensul aplicării prevederilor legale, pentru toţi cetăţenii, (ceea ce include sancţionarea tuturor

delincvenţilor, fără discriminare ori privilegii indiferent de statutul lor juridic) şi aplicarea măsurilor menite să determine oprirea devalorizării monedei naţionale, ca semn al valorii, ca etalon în baza căruia se defineşte în mod concret nivelul de trai al populaţiei.

În acest cadru aducem în atenţia cititorilor că în perioada de tranziţie a fost dat un impuls practicării activităţilor liberale, concretizate prin apariţia şi afirmarea unor activităţi noi aşa cum sunt:

a) Practicienii în Reorganizare şi Lichidare. Potrivit informaţiilor oficiale, la începutul anului 2007 existau în ţară înregistraţi cca. 2000 de membri ai Uniunii Naţionale a Practicienilor în Reorganizare şi Lichidare (U.N.P.R.L.). Misiunea lor era reorganizarea şi lichidarea agenţilor economici, a căror activitate se impunea a fi oprită. Principalul iniţiator al falimentelor este statul prin Agenţia Naţională de Administrare Fiscală (A.N.A.F.), care începând cu anul 2005 a cerut falimentarea a peste 8.000 de firme mici şi mijlocii şi numai a 73 societăţi mari. În anul 2006 peste 12.000 de firme au intrat în procedura de insolvenţă, comparativ cu 10800 în 2005. Din acestea 8500 erau societăţi comerciale. Pentru efectuarea procedurilor legale, practicienii în insolvenţă percep onorarii cuprinse între 3 – 8% din sumele recuperate, dar uneori pot ajunge şi până la 10%, în timp ce statul prin intermediul Ministerului de Finanţe plăteşte maxim 7%. La începutul lunii mai 2007, existau înregistrate la Tribunalul Bucureşti secţia VII comercială 15.000 dosare de insolvenţă. Numărul acestora a crescut la peste 90.000 în trim. IV 2009;

b) Consultanţa în diferite domenii. Este o activitate din ce în ce mai căutată, iar cea din domeniul fiscal este oligatorie;

c) Sondarea opiniei pulice, constituie ansamblul de procedee tehnici aplicate de specialişti, în mod selectiv, cu scopul cunoaşterii părerii despre fapte, evenimente, ce privesc societatea în general. La noi în ţară au apărut după 1989 organisme specializate cum sunt: Centrul de Sociologie Urbană Aplicată (C.U.R.S); I.N.S.O.M.A.R; I.R.S.O.P.; I.M.A.S; şi GALLUP, ultimul fiind de origine americană, ce are o vechime de peste 70 ani. Ne simţim obilagţi a sublinia că unele sondaje au constituit un mijloc facil de influenţare a opiniei piblice, fie când era vorba de opţiunile de vot, fie în cazul deciziilor politice. Cei

care comandă şi suportă costurile sondajelor influenţează rezultatele prin plasarea întrebărilor în fruntea listelor, ori le formulează de aşa mâinieră încât pot induce anumite răspunsuri. Astfel de cazuri s-au înregistrat la alegerile prezidenţiale din 2000 şi în mod deosebit la cele din 2004, când înaintea scrutinului din turul doi Adrian Năstase a înregistrat din sondajul efectuat de I.M.A.S. 57%, din cel efectuat de INSOMAR 56% şi din cel efectuat de IRSOP 39, 9%, ca în final să obţină 48, 77% din opţiunile electoratului. În acelaşi timp Traian Băsescu era cotat din sondajele amintite cu 43%, la IMAŞ, 44%. la INSOMAR, 40, 2%, la I.R.S.O.P. el obţinând în final 51, 23% din opţiunile eletoratului, în urma căruia a fost desemnat preşedintele României.

d) Specialişti în recrutarea forţei de muncă. Această activitate nu era recunoscută înainte de 1989, când problema oamenilor era o chestiune a serviciilor de cadre, ori a secretarilor de partid cu probleme organizatorice, când era vorba de recrutarea ori promovarea în funcţii de conducere la toate nivelele:

— Activitatea a apărut şi s-a extins pe măsura pătrunderii în ţară a tot mai multe companii multinaţionale. În cadrul acestora managementul resurselor umane ia în considerare fiecare salariat, ca o individualitate distinctă, cu caracteristici specifice. Pe lângă cerinţele de natura pregătirii profesionmale şi de specialitate – ce se pun în evidenţă prin testări, interviuri şi probe practice – prin care se realizează evaluarea performanţelor, în cazul oamenilor ce îndeplinesc funcţii de conducere, se pune accentul şi pe examinări psihologice;

— În faţa exigenţelor şi concurenţei, care se manifestă şi pe piaţa forţei de muncă, propriile servicii de resurse umane se ocupă de recrutarea, selecţia şi încadrarea personalului într-o anumită structură, motivarea acestuia prin stimularea materială şi morală pe toată durata contractului individual de muncă;

— În situaţiile în care propriile compătimente de resurse umane, nu pot face faţă cerinţelor privind calitatea forţei de muncă ce urmează a fi angajată, există posibilitatea să se apeleze la companiile specializate în acest domeniu, care pretind până la 500 € pentru recrutarea unei persoane ce urmează a fi încadrată pe un post obişnuit şie peste 30.000 € pentru o funcţie de top manager;

— Până în prezent, cel mai mult au apelat la companiile de recrutare a forţei de muncă, firmele din domeniul I.T., serviciilor bancare, de asigurări, unde posturile cele mai căutate au fost în zona Middlemanagement.

e) Auditarea situaţiilor financiare, reprezintă activitatea prin care cele peste 3100 persoane – existente în trim. IV 2009 – atestate de către Ministerul Finanţelor, certifică legalitatea şi realitatea informaţiilor cuprinse în situaţiile financiare ale agenţilor economici, ce realizează o cifră de afaceri mai mare de 100 mii e/an. La aceiaşi dată în ţară existau şi îşi desfăşurau activitatea, potrivit informaţiilor din presa de specialitate[192] peste 30.000 contabili şi experţi contabili, membrii ai Corpului Experţilor şi Contabililor Autorizaţi (CECAR);

f) Brokerii. Sunt persoane fizice, specializate în mijlocirea tranzaţiilor, economice şi financiare. Ei au misiunea de-a pune în legătură vânzătorii cu cumpărătorii, în vederea perfectării unor contracte. În ţara noastră, odată cu deschiderea pieţii valutate au apărut: brokerii bursieri, care au misiunea de-a intermedia tranzaţiile cu monede străine pe piaţa de schimb valutar şi brokerii financiari, care intermediază împrumuturi pe terme scurt pe piaţa financiară. Ambele operaţiuni poartă denumirea de brokeraj. În efectuarea acestora agenţii bursieri acţionează ca mandatari, pe bază de comisioane, în numele şi pe contul membrilor bursei, sau a unor persoane din afara burselor. La sfârşitul anului 2008. – aşa cum reiese din comunicările oficiale[193] – la noi în ţară activau peste 1700 de brokeri autohtoni, care se străduiau să vândă şi să cumpere acţiuni în numele jucătorilor de la bursă. Dar criza economică şi financiară declanşată în trim. III.2008, a afectat nu numai activitatea bursieră, concretizată prin reducerea investitorilor, de la cca. 19.000 câţi existau în decembrie 2007, la cea.6700, în noiembrie 2008, cât şi brokerilor, a căror venituri s-au redus de la cca. 2000 €, la cca. 600 €.

g) Impresarii. Sunt persoane fizice sau juridice, de drept public

---

[192] Revista Capital din 11 octombrie 2007 p.341;
[193] Ziarul Evenimentul ZYilei din 9.noiembrie 2008 p.8;

sau privat, atestate legal, care acţionează în numele şi pe seama unei instituţii sau companii de spectacole ori concerte, sau după caz a unui artist interpret sau executant. Misiunea principală a impresarilor este a identificarea şi materializarea posibilităţilor de exploatare a unei producţii sau prestaţii artistice. În ţară, la data de 17 decembrie 2010, existau 221 persoane fizice şi juridice, atestate oficial, ca impresari, din care 177 erau persoane juridice, la care se adaugă opt instituţii publice, ce îşi impresariază propriile producţii. Cu acest prilej este necesar ca publicul să fie în măsură a face distincţia între artişti şi impresarii acestora, respectiv modele şi mandatarii lor. Potrivit prevederilor legale, un model nu este necearmente artist, interpret sau executant, iar agentul acestuia nu este imprersar. Apreciată din acest punct de vedere activitatea de intermediere a modelelor este exercitată de 11 impresari.

La începutulnului 2009 potrivit informaţiilor date pulicităţii[194] în ţară existau 12 asociaţii, profesionale în cadrul Uuniunii Profesiilor Liberale, care cuprindeau peste 300.000 membrii, astfel:

— Asociaţia Naţională a Evaluatorilor, ce cuprindea 5500 persoane fizice şi 248 persoane juridice;

— Camera Auditorilor Financiari, cu 2523 persoane fizice şi 840 de persoane juridice;

— Colegiul Farmaciştilor, cu 12393 de membri;

— Colegiul Medicilor, cu 47994 de membri;

— Corpul Experţilor Contabili şi Contabililor Autorizaţi, cu 24908 membri şi 5403 persoane juridice;

— Corpul Experţilor Tehnici, cu 1200 de membri;

— Ordinul Arhitecţilor, cu 6.000 de membri;

— Ordinul Asistenţilor Medicali şi Moaşelor, cu 122.000 de membri;

— Ordinul Geodezilor cu 1700 de membri;

— Uniunea Naţională a Barourilor, cu 19500 de membri;

— Uuniunea Naţională a Notarilor Publici, cu 1822 de membri;

— Uniunea Naţională a Practicienilor în insolvenţă, cu 2160 de

---

[194] Revista Capital din 19 februarie 2009 , p 4;

membri.

5.6. Finanţele, preţurile şi creditele.

Finanţele, în socialism, exprimau relaţiile băneşti în procesul repartiţiei produsului social şi al venitului naţional, în legătură cu îndeplinirea sarcinilor şi funcţiilor statului. Constituiau acel sistem de relaţii economice, ce apăreau în procesul formării şi repartizării planificate a fondurilor băneşti în economie, cu scopul asigurării reproducţiei socialiste lărgite şi a satisfaceii nevoilor generale (obşteşti). Misiunea finanţelor era de-a participa activ la înfăptuirea obiectivelor din programelor partidului, pentru asigurarea dezvoltării economico-sociale a ţării. Îndeplineau următoarele funcţii:

— Asigurarea fondurilor băneşti necesare pentru sporirea continuă a producţiei materiale;

— Creşterea forţelor de producţie şi reapartizarea proporţională în teritoriu;

— Promovarea largă a progresului tehnic;

— Dezvoltarea ştiinţei, învăţământului şi culturii;

— Îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale populaţiei;

— Exercitarea controlului" general asupra desfăşurării procesului de reproducţie, urmărind utilizarea lor cât mai eficientă;

— Participarea judicioasă la reapartiţia venitului naţional şi stabilirea priorităţilor în realizarea obiectivelor;

— Determinarea optimă a proporţiilor de creştere economică. Aceste funcţii se realizau în condiţiile respectării principiului Centralismului democratic, potrivit căruia se îmbina conducerea unitară centralizată cu autonomia unităţilor şi iniţiativa maselor în rezolvarea sarcinilor şi obiectivelor de interes general.

Referitor la finanţe centralismul democratic presupunea stabilirea şi menţinerea legăturii permanente dintre cele două compopnente:

a) centralismul, care presupunea: (1) concentrarea la scară naţională a tuturor pârghiilor de conducere economică; (2) stabilirea etapelor dezvoltării şi obiectivelor propuse; (3) determinarea direcţiilor şi proporţiilor economice fundamentale; (4) stabilirea ritmurilor şi raporturilor dintre fondul de consum şi cel de dezvoltare;

(5) fundamentarea politicii financiare a investiţiilor şi cea a preţurilor şi (6) îmbinarea sarciniloe curente cu cele de perspectivă;

b) democratismul, presupunea acordarea unei autonomii unităţilor economice şi autorităţilor locale, prin investirea cu atribuţiuni şi competenţe pentru: (1) valorificarea largă a resurselor de care dispuneau, prin mobilizarea potenţialului de gândire colectivă, ştiinţifică, tehnică, economică şi organizatorică a maselor de oameni ai muncii, pentru participarea lor activă şi efectivă la rezolvarea multiplelor probleme economice şi sociale; (2) stabilirea anumitor corelaţii între funcţiile centralizate şi cele necentralizate ale conducerii; (3) menţinerea unei concordanţe între deciziile unitare, adoptate centralizat şi cele luate de către verigile inferioare şi (4) transferul unor atribuţii şi răspunderi în eleborarea de decizii structurilor de jos, pentru conducerea directă a activităţilor (aceste principii, erau numai parţial aplicate în domeniul finanţelor, deoarece întreaga putere decizională aparţinea factorilor politici de la nivelul cel mai înalt).

În perioada de tranziţie spre economia de piaţă, alături de finanţele publice au apărut şi cele private:

a) Finanţele publice sunt legate de: (1) existenţa statului cu instituţiile sale centrale şi unităţile administrativ-teritoriale; (2) existenţa instituţiilor de drept public şi (3) procurarea resurselor şi efectuarea cheltuielilor prilejuite de funcţionarea statului în general şi a autorităţilor publice în special. Gestionarea finanţelor publice era reglementată de dreptul administrativ şi cel constituţional. Aceasta însemna că sumele reprezentând obligaţii ficate erau stabilite prin acte normative, (legi, decrete, şi hotărâri ale autorităţilor locale), prin care li se imprima caracterul obligatoriu, fără niciun fel de contraprestaţie din partea statului. (Aceste principii stabilite în economia centralizată sunt valabile şi în economia de piaţă);

b) Finanţele private, a căror prezenţă este legată de existenţa proprietăţii private din toate domeniile, îndeplinesc funcţii similare, cu cele publice, cu deosebirea că sunt menite să asigure dezvoltarea proprietăţii private, a prestărilor de servicii şi afacerilor de toate tipurile:

Preţurile, reprezintă acea categorie economică prin care este reflectată în expresie bănească valoarea bunurilor (mărfurilor). În socialism, aveau următoarele caracteristici:

a) Reprezentau instrumentele de măsurare şi evaluare în bani a cheltuielilor sociale de producţie, necesare obţinerii unui produs ori unei unităţi de prestaţii;

b) Exprimau raporturile dintre întreprinderi şi organizaţiile economice, dintre acestea şi populaţie;

c) Se stabileau în mod planificat, în funcţie de următoarele elemente:

— Valoarea socială a produselor;

— Preţul de cost mediu antecalculat pe ramuri industriale;

— Gradul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale;

— Posibilităţile de satisfacere a cerinţelor pieţii.

Înainte de 1989, la noi se practicau următoarele categorii de preţuri:

a) Preţurile de producţie. Cuprindeau cheltuielile ocazionate de fabricarea mărfurilor şi o cotă de benificiu. Erau stabilite prin acte normative ale ministrelor (Ordine emise pentru fiecare produs sau grupe de produse în care erau nominalizate cu toate detaliile şi caracteristicile proprii, prin care se distingeau unele de altele similare). Ordinele erau emise în baza acceptului dat de întreprinderile, din subordinea lor, care erau consumatoare. Se practicau la mărfurile destinate consumului productiv şi la cele destinate exportului. La acestea din urmă, acceptul era confirmat de conducerile întreprinderilor de comerţ exterior, care se bazau pe nivelele stabilite cu ocazia negocierilor cu beneficiarii externi. (Au existat extrem de multe cazuri, când aceste nivele nu acopereu costurile de producţie, însă erau acceptate sub motivaţia de-a exporta orice şi oricum, pentru a realiza planul de export, ce era stabilit în mod arbitrar (denumit de către factgorii politici mobilizator), fără nicio motivaţie ştiinţifică. Beneficiarii externi în cursul tratativelor veneau cu nivele maxime de preţuri – pe care afirmau ei că le negociau – cu reprezentanţii întreprinderilor de comerţ exterior. La tratative, de multe ori nu erau prezenţi delegaţii întreprinderilor producătoare. Se

înregistra astfel un paradox incredibil. Foarte multe produse erau contractate la preţuri sub costurile de producţie, pe care întreprinderile erau obligate să le fabrice. De aici rezultă că pierderile erau acoperite de pe seama celor destinate pieţii interne. (Pare de necrezut că la întreprinderea Vitrometan din Mediaş o parte din pierderile aferente produselor de export erau acoperite de beneficiile realizate de pe seama sticlelor de tuş şi cerneală destinate elevilor şi studenţilor sau a sticlelor de lampă şi felinare, ce erau utilizate în gospodăriile celor mai nevoiaşi oameni din mediul rural ce nu dispuneau de electricitate. Asemenea informaţii nu au fost date în vileag niciodată până în prezent. Mie îmi sunt cunoscute din practică, deoarece în anul 1967 îndeplineam funcţia de şef birou preţuri, iar în 1989 îndeplineam funcţia de şef serviciu financiari. De aici se poate desprinde concluzia că în economia centralizată era acceptată în mod mascat exploatarea populaţiei, numai de dragul orgoliului factorilor politici de-a se lăuda că suntem capabili să realizăm export cu orice sacrificiu. Viaţa a demonstrat că uriaşele eforturi, au fost fără efecte benefice pentru popoulaţie şi ţară. În lucrare am arătat cum au fost cheltuiţi cei 2, 83 miliarde $ existenţi în vistieria statului la 31 decembrie 1989).

b) Preţurile de livrare. Se practicau la mijloacele de producţie industriale, finanţate din fonduri de investiţii. Cuprindeau, pe lângă preţul de producţie şi o cotă de impozit pe circulaţia mărfurilor, precum şi unele prelevări la bugetul statului numite acumulări socialiste, similare cu accizele din perioada contemporană.

c) Preţurile cu amănuntul. Erau formate din: preţul de producţie, impozitul pe circulaţia mărfurilor şi rabatul sau adausul comercial. La aceste preţuri se vindeau mărfurile către consumatorii finali (casnici). Nivelul lor era stabilit de către Ministerul Comerţului Interior, printr-un mecanism deosebit de complicat, ce cuprindea următoarele faze:

— Etapa de omologare. Aceasta consta în examinarea produselor din punct de vedere estetic şi funcţional;

— Etapa de aprobare. Cuprindea examinarea tuturor categoriilor de cheltuieli determinate pe articole de calculaţie. Din

cauza lipsei de experienţă şi uneori a incompetenţei, celor ce le examinau, ei solicitau de fiecare dată prezentarea unor articole similare numite de corelare sau etalon, ce se produceau în mod curent. Sub motivaţia apărării intereselor consumatorilor, factorii responsabili aprobau preţurile cu 20 – 50% sub nivelele celor solicitate. Se genera astfel o stare deosebit de tensionată între producători şi reprezentanţii Miniterului Comerţului, care prelungea extrem de mult timpul dintre naşterea produselor şi cel de lansare în fabricaţie, respectuiv apariţie pe piaţă, De multe ori aceasta dura un an, perioadă în care bunurile deveneau depăşite fizic şi moral (mai ales confecţiile, încălţămintea, dar şi unele articole de uz casnic de larg consum. (Din practică cunosc că reprezentanţii Ministerului Comerţului, de teama ca produsele de cristal românesc nu se vor vinde, au acceptat preţuri de vânzare mai mari cu 40 – 50%, decât cele solicitate. Aşa au procedat în luna februarie 1970, când personal am participat la omolagarea primelor produse de cristal, ce a avut loc la magaziunul ROMARTA din Piaţa Universităţii din Bucureşti, situat lângă AROMAR).

d) Preţurile de contractare. Erau cele stabilite pentru produsele de origine vegetală sau animală, contractate de către organizaţiile de stat sau cooperatiste, membrii C.A.P.-urilor şi producărorii individuali. Aceste erau unice pe ţară, ori diferenţiate foarte puţin pe zone geografice. De cele mai multe ori nivelul lor nu acoperea costurile de producţie, motiv pentru care majoritatea C.A.P.-urilor erau în pierdere (falimentare) Motivul era unul singur: aplicarea în modul cel mai ştiinţific a alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime (simbolizată de secerea şi ciocanul). De la producătorii agricoli, respectiv ţărănime, se luau produsele la preţuri, cu mult sub costurile de producţie şi se ofereau celor de la oraş, care însă le livrau mărfurile realizate de ei aliniate la standardele pieţii dirijate, respectiv cu beneficii.

e) Preţurile de pe piaţa neorganizată. Erau cele practicate la produsele vândute direct consumatorilor de către C.A.P.-uri, membrii acestora şi ţăranii cu gospodării individuale. Nivelul lor era stabilit uneori pe baza cererii şi ofertei, dar ca să nu se practice specula, statul a intervenit şi aici prin stabilirea mercurialelor, ce cuprindeau

preţurile maxime admise a se practica zilnic fiind afişate la intrarea în pieţe pe panouri speciale confecţionate cu acest scop.

În perioada economiei centralizate, mecanismul de fundamentare a preţurilor, a fost reglementat prin legea 19 /1972, cu privire la regimul preţurilor şi tarifelor, prin care erau stabilite regulile de formare a preţurilor, astfel încât să fie asigurate condiţiile de dezvoltare a economiei naţionale, în concordanţă cu politica generală a partidului şi statului, Prin mecanismul de fundamentare a preţurilor potrivit legii respective, erau îngrădite toate iniţiativele întreprinderilor. Pentru a realiza beneficii şi a se încadra în indicatorul de cheltuieli la 1.000 lei producţie marfă în mod curent, recurgeau la şiretlicuri, constând în adăugarea celor mai mici modificări la unele produse existente pe care le prezentau ca produse noi, evident cu preţuri mai mari. Gradul de renoire a produselor era deosebit de redus. (La Vitrometan Mediaş acest indicator era relativ mare, datorită produselor de export, deoarece clienţii străini, în fiecare an îşi renoiau produsele, pentru a satisface pretenţiile consumatorilor, ce erau mereu din ce în ce mai mari).

În perioada de tranziţie, încă din 18 octombrie 1990, preţurile au început să fie stabilite potrivit regulilor specifice economiei de piaţă, în baza cererii şi ofertei şi a negocierilor directe între producători şi beneficiari, comercianţi angrosişti şi detalilişti. Atunci, a fost stabilit prin lege preţul la gazele naturale, care a crescut de la 0,60 lei/m.c. la 2, 40 lei/m.c. Şi a fost atribuită competenţa de stabilire a preţurilor agenţilor economici. Cu acest prilej, au fost comise abuzuri extrem de mari în acest domeniu, ce au declanşat fenomene incredibile, care se simt şi azi. Acestea pot fi sintetizate astfel:

a) Toţi producătorii de bunuri şi-au fundamentat costurile în mod exagerat, pentru a-şi asigura venituri sigure, fără să aplice strategii pe termene lungi;

b) Majoritatea şi-au stabilit programe de producţie deosebit de lejere, prin care asigurau utilizarea capacităţilor de producţie doar în procent de maxim 70% comparativ cu 1989;

c) Prin acordarea se salarii mari şi a tot felul de ajutoare, precum şi menţinerii forţei de muncă excedentare, s-a ajuns ca

preţurile să crească în lanţ, depăşind posibilităţile de absorbţie ale pieţii interne;

d) În urma desfiinţării pieţii C.A.E.R. şi a întreprinderilor de comerţ exterior, s-a ajuns ca produsele româneşti să intre în competiţie directă cu cele din Vest, faţă de care erau net inferioare calitativ şi nu mai puţin competitive, ceea ce a condus la scăderea drastică a producţiei şi odată cu aceasta şi a nivelului de trai a populaţiei.

Creditele. Reprezintă categoriile de relaţii băneşti, exprimate prin acordarea de împrumuturi în bani unor persoane fizice şi juridice, cu condiţia de-a fi rambursate la anumite termene, sau prin amânarea plăţilor aferente mărfurilor livrate şi serviciilor prestate. În economia centralizată, creditele reprezentau sistemul de relaţii băneşti, prin intermediul cărora, statul mobiliza – cu ajutorul băncilor şi C.E.C.-ului, singura instituţie de credit, pentru cetăţeni – mijloacele băneşti disponibile temporar, ale unităţilor economice şi populaţiei, pe care le utiliza în mod planificat pentru nevoile reproducţiei socialiste lărgite şi pentru creşterea nivelului de trai al poporului. Cel mai răspândit sistem de credit a fost cel bancar, ce era destinat întreprinderilor şi organizaţiilor economice pentru constituirea mijloacelor circulante, precum şi pentrru realizarea obiectivelor de investiţii:

a) Se baza pe următoarele principii: (1) avea destinaţii speciale planificate anticipat; (2) era garantat cu valori materiale; (3) era purtător de dobândă şi rambursabil la scadenţă;

b) Se practica sub două forme: (1) pe termen scurt – până la un an – pentru acoperirea nevoilor curente de producţie sau circulaţie; (2) pe termen lung – ce depăşea un an – fiind destinate realizării obiectivelor noi finanţate din investiţii, precum şi populaţiei pentru construirea de locuinţe proprietate personală.

După 1989, sistemul de creditare a luat o foarte mare amploare. În această perioadă creditele îndeplinesc următoarele funcţii:

1) Mijlocesc redistribuirea capitalurilor între diferiţii agenţi economici;

2) Constituie un mijloc important de centralizare şi concentrare a capitalurilor;

3) Exercită o influenţă pozitivă asupra producţiei şi circulaţiei mărfurilor şi contribuie la stimularea consumului, în mod deosebit pentru bunuri de folosinţă îndelungată cum sunt imobile, terenuri, autovehiculele. Sunt practicate o dieversitate mare de credite, din care cele mai răspândite, acordate agenţilor economici, au următoarele caracteristici:

Credite pe termen scurt cu caracter general. Sunt destinate acoperirii decalajelor dintre totalul stocurilor inclusiv cheltuielile şi totalul resurselor, respectiv încasărilor. Contribuie la menţinerea echilibrului financiar atât de dorit, Prezintă o mare varietate, ce diferă prin trăsăturile distincte, în funcţie de obiectul pentru care sunt solicitate, durată, nivelul dobânzilor, modalităţile de acordare şi rambursare. Principalele categorii sunt:

a) Credite pentru facilităţi fiscale. Se acordă pentru plăţi curente ca salarii, plata furnizorilor pe termene până la o lună. Granţiile pentru aceste credite le constituie încasările curente;

b). Credite sezoniere. Se acordă aenţilor economici ce au ca obiect de activitate producţia vegetală ori animală, unde cheltuielile au un caracter relativ uniform (ex. În zootehnie animalele consumă hrană aproximativ constant, în timp ce veniturile se realizează după valorificarea produselor rezultate, iar în sectorul vegetal abia după recoltare). Pe scară redusă se practică creditul agricol – ce este legiferat – şi în anul 2010 se acorda pentru următoarele activităţi:

— Înfiinţarea, întreţinerea, recoltarea culturilor agricole şi plantaţiilor de legume, viţă de vie şi pomi fructiferi;

— Achiziţionarea sau producerea puilor de pasăre pentru carne şi ouă, a purceilor şi tineretului bovin pentru îngrăşat;

— Aprovizionarea, procesarea hranei, asigurarea medicamentelor şi tratamentelor medicale pentru animale, a cheltuielilor curente pentru întreţinerea şi funcţionarea adăposturilor, utilajelor şi instalaţiilor aferente;

— Asigurarea culturilor şi plantaţiilor împotriva efectelor dăunătoare ale factorilor de risc natural şi animalelor împotriva bolilor şi accidentelor. (Subliniem faptul că datorită politicii deosebit de agresive dusă de băncile comerciale aceste credite au fost extrem

de reduse, fiind justificate de pericolul ca cei ce le angajau să nu intre în faliment din cauza imposibilităţii de rambursare în termenele reitiv lungi pentru care se a cordau);

c) Credite de legătură sau legate de o anumită operaţiune financiară (de sudură) ca ex. pentru lucrări de investiţii, până la obţinerea creditelor pe termen lung sau până la perfectarea unor împrumuturi obligatare, ori creşteri de capital prin emiterea de acţiuni. Astfel de credite sunt în legătură directă cu apropiate intrări de capital propriu sau împrumuturi obligatare;

d) Credite pe termene foarte scurte numite spot. Se acordă de la o zi la alta după nevoile solicitanţilor, din disponibilităţile zilnice de numerar ale băncilor. Nu presupun aprobări scrise sau orale şi nici stabilirea unor plafoane. Au destinaţia de-a fi folosite numai în situaţiile în care conturile pot apare accidental cu solduri creditoare. Se acordă doar clienţilor apreciaţi că desfăşoară activităţi viabile şi care prezintă bonitate pozitivă (sigură), deci care desfăşoară activităţi cunoscute ca fiind profitabile;

e) Credite de mobilizare. Se mai numesc şi credite legate de anumite active. Pot fi de următoarele patru tipuri:

el) Credite de scont. Se caracterizează prin aceea că băncile achiziţionează trate în schimbul taxelor de scont. Ori în realitate scontul este o variantă de credit, deoarece cel care a vândut trata şi a încasat banii, rămâne răspunzător de achitarea acesteia la scadenţă. Succesiunea operaţiunilorde scontare se derulează astfel:

— Unitatea depune la bancă trata pe care doreşte să o imobilizeze;

— Unitatea primeşte creditul în cont, la nivelul valorii ratei, mai puţin agios

— Echivalentul cheltuielilor taxei scontului, comisioanelor de andosare), ce reprezintă operaţiunea prin care se efectuează transmiterea încasării efectelor comerciale, prin înscrierea pe verso-ul documentelor a formulei girului: plătit la ordinului… x: când ajunge trata la scadeţă banca îşi încasează creanţa;

e2) Credite pentru mobilizarea creanţelor comerciale. Se caracterizează prin posibilitatea grupării mai multor creanţe

individuale, după timpul când au fost emise, urmând să se tragă pentru toate un singur bilet la ordin şi prezentarea la scadenţă. Au rolul că atenuează neajunsurile creditului de scont, unde fiecare efect constituia obiectul unor operaţiuni independente;

e[3]) Credite pentru mobilizarea creanţelor asupra clienţilor din străinătate. Creanţele constituie pe seama exporturilor nu sunt admise a participa la procedura de mobilizare a creanţelor comerciale deoarece oferă pentru bănci garanţii mai nesigure în cazul scontării şi pentru faptul că termenele de plată a exporturilor pot fi lungi. De aceea băncile realizează mobilizarea creanţelor prin rescontarea lor, în condiţii relativ avantajoase. Derularea operaţiunilor se poate face astfel:

— Furnizorii emit bilete la ordin pentru mărfurile exportate, pe care le scontează la băncile comerciale ce îi desevesc;

— În baza biletelor la ordin furnizorii obţin creditele; băncile comerciale, după ce au intrat în posesia biletelor la ordin se refinanţează de la banca centrală prin rescont. Durata creditului de acest tip poate fi şi mai mare de trei luni, ajungând până la 18 luni, când devine un credit pe termen mediu;

f) Vânzarea creanţelor către agenţii specializaţi. Operaţiunea nu reprezintă un credit, ci o vânzare-cumpărare a creanţelor, care implică unele riscuri. Asemenea operaţiuni poartă denumirea de factoring sau affeactuarage. Agenţii de factoring preferă să cumpere creanţele ce au riscuri mai reduse şi perspective de încasare mai sigure.

Credite pe stocuri sau (Warants). Sunt credite pe termen curt, garantate cu anumite stocuri de mărfuri. Acordarea lor este condiţionată de transferul mărfurilor în depozite generale sau antrepozite gestionate în mod distinct. În momentul depunerii mărfurilor, care devin gajate, depunătorii primesc documentul numit recipisa warants, ce este un titlu de credit reprezentând practic un titlu de proprietate asupra stocurilor. Documentul primit se scontează la bancă, de unde se obţine un credit pe termen scurt. Ulterior băncile pot negocia recipisa Warants, la Banca Centrală pentru refinanţare. În practică pot exista numeroase cazuri, când mărfurile nu sunt transferate în depozite, ci rămân în custodia posesorilor, care au

obligaţia să nu le înstrăineze pe durata creditului ex. produsele petroliere, ce sunt extrem de dificil de transferat şi depozitat, sau cerealele care necesită silozuri speciale de capacităţi mari.

Credite de refinanţare. Sunt creditele specifice anumitor operaţiuni, după natura cărora poartă dnumirea, aşa cum sunt următoarele trei categorii:

a) Credite pentru finanţarea lucrărilor publice. Se caracterizează prin aceea că sunt destinate acoperirii temporare a necesităţilor locale, pentru realizarea lucrărilor de interes public. În astfel de cazuri, până la primirea fondurilor bugetare, din care sunt finanţate – ce pot fi primite de multe ori cu întârziere, aşa cum este cazul şi în anul 2009 – unele instituţii financiare, creditează cheltuielile aferente. În felul acesta întreprinzătorii îşi pot continua activitatea, ei beneficiind de o prefinanţare. Volumul creditelor poate fi cuprins între 75 – 100% din valoarea mărfurilor livrate sau lucrărilor executate, la data acordării;

b) Credite pentru prefinanţarea exporturilor. Au ca scop încurajarea exporturilor, ce se realizează în baza contractelor ferme: Sunt cunoscute sub forma de credite-cumpărător; credite-furnizor: credite pentru realizarea prototipurilor sau credite pentru acţiuni de prospectarea pieţii externe. Astfel de credite, cu dobânzi foarte reduse, au început să fie acordate începând cu trim. I 2003 de către EXIMBANK Bucureşti;

c) Obligaţiunile pe cauţiune. Se cunosc sub forma amânării la plată a datoriilor fiscale. Pot fi acordate anumitor categorii de contribuabili de organele fiscale abilitate. (în ultimii 6 – 8 ani asemenea facilităţi nu se mai acordă din cauza încasărilor reduse la buget). Amânările echivalează cu credite acordate practic de la bugetul de stat, care constituie amânarea încasării obligaţiilor fiscale. (Asemenea facilităţi se acordau în primii zece ani ai tranziţiei, având la bază apartenenţa politică a contribuabililor, ca ex. În perioada 1996 – 2000, când se afla la guvernare vestita Convenţie Democtratică, ce se lăuda cu cei 15.000 de specialişti, care au condus din umbră ţara foarte aproape de colaps economic. (deci erau acordate pe criterii politice fără să se fi avut în vedere situaţia dezastruoasă în care se afla economia ţării şi în mod deosebit agenţii economici cărora le erau

acordate).

Credite ipotecare. Sunt creditele ce se acordă pentru investiţii imobiliare, pentru finanţarea lucrărilor de construcţii (cu destinaţie locativă, industrială, sau comercială), ori achiziţionarea de terenuri. Au cunoscut foarte mare exctândere în ultimii ani. Caracteristica acestor credite este aceea că sunt garantate de ipoteci şi privilegiul împrumutătorului. Actele normative ce le reglementează interzic înstrăinarea imobilelor, dar şi posibilitatea transferării ipotecii asupra altor imobile. Toate contractele se încheie sub formă autentică, în faţa notarilor publici, iar ipoteca se înscrie de către creditori în cartea funciară, dobândind astfel rangul de preferinţă, potrivit Codului Civil. Creditorii au dreptul de a urmări imobilele o perioadă de 15 ani în orice mână ar trece.

În perioada de tranziţie – în mod deosebit în anii ’2006 – 2008 – a fost extins deosebit de mult sistemul de credite acordate populaţiei. În acest context reamintim că până în trim IV. 2008 băncile duceau o adevărată bătălie pentru racolarea clienţilor în vederea acordării de credite. S-a ajuns ca unele bănci să ofere peste 20 de categorii de credite şi variante în lei şi valută, chiar şi numai în baza actelor de identitate (aşa numitele credite cu buletinul). Au existat unele persoane care au obţinut credite cu cărţi de muncă şi adeverinţe false. Un astfel de exemplu a fost relatat de presă[195], din care a rezultat că un grup de 30 falsificatori din capitală au prejudiciat 7 bănci cu 300 mii RON. Evident că acest prejudiciu a fost posibil şi datorită neglijenţei unor angajaţi ai băncilor. După cum relata altă publicaţie centrală[196], cele mai multe credite nerambursate în termen, existente la sfârşitul sem. I 2007, au fost înregistrate la firme şi la populaţia din capitală, reprezentând 32% din totalul pe ţară. Volumul acestora era de 722, 794 milioane RON, din care 496, 595 în moneda naţională şi 226, 199 milioane aferente celor în valută. La nivelul ţării, majoritatea creditelor, au fost solicitate pentru finanţarea bunurilor de folosinţă îndelungată: construirea de case, procurarea de terenuri, automobile,

---

[195] Ziarul Cotidianul din 19 februarie 2007 p.4;
[196] Ziarul Curentul din 16 august 2007 p.10;

urmate de procurarea de mobilă, aparate electrocasnice, excursii. Potrivit altor informaţii date publicităţii[197], la începutul trim III 2007, creditele ipotecare şi de consum erau de 11, 2 miliarde e, din care cca. 4 miliarde erau împrumuturi concentrate în capitală. Aici, din cele 880 mii de locuinţe, jumătate nu puteau fi ipotecate, din cauza vechimii şi materialelor din care au fost construite, iar aproape 100 mii au fost deja ipotecate, ceea ce reprezintă 25 – 30% din totalul celor ce pot fi aduse în garanţie la credite. Aspectul negativ al acordării creditelor cu foarte multă indulgenţă este că la sfârşitul lunii iulie 2007, aşa cum rezulta din informaţiile oficiale[198], se înregistrau restanţe în achitarea ratelor, la 296 mii peroane în valoare de 474 milioane RON, reprezentând o majorare de 2, 2 ori comparativ cu aceiaşi perioadă din 2006. De altfel creşterea soldului total al creditelor de consum şi ipotecare acordate în valută la aceiaşi dată – ce se ridicau la 8, 3 miliarde e – constituie un semnal de alarmă dat de Agenţia Internaţională de Rating FITCH. Aceasta a atenţionat autorităţile din România că dacă se va continua astfel, există pericolul să crească riscul de vulnerabilitate a ţării noastre. Autorităţile nu au ţinut cont de acest avertisment, aşa cum se explică, că la începutul lunii octombrie 2007, potrivit informaţiilor[199] primite de la B.N.R. se înregistrau întârzieri mai mari de 30 zile, în achitarea ratelor de către 329600 persoane, ce înregistrau restanţe de peste 484 milioane RON, prezentând o creştere de aproape 75% comparativ cu aceiaşi perioadă din 2006. La începutul trim. IV 2006, piaţa bancară din România era mai avansată decât restul economiei. La aceiaşi dată creditele bancare reprezentau 95% din totalul împrumuturilor, restul de 3% erau credite de consum şi ipotecare şi 2% Leasing. Până la sfârşitul sem. I 2007, aşa cum s-a comunicat oficial populaţia din România a contractat credite de peste 49 miliarde RON, din care 79, 1% reprezentau credite pentru consum, echivalente cu 38, 8 miliarde. În ţara noastră costul creditelor era mai mare decât în U.E. pentru motivul că băncile erau mai prudente din

---

[197] Ziarul Adevărul din 8 noiembrie 2007 p 6;
[198] Ziarul Adevărul din 1 octombrie 2007 p 34;.
[199] Ziarul Adevărul din 8 noiembrie 2007 p.7;

cauza diferenţei avuţiei nete a companiilor şi populaţiei. La sfârşitul trim. IV 2009, finanţiştii apreciau că pe măsura consolidării economiei de piaţă se vor diversifica şi la noi mai mult serviciile bancare.

Comerţul, înainte şi după 1989.

Comerţul, atât în socialism, cât şi în economiamonia de piaţă, este activitatea de vânzare, cumpărare, prin care se realzează legătura dintre producătorii bunurilor şi consumatori. Se desfăşoară pe două segmente de piaţă:

Comerţul interior, organizat numai pe piaţa internă; Comerţul exterior, ce se referă la pieţele externe, concretizat prin exporturi şi importuri de mărfuri şi servicii.

Comerţul interior. În economia centralizată a fost organizat pe structuri specializate în funcţie de categoria bunurilor, destinaţie, zone geografice, gradul de subordonare, categoriile de preţuri. Se practica astfel: 1. Comerţul cu ridicata, (numit şi en gros). Principala caracteristică a acestuia era că se efetua în loturi mari, prin care se înfăptuia legătura dintre producători şi consumatorii de bunuri cu scop productiv. Pentru mărfurile destinate consumului individual, constituia o verigă intermediară între producători şi unităţile comerţului cu amănuntul, ce le ofereau direct consumatorilor final, respectiv populaţiei. Deci mărfurile se menţineau în afara sferei circulaţiei. Aprovizionarea se realiza direct de la furnizorii producători, în baza repartiţiilor emise de către Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Gospodăririi Fondurilor Fixe (M.A.T.M.C.G.F.F.). Începând cu anul 1970, deci la scurtă vreme după ultima împărţire administrativă a ţării, a fost organizat pe următoarele structuri, care au funcţionat până în 1989:

a) Baze judeţene de Aprovizionare Tehnico-Materială (B.J.A.T.M.). Erau organizate la nivelul judeţelor, cu scopul aprovizionării întreprinderilor industriale cu toate categoriile de bunuri, cu excepţia unor materii prime, combustibililor şi energiei electrice. Pentru operaţiunile ce le efectuau încasau o cotă cuprinsă între 0, 2 – 2, 5% aplicată asupra valorii mărfurilor derulate. După 1989, acestea şi-au menţinut profilul şi s-au transformat în societăţi comerciale numite COMAT-uri. În pofida faptului că înainte de 1989 nu

aveau dreptul să vândă niciun produs populaţiei, acum oferă mărfuri aproape exclusiv acesteia, motiv pentru care şi-au deschis magazine în mai multe localităţi din cadrul judeţelor. Datorită faptului că nu aduc decât puţine mărfuri din import, restructurării industriei, apariţiei supermaketurilor – ce oferă o diversitate extrem de mare de produse – cât şi altor agenţi economici privaţi, COMAT-urile abia mai supravieţuiesc. Situaţia lor precară este pusă şi pe seama scăderii puterii de cumpărare a populaţiei.

b) Baze judeţene de Aprovizionare Tehnico-Materială pentru agricultură (B.J.A.T.M.A.). Aveau ca obiect de activitate aprovizionarea unităţilor de stat şi cooperatiste din agricultură, cu materiale specifice, inclusiv îngrăşăminte chimice şi dăunători. După 1989 şi-au menţinut profilul oferind în general acelaşi mărfuri fermierilor, asociaţiilor cooperatiste şi tuturor solicitanţilor, indiferent de domiciliul;

c) Baze de Aprovizionare, ale Ministerelor, prin care se realiza aprovizionarea cu materiale specifice, aşa cum au fost cele amplasate în următoarele localităţi:

— Floreşti jud. Prahova, specializată pentru aprovizionarea şi desfacerea materialelor specifice industriei petroliere;

— Viforâta jud. Dâmboviţa, specializată în aprovizionarea cu tubulatură şi burlane de foraj pentru industria petrolului şi gazelor naturale;

— Mediaş, specializată pentru materiale destinate industriei gazelor naturale;

— Braşov, una specializată în aprovizionarea şi desfacerea cu rulmenţi şi alta pentru aprovizionarea şi desfacerea materialelor destinate căilor ferate (cea de a 2-a de acest gen era situată în Chitila);

În Bucureşti existau câte o bază de aprovizionare profilată pentru următoarele categorii de mărfuri:

a) Mărfuri de uz general similare ca şi cele judeţene;

b) Produse electrotehnice şi metalurgice;

c) Pentru produse din import destinate industriei uşoare (numită Baza MIU cu sediul central în Str. Lipscani, iar depozitele le avea în cartierul Militari);

d) Pentrru ambalaje numită pompos „Baza de Aprovizionate

Tehnico-Material pentru Ambalaje şi Gospodărirea Ambalajelor" (prin aceasta se realiza aprovizionarea cu borcane de conserve, capace, cutii, palete de lemn, etichete şi alte materiale destinate celor peste 80 de centre de prelucrare a legumelor şi fructelor existente în ţară), mai puţin a materiilor prime, care se aprovizionau direct de către producători);

e) Întreprinderea de Distribuţie cu Ridicata a Materialelor din Import (I.D.R.M.A.I.). Aceasta avea ca obiect de activitate, aprovizionarera şi distribuirea produselor alimentare din import, printre care erau; cafea, lămâi, portocale, piper, banane, şi ingrediente pentru mezeluri şi preparate din carne, care evident, nu se vindeau către populaţie, ci numai consumatorilor industriali şi unităţilor comerciale. Din cauza restricţiilor la valută în ultimii 6 – 8 ani înainte de 1989, erau aduse din import tot mai puţine produse. Aşa se explică faptul că în oraşele mici situate în zonele izolate de centrele reşedinţe de judeţ precum Cehu Silvaniei, Strehaia, Mizil Dărăbani, Sânnicolau Mare, Agnita, Câmpulung Moldovenesc, copii nu au avut ocazia să vadă fructe exotice până după 1989, când acestea sunt oferite ca oricare alte mărfuri în toate supermarketurile şi chioşcurile din pieţe. O situaţie cu totul inexplicabila era şi cu piperul, un ingredient atât de necesar fiecărei familii. Acesta era aprovizionat în cantităţi extrem de mici, motiv pentru care se vindea pe sub mână, iar când era introdus la vânzare cozile erau interminabile, deşi se vindea doar câte două pacheţele la o persoană (situaţia îmi este cunoscută, deoarece la magazinele alimentare din Piaţa Amzei – care, erau cel mai bine aprovizionate din capitală, se stătea la coadă şi 2 – 3 ore – iar în provincie era vândut numai la persoanele apropiate personalului de la magazinele alimentare);

f) Întreprinderea MERCUR, ce avea ca obiect de activitate schimbul de mărfuri nealimentare cu magazinele din ţările socialiste, în mod deosebit din Republica Democrată Germania, Polonia, şi Cehoslovacia. Mărfurile erau achiziţionate fie direct de la producătorii din ţară, fie de la magazinele universale din marile oraşe, cărora li se ofereau spre vânzare cele obţinute în schimb; (de aici se poate constata existenţa unei discriminări în oferta bunurilor aduse prin

schimburile de mărfuri, deoarece cumpărătorii din alte localităţi, nu aveau posibilitatea să-şi procure un ferestău cu mâner metalic provenit din R.D.G. numai dacă se deplasau la Braşov, Cluj Napoca, Craiova, Galaţi, Iaşi sau Piteşti, unde erau expuse în magazinele universale);

g) În Oradea exista Baza de aprovizionare cu materiale metalurgice din import, între care făceau parte şi laminatele din tablă pentru capacele la sticle bere, sucuri şi cutiile de conserve alimentare.

Comerţul cu amănuntul. (numit şi en detail). Realiza circulaţia mărfurilor dintre producători, către angrosişti şi dintre aceştia şi consumatorii finali. Prin acest gen de comerţ, bunurile părăseau sfera circulaţiei şi intrau în cea a consumului individual (personal). Până în 1989 era organizat pe 16 structuri amplasate în localităţile foste reşedinţe ale regiunilor administrative, existente până în 1968, la care începând din anul 1970 s-au adăugat încă patru: în Arad, Sibiu, Reşiţa şi RmM. Vâlcea. Structurile aveau depozite în principalele municipii şi oraşe, care primeau mărfurile vagonabil direct de la furnizorii din ţară. Până în 1989 au funcţionat următoarele:

a) Întreprinderi ale Comerţului cu Ridicata pentru Textile şi încălţăminte (I.C.R.T.I.) „ce se aprovizionau direct de la furnizorii producători şi distribuiau mărfurile la întreprinderile locale specializate pe produse industriale, din municipii şi oraşe. Acestea aveau în subordinea lor magazine, profilate pe materiale textile, confecţii, încălţăminte. În oraşele mici, atât întreprinderile cât şi unele magazine erau mixte. În Bucureşti existau următoarele întreprinderi comerciale de aprovizionare cu ridicata şi de desfacere cu amănuntul:

Întreprinderi specializate numai pe aprovizionarea cu textile şi încălţăminte sau produse industriale de uz casnic, cum a fost TEHNOMETAL, ce avea magazine ultra specializate ca ex pentru articole de iluminat magazinul ELECTROLUX, de pe Calea Victoriei, pentru articole de copii magazinul ROMARTA COPIILOR şi MATERNA pentru produse metalice de uz general magazinul FEROMETAL, pentru decoraţiuni interioare magazinul COVORUL;

Întreprinderi de alimentaţie publică, (cunoscute sub numele de Trusturi de Alimentaţie Publică T.A.P.L.-un) ce aveau în subordine

restaurante, bufete, magazine şi chioşuri pentru pâine;

Întreprinderi pentru distribuirea dulciurilor, sucurilor şi produselor de patiserie (existau două asemenea unităţi, cunoscute sub numele de întreprinderea de Cofetării şi Răcoritoare nr. 1 şi nr. 2);

Întreprinderea ROMARTA, ce avea ca obiect de activitate vânzarea produselor de lux;

Magazinele universale BUCUREŞTI, VICTORIA ŞI UNIREA, care aveau regimuri speciale şi preferenţiale de aprovizionare;

Magazinul COCOR, a fost construit ca magazin de prezentare a produselor Ministerului Industriei Uşoare. Acesta era cel mai modest aproprizionat, pentru motivul că întreprinderile din industria uşoară aveau cele mai mari sarcini de export, pe care nu reuşeau să le realizeze, astfel că nu-şi puteau permite utilizarea unor capacităţi de producţie pentru a oferi produse peste cele contractate cu reţeaua Ministerului Comerţului Interior. (În perioada finisării magazinului îndeplineam funcţia de şef birou desfacere la întreprinderea Vitrometan Mediaş. Atunci am fost invitat – împreună cu colegii de la celelalte fabrici, de către reprezentanţii Ministerului Industriei Uşoare, să ne prezinte spaţiile repartizate flecări unităţi. Cu acest prilej am exclamat ironic că ocuparea cu mărfuri a spaţiului repartizat, nu este posibilă. După terminarea vizitei am fost solicitat să dau explicaţii de ce am făcut o astfel de afirmaţie, în public. Răspunsul meu a fost prompt: Dvs. nu cunoaşteţi că planul de export ce revine unităţii noastre este cu 30 – 40% mai mare decât capacitatea de producţie existentă, ori în asemenea situaţii nu este posibil să se ofere nimic în plus pentru acest magazin. Eu am avut dreptate, deoarece spaţiile repartizate erau ocupate cu mărfuri scumpe, demodate şi neapreciate de cumpărători. Cetăţenii care la data relatării mele, respectiv în trim. IV 2010, au vârsta de peste 60 ani, pot confirma acest aspect);

b) Întreprinderi ale Comerţului cu Ridicata pentru produse alimentare. (I.C.R.A.) În profilul lor intrau toate bunurile alimentare, inclusiv produsele din tutun şi băurturile de toate tipurile. Distribuiau mărfurile întreprinderilor specializate, pe activităţi de vânzare către populaţie, ce aveau magazine profilate pentru: produse alimentare, cunoscute sub denumirea de ALIMENTARA, produse din tutun

cunoscute sub denumirea de TUTUNGERII (care vindeau şi ziare, plicuri, timbre chibrituri şi articole mărunte de papetărie). Carnea era distribuită prin magazinele specializate numite MĂCELĂRII, unde începând din 1985 se vindea raţionalizată. În capitală, carnea se vindea la cine avea norocul să ajungă la rând înainte de a se termina stocul din magazine. (Acest fenomen se înregistra destul de frecvent, aşa cum a fost cazul când în ziua de 6 mai 1988, am vizitat magazinul „Premial" din capitală, unde în jurul orelor 10 lipseau şi oasele, curăţate imepecabil de carne, ce erau oferite la 4 lei/kg.);

c) Întreprinderi ale Comerţului cu Ridicata pentru Mobilă şi materialşe de Constrţii (I.C.R.M.) În afara obiectelor reieşite din denumire, acestea realizau aprovizionarea şi desfacerea şi cu articolele de sticlărie, porţelan, faianţă, de menaj articole casnice din metal, cauciuc, mase plastice. Deserveau oraşele din 2 – 4 judeţe, ce le erau arondate, iar în localităţile mari aveau organizate depozite;

d) COOPERAŢIA DE CONSUM, avea organizate unităţi proprii comerciale la nivelul judeţelor sub denumirea de UJECOopuri. Acestea făceau parte din sistemul Uniunii Centrale ale Cooperaţiei de Consum CENTROCOOP Bucureşti. Se aprovizionau cu mărfuri direct de la furnizori şi le distribuiau la unităţile proprii situate cu precădere în mediul rural. Câteva UJECOopuri din ţară aşa cum erau cele din judeţele Argeş, Botoşani, Neamţ, Sibiu, Braşov, Galaţi, Timiş, aveau în teritoriu deopozite, la care dirijau mărfurile vagonabile direct de la furnizorii din ţară. Cooperativele de consum din mediul rural, aveau şi sarcini de colectare prin contracte de achiziţii încheiate cu producătorii individuali pentru lână, miei, tineret bovin, porci, păsări ouă, cartofi, fasole, pe care le valorificau la fondul de stat;

e) COOPERŢIA MEŞTEŞUGĂREASCĂ, dispunea de unităţi de desfacere proprii, ce aparţineau de sistemul Uniunii Centrale ale Cooperaţiei Meşteşugăreşti CENTROCOOP. Prin acestea se ofereau spre vânzare produsele realizate în unităţile sale din întreaga ţară, din care făceau parte; confecţiile artizanale, articole de podoabă, mobilier de mici dimensiuni din lemn, bunuri de uz casnic confecţionate din paie, papură, răchită, tablă, mase plastice, argilă etc.

f) Produsele agricole provenite din Gospodăriile Agricole de

Stat, erau prezentate spre vânzare prin unităţile proprii cunoscute sub denumirea de magazinele GOSTAT. Erau reprezentate câte 1 – 8 magazine în fiecare judeţ, din care în mod obligatoriu minim unul era amplasat în oraşele reşedinţă de judeţ:

g) Comerţul de lşegume şi fructe, era derulat prin întreprinderile de Legume şi Fructe, organizate la nivelul judeţelor. Acestea aveau centre în principalele localităţi şi magazine de desfacere cu amănuntul, direct către populaţie, numai în mediul urban;

h) Comerţul neorganizat, era reprezentat de micii producători şi unele Cooperative Agricole de Producţie, care ofereu în pieţe, legume, fructe, struguri şi pepeni, deoarece în acele vremuri erau între singurii producători de pepeni expuşi spre vânzare. Acest tip de comerţ avea o pondere foarte redusă.

În afara reţelelor comerciale prezentate, la noi în ţară înainte de 1989, au mai funcţionat următoarele tipuri de unităţi de desfacere cu amănuntul:

Magazinele COMTURIST. Acestea aveau ca obiect de activitate vânzarea pe valută a unor produse din import şi într-o proporţie foarte redusă a unora de provenienţă autohtonă, aşa cum erau cojoacele şi unele confecţii din piele naturală. Magazinele erau amplasate în holurile marilor hoteluri şi în staţiunile balneclimaterice cu fluxuri mari de turişti străini. După 1989 şi-au încetat activitatea, deoarece în condiţiile economiei de piaţă comerţul a fost liberalizat complet şi nu-şi mai justificau existenţa;

Magazinele tip CONSIGNAŢIE, în care erau valorificate obiectele confiscate în vamă şi cele predate de către persoanele fizice ce făceau parte din garderoba personală;

ANTICARIATELE, prin care erau şi continuă să fie prezentate spre vânzare tipărituri predate de persoanele fizice;

LIBRĂRIILE, prin care se ofereu spre vânzare cărţi şi în unele şi produse de papetărie. După 1989, ca urmare a restrângerii numărului de cititori, librările s-au reprofilat şi alături de cărţi prezintă şi poduse ale mijloacelor electronice pentru transmiterea informaţiilor ca; dischete, C.D-uri. C.D.R. – omuri, unele jucării, etc.

FARMACIILE, ce erau aprovizionate prin cele 16 Oficii

Farmaceutice, care aveau sediul în reşedinţele fostelor regiuni administrative existente până în 1968. Activitatea lor comercială era coordonată de către OFICIUL FARMACEUTIC CENTRAL, cu sediul în Bucureşti. După 1989, consignaţiile, anticariatele, librăriile şi farmaciile au fost primele care s-au privatizat. În afară de acestea, în centrele urbane mari, existau magazine ultraspecializate ca ex. drogherii, pentru valorificarea articolelor sportive, pieselor auto, furniturilor de cizmărie, articolelor de vânătoare şi pescuit etc.

Bazele de recepţie şi depozitare a cerealelor, erau unităţile specializate în derularea comerţului cu cereale. Acestea dispuneau silozuri, spaţii de depozitare utilaje pentru selectare, uscare, şi încărcarea, respectiv descărcrea din vagoane. (în acele timpuri transportul cerealelor între localităţi se efectua numai cu vagoane speciale, doar din câmp erau folosite autocamionale şi tractoarele cu remorci pregătite special pentru astfel de transporturi, motiv pentru care aveau inscripţionată expresia BUN PENTRU CEREALE. În perioada de tranziţie marea majoritate a acestor depozite au fost distruse, fapt ce se poate constata cu uşurinţă de către cei ce e ălătoresc cu trenul (au rămas neatinse de valul privatizărilor cele destinate rezervelor de stat). Este regretabil că acum cerealele sunt păstrate în depozite improprii, în condiţii nu tocmai corespunzătoare. Până în prezent foarte puţini latifundiari şi-au construit depozite. Abia în 2011 guvernanţii s-au trezit că ne lipsesc spaţiile de colectare, păstrare şi distribuire a produselor agricole, motiv pentru care au avut intenţia să emită un act normativ de înfiinţare şi construire a unor astfel de active imobilizate.

Comerţul cu lemne de foc, cărbuni şi gaze lichefiate, era organizat în capitală prin întreprinderea COMBUSTIBILUL (ce avea mai multe depozite), iar în provincie prin întreprinderile comerciale locale, de regulă prin cele profilate pe produse industriale sau mixte;

Produsele petroliere erau comercializate prin întreprinderea de Distribuţie a Produselor Petrolire, ce avea denumirea prescurtată PECO, cu sediul central pe Str. Griviţei din Bucureşti. Unitatea avea depozite în marile centre urbane ale ţării şi staţii de distribuţie la intrarea, respectiv ieşirea din acestea, precum şi pe unele şoselele şi

traseele turistice importante frecventate de automobilişti.

Autoturismele erau comercializate numai prin centrele de distribuţie amplasate iniţial în oraşele fostelor reşedinţe ale regiunilor administrative. Pe măsură ce numărul autotiurismelor distribuite populaţiei a crescut, a fost extinsă şi această reţea. Aşa se explică că în anul 1988, a fost deschis un astfel de centru şi la Reşiţa, la care au fost repartizaţi să-şi ridice autoturismele şi cumpărătorii din localităţile Agnita, Dumbrăveni, Copşa Mică şi Mediaş, care erau nevoiţi să se deplaseze cu trenul prin Arad, Timioşoara fiind nevoiţi să plece de acasă cu cel puţin 18 ore înaintea zilei în care erau programaţi pentru ridicarea autoturismelor.

În perioada 1970 – 1989 şi la noi în ţară au apărut magazine universale în toate municipiile reşedinţe de judeţ şi în alte câteva oraşe cu peste 50 mii de locuitori. Acestea funcţionează şi azi după privatizare. Ele arată însă ca nişte PUIŞORI DE O ZI, faţă de supermarketurile construite de companiile transnaţionale.

În acest cadru reamintim cititorilor că în economia centralizată publicitatea avea menirea de a determina consumatorii spre un consum raţional. Mesajele publicitare erau sărăcăcioase, plictisitoare şi plate fiind ancorate în contextul epocii. De altfel în condiţiile inexistenţei pieţii concurenţiale, nu era justificafă recima şi pentru faptul că statul gestiona întregul flux de informaţii, inclusiv pe cele comerciale. În acele vremuri reclama exprima îndemnul ca populaţia să practice un consum raţional, care să contribuie direct la păstrarea sănătăţii, a capacităţii de muncă şi creaţie, la dezvoltarea personalităţii şi în celşi timp să ţină seama de posibilităţile reale ale economiei. De aici se desprinde concluzia că publicitatea avea rolul să-i înveţe pe oameni să solicite cât mai puţine mărfuri, să nu risipească, ci să facă economii personle. Pe când în perioada de tranziţie – când oferta de bunuri şi la noi a început să depăşească cererile – au fost extinse deosebit de mult mijloacele de reclamă şi publicitate, menite să atragă consumatorii pentru a solicita mărfurile. Prin toate mijloacele mass-media se practfică o publicitate deosebit de agresivă, iar

instrumentele sunt perfecţionate mereu. Aşa relata o prestigioasă publicaţie internaţională[200] în articolul „Creiere scanate pentru vânzări mai bune", s-a ajuns să fie utilizate tehnici ale neuromarketingului. Potrivit acestora creierele sunt supuse scopurilor mercantile şi imaginisticii cu Rezonanţă magnetică, prin care s-a constatat că regiunea din creier numită corexul prefrontal median, face apel la memorie şi joacă un rol important în procesele cognitive. Din aceste constatări, oamenii din publicitate au ajuns la concluzia că obiectele de consum, pot fi asimilate dorinţelor de cucerire printr-un proces de personificare. Spoturile publicitare în care sunt asociate sunete cu imagini, sunt cele care obţin cel mai bun scor de memorare inconştientă a mesajelor publicitate. Atenţia este necesară unei bune retenţii mnezice. Iar o puternică conotaţie emoţională accentuează atenţia, deoarece încărcătura emoţională generează secreţia câtorva substanţe prin amigdale, care favorizează memorizarea. Ultimele cercetări în domeniul reclamelor au demonstrat că arătarea companiilor solicitante de reclame, a zonelor din creier, care trebuie stimulate pentru atingerea obiectivelor şi prin dezvoltarea aşa numitului advertament – ce presupune combinarea hibridă între publicitate şi divertisment – stimulează manifestarea dorinţei de a cumpăra. Odată cu explozia mijloacelor de comunicare, a început să fie practicată şi la noi cea mai modernă formă de comerţ prin INTERNET. Aceasta oferă posibilitatea tuturor cetăţenilor din ţară, ca de la domiciliu, să intre în contact cu oricine, din orice punct al planetei, să comande bunuri materiale, să le achite şi să intre în posesia lor, fiind transportate de către agenţi specializaţi.

Comerţul exterior. Cuprinde totalitate operaţiunilor comerciale, de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică cu organisme internaţionale din afară cum sunt: vânzări, cumpărări ori schimburi de mărfuri, licenţe consignaţia, depozitarea, reprezentarea, comisionul, turismul, prestările de servicii, transporturile internaţionale şi operaţiuniu financiare.

Înainte de 1989 comerţul exterior era monopol de stat. Se

---

[200] LE MONDE Diplomatique din noiembrie 2007 p 3;

desfăşura în mod planificat, potrivit legilor specifice economiei centralizate, prin cele 43 de întreprinderi de comerţ exterior existente. Majoritatea efectuau simultan cu exporturile şi operaţiuni de import. Acestea erau profilate pe anumite activităţi, grupe de mărfuri, utilaje, materii prime, combustibili.

În promovarea exporturilor româneşti, un rol pozitiv l-au avut manifestările organizate la complexul expoziţional ROMEXPO din capitală. Aici se organizau periodic numeroase expoziţii şi târguri într-o succesiune periodică astfel:

— Primul târg internaţional, a avut loc în 1970, cu participarea a 1.000 companii din 30 de ţări, din care 18 aveau participări oficiale;

— Până în 1981, târgurile au fost organizate din 2 în 2 ani;

— În perioada 1982 – 1989, aici au fost organizate Expoziţiile Realizărilor Economiei Naţionale, cunoscute sub numele E.R.E.N. şi Târgul bunurilor de consum (TIBCO), precum şi Tehno-Expo, Salonul internaţional al Chimiei;

— După 1990, a fost înfiinţată societatea ROMEXPO S.A., care a dat un impuls nou manifestărilor specializate, fiind organizate mai multe acţiuni pe an. Între acestea au fost: ROMMEDICA, ROMPHARMA, ROMCONTROLA, CONSTRUCT EXPO, ROMTEHERM, B „I.T.M.E., B.I.F.E., INDAGRA, EURODRING, ALL PAK. MOD EXPO, TÂRGUL DE TURISM AL ROMÂNIEI, ROMHOTEL. Iar în anul 2007 au fost organizate patru saloane tematice: TOLTEH, ELECTRROUTIL, METALTEH, FLUIDTEH ŞI INVENTICA.

Începând cu anul 1993, a fost organizat în capitală la ROMAERO de la Băneasa, Salonul auto din Bucureşti. Înainte de 1989, românii aveau ocazia să vadă noile creaţii ale industriei auto de la Piteşti, Craiova, Câmpulung, la Târgul Internaţional Bucureşti, desfăşurat la ROMEXPO. Pe măsură ce interesul românilor a crescut pentru autovehiculele străine, începând din 1998, salonul auto din Bucureşti a primit din partea Organizaţiei Internaţionale a Constructorilor de automobile (O.I.C.A.), statutul de expoziţie internaţională. De atunci an de an participarea a fost tot mai masivă. Iar începând din 2006, tot în capitală se desfăşoară salonul destinat vehiculelor comerciale denumit Truckshow. S-a ajuns ca la cea de a 14-a ediţie din 2007, desfăşurată,

în spaţiul fostului magazin METRO de la Otopeni, între 4 – 14 octombrie, să fie prezente peste 200 firme participante, cu peste 500 mărci, din care 100 au fost premiere mondiale.

După 1989 în locul vechilor expoziţii organizate la nivelul economiei naţionale – când se întâlneau reprezentanţii producătorilor cu cei ai comercianţilor şi se perfectau contractele economice – se organizează asemenea întâlniri zonale, tot cu astfel de scopuri, cu deosebirea că acum se efectuează şi vânzări directe către populaţie. Astfel de expoziţii cunoscute sub denumirea de EXPOTEXTIL constituie un bun prilej de promovare a noilor produse de îmbrăcăminte, încălţăminte, bijuterii şi de testare a publicului.

În perioada de tranziţie, activitatea de export a intrat într-un declin uriaş, ca urmare a săderii activităţii industriale, desfiinţării întreprinderilor de comerţ exterior, destrămării C.A.E.R.-ului şi competitivităţii reduse a produselor româneşti, care au intrat în competiţie directă cu cele de pe piaţa mondială. Între factorii cei mai importanţi, care au determinat scăderea drastică a exporturilor se înscriu:

a) Pătrunderea companiilor transnaţionale în România, care şi-au deschis reprezentanţe proprii pentru vânzarea automobilelor, telefoanelor, mobilei, aparatelor electrocasnice, au construit supermarketuri, megamarketuri şi mall-uri pentru a-şi vinde mărfurile;

b) Dseschiderea graniţelor şi ridicarea barierelor vamale, după aderarea ţării noastre la Uniunea Europeană;

c) Restructurarea şi privatizarea economiei, care a condus în foarte multe cazuri la falimentarea şi închiderea întreprinderilor, pentru a dispărea şansa de-a face concurenţă mărfurilor străine;

d) Sprijinului mai mult decât modest, acordat din partea statului agenţilor economici cu potenţiale posibilităţi de-a realiza produse pentru export;

e) Politicii Băncii Naţionale a României, care a stimulat reducerea raportului cursului de schimb între e şi $ faţă de RON, prin care a stimulat importatorii şi a dazavantajat pe exportatori;

f) Politicii adoptate de parlamentari, care nu au înţeles că

exportul este locomotiva ce vitalizează economia, prin stimularea afacerilor, creşterea gradului de ocupare a forţei de muncă şi în final asigurarea unui nivel de trai mai bun pentru populaţie.

Un aspect negativ cu totul deosebit în domeniul comerţului exterior este că factorii politici au facilitat exportul de materii prime precum lemnul brut, fierul vechi – fără să aibă în vedere că nici africanii nu mai exportă masiv lemnul neprelucrat – acceptând importul de mobilă, atât nouă, cât şi veche, în timp ce majoritatea fabricilor de mobilă sunt închise.

În ultimii 4 – 5 ani se observă o oarecare înviorare a exporturilor româneşti şi au apărut domenii noi prin care specialiştii din ţară se afirmă la export. Aşa este cazul cu cel al tehnologiei informaţiei şi serviciilor I.T., domeniiul în care în anul 2006 au fost realizate exporturi de peste 500 milioane $, iar în 2007 s-au realizat peste un miliard. La acestea a contribuit şi implementarea strategiei guvernului privind promovarea peste hotare a acestui sector. Prima acţiune promoţională a mărcii ROMÂNIA I.T. a avut loc la Târgul Cebit 2007, care a avut la Hanovra în perioada 15 – 21 martie 2007.

În perioada de tranziţie, s-a menţinut şi chiar a cunoscut o oarecare dezvoltare comerţul neorganizat, ca formă de subszistenţă a micilor producători şi comercianţi. Acest tip de comerţ era organizat şi se desfăşura sub trei forme astfel:

a) Comerţul din zilele de sâmbătă şi duminică, ce avea loc în pieţe speciale amenajate la periferia marilor centre urbane. Aici se prezentau ofertanţii de bunuri aflaţi la limita disperării şi separat posesorii de mijloace de transport auto. Toţi aşteptau întâlnirea cu potenţialii cumpărători. Tranzaţiile aveau loc prin negociere directă. Aceasta este unul dintre cele mai bizare forme de comerţ. Expresia este justificată de faptul că şi în sec. XXI, unii oameni încercau să supravieţuiască prin vânzarea propriilor obiecte, ce le apreciau că le sunt de prisos. Asemenea târguri existau şi înainte de 1989, însă de proporţii incomparabil mai reduse. După 1990, comerţul liber a luat o amploare deosebit de mare, deoarece prin deschiderea accesului neîngrădit spre pieţele din Turcia au apărut comercianţii ce-şi valorificau o parte din mărfurile aduse cu sacoşele, în pieţe şi oboare.

Pe măsura adâncirii sărăciei în ţară a apărut piaţa mărfurilor de mâna a 2-a aduse din ţările occidentale. La început asemenea mărfuri erau valorificate prin magazine şi tonete stradale. Începând din anii ’2005 – 2006 numărul magazinelor a scăzut, consecinţă a renunţării la mărfuri uzate şi de calitate slabă, încât în anul 2010, astfel de mărfuri se mai ofereau numai în pieţe şi oboare săptămânale. Dar s-a menţinut comerţul cu bunurile personale devenite disponibile din propriile gospodării. Astfel erau prezentate spre vânzare bunuri dintre cele mai bizare ca păpuşi fără picioare, cuie strâmbe, pantofi scâlciaţi şi desperecheaţi, cărţi şi reviste vechi, circuite integrate de la televizoare depăşite, borcane goale, roţi şi lanţuri de biciclete şi altele. Prezenţa în pieţe a unor astfel de obiecte demonstrează sărăcia existentă în ţară, iar trecerea în fugă pe lângă ele a potenţialilor e cumpărători, este dovada lipsei banilor.

b) Comerţul cu autovehicule folosite. Era organizat în majoritatea reşedinţelor de judeţ. Aici pe câteva hectare se prezentau posesorii de maşini, ce doreau să scape de ele. Unii din lipsă de bani nu le mai duceau acasă, ci le lăsau acolo, unde erau păzite, până săptămâna următoare, când sperau să le valorifice. Realitatea este că în asemenea târguri, în anul 2010 nu se vindeau decât câteva maşini, din miile prezentate;

c) Comerţul stradal, desfăşurat de micii producători de legume, fructe şi pepeni. Aceştia din lipsa mijloacelor de transport, practicau acest mod de comerţ şi din raţiuni economice, deoarece se eschivau de plata taxelor de intrare în pieţe şi chiar a TVA. Opinia noastră este că pentru ei valorificarea eficientă a produselor agroalimentare se poate realiza prin constituirea de asociaţii – ca persoane juridice – care potrivit reglementărilor legale sunt abilitate să-şi deschidă magazine proprii, ori să intre în relaţii directe cu supermarketurile existente în ţară.

În perioada de tranziţie, datorită existenţei unei oferte mai mari decât cererile, începând din anii ’2005 – 2006, unii producători autohtoni de îmbrăcăminte, încălţăminte au început să organizeze în marile saşezări urbane, expoziţii cu vânzare, iar producătorii de vinuri şi-au deschis crame şi magazine de vânzare a vinurilor neîmbuteliate,

oferite pentru consumul la domiciliul cumpărătorilor.

O formă de comerţ neorganizat practicat în perioada de tranziţie este cel oferit la stradă, în faţa casei, de către producătorii de obiecte artizanale cum sunt cusături, împletrituri de nuiele, papură, răchită, aşa cum sunt cele din localităţile: Izvorul Crişului jud. Cluj, Chendu şi, Bătăuşeri jud. Mureş. Corund jud Harghita, Horezu jud. Vâlcea etc. Evident că acesta are o ponedere redusă pe ansamblul ţării, având rolul de a contribui la supravieţuirea locuitorilor ce-l practică, care trăiesc în zone ostile culturilor agricole sau practicării altor înteletniciri aducătoare de venituri.

În perioada de tranziţie, au apărut şi la noi mai multe simboluri ale societăţii de consum, aşa cum sunt marile magazine sub forma de MALL-URI. Asemenea centre comerciale sunt o mărturie şi a fenomenului de globalizare. Întrucât sunt amplasate numai în marile centre urbane, se organizează adevărate excursii, care au devenit „o modă" pentru cei din localităţile îndepărtate. Unii vin aici pentru cumpărături, alţii pentru a-şi petrece timpul liber, deoarece beneficiază de numeroase forme şi instrumente, tentante şi atractive de divertisment. Pentru unii vizitatori mall-ul a fost asociat cu un statut social înalt, deoarece unii au ajuns să se asocieze cu un stil de viaţă la care nici nu au visat înainte de 1989, alţii apreciază că cntrele comercile sunt locurile în care se simt în siguranţă.

CAPITOLUL VI

PREZENŢA ROMÂNIEI PE PLAN INTERNAŢIONAL

6.1 Politica externă a României înainte de 1989 şi în confruntare cu globalizarea.

După terminarea celui de al 2-lea război mondial – în pofida faptului că în Europa şi în lume, exista multă nesiguranţă şi nelinişte – România a desfăşurat o politică externă caracterizartă prin promovarea relaţiilor de colaborare cu vecinii şi cu celelalte state. Pentru România – care a suferit imense pierderi în urma războiului – pacea era o chestiune vitală, o condiţie de cea mai mare importanţă pentru existenţa sa şi evoluţia viitoare.

În primii ani în care România a plecat pe drumul lung al socialismului şi comunismului, din cauza puterii economice foarte

reduse, a fost angrenată în activitatea de schimburi internaţionale în mod timid. Abia după anii 1950, aceasta a luat o amploare pe măsura dezvoltării industriei, când au fost create condiţii, ce au permis modificări esenţiale în structura comerţului exterior. Încă din acea perioadă, pe lângă volumul sporit de maşini şi utilaje au fost importate mari cantităţi de materii prime îndeosebi minereu de fier, cocs şi cărbune cocsificabil, minereuri de metale neferoase, piei brute, bumbac, iar din 1970 şi ţiţei. Abia după 1980, în structura exporturilor a scăzut ponderea materiilor prime şi a crescut cea a produselor industriei constructoare de maşini, chimice, uşoare şi alimentare.

Potrivit orientărilor trasate prin toate documentele de partid, România încă din anii 1950 au început să-şi extindă relaţiile de colaborare frăţească cu statele socialiste, care au devenit membre ale C.A. E, R – după înfiinţare –, iar ulterior şi cu celelalte state, indiferent de orânduirea lor socială. La baza fundamentării acestora s-a ţinut seama de diviziunea internaţională a muncii şi de avantajele recirproce, chiar dacă în înţelesul liderilor comunişti acestea erau net în favoarea statelor capitaliste. Majoritatea, cunoscând stadiul redus de dezvoltare economică a ţării profitau de nevoia României de a se dota cu utilaje şi a se aproviziona cu materii prime încât perfectau contractele la preţuri cu multe peste media celor existente pe piaţa internaţională. În aceste condiţii deosebit de vitrege îmbunătăţirea structurii comerţului exterior, a avut loc în perioade extrem de lungi şi cu eforturi uriaşe din partea populaţiei. Mărirea ponderii mărfurilor cu un grad superior de prelucrare a avut loc lent, iar relaţiile de cooperare în domeniile tehnice, ştiinţifice, au fost demarate abia după anii 1975. Numeroasele vizite şi întâlniri ale conducerii superioare a Partidului şi membrilor guvernului au facilitat ca până în 1970 să fie perfectate 75 de instrumente de cooperare şi colaborare în cele mai variate domenii. Numai în anul 1969 au fost puse bazele la 76 astfel de acorduri, atât cu statele din blocul sovietic, cât şi cu cele în curs de dezvoltare şi capitaliste. La începutul anului 1970, România era membră a 41 organizaţii internaţionale şi a 268 organizaţii

neguvernamentale**201**, prin care îşi aducea contribuţia pe această cale la dezvoltarea colaborării între state. În anii următori participarea României şi a P.C.R. pe plan internaţional, a continuat cunoscând o puternică dezvoltare şi afirmare, concretizată prin legăturile de colaborare cu 90 partide comuniste şi muncitoreşti, 22 mişcări de eliberare naţională şi partide democratice, 20 partide socialiste şi alte formaţiuni politice progresiste. Asemenea relaţii – ce vizau doar domeniul politic au fost întemeiate cu scop pur propagandistic – fiind iniţiate şi menţinute şi cu eforturi financiare oferite de către PCR, fără niciun fel de contraprestaţii. La vremea respectivă ajutoarele băneşti erau oferite cu mărinimie, fiind apreciate ca acte caritabile aşa cum a fost cazul cu cele acordate partidelor comuniste din Spania, din unele state din America Latină şi Africa.

Orientările clare cu privire la partriciparea României la diviziunea internaţională a muncii, la dezvoltarea colaborării şi cooperării economice cu alte state, au fost trasate în aproape toate documentele de partid şi în mod deosebit la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1972, unde au fost reliefate unele imperative de mare actualitate, respectiv aceea că una din cerinţele ţării, în condiţiile societăţii moderne este participarea intensă la schimbul internaţional de valori, la diviziunea mondială a muncii. În acest context România a promovat consecvent o politică de largă colaborare internaţională. Tot atunci a fost subliniată necesitatea creşterii competitivităţii produselor destinate exporturilor, adaptării cu mai multă operativitate la cerinţele pieţii externe şi la dimensionarea strictă a importurilor. În anul 1972 România întreţinea relaţii comerciale cu 110 state, de pe toate continentele şi se impunea necesitatea echilibrării balanţei de plăţi externe, ca un imperativ major al activităţii de comerţ exterior.

Legea comerţului exterior, adoptată în 1971, constituia cadrul juridic propice pentru dezvoltarea comerţului exterior prin forme variate de cooperare, inclusiv prin constituirea de societăţi mixte de producţie şi comerţ, atât în ţară, cât şi în străinătate. (Din nefericire, astfel de societăţi au luat fiinţă foarte puţine până în 1989, din cauza

---

201 Ziarul Scânteia din 28 martie 1970 p.4;

sistemului rigid, ce nu permitea flexibilitate şi adaptare deplină pentru asemenea forme, pe care unii factori de decizie comunişti le apreciau ca fiind de tip capitalist. (Condiţiile destul de dificile existente pentru constituirea societăţilor mixte de comercializare le cunosc personal deoarece şi Centrala Industrială a Sticlei şi Ceramicii Fine a înfiinţat, cu un patron din fosta R.F.G. compania DERU GLAS, ce avea ca obiect de activitatea comercializarea articolelor de sticărie de menaj pe teritoriul Germaniei. Însăşi denumirea exprima semnificaţia cuvintelor DEUTHCE ROUMENICHE GLASS. Prin intermediul acestei societăţi şi întreprinderea Vitrometan Mediaş derula o mare cantitate din exporturile sale de sticlărie de menaj. Subiliniez în acest cadru că de fiecare dată preţurile erau stabilite de către partenerii extereni, fiind acceptate în varianta propusă, fără niciun fel de negocieri. În acele vremuri noţiunea de negociere nu era cunoscută de factorii de decizie din ţară. Partenerii străini cunoscând acest lucru ofereu preţuri minime asigurându-şi astfel profituri generoase).

Referitor la politica externă, a României, Ceauşescu s-a referit pe larg şi în expunerea rostită la Congresul F.U.S. desfăşurat în capitală între 24 – 25 mai 1974**202**, când a reafirmat că la baza elaborării politicii generale trebuie avute în vedere particularităţile istorice, sociale şi naţionale din fiecare ţară, din fiecare etapă de dezvoltare. Din nou a reafirmat că România promovează o politică externă activă de colaborare cu ţările care se dezvoltă, pe baza egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, de egalitate şi respect.

Cu ocazia celei de a XXX-a sesiuni a Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite – ce şi-a desfăşurat lucrările în perioada septembrie – noiembrie 1975 – delegaţia ţării noastre a prezentat poziţia României cu privire la îmbunătăţirea şi democratizarea activităţii O.N.U., la întărirea rolului său în realizarea colaborării între state, fără deosebire de orânduirea socială, a unei lumi mai bune şi mai

---

[202] N. Ceauşescu : Expunere prezentată la Congresul Frontului Unităţii Socialiste. Ed. Politgică, Bucureşti 1974;

drepte, a unei păci trainice, document publicat în presa centrală**203**, din care rezultă că N. Ceauşescu dorea ca atât România, cât şi el să se afirme tot mai mult şi pe plan internaţional, fără să-şi dea seama că la vremea aceea era foarte puţin cunoscut şi apreciat peste hotare.

La primul Congres al Oamenilor Muncii din Industrie, Construcţii şi Transpopituri N. Ceauşescu a prezentat o expunere din care am selectat câteva informaţii relevante cu privire la politica externă a României. Statelor socialiste le reveneau la începutul anului 1977, peste 47% din comerţul exterior mondial, la acesta contribuind şi România. În continuare va fi extinsă colaborarea României cu toate acestea în baza «Programului Complex «La acea dată existau parafate peste 100 acorduri comerciale şi cooperare cu ţările în curs de dezvoltare, ceea ce crea premiza ca în anul 1980 aceste state să deţină o pondere de cca. 25% din comerţul exterior. În ultimii 4 – 5 ani înainte de 1989 au fost extinse formele moderne de cooperare cu alte ţări, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate, existând perfectate cu acestea 8 societăţi mixte de producţie în România, 28 societăţi mixte de producţie în străinătate, 35 societăţi mixte de tip comercial, aşa cum a fost cazul cu acordul perfectat cu firma olandezo-vest germană FOKER şi cu cea britanică B.A.C. în domeniul construcţiilor aeronautice.

S-a recomandat ca în viitor să se pună un accent mai mai mare pe eficienţa activităţii de comerţ exterior. (În acest context scotem în evidenţă încă odată, că uriaşul efort făcut de ţara noastră începând cu 1982, pentru achitarea datoriei externe – ca urmare a unei eficienţe deosebit de scăzute a exporturilor româneşti, în loc să conducă la prosperitatea ţării şi la creşterea nivelului de trai a poporului, cum îi plăcea lui Ceauşescu să se laude – a dus la înregistrarea unor fenomene inverse, caracterizate prin înfometarea populaţiei, consecinţă a ambiţiei de a exporta orice, inclusiv produse alimentare strict necesare existenţei vieţii. Nu întâmplător în rechizitoriul prezentat în procesul soţilor Ceauşescu, această strategie politică, contrară principiilor democratice şi umane a constituit unul din

---

203 Ziarul Scânteia din 13 septembrie 1975 p.2-4;

punctele de acuzare).

Politica internaţională a P.C.R., a fost analizată pe larg şi în Conferinţa Naţională din decembrie 1977, unde a fost subliniată contribuţia Comitetului Central al Partidului şi Guvernului României, care şi după Congresul al IX-lea al P.C.R., au promovat şi desfăşurat o intensă activitate internaţională, concretizată prin consolidarea relaţiilor cu ţările socialiste, în vederea întăririi colaborării şi solidarităţii acestora în lupta pentru socialism, securitate şi pace, cât şi prin amplificarea relaţiilor cu toate statele pe baza deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa, principii, ce au căpătat o recunoaştere internaţională, ca fiind singurele pe baza cărora se poate construi o colaborare trainică în lume. Pe baza acestora s-au extins relaţiile şi cu statele capitaliste dezvoltate, ţara noastră participând tot mai intens la diviziunea internaţională a muncii.

România a adus o contribuţie activă la Conferinţa de pace de la Helsinki, pentru realizarea unui climat de securitate, destindere şi cooperare paşnică în Europa, unde s-a pronunţat pentru soluţionarea pe cale politică a tuturor conflictelor şi stărilor de încordare dintre state. Partidul şi guvernul au acordat o mare atenţie sesiunii speciale ale O.N.U., din primăvara anului 1978 consacrată dezarmării, prin propunerile înaintate acestui forum.

După anii 1980 a început să fie larg promovată forma superioară a relaţiilor economice externe prin cooperare industrială cu alte state. Pe lângă succesele obţinute s-a făcut simţită şi o eroare strecurată ca neobservată, constând în creşterea importurilor cu 81%, faţă de cea a exporturilor, care au sporit cu 68%. Evident că aceasta a influenţat negativ balanţa de plăţi externe. (Este pentru prima oră când a fost recunoscut oficial comiterea unei erori în derularea comerului exterior. Oamenii de bună credinţă au afirmat că era şi cazul ca din atâtea greşei săvârşite în conducerea economiei şi ţării, să fie dată în vileag măcar una).

Căderea comunismului în 1989, a adus profunde schimbări şi în politica externă a ţării. În pofida faptului că a fost perfectat un nou

tratat cu Uniunea Sovietică – cu foarte puţin timp înaintea dezmembrării acesteia – ţara noastră a desfăşurat o politică externă spre destindere şi colaborare cu toate statele. Orientarea principală a fost îndreptată spre Uniunea Europeană (U.E.) şi S.U.A., ce s-a concretizat în aderarea începând din 2004 la NATO, iar începând cu 2007 la structurile europene. În această perioadă România a dus o politică de apropiere cu Republica Moldova, care însă a trecut şi prin unele crize cauzate de orgoliliile liderilor politici din ambele state, precum şi de dorinţa exprimată de mai mulţi locuitori din Republica Moldova de-a obţine cetăţenie Română. Au existat şi momente în care s-au exprimat discursuri inflamatoare antiruseşti, care au stârnit îngrijopararea guvernului american privind democraţia din România şi politica sa de securitate în regiunea balcanică. Atât reprezentanţii S.U.A., cât şi cei ai U.E. au avertizat politicienii de la Bucureşti, că Rusia nu trebuie privită ca un adversar, mai ales în această perioadă, când negocierile privind amplasarea scutului antirachete şi a bazelor militare în Europa de Est şi când se pune problema cu privire la securitatea energetică a ţării.

În perioada de tranziţie şi ţara noastră a fost cuprinsă de fenomenul globalizării, potrivit căruia şi la noi puterea de decizie, a fost transferată parţial la ministerul finanţelor şi banca centrală. Astfel în urma acestor transferuri, nu s-a diminuat rolul statului, ci s-a adaptat atât ca o dorinţă, cât şi ca o necesitate, deoarece globalizarea presupune nu doar extinderea pieţelor la nivel mondial, ci şi influenţa culturii în interiorul statelor, bazată pe voinţă unită, obiective împărtăşite şi valori comune, ce pot contribui la consolidarea relaţiilor diplomatice. La noi se punea problema colaborării mai intense cu statele, ce dispun de un mare potenţial economic precum Germania, Franţa, Italia, SUA, China şi Japonia, dar nu trebuia neglijată şi colaborarea cu statele din zona Mării Negre, precum şi cu cele din cadrul UE.

Pentru atenuarea efectelor negative ale crizei economice şi financiare, România trebuia să-şi promoveze interesele în lume pentru atragerea capitalului, atât de necesar pentru satisfacerea nevoilor stringente ale economiei. Strategia consensuală a politicii externe a

României este de dorit să fie manifestată prin capacitatea raţională de asumare a răspunderii, pentru ceea ce a fost şi pentru ceea ce doreşte să devină.

Privind retrospectiv subliniem că fenomenul de globalizare sau mondializare a început să se contureze încă de la revoluţia industrială. Pe măsura concentrării capitalurilor – care au condus la apariţia unităţilor mari – s-a accentuat schimbul de mărfuri dintre state. (schimbul exista în forme incipiente încă din antichitate, iar în evul mediu s-a amplificat foarte mult). Începând cu a 2-a jumătate a sec. XIX-lea şi în mod deosebit în secolul trecut, comerţul mondial, prin expansiunea companiilor puternice a cunoscut o extindere fără precedent. Procesul a fost definit de către liderii politici ai comunismului – inclusiv de către Ceauşescu – noua ordine economică mondială, pe care el a dorit să o stabilească, fără să îi cunoască adevărata semnificaţie. Nici România nu a rămas în afara fenomenului de globalizare. În perioada comunistă, companiile străine au pătruns în ţara noastră în mod limitat. Acţiunea a fost concretizată prin constituirea câtorva întreprinderi mixte, cu capital românesc şi german, aşa ca REŞIŢA RENK, unitate producăroare de reductoare, care funcţionează şi azi. Pătrunderea capitalurilor străine s-a realizat şi sub forma achiziţionării unor licenţe şi construirea uzinelor în care au fost realizate produsele ce constituiau obiectul lor de activitate. Aşa cum a fost cazul cu automobilele DACIA şi OLCIT. Colaborarea cu francezii de la compania RENAULT în vederearalizării automobilelor Dacia a fost destul de reuşită, în timp ce acordul de cooperare cu societate franceză CITROËN încheiat în 1975, pentru fabricarea automobilelor de mic litraj, numite OLTCIT, s-a derulat cu mari dificultăţi. Acordul a fost finalizat cu o întârziere de cca. 3 ani, din cauza, lipsei de experienţă în perfectarea tranzaţiilor internaţionale şi amestecului liderilor politici în derularea acestora, care au adus imense prejudicii economiei ţării. (La perfectarea contractului s-a stabilit ca partenerul francez să contribuie la dotarea întreprinderii cu o parte din utilajele specifice necesare. În timpul construcţei, din dorinţa de-a face economii la valuta forte – cum erau numite devizele convertibile, care circulau pe piaţa internaţională, în acele vremuri –

factorii politici, cu acordul personal al lui Ceauşescu, au dispus să nu se mai importe unele utilaje, ci să fie realizate în ţară de către industria noastră, ce era în plină ascensiune şi destul de bine dezvoltată. Întrucât la noi nu a fost posibil să fie realizate în termenul stabilit, pentru intrarea în funcţiune a uzinei, acesta a fost decalat cu mai bine de trei ani. În asemenea situaţii, francezii au pretins şi încasat penalizări de peste 3 miliarde $, aferente profitului nerealizat, ca urmare a neintrării în funcţiune a uzinei, la termenul stabilit prin contract. Suma a afectat substanţial balanţa valutară a ţării, fără să fi fost cineva tras la răspundere. După 1989 uzina a fost preluată de către concernul Sud-coreean DAEWO şi redobândită în anul 2006 de către statul român., apoi a fost supusă din nou privatizării, în urma căreia a fost preluată de Compania americană Ford, aşa cum s-a menţionat în paragraful 5.6 «Restructurarea şi privatizarea economiei)».

În ultimul sfert de veac şi în mod deosebit, după 1989 – când au avut loc profunde mutaţii în toate domeniile – globalizarea, a cuprins în sfera sa într-un ritm deosebit de accentuat şi România. Extinderea fenomenului de globalizare asupra ţării noastre, este pus pe seama deschiderii spre exterior, a democratizării vieţii politice, aplicării liberalismului în economie şi progreselor uriaşe înregistrate în tehnologia informaţiilor şi comunicării. Potrivit teoriei convenţionale a comerţului mondial, participanţii la schimburile internaţionale, dacă se specializează conform avantajelor comparative, toţi au de câştigat. Globalizarea presupune şi impune reforme profunde în toate domeniile şi în primul rând în sistemul educaţional, infrastructură, management şi guvernare. Globalizarea înseamnă o lume deschisă pentru capitaluri, bunuri, servicii şi idei. Unor astfel de cerinţe România a răspuns cu destul de multă reticenţă, fiind cuprinsă în sfera globalizării treptat şi din ce în ce mai intens după 1989. Numeroase exemple vin să confirme pătrunderea companiilor internaţionale prin diverse căi:

Încă din 1992 – 1993 au sosit în ţară pentru a-şi extinde activitatea comercială, construind magazine universale mai întâi în capitală, ca apoi să se extindă în toate celelalte localităţi urbane, astfel

încât la sfârşitul anului 2010 erau în funcţiune peste 500 supermarketuri şi hipermaketuri şi magazine tip Mall, iar alte 20 se aflau în construcţie. Acţiunea va continua până ce vor cuprinde şi oraşele cu peste 10 mii locuitori. Efectele pozitive ale acestor pătrunderi ale capitalului străin în economia romanescă sunt:

a) Pun la dispoziţia cumpărătorilor mărfuri de calitate şi de o diversitate deosebit de mare;

b) Asigură aprovizionarea neîntreruptă, prin programe de funcţionare de 10 – 14 ore zilnic, inclusiv sâmbăta şi duminica;

c) Majoritatea acceptă vânzarea mărfurilor de folosinţă îndelungată şi în rate. Iar efectele negative sunt:

a) Aducând mărfuri din alte ţări fac concurenţă extrem de agresivă produselor româneşti, cu efecte dircte asupra şomajului, deoarece unităţile în care se realizează sunt nevoite să-şi restrângă activitatea, ceea ce duce la disponibilizarea forţei de muncă;

b) Afectează existenţa firmelor mici şi mijlocii din domeniul comerţului, care nu vor mai fi în stare să suporte cheltuielile de pe seama profitului micşorat, ca urmare a unor vânzări din ce în ce mai reduse. Aşa cum relata presa Hipermarketul scoate micile magazine de pe piaţă, cum a declarat vicepreşedintele Consiliului Concureţei. El a participat la lansarea Cartei Albe ale I.M.M.-urilor realizată de Consiliul pentru întreprinderile Private Mici şi Mijlocii din România. Potrivit acestuia, la sfârşitul anului 2005, erau înregistrate peste 221.000 de firme din domeniul comerţului cu ridicata şi amănuntul, din totalul de 526.000 existente în ţară, în scădere faţă de anul precedent. Din raport a mai reieşit că la Consiliul Concurenţei au fost primite mai multe plângeri ale firmelor mici, care reclamau abuzul de putere şi de poziţie dominantă ale marilor companii comerciale transnaţionale;

c) Deţin controlul asupra preţurilor la unele mărfuri, pe care le menţin ridicate, în favoarea obţinerii unui profit constant şi generos;

d) Repatriază profitul contribuind la prosperitatea ţărilor lor.

Construirea de unităţi industriale noi şi modernizarea celor existente, ce are ca efecte pozitive următoarele:

a) Asigură creşterea productivităţii şi calităţii;

b) Produsele sunt realizate cu consumuri materiale şi

energetice la nivel mondial şi contribuie la ridicarea nivelului de pregătire a celor ce le deservesc. În acelaşi timp impun aplicarea unui management modern, ceea ce necesită asimilarea metodelor de organizare şi conducere de către factorii de decizie din ţară;

c) Prin colaborarea şi sprijinul acordat autorităţilor şi companiilor locale, contribuie la ridicarea zonelor din jurul localităţilor în care sunt amplasate, iar prin plata taxelor, impozitelor şi unele acţiuni de sponsorizare, susţin din punct de vedere financiar instituţiile şi O.N.G.-urile din zonă etc. Efectele negative sunt:

a) Contribuie în mică măsură la valorificarea materiilor prime indigene;

b) Asigură angajarea unui număr relativ redus de oameni:

c) Unele cum sunt combinatele de lianţi (ciment), materiale de construcţii şi cele de cablaje auto, contribuie la poluarea mediului înconjurător afectând serios sănătatea oamenilor. (Nu întâmplător până la începutul anului 2009, au fost construite peste 30 de fabrici de cablaje auto, care sunt unităţi deosebit de periculoase, apreciate ca ucigătoare de oameni datorită substanţelor deosebit de nocive cuprinse în izolaţiile exterioare ale cablurilor electrice);

d) Cele mai multe îşi realizează produsele sub branduri proprii, evident cu costuri reduse şi cu profit mare, evitând transportul pe distanţe mari, aşa cum este cazul companiei COCA-COLA, a fabricilor de bere, biscuiţi, paste făinoase, produse lactate ciocolată, sucuri;

e) Manifestă tendinţa de reducere a rolului agenţilor economici cu capital privat autohton, ce-şi apără cu disperare propriile interese în contactul cu ceilalţi şi cu fiscalitatea;

f) Accentuarea expansiunii capitalurilor străine, disponibile, prin pătrunderea sub diferite forme pe pieţele externe (în economiile naţionale ale altor state, inclusiv în ţara noastră), a amplificat acţiunea fenomenelor de dependenţă parţială sau totală şi au diminuat rolul factorilor de decizie autohtoni.

Până în anul 2009 relativ puţine companii străine au realizat investiţii noi (gen green field cum le numesc ei) în obiective industriale. Cel mai reprezentativ exemplu este compania COCA-COLA, care a construit 8 centre în localităţi amplasate astfel încât distanţa de

transport să fie sub 200 km. de locurile de distribuţie către populaţie. Specialiştii de la această companie s-au exprimat că nu lansează niciun produs nou fără cercetarea pieţii. Ei sunt de părere că fără un studiu de piaţă, orice lansare de produse noi se poate solda cu şecuri. (Afirmaţiile acestor specialişti sunt valabile şi pentru societăţile româneşti care vor să demareze afaceri în domeniul producţiei, comerţului sau prestărilor de servicii. Motivaţia este bazată pe faptul că studiile de piaţă sunt instrumente la care este necesar să se apeleze în toate cazurilor demarării unor afaceri. Sunt foarte importante în înţelegrea consumatorilor, deoarece permit confirmarea nevoilor acestora, atât din punct de vedere cantitativ cât şi calitativ. Strategia de marketnig are la bază cunoaşterea pieţii locale, a consumatorilor, la aprecierea mai bună a, cotei de piaţă, ci şi a cheltuielilor de marketing orientate către direcţia din care se speră că vor avea eficienţă sigură. Sondarea pieţii poate fi o radiografie fidelă a sănătăţii brandurilor, produselor şi serviciilor oricăror companii).

Alte companii, care au realizat investiţii noi importante sunt:

— CONTINENTAL din Germania, cu fabrica de anvelope de la Timişoara;

— TUBORG din Danemarca, cu fabrica de bere din apropierea capitalei;

— Trustul SAINT GOBEN din Franţa, cu fabricile de geamuri prelucrate (geamuri pentru ferestre şi uşi tip termopan) şi geamuri de siguranţă pentru mijloacele de transport de la Călăraşi;

— BRITICH TOBACO, cu fabrica de ţigarete de la Ploieşti;

— PIRELLI din Italia, cu fabrica de anvelope de la Slatina;

— POROTERM, cu fabrica de de cărămidă de la Biharia jud Bihor;

— HAMMERRER ALUMUNIU INDUSTRIES, cu fabrica de reciclare a aluminiului, cu o căpăcite de 80 mii to/an din Sântana jud. Arad;

— ELPHI DIESEL SISTEMS, cu fabrica de piese auto din localitatea Miroslava jud. Iaşi, demarată la începutul anului 2009, care va avea în final 800 angajaţi;

— NOKIA din Finalanda, cu fabrica de telefoane celulare de la

Juc Jud. Cluj, care, conform informaţiilor din presa de specialitate[204] – în mod similar cu alte societăţi comerciale reprezentative – va beneficia de facilităţi fiscale o perioadă de 30 ani, reprezentând impozite şi taxe locale pe terenuri şi clădiri, cu condiţia de a rămâne pe această locaţie întreaga perioadă menţionată. În afară de acestea au mai fost construite şi alte unităţi, care realizează relee, ambalaje din carton, subansable auto, polistiren expandat, ghips carton, poliuretan, materiale pentru zgrăvit, vopsele, rulmenţi speciali, componente electronice, piese pentru maşini agricole, troleibuze, cărucioare pentru copii, biciclete, etc.)

Pătrunderea finanţelor în cadrul procesului de globalizare, prin acorduri de finanţare externă poate avea efecte de bumerang, deoarece nerespectarea condiţiilor prevăzute în acestea, poate crea condiţii mai grave pentru economie, decât cele existente înaintea împrumuturilor. Deci apelarea la credite externe are ca efecte pozitive următoarele:

a) Asigură capitalul necesar participării la vastul proces investiţional în care sunt angrenaţi şi întreprinzătorii din ţara noastră;

b) Oferă împrumuturi în orice condiţii, contribuind la acoperirea nevoilor stringente de resurse financiare;

c) În anumite condiţii asigură capitalul necesar pentru rambursarea împrumuturilor luate cu garanţia statului. Iar efectele negative sunt:

a) Odată cu împrumuturile acordate impun şi condiţiile de utilizare a lor. Aşa cum a fost cazul în perioada 1996 – 2000, când guvernului condus de Victor Ciorbea i-au condiţionat să nu folosească banii primiţi pentru mărirea salariilor la ofiţeri, ca aceştia să fie nemulţumiţi şi să plece din armată şi astfel să scadă capacitatea de apărare a ţării. Sau să nu accepte mărirea salariilor la mineri şi personalului din administraţia publică, ca să protesteze prin mitinguri şi greve încât să pună în pericol stabilitatea economică şi politică;

b) Ademenirea guvernului de-a angaja împrumuturi cu dobânzi mari, afectează independenţa economică pe termen scurt şi mediu.

---

[204] Ziarul Financiarul din 1 februarie 2008 p.32;

Împrumuturile pe termene scurte, conduc la exercitarea unor presiuni asupra economiei, cu consecinţe negative asupra nivelului de trai al populaţiei;

c) Pătrunderea în zona imobiliară şi a terenurilor va avea consecinţe iprevizibile, deoarece cei bogaţi vor cumpăra locuinţe, imobile, cu diferite destinaţii, suprafeţe mari de terenuri, păduri, lacuri, bălţi cu terenurile de agrement şi chiar sate întregi. Unii au concesionat şi au cumpărat deja însemnate suprafeţe de terenuri cu intenţia de-a le extinde. Aşa este cazul cu investitori italieni, care au concesionat mari suprafeţe de teren în zona localităţii Sânnicolau Mare şi o parte din cele ce au aparţinut de I.A.S. Dealul Ocnei de lângă Sibiu şi altele. Cea mai mare parte din aceste terenuri sunt necultivate din cauză că investitorii nu sunt constrânşi de stat prin mijloace financiare – cum ar fi impozite diferenţiatesă le pună în circuitul agricol;

d) Cel mai mare pericol ce-l reprezintă pentru ţară este crearea unei dependenţe faţă de organismele financiare internaţionale, care ademenesc factorii politici să angajeze noi credite, aşa cum au procedat şi în anul 2010, când nu s-a restituit nici măcar o rată din împrumutul 19, 6 miliarde e şi s-a pus în discuţie angajarea altuia în 2011. Prin acordarea creditelor organismele internaţionale impun condiţii tot mai severe de utilizare, care determină limitarea autonomiei naţionale şi a puterii de decizie a propriului guvern.

Odată cu globalizarea, companiile transnaţionale, vor începe să constituie şi în ţara noastră noi structuri aşa cum este Clusterul industrial. Potrivit acestuia, va avea loc concentrarea pe anumite teritorii, zone geografice a unor industrii înrudite, ce se sprijină reciproc în aval şi în amonte, se concurează între ele, dar se şi ajută reciproc prin cooperare. Apariţia clusterului industrial, este pus pe seama progreselor deosebite înregistrate în tehnologie în ultimii 40 – 50 de ani, care au determinat dezvoltarea spectaculoasă a industriilor, specializarea şi cooperarea sub mai multe aspecte. În această perioadă la cei trei factori de producţie bine cunoscuţi: (a) Resursele umane, caracterizate prin calificare, grad de instruire, şi profesionalism; (b) Resursele materiale, caracterizate prin abundenţă, calitate, accesibilitate, cost etc; (c) Resursele de capital, caracterizate prin

posibilitatea de-a le investi, se adaugă altele două: Know-how, constând în inovaţii, proiecte, brevete, mărci de fabrică şi Infrastructura, concretizată prin reţele de transport, de utilităţi, telecomunicaţii etc. Ori utilizarea acestor factori în mediul concurenţial, este cunoscut sub numele de Cluster industrial, care se caracterizează prin unele particularităţi specifice, precum amplasarea unei unităţi într-o zonă sau arie geografică în care se află situate altele similare, crează un avantaj competitiv determinat de următorii factori:

— În zonă se află consumatori tot mai sofisticaţi şi exigenţi, a căror pretenţii pot fi satisfăcute numai prin produse de înaltă tehnicitate şi calitate deosebită. Ori competitivitatea determină producătorii să adopte o strategie, prin care să-şi asigure poziţii favorabile şi profit cât mai mare;

— Existenţa forţei de muncă supercalificate, capacitatea mare de absorbţie a know-how-ului şi utilizarea pe sacră mare a tehnlologiei informaţiei;

— Necesitatea aplicării unei strategii de conducere, aşa cum este managementul prin costuri şi centre de profit bazat pe productivitate înaltă;

— Concurenţa între companiile locale conduce la manifestarea competitivităţii pe plan extern întrucât produsele vor fi tot mai bine apreciate şi solicitate în afara perimetrelor clusterelor industriale şi a statelor în care sunt amplasate. Concurenţa, prin efectele manifestate în lanţ, determină sporirea profiturilor, ce decurg din competiţia internă, aşa cum sunt:

a) Stimularea apariţiei de noi competitori, prin desprinderi (sciziuni) din cele existente;

b) Crearea, diversificarea şi atragerea de noi factori de producţie; extinderea şi sporirea exigenţei cererilor de pe piaţa internă;

c) Încurajarea industriilor înrudite, absorbţia clienţilor, a căror cereri au rămas neacoperite în urma falimentării companiilor fără potenţial de creştere. Ori existenţa industriilor înrudite stimulează crearea factorilor transferabili, care la rândul lor vor conduce la sporirea competitivităţii;

d) Specializarea forţei de muncă locale şi atragerea altor solicitanţi de locuri de muncă din exterior;

e) Dezvoltarea infrastructurilor, astfel încât să asigure cu rapiditate schimbul de produse şi activităţi. Concurenţa accerbă locală obligă la stimularea inovării, la infuzia de inteligenţă şi perfecţionarea continuă a managementului comercial şi financiar-contabil, pentru a putea fi adoptate decizii rapide, flexibile în funcţie de conjunctură. Asemenea decizii devin oportune în perioadele de incertitudine, când există evenimente necunoscute, când deciziile privind eficienţa în afaceri, comerţul exterior, educaţia şi cercetarea capătă semnificaţii deosebite;

f) Apariţia intreprtinderilor mici şi mijlocii, caracterizate prin flexibilitate, ce pot supravieţui în mediul concurenţial tocmai prin faptul că sunt angrenate în schimbul de activităţi cu cele din jur:

g) Concurenţa dintre producători determină să se pună un accent tot mai mare pe inovarea şi modernizarea produselor cunoscută în terminologia actuală de inovarea cererii, ce se bazează pe capacităţile ascunse ale companiilor de-a răspunde nevoilor clienţilor. Asemenea nevoi, ce sunt în continuă schimbare sunt benefice şi conduc la un nou tip de creşteri, care se vor concretiza prin extinderea afacerilor în afara graniţelor statatale. Prezenţa companiilor transnaţionale demonstrează acest mod de acţiune. Dezvoltarea lor este pusă pe seama diversificării activităţilor, pe crearea de structuri numite Divizii ultra specializate, pe domenii cu totul diferite – faţă de cel al activităţii de bază – care le asigură venituri net superioare mediei realizate pe întreaga companie. (În perioada relativ scurtă de la pătrunderea companiilor transnaţionale în ţara noastră au început să fie conturate primele clustere industriale în Arad, Cluj-Napoca, Iaşi, Ploieşti, Sibiu, Timişoara).

Pătrunderea companiilor multinaţionale s-a făcut şi în domeniul pazei, care au preluat în ultimii 4 – 5 ani controlul peieţii din România, pentru motiul că au apărut zeci de bănci, clădiri şi birouri, cartiere rezidenţiale şi platforme industriale, care au transformat ţara noastră într-o ţintă sigură generatoare de profit, pentru giganţii mondiali ai industriei de securitate. Aşa se explică prezenţa în anul 2009 pe piaţa

serviciilor de pază a companiei spaniole DE ROSEGUR, grefată pe scheletul firmei româneşti DRAGON STAR, ce deţinea monopoul transportului de valori şi a procesării banilor, domeniu în care deţinea peste 90% din piaţă... În anul 2002, compania de securitate daneză GROUP 4 FALK, a cumpărat cu peste 5 milioane e, firma de pază APS VALAHIA, a cărei patron era omul de afaceri Liviu Târşea, iar în luna mai 2007 compania suedeză SECURITAS AB, a cumpărat de la Adrian Moisescu 55% din acţiunile firmei GPI SECURRITY GROUP, ce avea în 2008 o cifră de afaceri de 19, 6 milioane e. Între clienţi pe care îi avea era compania PETROM, pe care o desevea cu peste 800 agenţi de pază.

Pătrunderea trusturilor media pe piaţa românească, s-a concretizat până la sfârşitul anului 2008 în prezenţa următoarelor companii de media:

a) Trustul RINGIER din Elvaţia, sub tutela căruia sunt editate publicaţiile: revistele Capital, UNICA, TV Mania, TV Satelit, BRAVO, BRAVO-Girl, Bolero, Lumea femeilor, şi ziarele; Evenimentul Zilei, Libertatea, Libertatea de duminiecă şi Prosport;

b) Trustul HANDELSBLAT din Germania, ce este partener la ziarul Business STANDARD;

c) Compania E.M.I. Deutchland din Germania, componentă a grupului German ARB Omedia înfiinţat în 2006 cu scopul expres de-a investi în constituirea unui portofoliu de publicaţii în România. Acesta este unul din cei trei mari jucători de pe piaţă alături de Inform Media (care editează 6 cotidiene locale), parte a trustului Media PRO (cu 7 titluri). Compania E.M.I. a cumpărat în 28 decembrie 2006 COMPANIA DE MEDIA S.R.L. cu titlurile: Monitorul de Cluj, Monitorul de Sibiu; Monitorul de Alba, iar în 17 mai 2007 GRUPUL DE PRESĂ MEDIANET, cu două ziare locale, din cele peste 500 câte există în ţară: Ziarul de Iaşi (cu 1, 3 milioane e) şi Viaţa Liberă Galaţi (cu peste 3, 3 milioane e). Asemenea achiziţii au ca efecte pozitive următoarele:

— Instaurarea unui climat de informare reală a cititorilor;

— Prezentarea imaginilor în forme atractive, fără a favoriza în mod exagerat unele companii în dazavantajul altora;

— Prin achiziţionarea unor studiouri de televiziune, cum este cazul cu postul, realitatea se creează şansa de-a influenţa opiniile

cetăţenilor în direcţia susţinerii propriilor idei şi interese;

d) Prin facilitarea transmiterii direct ori retransmiterii emisiunilor de la unele posturi de televiziune cum sunt: EURO NEWS, DISCOVERY, ANIMAL PLANET, NATIONAL GEOGRAFIC, contribuie la informarea şi culturalizarea cetăţenilor dar şi la repatrierea în ţările lor de origine a veniturilor realizate din publicitate şi din vânzarea emisiunilor respective. Iată aşa dar, că efectele globalizării în acest domniu al audiovizualului, pe lângă efectele pozitive au şi altele negative manifestate şi prin limitarea afirmării, scenariştilor, regizorilor şi operatorilor de imagini autohtoni. Avansul dobândit de studiourile respective se datorează competiţiei accerbe ce are loc în economia de piaţă şi în acest domeniu. Se cuvine să reamintim în acest context, că potrivit unei ştiri oficiale**205** celebra companie de televiziune B.B.C., din Marea Britanie intenţionează să deschidă trei canale de televiziune în România. Pe lângă B.B.C. Word, care poate fi recepţionat deja în unele reţele ale operatorilor de cablu, urmează să deschidă canalele: B.B.C. Entertainment; B.B.C. Knowledge şi B.B.C. Liigestyle. Interesul tuturor acestora este îndreptat către piaţa de publicitate, care este în continuă extindere în ţara noastră.

În 28 mai 2007 a avut loc la Hamburg, cea de 8-a reuniune a miniştrilor de externe ai A.S.A.M., organizaţie ce reuneşte statele din Uniunea Europeană şi din Asia. Bazele acestui for de dialog a fost pus la Bangkok de pe continentul Asiatic. Ţara noastră a participat pentru prima oară în calitate de membru. Organizaţia reprezintă o configurare comună a globalizării. Între preocupările acestui for, reieşite din discursul ministrului de externe al Germaniei, care ne vizează şi pe noi sunt:

— Extinderea colaborării în domeniile energiei, schimbărilor climatice, muncii, educaţiei şi cercetării; A.S.E.N. reprezintă un proces dinamic şi orientat spre viitor, în cadrul său politica trebuie să acţioneze în mod flexibil şi pragmatic la situaţiile şi evenimentele actuale; multitudinea temelor ce stau în faţa statelor membre ai A.E.A.M., obligă guvernele să colaboreze pe plan internaţional şi global;

---

205 Revista Capital nr.20 din 17 mai 21007 p.29;

una dintre cele mai importante sarcini ce revin statelor membre în perioada actuală, este de-a asigura evoluţiile politice, economice şi sociale în avantajul reciproc, ceea ce înseamnă crearea condiţiilor pentru o concurenţă loială în cadrul acţiunilor economice susţinute; lansarea negocierilor privind perfectarea unui acord de liber schimb, ceea ce demonstrează încet dar sigur că politica internă a statelor se transformă într-o politică externă mondială. Ori A.S.E.M., constituie tocmai forul ce înlesneşte analiza spaţiului de manevră pentru dezvoltarea comună a noilor reguli ale sistemului global.

În perioada actuală, sectorul audiovizualului, în general şi al celui european în special, are un rol din ce în ce mai mare în conturarea cetăţeniei europene, fiind unul din principalii vectori pentru comunicare. Obiectivele mas smediei sunt în prezent: păstrarea şi sporirea diversităţii culturale şi lingvistice, precum şi garantarea creşterii competitivităţii audiovizualului în cadrul pieţii europene competitive şi deschise.

Efectele cu cele mai mari implicaţii ale globalizării asupra economiei româneşti sunt determinate de eliminarea taxelor vamale pentru mărfurile care circulă între statele intracomunitare. Asemenea măsuri vor conduce la accelerarea schimbului de mărfuri în ambele sensuri, contribuind direct la sporirea exigenţei managerilor români pentru calitate şi diversitate. Trebuie avut în vedere că tendinţele de eliminare a obstacolelor existente în calea schimburilor de mărfuri între state se manifestă frecvent şi pe plan mondial, aşa cum se relata într-o carte apărută în 2007 la Editura POLIROM**206**, din care am reţinut următoarele:

a) Astăzi este posibil accesul individual prin internet cu centrele de informaţii de pe planetă – care a devenit deja plată – ca urmare a existenţei reţelei globale de comunicaţii, ce generează o nouă eră a prosperităţii, inovaţiilor şi colaborării între indivizi şi companii de pretutindeni;

b) Ţara noastră trece în prezent prin faza, în care este atrasă în sfera globalizării, prin cucerirea pieţelor de desfacere, atragerea forţei

---

206 Thomas Friedman :PĂMÂNTUL ESTE PLAT ed. POLIROM Iaşi 2008 p. 50;

de muncă calificate spre zonele geografice ale lumii, în care avansul tehnologic şi ştiinţific este net superior, dzvoltarea fără precedent a telecomunicaţiilor, consecinţă a răspândirii telefoniei mobile, calculatoarelor, sateliţilor, cablului cu fibră optică şi internetului;

c) Apropierea dintre ţări, popoare, naţiuni, grupuri etnice – graţie mijloacelor de transmitere cu viteză nemaipomenită a torentului de informaţii, nu numai că duce la colaborarea pe plan economic, ştiinţific, cultural, ci determină profunde schimbări şi mutaţii în toate domeniile şi activităţile. Globalizarea are însă şi alte efecte deosebite manifestate pe multiple planuri:

— Investirea masiv în tehnologie, în general şi în cea a informaţiei în special, concretizată prin conexiunile pe bandă largă în jurul lumii, pe cabluri subacvatice, pe ieftinirea calculatoarelor, pe explozia de software, email, motoare de căutate şi altele de acest gen, ce au înlesnit până în prezent procesul de comunicare la distanţă, dând naştere unei platforme în care munca intelectuală, capitalul uman, poate fi furnizat de pretutindeni, fenomen ce se va resimţi tot mai mult şi în România;

— Exercită cea mai mare provocare pentru schimbare, ca urmare tocmai a comunicaţiilor realizate cu o viteză uluitoare. Aproape toate profesiile suferă transformări masive: Cei care nu lasă în urmă trecutul şi se opun schimbărilor, riscă să nu aibă niciun viitor. Cei care pot crea valoare prin talentul de-a conduce, prin relaţii şi prin creativitate, vor schimba radical industria şi vor întări relaţiile cu clienţii, pe care îi au deja[207].

Între imperativele impuse de globalizare în faţa cetăţenilor din România sunt:

a) Adaptarea cu mare repeziciune ta, schimbare, pentru a nu putea fi luaţi prin surprindere. Schimbarea este grea dar firească. Ea are loc de când există societatea românească. Acum adaptarea la schimbare este cerută de globalizare, care presupune ca munca şi activitatea în general să se desfăşoare acolo unde poate fi făcută cel mai bine şi cu costurile cele mai reduse. (se poate aprecia că în

---

[207] Thomas Friedman: PĂMÂNTUL ESTE PLAT ed. POLIROM Iaşi 2008 p.30;

asemenea cerinţe se încadrează munca în lohn practicaată la noi în industria cenfecţiilor şi încălţămintei);

b) Însuşirea metodelor, procedeelor de primire, stocare, prelucrare şi transmitere a informaţiilor. Această condiţie este impusă de necesitatea menţinerii legăturilor cu lumea aplatizată, în care informaţiile circulă fără niciun fel de obstacol, unde are loc o adevărată globalizare a informaţiei;

c) Actuala generaţie este martoră a unei adevărate revoluţii a informaţiilor ce se manifestă prin digitizare, virtualizare şi automatizarea, a orice activitate umană. Pentru a răspunde acestor imperative, este nevoie de învăţare continuă, care permite preîntâmpinarea stărilor de nesiguranţă, de încetitudine în reuşită. Ori marea majoritate a lucrurilor noi le pot învăţa şi românii de la cei de peste graniţă, de la cei ce au deja un avans în cultură, ştiinţă şi tehnologie. Realizarea acestui deziderat este posibil datorită globalizării, care a eliminat barierele fizice şi geopolitice, ce împiedicau – la noi în ţară – până în 1989 circulaţia, nu numai a oamenilor, ci şi a informaţiilor;

d) Românii având dreptul, pot să beneficieze de oportunităţile oferite de globalizare şi informatizarea planetei. Aceasta le oferă să fie din ce în ce mai aproape de restul lumii, să organizeze şi să desfăşoare activităţi din propria locuinţă. Şi ei sunt fiinţe care au nevoie de a contacta alţi oameni şi ei trebuie să dobândească abilitatea de a-şi schimba obiceiurile foarte repede atunci când au motive temeinice. Globalizarea le oferă posibilităţi nelimitate de-a colabora, construi, concepe proiecte şi realiza bunuri necesare lor şi altora;

e) Oamenii de afaceri şi cetăţenii din România, trebuie să înţeleagă adevărata semnificaţie a fenomenului de offshoring generat de globalizare, potrivit căruia unele companii din statele avansate din punct de vedere tehnologic îşi reamplasează sediile în România, unde realizează aceleaşi bunuri ca în ţările de origine, însă cu costuri incomparabil mai mici, Procedeul are multiple avanraje aşa cum sunt:

— Creează locuri de muncă şi venituri modeste, dar constante;

— Ridică standardele de calitate ale mărfurilor;

— Obligă pe toţi lucrătorii să-şi ridice nivelul de cunoştinţe

profesionale pentru a fi în măsură să stăpânească tehnologia avansată;

f) În cadrul globalizării, se extinde şi la noi fenomenul de insourcing, potrivit căruia apare şi se aplică o oportunitate globală de afaceri prin care formele specializate cu distribuirea coletelor au creat un alt soi de afaceri numite soluţii ale comerţului sincronizat. Conform acestora, specialiştii firmei se infiltrază în cadrul companiilor, unde analizează procesele de producţie, ambalare şi distribuire. În urma concluziilor desprinse proiectează, reinventează şi administrează întregul sistem şi lanţ de aprovizionare. La nevoie chiar finanţează anumite segmente cum ar fi suportarea unor debite provenite din vânzări. Procedeul s-a extins în aşa măsură, încât pe plan mondial există firme care nu se mai ocupă de propriile afaceri, ci întregul traseu de la fabrică la depozit şi clienţi este supravegheat de reprezentanţii firmelor specializate în comerţul sincronizat;

g) Globalizarea prin intermediul motorului de căutare Google oferă şi românilor posibilitatea de-a avea acces la cunoştinţele lumii din toate limbile. Această oportunitate demonstrează că şi ei pot beneficia de forţa cea mai mare a planetei, care le acordă şansa de-a avea la dispoziţie, dar şi oferi oricând, oriunde şi oricui toate informaţiile din lume din domeniile imaginare, proiectare, construire creare şi utilizare;

h) Barierele existente multă vâreme în viaţa românilor privind comunicaţiile şi informaţiile, încep să dispară complet odată cu globalizarea, care aduce tehnologia vierless prin care pot procesa, colecta şi transmite atât voce, cât şi date, către oricine şi în orice destinaţie, nu numai individual, ci şi aparatele între ele;

I) Globalizarea prin multitudinea de instrumente, forme şi mijloace ce le utilizează, permite extinderea numeroaselor variante de colaborare dintre români, cu cei din afară, ajutând oamenii, companiiile, universităţile să menţină contacte cu cei situaţi în orice colţ al lumii, în vederea cunoaşterii progreselor apărute în cercetare, producţie, educaţie, divertisment şi chiar în apariţia noilor conflicte;

j) Cetăţenii contemporani ai României sunt martorii confirmării aplicării în cadrul fenomenului de globalizare a uneia din tezele lui Karl Marx şi Fridrich Enghels, publicate în Manifestul Partidului

Comunist în 1848, când vorbeau despre capitalism că ar reprezenta marşul de neoprit al tehnologiei şi capitalului, care înlătură toate barierele, graniţele, fricţiunile şi piedicile din calea comerţului global[208]. De aici reiese că Marx a fost primul care a descris capitalismul ca fiind forţa ce va dizolva toate identităţile feudale, naţionale şi religioase, dând naştere unei civilizaţii universale guvernate de regulile pieţii. Se pare a avut perfectă dreptate. Astăzi potrivit globalizării şi la noi încep să dispară unele instituţii, obiceiuri şi tradiţii, ce reprezintă valori nealiniate pieţii cum sunt coeziunea socială, credinţa religioasă şi mândria naţională. Aceste sentimente sunt deja manifestate de unii tineri care şi-au însuşit ideea că patria lor este acolo unde muncesc, câştigă şi se simt mai bine. Astfel de tendinţe sunt deosebit de periculoase, ele fiind posibil a fi combătute prin cultivarea încă din şcoală a mândriei de a fi român, demonstrată prin dorinţa de afirmare pe plan profesional, fără compromisuri. Acum când ţara noastră este membru al N.A.T.O. şi a Uniunii Europene, parlamentarii şi noi toţi avem datoria de-a desfăşura o politică pragmatică, loială, în interesul aliat comunitar, dar şi de apărare a interesului naţional. Integrarea în U.E. şi contracararea efectelor negative ale globalizării, le putem face printr-o diplomaţie inteligentă, prin care putem preîntâmpina transferul atributelor privind suveranitatea, diluarea caracteristicilor naţionale în favoarea celor occidentale, sau globale, adaptarea la scară continentală a strategiilor de securitate şi apărare, de politică externă şi economică. La toţi care visează să plece în străinătate, ar trebui să le dea răspuns parlamentarii şi oamenii politici, care conduc în prezent ţara. Şi noi avem nevoie mai mult decât în trecut de o nouă viziune a unui ledeship politic, de o voinţă de a acţiona în lumea globalizată, pentru a nu fi depăşiţi de multitudinea de evenimente ce au loc în viaţa contemporană. Pentru a pune capăt numeroaselor frământări sociale ce au loc la noi este nevoie ca liderii politici să posede capacitatea de a evalua situaţia reală existentă în ţară şi să adopte măsurile concrete

---

[208] Thomas I. Friedman în cartea PĂMÂNTUL ESTE PLAT, Ed. POLIROM Iaşi 2008. p.193;

care să asigure schimbări majore, cerute de globalizare.

În anul 2010, ca urmare a erorilor comise în politica externă, România, apare o ţară izolată pe plan internaţional, fiind o ţară aproape de faliment, care trăieşte numai din datorii, consecinţă a lipsei de competitivitate pe plan extern. Aprecierea este făcută ca urmare a faptului că cei ce nu contribuie cu nimic la binele planetei nu sunt băgaţi în seamă. Acuzaţiile aduse în ultimii ani la adresa poporului român că ar fi leneş şi hoţ sunt exagerate. Noi am fost foarte multă vreme prost conduşi, fapt dovedit de istorie. La majoritatea dintre noi ne sunt cimentate în memorie imaginile copilăriei, locurile în care ne-am născut, care nu se uită niciodată. Situaţia gravă în care ne aflăm este datorată procesului foarte greu prin care a trecut în anii economiei centralizate, dar şi perioadei de tranziţie, când – s-a încercat copierea unor modele străine, ce nu au dat rezultatele scontate. Iată de ce opinia oamenilor responsabili de soarta ţării exprimă ideea de întărirea a capitalului autohton, concomitent cu promovarea în funcţiile de răspundere a profesioniştilor. Şi opinia mea este ca oamenii să fie plătiţi după ceea ce ştiu, nu după apartenenţa la o formaţie politică ori alta. La ora actuală, salvarea României se poate revigora prin oamenii săi, printr-un accent sigur pe învăţământ, fiind cunoscut faptul că investiţia în învăţământ conferă populaţiei deschiderea intelectuală pentru a fi protejată faţă de anumite elemente retrograde, ce încearcă să se propage în societatea românească. Educaţia oferă posibilitatea anticipării elementelor perturbatoare, precum şi a mijloacelor prin care ne putem afirma pe piaţa globală. În prezent omenirea se confruntă cu trei probleme majore ce sunt specifice şi ţării noastre: prima este hrana şi apa, cea de a doua: energia, iar cea de a 3-a protecţia mediului. Pentru afirmarea pe plan global, România trebuie să dovedească creativitate în politica regională. Proximitatea noastră este complexă şi eclectică, deoarece ne învecinăm atât cu state membre, cât şi cu zone încă incomplet stabilizate, care ridică numeroase provocări legate de slaba guvernanţă, identităţi naţionale fragile, cât mai ales conflicte îngheţate, ce reprezintă o reală ameninţare la adresa stabilităţii europene

Din aceste câteva imperative puse în faţa Românilor de

globalizare, se pot desprinde câteva concluzii.

Nimănui nu trebuie să-i fie frică de globalizare, care acţionează independent de voinţa oamenilor. Pentru a supravieţuii, atât companiile, cât şi oamenii trebuie să înveţe a gândi global, ceea ce presupune ca fiecare tânăr din România trebuie să-şi însuşească abilităţi încât să fie capabil să răspundă marii provocări de-a intra în competiţie cu oricine de pe glob. Numai astfel îşi vor putea asigura şansa de-a prospera sau cel puţin de-a supravieţui. De aceea este nevoie ca tinerii să-şi exprime opţiunea şi să manifeste că posedă cele mai de seamă aptitudini între care sunt: capacitatea de-a învăţa cum să înveţe, de-a dobândi în permanenţă cunoştinţe noi, de a-şi realiza singuri pregătirea personală prin autoeducaţie. Tinerii dar şi adulţii, în condiţiile globalizării trebuie să fie curioşi, dornici să cunoască cât mai multe lucruri noi, pentru care se cere să înveţe cu entuziasm şi pasiune. Depăşirea barierelor de ordin demografic, politic, economic, cultural şi social, ce încă mai există la noi se poate realiza numai cu oameni culţi şi foarte bine educaţi şi informaţi. În condiţiile globalizării, bogăţia va gravita în acele ţări – între care va fi şi România. –, în care vor exista: infrastructura de conectare cât mai eficientă cu lumea aplatizată; aplicarea unor programe educaţionale, care să permită unui număr cât mai mare de persoane să creeze, inoveze şi să presteze servicii cu valoare adăugată cât mai mare; şi o guvernare eficientă, care să aplice taxe fiscale moderate, să elaboreze reglementări bune în domeniul comerţului, investiţiilor, al apărării proprietăţii private şi intelectuale, precum şi al deschiderii spre exterior pentru a creşte fluxul de schimburi, precum şi a-l gestiona eficient;

Pentru a îndeplini roluri importante în lumea de mâine, părinţii este necesar să-şi încurajeze copii să înveţe, să muncească serios, să amâie pentru viitor recompensele oferite de distracţii şi divertismemte şi să înţeleagă că de mici trebuie să-şi modeleze abilităţile intelectuale;

Climatul temperat, poziţia geografică din zona de Sud-Est a Europei, potenţialul resurselor naturale, de care dispune România, prezintă un rol important în afirmarea sa în lume, însă gradul în care

poporul român îşi va asimila valorile muncii susţinute, ale cumpătării, onestităţii, răbdării, tenacităţii şi cultivării toleranţei, pot contribui în cea mai mare măsură la prosperitatea întregii naţiuni;

În faţa uriaşelor provocări şi valuri aduse, de globalizare, noi românii avem datoria să ne păstrăm, să transmitem şi să promovăm toate elementele prin care ne individualizăm în faţa celorlalte popoare şi naţiuni aşa cum sunt: portul tradiţional românesc, obiceiurile locale şi religioase, cântecele populare şi evident limba. Spre regretul nostru s-a constatat că în ultimii 10 – 15 ani limba română este tot mai mult invadată de cuvinte şi expresii din limbile străine şi în mod deosebit din limba engleză. Până şi unul dintre cei mai înverşunaţi apărători ai limbii române Gheorghe Pruteanu (actualmente decedat), fost senator şi iniţiator al legii privind apărarea limbii române, a recunoscut că este pedant, fără sens şi chiar nociv să te opui intrării cuvintelor noi[209]. El şi-a manifestat dorinţa ca noile cuvinte să fie scrise româneşte şi orice cuvânt preluat trebuie integrat sistemului, asimilat autohtonizat, conform regulilor de scriere şi pronunţie ale limbii române. În prezent viziunea pragmatică asupra globalizării câştigă teren şi la noi în ţară. Tot tot mai mulţi oameni au început să înţeleagă că globalizarea produce schimbări majore în distribuţia venitului naţional şi coincide cu liberalizarea şi integrarea economiei mondiale. Există o legătură strânsă între scăderea puterii de influenţare a muncitorilor şi inegalitatea crescândă dintre oameni. Creşterea comerţului, extinderea activităţilor de externalizare şi investiţiile străine au un impact puternic asupra forţei de muncă, a cărei pondere şi contribuţie la crearea venitului naţional se va reduce simţitor în viitor. Globalizarea conduce la concurenţă în toate domeniile, inclusiv în domeniul forţei de muncă, ce poate fi completată prin atragerea din alte teritorii, prin emigrare, fără integrare definitivă. Iar la noi în ţară, presupune să îmbinăm în mod armonios aplicarea măsurilor pe termen scurt cu cele pe termen mediu şi lung.

6.2. România ca membru în N.A.T.O.

Aderarea ţării noastre la pactul militar N.A.T.O. a fost precedată

---

[209] Ziarul Curentul din 27 septembrie 2007 p.5;

de unele contacte care au fost demarate în perioada de guvernare a Convenţiei Democratice 1996 – 2000, când era preşedinte Emil Constantinescu. Atunci înaintea summitul de la Madrid, la care România nu a fost invitată să participe – ca o compensare a acestei amânări – i-a fost oferit Parteneriatul Strategic. În pofida amânării, pronunţată de către preşedintele american Bill Clinton, cu ocazia vizitei efectuate la Bucureşti în luna iulie 1977, bucureştenii au venit în Piaţa Universităţii, unde l-au primit cu mult entuziasm şi l-au aplaudat, cum au procedat şi cu ceilalţi preşedinţi ai Americii, când au vizitat capitala României. El a afirmat că decizia de amânare a declanşării negocierilor în vederea aderării, nu este un refuz al aspiraţiilor NATO şi nici ale României. În perioada imediat următoare, respectiv până în 2000 au fost redimensionate relaţiile României cu Statele Unite, chiar în condiţiile situaţiei economice extrem de dificile. Prin parteneriatul strategic încheiat, aşa cum a declarat presei[210] fostul preşedinte Emil Constantinescu a fost asigurată garantarea independenţei teritoriale a ţării, suportul material pentru reformarea armatei, sprijinul diplomatic şi lobby-ul întreprins pe lângă organismele financiare internaţionale – F.M.I. şi Banca Mondială – ce reprezintă câteva avantaje importante dobândite de România, apreciate ca fiind Cheia transformării României şi a poporului român. Încă din acea perioadă România a devenit un pilon de stabilitate în Balcani şi în Sud-Estul Europei, fiind apreciată pozitiv pe plan mondial prin politica externă, caracterizată prin relaţii de prietenie şi colaborare cu toate statele din zonă.

Aderarea României la NATO începând cu anul 2004, are avantajul că asigură garanţia securităţii naţionale, prin dispariţia pericolelor de a fi atacaţi de alte state. Dar prin interzicerea de-a mai produce şi exporta tehnică de luptă, s-au diminuat sursele de obţinere a valutei. Iar prin trimiterea de trupe în zonele de conflicte militare (Kosovo, Iraq, Afghanistan, Somalia) ne-au obligat să încălcăm legământul păstrat de oastea română, care a fost respectat de la strămoşii noştri daci, acela de-a apăra hotarele patriei, nu de-a lupta

---

[210] Ziarul Adevărul din 12 iulie 2007 p.7;

pe teritorii străine. La scurtă vreme după aderarea ţării noastre la NATO, s-a renunţat la serviciul militar obligatoriu, astfel că începând cu 1 ianuarie 2007 s-a trecut la armata de profesionişti. După cum reiese din presa centrală[211] la prima acţiune organizată pentru recrutarea de voluntari, s-au prezentat trei candidaţi pe un loc. Dorinţa relativ mare este pusă pe seama lipsei locurilor de muncă, dar şi a tentaţiilor oferite de calitatea de voluntar în armată. Numărul mare de candidaţi, confirmă cele relatate de presă cu privire la starea recrutului în perioada de tranziţie[212] slab, astenic şi labil psihic. Toţi voluntarii selecţionaţi, după criteriile aplicate de trupele NATO, beneficiau de hrană, echipament, asistenţă medicală, medicamente gratuite, soldă lunară de 1.000 RON;

Imediat după primirea ţării noastre în NATO, reprezentanţii acestui organism, au constatat dotarea precară a armatei române şi achiziţiile modeste, insuficient analizate, realizate în cei trei ani. La raportul critic prezentat în 2007, ministrul apărării a reacţionat afirmând că modernizarea armatei se va realiza într-o perioadă mai lungă de peste 10 ani.

Presa de mare tiraj din România a criticat sever haosul existent în dotarea armatei, care a fost pus pe seama lipsi de competenţă a unor persoane numite în funcţii de decizie precum şi a schimbărilor dese, operate la intervale scurte. În acest context trebuie amintit că aproape toţi responsabilii cu înzestrarea armatei au fost subordonaţi politic.

6.3. România ca membră a Uniunii Europene.

Aderarea ţării noastre la Uniunea Europeană, de la 1 ianuarie 2007, reprezintă confirmarea de către celelalte 25 state, a apartenenţei la continentul European, în care este situată din punct de vedere geografic. Aderarea a fost salutată de Partidul Popular European şi a Democraţilor Europeni (P.P.E.-D.E.) – cel mai important grup politic din Parlamentul European – care este partenerul strategic al României. Această grupare politică ce cuprindea 47 partide din toate cele 25 state membre ale U.E. la care se vor adăuga alţi 9 membrii din România

---

[211] Ziarul Cotidianul din 20 martie 2007 p.8;
[212] Ziarul Curierul Nnaţional din 2 octombrie 2000 p.9;

şi 4 din Bulgaria – este organismul politic în care România va avea un aliat de nădejde, loial şi sincer. Forţa grupării politice a P.P.E. – D.E. are puterea decisivă aasupra legislaţiei europene, care afectează cetăţenii, climatul şi organizaţiile în activitatea lor. Este cel mai puternic suport pentru ca dorinţele românilor să poată fi auzite în legislativul european. Are ca principii politice: folosirea influenţei totale pentru o Uniune Europeană eficientă democratică şi transparentă, în care noile state să nu se simtă că sunt de mâna a 2-a. Iar ca obiective strategice ale doctrinei sunt: lupta pentru reducerea birocraţiei, eliminarea reglememntărilor exclusive, pentru a aduce Europa mai aproape de cetăţenii ei europeni.

Aderarea are următoarele efecte pozitive:

a) Prin accesul la libera circulaţie a bunurilor s-a creat o şansă favorabilă exportatorilor români;

b) Deschiderea graniţelor şi accesul în spaţiul Schengen, probabil începând cu a 2-a jumătate a anului 2011, oferă posibilitatea românilor de a călători liberi în spaţiul comunitar, drept, atât de râvnit înainte de 1989 de către români. Călătorind în Europa şi în lume cetăţenii României beneficiază de multe oportunităţi:

— Observă, constată, se documentează în toate domeniile, în care îi interesează şi se întorc mai bogaţi în informaţii, pe care unii încearcă să le aplice;

— Dobândesc experienţă pozitivă în multe domenii ale vieţii, inclusiv în ce priveşte protecţia mediului înconjurător, administrarea, gospodărirea localităţilor şi derularea afacerilor;

— Indiferent în care domeniu îşi desfăşoară activitatea în statele din spaţiul european, realizează venituri de câteva zeci de ori mai mari decât în ţară, ceea ce contribuie la prosperitatea familiilor lor, cât şi la excedentul rezervei valutare a ţării, iar tinerilor li se oferă şansa de-a pleca la studii în oricare din ţările membre inclusiv în America;

c) Românii au dreptul de-a dobândi proprietăţi şi chiar a se stabili în statele Uniunii Europene;

d) Obligaţia alinierii legislaţiei la normele U.E. va avea efecte pozitive pe termene medii şi lungi, deoarece se vor consolida relaţiile

nu numai în domeniul afacerilor, dar şi cele privind protecţia mediului, siguranţa alimentaţiei, prevenirea şi eliminarea corupţiei etc. În acest context readucem în atenţia cititorilor că încă din trim. IV. 2009 a fost creat sistemul N-Lex, care este unul facil de accesare a legislaţiei europerne. N-lex (national laws-legislaţia naţională), reprezintă o bază de date legislativă electronică, cu acces gratuit, conectată la sistemul european. Portalul creat, îşi propune să devină un instrument util pentru parlament, agenţi economici administraţii teritoriale, universităţi, specialişti în drept şi pentru toţi cei care sunt interesaţi de legislaţia statelor eiropene. Prin intermediul sistemului a fost concepută o nouă tehnologie de comunicare internă, care constă în implementarea unor corectori locali în bazele de date naţionale. Sistemul urmăreşte principiile strategiei comunitare pentru îmbunătăţirea cadrului de reglementare, parte a strategiei Lisabona, ale cărei obiective şi priorităţi au fost preluate, la nivel naţional.

Efectele negative ale aderării sunt:

a) Alinierea la preţurile din U.E. conduce la scumpirea multor produse şi servicii şi deci la scăderea nivelului de trai, cel puţin în perioadele imediat următoare;

b) Plecarea specialiştilor şi tinerilor la muncă în străinătate contribuie la diminuarea potenţialului ştiinţific, de cercetare şi productiv al ţării, factori deosebit de importanţi în economia de piaţă;

c) Concurenţa accerbă determină eliminarea de pe piaţă a unor produse româneşti şi a agenţilor economici necompetitivi;

d) Contribuie la creşterea soldului negativ al balanţei comerciale, consecinţă a dispariţiei barierelor în comerţul exterior intracomunitar şi menţinerii procentului deosebit de ridicat a ponderii importurilor ce provin din ţările uniunii. Iar deficitul balanţei de plăţi în relaţia cu U.E., din care provin peste 70% din importurile ţării s-a majorat şi mai mult, fiind pus pe seama: scăderii exporturilor intracomunitare la produse petroliere, reducerii trendului la operaţiunile executate în lohn la mărfurile textile şi încălţăminte. Cel mai mult au contribuit la deficitul balanţei de plăţi importurile de maşini şi echipamente de transport, la care industria noastră este deosebit de deficitară, consecinţă a restructurării şi abandonării

producţiei şi la acelea tipodimensiuni ce erau performante înainte de 1989.

Aderarea, impune ţării noastre foarte multe obligaţii. Una dintre cele mai de seamă este alinierea întregii legislaţii în conformitate cu cea comunitară. În acest sens, sub monitorizarea comisarilor U.E., s-au desfăşurat mai multe acţiuni şi experimente. Între acestea a fost şi aplicarea în perioada august 2005 – iulie 2007 a proiectului: Global Oportunity Fund (G.O.F.), cu tema: consolidarea instituţiei probaţiunii în România.

Cu ocazia conferinţei organizată de Ministerul Justiţiei în colaborare cu ambasada Marii Britanii la Bucureşti, prilejuită de închiderea programului s-au desprins următoarele concluzii;

— Necesitatea implementării unui management eficient în serviciul de probaţiune;

— Aplicarea Modelului European de Excelenţă, instrument ce permite managementului să evalueze activitatea serviciului de probaţiune şi să determine măsura în care au fost atinse obiectivele stabilite;

— Creşterea gradului de informare cu privire la schimbările legislative şi conştientizarea rolului diferitelor instituţii din sistemul de justiţie;

— Sporirea rolului celor 41 de servicii de probaţiune existente pe lângă tribunalele judeţene, privind sprijinul ce trebuie să-l acorde instanţele de judecată în procesul de individualizare a pedepselor, prin întocmirea referatelor de evaluate şi creştere a gradului de siguranţă publică, precum şi supravegherea în cadrul comunităţilor a persoanelor condamnate la pedepse neprivative de libertate;

— Îmbunătăţirea modului actual de lucru, prin dezvoltarea de parteneriate locale pentru reintegrarea socială a persoanelor care au săvârşit sancţiuni neprivative de liberate, pregătirea consilierilor de probaţiune şi reintegrarea acestor persoane, aplicarea procedurilor de lucru privind asistenţa acordată victimelor;

— Necesitatea unor modificări şi completări, ce trebuie operate în Codul de procedură penală şi în Codul de procedură civilă, cu privire la serviciile de probaţiune. (De altfel aşa cum s-a anunţat de către

Parteneriatul pentru România aflat la guvernare în perioada 2008 – 2012 urmează ca toate cele patru coduri Civil, Penal şi de Procedură Civilă şi Penală să sufere unele modificări, ce vor fi aprobate prin răspundere ministerială, până când vor fi supuse spre aprobare parlamentului. Până în 22 noiembrie 2009 au fost aprobate Codul Civil şi Codul Penal. Celelalte, nu au mai fost aprobate din cauza dezmembrării alianţei dintre P.S.D. şi P.D.L. Şi a respingerii guvernului condus de premierul Emil Boc, în urma primei moţiuni de cenzură admisă în cei 20 ani de la căderea comunismului).

Ca membră a U.E… România are obligaţia pregătirii şi adoptării cadrului legislativ prin care să fie asigurată stabilitatea şi limita variaţiei monedei euro, în vederea salvării, înainte de trecerea la uzilizarea acesteia. În acest context şi ţara noastră trebuie să-şi stabilească criterii severe de interzicere a depăşirii peste anumite plafoane a deficitului bugetar şi a datoriei publice. Dar una din obligaţiile majore ce revin şi ţării noastre este de-a contribui financiar la bugetul uniunii, cu suma reprezentând 1, 24% din venitul naţional brut, procent aplicat de altfel flecări stat membru. Aşa cum relata presa centrală**213**, până în 3 septembrie 2007, ţara noastră a achitat 751, 7 milionane e, urmând ca până la sfârşitul anului să mai achite diferenţa până la 1, 17 mliliarde programate. Potrivit acordului privind „Cadrul Strategic Naţional de Referinţă" (C.S.N.R.), semnat la Bucureşti în 12 iulie 2007, aşa cum rezultă din informaţiile oficiale pentru următorii 7 ani, respectiv până în 2014, va primi 19, 6 miliarde e., care vor fi destinaţi pentru şase programe operaţionale:

— Programul Operaţional Sectorial Creşterea Competitivităţii Economice (POS CCE), are ca obiectiv creşterea productivităţii IMM-urilor, pentru reducerea decalajelor faţă de restul UE;

— Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR), sprijină ţările membre în implementarea Politicii Agricole Comune;

— Programul Operaţional Regional (POR) – vizează îmbunătăţirea condiţiilor din infrastructură şi a mediului de afaceri;

— Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor

---

213 Ziarul Adevărul din 3 septembrie 2007 p.27;

Umane (POSDRU), corectează educaţia continuă cu piaţa muncii;

— Programul Operaţional Sectorial de Mediu (POS Mediu) – vizează îmbunătăţirea infrastructurii de mediu;

— Programul Operaţional Asistenţă Tehnică (POATE) – sprijină sectorul administrativ.

Potenţialii solicitanţi şi beneficiari ai fondurilor, au obligaţia să cunoască că accesarea este posibilă în condiţiile elaborării proiectelor potrivit MANUALULUI DE ACCESARE, în care sunt prezentate în mod detaliat procedurile şi documentaţiile, ce trebuie elaborate şi că fiecare proiect în parte poate beneficia de sume cuprinse între 50 – 80% din valoarea totală. Dar reprezentanţii UE în urma consiliului din 9 mai 2009 au decis ca asistenţa financiară acordată României va fi condiţionată de aplicarea unui program comprehnsiv de politici economice înluzând domeniul fiscal, precum şi de măsuri de reformă structurală. Scopul propunereilor UE era de a da posibilitatea României să facă faţă presiunilor pe termen mediu şi scurt, cât şi pentru creşterea competitivităţii, corectarea dezechilibrelor, deci de a oferi şansa să adopte strategia dezvoltării sustentbile. Întrucât în anul 2009 economia României nu s-a încadrat în prescripţiile UE, reprezentanţii de la Brxelles în urma şedinţei din 18 februarie 2010 s-au aliniat cu cei de la FMI recomandând să se pună un accent pe măsurile fiscale, ce s-ar justifica prin modificarea situaţiei macroeconomice şi aplicarea angajamentelor din memorandum.

În această perioadă, în care fenomenele politice, economice, sociale, şi culturale, se află în plin proces de interacţiune, de redefinire şi reaşezare, se impune ca cetăţenii României, în general şi tineretul în special să fie mai bine informaţi despre, istoria şi evoluţia UE, rolul instituţiilor europene şi funcţionarea lor. Asemenea informări se pot realiza după opinia mea, în şcoală la orele de dirigenţie, ori prin introducerea unei discipline opţionale, iar cetăţenii maturi pot fi informaţi prin mass-media, la care au acces cu atâta uşurinţă.

Astăzi, România, ca ţară membră în U.E., are ocazia să se afirme între celelalte state prin specialiştii de care dispune şi în mod deosebit prin cei din domeniul I.T., care vor contribui la dobândirea respectului cuvenit. Prin ei şi a altora, România va dobândi recunoaşterea

potenţialului economic, social, cultural şi uman şi avantajului geografic, oferit de ieşirea la Marea Neagră, ce-i permite o mai bună deschidre spre lume. Cu toate că în statisticile naţionale, figurăm cu peste 2600 de produse tradiţionale atestate, ne situăm foarte prost în ceea ce priveşte certifierea europeană. Astfel la data de 30 iunie 2010 era atestat un singur produs ca brand naţional. Era vorba magiunul de Topoloveni, iar cârnaţii de Pleşcoi şi brânzeturile de oaie în coji de brad, se aflau în stadiu avansat de certificare. La acea dată erau depuse spre analiză alte 16 dosare. Pentru această stare de lucruri vina o poartă guvernanţii care au acţionat cu mare întârziere în stimulrea activităţii Oficiului Naţiont al Produselor Tradiţionale şi Ecologice Româneşti, ce a fost înfiinţat abia în aprilie 2008. Instituţia are sarcina de a promova imaginea produselor tradiţioale şi ecologice româneşti asistând producătorii, când solicită protecţie ori atestare la nivel internaţiont, prin apărarea denumirii de origine protejată, ce semnifică denumirea unui produs la care fabricarea, procesarea şi obţinerea trebuie să aibă loc într-o arie geogrfică determinată, cu o expertiză clară şi recunoscută, internaţiont. Ori la noi demersurile de atestare a unui producător sunt obstrucţionate de refuzul micilor producători de a se alia, ei dorind a fi declaraţi ca unici producători, ceea ce prelungeşte foarte mult procesul de recunoaştere la nivel naţional şi internaţional. Fenomenul este pus pe seama lipsei der inforemare, egoismului şi individualismului specific unora dintre compatrioţii noştri. Cei mai mulţi dintre ei nu-şi dau seama că potenţialul de ofertă individuală este deosebit de redus comparativ cu cererile existente pe pata europeană. Din toate acestea, bucatele tradiţionale româneşti cum sunt: şocata, vârşli de Brad, păstrăvul de hârzob, jantiţa, pâinea cu cartofi, inima de caşcaval, şi altele cum sunt: sarmalele, chiftelele, sau musacaua, braga, pot constitui o carte de vizită culinară pentru străinii ce vin în ţară.

Deşi în primii ani după aderare, ţara noastră s-a implicat mult în integrarea politicilor europene, fapt demonstrat prin aceea că la sfârşitul anului 2004, erau îndeplinite trei şi jumătate din cele cinci criterii cuprinse în tratatul de la Mastricht începând cu anul 2010, nu mai îndeplineam niciunul. Deci se constată o scădere a convergenţei.

Motivul principal este acela că partidele ce au condus ţara au confundat interesele statului cu cele personale. România a semnt în iunie 2007 Cadrul Strategic, ce viza maniera privind utilizarea fondurilor europene. Unul din domenii era infrastructura, motiv pentru care trebuia să fie elaborat masterpinul cu politicile susţinute din fonduri accesate de la U.E. Obiectivul nu a fost realizat până la finele lunii noiembrie 2010.

Aderarea ţării noastre la U.E. este dorită şi de statele membre, care au în primul rând interese economice, ce sunt justificate din următoarele considerente:

a) România constituie o potenţială piaţă cu multe oportunităţi pentru desfacerea produselor lor, fiind situată pe locul doi după Polonia ca număr de populaţie, dintre statele foste comuniste şi pe locul 6 dintre celelalte state;

b) Unele sectoare precum cel imobiliar, retail infrastructură, servicii sociale, agricultură, I.T., reprezintă domenii de creştere a U.E., de pe seama aderării României;

c) Practica a demonstrat, că numai în perioada 2000 – 2005 investitorii străini au făcut investiţii în România de peste 8 miliarde e;

d) După aderare în România, consumul a crescut, cu toate că puterea de cumpărare este încă foarte redusă, comparativ cu celelalte state;

e) Atractivitatea României este pusă şi pe seama forţei de muncă calificate şi relativ ieftine. După aderarea României la U.E. comerţul, agricultura, industria alimentară şi construcţiile, au devenit şi continuau să fie şi în anii ’2008 – 2010, sectoarele economice cele mai vulnerabile la falimente.

Odată cu aderarea ţării noastre la U.E. se deschid mari perspective agriculturii ecologice din România, deoarece alimentele bio sunt foarte apreciate de consumatorii străini. Produsele ecologice pot constitui un nou mod de dezvoltare a afacerilor pentru agricultorii români. Agricultura din România se bazează pe tehnologii curate, beneficiind în acest fel de soluri fertile şi productive, pe suprafeţe mari, deoarece la noi chimizarea şi tehnologizarea nu au atins nivelurile din statele puternic industrializate. În România există

posibilitatea delimitării perimetrelor ecologice nepoluante unde agricultura ecologică, poate fi o sursă sigură de ocupare a forţei de muncă din mediul rural. Astăzi cererile pentru produse ecologice sunt în continuă creştere, oferind următoarele avantaje: contribuţia la dezvoltarea durabilă a agriculturii prin biodiversitate, protecţia mediului, îmbunătăţirea fertilităţii solului, metode de creştere a animalelor care să asigure condiţii cât mai naturale, promovarea unei economii rurale viabile, sporirea interesului pentru spaţiul rural, preţuri mai mari cu 20 – 30%, recompense prin plăţi suplimentare acordate fermierilor, care practică agricultura ecologică.

Având în vedere potenţialul agricol de care dispune ţara noastră, dar şi statutul privilegiat de care se bucură sectorul de alimente şi băuturi în statele dezvoltate, acesta ar putea deveni la noi ramură strategică a industriei prelucrătoare, avantajul cel mai preţios oferit este că alimentele se consumă neîncetat, fiind nevoie să fie înlocuite cu altele, care evident trebuie produse. După opinia oamenilor responsabili pentru viitorul ţării – care o împărtăşesc şi eu – agricultura este salvarea ţării noastre. Celor care nu cred, le reamintesc că filosoful american, contemporan cu noi Alvin Tofler, a afirmat, în anii 1980, că şi la americani sărăcia a fost alungată din ţară de agricultură şi nu de industrie, cum în mod eronat au crezut mulţi.

După aprecierile lideilor din UE, România are un potenţial agricol deosebit, care însă nu este valorificat. La noi se obţin recolte scăzute mai ales la porumb din cauza lipsei sistemului de irigaţii, dar şi a investiţiilor. Acum după ce au fost dezafectate majoritatea depozitelor, ce erau cunoscute sub denumirea de «baze de recepţie» a cerealelor statul a decis amenajarea a 26 depozite agroalimentare, de mare capacitate. În acestea urmează a fi preluată producţia fermierilor din zonele legumicole şi horticole cu tradiţie de la tomate şi cartofi, până la fructe precum mere şi prune. Înainte de 1989 în ţară existau peste 2500 ha. de sere. Din acestea în anul 2010 mai erau în exploatare doar 288 ha. În 2009 aici s-au obţinut 33700 to, legume, ce reprezintă 50% faţă de 2008. Este regretabil faptul că majoritatea serelor existente înainte de 1989 erau amplasate în imediata apropiere a marilor termocentrale, precum cele de la Işalniţa, Iernut, Oradea, Arad,

şi din jurul capitalei, ca Popeşti Leordeni, 30 Decembrie, ce aveau avantajul că primeu agentul termic la preţuri deosebit de mici. Cu toate acestea au fost falimentate. Dar la noi exista posibilitatea amenajării unor sere, care să fie încălzite cu apă termală aşa ca ex. În zona de vest a ţării în mod deosebit în apropiere de Oradea unde apele termale au temperaturi până la 80 – 90 C. După calculele specialiştilor investiţiile în astfel de sere – care în afara construcţiilor de la suprafaţă, necesită două conducte una pentru aducerea apei termale şi cea de a 2-a pentru repomparea la adâncime – se pot amortiza în maxim 5 ani. După opinia mea ar fi benefic pentru consumatorii din ţară, dacă investitorii ar beneficia de credite avantajoase pentru amenajarea unor astfel de sere. S. – ar putea, ca în anotimpul rece să se renunţe la importul de legume din Turcia, Grecia ori alte state mediteraneene. În anul 2008 agricultura s-a confruntat cu una din problemele fundamentale, constând în aceea că peste 3 milioane de ha. pământ au rămas nelucrate. Situaţia s-a agravat în anii următori, astfel că în 2010 peste 55% din suprafaţa agricolă a ţării era necultivată, şi nimeni nu a lut măsurile prevăzute de art. 76 din legea nr. 18/1991 – a fondului funciar – în care se prevede pierderea dreptului de proprietate de către toţi aceia care nu cultivă pământul.

Potrivit unor informaţii oficiale publicate în presa de specialitate**214**, la 30 august 2007, numărul total al firmelor aflate în insolvenţă era de 19.000, din care 7434 se aflau în procedura de faliment, a căror dosare în procent de 86% au fost deschise începând cu anul 2004. Numărul firmelor falimentare a crescut enorm în intervalul trim. IV 2008 – trim. IV 2009, când s-au înregistrat peste 250 mii de societăţi comerciale aflate în faliment.

Majoritatea populaţiei, din ţara noastră şi-a manifestat încrederea în instituţiile europene, deoarece Europa nu pune probleme de identitate. Integrarea. europeană înseamnă şi pentru România recunoaşterea şi aplicarea legislaţiei din toate domeniile, inclusiv a celor ce privesc taxele şi impozitele, ceea ce are consecinţe negative asupra nivelului de trai. Singura piedică serioasă în drumul

---

214 Ziarul BUSUNESS Standard din 4 noiembrie 2007. p.32;

spre integrare, vine din partea clasei politice, care îşi manifestă demagogia şi populismul pentru a-şi apăra propriile interese. Integrarea în U.E. oferă posibilitatea românilor de-a se compara cu alte popoare şi de a-şi promova astfel specificul într-un mediu concurenţial, ceea ce ne va obliga să fim mai competitivi, inclusiv în privinţa identităţii, pe care o vom putea păstra prin respectarea datinilor şi obiceiurile, care ne-au individualizat şi până acum faţă de alte naţiuni. Dar integrarea include şi aspecte legate de cultură, securitate, libertăţi, drepturi, dar şi îndatoriri, ce devin obligatorii şi pentru români, care trebuie promovate prin educaţie, cooperare, deoarece numai astfel ne putem integra într-o Europă lărgită.

În cadrul U.E. România poate avea o voce respectată prin politica sa externă, iar o politică externă acceptată, înseamnă o conduită morală ireproşabilă în relaţiile internaţionale, exprimată prin loialitate, transparenţă, principialitate şi consecvenţă. Decalajul economic al României poate fi compensat parţial prin politica externă.

La sfârşitul trim. III 2009, s-a constatat cu uşurinţă că economia românească a fost integrată în U.E., deoarece principalele sectoare erau controlate de companii din statele europene astfel: telefonia fixă de greci, (O.T.V. şi Cosmote); cea mobilă de francezi (Oringe) şi englezi (Vodafone); Gazele de francezi şi nemţi; sectorul bancar de către: austrieci, (B.C.R. Raifeisen, Volksbank şi H.B. Ţiriac); francezi (B.D.R.); greci, (Banepost, Alpha Bank şi Banca Românească); italieni şi olandezi; industria auto aparţine francezilor şi americanilor, sectorul energiei electrice aparţine nemţilor, (e, ON), Cehiei (CEZ) şi Italienilor (ENEL); industria berii aparţine de Englezi (URSUS Breveries); Belgieni (Interbrew); Olandezi (Brâu Union) şi Danezi (Tuborg); iar sectorul asigurărilor este deţinut de principalii operatori din cele mai bogate state ale uniunii. Dar aşa cum s-a relatat de presa centrală[215], multinaţionalele domină industria prelucrătoare, străinii fiind lideri în 17 din cele 23 ramuri acestui sector. Concluziile prezentate succint, au rezultat din studiul efectuat de Asociaţia pentru Studii şi Prognoze Economico-Sociale (A.S.P.E.S.), care a constatat că 1% din cele aproape

---

[215] Ziarul Adevărul din 21 martie 2007 p.19;

60.000 de firme realizau peste 45% din cifra de afaceri, de unde reiese gradul înalt de concentrare.

Între motivaţiile, ce au determinat pătrunderea capitalurilor străine în economia romanescă, reliefate în studiu au fost:

— Forţa de muncă cu un nivel apreciat de calificare;

— Existenţa infrastreturii educaţionale, care asigura buna pregătire a tineretului;

— Transferul şi implementarea cu destulă uşurinţă a noilor tehnologii;

— Apropierea de marile pieţe din Europa de Sud-Est.

Odată cu aceste avantaje au fost scoase în evidenţă şi marile lacune ale industriei româneşti: productivitatea scăzută a muncii; preponderenţa muncii în lohn în industria confecţiilor şi încălţămintei; alocarea insuficientă de resurse pentru cercetare-dezvoltare şi altele.

Din informaţiile date publicităţii[216] a reieşit că România a declanşat elaborarea unei noi strategii post-aderare. În acest sens a fost constituit un grup de lucru în ianuarie 2007, care de la început a stabilit ca obiective prioritare după aderare următoarele;

a) Aprofundarea la nivel naţional a procesului de aderare;

b) Definirea strategică a rolului României în cadrul U.E.

c) Crearea profilului de ţară şi promovarea României în cadrul U.E.

d) Evaluarea situaţiei economice şi sociale, la data aderării;

e) Politici publice cu impact economic;

f) Structura instituţională existentă la data aderării;

g) Analiza structurii U.E. la data aderării, din punct de vedere economic şi social şi al strategiilor comunitare. În baza acestor concluzii, vor rezulta principalele decalaje ale României faţă de media Uniunii. Potrivit estimărilor preliminare a rezultat că România va atinge în 2020 nivelul de 65% din P.I.B.-ul statelor din U.E. (Ce minunat ar fi dacă acest vis măreţ s-ar îndeplini măcar atunci. Sigur că cei care au prognozat, această perioadă, nu au avut în vedere uriaşele contradicţii între liderii politici din ţară, criza financiară mondială,

---

[216] Ziarul Adevărul din 14 martie 2007 p.18;

apărută în trim. III 2008 şi nici faptul că economia statelor din U.E. nu va staţiona).

La scurtă vreme după aderare la U.E. preşedintele Parlamentului European, a anunţat că după ceremonia de investitură a europarlamentărilor români şi bulgari, va fi creat un nou grup politic intitulat Identitate-Tradiţie-Suveranitate. Acesta va cuprinde 20 membrii astfel: 7 din Franţa, 5 din Belgia, 2 din Italia, şi câte unul din Austria, Bulgaria şi Marea Britanie. Grupul va avea ca obiective următoarele:

a) Apărarea interesului naţional;

b) Protecţia suveranităţii şi identităţii statelor europene;

c) Susţinerea valorilor creştine moştenite;

d) Protecţia culturii şi tradiţiilor de pe continent.

Reprezentanţii ţării noastre în Parlamentul European, vor avea ocazia ca în mod direct să contribuie la promovarea României în Europa cu tot ce are mai BUN ÎN TOATE DOMENIILE, SĂ DEMONSTREZE CĂ România poate oferi Europei mai mult decât are de primit şi în acelaşi timp să solicite sprijin pentru punerea în practică a proiectelor menite să reducă decalajul existent între România şi statele din Uniune. Aceste deziderate se impun a fi îndeplinite, cu atât mai mult, cu cât prestigiosul jurnal Waschinton Post din S.U.A. continua şi la începutul anului 2007, să facă propagandă antiromânească răspândind informaţii – relatate în presa noastră centrală**217** – potrivit cărora în România are loc sporirea influenţei naţionaliştilor, a demagogiei populiste, schimbări frecvente ale guvernelor şi migraţia masivă a forţei de muncă. Acelaşi cotidian preciza că România va aduce în U.E. un bagaj controversat de sărăcie, naţionalism şi corupţie. De aici se desprinde concluzia că şi partidele politice de la noi trebuie să se europenizeze în sensul de a şi adopta limbajul mesajelor transmise, a-şi adopta programele şi acţiunile întreprinse în concordanţă deplină cu imperativele U „E deoarece aderarea va da un impuls dezvoltării zonale, regionale şi locale prin numeroase programe cu finanţare europeană. Unul din acestea este Programul

---

217 Ziarul Jurnalul Naţional din 23 aprile 2007 p.16;

Regional REGIO, ce cuprinde un buget de 4, 4 miliarde e, pentru perioada 2007 – 2013. prin acesta vor fi finanţate între 50 – 85% din costurile proiectelor locale. Domeniile ce urmează a fi sprijinite financiar prin program sunt:

— Serviciile urbane de transport (modernizarea unor artere de circulaţie, construirea de centuri ocolitoare), dezvoltarea construcţiilor de locuinţe sociale, reabilitarea clădirilor istorice, spitalelor, şcolilor, dezvoltarea serviciilor turistice, restaurarea şi promovarea siturilor de patrimoniu;

— Sprijin dat autorităţilor publice centrale şi locale, întreprinderilor mici şi mijlocii, instituţiilor de învăţământ (şcolilor şi universităţilor de stat), precum şi organizaţiilor neguvernamentale.

Începând cu trim. III 2007 în ţară au avut loc ample dezbateri cu privire la alegerea reprezentanţilor României în Parlamentul European. Campania electorală s-a înteţit începând cu 1 noiembrie, cu puţin timp înainte de 25 noiembrie 2007, când au avut loc alegerile. Şi în această campanie, s-a dat o adevărată bătălie pentru a câştiga posturile de parlamentari europeni. Unii candidaţi, cu sprijinul partidelor politice, şi-au promovat imaginea mai mult de mândrie, fală şi de dragul banilor şi mai puţin pentru a reprezenta cu cinste România în acest forum european. Alţii au părăsit frontul luptei politice interne, de teama înfrângerilor, deşi competenţa profesională şi chiar politică ar fi trebuit să-i determine să rămână în ţară, deoarece aici avem nevoie mai mult decât până acum de oameni competenţi. Dintre primii parlamentari prea puţini şi-au propus să promoveze necesitatea păstrării tradiţiilor şi valorilor româneşti, a obiceiurilor, care ne individualizează şi ne disting de alte popoare. Un domeniu în care sentimentul românesc este afirmat cu mult emuziasm este cel al sportului, fapt dovedit de prezenţa românilor pe stadioane, la competiţiile desfăşurate în afara graniţelor. Acolo în pofida existenţei unei Europe unite, participanţii se divid în idenetităţinţionale, iar românii nu se sfiesc să-şi manifeste dorinţa de a plasa ţara noastră pe podiumuri, în faţa cruzilor săi concurenţi. În mod similar ar fi cazul ca şi parlamentarii noştri europeni să încerce a demonstra că „tot ceea ce este românesc nu piere”, motiv pentru care ar fi necesar să combată cu

perseverenţă şi profesionalism ideile cu „mitul neputinţei” ce vizează imaginea externă a ţării noastre şi a cetăţenilor ei. În acest context, politicienii şi guvernaţii din ţară ar trebui să-i sprijine prin a demonstra că aprecierile făcute de către unii parlamentari europeni privind „Neputinţa

CAPITOLUL VII

UNELE COMPARAŢII ÎNTRE PERIOADA DINAINTE ŞI DUPĂ 1989.

După evenimentele din 1989, în societatea românească au avut loc profunde transformări ireversibile. Adaptarea la schimbările rapide, s-a făcut cu multă uşurinţă de către tineri. Unele din persoanele din categoria generaţiilor adulte, au dovedit că nu sunt pregătite pentru marea schimbare, nici ca mentalităţi şi nici ca posibilităţi. Efectele sociale negative manifestate după renunţarea bruscă la economia centralizată şi trecerea lentă la economia de piaţă au fost extraordinare:

Diferenţele imense dintre cele două perioade ies cel mai pregnant în evidenţă prin analiza şi compararea asemănărilor, respectiv deosebirilor existente în toate domeniile. Este deosebit de dificil ca în cadrul unui spaţiu limitat să fie prezentate uriaşele contraste, ce s-au manifestat în viaţa şi activitatea oamenilor în cei peste 45 ani de comunism şi liberalismul de care se bucură în prezent. Cele mai semnificative asemănări şi diferenţe – grupate pe domenii – vor fi prezentate în cele ce urmează în continuare.

7.1 Comparaţii în domeniul activităţilor practice productive:

Înainte de 1989, între 1-10 ale flecărie luni, în toate unităţile poductive şi prestatoate de servicii, se organizau aşa numitele „consfătuiri de producţie” sau „şedinţe ale grupelor sindicale”. În cadrul acestora, conducătorii formaţiilor de lucru (maiştrii, şefii de compartimente sau secţii) prezentau realizările obţinute în luna precedentă şi aduceau la cunoştinţa celor prezenţi în mod detaliat sarcinile de plan ce le reveneau pe luna curentă. Cu acest prilej, fiecare membru de sindicat, cunoştea în mod concret ce are de realizat. Ei făceau propunerui menite să conducă la asigurarea desfăşurării neîntrerupte a activităţilor de producţie, cercetare, proiectare, etc. Se

îmbina astfel conducerea centralizată a economiei cu democraţia muncitorească (a celor ce realizau bunurile materiale, culturale şi spirituale). Deşi erau pline de formalism, şedinţele aveau un mare rol în mobilizarea tuturor participanţilor la realizarea sarcinilor de plan. În perioada de tranziţie nu mai au loc asemenea şedinţe. Muncitorii nu cunosc nici ce au de executat şi nici dacă mai sunt primiţi a 2-a zi la acelaşi loc de muncă. De altfel sindicatele, în prezent nu mai au rolul de mobilizare a oamenilor la niciun fel de activitate practică, ci numai la mişcări de protest, pentru a exercita presiuni asupra guvernului să le acorde tot mai multe facilităţi şi avantaje intereiale. Exemplul cel mai concret este a liderului de sindicat de la Metrorex din capitală, care a exercitat asemenea ameninţări încât guvernele, ce s-au succedat la putere le-au acceptat creşteri salariale inimginabil de mari comparatv cu alte categorii de salariaţi din economie. Procedeul este nedemocratic şi neechitabil deoarece pierderile înregistrate de Metrorex sunt puse în mod deosebit pe seama salariilor majorate suportate de la buget, ceea ce înseamnă că biletele de la metrou sunt subvenţionate parţial de contribuabilii care nu au călătorit niciodată cu metroul. Opinia oamenilor de bună credinţă, pe care o împărtăşesc şi eu, este că trebuie eliminate integral subvenţiile, iar pentru menţinerea salariilor acordate în mod abuziv ar fi necesară majorarea preţului la bilete de călătorie, concomitent cu rezilierea contractului prin care veniturile obţinute din închirierea spaţilor din staţiile de metrou să revină Metrorex şi nu sindicatului SINDOMET, cum se întâmplă de aproape 20 ani şi în prezent.

În perioada de tranziţie, fetorii politici şi managerii au fost bântuiţi de planificarea socialistă, uitând că în economia de piaţă are loc o planificare desăvârşită la nivel micro, potrivit căreia sunt stabilite în detaliu sarcinile concrete ce revin fiecărui angajat. Progresele înregistrate de către economiile statelor avansate sunt atribuite tocmai acţiunilor de programare şi urmărire a sarcinilor propuse a fi realizate la nivelul fiecărei structuri şi de către fiecare salariat.

Începând cu deceniul al IX-lea din secolul trecut, odată cu instituirea aplicării şi în economie a principiului conducerii colective, din luna mai 1983, de când s-a introdus aşa numitul acord global, se

organizau semestrial adunări generale ale oamenilor muncii, iar în unităţile mari – ale reprezentanţilor acestora – în care se analizau: la cele din luna iulie, realizările obţinute pe sem. I, iar la cele din luna ianuarie, rezultatele din anul precedent. Începând cu anul 1985, au fost instituite şi organizate în lunile octombrie-noiembrie, adunări generale cu aceiaşi participanţi, consacrate dezbaterii cifrelor de plan pe anul următor. Din analiza cu obiectivitate a modului de organizare şi desfăşurare a acestor adunări, de desprinde concluzia dezbaterile aveu o componentă pozitivă deoarece scoteau în evidenţă numeroasele greutăţi întâmpinate în realizarea sarcinilor de plan, ce erau puse pe seama; lipsei materiilor prime; aprovizionării nertimice; pregătirii, calificării necorespunzătoare a muncitorilor; depăşirii consumurilor specifice la materii, materiale, combustibili şi energie; nerealizării indicatorilor de eficienţă între care pe primul loc se situau cheltuielile totale şi materiale la 1.000 lei producţie marfă. Cu toate că la dezbateri erau prezenţi reprezentanţi ai ministerelor, centralelor industriale şi organelor locale şi judeţene de partid, care luau cunoştinţă de lipsurile şi greutăţile întâmpinate, ajutorul aolicitat rămânea de cele mai multe ori ca promisiune. În adunări nu se amintea niciodată de producţia fictivă raportată, de indisciplina existentă la toate nivelurile, de faptul că sarcinile de plan depăşeau posibilităţile reale ale întreprinderilor. Nimeni nu îndrăznea să ridice problema sarcinilor de export, a căror nivel transmis era cu până la 75% mai mare decât capacităţile de producţie existente şi de faptul că întreprinderile de comerţ exterior – prin intermediul cărora se derula exportul – nu erau capabile să asigure comenzi potrivit structurii şi capacităţilor de producţie existente (De altfel nici nu aveau cum, deoarece capitaliştii solicitau produse cerute pe pieţele libere, pe nu-i interesa lipsa de mobilitate şi adaptare a forţei de muncă). La noi multă vâreme capacităţile de producţie erau relativ constante din cauza lipsei fondurilor de investiţii, care erau acordate cu prioritate obiectivelor noi. Adaptarea producţiei la cerinţele pieţii externe se realiza lent şi cu mari sacrificii din cauza reticenţei muncitorilor şi chiar a unor factori de decizie din structurile întreprinderilor, care oficial nu comentau că sunt împotriva exporturilor, însă practic găseau

numeroase motive şi justificări că nu sunt capabili să realizeze sarcinile de export ce le reveneau. În perioada de tranziţie, situaţia este cu totul alta. Agenţii economici, dispun de autonomie şi independenţă deplină în stabilirea profilului, volumului de activitate, nivelul costurilor. Deşi există reglementări legale privind informarea salariaţilor privind volumul activităţilor desfăşurate, modificărilor ce se intenţionează în legătură cu profilul unităţilor, intenţiile patronilor de-a efectua disaponibilizări, acestea sunt aplicate sporadic, fiind păstrate în taină de cele mai multe ori. În mediul concurenţial extrem de dur, specific economiei de piaţă, în mod deosebit în perioada crizei, managerii şi patronii sunt abilitaţi să aplice acele măsuri care să le permită supravieţuirea.

Căutarea unui loc de muncă, nu era o problemă înainte de 1989, deoarece toţi absolvenţii care terminau o formă de şcolarizare erau repartizaţi în producţie, iar muncitorii necalificaţi primeau repartiţii prin Oficiile Teritoriale de Forţă de Muncă. Astăzi pentru găsirea unui loc de muncă trebuie parcurs un drum lung, anevoios şi dificil. Paşii obligatorii ce trebuie făcuţi şi etapele de străbătut sunt:

a) Stabilirea obiectivelor personale, fază de debut în care trebuie să se decidă domeniul în care doreşte să-şi desfăşoare activitatea. La alegerea domeniului este recomandat să se aibă în vedere studiile terminate, experienţa dobândită, pasiunea pentru meseria aleasă, aşteptările de la locul de muncă;

b) Culegerea informaţiilor necesare privind locurile de muncă disponibile, se pot obţine din multe surse: prieteni, cunoştinţe, vecini, pliante, afişe, ziarele locale şi centrale (care prezintă fiecare câte un segment de publicitate) internet, firmele specializate în recrutarea şi plasarea forţei de muncă, bursa locurilor de muncă organizată de autorităţile locale sau zonale;

c) Întocmirea Curriculum-vitaie (C.V.), care este recomandat să conţină informaţiile standardizate privind datele personale: numele complet, cu celelalte elemente de identificare (data şi locul naşterii, codul numeric personal, adresa completă, studiile încheiate, experienţa personală, cunoştinţe de operare pe calculator, limbile străine cunoscute, abilităţile personale. În funcţie de condiţiile cerute

prin anunţurile publicitare ale postului se vor arăta: perioada de satisfacere a serviciului militar, posturile ocupate pe linie profesională, perioadele de deplasare în străinătate, scopul, durata şi locul acestora, confirmarea că posedă cunoştinţe de operare cu P.C., precum şi dacă posedă carnet de conducere auto, acolo unde se cere. Depunerea C.V.-ului se va face cu scopul de-a informa angajatorul de intenţia obţinerii unui loc de muncă, o disponibilitate pentru angajare şi a fi luat în evidenţă pentru un viitor concurs sau interviu.

Înainte de 1989, datele personale erau păstrate de fostele servicii de cadre, fiind apreciate ca secrete. Şi astăzi, potrivit reglementărilor în vigoare, persoanele ce cadidează pentru un loc de muncă au dreptul să le fie protejate informaţiile de natură personală. Astfel, angajatorul nu are voie să-l întrebe pe un candidat dacă este fumător, dacă are un trecut psihic ori este seropozitiv. Asemenea întrebări sunt de natură discriminatorie şi încalcă principiul confidenţialităţii diagnosticului, fiind incriminate de lege prin pedepse aplicate de către Consiliul Naţional pentru Combaterea discriminalităţii (C.N.C.D.). După ultimul EUROBAROMETRU, din care sunt publicate unele informaţii[218] rezultă că românii erau de părere că trei tipuri de discriminare sunt cele mai răspândite: pe baza orientărilor sexuale30% (dintre respondenţi); pe baza vârstei – 36% şi dizabilităţii – 34%. Transferul personalului de la o întreprindere la alta se făcea numai cu acordul organizaţiilor de partid. Muncitorii specialişti şi cadrele tehnice s-au obstrucţionaţi de către partid pentru a nu se muta de la o întreprindere la alta, prin interdicţia întreprinderilor primitoare de a-i accepta Salariaţii la toate nivelurile, înainte de 1989, erau legaţi de locul de muncă, schimbarea chiar în cadrul aceleiaşi unităţi era deosebit de dificilă. Iar plecările dintr-o unitate în alta constituiau excepţii. Cei care şi-au desfăşurat activitatea în mai multe întreprinderi erau marginalizaţi, fiind consideraţi plimbăreţi. Astăzi aceştia sunt cei mai apreciaţi sub motivaţia că pe unde au lucrat au dobândit experienţă profesională. De altfel, aşa cum

---

[218] Ziaruk Cotidianul din 16 mai 2007 p.16;

se realţa în presa de specialitate[219], în prezent se înregistrează o fluctuaţie de personal de cca. 10%, care se caracterizează prin următoarele:

— Plecarea unor angajaţi favorizează sosirea altora, cu talente diferite, creând o emulaţie generată de noutatea gândirii acestora, de promovarea la competiţie, dar şi de schimbările şi oportunităţile ce pot interveni în organigrama unităţilor;

— Fluctuaţiile personalului se manifestă în toate domeniile de activitate: de la sectorul producţiei bunurilor de consum, al vânzărilor, construcţiilor şi T.I.-ului, sectorului bancar, publicitate, presă, până la companiile multinaţionale, ce constituiau până nu de mult visul multor tineri candidaţi la locurile de muncă;

— Între motivaţiile ce justifică plecările se află: politicile salariale şi motivaţionale, lipsa de resurse de pe piaţa muncii, relaţiile dintre colegi şi cele profesionale cu conducătorii (şefii);

— Fluctuaţia este mare acolo unde şomajul este redus, unde se practică salarii fixe, apar companii multinaţionale, respectiv investitori străini;

— Plecările în masă ale angajaţilor afectează imaginea companiilor deoarece relaţiile cu clienţii, se creează în timp, având o deosebită importanţă asupra celor rămaşi care încep s-şi piardă încrederea în viitorul companiilor;

— Practica a demonstrat că influenţa negativă a fluctuaţiilor, este mai mare decât costurile aferente aplicării unor politici motivaţionale, de salarizare, fidelizare şi dezvoltare a carierei.

În perioada actuală şi unii angajaţi fideli companiilor îşi pun C.V.-urile pe internet, iar o parte mică dintre ei merg la interviuri chiar dacă au un loc de muncă stabil şi bine plătit. Manifestarea acestui fenomen are loc datorită faptului că angajaţii se menţin activi pe piaţa muncii şi îşi updatează C.V.-ul pentru a se simţi că participă la dinamica locurilor de muncă din afara companiei în care activează, până la manifestarea dorinţei de a-şi schimba locul de muncă, precum şi existenţei unor nemulţumiri ale angajaţilor, care îi determină în

---

[219] Revista capital nr. 27 din 5 iuliue 2007 p.36-37;

perspectivă să părăsească compania, precum şi dorinţei de verificare pe piaţă a valorii acelor angajaţi care vor să se convingă în ce măsură specialitatea lor este căutată pe piaţă şi ce ar mai trebui să înveţe pentru a le spori valoarea. Alţii chiar dacă vor să-şi păstreze locul de muncă îşi manifestă dorinţa să devină deschişi şi spre alte oportunităţi, ceea ce le creează un sentiment de libertate. Dar, se pot manifesta şi alte motive care să-i determină pe unii să părăsească companiile aşa cum sunt: lipsa de comunicare, ritmul prea intens de lucru, dorinţa de-a promova; existenţa unui mediu de lucru neplăcut şi cel mai frecvent motiv întâlnit este neînţelegerea cu şeful direct

Înainte de 1989, majoritatea covârşitoare a muncitorilor erau retribuiţi în acord. Deşi peste 80% erau încadraţi în categortiile I-III de salarizare, ei realizau lucrări de categoriile V-VI şi chiar VII – acolo unde exista – fiind plătiţi după categoria lucrărilor executate. Procedeul era benefic pentru unităţi deoarece foloseau forţa de muncă de o calificare inferioară pentru realizarea operaţiunilor complexe. Pentru muncitori, procedeul îi stimula să-şi ridice calificarea profesională. În felul acesta, realizau câştiguri lunare mai mari cu 30 – 80% faţă de încadrarea de bază. În carnetele lor de muncă erau trecute salariile de bază şi nu câştigurile, ceea ce îi dezavantajează la fundamentarea punctului de pensie, ce stă la baza determinării nivelului acesteia. Astăzi, deşi lucrează în acord – cca. 35% din muncitori sunt plătiţi cu salariul minim pe economie – pentru motivul că taxele aferente costurile salariale, erau în cursul anului 2009 de 47, 5% din total. Pentru a eluda prevederile legale, unii patroni, plătesc cu câte 100 – 350 RON fără a fi reflectaţi în statele de plată. Aceasta înseamnă că ei vehiculează bani necontabilizaţi, ceea ce în limbaj economic înseamnă evaziune fiscală.

În trecut, nu se putea concepe ca cineva din România să poată lucra în străinătate, excepţie erau cei placaţi prin ARCOM – singura întreprindere ce realiza lucrări de construcţii în alte ţări – angajate de statul Român. Astăzi, plecarea la muncă, la studii, la practicarea sporturilor de performanţă este ceva obişnuit. În acest cadru trebuie să scoatem în evidenţă faptul că primii sportivi care s-au deplasat peste hotare să se afirme au fost fotbaliştii. Ei sunt aceia, care au jucat

la unele din marile cluburi din Europa, unde au câştigat bani frumoşi, datorită perseverenţei, talentului şi dorinţei de afirmare. Ei au contribuit astfel la creşterea prestigiului României în lume, cât şi la prosperitatea economiei în urma investirii valutei în ţară. Nu este exagerat dacă afirmăm că fotbaliştii şi câţiva antrenori sunt singurii care s-au îmbogăţit prin mijloace legale, după 1989.

Între oportunităţile apărute şi la noi în perioada de tranziţie se înscrie şi posibilitatea de-a lucra la domiciliu. Acest mod de-a desfăşura activitatea era practicat pe scară foarte redusă şi în socialism. Se apreciază că astăzi, aşa cum relata presa, cca. 14% din personalul productiv lucrează la domiciliu. Activităţile pretabile pentru a fi realizate la domiciliu sunt: realizarea unor bijuterii artizanale şi a unor obiecte din lemn, paură, răchită, iască, paie, sorg, nuiele, confecţii populare lucrate manual a unor pungi pentru cadouri şi de felicitări. Dar la domiciliul se pot efectua şi prestaţii de meditaţii, înregistrate oficial, realizarea de pagini web, efectuarea de traduceri, procesarea datelor pe computer, culegerea de texte după manuscrise pe calculator şi altele. Avantajele lucrului la domiciliu sunt:

— Posibilitatea de-a întrerupe activitatea oricând pentru rezolvarea problemelor personale, familiale şi chiar pentru odihnă şi relaxare:

— Şansa de-a nu fi expus factorilor stresanţi destul de numeroşi la locurile de muncă din colectivităţile umane;

— Posibilitatea de-a supraveghea copii, bătrânii sau alţi membri ai familiei, ce necesită îngrijire mai atentă;

— Ocazia de-a exercita mai multe activităţi, ce permit obţinerea de venituri suplimentare.

În perioada de plină ascensiune a socialismului, după constituirea organelor colective de conducere, la nivelul tuturor unităţilor, preşedintele Consiliului Oamenilor Muncii – organul suprem ce deţinea puterea de decizie – era secretarul organizaţiei de partid, iar directorul era vicepreşedinte. Orice vizită din afara unităţii – inclusiv de la organele de partid – trecea mai întâi pe la director şi abia apoi îl contractau pe secretarul de partid. Existau destul de multe vizite despre care secretarul de partid nici nu era informat. În multe

fabrici şi uzine, cadrele tehnice erau puse să execute activităţi de competenţa maiştrilor cum sunt cele privind prezenţa oamenilor şi numărarea produselor realizate. Chiar şi urmărirea „Fişelor limită de consum" nu necesita o calificare superioară în afară de cea privind stabilirea consumurilor normate. (Acest amănunt îl cunosc din activitatea practică deoarece scurtă vreme am avut şi atribuţiunea de urmărire a consumurilor normate la materii prime şi ambalaje. Evident că eu determinam consumurile normate, iar la sfârşitul fiecărei luni stabileam diferenţele, ce se concretizau în economii sau depăşiri. Ori de câte ori am constatat depăşiri, conducerea întreprinderii nu a luat nicio măsură împotriva salariaţilor vinovaţi. Deşi eu cu ocazia analizei cauzelor prezentaum în mod concret cine se face vinovat pentru risipă, care era principala cauză ce determina neîncadrarea în consumurile normate. Cele relatate mi-au fost confirmate de către un inginer, care timp de peste 40 ani – a lucrat la renumita întreprindere de ţevi din Roman, unde a avut numai această responsabilitate. La data convorbirii, fiind pensionar şi el mi s-a destăinuit că îi este teamă ca nu cumva să-l tragă cineva la răspundere pentru că toată viaţa nu a prestat muncă de inginer şi că nu a reuşit să aplice nicio măsură pentru încadrarea în consumurile specifice normate de el. De aici se poate desprinde doar una din cauzele pentru care la noi s-au perpetuat ani de zile deficienţele în economie şi societate, consecinţă a faptului că în socialism iniţiativa personală a fost stopată din faşă).

Înainte de 1989, nu se putea concepe aplicarea unor procedee moderne privind relaţiile cu forţa de muncă. În perioada de tranziţie, odată cu pătrunderea companiilor transnaţionale şi cu extinderea fenomenului de globalizare, se aplică şi la noi procedee e vizează atragerea, modelarea şi fidelizarea forţei de muncă. Între acestea pe primul loc se situează Cultura organizaţională, care cuprinde strategia prin care se urmăreşte introducerea unui ansamblul de norme de conduită, de relaţii şi atitudini interumane, de valori, aspiraţii şi dorinţe specifice firmei, care îi conferă personalitate şi identitate. În cadrul acesteia se includ şi valorile ce nu sunt totdeauna vizibile şi nici uşor de identificat sau apreciat. Cultura organizaţională are o

deosebită importanţă în menţinerea relaţiilor cu exteriorul, deoarece caracterizează modul cum sunt structurate activităţile şi relaţiile cu terţii. Politica culturii organizaţionale presupune ca managerii prin reglementări interne şi exemplul personal – ce fac parte integrantă din strategia şi managementul cuţurii organizaţionale – să determine angajaţii să se comporte într-un anumit fel, să respecte toate standardele şi să devină susţinătorii companiei din propria iniţiativă. Deci îi determină să adere la valorile companiei, să întâmpine cu curaj şi optimism problemele profesionale şi personale. Cu alte cuvinte, să fie realişti în viaţă şi în activitatea profesională.

Cultura organizaţională se bazează pe următoarele:

a) Comportamentul fondatorilor, respectiv patronilor, care pot impune un anumit mod de viaţă, ce poate constitui exemplu pozitiv de urmat pentru ceilalţi;

b) Mediul economic, concurenţial în care îşi desfăşoară activitatea, ce determină un anumit dinamism, manifestarea permanentă a dorinţei pentru educare, informare, autoaperfecţionare;

c) Simbolurile companiei, reprezentate prin siglă, logoul firmei, ce poate fi: Noi credem în calitate; Clientul nostru stăpânul nostru, Arhitectura clădirilor, Designurile interioarelor; Culorile specifice;

d) Diversitatea creativităţii ceea ce pune în valoare iniţiativele şi comunicarea cu colaboratorii externi: furnizorii, beneficiarii, băncile, autorităţile locale etc.

e) Etica profesională a salariaţilor, concretizată prin cinste, demnitate, imparţialitate, integritate, responsabilitate, ce reflectă un înalt standard de educaţie. Sub influenţa unui astfel de mediu personalul are dorinţa şi tendinţa să se schimbe, să se alinieze la cultura organizaţională. Manifestând în mod exagerat această dorinţă, pentru unii salariaţi poate deveni mai importantă cariera – chiar fără presiuni financiare – decât familia, prietenii, rudele ori alte valori personale. Se poate ajunge la un adevărat conflict între carieră şi viaţa personală (familială). Pentru atenuarea unui astfel de fenomen – care din fericire la noi încă nu s-a manifestat decât în mică măsură – unele companii au readus în plin plan valorile personale, construind sisteme flexibile de personalizare, de adaptare. (În acest context amintin că

unele companii din S.U.A. China, Japonia, au recurs în ultimii 6 – 8 ani la oficializarea somnului la locurile de muncă, ca o măsură de stimulare a capacităţii de concentrare a salariaţilor. Sistemul este aplicat prin utilizarea unor scaune ergonometrice relaxante ce permit înclinarea la orizontală. Pe asemenea scaune salariaţii îşi pot realiza siesta o perioadă de 30 – 40 minute. Consecinţele sunt numai favorabile pentru ambele părţi; reduce stresul, ameliorează vigilenţa, sporeşte randamentul muncii, care se reflectă în calitate şi eficienţă, ceea ce în final este oglindit în profit). Aşa cum relata presa centrală[220] şi la noi în ţară unele companii, au început să pună accentul pe oferirea unor restricţii privind îndepărtarea plictiselii de la locul de muncă determinate de monotonie şi lipsa unor motivaţii ca: blocarea accesului pe chaturile, ce nu au legătură cu activităţile profesionale, cartelă de acces la locul de fumat şi lacăt pe telefonul de serviciu. Acestea măsuri dau senzaţia managerilor de control asupra angajaţilor. Dar specialiştii sunt de părere că angajaţii relaxaţi lucrează mai bine. De aceea managerii care au înţeles acest îndemn, încearcă să ofere oamenilor un mediu de lucru cât mai plăcut prin a le oferi următoarele:

— Existenţa unui mediu prietenos şi deschis, care să le dea posibilitatea să-şi organizeze timpul în funcţie de proiectele în care sunt implicaţi;

— Asocierea cu colegii, prin participarea la o cafea ori un suc, să asculte muzică ori să urmărească scurte sevevenţe dintr-unt program TV;

— Modificarea pachetului de beneficii, prin accesul la mijloacele de petrecere a timpului liber prin participarea la unele ieşiri în afara programului de lucru, pentru practicarea Schi-jet, efectuarea plimbărilor cu balonul, participarea la întreceri sportive organizate între salariaţi;

— Oferirea de cadouri cu ocazia zilelor de naştere; organizarea unor evenimente de către întreaga echipă;

— Participare la traninguri gratuite;

---

[220] Ziarul Cotidianul din 21 martie 2007 p 25;

— Organizarea de excursii şi jocuri de club în locaţii diferite de sediul celor în care se află situate locurile de muncă. Toate aceste activităţi urmăresc dezvoltarea spiritului de echipă, motivarea şi fidelizarea angajaţilor. Valorile intangibile, concretizate în: abilităţile angajaţilor, care constituie valori deosebite ale companiilor din domeniul bancar, din mass-media, consultanţă, relaţiile cu partenerii (furnizorii şi beneficiarii), bazate pe contracte de lungă durată (care asigură venituri potenţiale constante), respectiv, ceea ce nu poate fi măsurat şi cuantificat cu instrumente clasice de evaluare (active, finanţe, produse, mărfuri), ca valoarea mărcii, care de multe ori se identifică cu cea a companiei ca ex. COCA-COLA. Relaţiile dintre cultura organizaţională şi performanţele economice se manifestă prin:

— Motrivaţie faţă de activităţile exercitate, concretizate prin pasiuni, calitate, posibilitatea de-a participa la cursuri de instruire şi a învăţa lucruri noi;

— Loialitate demonstrată prin stabilitatea mare a personalului; aprecieri reale pentru activităţile desfăşurate, siguranţa locurilor de muncă;

— Comunicarea internă şi cu exteriorul, concretizată prin colaborare şi respect la toate nivelurile;

— Lucrul în echipă, fără comportamente rigide, care asigură un schimb de idei, un mediu de lucru plăcut, ce conduce la stimularea iniţiativelor personale;

— Aplicarea principiului kaizen, care se traduce prin înaintarea cu paşi mărunţi spre ingineria afacerii, printr-un management bazat pe schimbări majore în procesele şi structura companiei. Accentul se pune pe fluenţa procesului de îmbunătăţire, pe eficientizare, prin participarea de bunăvoie a întregului personal la aplicarea spiritului de inovare, ca o dovadă a prezenţei elementelor de bun simţ. Din acest sistem face parte şi principiul Just în time (J.I.T.), sau mentenanţa total productivă (T.P.M.), potrivit căreia salariaţii au depăşit mentalităţile vechi devenind deosebit de receptivi la schimbările şi îmbunătăţirea activităţii;

— Deschidere totală în relaţiile cu sindicatele şi perfectarea unor protocoale de înţelegeri globale, pentru a evita protestele şi

asigurarea stabilităţii în unitate pe termene medii şi lungi;

— Eleganţa construcţiilor, amenajărilor interioare, confortul salariaţilor la toate locurile de muncă, deci a unui mediu plăcut de muncă, sunt relevante pentru cei ce pătrund prima oară în interiorul companiilor. Aceasta contribuie la fidelizarea personalului, la promovarea imaginii companiei, la stimularea salariaţilor în a-şi face datoria mai bine.

Companiile transnaţionale, prezente în România, au început în ultimii ani să aloce sume însemnate destinate dezvoltării simţului civic, sub forma creării unor companii corporatiste de responsabilitate socială (CSR). Acestea sunt componente ale mixului de PR, constituite cu scopul de a oferi ceva societăţii în care s-au dezvoltat. Unul dintre obiectivele urmărite este consolidarea imaginii şi reputaţiei companiilor în vederea menţinerii relaţiilor cu publicul, care va prefera să achiziţioneze cu prioritate produsele lor.

7.2. Comparaţii în domeniul educaţiei şi informaţiei.

Există deosebit de multe deosebiri şi puţine asemănări privind modul cum a fost organizat sistemul informativ al populaţiei înainte de 1989 şi cum s-a desfăşurat în perioada de tranziţie.

Înainte de 1989, în ţară existau două posturi de televiziune din care TVR-1 transmitea doar două ore pe zi, iar TVR2 nu avea acoperire în toată ţara. Astăzi pe lângă cele 6 posturi de televiziune publice: TVR-1, TVR-2, TVR-Cultural şi TVR-Internaţional Invo – TV, românii au ocazia să vizioneze programele altor peste 50 de posturi de televiziune private, ce transmit emisiuni fie direct, fie titrate în limba română. Iar potrivit evaluărilor făcute de Consiliul Naţional al Audiovizualului (C.N.A.) publicate în presă centrală**221** la data de 28 iunie 2007, în ţară funcţionau 389 posturi de radio şi televiziune, din care 64 emiteau în limba maghiară reprezentând 16, 4% din total.

Odată cu semnarea convenţiei de armistiţiu – care a avut loc la Moscova, dintre Guvernul României şi Guvernele Naţiunilor Unite din 12/13 septembrie 1944 – la noi a fost introdusă cenzura. Din acest moment toate publicaţiile erau supuse dispoziţiilor Comisiei Aliate de

---

221 Zdin 20 august 2007 p.3;

Control, respectiv înaltului Comandament Aliat Sovietic. Începând din 1949, a luat fiinţă Direcţia Generală a Tipăriturilor şi Presei, ce era subordonată direct Consiliului de Miniştri. Cu acest prilej au fost detaliate directivele prin care se acorda undă verde spre publicare oricăror tipărituri. Acest organism a funcţionat aproape trei decenii. Începând din 30 mai 1975 a fost reorganizat şi înfiinţat Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, organ central de partid şi de stat sub conducerea C.C. al P.C.R. şi a Consiliului de Miniştri. În 1977 organismul a fost reorganizat, iar documentele ce le deţinea au fost predate noii structuri constituite numită Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste – care a preluat şi cenzura – iar personalul a fost repartizat în posturile de conducere ale diferitelor redacţii din presa existentă la cea dată. De acum cenzura era exercitată într-o formă mai rafinată. Obiectivele acesteia erau prevenirea următoarelor fapte şi acţiuni: denigrarea realităţii economico-sociale; manifestările de naţionalism; încercările de propagare a misticismului şi diverse greşeli politice.

La noi în ţară cenzura a funcţionat cu rezultate „excepţionale" până în 22 decembrie 1989, la căderea comunismului. Prin cenzură era îngrădită libera exprimare, ce se aplică în toate domeniile, erau încălcate cele mai elementarentare reguli ale deontologiei profesionale fiind compromise acurateţea, onestitatea şi dreptul la informare, dar şi dreptul de-a călători în statele capitaliste. Cetăţenii erau puşi în situaţia de-a nu cunoaşte adevărul în legătură cu simbolurile naţionale, trecutul unor provincii şi teritorii româneşti, meritul şi contribuţia unor înaintaşi de seamă la afirmarea neamului şi chiar cu unele contradicţii, vizibile existente în epoca de aur, din care prezentăm câteva din cele mai semnificative:

a) În 26 iunie, a fiecărui an, începând cu 1996, a fost sărbătorită în principalele oraşe din ţară, ziua drapelului românesc. Cu acest prilej s-a arătat că în urmă cu 158 de ani Guvernul Proviziriu instaurat în Ţara Românească, în timpul Revoluţiei de la 1848, a decretat ca tricolorul roşu, galben şi albastru să reprezinte stindardul naţional al tuturor românilor din spaţiu carpato-danubiano-pontic. Drapelul cu aceste culori a fluturat la adunările naţionale de la Blaj din 1848; a încurajat în luptă dorobanţii în războiul de independenţă din 1877 –

1878, în războiul de reîntregire a neamului din 1914 – 1918, precum şi în cel de al 2-lea război mondial din perioada 1941 – 1945. Ziua drapelului naţional, se organizează în baza legilor 7/1994 şi 90/1998, care prevăd că Drapelul ca şi Imnul Naţional, reprezintă simbolul cel mai de preţ al poporului nostru. Manifestările organizate cu prilejul acestei aniversări au menirea să contribuie la formarea, păstrarea şi afirmarea sentimentelor patriotice naţionale. (Păcat că asemenea manifestări nu sunt organizate şi în şcoli, pentru a retrezi tineretului dragostea faţă de ţara şi faţă de eroii nemunlui);

b) La 12 octombrie 2004 a fost sărbătorită fără mare fast, ziua de naştere a învăţământului românesc, fiind celebrată aniversarea a 250 ani de la înfiinţarea ŞCOLII ARDELENE. Cu acest prilej s-a arătat că în 1754 episcopul Petru Pavel Aron, a deschis la Blaj Fântânile darurilor, cum le-a numit el, afirmând că şcoala de obşte va fi a tuturor, de toată vârsta, de cetăţenie, de cântare şi de scrisoare, nicio plată de le ucenici aşteptându-se. Atunci la Blaj au fost inaugurate 3 şcoli: Şcoala de obşte primară, cu limba de predare română; Şcoala medie latinească; şi Şcoala superioară de preoţie;

c) La 7 septembrie 1940, România a fost supusă unor grele încercări, ca urmare a presiunilor exercitate de marile puteri, în urma pretenţiilor ridicate de către Bulgaria. Atunci judeţele Durustor şi Caliacra (aşa-zisul Cadrilater) au fost cedate Bulgariei. (desprinderea celor două judeţe situate în sudul Dobrogei, s-a făcut în urma susţinerii de către Uniunea Sovietică – sub motivaţia apartenenţei Bugariei la neamul slavilor – şi de către Germania, care, pe căi diplomatice a trimis o scrisoare semnată de Hitler, ce se pronunţa pentru cedarea teritoriilor. În urma acestor presiuni, România a fost nevoită să încheie cu Bulgaria Tratatul de la Craiova, prin care graniţa a fost stabilită începând de la Dunăre, în apropiere de oraşul Silistra şi ajunge la Marea Neagră la cca. 8 km. Sud de Mangalia. Tratatul mai prevedea şi schimbul de populaţie. Astfel că peste 100.000 de români ce alcătuiau cca. 23.000 de familii au fost nevoite să părăsească teritoriile bulgare, în locul lor fiind cedate aproximativ 15.000 de familii cuprinzând peste 60.000 persoane, din judeţele Tulcea şi Constanţa. (Iată că şi în perioada contemporană cu generaţia noastră, marile puteri au

contribuit la reamplasarea graniţelor ţării, aşa cum s-a întâmplat şi cu puţin timp înaintea declanşării celui de al 2.la război mondial, când a fost dezlipite de trupul ţării Bsarabia şi ţinutul Heţei. Adevărul în legătură cu aceste acaparări de teritorii, nu a fost cunoscut în perioada comunistă – nefiind predate în orele de istorie – şi din nefericire nu este scos la iveală nici în perioada de tranziţie).

Înainte de 1989, una din problemele fundamentale ale poporului român era insuficienta posibilitate de cunoaştere a istoriei. Cu vădită intenţie istorici au ascuns unele adevăruri aşa cum sunt erorile grave săvârşite de-a lungul timpului de către imperiul ţarist şi cel sovietic împotriva României. Imaginea despre Rusia a suferit o degradare, ce continuă să se manifeste şi în prezent. Încă din timpul războiului ruso-turc din 1768, poporul român şi-a pus speranţa în imperiul ţarist. În acea perioadă a apărut curentul ideologic: „Iar ochiul lui Dumnezeu, văzând suspinile săracilor şi patimile lor, s-a milostivit asupra norodului său cel ce crede întru numele Lui şi, dând putere oştirilor muscăleşti şi biruinţă, au intrat în ţară cu mare război". Începând cu a 2-a jumătate a sec. al XVIII-lea s-a declanşat brusc atitudinea antirusească, care s-a ascuţit în timpul Ecaterinei a ÎI – a, când o perioadă de cinci ani între 1768 – 1774 principatele au fost cârmuite de ruşi. Stăpânirea ţaristă a dezamăgit enorm, deoarece venea în numele ortodoxiei şi a libertăţii. În conştiinţa poporului român a apărut ideea că priveliştea unei hoarde de spoliatori, care dănţuiau şi se îndopau pe socoteala unui popor nenorocit, era ceva revoltător şi netăgăduit că oştile ruseşti venite în numele sfintei cruci, pentru apărarea românilor, nu se deosebeau cu nimic de cele turceşti, ce răspândeau focul în numele semilunii, cum afirma istoricul Xenopol. În timpul războiului de independenţă din 1877 – 1878 ruşii au avut un comportament neloial, care s-a manifestat şi prin atentatele asupra liderilor români I. Brăteanu şi Ionel I.C. Brăteanu, cât şi prin trădarea din 1916 în timpul primului război mondial, au lăsat urme adânci în memoria poporului român. Prăpastia dintre ruşi şi români s-a adâncit în urma celui de al 2-lea război mondial, când s-a instaurat o răceală, când România nu a fost recunoscută ca parte beligerantă, iar în 1969 a fost organizată încercarea de înlocuire a lui Ceauşescu pentru refuzul

participării noastre la invzia Cehoslovaciei în 1968, de către trupele unor state membre ale tratatului de la Varşovia.

d) În perioada de tranziţie, mulţi dintre români nu cunosc semnificaţia zilei naţionale a României. Actuala zi de 1 Decembrie, a fost stabilită prin constituţia din 1991, modificată prin referendumul din 2003. Această zi a fost definită anterior prin Legea 10 din iulie 1990, oblicată în Monitorul Oficial din 1 august 1990. Stabilirea s-a făcut în amintirea Marii Uniri din 1918. La data deciziei maghiarii din UDMR s-au supărat din cauza alegerii acesteia, deoarece ei sunt nostalgici şi-şi amintesc de pierderea Transilvaniei, teritoriu care a rezistat ca stat independent, chiar şi atunci când Ungaria era Paşalâc Turcesc. La noi după 1918 ziua naţională a fost sărbătorită în 10 mai, ziua de naştere a regelui. După 1948, timp de peste 40 ani a fost sărbătorită la 23 august, care în funcţie de epocă, a fost numită; Aniversare insurecţiei armate; ziua eliberării de sub jugul fascist de către glorioasa armată sovietică. Din nefericire, unii dintre compatrioţii noştri nu percep aceasată zi ca fiind sărbătoarea lor. Opinia unor psohologi şi sociologi este că sărbătoarea trebuie să aibă loc la o dată constantă, deoarece numai astfel poate intra în conştiinţa românilor, aşa cum este la francezi, americani şi alte popoare.

În scurta perioadă de glorie a lui Ceauşescu a existat o colaborare strânsă între serviciile secrete ale României cu cele ale SUA, când au avut loc negocieri pentru înzestrarea armatei române cu rachete defensive americane. În cele din urmă afacerea nu a mai avut loc deoarece Ceauşescu era conştient că acele arme erau insuficiente pentru apărarea ţării de o eventuală invazie sovietică. Atunci Ceauşescu a înţeles că în cazul inferiorităţii militare, cea mai puternică armă pentru apărarea ţării este politica externă. Pentru acest motiv bine justificat, Ceauşescu a dus o politică externă cu intenţia de a construi o imagine a României pe plan internaţional, cu nuanţe distincte în cadrul blocului sovietic. Măsurile adoptate erau concretizate prin relaţiile diplomatice cu RFG, Israel şi China, prin participarea la jocurile olimpice de la Los Angeles (toate ţările din blocul sovietic au refuzat să participe), prin ajutorul acordat emigrării evreilor, şi deschiderii căii americane spre China. (Documentele

declasificate de către Departamentul de Stat american, abia în 2010 au confirmat că România a obţinut în 1975 clauza naţiunii celei mai favorizate printr-o serie de concesii făcute americanilor între care se înscrie şi acceptul plecării în masă a evreilor din ţară).

După 1989 democraţia a fost insuficient înţeleasă şi eronat interpretată de către populaţie şi de către unii lideri politici. Iniţiativele persoanelor bine intenţionate nu şi-au găsit cadrul propice de manifestare şi aplicare. Spiritul civic a zăcut multă vreme într-o profundă neputinţă. Pentru a readuce în memoria tinerilor şi nostalgicilor, momente şi fenomene din trecut – când se aplică cenzura şi era îngrădită democraţia – în 3 iulie 2007 a fost deschisă la Muzeul Naţional de Istorie, expoziţia[222] cu tema: Comunismul în România 1945 – 1989. Prin aceasta organizatorii şi-au propus să prezinte publicului şi în mod deosebit tinerilor, obiecte reprezentative ale epocii de tristă amintire, care nu trebuie să dispară din memoria tuturor generaţiilor. Expoziţia a fost structurată pe 8 capitole: a) Sovietizarea României; b) Partidul Comunist Român, Partidul stat; c) Economia; d) Politica Externă; e) Diaspora şi exilul; f) Represiune şi rezistenţă; g) Cultul personalităţii lui Nicolaie Ceauşescu şi h) Revoluţia din decembrie 1989. Expoziţia prezenta şi o cameră ce reprezenta o celulă din penitenciarul de la Sighetul Marmaţiei, aşa cum exista în anul 1949. În cameră erau: oala pentru nevoi, patul metalic simplu, lanţurile şi blidul pentru zeama lungă distribuită pe post de mâncare. Unul din deţinuţii politici supravieţuitori ai închisorii povesteşte într-o însemnare despre meniul zilnic: dimineaţa terci din făină de porumb cu tărâţă fiartă; la prânz legume fierte, o zeamă de fasole sau cartofi. Pâinea era neagră rusească, neagră ca noroiul; seara fasole sau cartofi, arpacaş cu zeamă. Foamea era permanentă, toţi deţinuţii erau distrofici. Vizitatorii apreciază că astfel de expoziţii sunt bine venite. Ele reprezintă adevărate lecţii de istorie pe viu, din care tinerii pot afla adevărul despre regimul comunist, care a fost reală parantează pentru istoria naţională.

Începând cu anul şcolar 2010 – 2011 a fost demarată acţiunea

---

[222] Ziarul Adevărul din 4 iulie 2007 p.6:

de predare a lecţiilor despre totalitarism cu ajutorul filmelor. Iniţiativa aparţine Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc. Filmele prezentate vor fi româneşti şi străine, având rolul de a completa manualul de Istorie a Comunismului în România Scopul principal al prezentării filmelor este edificarea spiritului civic, a reflexului etic, precum şi evaluarea şi gestionarea cu instrumente moderne a unei părţi din Istoria Europei şi a României ca parte integrantă a spaţiului de cultură şi civilizaţie european.

Principala formă de răspândire a culturii şi informaţiilor înainte de 1989, a fost cartea, ce era prezentă nu numai în biblioteci, ci şi în rafturile din casele multor români. În acest context amintim că numai în anul 1976 – aşa cum relata presa centrală[223], au fost tipărite 3900 titluri de cărţi în peste 65 milioane exemplare, din care 340 titluri într-un tiraj de peste 3 milioane exemplare în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. În acelaşi an în ţara noastră existau peste 21 mii bilblioteci cu cca. 140 milioane volume, 360 muzee, aproape 700 case de cultură şi cluburi şi 2700 cămine culturale. (În marile întreprinderi existau bibliotecie şi pe secţii, astfel ca publicaţiile să fie mai aproape de cititori). Mişcarea artistică de amatori cuprindea peste 400 mii persoane încadrate în cca. 30 mii formaţii artistice, corale de teatru, dans, recitări şi altele. În ţară se tipăreau 31 ziare cotidiene în aproape 3500 mii exemplare şi 444 reviste şi publicaţii periodice cu un tiraj la o apariţie de 7700 mii exemplare. Tot în acelaşi an existau în funcţiune 6 studiouri de radio şi 62 staţii de radio-emisie. Numărul abonaţilor la radio era de 3100 mii, iar la televiziune de 2700 mii. După evenimentele din decembrie 1989, ca urmare a sărăciei existente în ţară, scumpirii tipăriturilor, exploziei altor mijloace de răspândire a informaţiilor, cartea este căutată din ce în ce mai puţin. Interesul pentru carte a scăzut în perioada de tranziţie şi pentru apariţia numeroaselor tentaţii pentru petrecerea timpului liober. Din informaţiile publicate oficial[224] în care sunt exprimate opiniile unui director de la o prestigioasă editură din capitală – rezultă că într-o ţară

---

[223] Ziarul adevărul din 3 iunie 1976 p.3;
[224] Revista Capital din 4 octombrie 2007 p 13;

în care învăţământul este perpetuu haotic, nivelul de trai scăzut, nici interesul pentru carte nu poate fi stimulat. Lectura ca act intelectual, a devenit un lux sau poate un moft. Cu toate acestea există preocupări sporadice de a trezi dorinţa românilor pentru citit, aşa cum rezultă din presa centrală[225] din care reiese că sunt organizate mai multe campanii ce îndeamnă la citit:

a) Campania Prolecultură Dacia Literară şi cele cinci minute de lectură literară iniţiată în 2005 de regizorul Cornel Mihalache la TVR, în colaborare cu Ministerul Culturii şi Cultelor şi Institutul Cultural Român. Acţiunea a urmărit atragerea tinerilor către lectură şi crearea unor mai bune percepţii pentru valorile culturale româneşti. De atunci o caravană cu două microbuze pline cu cărţi a străbătut întreaga ţară, împărţind volume copiilor din şcolile generale;

b) TVR a promovat emisiunea LUMEA CITEŞTE, moderată de Ion T. Morar, în care un intelectual, o vedetă şi moderatorul citesc aceiaşi carte şi o discută încercând astfel să-i atragă pe oameni să reconsidere lectura;

c) Agenţia de Publicitate LOWE PARTNES, a iniţiat un îndemn la lectură, care a derulat campania educaţională Citeşte o carte, premiată cu aur şi argint la festivalul de publicitate GOLDEN HAMMER şi EPICA;

d) Campania COCO-COLA, în parteneriat cu fundaţia CONCRET a iniţiat în anul 2004 programul Magia Cărţilor sub sloganul descoperă lumea magică a cărţilor. Obiectivul acestuia a fost modelarea gustului pentru lectură la copii din şcoala primară folosind metode participative de dezvoltarea personală. Drama în Education şi Theatre în Education;

e) Revista TABU, din februarie 2006 şi până în trim. IV 2007, a oferit cadou cu fiecare exemplar, fragmente din romane sau nuvele integrate sub sloganul: Transformăm cititorul într-un star, ca să fie mai aproape de cititoarele noastre;

f) Ziarul Cotidianul, (până la încetarea apariţiei totale), după modelul publicaţiilor occidentale, a oferit în fiecare ediţie de miercuri, câte o carte tipărită special de editura UNIVERS. Lansarea colecţiei a

---

[225] Ziarul Cotidianul din 18 iulie 2007 p.25;

făcut parte dintr-o campanie „Prolecultură”, care avea ca scop activarea unui public latent şi stimulraea lui către lectură. Pe lângă această acţiune Cotidianul derulează campania Colecţia ENCICLOPEDICA, prin care au fost lansate până la jumătatea trim. ÎI 2009, câteva zeci de monografii distribuite în peste un milon de exemplare;

f) Unii agenţi economici au preluat iniţiativa de-a oferi gratuit anumite reviste prin care îşi fac propagandă produselor şi activităţilor, ce le desfăşoară, realizând venituri importante şi din spaţiul publicitar pus la dispoziţia altora aşa cum rezultă din următoarele exemple:

— Revista BLU, este distribuită în 12.000 exemplare, prin reţeaua de farmacii SENSIBLU, în toată ţara;

— Compania MOL finanţează revista STIL şi ELAN, care este distribuită şi pe pieţele din Ungaria şi Slovacia într-un tiraj de 370.000 exemplare, din care 118.000 sunt distribuite gratuit prin staţiile de benzină din România;

— Compania VODAFONE şi COSMOTE difuzează trimestrial în centrele universitare, şcoli şi cămine studenţeşti, revista adresată tinerilor ON;

— Operatorii de cablu din întreaga ţară distribuie gratuit GHIDUL DE FILME H.B.O.

— Începând din 1993, în capitală se organizează anual târgul de carte GAUDEAMUS, care potrivit celor relatate de presă[226] în 2007 s-a aflat la cea de XIV ediţie. Aceasta a avut loc în perioada 21 – 23 noiembrie la pavilionul central de la ROMEXPO, unde 74 de edituri şi 450 expozanţi şi-au prezentat apariţiile pe o suprafaţă de 10.000 m.p.

Din informaţiile apărute în presa centrală a rezultat că în scurtă vreme şi la noi în ţară cetăţenii vor putea citi cărţi digitale amprenate, ofertă e va fi posibilă datorită răspândirii primelor ebook readere. Primele dispozitive de acest gen, ce permit lecturarea cărţilor în format digital, au fost aduse în ţară în 15 decembrie 2009 de către inver Story. Un astfel de dispozitiv poate conţine o adevărată bibliotecă, cuprinzând până la 1600 volume, la o greutate de 300

---

[226] Evenimetul Zilei din 21 noiembrie 2007 p.15;

grame şi 2 GB. de memorie. Dar cel mai popular cititor digital este Amazon Kindle DX, intrat în ţară la începutul anului 2010. Pentru cititul ziarelor a apărut ebook reader, prezentat de către Skiff, care are un touchscreen de 11, 5 inchi, o structură flexibilă, nu riscă să se rupă şi o memorie de 4 GB, dispune de port USB şi de conexiuni Wi-fi şi 3 G, fiind posibil a confisca piaţa cititorilor de presă. Răspândirea pe scară largă a unor astfel de dispozitive va determina restructurarea actualelor ziare şi adaptarea la noile condiţii, ajungându-se la renunţarea apariţiei în format tipărit, aşa cum a fost cazul cu publicaţiile „Business Standard" şi „Cotidianul", care şi-au încetat apariţia în formatul clasic de la 1 ianuarie 2010.

Accesul la informaţii şi la publicaţiile periodice era îngrădit înainte de 1989, fiind acceptat mai mult în baza abonamentelor ce erau obligatorii, în mod deosebit la presa centrală. Extrem de puţie ziare se vindeau la tonete. Astăzi abonamentele sunt facultative. Ziarele şi mas-media au cunoscut o adevărată explozie, deşi au apărut acum câteva sute de ani. Pe măsura trecerii timpului au evoluat, şi-au îmbunătăţit conţinutul pentru satisfacerea capriciilor numeroşilor cititori. Aum în secolul vitezei, ziarele pierd tot mai mult public. Radioul s-a transformat într-un muzicant ambulat, pus pe multe şotii şi concursuri cu premii. În schimb televiziunea, cu toate că este răspândită la scară mare, abia de o jumătate de veac, are şi în prezent multe avantaje ca popularitate, dezvoltare şi inventivitate, oferind o doza mare de divetisment, destul de frecvent chiar patologic de stupid. Urmând firul cronologic al mijloacelor de informare ajungem la internet. Aici simbolul www.ce semnifică word, wide web, care tradus înseamnă reţeaua întregii lumi sau insinuant word wide wonder, ce semnifică minunea întregii lumi. Ca sursă de informare internetul ne oferă posibilitatea să reacţionăm cu cine dorim, cu ceea ce citim, auzim sau vedem.

Partea negativă a accesului la „torentul de informaţii" transmise prin mass media în general şi prin presa scrisă în special, se răsfrânge şi negativ asupra oamenilor deoarece deosebit de mulţi nu sunt în măsură să selecteze acele informaţii de care au nevoie în activităţile practice ce le desfăşoară. Înainte de 1989, presa era supusă în

totalitate cenzurii. Exprima politica internă şi externă a partidului unic, privind munca eroică a poporului, pentru edificarea noii orânduiri, informa operativ cititorii despre evenimentele interne şi internaţionale şi prezenta schimburi largi de opinii în problemele activităţii de partid, economice, cultural-educative şi în mică măsură sportive. În perioada de tranziţie presa exprimă interesul partidelor politice ce le patronează, proprietarilor şi trusturilor internaţionale ce le finanţează şi abundă de ştiri senzaţionale, cele mai multe cu un interes scăzut pentru popor. După cum a fost relatat în presă[227] titlurile amuzante sau pur şi simplu interesante pentru cititori au mai mult succes la public decât ziarele grave numite Câinii de pază ai democraţiei. În presă predomină reclamele de tot felul, într-un mod deosebit de agresiv. Un exemplu în acest sens îl reprezintă emisiunile privind promovarea aşa numitului EUROBINGO (care şi-a încetat apariţia la scurt timp după lansare) şi LOTEIA NAŢIONALĂ, care mizează pe ignoranţa publicului, pe sărăcia existentă, pe oamenii marginalizaţi, pe cei cu o cultură modestă, pe cei care speră să se îmbogăţească printr-o minune fără muncă. Apărând interesele de partid şi de grup, presa în mod frecvent denaturează realitatea, prin exagerarea faptelor şi fenomenelor prezentate, prin atacarea şi denigrarea adversarilor politici, ceea ce contribuie la ducerea în eroare a cititorilor. Astăzi presa este ameninţată de o criză de identitate, (vizibilă în extensiile şi surogatele mai ieftine şi mai iuţi de picior din online), a consumatorilor de informaţii (care tind către aspiraţii individualizate la extrem şi către autodidacticism) a managementului, (adesea cotropit de mercantilism), a jurnaliştilor (tot mai supuşi tentaţiei de a se converti în relee de comunicaţii, sau după caz în entertainieri). Ca urmare a acestor concepţii şi tendinţei de libertinism presa din ţara noastră, nu şi-a adus contribuţia decât în extrem de mică măsură la educaţia cititorilor, la manifestarea bunului simţ, onestitate, respect faţă de semenii noştri, la prezentarea de modele pozitive şi nu negative care otăvesc viaţa şi aşa plină de griji şi suferinţe. În perioada de tranziţie presa de la noi s-a tabloidizat, s-a

---

[227] Ziarul Adevărul din 19 iulie 2007 p 32;

deşănţat şi s-a murdărit de compromisuri şi superficialitate, ceea ce a condus la o retrogradare. Nu întâmplător, s-a relatat într-o pagină dintr-o prestigioasă publicaţie străină[228], că presa are unele probleme de altă natură, ce pot fi sintetizate astfel: după 1989, presa a devenit a 3-a putere în ierarhia instituţiilor statului, în care cetăţenii au încredere, devansând oricare dintre structurile fundamentale ale statului democratic: Justiţia, Guvernul şi Parlamentul. Credibilitatea presei, nu a fost afectată nici în urma numeroaselor scandaluri, ce au avut loc în ultimii 2 – 3 ani prin imixtiunile adresate public patronatului de către unele colective editoriale ale câtorva cotidiene. Fenomenul mediatic din România, a fost abordat în perioada de tranziţie, numai din unghiul libertăţii de expresie şi ca urmare, atenţia opiniei publice a fost abătută de la problemele de sistem, de finanţare şi de interferenţă a factorilor din afară, ce sunt străini forţelor de pe piaţă. Analiza amănunţită a aspectelor economice permite să fie scoasă la iveală vulnerabilitatea ce caracterizuează media românească prin: prezenţa pe piaţă cu titluri pompoase şi venituri mici realizate din reclamă şi publicitate. Supra aglomerarea de titluri este pusă pe seama politicii permisive, acordate de toate guvernele aflate la putere din 1990, de intrare pe piaţă, fără piedici, ori şicane şi de necesitatea înregistrării unor costuri ocazionate de autorizări. Până în 2002, anul apariţiei Legii Audiovizualului, s-a permis intrarea pe piaţă, a nu mai puţin de 800 operatori de radio şi TV, în special locale, care cu timpul se vor alinia la cele naţionale. Dependenţa presei de anumite surse de venit obţinute fie din partea patronilor, fie din partea grupurilor de interese, ce le reprezintă, care însă nu sunt gratuite. Ele atrag servituţi şi obligaţii pentru canalele mass-media. Mecanismul este simplu; cei ce finanţează, cer să li se protejeze interesele proprii prin promovarea cu vădită intenţie a lor, sau prin atacarea concurenţilor. Dar cel mai interesant fenomen în acest sens îl reprezintă triunghiul dintre autorităţile publice, mass-media şi afacerile patronilor, care acţionează ca un ceasornic: prin presă patronii lansează apeluri prietenoase sau voalate de adresa autorităţilor, care la rândul lor acceptă contracte

---

[228] Ziarul LE MONDE diplomatique din aprilie 2007 p7;

publice cu societăţi ale patronilor, care în final oferă o parte din profitul obţinut presei. Dar presa din România a fost pusă la zid în urma analiazei efectuate de FREEDM HOUSE, care prin raportul intitulat: NATION IN TRANZIT 2007, a acordat presei independente din ţara noastră ratingul de 3, 75 puncte. Cele mai bune ratinguri au fost atribuite domeniilor: Societatea civilă – 2, 25 şi Procesul electoral – 2.75, iar cele mai mici au fost atribuite Presei independente 3, 75 şi Corupţiei – 4. Raportul menţionează că subiectele din presa românească diferă de la o publicaţie la alta, în funcţie de interesele proprietarilor. Iar membrii reţelei jurnalistice germane N-OST, au dat publicităţii un studiu, din care reiese că libertatea presei în România este încă o utopie. Ei au susţinut că presa de la noi nu funcţionează după principiul economiei de piaţă ci după interesele celor din sfera politică, în lipsa condiţiilor pentru protejarea jurnaliştilor şi activităţii acestora.

Cu toate afirmaţiile făcute de parlamentari şi de către oamenii din presă, potrivit cărora după 1989, cenzura a fost abandonată, aceasta a reînviat la Institutul Revoluţiei Române, conform celor prezentate prezentate oficial[229]. Aici au intervenit neînţelegeri privind definitivarea conţinutului celui de al 2-lea număr al Revistei Cliol989, care a generat dispute şi demisii, pentru motivul că factorii responsabili din redacţie nu au fost de acord cu opiniile unor autori în legătură cu revoluţia din 1989. Aautorul studiului în care se făcea comparaţie între Sloboda Miloşevici şi Ceauşescu, a fost descalificat pentru motivul că directorul general adjunct al Institutului dl. Profesor Ioan Scurtu, nu auzise de el, deşi acesta era Peter Siani Davies, un reputat istoric, profesor la University College din Londra, care a publicat o sinteză de referinţă cu privire la revoluţia română, ce a apărut şi la noi în ţară, la Editura Humanitas. Un alt autor respins a fost Victor Neuman, profesor la Universitatea de Vest din Timişoara, care a trimis spre publicare studiul Timişoara în memoria colectivă contemporană în care catalogheză Proclamaţia de la Timişoara drept Unul din cele mai articulate documente politice ale liderilor societăţii

---

[229] Z 20-22 iulie 2007 p.05;

civile, ce prelungeşte până astăzi spiritul revoluţiei de la Timişoara. Studiul a fost trimis spre refacere deoarece folosea cuvinte ce nu erau pe placul colegiului redacţional ca ex. se pomenea despre o lovitură de stat, pe când în 1989 ar fi avut loc o revulţie în senul clasic al cuvântului. Şi istoricul Miodrag Millin, de la Timişoara a părăsit Institutul pentru motivul că în timp ce coordona câteva numere din cealaltă publicaţie numită Caietele Revoluţiei, articolele lui au apărut modificate şi trunchiate. El a plecat deoarece avea sentimentul unei stricte supravegheri a opiniilor sale, cât şi pentru motivul că nu era agreat de cei aflaţi la conducerea Institutul, care erau persoane ce au avut contact cu conducerea P.S.D.

După prăbuşirea comunismului, mass-media de la noi, a fost şi continuă să rămână cea mai elocventă dovadă ce demonstrează libertatea de exprimare, adevăr atestat atât prin reuşite cât şi prin exccese şi erori de multe ori supărătoare. În perioada de tranziţie, presa a exprimat numeroase manifestări puse în slujba interesului public. A contribuit la prezentarea numeroaselor nedreptăţi, a scos la iveală excesele puterii şi a contribuit la mobilizarea naţională, fie politică, culturală şi sportivă, oferind un sentiment de solidaritate. Dar trebuie să scoatem în evidenţă că presa a adus şi mari prjudicii economiei în general şi României în special, ca urmare a entuziasmului şi dorinţei ziariştilor de-a se afirma. Unii dintre ei nu şi-au dat seama în momentele respective de consecinţele negative ce le-au avut informaţiile ireale prezentate aşa cum a fost cazul cu evenimentele din 15 martie 1990 de la Tg. Mureş, când presa de limbă mahiară din România, a relatat că cetăţeanul căzut la pământ în urma agresiunilor fizice ar fi fost ungur bătut de români, ori în realitate acesta era Mihai Cofariu cetăţean român de pe Valea Gurghiului. Deci informaţia care a făcut înconjurul lumii a fost exact inversă cu realitatea. Nimeni nu a fost tras la răspundere pentru acest neadevăr compromiţător. În primii ani după 1989, ziariştii au fost aceia, care au relatat în mod cu totul deformat realitatea despre unele situaţii din ţară, încât comunitatea internaţională şi-a creat imaginea că România este ţara handicapaţilor, cerşetorilor şi prostituatelr. Chiar şi în anul 2007, aşa cum rezultă din declaraţia Ministrului Sănătăţii, din perioada 2004 –

2008, făcută la începutul lunii iulie la Satu Mare[230], pentru multe anomalii în privinţa aplicării reformelor din domeniul sănătăţii se fac vinovaţi şi ziariştii. Unii dintre aceştia, fiind rupţi aproape complet de realitate, critică cu vehemenţă starea precară a căilor rutiere din capitală, iar când autorităţile locale au luat iniţiativa de-a le reabilita, le critică că în mare parte capitala este un şantier. Asemenea afirmaţii sunt lipsite de logică: construcţiile şi reparaţiile nu se pot realiza numai prin prezenţa oamenilor şi utilajelor în locurile respective. Alţii au criticat intenţia regimului comunist de-a realiza canalul Bucureşti-Dunăre, fără să-şi dea seama de avantajele unei astfel de căi navigabile, prin care ar fi fost protejată capitala de poluarea produsă de mijloacele de transport auto, cu care se realizează majoritatea aprovizionărilor. Tot din lipsă de informare, alţii critică existenţa detaşamentelor de muncă, ce erau organizate în economia centralizată, numindu-le Slavii Epocii de Aur, fără să cunoască cele mai elementare lucruri: Detaşamentele de muncă formate din militari au contribuit la realizarea celor mai de seamă obiective ale socialismului, printre care pot fi amintite; Canalul Dunăre-Marea Neagră, marile sisteme de irigaţii, Transfăgărăşanul, majoritatea amenajărilor hidrotehnice, complexele de locuinţe din centrele miniere, Palatul Parlamentului şi altele. (cu ajutorul militarilor din acele detaşamente şi în multe cazuri şi cu participarea celor activi, au fost strânse recoltele de cereale de pe suprafeţele ce aparţineau de I.A.S.-un în mod deosebit din Bărăgan, Dobrogea şi Insula Mare a Brăilei. Prin munca depusă, ei s-au autofinanţat, au fost plătiţi şi au contribuit la reducerea efortului financiar al ţării pentru susţinerea armatei, ce eram obligaţi să o menţinem conform prevederilor Tratatului de la Varşovia). În România post decembristă, presa a devenit o forţă puternică de manipulare. Prin adevărate campanii ofensive unii ziarişti încearcă inducerea în imaginea publică a unor neadevăruri, a unor invective, acuze şi inepţii, prin care o parte din cetăţeni sunt etichetaţi şi asimilţi cu tagma jefuitorilor de buget, a celor cu salarii şi pensii de lux, cu noii aristocraţi ai societăţii românerşti. Tot mai mulţi cetăţeni sunt

---

[230] Ziarul Curentul din 10 iulie 2007 p.1şi 4;

dezamăgiţi că cca. 50 persoane apar zi de zi la televiziune, care la fel ca şi unii ziarişti iau apărarea guvernanţilor şi politicienilor, ce se cred apărători ai democraţiei şi formatorii de opinii. Unii dintre ei nu înţeleg pe deplin conţinutul tuturor fenomenelor ce încearcă să le abordeze, nu reuşesac să prezinte cititorilor pe înţelesul lor că bogăţia se obţine nu prin furt, ci prin muncă perseverentă şi continuă, prin gospodărirea cu chibzuinţă a banilor, proprii şi a celor împrumutaţi şi prin promovarea la nivelul ţării a oamenilor proveniţi din domeniul privat, al afacerilor de succes. Lor le revine sarcina promovării ideilor de reducere a impozitelor şi taxelor, de relansare a investiţiilor, de pregătire profesională continuă, fără îndemn din afară. Nimeni altcineva decât jurnaliştii trebuie să fie aceia care să atragă atenţia politicienilor de la toate nivelurile asupra erorilor de interpretare ce le săvârşesc. Cei mai mulţi dintre politicieni de azi se pierd în problemele mărunte ale prezentului şi asurziţi de hărmălaia, ce are loc în parlament, pierd din vedere că din ţară pleacă oamenii de valoare, ceea ce reprezintă o dramă pentru România. Cititorii presei de azi şi în mod deosebit tinerii doresc din partea jurnaliştilor să respecte principiile deontologiei profesionale, să prezinte în pulicaţiile lor informaţii reale, corecte, imparţiale, ce sunt dorite şi apreciate de cititorii de toate vârstele.

Un mare merit al jurnaliştilor ar fi explicarea necesităţii şi prezentarea modului de consolidarea a societăţii civile deschise, moderne, în care oamenii să se debaraseze de fantomele trecutului, în care, să înţeleagă deosebirea dintre a conduce şi a guverna, între statutul de arbitru şi cel de judecător, să înţeleagă că nu există un stat al bunăstării distribuite, ci un stat arbitru care să asigure afirmarea competiţiei. Acum în anul 2010, când criza economică mondială a afectat toate domeniile din ţară, jurnaliştii ar fi trebuit să arate politicienilor să renunţe la măsurile drastice de austeritate, să le sugereze cu argumente ştiinţifice căile sigure de ieşire din criză, care ar putea fi: reducerea numărului de ministere, eliminarea birocraţiei, micşorarea personalului administrativ prin comasarea satelor şi localităţilor urbane apropiate, (prin reducere personalului administrativ, inclusiv a primarilor), stimularea investiţiilor din

agricultură, energie, infrastructură şi încurajarea mai mult a sectorului privat, în vederea creării de noi locuri de muncă, măsură ce ar putea asigura reducerea şomajului etc. Jurnaliştii, adevăraţi şi competenţi ar trebui să se afle în fruntea plutonului celor ce se declară nemulţuiţi de modul de gospodărire şi gestionare a ţării. Cei mai mulţi dintre ei au tolerat politicile greşite prin care guvernanţii au încurajat nemunca prin acordarea a numeroase ajutoare, ce le-au acceptat la presiunea exercitată prin proteste sindicale. În cei peste 21 ani, scurşi din 1989, prea puţini jurnalişti au avut curajul şi capacitatea de a prezenta studii bazate pe calcule şi argumente ştiinţificice din care să rezulte consecinţele nafaste asupra viitorului ţării, împrumuturile masive de la organismele financiare internaţionale, promovarea pensionărilor anticipate, stimularea acordării de pensii necorelate cu vechimea şi contribuţia la constituirea reseurselor financiare necesare plăţii tuturor categoriilor de pensionari, mărirea fără justificare a personalului bugetar, care consumă din venitul naţional mult mai mult decât ar merita, consecinţele cotei unice de impozitare şi altele. În acelaşi timp jurnaliştii au contribuit într-o măsură infimă la informarea reală a cetăţenilor cu privirea la proprietate, la creşterea exagerată a preţurilor la activele imobilizate, la tranzaţiile internaţionale, concurenţă, modul de funcţionare a burselor de valori şi multe alte informaţii strict necesare oamenilor de rând. Opinia mea exprimă ideea că jurnaliştii trebuia să explice clar ce este caracterul sacru al constituţiei, care trebuie respectată cu sfinţenie, de către toţi cetăţenii, Tot ei aveau datoria să explice pe înţelesul tuturor noţiunea de inflaţie – ce exprimă dezechilibrul macroeconomic printr-o creştere anormală, continuă şi generalizată a monedei naţionale – şi că o inflaţie controlată este aceea ce se încadrează în limitele a 2 – 3 %/an, fiind acceptată şi considerată ca benefică pentru economia de piaţă deoarece o creştere aşteptată a preţurilor stimulează activitatea agenţilor economici, care la rândul lor speră la obţinerea unor profituri mai mari. Dacă inflaţia este sub 4%/an este denumită inflaţie „târâtoare", iar în cazurile în care este cuprinsă între 5 – 10%an avem de-a face cu inflaţia „deschisă". Atunci când inflaţia este sub 15%/an este denumită „megainflaţie", iar dacă înregistrează peste 15%/an se

numeşte „hiperinflaţie” fiind cea mai acută formă de manifestare, caracterizată prin creşterea preţurilor cu peste 200 – 300%/an. Noţiunea de Deflaţie, este opusul inflaţiei, exprimând o scădere continuă şi generalizată a preţurilor, care poate fi apreciat ca un fenomen mai dăunător decât inflaţia, prin faptul că nu stimulează activitatea economică, descurajând producţia (deoarece agenţii economici vor obţine profituri din ce în ce mai mici), ceea ce se va reflecta în final printr-o recesiune economică. O încercare de explicare a termenilor ce definesc inflaţia trebuie să cuprindă şi „inflaţia prin cerere” care are loc a atunci când cererilor globale i se răspund parţial prin creşterea ofertei şi a preţurilor; „inflaţia prin costuri” este atunci când unor creşteri ale costurilor, companiile răspund parte prin reducerea producţiei şi parte prin creşterea preţurilor. Aceasta din urmă se explică prin fenomenul că mărfurile sunt realizate din alte mărfuri, iar preţurile „inputurior” (intrărilor) se regăsesc în cele ale „outputurilor” (ieşirilor), ceea ce se explică prin aceea că presiunea exercitată de un cost de producţie mărit, se traduce în preţuri mai mari ale produselor finite. Spre deosebire de inflaţia prin cerere, cea prin costuri antrenează o creştere a preţurilor şi scăderea producţiei, ceea ce conduce la creşterea şomajului. Fenomenul de „stagflaţie”, caracterizat prin inflaţie, şomaj şi stagnarea activităţilor economice este specific inflaţiei prin costuri. Odată cu aceste noţiuni, apreciem că este necesar să se explice fenomenul relativ simplu potrivit căruia costurile mărite apar prin aplicarea unei politici salariale peste rata de creştere a productivităţii muncii. Întotdeauna şi creşterea impozitelor indircete duce la creşterea infilaţiei. Un factor care a influenţat negativ costurile în ţara noastră, a fost creşterea preţurilor la materii prime – care majoritatea provenind din import – au fost exprimate printr-o inflaţie importată, ce a avut loc pe fondul deprecierii constante a monedei naţionale. Explicaţia este simplă: importurile scot valuta din ţară, ceea ce conduce la deprecierea monediei naţionale şi astfel importatorii plătesac tot mai mulţi lei pentru materiile prime şi produsele aduse din afară. Meritul ziariştilor de la noi ar fi fost mult mai apreciat de către cititori dacă ar fi explicat semnificaţia parlamentului unicameral şi dacă ar fi demascat

dezinteresul actualilor parlamentari pentru aplicarea propunerilor aprobate prin referendumul din 2008 privind modificarea constituţiei. Cu toate aceste lacune, ziariştii de la noi au prezentat multe aspecte negative din toate domeniile astfel, în urma investigaţiilor proprii au scos la iveală numeroase fapte de corupţie din toate laturile vieţii şi structurile, începând cu cele de mică corupţie săvârşite de funcţionarii publici din teritoriu, până la cele grave comise de parlamentari şi factorii de decizie de la nivelele cele mai înalte. Ei au dat în vileag fenomene şi fote negative precum:

a) Contractele dubioase perfectate privind achiziţionarea echipamentelor militare de la compania americană MOTOROLA, a fregatelor din Marea Britanie, a unor echipamente şi aparatură medicală pentru spitalele din penitenciare;

b) Concesionările unor terenuri, fără respectarea prevederilor legale, aşa cum a fost cazul cu suprafaţa de peste 50 mii ha. din Insula Mare a Brăilei, preluată de firma controversatului om de afaceri Culiţă Tărâţă;

c) Privatizările realizate prin favorizarea unor parteneri cu încălcarea fraglantă a prevederilor legale existente în vigoare la data respectivă, aşa cum a fost cazul cu unele hoteluri, magazine, sediul unor AGROMEC-uri şi chiar a faimoasei edituri politice, precum şi altor active corporale aparţinând societăţilor comerciale cu capital de stat:

d) Unii ziarişti curajoşi au damascat fraudele săvârşite de personalul de pază de pe aeroportul internaţional Heri Coandă din Bucureşti, constând în sustragerea din bagajele călătorilor a unor bunuri şi telefoane mobile, furturilor de produse petroliere din conducte săvârşite, unele sub protecţia agenţilor de pază şi poliţiştilor, a ilegalităţilor privind acordarea creditelor în mod preferenţial de către unele bănci, care au condus la falimentarea acestora Alţii au relatat despre contabanda cu produse petroliere, din perioada embargoului instituit în comerţul cu fosta Jugoslavie, ţigări şi băuturi alcoolice (din Bulgaria, Scârbia, Ucraina şi Repulica Moldova), produse din import achiziţionate din magazinele Duty Free, fapte comise de parlamentari, miniştri şi persoane cu funcţii de răspundere din aparatul Ministerului de Finanţe (Direcţiile Vamale Teritoriale, ale

Finanţelor Publice şi municipiului Bucureşti), cât şi despre restituirea unor terenuri prin favorizarea proprietarilor, aşa cum a fost cazul cu parcul Bordei din capitală, a unei porţiuni din lacul Herăstrău, a schimbului de terenuri între Ministerul Apărării Naţionale şi controversatul om de afaceri Gigi Becali, (tranzaţia a dus la super-îmbogăţirea acestuia din urmă, ce sfidează pe toţi oamenii politici, atribuindu-şi calităţi ce nu-i aparţin, mai ales în urma înfiinţării propriului partid. Acesta din nefericire avea destui susţinători, fapt demonstrat prin creşterea în sondajele realizate în trim III 2007, care însă a ajuns în mare declin concretizat prin procentul de sub 5% obţinut la alegerile prezidenţiale din 22 noiembrie 2009. Este regretabil că schimbul inechitabil de terernuri, care a adus mari prejudicii Ministerului Apărării Naţionale nu fost sesizat de factorii politici şi de organismele juridice decât în 2010). Cu mult curaj şi responsabilitate a fost prezentat cazul de privatizare frauduloasă a 400 ha. teren ce aparţinea de Staţiunea de Cercetări Pomicole Focşani. Terenul acoperit cu livezi a intrat în posesia unor oameni de afaceri, în urma unor licitaţii, ce au generat şi litigii judecate tendenţios în defavoarea Administraţiei Domeniilor Statului, ce au fost prezentate pe larg în presa centrală**231** fără să se fi luat măsuri pentru corectarea erorilor judiciare.

e) Alţi reporteri bine informaţi au relatat despre numeroase evenimente şi fapte nedemne cu comportamentul oamenilor civilizaţi, cu totul ieşite din comun, aşa cum a fost cazul:

— Preoţilor ortodocşi din judeţul Vaslui, care au eliberat adeverinţe la cinci interlopi, condamnaţi la închisoare, pentru exploatarea sexuală a zeci de tinere din acelaşi judeţ prin care au confirmat că sunt Buni creştini;

— A preoţilor de la mănăstirea Tanacu, care au supus la chinuri groanznice o călugăriţă, până aceasta a decedat;

— A preotului ortodox Matei Bota, care în noaptea de 13 spre 14 decembrie 2006, a fost prins pe autostrada Bucureşti Piteşti, beat la volan şi după ce a fost oprit şi legitimat, i-a îmbrâncit pe poliţişti şi

---

231 Ziarul Curentul din 9 octombrie 2007 p.3;

înjurat pe poliţişti. El nu s-a lăsat până nu a spart parbrizul unei maşini a poliţiei. În urma investigaţiilor făcute s-a concluzionat că el este renegat de către Biserica Ortodoxă Română, care s-a delimitat de preotul scandalagiu;

— Tărăgănarea nejustificată a finalizării unor procese de către instanţele de judecată, aşa cum a fost cazul afacerilor clanului Puwac, ce a deturnat 30 mii e din fondurile europene în anul 2002 – 2003;

— Relatarea opiniilor unor oameni de cultură despre educaţia făcută în unele şcoli din România, din care prezentăm următoarele fragmente: ...nu se mai poate învăţa în şcoală, să fii liber să gândeşti prin tine însuţi, ci doar a te conforma logicii capitalului... şcoala produce în serie, fiinţe neautentice, situate în afara oricărui raport senzorial, omuleţi nehotărâţi, ce cresc pasionaţi de consum... Televiziunea care i-a înlocuit pe părinţi în funcţiile educative, îi aduce pe tineri să confunde realul cu imaginarul... O altă publicaţie prestigiosă[232] a prezentat opinia Domnului academician Solomon Marcus cu ocazia deschiderii anului universitar 2010 – 2011 din care au reieşit următoarele: şcoala românească preuniversitară este într-o situaţie proastă... foarte precară, pentru că nu avem semne de schimbare... un procent foarte mic de studenţi manifestă un interes real pentriu studiu... situaţia asta vine de la din eşecul pe care îl trăieşte şcoala românească la nivel gimnazial şi liceal...

— Demascarea fraudelor înregistrate la Oficiul Naţional al Monumentelor Istorice, unde potrivit celor date publicităţii[233] au fost înregistrate mari pagube prin înregistrarea lucrărilor de reabilitare a unor monumente istorice fără licitaţii; realizarea unor lucrări fără studii de fezbilitate; majorarea nejustifictă a costurilor ca urmare a lipsei controalelor privind volumul real de materiale utilizate pe şantierele de reabilitare, neurmărirea realizării deficienţelor constatate cu ocazia recepţiilor la unele obiective istorice supuse restaurărilor; neacordarea atenţiei cuvenite unor monumente istorice cum sunt cele de la Sarmizegetuza fosta capitală a Daciei;

---

[232] Ziarul Adevărul din 2 octombrie 2010 p.2; 0
[233] Ziarul Adevărul din 20 aprilie 2007 p.5;

— Prezentarea informaţiilor despre fenomenul îngrijorător de apelare în mod abuziv – fără nicio justificare la numărul de telefon 112 – unde sunt adresate ameninţări, glume poaşte şi declaraţii de dragoste, prin care sunt blocate circuitele, punând în imposibilitatea ca persoanele care au nevoie de ajutor să nu le poată solicita;

— Afacerea privind reabilitarea Palatului de Justiţie din capitală, în care lucrările au fost umflate cu milioane de EURO, despre care preşedintele Curţii de Conturi – aflat în funcţie la terminarea lucrărilor – dl. Dan Grosu Şaguna, a evitat să facă comentarii. Despre criza de autoritate a instituţiilor statului, apreciere făcută de alt preşedinte al Curţii de Conturi dl. Ioan Bogdan, care a mai afirmat că până în 1998 Controlul efectuat în România era distructiv pentru oamenii corecţi şi îngăduitor pentru mafioţi. De altfel, în întreaga perioadă de tranziţie – adăugăm noi – Raporturile Curţii de Conturi prezentate în faţa parlamentărilor, au auvut un caracter de festivism rezumându-se la înşiruirea de date, fără a fi scoase în evidenţă evoluţia faptelor de la un an la altul şi detaliate concret consecinţele controalelor efectuate, concretizate prin condamnări penale;

— Prezentarea unor cazuri deosebit de grave[234] din care rezultă că oameni de afaceri cu datorii mari faţă de stat şi-au vândut societăţile, unor afacerişti străini, care apoi au dispărut fără urmă, sau unor săraci, bătrâni, muribunzi, handicapaţi, de la care staul nu poate recupera nimic. (asemenea cazuri au fost înregistrate în jud, Botoşani, Suceava şi Iaşi).

Începând din 22 decembrie 1989, unii cetăţeni au devenit devoratori de televiziune, urmărind şi astăzi cu pasiune, speranţă şi chiar dispreţ aşa numitele talk-show-uri care durează în fiecare seară până după miezul nopţii. Câteva din caracteristicile acestor emisiuni sunt: moderatorii şi participanţii invitaţi apar obosiţi şi plictisiţi; zbiectele puse în discuţie sunt acelaşi, din care rezultă neputinţa guveranţilor de-a conduce ţara pe drumul prosperităţii; oamenilor deposedaţi de avere, celor deportaţi, care au suferit complet nevinovaţi ororile închisorilor comuniste, le-au fost acordate unele

---

[234] Ziarul Cotidianul din 11 aoeilie 2007 p. 14;

drepturi reparatorii şi mas-media îi onorează prin invitaţii la dezbateri publice; vizionarea programelor de ştiri este de multe ori deurutantă din cauza subiectelor şi tonului de prezentare. După opinia unor specialişti date publicităţii**235**, telespectatorilor le este foarte dificil să facă distincţie între isteria personajelor şi cea a prezentatorilor sau reporterilor. Prin asemenea momente unele jurnale de ştiri sperie, şochează telespectatorii în loc să-i informeze. Şi înainte de 1989 aveau loc întâmplări tragice, şi nenorociri ca acacidente de circulaţie, incendii, violuri, tâlhării, dar nu li se dădea amploarea de azi, când presa scrisă şi posturile de televiziune se străduiesc să prezinte într-un mod cu totul ieşit din comun, catastrofele şi alte fenomene provocatoare de durere şi suferinţă. Unii jurnalişti uitând de jenă, de orice ruşine, se furişează la capetele muribunzilor, dau buzna peste echipele de salvare, pentru a prinde pe viu agonia răniţilor şi uneori fac presupuneri fără scrupule, lansază zvonuri care nu au nimic cu realitatea. Explicaţia este dată de presiunile crescânde la care sunt supuşi cei ce realizează emisiunile informative. Ei sunt constrânşi să le conceapă astfel încât să atragă audienţe record în folosul pauzelor publicitare. Dorinţa lor este de a-i învinge pe concurneţi şi deci de a oferi publicităţii un spaţiu cu tot mai mulţi telespectatori, i-a determinat să treacă la vulgarizarea ştirilor. În acest context, pe primul loc este experienţa umană, indiferent dacă este agreată sau nu. Aceasta este prezentată în diferite ipostaze: de la crime oribile, până la dialoguri cu supravieţuitori, chiar la locurile unde s-au produs faptele. În asemenea situaţii, în pofida posibilei pierderi a credibilităţii ştirilor, pozenţialii, clienţii de publicitate, nu s-au speriat, ci dimpotrivă au investit sume tot mai mari din dorinţa de-a culege roadele procentelor sporite de audienţă. De aici se desprinde concluzia că televiziunile private de la noi urmăresc mai puţin informarea şi educarea telespectatorilor, ci mai degrabă distracţia şi senzaţionalul;

Astăzi din păcate, atât presa cât şi televiziunea sunt dominate de partea comercială, de goana după profit, ceea ce este în dauna spiritului de echitate şi libertate la informare a cititorilor şi

---

235 Revista Copitalnr. 23 din 3 iunie 2007 p.26;

telespectatorilor. Reclamele agresive ocupă minute în şir din programele de radio şi televiziune, promovează unele personaje politice, cu un caracter pitoresc, care măresc ratingul şi destind sufletele celor cu o cultură mediocră şi redusă. Unele mesaje au conţinut derutant, speculează setea de informaţii a oamenilor prezentând zvonuri despre fapte şi evenimente ireale (probabile), încercând să denatureze adevărul, să abată atenţia ascultătorilor şi telespectatorilor de la realitate. Astăzi imaginea lumii ca spaţiu al conflictelor de tot felul şi nu al colaborării, a dus la transformarea realităţii în subiect de confruntare. De cele mai multe ori realitatea este vidată de obiectivitate. Această concluzie este desprinsă din imaginile obsesiv reluate ale unor televiziuni, care arată suferinţa, groaza, sau deznădejdea, celor ce au fost afectaţi de necazurile apărute instantaneu, prezentate în talk show-urile ce joacă cartea emotivităţii, pentru a realiza audienţă. Totul se petrece în numele libertăţii de exprimare. Ori prea multă libertate de exprimare duce la preaplin de politică, interesantă de unele grupuri. Prin promovarea violenţei contribuie la destructurarea morală a societăţii şi la ameninţarea siguranţei cetăţenilor. Spre indigaarea telespectatorilor unele reporteriţe ale televiziunilor prezintă ştirile cu sânii goi, cu părţi ale trupului la vedere, iar unele prezentatoare ale informaţiilor meteo se afişează cu fustiţe scurte într-un total contast cu temperaturile scăzute ce le anunţă în anotimpul friguros. Alte emisiuni de divertisment prezintă scene cu femei care nu au nimic de spus, ci numai de arătat, ele fiind artificiale, false, zâmbind stereotip, sunt filmate din toate unghiurile şi poziţiile încât telespectatorii rămân cu imaginea că operatorii nu dispun de prea multă logică în creier. Toate acestea nu aduc cinste şi onoare unor astfel de instituţii într-o societate civilizată şi democratică;

Unele posturi de radio şi televiziune pe lângă numeroasele emisiuni de divertisment – care de cele mai multe ori exercită influenţe negative asupra populaţiei – contribuie într-o măsură semnificativă la informarea şi culturalizarea ascultătorilor şi telespectatorilor. Câteva exemple vin să reconfirme aceste constatări:

— Emisiunile ca TELENCICLOPEDIA, ATLAS, BAZAR, DINCOLO

DE HARTĂ, SPECTACOLUL LUMII, PROFESIONIŞTII, DISCOVERTY, ANIMAL PLANET, NATIONAL GEOGRAFIC şi altele ce sunt deja consacrate îşi menţin numărul cel puţin constant de telespectatori, iar cele intitulate SFATURI MEDICALE; CE SE ÎNTÂMPLĂ DOCTORE; TAIFASURI; JURNAL CULTURAL; UNIVERSUL CREDINŢEI; SĂPTĂMÂNA FINANCIARĂ; ORA DE BISNISS; TEZAUR FOLCLORIC; ULIŢA SPRE EUROPA; PARTE DE CARTE şi altele cu caracter documentar au efecte benefice asupra oamenilor;

— Emisiunile FERMA; ECHIPA VERDE: VIAŢA SATULUI, cele privind combatrea dăunătoriolor, întreţinerea culturilor legumelor şi florilor, sunt de asemenea foarte apreciate de ascultători şi telespectatori, care afirmă însă că sunt reduse ca număr şi nu sunt reluate cel puţin de două ori cum se procedează cu majoritatea celor de divertismemt.

În urma studiului efectuat de CURS, în perioada 1 – 25 septembrie 2007, la comanda Consiliului Naţional al Audiovizualului, dat publicităţii[236], au rezultat următoarele: o treime dintre români cu vârste de peste 18 ani urmăreau în medie mai multe de trei ore pe zi programele de televiziue. Aproape 68% dintre cei chestionaţi au declarat că urmăresc zilnic ştirile, din care îi interesează cele politice; paradoxul creat în cea ce privesc ştirile este că cele mai urmărite programe sunt ale posturilor PTOTV şi Antena-l, care cuprind „Faptul Divers" împachetat în ambalajul senzaţionalului, iar ştirile politice sunt plasate la sfârşitul emisiunilor; doar 1% dintre români au declarat că sunt interesaţi de faptele şi evenimentele cotidiene şi 1% de violenţa prezentată în cadrul programelor de ştiri la cele două posturi; circa 36% din cei chestionaţi au apreciat că programele ale TV sunt obiective. Cele ale TVR-1 şi proTV sunt mai neutre, cu o cotă de de încredere de 13%, urmate de Antena-l cu 10%, Realitatea cu 9% şi senzaţionalul O.T.V. cu 6%.

Emisiunile posturilor de radio din afara României, care transmiteau în limba română, înainte de 1989 ca Europa Liberă, Vocea Americii şi Deutche Velle, aveau un conţinut aproape în exclusivitate

---

[236] Ziarul Adevărul din 9 noiembrie 2007 p. 30;

politic. Acum după instaurarea democraţiei şi-au încetat activitatea. Dar aşa cum s-a relatat de presa locală**237**, în 4 ulie 2006 a luat fiinţă în Germania postul de radio intitulat RADIO ROMÂNIA MEA. Acesta transmite timp de două ore pe zi o emisiunea bilingvă germano-română, pentru cei care iubesc România, pentru a-şi forma o imagine cât mai conformă cu realitatea din România în general şi din Sibiu în special. Prin emisiune – ce poate fi recepţionată în peste 720 oraşe din 48 de ţări – se oferă o mai bună cunoaştere a României, mai exact tot ce are România mai bun, de la folclor la politică, de la istorie la invenţii de top, de la ştiinţă la artă şi cultură la zboruri cosmice şi de la tradiţii la investiţii germane în România. Emisiunea este realizată de către Doamna Carmen Maria Tankau din propriile convingeri şi costuri, din inima de român, din respect pentru ascultătorii răspândiţi în întreaga lume, din dragoste necondiţionată pentru România.

Cu toate progresele făcute în domeniul educaţiei şi informaţiei, înainte de 1989, trebuie să recunoaştem că în perioada de tranziţie, era necesar să se înregistreze schimbări mai profunde în procesul educaţional, ce vizează comportamentul oamenilor. Asemenea schimbări de mare amploare se impunea să aibă loc la nivelul instituţiilor, agenţilor economici şi al cetăţenilor: Cel mai dificil obstacol ce trebuia depăşit este diferenţa dintre cultura şi educaţia juridică, instituţională, managerială, tehnologică şi financiară, moştenită de la vechiul regim şi cea specifică economiei de piaţă. Această diferenţă este pusă pe seama faptului că între anii 1950 – 1990, peste 40% din populaţie, au migrat din mediul rural în cel urban Existenţa unor mari diferenţe de cultură şi educaţie devin periculoase atunci când se regăsesc în factorii de decizie responsabili în mangementul proceselor de schimbare, deoarece ei sunt aceia care trebuie să adopte ansamblul de principii, atitudini, elemente de valoare, care să fie acceptate de comunităţi, pentru a-i determina să acţioneze şi să contribuie individual şi colectiv la realizarea obiectivelor durabile ale societăţilor democratice. Modificarea comportamentelor la oameni nu trebuie declanşată doar atunci când

---

237 Ziarul Tribuna Sibiului din 4iulie 2007 p.15;

îşi manifestă insatisfacţii pentru a fi percepute de către partea opusă – guvern, parlament, autorităţi locale, prefecţi, primari, directori, manageri – aşa cum s-a înregistrat în numeroase cazuri din 1989, ci trebuie să aibă un caracter continuu. Întreruperea aplicării procedeelor educative, cât şi amânarea rezolvării revendicărilor constituie procedeele cel mai periculoase pentru societate, deoarece pot conduce la momente explozive. Atât înainte, cât şi după 1989 s-au înregistrat mari lacune în aplicarea celor mai adecvate procedee educaţionale individuale, prin care să se urmărească evoluţia în gândire şi acţiune a cetăţenilor. Astfel începând cu anul 2003, s-a constatat că în contextul dezvoltării durabile a ţării, individul a fost izolat prin alterarea încrederii lui în sistemele de valori ale societăţii democratice, iar marginalizarea continuă a capacităţilor a determinat neînsuşirea şi neacceptarea schimbărilor ce au avut loc cu viteze uluitoare.

Abandonarea aproape în totalitate a valorilor culturale şi spirituale pozitive dobândite în timp – inclusiv în socialism – prin nerecunoaşterea respectului pentru muncă, pentru păstrarea şi cultivarea specificului naţional, a cinstei, demnităţii onoarei spiritului de toleranţă faţă de celelalte etnii, este consecinţa lacunelor instaurate în procesul de educaţie civică şi patriotică, care persistă în perioada de tranziţie şi după 21 de ani. Este deosebit de grav că nici ziariştii şi nici cei ce activează în învăţământ nu au înţeles că munca este singura sursă a bunăstării, şi că la noi nu prea au existat suficiente motivaţii pentru îndemnul la muncă, motiv pentru care există destui oameni ce nu-şi îndeplinesc rolul în propriul destin. Vina este atribuită politicinilor, care se complac în jocurile infantile, fără să se gândească la răspunderile ce le au.

7.3 Sindicatele şi organizaţiile de masă, în trecut şi în perioada de tranziţie.

Sindicatele din România s-au organizat în timp. Tot în timp a fost acumulată şi imensa avere a lor. Răsfoind pagimile istoriei, oricine poate constata că în anul 1872 a luat fiinţă Asociaţia Generală a lucrătorilor din România. Abia după 1900, au apărut primele uniuni ale sindicatelor, iar în 1906 a fost constituită Comisia Generală a

Sindicatelor din România. În acelaşi an au fost înfiinţate primele case de ajutor reciproc. După 1918, dezvoltarea uniunilor sindicale a cunoscut o mare extindere şi ca urmare a creşterii numărului de salariaţi, consecinţă a dezvoltării industriei.

La noi în ţară mişcarea sindicală a fost organizată după 1945. Astfel că între 26 – 30 martie a avut loc primul Congres General al Sidicatelor Unite, care a hotărât crearea Confederaţiei Generale a Muncii din România, eveniment ce a condus la întărirea clasei muncitoare. La acea dată existau în ţară 12 uniuni sindicale, ce cuprindeau 523 sindicate cu peste 519.000 membrii.

După anul 1948 şi sindicatele au adoptat ca principiu al conducerii centralismul democratic, potrivit căruia a fost constituită la nivel naţional Confederaţia Generală a Sidicatelor din România (C.G.S.R.), denumire păstrată până în decembrie 1989.

În baza Decretului 356/1949 întregul patrimoniu al sindicatelor a fost trecut în administraţia Confederaţiei Generale a Muncii (C.G.M.). În perioada celor peste 40 ani, averea sindicatelor a crescut considerabil, de pe seama cotizaţiilor celor peste 8, 3 milioane de membrii – câţi erau înainte de 1989 – dar şi din donaţiile primite de la persoane fizice şi chiar a statului, din actrivităţile cultural-artistice desfăşurate de formaţiile proprii şi încasările caselor de odihă şi tratament.

La sfârşitul lunii decembrie 1989, sindicatele dispuneau în conturile B.N.R. şi BANCOREX de 4, 7 miliarde lei, 313 milioane $ (la cursul de cca. 20 lei/$ cât era în 1989) şi de 57 case de cultură, (amplasate în principalele centre urbane ale ţării), 17 complexe de tratament, construite în 16 staţiuni balneoclimaterice (deoarece la Băile Felix sunt două), 34 sedii, 291 apartamente, 19 garsoniere, 344 baze spotrive, 8 unităţi anexe. După evenimentele din 1989, banii au fost retraşi din cele două bănci, locuinţele au fost vândute, bazele sportive şi garajele retrocedate, complexele de tratament privatizate. Iar casele de cultură – ce au confiscate de stat. Potrivit celor relatate de presa centrală[238] alături de alte active cum sunt stadioane şi sedii de

---

[238] Evenimentul Zilei din 6 noiembrie 2008 p.13;

instituţii, urma să fie retrocedate în natură celor cinci confederaţii sindicale, iar pentru restul vor primi acţiuni la Fondul Proprietatea. Despre uriaşa avere a sindicatelor – creată în proporţie de peste 98% din cotizaţii – ar trebui întrebaţi liderii, care în 25 decembrie 1989, au constituit oficial Comitetul Naţional Provizoriu pentru Organizarea Sindicatelor Libere din România. Acest organism, potrivit denumirii şi-a asumat responsabilitatea reorganizării mişcării sindicale din ţară. Ca urme a lipsei totale de control, a vidului legislativ şi haosului existent în ţară, ei au reuşit în mod strălucit, ca numai după câteva luni să dezbine mişcarea sindicală, să o separe în: CARTEL ALFA, CSI FRĂŢIA, CNSLR, fiecare având pretenţii la moşteniri revendicându-şi şi câte-o bucăţică din patrimoniul existent. Spre amărăciunea celor peste 5, 5 milioane de pensionari aflaţi în viaţă la începutul anului 2010 care sunt contribuabilii întregii averi a sindicatelor, ei constată că averea nu numai că nu a crescut în cei 21 ani ci s-a risipit aproape în totalitate. Despre obiective noi realizate prin investiţii nu poate fi vorba, cu toate că sume importante se colectează din cotizaţiile plătite de membrii federaţiilor amintite. Până în prezent, cele mai mari sume au fost cheltuite cu ocazia numeroaselor mitinguri de protest organizate în capitală, greve şi întruniri, deplasări peste hotare şi construirea câtorva case de vacanţă pentru liderii lor.

În perioada de tranziţie, unii comentatori politici denigrează activitatea sindicatelor desfăşurată în socialism. Ei săvârşesc astfel o mare greşeală fie intenţionat, fie din simpla necunoaştere a realităţii. Pentru a se convinge de responsabilitatea sindicatelor şi implicarea acestora în toate activităţile desfăşurate de oameni, nu numai la locurile de muncă, ci şi în familii şi societate, li se recomandă să studieze cele 56 de volume, ce erau editate înainte de 1989, sub sigla ÎN AJUTORUL ACTIVISTULUI SINDICAL.

După 1989, din rândul sindicatelor s-a ridicat o nouă clasă de lideri, care au aspirat – şi unii chiar au reuşit, ca în schimbul loialităţii faţă de politicienii aflaţi la guvernare – să ocupe funcţii politice şi administrative, importante. (Aşa cum au fost Domnii Victor Ciorbea, care a ajuns primar general al capitalei şi premier în perioada 1996 – 2000 şi Miron Mitrea, care a ajuns aproape de vârful piramidei de

conducere în P.S.D. ocupând funcţia de Ministrul al Transporturilor în perioada 2000 – 2004 cât şi cea de parlamentar. Domniile lor s-au lăudat că au organizat sindicatele după 1989, afirmând că în socialism membrii de sindicat au fost exploataţi. Afirmaţia e este cât se poate de ireală, consecinţă a necunoaşterii totale a realităţii).

În perioada de tranziţie clasa politică, nu a fost capabilă să preîntâmpine mişcările sociale organizate de sindicate, care au avut loc de fiecare dată un caracter revendicativ. Multă vreme salariaţii au fost deziluzionaţi de promisiunile făcute de liderii de sindicat. Banii din cotizaţii au fost cheltuiţi pe schimbarea ramelor la ochelari, a mobilierului din birouri, schimburi de experienţe cu sindicatele din alte state, acordarea de prime şi participarea la mese pompoase de protocol. Liderii de sindicat şi-au mobilizat şi îndemnt membrii la numeroase mitinguri de protest, solicitând guvernului fel de fel de revendicări – care sub presiunea lor au fost acordate, Atât ei cât şi guvernanţii nu au avut în vedere că pe plan mondial în această perioadă mişcarea sindicală a cunoscut o evoluţie înnoitoare. În multe state cu democraţii avansate a fost limitată activitatea sindicatelor din domeniul bugetar, în timp ce la noi au participat la mişcări de protest membrii de sindicat din structurile ministerului de interne, ministerului de finanţe şi din administraţie. În acelaşi timp nu au avut în vedere că datorită politicilor organizaţionale aplicate de companiile private nemulţumirile angajaţilor sunt tot mai puţine. Motivul este uşor de înţeles: corporaţiile sunt interesate să-şi protejeze şi motiveze proprii angajaţi de care au nevoie pentru continuarea afacerilor. Managerii moderni au nevoie de oameni competenţi, care să fie fideli companiilor. Ei sunt factorul principal ce le asigură prosperitatea. De aici se poate desprinde o succintă concluzie: perioada revendicărilor sindicale ale salariaţilor din industrie – ce era spre încă revoluţiei industriale – a trecut.

Înainte de 1989 s-a acordat mare atenţie sindicatelor. Aşa cum relata presa vremii[239] în Plenara C.C. al P.C.R. din 10 – 11 februarie 1971 a fost analizată activitatea sindicatelor. Cu acest prilej a fost

---

[239] Ziarul Scânteia din 13 februarie 1971 p.1-3;

atrasă atenţia asupra următoarelor aspecte din viaţa şi activitatea sindicatelor:

a) Sporirea constribuţiei sindicatelor la mobilizarea oamenilor pentru înfăptuirea obiectiveloer economice şi sociale şi eliminarea birocraţiei excesive din conducerea sindicatelor;

b) Exercitarea controlului asupra aplicării legislaţiei în domeniul protecţiei muncii, prin intensificarea formelor de educaţie socialistă a oamenilor, unei atitudini înaintate faţă de muncă, îndatoririle obşteşti, ridicarea spiritului fiecărui salariat faţă de interesele generale ale întregii colectivităţi şi societăţi;

c) Întărirea leghăturii cu masele a cadrelor aflate în fruntea organelor de conducere a sindicatelor pentru a îndemna pe toţi membrii să studieze, deoarece făurirea socialisdmului" nu se poate realiza numai cu spirit revuluţionar. Astăzi sindicatele nu au niciun fel de responsabilitate în acest domeniu şi nici nu îi interesează pe liderii lor dacă se aplică prevederile legale privind instruirea periodică şi informarea salariaţilor.

Încă din anii '70, în sprijinul perfecţionării democraţiei socialiste şi desfăşurării normale a activităţii sindicatelor a fost şi legea privind organizarea şi desfăşurarea controlului obştesc. Proiectul acestei legi a fost publicat în presa centrală[240] tocmai cu scoplul de a i se aduce îmbunătăţiri. Fundamentarea şi elaborarea legii era urmărirea şi antrenarea maselor de oameni ai muncii la o mai bună gospodărire şi folosire a mijloacelor de care dispune societatea, pentru îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de viaţă şi de muncă ale poporului, aplicarea politicii partidului de ridicare a bunei stări a celor ce muncesc. Rolul sindicatelor şi unele sarcini ce le reveneau au fost subliniate şi cu ocazia Congresului Uniunii generale a Sindicatelor din România, ce a avut loc în capitală în perioada 23 – 24 martie 1971, unde N. Ceauşescu a rostit o cuvântare[241], în care a reamintit că sindicatele – ca organizaţii largi ale clasei muncitoare, ale maselor de oameni ai muncii – ocupă un rol de seamă în lupta pentru apărarea

---

[240] Ziarul Scânteia din 28 mai 1971 p.3;
[241] Ziarul Scânteia din 24 martie 1971 p.1-3;

intereselor celor ce muncesc. Participarea sindicatelor în conducerile unităţilor economice, ca şi prezenţa lor în colegiile ministerelor şi în guvern, impun organizaţiilor sindicale o mare răspundere. Sindicatele au datoria să vegheze la aplicarea politicii partidului la rezolvarea problemelor sociale, de muncă şi de viaţă ale oamenilor, precum îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, respectarea regulilor de igienă personală şi colectivă, preîntâmpinarea îmbolnăvirilor profesionale şi administrarea în cele mai bune condiţii a reţelei sanitare El a subliniat că sindicatele trebuie să contribuie la formarea conştiinţei celor perste 5 milioane de membrii, să se preocupe de comportarea în familie, societate şi la locurile de muncă, să desfăşoare o muncă susţinută cultural-educativă de masă deoarece dispun de întreaga bază din întreprinderi şi instituţii, să colaboreze mai bine cu organizaţiile de tineret, cu Consiliul Naţional al Educaţiei Fizice şi Sportului, pentru atragerea la practicarea exerciţiilor fizice. La data Congresului sindicatele cuprindeau 7277 organizaţii din întreprinderi, institutuţii, afiliate la cele 12 uniuni pe ramuri şi 2709 sindicate comunale, ce aveau în subordine peste 2000 de asociaţii sportive. Iar în cuvântarea prezentată de N. Ceauşescu cu ocazia Congresului Sindicatelor, ce a avut loc în perioada 26 – 28 aprilie 1976, a subliniat că şi în continuare în cadrul dezbaterilor U.G.S. vor trebui să stea probleme precum unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea şi al planului cincinal 1976 – 1980, care marchează intrarea patriei noastre într-o nouă etapă de propăşire economică şi socială. La cea dată venitul naţional era de cca. 1.000 $/ cap de locuitor, fiind de 3 – 4 ori mai mic decât în ţările cu economie dezvoltată, dar menţinând o rată înaltă de acumulare se va ajunge în 1990 la 2500 – 3.000 $/cap de locuitor. Referindu-se la sarcinile ce stau în faţa sindicatelor, Ceauşescu a insistat asupra contribuţiei ce pot să o aducă pentru: ridicarea calităţii produselor; promovarea celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii moderne; gospodărirea cu maxim de randament a mijloacelor de care dispun unităţile economice; ridicarea nivelului de calificare a oamenilor; întărirea ordinii şi disciplinei; cultivarea unui spirit de înală răspundere pentru îndeplinirea exemplară a arcinilor de plan; să vegheze la aplicarea strictă a

legislaţiei muncitoreşti, la respectarea principiilor retribuţiei socialiste, stimulării materiale şi morale; să urmărească respectarea legislaţiei privind ocrotirea sănătăţii, efectuarea controlului obştesc, educarea comunistă, cât şi organizarea propriilor activităţi.

În epoca de aur a socialismului, sub aripa ocrotitoare a partidului se aflau şi organizaţiile de pionieri. Primele detaşamente de pionieri au luat fiinţă în 29 aprilie 1949, iar festivităţile de înmânare a cravtelor roşii – ce semnificau ca fiind o părticică din steagul roşu al clasei muncitoare., un simbol al legăturii de nezdruncinat dintre cele trei generaţii: pionieri, UTC-işti şi membri de partid – a avut loc în 30 aprilie 1949. Aşa cum relata presa**242**, în ziua de 22 octombrie 1971 a avut loc Conferinţa Naţională a Organizaţiei Pionierilor, unde N. Ceauşescu a rostit o cuvântare, în care a afirmat că la data respectivă organizaţia pionierilor reunea peste 1, 6 milioane de şcolari din întreaga ţară. Copii de astăzi au fericirea că s-au născut şi cresc în anii celor mai profunde transformări înnoitoare din istoria milenară a României, într-o ţară liberă şi independentă. Ei sunt fii unui popor harnic şi talentat care a iubit şi iubeşte munca, dreptatea şi pacea, care trăiesc într-o ţară hărăzită de natură cu neasemuite frumuseţi, ce trebuie puse în valoare, prin muncă perseverentă şi continuă. Partidul şi statul îi înconjoară cu multă grijă şi dragoste pentru a se bucura de o copilărie fericită, organizaţia lor fiind o adevărată şcoală în care se plămădesc cele mai nobile trăsături morale ale personalităţii umane ca: cinstea demnitatea, respectul faţă de muncă, mândria patriotică, spiritul maternaţionalist, generozitatea şi dăruirea pentru interesele poporului, exigenţa şi spiritul revoluţionar comunist. Atunci el le-a adresat îndemnul de-a învăţa cu sârguinţă, de a-şi însuşi comorile ştiinţei şi culturii, pentru a fi la înălţimea uriaşelor exigenţe pe care le ridică epoca revoluţiei tehnico-ştiinţifice în faţa lor. În perioada de tranziţie nu mai există niciun fel de organizaţii ale tinerelor generaţii, motiv pentru care ei sunt apreciaţi ca fiind pierduţi în tranziţie încă din primii ani de viaţă.

Un eveniment cu o semnificaţie aparte din viaţa şi activitatea

---

[242] Zirul Scânteia din 23 octombrie 1971 p.1-3;

poporului român în drumul lung condus de P.C.R. spre comunism, a fost primul Congres al Frontului Unităţii Socialiste. În expunerea făcută de N. Ceauşescu, la acest mare forum, al cărei lucrări s-au desfăşurat între 23 – 24 mai 1974, a trecut în revistă principalele transformări înnoitoare, ce au avut Ios în ultimele trei decenii şi obiectivele ce stau în faţa F.U.S. în continuare[243] El a reamintit că obiectivul principal al F.U.S. – expresie a noii structuri sociale a Romnâniei, a întregului popor – este realizarea programului partidului şi că la sfârşitul anului 1980 în economia românească vor lucra cca. 7600 mii persoane, iar retribuţia medie lunară va fi de 2400 lei Tot atunci a menţionat că în organizaţiile săteşti ale F.U.S., vor trebui atraşi şi ţăranii, precum şi locuitorii din cartierele localităţilor urbane. Prin atragerea în această organizaţie a tuturor cetăţenilor, necuprinşi în P.C.R., U.T.C. s-a urmărit şi latura financiară, deoarece odată înscrişi şi deveniţi membrii erau obligaţi să plătească şi cotizaţie. Scopul principal urmărit era colectarea a cât mai multe fonduri deoarece partidul avea nevoie de uriaşe resurse financiare pentru susţinerea ceslor 8 Congrese: ale P.C.R; U.T.C.; Consiliilor Oamenilor Muncii; Educaţiei Politice şi Culturi Socialiste; Ţărănimii; Sindicatelor; Consiliilor Populare şi al Frontului Unităţii Socialiste, ale Consfătuirilor şi Plenare10 r ordinare şi cele extinse ale C.C. ale P.C.R., precum şi Conferinţelor Naţionale ale P.C.R. La toate acestea participau delegaţi din întreaga ţară. Toţi beneficiau de transport, masă, cazare. În acest context nu este exagerat dacă arătăm că în ultimii 4 – 5 ani înainte de 1989 şi P.C.R. a devenit o organizaţie de masă, în care nu mai conta calitatea celor primiţi, ci numărul lor. Aşa se explică că renumita lege a planificării, planice proporţionale – specifică economiei centralizate – a fost extinsă şi în acest domeniu, fiind concretizată printr-o faimoasă activitate de creştere numerică a membrilor de partid. Potrivit acesteia se stabilea anticipat numărul de membrii de partid ce trebuiau să fie primiţi lunar. Acţiunea era desfăşurată sub deviza creşterii numerice şi calitative a organizaţiilor de bază. În practică se realiza întărirea

---

[243] N.Ceauşescu Expunerea prezentată la Congresul F.U.S. Ed. Politică Bucureşti 1974;

numerică, latura calitativă nu mai conta, deoarece tot mai mulţi membri de partid erau convinşi de propaganda falsă dusă până la apogeu. Şi membrii de parită sufereau de aceleaşi lipsuri ca şi întregul popor, motiv pentru care în unanimitate s-au manifestat în favoarea detronării lui Ceauşescu, renunţării la comunism şi desfiinţării tuturor structurilor sale în 22 decembrie 1989. La mitingul din 21 decembrie din capitală au participat numai membrii de partid. Ei au fost aceia care au abandonat materialele de propagandă şi au protestat împotriva lui Ceauşescu şi a comunismului. A 2-a zi tot ei au fost cei care au alcătuit marea masă de protestatari ce l-au determinat pe Ceauşescu să părăsească sediul Comitetului Central cu elicopterul de teama de a nu fi linşat. (dintr-o nefericită întâmplare acolo am fost prezent şi eu alături de miile de participanţi). Primul Congres al F.U.S. a constituit o puternică manifestare a unităţii întregului popor în jurul P.C.R., a ales membrii Consiliului Naţional şi ca preşedinte pe N. Ceauşescu.

În zilele de 3 – 4 noiembrie 1975, au avut loc în capitală lucrările celui de al X-lea Congres al U.T.C., Conferinţa a X-a a U.A.S.C.R., a III-a Conferinţă a Naţională a Organizaţiei Pionierilor, la care Ceauşescu a rostit o amplă cuvântare, în care a precizat că Partidul şi guvernul dau o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de organizaţiile revoluţionare ale tineretului. U.T.C.; U.A.S.C. din România, Organizaţiei Pionierilor şi că prin unirea eforturilor întregii generaţii tinere, contribuie la munca şi lupta generală pentru înflorirea patriei socialiste. La data respectivă U.T.C.-ul şi U.A.S.C.-ul din România cuprindeau peste 3 milioane de tineri, care aveau obligaţia să promoveze în rândul lor un spirit cu adevărat revoluţionar, entuziast şi combativ, în afirmarea noului, în înfăptuirea ţelului cutezător al programului partidului comunist.

În pereioada 17 – 19 ianuarie 1980, au avut loc lucrările celui de al II-lea Congres al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, la care N. Ceauşescu a prezentat – ca de obicei – o cuprinzătoare cuvântare, în care a prrecizat[244] că în cursul anului 1979 au avut loc în întreaga

---

[244] Ziarul Scânteia din 18 ianuarie 1980 p.1-3;

ţară, constituirea organizaţiilor proprii ale F.D.U.S., acţiune care a ridicat pe o treaptă şi mai înaltă activitatea sa, sporind rolul său în viaţa social-politică a ţării şi că noile organizaţii constituite numărau peste 2500.000 membrii. În cadrul F.D.U.S., se vor organiza în viitor adunări publice sub denumirea de Tribuna democraţiei, ce vor avea loc lunar. În cadrul adunărilor vor trebui popularizate legile şi hotărârile de partid, pentru ca fiecare membru să-şi cunoască drepturile şi îndatoririle ce le are. Cu ocazia apropiatelor alegeri pentru Marea Adunare Naţională şi Consiliilor Populare judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale, se vor depune în majoritatea circumscripţiilor electorale mai multe candidaturi pentru un loc de deputat, la consiliile populare comunale ajungându-se până la 95% din totalul deputaţilor noi aleşi. În după amiaza zilei de 17 ianuarie 1980, a avut loc Conferinţa pe ţară a Organizaţiei Democraţiei şi Unităţii Socialiste din cadrul F.D.U.S., în care a fost prezentată informarea cu privire la constituirea şi activitatea Organizaţiilor Democraţiei şi Unităţii Socialiste, din care au reieşit că au fost constituite 32.000 de organizaţii, a căror membrii erau 50% muncitori, 31% ţărani, cca. 13% oameni ai muncii din instituţii de cercetări şi proiectări, de artă şi cultură, cadre didactice, medici şi alţi intelectuali, 7% erau gospodine şi pensionari din cartiere, iar din total 48% erau femei. Au fost constituite 2705 comitete comunale, 187 orăşeneşti, 54 municipale, 39 judeţene, şi Comitetul Municipal Bucureşti, ce cuprind 61196 membrii, din care 49, 5% sunt femei.

Despre activitatea desfăşurată de sindicate în perioada de trranziţie, se poate afirma că acestea, au adus mai mult prejudicii decât avantaje celor ce muncesc. Prin numeroasele mitinguri de protest, au perturbat desfăşurarea activităţilor organizate, au exercitat puternice presiuni asupra guvernelor, care au acceptat foarte multe revendicări salariale – fără a se regăsi în producţie sporită – ceea ce s-a reflectat negativ în declanşarea drumului spre falimentare a agenţilor economici şi în final în scăderea nivelului de trai al întregii populaţii. (Unul din cele mai elocvente exemple îl constituie grevele şi mitingurile salariaţilor de la S.C. ROMAN S.A. Braşov, care au ieşit în stradă de câteva zeci de ori, cerând comenzi de la guvern, concomitent

cu acordarea unor salarii mai mari. În acele vremuri, nici ei şi nici conducătorii lor nu au înţeles că în economia de piaţă – spre care se îndrepta ţara – nu mai există nimeni care să le spună: ce să facă? şi cât să producă?; cui să vândă? Aşa s-a ajuns ca din cei peste 27.000 de salariaţi – din care peste 3600 erau cu studii superioare – la începutul trim. I 2010 să lucreze cca. 1200 oameni. Unii dintre foştii salariaţi au recunoscut că situaţia în care a ajuns citadelea industrială, se datorează şi foştilor lideri de sindicat, conducerii, dar şi celor ce le-au urmat sfaturile pretinzând să li se acorde drepturi ce nu li se cuveneau, ei fiind adevăraţi demolatori ai întreprinderii. Unul dintre foştii salariaţi, se pare că a avut dreptate, când a afirmat că liderii de sindicat au cea mai mare contribuţie la starea dezastruoasă în care a ajuns vestita uzină de autocamionane).

În 20 iunie 2007 – aşa cum s-a relatat în presă judeţeană**245** – reprezentanţii C.N.S. Cartel ALFA, împreună cu alţii 3.000 sindicalişti europeni, au protestat în faţa instituţiilor europene de la Bruxelles pentru a cere includerea Chartei drepturilor fundamentale în tratatul constituţional denumit Tratatul european de reformă. Charta drepturilor fundamentale, proclamată în decembrie 2000 de Centrul Europoean de la Nisa, cuprinde ansamblul drepturilor sociale, economice, civile şi politice, de care pot beneficia toţi cetăţenii europeni. Este vorba de drepturi, principii şi valori inalienabile, pe care instituţiile europene trebuie să le ia în considerare atunci când fundamentează şi aplică legistaţua europeană. Între aceste drepturi sunt: demnitatea, libertăţile, egalitatea, soliodaritatea, cetăţenia şi justiţia. Protestele au fost organizate pentru motivul că în ultima variantă propusă a Tratatului Constituţional, excludea acest document.

În perioada de tranziţie, potrivit Contractului Colectiv de Muncă de la nivel naţional, salariaţii din companiile ce au peste 21 de angajaţi erau obligaţi, ca începând din 2006, să cotizeze cu 0,6% din salariu. Această obligaţie revine şi companiilor ce nu sunt afiliate la niciun sindicat. De la cei peste 2 milioane de salariaţi, necuprinşi în sindicate – care sunt obligaţi să plătească lunar, cca. 1, 5 € la sindicatele de care

---

[245] Ziarul Tribuna Sibiului din 24 iulie 2007 p.13;

aparţin – se estima că la un salariu mediu pe economie se încasau lunar peste 30 milioane e.

Din cele relatate de D-l Bogdan Hossu, liderul de la Chartel ALFA – publicate în presa de specialitate[246] – sindicatele îşi păstrează banii în depozite bancare, investesc la bursă, în acţiuni la propriile societăţi şi îi păstrează în fondul de rezervă. În legătură cu acestea a refuzat să precizeze care este nivelul, însă a menţionat că în situaţia în care toţi membrii de sindicat s-ar afla în grevă, ar avea de unde să le plătească aproximativ 50% din salariu, echivalent cu cca. 3 milioane e, ce li s-ar cuveni zilnic.

Potrivit sondajului făcut de Institutul Român de Cercetări Economice şi Sociale (I.R.C.E.S.), pe un eşantion de 130 mii de sindicalişti din Blocul Naţional Sindical, a cărui rezultate au fost date publicităţii[247] a rezultat că 70% dintre cei 400 mii de membrii din B.N.S. nu se consideră reprezentaţi de niciunul din partidele politice actuale. La întrebarea în ce măsură sunt reprezentate interesele salariaţilor de partidele politice, răspunsurile au fost toate negative, situându-se în ordinea descrescătoare astfel: UDMR cu 88%; PUR cu 84, 6%; P.D. cu 80, 5%; PSD cu 79, 9 %, P.N.L. cu 79, 9% şi P.R.M. cu 79, 6%. Din sondaj au mai rezultat că sindicaliştii nu vor să-şi vadă lideri în parlament, că grevele sunt cele mai eficinte mijloace de rezolvare a revendicărilor, şi că grijile cele mai mari în odinea descrescătoare, exprimate de cei chestionaţi erau: creşterea preţurilor la produsele alimentare, energie şi gaze 93, 13%; nemulţumirile de salariile primite şi de impozitele considerate a fi prea mari 95, 50%, calitatea necorespunzătoare a serviciilor medicale 89, 61%, nesiguranţa locurilor de muncă 88, 60%, creşterea vârstei de pensionare 87, 33%, şi condiţiile de muncă; 81, 41%. Asupra acestor opinii, nu au fost receptivi de loc parlamentarii aflaţi la guvernare şi nici cei din opoziţie.

7.4 Asemănări şi diferenţe în domeniul activităţii politice şi afirmării democraţiei.

Înainte de 1989 dputaţii erau prezenţi în capitală numai în

---

[246] Ziarul Bani § Afaceri din 8 februarie 2007 p. 27;
[247] Ziarul Adevărul din 13 februarie 2004 p 12;

timpul sesiunilor Marii Adunări Naţionale, când beneficiau de transport, cazare, şi masă gratuite. Restul timpului îşi desfăşurau activitatea fiecare la locurile de muncă, de unde primeau şi retribuţiile ce li se cuveneau, fără să se ţină cont de calitatea de deputat. În acele vremuri funcţia lor era onorifică. Şi costurile ocazionate de acest for erau foarte reduse comparativ cu privilegiile de care se bucură parlamentarii de azi. Ei sunt prezenţi în capitală 5 zile pe săptămână. Conform legii privind statutul deputaţilor şi senatorilor, toţi beneficiază de automobile luxoase, atât în capitală, cât şi în teritoriu, de indemnizaţii echivalente cu 2% pe zi din cea lunară şi de cazare echivalentă cu 70% din tariful minim practicat de hotelurile agreate de parlament. Practic lor li se cuvin drepturi băneşti echivalente cu 50% din salariu, a căror cuantul în 2009 era de peste 7.000 €/ lună. În prezent unii dintre aleşi sunt produsul sistemului dinainte de 1989, dar şi al tranziţiei. Ei dezbat, se contrazic, aprobă, modifică, abrogă legile, se ceartă între ei şi se plimbă peste hotare, iniţiază şi promovează legi, care apără interesele lor şi ale susţinătorilor, ca o manifestare de libertinism şi individualism, nemaiîntâlnită la parlamentele din statele Uniunii Europene. Exemplul cel mai concret îl reprezintă Legea Agenţiei Naţionale de Integritate (A.N.I.), care se referă la controlul averilor demnitarilor. Aceasta a fost aprobată – în perioada redactării prezentei lucrări, ca o condiţie impusă de U.E. – de către senat, într-o variantă diferită faţă de cea propusă de ministrul justiţiei. În timp ce ministrul a propus ca instituţia să fie independentă, varianta aprobată, prevede ca Agenţia să fie subordonatră Senatului, care numeşte preşedintele, vicepreşedintele şi Consiliul Naţional de Integritate. Ori în asemenea condiţii nu mai poate fi vorba de independenţă. Pentru parlamentari ziua de sâmbătă este rezervată activităţii din teritoriu în circumsenăţiile electorale ce le reprezintă. Fără niciun respect faţă de alegători şi cei peste 5700 mii de pensionari – existenţi în ţară la începutul anului 2007 – şi-au aprobat pensii de 3.000 RON pentru fiecare legislatură, sumă ce este de peste 9 ori mai mare decât pensia medie pe economie existentă în acelaşi an.

(În acest context reamintim că guvernul condus de premierul Boc, aflat de putere în perioada 2008 – 2012 – aşa cum relata presa locală[248] – a aprobat ca pensia minimă de la 1 octombrie 2009, să fie de 350 RON. De aceasta au beneficiat peste 800 mii de pensionari din cei cca. 5500 mii existenţi la sfârşitul anului 2009, reprezentând 15, 38%. Mulţi dintre parlamentari urmăresc interesul personal, fac trafic de influenţă, sprijină în afaceri rudele şi prietenii, încât şi-au creat o imagine negativă apreciată ca ruşinoasă, fără ca să le pese având o atitudine de totală indiferenţă. Nu întâmplător se bucură de cea mai scăzută popularitate din partea alegătorilor. Unii dintre ei, în timpul celor patru ani – ca şi cei dinainte de 1989, se ascund în spatele crizei mondiale – cu deosebirea că cei actuali, se îngraşă, schimbă limuzine, construiesc palate, îşi chivernisesc rudele şi declanşează fel de fel de afaceri profitabile, iar unele din legile ce le adoptă nu au darul să cimenteze democraţia, ci s-o îngrădească, transforminând-o într-un fel de întreprindere în spatele căreia stau afacerile, controlate tot de cei privilegiaţi de ai lor. Azi dezbaterile sunt dominate de aşa zişii specialişti, care practic nu se pricep la nimic şi nici nu au realizat prea multe în viaţa lor. În acest context, scotem în evidenţă faptul că opiniile alegătorilor exprimă ideea că ei apar în faţa noastră ca fiind duşmani de moarte, dar în particular se întâlnesc sub semnul banilor şi intereselor proprii, deoarece banii reprezintă cheia tuturor lacătelor. Iar la noii miliardarii au statutul lor social, comparativ cu poporul, democraţia ajungând o vorbă în vânt pentru unii dintre ei pe care o vâră sub nas doar înaintea alegerilor. În timpul guvernării au loc discuţii contradictorii, chiar încrâncenate, cu vorbe aspre şi tăioase, prin care unii îşi propulsează personalitatea cu gesturi teatrale, îşi dau note proaste, cu atitudini tupeiste, ce nu îi onorează. Aproape tot timpul unii caută vinovaţi, pentru ca poporul să vadă că ei sunt salvatorii României. Au existat cazuri în care, între cei aflaţi la guvernare şi cei din opoziţie s-au perfectat şi destrămat alianţe, s-a renunţat la protocoalele încheiate în timpul campaniilor electorale şi s-au pus bazele unor partide noi. Aşa cum a fost cazul cu Partidul

[248] Zsibiului din 1 aprilie 2009 p,2;

Democrat Liberal, creat în 2007 de către Teodor Stolajan, care a atras în jurul său 26 parlamentari, din două partide aflate la guvernare (P.D. şi P.N.L) şi din alte două a aflate în opoziţie (P.S.D. şi P.C). O astfel de grupare politică numită „a independnţilor" sau prescurtat UNPR, plecaţi din PSD, a luat fiinţă în 2009. Aceasta cu sprijinul parlamentărilor PDL, UDMR; şi minorităţilor, în 5 octombrie 2010 a devenit grup paramentar cu acte în regulă, deci cu drepturi depline. Niciodată ei nu au recunoscut dezmăţul din administraţie, existenţa clientelei politice, corupţiei, a contractelor perfectate în baza licitaţiilor trucate şi şpăgilor, fără să-şi de a seama că prin acestea se compromit în faţa alegătorilor. Înainte de 1989, în mod cu totul excepţional membrii Marii Adunări Naţionale, aveau şansa de-a călători în străinătate. În perioada de tranziţie, parlamentarii se bucură de acest privilegiu, ce singuri şi l-au acordat – călătorind în „interesul serviciului", nu numai în Austria, Olanda, Franţa şi Belgia, unde sunt amplasate cele mai multe instituţii europene, ci şi în state precum Gana, Oman, Tanzania, Argentina, Brazilia, aşa cum rezultă din studiul efectuat de Institutul pentru Politici Publice comunicat în presă în luna iulie 2007[249]. Numai în primele 20 de luni din mandatul alianţei Dreptate şi Adevăr aflată la guvernare în perioada 2004 – 2008 (în 2007 aceasta s-a destrămat prin ieşirea din alianţă a P.D), parlamentarii au cheltuit peste 2 milioane e cu ocazia peregrinărilor peste hotare. Ei nu au fost zgârciţi nici pentru 2008, când prin bugetul aprobat în 9 octombrie[250], şi-au aprobat peste 3 milioane e pentru deplasări peste hotare, bani care au fost cheltuiţi în întregime. (Ce bine ar fi dacă după deplasările în străinătate, şi ei ar prezenta rapoarte cu privire la rezultatele şi efectele benefice pentru ţară, aduse în urma acestora.)

Campaniile electorale dinainte de 1989, erau caracterizate prin formalism, la toate nivelurile. Toţi candidaţii erau propuşi cu avizul organelor locale de partid, chiar şi aceia ce nu erau membrii. În perioada de tranziţie şi în prezent campaniile electorale au fost şi sunt

---

[249] Ziarul Medeşanul din17 iulie 2007 p5;
[250] Ziarul Adevărul din 10 octombrie 2007 p.7;

caracterizate prin următoarele:

a) Propunerea candidaţilor se face pe liste, similar cum se proceda în perioada comunistă, când aşa numitele Comisii de propuneri sub masca consultării cu alegătorii, prezentau în faţa acestora, pe cei care-i dorea partidul unic şi nu voinţa celor prezenţi;

b) Desfăşurarea unui marketing politic deosebit de agresiv axat pe criticarea adversarilor, pe negarea oricărui potenţial al acestora, pe adevărate bătălii în promisiuni de tot felul, pentru a câştiga voturile de care au nevoie. Cei mai mulţi candidaţi, încercau să se remarce prin uşurinţa de a ţine discursuri, fără conţinut, prin arta de a promite, ştiind că nimic nu se va realiza. Trăsătura comună, a majorităţii este că fac mare caz de interesul pentru soarta ţării şi a poporului, fără să amintească nimic de pericolul iminent ce ameninţă poporul prin scumpirea gigacaloriei, curentului electric şi alimentelor;

c) o stare de încordare, care dă frisoane politicienilor, până în momentul când alegătorii vor decide, cine va fi la conducere şi cine va fi în opopziţie. Opiniile exprimate prin sondajele efectuate în campaniile electorale, reflectă de cele mai multe ori rezultatele în favoarea celor ce au suportat costurile realizării;

d) o bătălie crâncenă pentru desemnarea europarlamentărilor propuşi pentru alegerile ce au avut loc în 25 noiembrie 2007, precum şi a celor din mai 2009. La cele din 2007 şi-au depus cadidatura unele persoane care – după propriile declaraţii – erau mai de folos în ţară, unde avem atâtea probleme majore de soluţionat şi unde aveau şansa de-a fi apreciaţi mai mult de popor;

e) Deşi parlamentarii ce şi-au exercitat mandatul în perioada 2004 – 2008 vorbeau de o reformă electorală, potrivit căreia să se aplice votul uninominal, Asociaţia Pro Democraţia a protestat[251] – din cauza încercărilor de blocare a reformei electorale – preşedintele acesteia Cristian Pârvulescu s-a declarat îngrijorat de tentativele de obstrucţionare a activităţii Comisiei pentru Cod Electoral, în care s-a discutat votul uninominal. În cele din urmă a fost adoptat sistemul, care a şi fost aplicat la alegerile din noiembrie 2008. Însă majoritatea

---

[251] Ziarul Curentul din 19 iulie 2007 p.6;

liderilor partidelor politice s-au declarat nemulţumiţi de modul cum s-a aplicat, ceea ce a făcut să se înţeleagă că procedeul va suferi modificări esenţiale până la următoarele alegeri. Politicienii trebuie să dea dovadă de calm, să înţeleagă că alegătorii au seturi complexe de valori: vor ordine pe străzi, siguranţă în şcoli, un mediu curat, siguranţa locurilor de muncă. În conluzie, alegătorii vor promovarea unei politici inteligente, nu promisiuni deşarte, ei vor eliminarea definitivă a scandalurilor şi blocajelor din viaţa politică.

Înainte de 1989 prezenţa la vot era o obligaţie de onoare, votul fiind exprimat cu sau fără voinţa fermă a alegătorilor în favoarea candidaţilor propuşi de partid. Atunci exista o adevărată întrecere între membrii secţiilor de votare, care să raporteze pocentul cel mai mare de participanţi şi încheierea operaţiunilor cât mai repede. Pentru mobilizarea alegătorilor erau constituite echipe de agitatori, ce se deplasau la domiciliul celor care nu se prezentau la vot până la orele 16, iar pentru cei bolnavi ce nu se puteau deplasa singuri era pusă la dispoziţie urna mobilă, care era prezentată la domiciliul lor, astfel că nu exista nicio scăpare ca cineva să nu-şi poată exercita acest drept, devenit obligatoriu. În multe cazuri – în locul celor ce nu erau găsiţi acasă după două trei căutări – votau membrii secţiilor, astfel ca să nu apară cu un număr mare de alegători ce nu s-au prezentat la vot. În perioada de tranziţie, prezenţa la vot este lăsată pe seama conştiinţei fiecăruia, iar votul este exprimat de cele mai multe ori sub impulsul spiritului de turmă, potrivit căruia deosebit de mulţi cetăţeni sunt influenţaţi pe cine să voteze de către prieteni, vecini, cunoştinţe, rude, deoarece nu cunosc în amănunt capacitatea candidaţilor de a iniţia, concepe şi realiza proiecte în folosul comunităţilor. Prezenţa în număr din ce în ce mai redus la vot – în mod deosebit în marile centre urbane ale ţării, din care capitala se află în frunte – exprimă faptul că acum se manifestă făţiş neîncrederea alegătorilor în candidaţii propuşi, care nu prezintă garanţia că vor conduce mai bine în noile organisme, precum şi nemulţumirea faţă de felul în care a fost guvernată ţara din 1989 încoace, perioadă în care au apărut şi se manifestă tot mai multe fenomene negative, ce-i distanţează pe alegători de candidaţi, între care cele mai îngrijorătoare sunt: corupţia, traficul de influenţă, mita,

deteriorararea sistemului de asistenţă şi protecţia socială, creşterea preţurilor, fiscalitatea, nesiguranţa personală, incertitudinea în reuşita copiilor în viaţă, agresiunile de tot felul, consumul de droguri, răspândirea bolilor pulmonare, cardiovasculare, psihice şi SIDA. Dar şi indiferenţa faţă de situaţia actuală, reală în care trăieşte peste o treime din populaţie, care nu s-a ameliorat în pofida promisiunilor făcute de candidaţii în campaniile electorale. Asupra acestor aspecte ar trebui să reflecte mai mult oamenii politici de azi. Ei au obligaţia să găsească răspuns la absenţismul deosebit de mare de la vot a românilor, care s-a accentuat tot mai mult, fiind concretizat în cel mai mic procent de participare la alegerile din noiembrie 2008. Şi de data aceasta cel mai mic procent de participare s-a înregistrat în capitală şi în marile centre urbane ale ţării în care trăiesc cei mai mulţi oameni educaţi şi informaţi. Procentul cel mai mare de participare s-a înregistrat în judeţele cu populaţie maghiară – care este mai disciplinată şi răspunde îndemnurilor adresate de UDMR – precum şi în judeţele mai puţin dezvoltate economic şi cultural.

Finanţarea partidului unic existent înainte de 1989, era asigurată din cotizaţii şi parţial din activităţile economice, ce se derulau sub aripa sa în cadrul Gospodăriilor anexe, în timp ce astăzi partidele sunt finanţate din sumele primite de la bugetul de stat, din cotizaţii şi din sponsorizări. Este regretabil că până în prezent organele abilitate ale Ministrului de Finanţe, au exercitat prea puţine controale privind legalitatea finanţării partidelor politice, pentru a stopa şi preveni ilegalităţile şi abuzurile existente în acest domeniu.

Deşi înainte de 1989, se încerca prin toate mijloacele să se creeze imaginea că în rândul membrilor de partid exista nivelul de conştiinţă cel mai ridicat, totuşi a fost instituite Angajamentele solemne, ca formă de manifestare a unei neţărmurite încrederi şi a unui nemărginit ataşament faţă de partid şi iubitul său conducător. Astăzi fiecare cetăţean se bucură de libertatea de exprimare a opiniilor. Arunci în condiţiile existenţei partidului unic, nu se punea în niciun fel problema de schimbare, de reformare, pe când astăzi când sunt prezente atâtea partide, când viaţa evoluează neîncetat, cu o repeziciune inimaginabilă, apare necesitatea aplicării reformelor şi în

viaţa politică. În acest domeniu reformele sunt necesare pentru coalizarea ideologiilor, abandonarea nonideologiilor şi întărirea puterii instituţiilor statului, în fruntea cărora se află oamenii politici. Ei au obligaţia să reţină că de la ei aşteptările celor care i-au ales sunt uriaşe şi că pe umerii lor stă răspunderea pentru întreaga naţiune indiferent de opţiunea polirică Fără voinţă politică toate strategiile şi programele rămân doar pe hârtie. Baza reformelor politice trebuie să fie fundamentată pe: scopul existenţei partidelor, care au obligaţia să-şi afirme ideologia, viziunea, principiile şi valorile prin programele proprii, la care să nu abdice. Diluarea valorilor şi principiilor va duce la dispariţia partidelor. Viaţa a demonstrat şi la noi că partdidele de buzunar, apărute după 1989 precum: Partidul Ecolgist, Partidul Reconstrucţiei Naţionale, Partidul Umanist, Partidul Pensionarilor şi altele care şi-au abandonat doctrina şi ideologia au dispărut de pe scena politică. Altele care nu şi-au consolidat ideologia şi programe proprii au fuzionat precum: Partidele cu nuanţe liberale, cum a fost, Partidul Alianţa pentru România iar Partidul Naţional Ţărănesc Creştin Democratic, Partidul România Mare, Partidul Noua Generaţie, neîntrunind numărul minim de 5% dintre alegători nu au mai intrat în parlament, deoarece aveau la începutul anului 2010 o influenţă redusă asupra populaţiei. Mai devreme sau mai târziu aceste partide vor dispărea de pe eşichierul politic din ţară. Tot la fel vor dispărea şi politicienii, ce au emigrat de la un partid la altul, care şi-au pierdut integritatea, corectitudinea şi responsabilitatea. Astăzi pe lângă putere există o opoziţie, ce este destul de puternică, organizăm alegeri libere, o presă ce se bucură de autonomie ţi independenţă deplină fără niciun fel de cenzură sau constrângeri. În prezent sunt admise mietinguri şi demonstraţii de protest. Nimeni în cei 21 ani de democraţie nu a fost pedepsit pentru lozincile scandate împotriva guvernanţilor – deşi afirmă noi – că unii meritau pentru că adresau cuvinte jignitoare inadmise în limbajul oamenilor educaţi. În rândul celor care au depăşit limitele normalităţii se înscriu din nefericire şi parlamentari şi chiar lideri ai unor partide. În concluizie, din cele de mai sus rezultă clar că la noi din 1990, a fost instaurat un regim democratic care şi-a creat toate instituţiile necesare bunei funcţionări, iar la Cotroceni se află

preşedintele Traian Băsescu ales de popor pentru al 2-lea mandat, pe care avem datoria să-l respectăm cu toţii dedoarece este primul om din stat şi el ne reprezintă în faţa organismelor internaţionale.

7.5. Comparaţii privind protecţia mediului.

Făcând o privire retrospectivă privind protecţia mediului, se poate constata cu uşurinţă existenţa a numeroase contraste între preocupările de la toate nivelele, manifestate în prezent şi cele dinainte de 1989, pentru prevenirea şi eliminarea pericolelor ce le reprezintă poluarea mediului pentru sănătatea oamenilor.

Înainte de 1989 era organizată şi se desfăşura permanent activitatea de mobilizare a tuturor factorilor angrenaţi în procesul educaţional şi de gospodărire a comunităţilor, pentru evitarea poluării aerului, solului, apelor şi subsolului cu subsatanţe nocive dăunătoare plantelor şi vieţuitoarelor. Atunci plajele de pe litoral, aliniamentele căilor ferate, şoselelor, lacurilor de agrement şi parcurilor, erau curăţate de resturile de ambalaje şi vegetale. Azi situaţia este jalnică, nu numai în provincie, ci şi în capitală. (Cine doreşte să se convingă de cele relatate este invitat să viziteze oricare din lacurile existente în preajma capitalei). Azi, nici măcar la autostrăzi nu există pubele pentru gunoi. Pe unele porţiuni ale drumurilor bălăriile sunt atât de multe şi înalte încât obturează vizibilitatea semnelor de circulaţie şi pietrilor de kilometraj. În munţi, potecile şi drumurile de acces spre cabane erau curăţate periodic de tineri şi voluntari, în timp ce azi resturile de la ambalajele părăsite de turişti sunt prezente peste tot. Malurile apelor curgătoare erau inspectate şi curăţate permanent, neexistând pericolul de-a fi colmatate cu anvelope, rumeguş, resturi de ambalaje de la băuturile distribuite în PET-uri, cum se înregistrează în prezent, când ţara este plină de gunoaie.

În primii ani de tranziţie, unii factori de decizie de pe plan local, din dorinţa de-a se îmbogăţi fără eforturi, au acceptat cu deosebită indulgenţă, aducerea şi depozitarea în ţară a unor reziduuri de subsatanţe chimice deosebit de nocive şi periculoase, aşa cum a fost cazul la Sibiu.

Înainte de 1989 educaţia primită în şcoală şi familie, privind protecţia mediului, dragostea pentru natură, se vedea simţită într-o

măsură mai mare mare decât în prezent. Astăzi oricine poate observa în preajma multor şcoli există coşuri de gunoi distruse şi deosebit de multe resturi provenite din ambalajele produselor alimentare consumate de elevi (rezultate de la biscuiţi, bomboane, ciocolată, brânza acordată în cadrul programului cornul şi laptele etc).

Spaţiile verzi existente dintre blocuri la oraşe şi unele locuri de joacă pentru copii erau destul de bine îngrijite, cele mai multe fiind atribuite asociaţiilor de locatari sau unităţilor economice din preajma lor. Azi sunt gospodărite de primării, care din veşnica lipsă de bani, nu sunt capabile să menţină ordinea şi curăţenia minimă necesară vieţii civilizate. În imediata apropiere a locurilor de parcare, situate de-a lungul drumurilor europene, inclusiv la intrarea în marile oraşe cum sunt: Bacău, Brăila, Braşov, Cluj-Napoca, Constanţa, Craiova, Deva, Iaşi, Oradea, Piteşti, Ploieşti, Sibiu, Tg. Jiu, Rm. Vâlcea, există mizerie încât nici nu-ţi vine a crede că te afli în apropierea unor aşezări cu pretenţii de-a deveni reşedinţe ale unor arii metropolitane. Din nefericire şi în capitală există străzi şi microcartiere în care ordinea şi curăţenia lasă de dorit. Aici doar în campaniile electorale sunt afirmate promisiuni că se va face ordine şi curăţenie. Astăzi, cu toate că există reglementări legale care incriminează clastic puluarea mediului, din nefericiore nu se aplică. Organele abilitate să exercite controale sunt deosebit de tolerante cu agenţii economici, care în goana după profit le încalcă în mod flagrant. De cele mai multe ori controalele efectuate sunt urmate de monitorizărea parametrilor poluatori, aşa cum este cazul la Copşa Mică. Unde aerul, solul, apele sunt infestate cu metale grele, deosebit de nocive pentru oameni şi animale. (Celor din localitate şi din zonele învecinate le-au murit mieii, caii, fără să primească depăgubiri de la patronii greci, care au cumpărat combinatul chimico-metalurgic. Abia acum la finele trim. Îl din 2009, sub ameninţarea confruntării cu criza financiară, activitatea de producţie a fost sistată temporar şi odată cu aceasta oamenii din zonă au răsuflat uşuraţi, deşi unii dintre ei regretă că şi-au pierdut locurile de muncă).

Înainte de 1989, existau unele preocupări pentru evitarea poluării apelor. În acest context se înscrie realizarea în cadrul Institutului Central de Protecţia şi Gospodărirea Apelor din capitală a

unei staţii de control automat a apelor cu componente realizate integral în ţară. Cu ajutorul acesteia se puteau şi înregistra automat şapte parametri de calitate a apei: temperatura; gradul de aciditate sau alcalinitate; oxigenul dizolvat; conductivitatea; conţinutul de cianuri; conţinutul de sulfaţi şi nivelul apei. Prin legea nr. 9/1973 privind protecţia mediului înconjurător membrii societăţii erau chemaţi să apere împotriva poluării aerul, apa, solul, şi subsolul, pădurile, fauna terestră, rezervaţiile şi monumentele naturii, aşezările omeneşti precum şi pe toţi factorii angrenaţi în activităţile umane. Cu toate acestea întreprinderile industriale şi în mod dedosebit cele chimice constituiau sursele cele mai puternice ale poluării., fiind vestite oraşele Baia Mare, Copşa Mică, Slatna, dar şi în alte oraşe precum Ploieşti, Piteşti, Săvineşti, Rm. Vicea, Craiova, Călăraşi, Hunedoara, Suceava, Arad, Turnu Măgurele, Tg. Mureş, Dej şi altele, unde poluarea de dtiferite tipuri constituia preţul dezvoltării economice a localităţilor. O astfel de lege a fost adoptată şi după 1990. Făcând o comparaţie între modul de aplicare a celor două legi, se poate desprinde concluzia că nici înainte şi nici acum nu au fost respectate în totalitate. Se pare că în prezent datorită libertinismului instaurat în societate, indulgenţei de care dau dovadă factorii responsabili cu controlul respectării legii, începând cu membrii Gărzii de Mediu, gardienii publici, inspeteorii financiari, cadrele didactice şi terminând cu părinţii, care nu îşi fac datoria, legea este încălcată în mod frecvent. Nici înainte şi nici acum, nu sunt cuprinse în bugetele de venituri şi cheltuieli ale agenţilor economici şi instituţiilor fonduri necesare pentru protecţia mediului. Chiar şi la cele prevăzute, se înregistrează la unii economii, lucru cu totul inadmis.

Înainte, dar şi acum s-a făcut simţită lipsa aparaturii necesare şi a cadrelor de specialitate capabile să monitorizeze gradul de poluare şi să vină cu propuneri concrete pentru evitare în viitor.

Preocupări sporadice pentru protecţia naturii au existat încă din anii ’80, aşa cum a fost cazul cu cele două programe pentru prevenirea poluării mediului adaptate prin lege de către Marea Adunare Naţională, la începutul anului 1976, ce se refereau la următoarele:

a) Conservarea şi dezvoltarea fondului forestier în perioada

1976 – 2010, care prevedea menţinerea fondului forestier la cel existent la acea dată, respectiv la nivelul de cca. 25% din teritoriul ţării. Programul nu a fost îndeplinit şi nici continuat, deşi era de interes naţional. Prin restituirea pădurilor – acţiune ce a avut loc în perioada de tranziţie – şi defişarea unor mari suprafeţe, concomitent cu tăierile masive şi nealocarea de fonduri pentru replantări şi refaceri ale fondului forestier, s-a ajuns azi ca aurul verde să fie pus în mare pericol. Efectele negative ale exploatării neraţioanle ale pădurilor se reflectă în torenţii de ape, ce pun în pericol aşezările umane situate în aval pe cursul râurilor de munte. Opinia specialiştilor, publicată în presa centrală[252] exprimă îngrijorarea că în România va fi tot mai cald, va ploua mai puţin şi se vor intensifica fenomenele meteorologice extreme. Încălzirea mai pronunţată se constată în zonele din sudul şi sud-estul ţării, unde a ajuns până la 0,8 grade. În timp ce în nordul ţării, temperatura medie anuală este de 8 grade, în sud este cu peste 3 grade mai ridicată. Se aşteaptă o încălzire medie anuală cuprinsă între 0, 5 şi 1, 5 grade, până în 2030. Şi în privinţa precipitaţiilor, se confirmă tendinţa generală de scădere a cantităţilor de apă, ceea ce a dus la accentuarea deficitului de precipitaţii, mai ales în sudul ţării. Ca urmare a lipsei apei din sol continuă fenomenul de deşertificare a zonelor din Bărăgan, sudul Moldovei, Olteniei, unde vor avea secete pronunţate în timpul verii. Creşterea bruscă a temperaturilor, alternanţele dintre perioadele foarte călduroase şi cele friguroase, schimbările bruşte de temperatură vor avea consecinţe de ordin social şi economic. În acest context Ministerul Mediului, a editat încă în 2008, un ghid privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice, în care preciza că biodiversitatea, agricultura, resursele de apă, silvicultura, infrastructura, energia, turismul şi sănătatea vor fi afectate în primul rând de schimbările meteo-climaterice. Iată de ce, apreciază specialiştii, este strict necesar să fie aplicate măsuri pentru atenuarea şi prevenirea efectelor negative ale fenomenelor de genul celor prezentate. Între acestea sunt extinderea suprafeţelor împădurite, inclusiv pe terenurile proprietate privată. Această iniţiativă este

---

[252] Ziarul Adevărul din 27 octombrie 2008 p. 36 ;

reflectată printr-o lege, care însă nu se aplică. Înainte de 1989, deşi, nu exista o astfel de lege, împădurirea terenurilor improprii pentru agricultura luase o amploare mare, fapt ce se poate constata astăzi prin pădurile ajunse la maturitate, din care unele au fost defişate de către noii proprietari. În 30 septembrie 2010 exista pe masa parlamentului un proiect de lege prin care se urmărea modificarea Codului Silvic. Scopul iniţierii acestei legi era trecerea pădurilor din proprietatea unităţilor administrativ teritoriale, la Regia Naţională a Pădurilor ROMSILVA. Iniţiatorii legii au motivat necesitatea acestei transferări pentru a stopa distrugerea pădurilor, care a continuat într-un ritm rapid, activităţile de tăieri ilicite luând proporţii dramatice în unele zone ale ţării. Dar împotriva acestei legi s-au pronunţat membri Asociaţiei Oraşelor din România, care au arătat că în perioada 1990 – 2000, când pădurile proprietatea unităţilor administrative-teritoriale au fost administrate de ocoalele silvice de stat au fost decimate fără niciun program al AOR. Alţi membri ai AOR au afirmat că prin obligarea gestionării pădurilor de către Romsilva, se încalcă autonomia locală acordată prin legea 215/2001 şi legea administraţiei patrimoniului public al unităţilor asministrativ-teritoriale, şi Programul naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice, ce prevedea amenajarea complexă a apelor ţării în următorii 30 ani. Nici acesta nu a fost îndeplinit şi nici continuat la nivelul propus. Dovada o constituie abandonarea lucrărilor la Canalul Bucureşti-Dunăre, înregistrarea unor mari înrârzieri în alimentarea cu apă a localităţilor urbane şi mai ales rurale – unde nici măcar şcolile nu dispun de apă curentă – în modernizarea reţelelor de canalizare, a staţiilor de tratare a apelor uzate şi amenajarea gropilor de gunoi ecologice. Toate aceste întârzieri sunt puse pe seama lipsei fondurilor, dar şi pe seama neacordării priorităţilor în alocarea resurselor existente, care sunt modeste din cauza gradului redus de ocupare a forţei de muncă. După opinia mea şi a altor factori responsabili de viitorul ţării ar fi necesar ca de pe acum să se iniţieze un program de amenajare a bazinelor hidrografice. Scopul urmărit este să fie aplicat deoarece în prezent peste 40% din suprafaţa ţării este în pericol de a fi afectată de fenomenele grave de eroziune şi meteorologice. Pentru

realizarea acestuia, ar fi necesară alocarea resurselor financiare din bugetul de stat şi repartizarea autorităţilor teritoriale (judeţene), care să fie responsabile de justificarea sumelor aferente sectoarelor din raza lor de activitate. Apreciem că în cadrul autonomiei locale, este necesară antrenarea factorilor din unităţile administrativ teritoriale pentru realizarea obiectiveloer amintite, ce trebuie apreciate ca fiind de interes naţional deoarece au un impact deosebit asupra dezvoltării saocio-economice ale zonelor. Odată cu punerea în practică a programului, ce poate fi eşalonat pe cca. 20 – 30 ani, se pot asigura pe lângă identificarea zonelor vulnerabile, elaborarea proiecteloer şi realizarea propriu-zisă vizând prevenirea inundaţiilor, utilizarea terenurilor aflate în prezent în zonele inundabile, amenajarea de orezării, lacuri pentru piscicultrură şi chiar pentru culturi agricole. Personal apreciez că ar fi necesar ca autorităţile locale să sprijine extinderea plataţiilor de nuci pe terenurile improprii altor culturi. Propunerea este justificată de eficienţa economică a acestor pomi, ce vor da roade peste 10 ani.

Înainte de 1989, omenirea nu era ameninţată de efectele încălzirii globate, care a devenit în zilele noastre un pericol devastator datorită gazelor de seră. Potrivit opiniilor oamenilor de ştiinţă, salvarea planetei depinde de fiecare dintre noi. Cu cât vom fi mai cumpătaţi în utilizarea energicei electrice, gazelor naturale, apei, cărbunilor şi carburanţilor, cu atât vom contribui la îmbunătăţirea calităţii vieţii. La aceasta ne putem aduce aportul prin:

— Reducerea, refolosirea şi reciclarea produselor ambalate, acţiuni ce pot duce la evitarea risipei de hârtie, sticlă, materiale plastice, metale;

— Izolarea pereţilor exteriori, uşilor, ferestrelor (nu neapărat prin montarea geamurilor termopan), se pot realiza economii ocazionate de încălzire, reducând în acelaşi timp cantitatea de energie necesară pentru încălzirea locuinţei;

— Înlocuirea becurilor obişnuite cu cele fluorescente tip compact, se consumă cu 2/3 mai puţină energie electrică, au o durată de funcţionare de cca. 10 ori mai mare şi eliberează cu 70% mai puţină căldură;

— Deplasarea cu autoturismele personale bine reglate, dotate cu anvelope corespunzătoare şi numai în locurile strict necesare, pe lângă faptul că se realizează economii de benzină sau motorină, se contribuie la evitarea poluării mediului înconjurător deoarece la fiecare 4 litri de benzină consumaţi în plus înseamnă cca. 9 kg. de dioxid de carbon emanat în atmosferă.

— Stingerea luminilor la ieşirea dintr-o încăpere, înseamnă un consum redus de de energie, care în final se va resimţi în bugetul familiei.

În perioada de tranziţie populaţia, se confruntă cu o poluare chimico-fonică incomparabil mai mare decât înainte de 1989. Cea mai mare sursă de poluare fonică o constituie mijloacele de transport auto, care traversează centrul localităţilor rurale şi urbane. Lipsa centurilor ocolitoare este principala cauză a poluării chimice şi fonice. La nivelul anului 2007, erau prevăzute a se construi, şosele deentură în 12 localităţi urbane, dar din lipsa de fonduri, au fost construite doar patru, din care cea de la Piteşti în variantă de autostradă. Menţinerea unui trafic deosebit de aglomerat, creează un disconfort continuu atât iarna, cât şi vara, când nivelul de zgomot este depăşit cu până la 84% faţă de cel admis, fiind provocat de camioanele grele. Dar localităţile urbane din ţara noastră se confruntă şi cu micşorarea continuă a spaţiilor verzi, fie prin lărgirea arterelor de circulaţie, fie prin amplasarea de construcţii pe zonele verzi (campioni în asemenea fapte sunt edilii din capitală). Nici celelalte municipii nu stau strălucit, dacă se compară cu nivelul oraşelor din statele membre ale Uniunea Europeană, ce dispun de câte cca. 30 m. p, de spaţii verzi pe cap de locuitor. Presa centrală a relatat în mod detaliat că edilii capitalei, sub masca evitării poluării mediului, unele întreprinderi vor fi relocate în afara perimetrului construibil[253]. Dar adevărul este că pe terenurile, ce vor deveni disponibile, urmează să se construiască fie supermarketuri, fie ansambluri de locuinţe.

În prezent, se acţionează timid şi cu eficienţă redusă pentru respectarea celor şapte drepturi fundamentale ale cetăţenilor:

---

[253] Ziarul Cotidianul din 18 18 iulie 2007 p.06;

a) Dreptul la protecţia vieţii sănătăţii şi securităţii;
b) Dreptul la protecţia intereselor economice;
c) Dreptul la informarea reală;
d) Dreptul la educare;
e) Dreptul de acces neîngrădit la pieţele de produse şi servicii;
f) Dreptul la despăgubiri;
g) Dreptul la reprezentare. Afirmaţia este bazată pe faptul că în şcoală se dobândesc cunoştinţe puţine, atât cu privire la protecţia consumatorului – care deşi intră în cele amintite, totuşi este recunoscut ca un drept fundamental – cât mai ales cel de-a trăi într-un mediu sănătos. În acest context specialiştii apreciază că s-a acţionat foarte puţin asupra necesităţii colectării şi selectării deşeurilor încă din familie. Comunităţile locale, mass-media, jandarmeria, poliţia comunitară, au desfăşurat puţine acţiuni pentru a-i determina pe cetăţeni să respecte legislaţia în vigoare cu privire la mediu. Cele câteva aspecte prezentate, demonstrează ineficienţa neaplicării prevederilor legale, deşi trebuie să subliniem faptul că s-a început în multe localităţi colectarea selectivă a deşeurilor, amenajarea gropilor ecologice şi colectarea deşeurilor şi în loclităţile rurale.

7.6 Comparaţii în domeniul sănătăţii şi protecţiei sociale.

Există deosebit de multe diferenţe între modul cum a fost asigurată asistenţa şi protecţia socială înainte de 1989 şi cea din perioada de tranziţie.

În perioada comunistă, consultaţiile medicale, tratamentele efetuate în unităţile sanitare şi medicamentele erau gratuite. Astăzi, datorită crizei financiare prin care trece ţara, sistemul sanitar trece printr-o penurie de resurse încât tot mai puţine servicii medicale sunt asigurate gratuit. Între acestea ponderea cea mai mare o au consultaţiile medicale şi tratamentele efectuate de către medicii de familie, cât şi cele din spitale, sanatorii, case de copii, aşezăminte pentru persoane cu dizabilităţi.

În socialism, doar o perioadă foarte scurtă au existat servicii medicale cu plată, ce erau organizate în aşa numitele Policlinici cu plată, care au fost desfiinţate de teama ca nu cumva medicii să se îmbgăţească. Încă din 1990 au fost înfiinţate cabinete medicale cu

plată, care s-au extins sub forma de policlinici şi spitale, iar cabinetele medicale stomatologice au fost privatizate în totalitate. Gama medicamentelor gratuite a fost restânsă, însă s-a introdus sistemul prin care se acordă unele medicamente compensate. Plafornul valoric al acestora este limitat, astfel că bolnavii, care nu reuşesc să beneficieze lunar, sunt nevoiţi să le plătească integral.

Înainte de 1989, pacienţii ofereau drept recunoştinţă medicilor şi personalului sanitar: un săpun, un pachet de cafea, o rudă de salam de Sibiu sau o canistră de benzină. Astăzi a apărut un aspect degradant manifestat prin practicarea pe scară largă a MITEI LA TOATE NIVELURILE. În pofida numeroaselor cazuri dezvăluite de presă şi reclamate de cetăţeni, cele mai frecvente, sunt întâlnite la medicii chirurgi, şi internişti.

Potrivit studiului efectuat de Legicon Consulting Services, pentru ambasada Marii Britanii, prezentat de presa centrală[254], rezultă că românii vor să dea bani oficial medicilor. Astfel 34% din ei ar plăti servicii medicale în vloare de 20 RON, facturate lunar numai să nu mai dea şpagă. Alţii 46% au declarat că sunt de acord să plătească direct unele servicii medicale primite pe loc, ce nu sunt acoperite de asigurările sociale de stat. În cadrul legilor, ce privesc reforma în sistemul sanitar, iniţiate şi aplicate începând din 2006, Ministerul Sănătăţii, a menţionat că se conturează două căi pentru ameliorarea situaţiei din spitale, concretizate în introducerea asigurărilor de sănătate private şi înfiinţarea de secţii private în spitalele publice de stat.

O scurtă prezentare a câtorva informaţii din domeniul sănătăţii, ilustrează, evoluţia în acest domeniu din perioada 1938 – 2004[255]

nr. crt Explicaţii 1938 1968 1973 1979 1999 2004

1. Număr de paturi în spitale 30812 130.000 186219 205375

---

[254] Ziarul Cotidianul din 16 iulie 2007 p.06;

[255] STATELE LUMII. Sub coordonarea lui Mircea Nakiţa. Ed, Ştiinţifică şi Enciclopedică 1975., 1982 şi 1985 şi Anuarul Statiostic al României pe 2005 . 274;

164215 142275

2. Medici x 27900 32809 38100 46238 48150

3. Număr de locuitori ce revin la un medic x x 640 579 478 465

Din sursele oficiale rezultă că la data de 31 12.1999 existu în ţară 7708 medici stomatologi, 6610 farmacişti, 118875 personal sanitar cu studii medii. 3753 autovehicule pentru ambulanţă. Iar la 31.12.2004 erau 9907 stomatologi, 8763 farmacişti şi 121683 şi personal sanitar cu studii medii şi postliceale şi 3303 autosalvări, din care peste 80% aveau termenele de utilizare depăşite. Potrivit informaţiilor oficiale,**256** la sfârşitul anului 2005, existau 47388 medici, 10249 stomatologi, 9283 farmacişti şi 123455 personal sanitar cu studii medii. La ceiaşi dată reveneau 170 persoane la un asistent sanitar şi 456 la un medic.

În perioada 1960 – 1985 au fost date în folosinţă spitale noi în localităţile (în paranteză sunt trecute numărul de paturi): Constanţa (900), Cluj-Naopca (spitalul de oncologie 400 paturi), Hunedoara (700), Oneşti (450), Slobozia (420) şi Suceava (600). În anii următori au fost construite spitale noi în toate oraşele reşedinţă ale judeţelor precum Alba Iulia, Alexandria, Arad, Baia Mare, Bistriţa, Botoşani, Buzău, Brăila, Călăraşi, Cluj-Napoca (spital de recuperare, de medicina muncii, boli pulmonare, institutul inimii), Craiova, Focşani, Giurgiu, Iaşi, Miercurea Ciuc, Oradea (spital de copii), Piatra Neamţ, Ploieşti, Rm. Vâlcea, Reşiţa, Slatina, Sfântu Gheorghe, Sibiu, Târgovişte, Tg. Mureş (spital universitar cu 900 paturi), Tulcea, Vaslui, Zalău, precum şi în oraşe ca Mediaş, Ocna Mureş, Haţeg, Petroşani, Băile felix (spital de recuperare) şi altele. După 1989, din lipsa resurselor financiare nu au fost construite decât 4 spitale finanţate de stat. Însă, aşa cum rezultă din informaţiile oficiale**257**, în 2006 s-a dat în folosinţă în capitală Memorial Hospital, primul spital privat din ţară cu 223 paturi, iar prin altă pulicaţie a fost informată opinia publică**258** că începând

---

256 Ziarul Adevărul din 1 martie 2007 p.6;

257 Revista capital nr.12 din 23 martie 2006 p. 2

258 Ziarul Cotidianul din 24 ianuarie 2007 p.10;

din 15 martie 2007 va intra în funcţiune cel mai mare spital de lux privat din România, cu 100 paturi, unde o zi de internare va costa între 50 – 100 €. Acesta a fost dat efectiv în funcţiune, de societatea MEDLIFE, care intenţionează să mai construiască până în 2008 încă 5 asemenea spitale în oraşele: Braşov, Cluj-Napoca, Constanţa, Iaşi, Timişoara. Iar furnizorul de servicii medicale suedez MEDICOVER, va investi cca. 15 milioane e într-un spital privat cu o capacitate de 50 – 80 paturi, ce va fi construit în capitală, fiind al 3-lea de acest gen după EUROCLINIC şi MEDLIFE. De altfel compania MEDICOVER – ce este una dintre companiile care acţionează pe piaţa medicală din ţara noastrră – potrivit informaţiilor oficiale va construi în zona de nord a capitalei primul spital de chirurgie. Acesta va avea 50 – 60 de paturi şi va intra în funcţiune în 2011. Cel de al 2-lea spital construit de aceiaşi companie va avea capacitatea de 150 paturi şi va fi amplasat în zona Pipeara. În luna februarie 2010 a fost inaugurat la Arad spitalul privat GENESYS ce dispune de 45 paturi şi oferă consultaţii pentru 20 socialităţi, inclusiv servicii medicale ambulatorii, în policlinică. Unitatea dispune de trei săli de operaţie, o sală de naşteri, secţie de terapie tensivă, laboratoare de analize şi imaginistică.

Potrivit altor informaţii[259] urmează să fie construit în Bistriţa din fonduri europene un spital de urgenţă cu 450 paturi, acesta fiind primul din cele 20 asemenea spitale, ce urmează a fi construite în următorii ani (fără să se fi precizat termenul limită). Un asemenea spital urma a fi construit şi la Sibiu, unde demararea construcţiei trebuia să aibă loc în trim. IV 2009, însă evenimentul nu a avut loc, din cauză că autorităţile locale nu s-au înţeles cu reprezentanţii Ministerului Sănătăţii cu privire la ampisament (După opinia mea adevăratul motiv al amânării este lipsa resurselor financiare, care sunt simţite în toate domeniile din cauza crizei şi mai cu seamă în domeniul sanitar, unde din trim. IV 210100 a fost decinşată acţiunea de transformarea a 67 spitale în azile de bătrâni).

Înainte de 1989, protecţia socială era asigurată prin locuri de muncă, venituri constante, preţuri stabile şi accesibile la gaze, energie,

---

[259] Ziarul Cotidianul din 19 februarie 2007 p.10;

chirii, transportul în comun şi alte servicii, în timp ce în perioada de tranziţie, ca urmare a diferenţierii veniturilor populaţiei, numai de ajutoare pentru încălzire au beneficiat în 2006, 57% reprezentând 12, 5 milioane de persoane. Numărul acestora s-a menţinut şi în anii următori, inclusiv în 2010 când în trim. IV se înregistrau peste 13 mil. de persoane ce beneficau de ajutoare sociale, destinate acoperirii parţiale a costurilor pentru energia termică, gaze naturale, lemne, cărbuni, produse petroliere şi pentru sprijinirea familiilor. Începând cu 1 iulie 2010, din cauza cnezei, guvernul condus de Emil Boc, a mărit plafoanele în limita cărora se acordă aceste ajutoare, şi a stabilit că începând cu anul 2011 – ca urmare a condiţiilor impuse de FMI – nu se vor mai acorda de loc. Dacă înainte de 1989, românii cheltuiau pentru hrană cca. 10% din venituri, la începutul trimestrului IV din 2007 – înaintea unui nou val de scumpiri, cu până la 50%, aşa cum relata presa[260] – ponderea produselor alimentare din coşul zilnic era de 39%, reprezentând un nivel de trei ori mai mare decât în oricare altă ţară din U.E. De altfel la jumătatea anului 2007 în România, din informaţiile oficiale[261] – contrar celor declarate de politicieni privind creşterea economică şi a nivelului de trai – puterea de cumpărare determinată de Institutul de Statistică European EUROSTAT era de 40% din media existentă în U.E. Aceste câteva constatări demonstrează că au fost aplicate prea puţine, din prevederile Acordului Social – publicat în presa de specialitate[262] – semnat de premierul Adrian Năstase în 6 martie 2002, ce cuprindea numeroase promisiuni privind politicile salariale, ocuparea forţei de muncă, politici de acompaniament social, economic fiscal-bugetare de restructurare, privatizare şi de îmbunătăţirea mediului de afaceri. De altfel, potrivit unui comunicat al Institutului Naţional de Statistică, în trim. Îl din 2008 cheltuielile de consum al unei familii reprezentau 71, 1% din veniturile lunare, în care intrau produsele şi serviciile cumpărate. Înainte de 1989, regimul comunist, se lăuda cu construirea

---

[260] Ziarul Adevărul din 25 0ctombrie 2007 p.27;
[261] Ziarul Curentul din 16 august 2007 p.7;
[262] Ziarul ADEVĂRUL economic nr. 10 din 13-18 martie 2002 p.20;

a cca. 160 mii apartamente/an şi a numeroase case individuale în mediul rural iar guvernele din perioada de tranizite, se laudă cu numărul de vile şi case de vacanţă, deoarece apartamentele construite de Agenţia Naţională de Locuinţe (ANL) sunt de ordinul câtorva mii/an. Contrar prevederilor legale, ce stipulau că acestea vor fi acordate cu chirie, celor nevoiaşi, începând din anul 2010 au fost puse în vânzare, pentru a diminua efortul financiar al statului. Tot din informaţiile INS reiese că la începutul anului 2007, peste 22% dintre români deţineau locuinţe din chirpici, paianta sau lemn, iar după 1989 au fost construite doar 7% din totalul spaţiilor de locuit. Potrivit altor informaţii[263] rezultă că între 1999 – 2005 au fost construite peste 200 mii locuinţe, perioadă în care suprafaţa medie a unei case a crescut de la 90 m. p. la 110 m.p. În acelaşi interval a crescut şi gradul de confort. Dacă în 2001 doar 47% dintre locuinţe dispuneau de instalaţii de apă şi numai 37% aveau canalizare, în 2004 procentul celor dotate cu instalaţii de apă a crescut la 65%, iar a celor cu canalizare la 54%. Cu toate acestea în anul 2009, conform datelor comunicate oficial de INS[264], numai 13% din locuinţele de la ţară erau racordate la reţeaua de canalizare. În acelaşi an existau în România 7, 4 milioane de gospodării, din care 44% erau situate în mediul rural. Tot în acelaşi an 97% dintre români erau proprietarii locuinţelor şi doar 36% dintre ei dispuneau de un computer, iar 29% aveau câte un autoturism, pentru cumpărarea căruia cea.60% apelau la credite. Locuitorii din mediul urban în procent de 27% erau nemulţumiţi că locuinţele lor erau amplasate în zone foarte zgomotoase, provocate de traficul rutier, feroviar sau aerian şi 25% din cauaza poluării, zgomotului produs de vecini şi 17% din cauza a riscului accidentelor de circulaţie, furturilor şi agresiunilor. Între anii 2000 – 2009, potrivit datelor oficiale[265] lungimea reţelelelor de apă a crescut de la 38200 km. la 56809, 2. km. În 2008 şi la 60456, 4 km. În 2009, a celor de canalizare de la 16350 km. la 20364, 4 km. În 2008 şi

---

263 Revista Capital nr. 32 din 10 august 2007 p.5;
264 Ziarl Adevărul din 19 noiembrie 2010 p.343
265 Evenimentul Zilei din 10 august 2010 p. 4;

respectiv 20953, 3 lui. În 2009, a reţelelor de distribuţie a gazelor naturale de la 20300 km., la 25900 km. În acelaşi an numai o cincime din numărul localităţilor erau racordate la gaze, respectiv canalizare şi abia 60% la reţelele dac apă. Cu toate acestea consumul de apă a scăzut în acel interval de la 1208 la 707 milioane m.c. Şi la gaze distribuite populaţiei de la 3921 la 2745 milioane m.c. Deşi în majoritatea localităţilor urbane au fost extinse, perimetrele construite, a scăzut numărul celor deservite de mijloace pentru transportul în comun de la 138 localităţi la 104. În acelaşi timp a fost redusă şi lungimea reţelelor de tramvaie şi troleibuze de la 1960 km. La 1930 km. (unul din marile oraşe în care s-a renunţat la transportul cu tramvaiul este Braşovul). Şi suprafaţa spaţiilor verzi a fost diminuată, prin micşorarea de la 20551 ha. existente în 1999, la 20122 ha. În 2004. Locul fruntaş în ceea ce priveşte reducerea spaţiilor verzi îl ocupă capitala, unde în mod abuziv au fost eliberate autorizaţii de construcţii pe spaţiile verzi şi au fost retrocedate segmente importante din parcuri.

În trim. I 2000 a fost aprobată legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, ce se aplică de la 1 aprilie 2001. Elaborarea acestei legi a fost justificată de următoarele motivaţii temeinice. Reformarea completă a întregului sistem dse pensii din ţară, care a devenit necesară din nevoia punerii acestuia pe baze echitabile, deoarece vechea lege nu reuşea să rezolve eficient problemele cu care se confruntau pensionarii din România, iar măsurile[266] de cârpire a acestora, care au caracterizat politicile de protecţie socială de după 1990, nu au făcut decât să creeze noi şi grave probleme. Sistemul de pensii existent în vigoare până la 1 aprilie 2001 era din ce în ce mai dificil de susţinut deoarece se confrunta cu probleme majore, atât de natură tehnică, cât şi organizatorică. Din punct de vedere tehnic bazat pe redistribuire folosea contribuţii din ce în ce mai mari, pentru realizarea unui echilibru financiar instabil, chiar şi pe termene scurte. În urma gestionării submediocre a economiei,

---

[266] Fragment din răspunsul dat de preşedintele ţării aflat în funcţie în perioada 1996-2000, la inerviul publicat în ziarul Adevărul din 20 martie 2000 p.4;

numărul contribuabililor a scăzut de la cca. 8, 3 milioane existenţi în 1990 – care susţineau cca. 2, 5 milioane pensionari, la cca. 4, 7 milioane existenţi la jumătatea anului 2007 şi la cca. 4, 3 la sfârşitul trim. III din 2010. Creşterea exagerată a numărului de pensionari, este pusă pe seama reducerii vârstei de pensionare şi a stimulării întării în pensie anticipată. Prin faimosul Decret-Lege 60 din 1990, potrivit căruia un număr de 1750 mii persoane au fost trecute în grupele de muncă I şi II de muncă – care evident au intrat în pensie – în timp ce înainte de apariţia acestuia, erau nevoiţi să muncească. Datorită sistemului de fundamentare a bazei de calcul a pensiei s-au creat distorsiuni între nivelurile pensiilor acordate aceloraşi categorii de persoane, prin dezavantajarea celor ce au intrat în pensie înainte de 1990. Inflaţia galopantă existentă în cei 10 ani scurşi din 1990, marea instabilitate macroeconomică, indisciplina financiară manifestată în mod deosebit de agenţii economici cu capital de stat, au contribuit direct la imposibilitatea asigurării resurselor financiare, necesare, erodând astfel nivelul real al pensiilor. Aplicarea majorărilor, compensărilor şi indexărilor diferenţiate, ale pensiilor şi în mod deosebit majora exagerată a unor categorii de pensii ca ex. a parlamentărilor, magistraţilor, diplomaţilor, avitorilor, militarilor şi poliţiştilor, a condus la apariţia unor decalaje foarte mari între pensii, nefiind respectată relaţia dintre mărimea contribuţiilor plătite şi nivelul pensiilor acordate. Lipsa unei strategii a guvernelor aflate la putere după 1990 privind sistemul de pensii, cât şi influenţa factorilor amintiţi, a determinat cuprinderea fondului de pensii în bugetul de stat. Ori aceasta având extrem de multe priorităţi, nu a făcut posibil menţinerea echilibrului între fonudurile colectate şi cele necesare. Prin stimularea pensionării anticipate, trecerea în grupele 1 şi 2 de muncă a unui număr impresionant de mare de salariaţi, s-a ajuns ca la începutul anului 2005 să existe cca. 6280 mii periscopnari, iar în trim. IV.2009, potrivit datelor oficiale[267] existau 5525307 pensionari, din care 924877 erau pensionari de boală. Din aceştia: 44212 erau pensionari pe gradul I de invaliditate, 553113 pe gradul II, iar 327552 de gradul

[267] Ziarul Bursa nr.245/16.12.2009 p.3;

III de invaliditate. Informaţiile oficiale indicau că din cei 5829 mii pensionari existenţi la 31 decembrie 1999 şi 6205 mii existenţi la începutul anului 2005, un număr de 3975 mii proveneau din industrie şi alte sectoare. La aceiaşi dată 925 mii erau pensionari de boală, comparativ cu 208 mii existenţi în 1990 ceea ce reprezenta 14, 58% din total: din aceştia – după opinia specialiştilor – bolnavi adevăraţi erau 395 mii. Restul au intrat în penisie de boală cu ajutorul medicilor din comisiile judeţene de evaluate a capacităţii de muncă, fiind determinaţi şi de pierderea locurilor de muncă. După cum se relata în presă[268] aceşti pensionari falşi – ce s-au folosit de boli închipuite, accidente nexistente şi de alte artificii – afecteau bugetul asigurărilor sociale cu peste un milion de RON/an. Situaţia privind fenomenul deosebit de grav, a fost confirmată de către Institutul Naţional de Expertiză Medicală şi Recuperarea Capacităţii de Muncă, aflat în subordinea Casei Naţionale de Pensii şi Alte Asigurări Sociale. Aceasta în 2006 a identificat abia 2000 pensionari de boală falşi, care îşi rotunjeau veniturile muncind la negru. Tot în acelaşi an, din cele 2849 de cazuri de propuneri pentru pensionare de invaliditate evaluate la solicitarea medicilor experţi din teritoriu, 58% nu prezentau afecţiuni invalidante, fiind respinşi la încadrarea în gradul de invaliditate propus, iar din cei 6137 pensionari de invaliditate verificaţi de institut, la 32% s-a constatat redobândirea capacităţii de muncă, (Numărul foarte redus de cazuri reevaluate şi descoperite, demonstrează interesul foarte redus din partea membrilor Comisiei Centrale, pentru a nu compromite pe colegii lor din teritoriu, care – de foarte multe ori. – pentru ca să-şi justifice activitatea stabileau pensii de invaliditate revizuibile în fiecare an şi în multe cazuri când afecţiuile de care sufereau pacienţii erau ireversibile). Tot ca urmare a gravelor anomalii existente în sistemul de asigurări sociale, s-a ajuns ca la începutul trim. III 2010 să existe aproape 660 mii persoane cu handicap, comparativ cu 80 mii câte erau înregistrate în 1992. Numai în anii ’2006 – 2008 numărul persoanelor cu dizabilităţi a crescut cu 200 mii. Pentru fiecare persoană cu handicap angajaţii plăteau în 2010 cca. 8, 39 €. În

---

[268] Ziarul Adevărul din 19 martie 2007 p.6;

urma proceselor de recalculare, evaluare şi majorare cu 16, 8% a pensiilor din sistemul public de asigurări sociale, la data de 1.12.2006, situaţia celor 5609302 pensionari, existenţi în viaţă se prezenta astfel:

— Pensionari de stat…3561116, ce beneficiau de o pensie medie de 332 RON:

— Pensionari proveniţi din gricultură…980114, ce beneficiau de o pensie medie de 120 RON.

Numărul pensionarilor, după provenienţă la sfârşitul anului 2004 se prezenta astfel:

— Pensionari total din care: …6205 mii, (100%);

— Beneficiau de pensii de stat…4597 mii, (74, 08%);

— Beneficiau de pensii din agricultură…818 mii, (13, 19%);

— Beneficiau de pensii de invaliditate (boală) … 790 mii, (12, 73%);

După cum afirma un paralamentar, a cărui opinii despre pensionari au fost date publicităţii[269], ceea ce are loc azi cu pensionarii, este că ei sunt supuşi unui adevărat genocid numai, inşii activ mai contează deoarece ei aduc profit, de ceilalţi nimănui nu-i pasă. Opinia acestuia este cât se poate de greşită deoarece cei mai mulţi dintre pensionarii de azi au muncit şi câte 3 duminici pe lună pentru realizarea sarcinilor măreţe de plan, ce reveneu întreprinderilor în economia centralizată.

Uriaşele anomalii existente în sistemul public de pensii, au fost remediate începând cu luna mai 2010 de către guvernul condus de Emil Boc, care în 15 septembrie a participat la dezbaterile ce au avut loc pe noua lege a pensiilor, aprobată de senat în luna mai 2010. Cu acest prilej premierul a informat parlamentarii, că în cazul în care nu va fi adoptată legea, în 2012, vor fi necesari 6 miliarde € subvenţii pentru pensii de la bugetul de stat. El a arătat că în 2010 vârsta reală de pensionare la bărbaţi era de 56 ani şi 6 luni, în timp ce vârsta standard era de 63 ani şi 7 luni şi 55 ani şi 7 luni la femei, comparativ cu cea standard, care era de 58 ani şi 7 luni. În acelaşi timp premierul a arătat că noile modificări aduse legii pensiilor au avut drept scop

---

[269] Ziarul Curentul din 21 iunie 2007 p.5;

eliminarea abuzurilor săvârşite de guvernele anterioare, care au acordat pensii „de lux" fără să fie bazate pe principiul contributivităţii. Noua lege prevedea ca vârsta de pensionare să fie de 65 ani atât la bărbaţi, cât şi la femei, începând cu anul 2030, dar înainte de a fi supusă dezbaterii în camera deputaţilor, legea a suferit modificările ca vârsta de pensionare a bărbaţilor să fie 65 ani, iar a femeilor 63 ani. (Menţionăm că de aprobarea legii pensiilor era condiţionată acordarea celei de a 3-a tranşă din împrumutul de 19, 6 miliarde e angajat de la FMI.

Cu toate strădaniile şi intenţiile parlamentărilor de-a conduce şi gospodări ţara, s-a constatat că abia în luna decembrie 2006, populaţia a ajuns să trăiască la nivelul lunii octombrie 1990. Această concluzie se bazează pe calcule reale, confirmate în dezbaterea televizată la postul de televiziune REALITATEA, din seara zilei de 12 februarie 2007, în prezenţa unor factori importanţi ai presei scrise şi ai Institutului Naţional de Statistică. Concluzia era clară, că în cei 16 ani de „Democraţie", nu s-a făcut niciun progres în ridicarea standardului de viaţă a populaţiei. Acesta este purul adevăr, ce trebuie consemnat în istoria ţării din perioada de tranziţie.

În anul 2010 criza financiară şi neîncrederea în clasa politică i-a adus pe români la starea de a regreta vechiul regim comunist. Astfel în urma sondajului efectuat de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului şi Memoria Exilului Românesc[270] dat publicităţii în 23 septembrie 2010, rezulta că raportarea românilor la perioada omunistă era una pozitivă, fapt concretizat prin aceea că 49% din cei chestionaţi credeau că înainte de 1989 trăiau mai bine, doar 23% au afirmat că trăiau mai rău şi 14% considerau că nu există nicio diferenţă. Dintre românii trecuţi de 60 ani, 63% au afirmat că trăiau mai bine înainte de 1989. Este surprinzător că cca. 39% din persoanele sub 20 de ani – care nu au trăit în regimul comunist – credeau că nivelul de trai era mai bun decât în prezent. Cei mai nostalgici după regimul comunist erau locuitorii din sud vestul ţării 68% şi cei din sud 56%, în timp ce dintre bucureşteni 35% regretau regimul comunist, iar

---

[270] Ziarul Adevărul din 24e septembrie 2010 p 6;

cei din nord vest 38%. Din sondaj mai rezulta că 47% dintre români nu au o părere proastă despre comunism ca ideologie, dar a fost prost aplicată, în timp ce 27% erau de părere că este o ideologie greşită. Referitor la liderii comunişti care au condus România înainte de 1989, 25% din cei chestionţi au afirmat că Ceauşescu a făcut bine, iar 15%, că a făcut rău. În legătură cu Gh... Gheorghiu-Dej, 21% au apreciat că a făcut bine, 9% că a făcut rău. Este surprinzător faptul, că 8% dintre cei chestionţi nu ştiau cine a fost Gheorghiu-Dej, iar 4% dintre tineri sub 20 de ani, nu ştiau cine a fost Ceauşescu. Cei mai mulţi dintre intervievaţi au recunoscut că în perioada comunistă a existat represiune, pusă în aplicare de către partidul unic. Părerea unanimă a tuturor respondenţilor este că cei care au colaborat cu securitatea să nu mai aibă acces la funcţiile publice, 27% dintre ei au afirmat că trebuie demişi din asemenea funcţii, iar 21% că ar trebui să-şi dea demisia, 16% ar trebui să fie condamnaţi pentru declaraţiile false.

Din cele de mai sus rezultă uriaşele lacune existente în perioada de tranziţie în privinţa educaţiei şi informării oamenilor şi în mod deosebit a tinerilor. După opinia mea vina o au politicienii, care pentru a câştiga cât mai multe voturi au încercat să ascundă adevărul, fie prin obstrucţionarea cuprinderii în manualele de istorie a informaţiilor reale despre trecutul nu prea îndepărtat, fie de teama pierderii încrederii în politica lor. Oricât de aspru este traiul în perioada de tranziţie, mai ales în orizontul crizei actuale, orice om cu raţiune, nu poate să regrete perioada în care erau aşezate scaunele la cozile de lapte de la orele 3 – 4 dimineaţa, când curentul şi apa caldă erau raţionlizate, iar oamenii erau nevoiţi să se încălzească la flacăra de la aragaz. Multe din unităţile comerciale vindeau mărfurile condiţionat sub motivaţia că doreau să se scape de cele greu vandabile, procedeul fiind practicat şi cu scopul de a debloca piaţa. Cele mai ocolite mărfuri erau conservele de peşte, deoarece oamenii erau plictisiţi de peşte, care era servit la fiecare masă, potrivit devizei lansată de Ceauşecu ce exprima porunca nicio masă fără peşte. Locuitorii din mediul rural erau obligaţi a se prezenta la cooperativele de consum cu ouă, cartofi, fasole ori păsări de curte în special găini, pentru a primi cele strict necesare. Copii erau obligaţi să vină la şcoală cu sticle şi borcane,

precum şi cu deşeuri de hârtie. Programul de televiziune era redus la două ore pe zi, din care cea mai mare parte era destinată preşedintelui ţării. În acele vremuri simţul critic şi puterea de reacţie se diluaseră foarte mult, încât oamenii erau obişnuiţi să accepte multe absurdităţi, ce sunt incredibile astăzi. Opinia celor mai mulţi contemporani este că socialismul şi comunismul, ca ideologie este depăşit complet, deoarece se baza pe o piaţă reglementată şi o producţie planificată, ce s-a dovedit ineficientă şi caracterizată prin eşecuri, aşa cum rezultă şi din numeroasele exemple prezentate în carte. Cu toate acestea nu trebuie exclusă uneori intervenţia statului pentru limitarea inegalităţilor dintre cetăţeni ce apar cu atâta repeziciune în economia de piaţă. În acest context sunt adeptul creierii de către guvern a cadrului propice pentru amplificarea mediului competiţional şi creiera locurilor de muncă, care vor asigura bunăstare în defavoarea numeroaselor ajutore sociale plătite de stat în prezent.

Înainte de 1989, oamenii trăiau clipe de coşmar, de teama de a nu fi ascultaţi de organele de supraveghere ale securităţii. Astăzi nu se mai stă la coadă pentru a obţine lapte şi alte produse care se găsesc în supermarketuri din abundenţă, la preţuri extraordinar de mari ce ex. laptele la preţul de 4, 80 – 5, 90 lei /l, care este achiziţionat de la ţărani la preţul de 0,50 – 1, 20 lei /l. Şi de aici politicienii de azi au datoria să tragă concluziile necesare şi să aplice măsurile ce se impun pentru a schimba opinia oamenilor, pentru a reflecta adevărul. În perioada de tranziţie, cu toţii ne bucurăm de libertate, însă nu toţi apreciază că libertatea este suprema valoare individuală şi socială. Ce păcat că numai cei cu bani se pot bucura de bunurile create de milioanele de pensionari care au lucrat 8 ore pe zi, iar uneori câte 3 şi chiar 4 duminici pe lună, pentru sporirea bogăţiilor ţării.

7.7 Diferenţe şi comparaţii în domeniul juridic.

În perioada economiei centralizate întregul sistem juridic era subordonat partidului unic. Toate reglementările legale îşi aveau izvorul în hotărârile Congreselor şi Plenarelor P.C.R... În asemenea situaţii, nu este dificil să fie prezentate unele comparaţii din care se pot desprinde diferenţele existente. Înainte de 1989 forumul suprem legislativ era Marea Adunare Naţională (M.A.N.), care adopta legile în

mod mecanic. În întreaga perioadă de funcţionare a M.A.N. nu s-a înregistrat niciun caz în care legile supuse aprobării să fie modificate în plenul şedinţelor, toate fiind aprobate în varianta prezentată oficial. Înainte de-a fi aprobate, legile erau publicate, în presa centrală sub motivaţia aplicării principiilor democratice, ca poporul să-şi exprime opiniile şi să facă propuneri de îmbunătăţire. Cu toate acestea, erau votate în varianta propusă, deoarece exprimau girul comitetului Politic Executiv al P.C.R. Caracteristica esenţială a tuturor reglementărilor legale aplicate înainte de 1989, era valabilitatea permanentă. În acele vremuri, actele normative erau clare, cu precizări detaliate, pe înţelesul tuturor, deci şi a oamenilor fără o pregătire juridică. În perioada de tranziţie, foarte multe rerglementări cuprind ambiguităţi concretizate prin expresii de genul uneori, sau, se poate, se admite, ce lasă loc la interpretări de natură subiectivă. Cea mai mare lacună din domeniul legislativ din România a fost sesizaztă în 2003, de către reprezentantul U.E., care a afirmat, că legile, sunt elaborate şi aprobate de oameni fără experienţă juridică şi că proiectele nu sunt discutate cu cei care vor fi afectaţi de aplicarea lor (aceasta nu înseamnă că trebuie să conţină numai prevederi în favoarea lor).

În perioada de tranziţie, una din problemele controversate nereglementată de legislaţia adoptată este cea a corupţiei, care este o temă dezbătută public de peste un deeniu şi jumătate. Cu toate promisiunile făcute de partidele aflate la guvernare în ultimii 20 ani, că vor pune capăt acestui flagel, până în prezent, rezultatele sunt sub aşteptările opiniei publice şi ale reprezentanţilor U.E. Încercările organismelor constituite special pentru combaterea corupţiei, nu au reuşit să delimiteze graniţele dintre bogăţie şi puterea politică şi nici să definească toate faptele, intenţiile şi iniţiativele, ce pot fi calificate drept corupţie, care se încadrează în definiţia clasică de abuz de funcţie sau de resursele publice pentru beneficiul privat, ori de cele mai multe ori personal. Dar alături de corupţie şi evaziunea fiscală, este unul dintre fenomenele cele mai nocive cu caracter economic şi social din ţara noastră. În ultimii 20 de ani a avut loc fenomenul de desconsiderare a legilor prin lăcomie şi dispreţ faţă de cetăţenii de rând care au fost consideraţi o masă amorfă, numai buni de a fi minţiţi,

şi lăsaţi la voia sorţii. Pentru unii evaziunea fiscală este manifestarea libertăţii, iar îngrădirea sau anihilarea ei sunt considerate atentate la libertate. Pentru alţii şi furtul este tot un act de libertate, cel puţin aceasta este aserţiunea lui Prud hon care a afirmat că şi averea este un furt. Pentru cei mai mulţi oameni libertatea nu înseamnă să furi, nici să faci evaziune fiscală, cum nici avearea nu înseamnă un furt. La noi în ţară destul de mulţi compatrioţi au comis confuzii în legătură cu corupţia şi evaziunea fiscală chiar dacă nu au fost adepţii liberalismului sau ultraliberalismului, au făcut averi la adăpostul legilor, relaţiilor politice sau imunităţii de care au beneficiat în perioadele când s-au perindat la putere, ori au fost în preajma celor de la putere. Scopul lor era să devină capitalişti, aşa cum sunt cei care au venit în România să se înfrunte din toată avuţia, pusă pe tavă de către guvernanţi. Fenomenul a avut loc sub directa îndrumare a responsabililor cu finanţele internaţionale. Pe fundalul libertăţii, unii profitori au avut ca fundament distrugerea economiei naţionale în favoarea lor, în amplul proces de privatizare şi restructurare. După 1989, corupţia, ca fenomen infracţional a prezentat o creştere alarmantă şi o pătrundere în domeniile politice, economice şi sociale. Nu întâmplător, la scurtă vreme după înfiinţarea Gărzii Financiare a fost constituită o Comisie Parlamentară de Anchetă privind actele de corupţie sesizate de comisarul şef al acestui organism, din care s-au desprins următoarele[271]:

a) Între organele Gărzii Financiare şi cele ale Poliţiei Economice, au existat unele stări tensioante datorită nerespectării legislaţiei în vigoare şi chiar săvârşirii de abuzuri în valoarificarea unor bunuri confiscate. Toate au fost finalizate prin înaintarea la procuratură a 15 dosare, ce se refereau la 94 cazuri de poliţişti implicaţi şi 3 cazuri de comisari ai Gărzii Financiare;

b) Organele de justiţie, au manifestat în multe cazuri lipsă de răspundere în stabilirea pe baza probelor existente a vinovăţiei, cât şi a soluţionării 10 laturii civile a proceselor;

c) Au existat cazuri în care comisarii Gărzii Financiare au

---

[271] Ziarul adevărul din 2 iulie 1993 p. 4;

descoperit numeroase încălcări ale legislaţiei privind plata impozitelor datorate statului, neconstituirea capitalului social, nerespectarea obiectului de activitate înscris în statut şi contractul de societate, întocmirea unor documente contabile false, pentru care s-a dispus confiscarea unor bunuri, ca instanţele de judecată să decidă restituirea parţială sau totală, fără să existe hotărâri definitive cu privire la regimul acestora;

d) În interiorul Ministerului Finanţelor, au existat presiuni privind încercarea de-a subordona Garda Financiară unui secretar de stat şi nu Ministrului Finanţelor, potrivit organigramei, precum şi acordarea unor stimulente băneşti inspectorilor controlului financiar de stat, din fondurile create prin valorificarea bunurilor confiscate de Garda Financiară;

e) S-a manifestat tendinţa la unii demnitari de-a interveni în soluţionarea unor cazuri ce priveau societăţi cu capital de stat sau privat, de o manieră încât a fost posibil să apară suspiciuni că au dorit întârzierea sau stoparea sesizării organelor de cercetare penală. (Un exemplu edificator în acest sens îl reprezintă cazul S.C. CAROM S.A. Oneşti, unde s-au constatat încălcări ale legii privind constituirea unei societăţi cu capital mixt româno-american prin subevaluarea capitalului părţii române. Condiţiile convenţiei au fost modificate la intervenţia Gărzii Financiare. Pentru aplanarea conflictului, ce a avut loc la această societate în urma grevei muncitorilor. Pentru menţinerea în funcţie a directorului, a intervenit secretarul general al guvernului de atunci şi prefectul judeţului Bacău. Asemenea intervenţii constituiau încercări de zădărnicire a cursului normal al justiţiei);

f) Multe carenţe ale sistemului legislativ, s-au manifestat prin neprecizarea clară a atribuţiunilor specifice activităţii de control economico-financiar şi delimitarea acestora între Poliţia Economică, Garda Financiară şi Direcţia Financiară a Controlului Financiar de Stat;

g) Mari disensiuni şi stări tensionate au existat şi între lucrătorii poliţiei de frontieră şi salariaţii Direcţiei Generale ale Vămilor, ca urmare a modului de organizare a controlului vamal şi diferenţei mari privind salarizarea acestora;

h) Garda Financiară a constatat mari nereguli privind

constituirea, obţinerea avizului de funcţionare de la Comisia de coordonare, avizare şi testare a jocurilor de noroc din Ministerul Finanţelor şi neefectuarea unor plăţi datorate bugetului de către S.C. LUKY DAY INT S.R.L. din Bucureşti, care avea obiect de activitate vânzarea de lozuri import S.U.A. şi care efectua afaceri cel puţin dubioase;

I) În unele judeţe sumele primite din străinătate, ca ajutoare umanitare, au fost folosite în alte scopuri decât cele pentru care au fost destinate. Cu toate că au fost întocmite dosare de cercetare penală, anchetele au fost finalizate prin clasarea dosarelor aşa cum a fost cazul cu judeţul Bacău, unde au fost atribuite şi spaţii comerciale fără licitaţii;

j) Începând cu anul 2001, până în prima jumătate a anului 2003, au fost trecute în rezervă peste 300 cadre din Ministerul de Interne, implicate în acte de corupţie, din care numai o mică parte din dosare au fost înaintate Procuraturii Militare;

l) S-a constatat de comisarii Gărzii Financiare că unele sume provenite din valorificarea bunurilor confiscate de lucrători ai poliţiei au fost depuse în conturile Ministerului de Interne, în loc să fie virate la bugetul Statului, cum prevedeau reglementările legale. Acelaşi ministru a intervenit la TVR pentru a împiedica difuzarea pe postul naţional a unui repopitaj, ce conţinea ilegalităţi comise de lucrători ai poliţiei, care au achiziţionat de la firma ANA ELECTRONIC 70 televizoare color, fără telecomandă, la preţuri de câteva ori mai mari decât cele practicate pe piaţă la data respectivă. De altfel presa a scos la iveală şi alte numeroase fapte de corupţie din cadrul aceluiaşi minister. Aşa cum a fost cazul cu cel prezentat la începutul trim. IV 2007 din care rezultă că în urma studiului realizat pe un eşantion de 1200 subiecţi, de către Direcţia generală Anticorupţie 33, 61% au indicat ca factor generator de corupţie salariile mici. Alţii 27, 99 % au indicat promovările în funcţii pe principii clientelare, respectiv pile, iar a 3-a cauză a fost indicată de 21, 43%, ca fiind birocraţia excesivă;

m) Au fost scoase la iveală mai multe cazuri din care rezultă că

funcţionari cu munci de răspundere din ministere şi alte organisme au primit şpagă, aşa ca ex. cel relatat de presă[272], când directorul juridic al Autorităţii pentru Valortificarea Activelor Staului Alexandru Mândruţ a fost reţinut de procurorii anticorupţie fiind acuzat că ar fi primit mită 40 mii $ pentru a nu impune penalităţi unei firme din Buzău.

În perioada de tranziţie au existat unele intenţii ale guvernelor, ministerelor şi altor organe centrale, pentru accelerarea procesului de reforme şi de luptă împotriva corupţiei. Aşa este cazul relatat de presa[273] cu privire la o nouă campanie anticorupţie lansată la începutul lunii iulie 2007, la nivel naţional de Ministerul Justiţiei. Scopul urmărit prin aceasta era informarea cetăţenilor pentru creşterea gradului de conştientizare cu privire la combaterea corupţiei mici, educarea publicului larg a reprezentanţilor serviciilor publice şi a mediului de afaceri pentru cunoaşterea efectelor negative ale corupţiei. Fenomenul corupţiei s-a manifestat în România cel mai accentuat în domeniul bancar. Presa de specialitate[274] a relatat de mai multe ori că în perioada de tranziţie, până în 2003 au fost lichidate 8 bănci: BANCA ALBINA, BANKOOP, DACIA FELIX, BANCA COLUMNA, BANCA ROMÂNĂ DE SCONT, BANCA INTERNAŢIONALĂ A RELIGIUILOR BANCA ŢURCO-ROMÂNĂ ŞI BANCA POPULARĂ RIOMÂNĂ. Vârful crizei din sistemul bancar a fost în perioada 1999 – 2000, când s-au înregistrat creanţe de 8732, 4 miliarde lei, care au fost preluate de lichidatori de la şase bănci intrate în faliment. Acestora li se mai adăugă suma de 76600 miliarde lei reprezentând credite neperformante ale unor bănci ce au constituit obiectul ulterior al privatizării sau fuziunii cu alte bănci. Suma a fost preluată de către Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare (A.V.A.B.). Falimentarea băncilor este pusă pe seama managementelor defectuoase, dar mai ales fraudelor şi corupţiei din sistem. Abia când s-a ajuns la recuperarea creanţelor băncilor Albina; Bankoop şi Banca

---

[272] Zioarul Evenimentul Zilei din 1 martie 2007 p.4;
[273] Ziarul Adevărul din 3 iulie 2007 p3;
[274] Revista Capital nr.20 din 15 mai 2003 p.65;

Internaţională a Religiilor, lichidatorul „Reconversie şi Valorificare active" a constatat că au fost aduse drept garanţii pentru credite fie terenuri, fie imobile supraevaluate, ce erau locuite, a căror valorificare era deosebit de dificilă. Termenul de lichidare a unor bănci a fost prelungit în mod nejustificat de mult şi datorită nesuspendării autorizaţiilor de funcţionare de către Banca naţională, aşa cum a fost cazul cu Banca Ţurco-Română, care a continuat să fie menţinută artificial în viaţă doi ani, perioadă în care sediile băncii au fost vândute şi parte din active au dispărut aproape în totalitate. În cazul băncii Române de Scont s-a constatat că de la declanşarea falimentului volumul creanţelor a crescut de la 380 miliarde lei, la aproape 1200 miliarde. La data de 8 august 2003 plăţile efectuate din Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare erau de 240 milioane $, iar recuperările creanţelor de 40 milioane. Un caz cu totul deosebit îl reprezintă modul de falimentare a Băncii Internaţionale a Religiilor. Despre acest caz, presa relata la începuzul anului 2003, că în urma cercetărilor efectuiate de către Comisia de Abuzuri din Camera deputaţilor, s-a ajuns la concluzia că banca a fost distrusă de un grup de interese, printr-o acţiune de crimă organizată şi corupţie instituţionalizată. Autorităţile române nu au luat nicio măsură legală ce se impunea, iar instanţele judecătoreşti au dat soluţii influenţate „comandate" şi „dictate" de către persoanele interesate. (Este incredibil că tocmai comisia parlamentară afirmă asemenea expresii). Atâta vreme că au constatat şi nu au luat nicio măsură înseamnă că au fost de acord, fiind părtaşi cu făptuitorii, dar cine să-i tragă la răspundere pe parlamentari, care încă din primii ani şi-au stabilit dreptul de a se bucura de imunitate. Dacă ei sunt cei mai corecţi, aşa cum se autointitulează şi se autoapreciază, acordarea, imunităţii nu se justifică. Ori ei şi-au atribuit această calitate, tocmai ca să fie la adăpost deoarece e potrivit zicalei din popor s-au simţit de la început, cu musca pe căciulă. Până în prezent, majoritatea covârşitoare a cazurilor de corupţie şi încercările de ridicare a imunităţii parlamentare s-au soldat cu eşec. Însăşi atribuirea imunităţii presupune existenţa suspiciunii şi nesincerităţii în rândul celor destinaţi să conducă ţara. Într-o adevărată democraţie punerea sub semnul întrebării a sincerităţii

parlamentărilor este o ruşine. Din nefericire această întrebare nu şi-a pus-o niciunul până în prezent. Nu întâmplător din numeroasle sondaje ale opiiniei publice efectuate în ultimii ani a rezultat că cea mai mică încredere o au cetăţenii în parlament;

Perioada de tranziţie spre economia de piaţă a fost caracterizată prin creşterea fără precedent a fenomenului infracţional şi a corupţiei, care reprezintă surse de insecuritate şi de îmbogăţire a unor indivizi. Corupţia a constituit o adevărată sfidare la adresa ordinii de drept şi a justiţiei, un atentat la democraţie, cu efecte de demoralizare a populaţiei, de neîncredere în instituţiile statului. Aceasta a cunoscut o escaladare în toţi anii şi sub toate guvernele, inclusiv în cea a alianţei „Dreptate şi Adevăr aflată la guvernare în perioada 2004 – 2008, destrămată din aprilie 2007". Contrar „Strategiei Naţionale Anticorupţie, adoptată în trim. IV 2004" şi a promisiunilor făcute de preşedintele Traian Băsescu prin mesajul adresat românilor înaintea alegerilor prezidenţiale din noiembrie 2004, promisiune relatată pe larg de presă[275], când a afirmat... că el crede în România democrată fără corupţi, fără şmecheri şi fără clanuri politico-mafiot. Cetăţenii paşnici apreciază că strategia a fost elaborată doar pentru a demonstra Uniunii Europene că există intenţia d-a stopa corupţia înainte de aderarea ţării la U.E. Viaţa a demonstrat că în cei patru ani de guvernare a alianţei D, A. (destrămată în trim II. 2007), nu se observă rezultate pozitive în lupta anticorupţie, care s-a dovedit deosebit de dificilă deoarece poliţia, justiţia, administraţia, sănătatea şi educaţia sunt domenii, greu de stăpânit. După cum a fost relatat de presă[276] în anul 2007 un număr de 26 parlamentari, ce aveau proprietăţi imobiliare în capiatlă şi le-au închiriat, ei beneficiind de indemnizaţie pentru cazare suportată de parlament. Unde este conştiinţa acestora?; Ce fel de exemplu dau ei pentru restul populaţii?

Institutul pentru Politici Publice, a efectuat în anul 2004 un studiu, prin care a identificat cel puţin 10 metode de a face politică din bani publici, care este o formă de corupţie mascată. Între acestea sunt:

---

[275] ZIARUL FINANCIAR din 26 noiembrie 2004 p2 ;
[276] Ziarul Evenimentul Zilei din 8 noiembrie 2007 p7 ;

— Deturnarea fondurilor publice, prin firme sau organizaţii neguvernamentale, care după câştigarea licitaţiilor pentru realizarea obiectivelor finanţate din fonduri publice, restituie direct ori indirect partidelor şi liderilor acestora sume importante;

— Influenţarea presei prin încheierea contractelor publicitare finanţate fie direct de către guvern, fie de către companiile naţionale cu capital de stat;

— Aplicarea obiectivelor cu caracter social prevăzute în programele de guvernare ca ex. indexarea recorelarea, recalcularea, mărirea valorii punctului de pensie, a alocaţiilor de sprijin, dublarea pensiilor din agricultură, creşterea alocaţiilor pentru copii, acordarea de subvenţii agricultorilor, mărirea salariilor la bugetari, în preajma alegerilor, cu scopul d-a atrage cât mai multe voturi de partea celor aflaţi la putere. Această strategie a fost aplicată de către toate partidele şi alianţele aflate la guvernare în cei 21 ani de democraţie;

— Desfăşurarea unor ample manifestări în campaniile electorale din bani publici aşa cum au fost: festivaluri şi manifestări dedicate unor zile festive; 1 decembrie, 24 ianuarie, Ziua marinei, aniversarea intrării în NATO, sărbătorirea localităţilor şi a unor evenimente religioase;

— Participarea în comisiile de privatizare a întreprinderilor cu capital de stat şi băncilor, de unde au încasat sume substanţiale. Acest privilegiu şi l-au creat parlamentarii după ce tot ei au aprobat legea potrivit căreia nu aveau dreptul de-a face parte din Consiliile de Administraţie.

Înainte de 1989, contrar propagandei comuniste – care se lăuda cu succesle obţinute în formarea omului nou, cu o înaltă conştiinţă patriotică, revoluţionară, apărător al avuţiei naţionale – pentru a stopa orice tendinţă de îmbogăţire fără muncă, a apărut faimoasa lege nr. 18 din 1968 privind controlul provenienţei unor bunuri ale persoanelor fizice care au fost dobândite ilicit. Legea a fost menită să descurajeze pe cei care ar fi încercat să se îmbogăţească pe căi numai de ei ştiute. În acele vremuri prevederile legii au fost aplicate cu succes în cazul ospătarilor, unor medici, conducători auto, sau gestionari din industria laptelui, ori marile magazine alimentare. Printre puţinele cazuri

dezvăluite de presă după 1989 este al procurorului şef adjuinct al jud. Namţ**277**, care făcea parte din comisia judeţeană de cercetare a abuzurilor. După evaluarea bunurilor acestuia, constând într-o vilă în valoare de 350 mii lei (ce echivala cu 17500 $, la cursul de 20 lei/$), un autoturism Dacia 1300 şi mai multe excursii în străinătate. El a fost destituit din funcţie şi obligat să plătească statului suma de 90 mii lei. Fără să gândească, nimeni din parlament că această legea ar putea fi aplicată şi în perioada de tranziţie, legea a fost abrogată în anul 1995. În asemenea condiţii, a început marea ofensivă de luptă împotriva corupţiei, fiind create organisme cu structuri speciale în acest sens aşa cum sunt:

— Departamentul Naţional Anticorupţie, cu reprezentanţe în teritoriu;

— Agenţia Naţională de Integritate (A.N.I.):

— Direcţia Generală Anticorupţie din cadrul Ministerului de Interne. Toate sunt susţinute din punct de vedere financiar din bani publici, ce ar fi fost mult mai necesari pentru acoperirea unor nevoi stringente ale economiei precum învăţământul, sănătatea, infrastructura şi altele. Crearea lor nu ar fi fost necesară dacă nu ar fi existat demagogie şi dacă nu ar fi fost exercitate presiuni politice asupra justiţiei şi dacă nu ar exista corupţie şi în această structură. Apariţia legii 18 în socialism poate fi apreciată ca o ruşine, deoarece vine să confirme existenţa unor fisuri în procesul instructiv educativ al populaţiei. Dacă toţi oamenii ar fi aplicat legile existente, regulamentele de ordine interioară, membrii de partid statulul partidului nu ar fi fost necesară o astfel de lege. Ideologii partidului la apariţie au justificat că era necesară deoarece în capitalism existau de mult astfel de reglementări. Aceasta fiind o aberaţie colosală, legea fiind aprobată doar să demonstreze vigilenţa organelor în drept de-a veghea la apărarea avuţiei naţionale, deşi dacă se compară cu numărul celor judecaţi potrivit legii respective, nu se justifică iniţierea şi aplicarea ei. Ce bine ar fi fost dacă era menţinută în vigoare, deoarece e acum există un domeniu deosebit de vast pentru aplicare. (Un

---

277 Evenimentul Zilei din8 august 2008 p.8 ;

magistrat ce se bucură de mare prestigiu a afirmat că dacă ar fi fost în vigoare legea 18, nu se putea aplica că nu mai avem muncitori ca să fie încadraţi în echipele de cercetare a averilor şi nici poliţişti sinceri, întrucât ar fi trebuit să fie constituită aproape pe fiecare stradă câte o echipă. El a exagerat, însă dacă avem în vedere numărul extraordinar de corupţi, nu a greşit mult). În prezent presa şi lideii politici – inclusiv foştii preşedinţi ai ţării – vorbesc de lupta împotriva corupţiei, însă rezultatele sunt puţin vizibile. Comisarii U.E., care au monitorizat evoluţia reformelor din ţara noastră, au avertizat guvernul de rămânerea în urmă privind lupta împotriva corupţiei la nivel înalt, fără ca să se înregistreze progrese concrete. Nu întâmplător Traian Băsescu, preşedintele ţării din perioada 2004 – 2009 – reales în funcţie în urma alegerilor din 4.12.2009. – cu ocazia sărbătoririi zilei justiţiei, ce a avut loc în 8 iulie 2007 la Alba Iulia – aşa cum s-a relatat în presa locală[278] a afirmat: „Justiţia încă nu a confirmat capacitatea de-a lupta împotriva corupţiei la nivel înalt… Ceva se întâmplă cu finalizarea în instanţe a dosarelor care vizează crupţia la nivel înalt”… „Trebuie să înţelegem că independenţa justiţiei nu înseamnă dreptul de-a te substitui altor puteri în stat”.

De altfel presa centrală[279] a relatat că Iniţiativa pentru o justiţie curată, a lansat în 24 iunie 2007, un manifest în care arăta că justiţia a fost supusă presiunilor pentru a bloca anchetele politicienilor şi că oamenii politici reintroduc corupţia prin acte normative cu destinaţie. Chiar în ultimele săptămâni, din acel an, justiţia din România, a fost supusă unor presiuni puternice, care au avut ca scop intimidarea şi blocarea anchetelor unor politicieni. Guvernul, aflat la putere în perioada 2004 – 2008, prin premierul Călin Popescu Tăriceanu şi ministrul justiţiei şi parlamentul, prin preşedinţii celor două camere Nicolaie Văcăroiu şi Bogdan Olteanu au atacat virulent noul statut de independenţă al procurorilor. În acest sens Organizaţia pentru o justiţie curată, aminteşte de propunerile P.S.D. ce se refereau ca urmărirea penală să se efectuieze în 6 luni şi numai în cazuri

---

278 Ziarul Ttribuna Sibiului din 10 iulie 2007 p. 3 ;
279 Ziarul Curentul din 24 iunie 2007 p.11:

excepţionale să fie finalizată într-un an, respectiv atunci când are ca obiect infracţiunile pedepsite cu închisoare pe viaţă sau cu mai mult de 15 ani. Dacă s-ar adopta această propunere s-ar închide nejustificat mai multe dosare penale. Un alt amendament se referea la surprinderea în flagrant dacă se elimină prevederea potrivit căreia, procurorul poate autoriza interceptările telefonice, în cazuri de urgenţă, sub supravegherea judecătorilor, iar verificările Agenţiei Naţionale de Integritate, (A.N.I.) – organismul conceput ca fiind singurul în drept să declanşeze din oficiu procedurile de cercetare a averilor, să poată fi efectuate, numai pe durata mandatului, faţă de varianta iniţială, când era prevăzut ca verificările pot fi iniţate şi în intervalul de 5 ani de la încheierea mandatului. După cum a relatat presa Departamentul de Luptă Antifraudă din România (D.L.A.F.) în anul 2006 a informat prin cele 188 rapoarte, cele mai multe posibile fraude cu 405 milioane e din fondurile europene. În numeroase alte publicaţii s-a relatat că la noi corupţia nu trebuie căutată în economie, ci în politică, ea ţine însă şi de mentalităţi, de suflete fiabile de conştiinţă. Oamenii de bună credinţă au apreciat că lipsa de simţ civic a devenit pentru unii dintre români a 2-a natură. Ei au afirmat că mentalitatea unui popor este adevăratul barometru de măsurare a presiunii sale politice şi termometrul cel mai sigur de constatare a temperaturii şi sănătăţii sale reale.

Cu toate intenţiile bune de stopare a fenomenului de corupţie, până în anul 2010, nu s-au obţinut progrese în acest domeniu. Aşa se explică faptul că potrivit informaţiilor publicate în presa centrală[280], în urma sondajului efectuat de CSOP în perioada 26 mai5 iunie 2010 la solicitarea Asociaţiei pentru Implementarea Democraţiei, a rezultat că 75% dintre români sunt alarmaţi de corupţie, şi că majoritatea, consideră că nu se pot descurca fără mită, şi fără trafic de influenţă.

Legile adoptate în ultimii 21 ani, au fost şi continuă să fie deosebit de instabile. De la primele acte normative apărute în ultimele zile ale anului 1989, extrem de puţine au rămas nemodificate. Aşa a fost cazul constituţiei, adoptate în 8 noiembrie 1991 care – deşi a fost

---

[280] Ziarul Adevărul din 27 august 2010 p.8

apreciată pe plan european, ca fiind un model pozitiv privind conţinutul prevederilor democratoce – a fost modificată şi aprobată prin referendumul din 18 – 19 noiembrie 2003. Modificările aduse au fost neesenţiale. Ele se refereau la legiferarea averilor dobândite după 1989, pe căi numai de parlamentari ştiute. În prezent, constituţia este sub ameninţarea de-a fi modificată din nou, pentru a fi redefinită forma de guvernare şi administrarea teritorială. O astfel de propunere, ce se referă la reducerea numărului de parlamentari şi trecerea la un parlament unicameral a fost făcută de către preşedintele ţării Traian Băsescu în campania electorală din noiembrie 2009. Propunerea a fost adoptată cu peste 70% din participanţii la vot cu ocazia referendumului din 22 noiembrie 2009. La fel s-a întâmplat şi cu Codul Muncii, care în pofida faptului că la adoptare – ce a avut loc în perioada guvernării P.S.D., respectiv în 2003 – a fost apreciat că are prevederi la standarde europene. Cu toate acestea, a suferit câteva modificări, urmând ca în 2011 să fie adoptat un nou Cod al Muncii, ce acordă dreptul angajatorilor de a pretinde salariaţilor să presteze mai mult de 8 ore pe zi, precum şi de a-i obliga să vină şi sâmbăta la serviciu, precum şi eliminarea privilegiilor de care se bucurau liderii de sindicat. Dar şi alte legi de importanţă deosebită au fost modificate de mai multe ori aşa ca ex. legea sistemului public de pensii, care în trim. III din 2010, a fost înlocuită complet. Atunci au avut loc discuţii controversate în parlament între reprezentanţii puterii şi opoziţiei. Iniţial Legea nu a fost promulgată de către preşedintele Traian Băsescu ci restituită pentru a fi aprobată în varianta propusă de el, astfel ca vârsta de pensionare a bărbaţilor să fie la 65 ani, iar a femeilor la 63 ani.

Prevederile privind Taxa pe Valoarea Adăugată (T.V.A) – în cei peste 8 ani de aplicare, până în 2003, când a fost introduse în Codul Fiscal, au suferit 17 modificări şi republicată de 8 ori.

Între legile cele mai controversate adoptate în perioada de tranziţie este cea a privatizării. Aceasta a fost apreciată ca fundamentală pentru economia ţării sau legea nr. 1, cum au calificat-o purtătorul de cuvânt al guvernului la ultima conferinţă de presă ce a avut loc în 18 aprilie 1991. Este legea fără de care Banca Europeană

pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (B.E.R.D.), (cu sediul la Londra – la a cărei inaugurare, ce a avut loc la începutul anului 1991, a fost prezent şi preşedintele României Ion Iliescu), nu va acorda niciun fel de împrumut României. Proiectul legii, elaborat de specialiştii români de la Agenţia Naţională pentru Privatizare, a fost înaintat în 22 martie 1991 guvernului. La sfârşitul lunii martie 1991 a fost înaintat guvernului şi proiectul legii privatizării elaborat de firma din Mmarea Britanie Sherman & Sterling, angajată de guvern pentru acest scop. După consultarea ultimului proiect, specialiştii din ministere, l-au apreciat ca inadecvat pentru ţara noastră, deci nefavorabil. În urma eşecului, firma din Marea Britanie a înaintat în 9 aprilie 1991, varianta a 2-a de lege de privatizare a societăţilor comerciale proprietate de stat, care după aprobare, cu unele amendamente, a fost modificată de mai multe ori. Aplicarea acesteia a permis intrăinarea principalelor întreprinderi româneşti, ce asigurau locuri de muncă şi realizau profit, care acum se repatriază în ţările de unde provin investitorii.

De la adoptare, până în 2003, legea privatizării a fost modificată de 51 ori prin: Ordonanţe simple, de Urgenţă şi printr-o lege privind accelerarea privatizării, care la rândul ei a suferit o modificare în 1995, anul apariţiei. În perioada guvernării Convenţiei Democratice 1996 – 2000, cabinetul condus de Victor Ciorbea a adoptat acestei legi două modificări, prin care a fost separată privatizarea băncilor de cea a societăţilor comerciale cu capital de stat. Atunci, când cabinetul a fost condus de Radu Vasile au fost operate trei modificări, iar în perioada scurtă de guvernare a lui Mugur Isărescu, o modificare. Legea privind privatizarea băncilor a fost supusă modificărilor prin patru Ordonanţe de Urgenţă emise de guvernul condus de Radu Vasile. Iar legea ce reglementează privatizarea I.A.S.-urilor – pentru a le face mai atractive – a fost modificată şi completată în perioada 2001 – 2003 de trei ori, prin Ordonanţe de Urgenţă. În cei 19 ani de la apariţie şi Legea privind Societăţile Comerciale a suferit aproape 20 modificări, ultima şi cea mai esenţială a avut loc în 27 noiembrie 2006.

Nici legile privind fondul funciar nu au rămas nemodificate. Astfel vestita lege nr. 18/1991, până în 2003 a fost modificată şi completată de 18 ori şi republicată doar odată, iar legea iniţiată de

senatorul de Iaşi Lupu, privind retrocedarea pădurilor a fost modificată în aceiaşi perioadă de patru ori. Iar, Legea privind drepturile revoluţionarilor a suferit peste 15 modificări, fiind republicată de trei ori şi rectificată o singură dată. Numeroasele modificări au creat mari disficultăţi celor ce aveau sarcina să le aplice deoarece însuşirea tuturor amendamentelor introduse necesita consum de timp suplimentar în dauna activităţilor curente şi utile. Cu toate că au trecut 21 ani de la căderea comunismului, nici azi nu au fost instaurate reguli clare de iniţiere şi probare a legilor, ceea ce se reflectă prin atitudinile reprezentanţilor puterii, care despărţiţi în două tabere, una la guvernare, cealaltă în opoziţie, au manifestat şi continuă să manifeste şi în prezent deosebit de puţin respect faţă de lege. Fără frică unii de alţii, abrogau legile pe care le-au aprobat ieri, le modificau în ziua următoare pe cele aprobate cu numai o zi în urmă. Niciunul nu s-a gândit la starea acelora ce erau nevoiţi să le însuşească şi să le aplice.

Perioada de tranziţie a fost. – şi din nefericire continuă să fie – caracterizată prin instabilitate legislativă, consecinţă a procesului de elaborare şi aprobare a legilor, care au amplificat dificultăţile în luarea deciziilor la toate nivelurile şi au bulversat întreaga societate. Modul de elaborare şi aplicare a fost caracterizat prin:

a) Lipsa de competenţă şi profesionalism în fundamentarea unor acte normative, care s-au dovedit că nu corespundeau realităţii chiar a 2-a zi apelându-se la completarea şi modificarea lor;

b) Nerespectarea cu bună ştiinţă a prevederilor legale de către unii factori responsabili cu aplicarea lor. Aceasta este pusă şi pe seama pregătirii submediocre a specialiştilor din domeniul juridic. (În acest context reamintim că în anul 2010 funcţionu în ţară 46 facultăţi de drept, de pe băncile cărora ieşeau câteva mii de absolvenţi. Cu toate acestea la examenul de admitere în magistratură pentru cele 200 locuri scoase la concurs de către INM, s-au prezentat peste 3.000 candidaţi din care doar 68. au reuşit să treacă toate probele. În faţa unor astfel de rezultate comentariile sunt de prisos!). Am putea aprecia că eşecurile în aplicarea legilor se datoresc şi acestor fenomene, ce sunt concretizate prin toleranţa cu totul nepermisă

pentru respectarea legilor, lipsa totală a acţiunilor de prevenire şi de educaţie juridică. Numeroase exemple vin să confirme cele amintite:

— Furtulile de produse petroliere din conducte şi chiar din locomotive, sub directa spraveghere a poliţiştilor, aşa cum au fost cazurile din jud. Prahova, Ilfov, Ialomiţa, Sălaj şi Constanţa;

— Plecarea din ţară, fără ştirea factorilor responsabili ai poliţiei de frontieră – cu scopul sustragerii de răspundere pentru ilegalităţile săvârşite – a omului de afaceri sirian Omar Haisam, a lui Gabriel Bivolaru, (conducătorul Mişcării Spirituale în Absolut (M.I.S.A.), a omului de afaceri Frantischek Priplata, patronul societăţii metalurgice TEPRO Iaşi (care a comandat asasinarea liderului de sindicat) şi a Mariei Vlas, implicată în afaceri cu Fondul Naţional de Investiţii (F.N.I.), a lui Danielescu fostul preşedinte al BANCOOP, (care a plecat în S.U.A. de unde a fost repatriat după ce a fost dat în urmărire generală prin INTERPOL), al lui Neculaiciuc fostul director al CFR şi altora;

— Restituirea unor sume imense reprezentând T.V.A. aferente unor exporturi fictive, cu acordul reprezentanţilor direcţiilor teritoriale ale finanţelor publice, aşa ca ex. În Bucureşti, Constanţa, Craiova, Iaşi, Slobozia, Suceava, Timişoara;

— Diminuarea încasărilor bugetare, ca urmare a controalelor fiscale superficiale. În acest cadru reamintim că în urmă cu mai bine de un secol, Constantin Dobrogeanu-Gherea a afirmat: Cea mai mare revoluţie în România va fi atunci când se vor respecta legile şi constituţia. Dacă se apreciază ca juste cele afirmate de el, înseamnă că la noi nu a fost înfăptuită nicio revoluţie;

— Amânarea nejustificată a finalizării unor litigii, a căror saubiect l-au constituit obiective deosebite atât pentru economie, cât şi pentru cetăţeni, din care prezentăm câteva din cele mai reprezentative: (a) dosarul BANCOREX care, după cum reiese din informaţiile date publicităţii[281] a ajuns la instanţa supremă după 10 ani. În acest dosar au fost judecate 10 persoane, pentru prejudicii de peste 300 miliarde lei vechi aduse băncii, constând în credite acordate

---

[281] Ziarul Adevărul din 10 aprilie 2007 p.2;

preferenţial şi nerestituite; (b) dosarul Fondului Naţional de Acumulare (F.N.A.), în care au fost păgubite peste 13.000 persoane. Acesta se află în curs de soluţionare de peste 16 ani, fiind amânat pentru finalizare în 2011. Înainte de 1989 asemenea fapte erau judecate în regim de urgenţă şi sancţionate exemplar; (c) vestitul dosar Flota, prin care su fost cercetate peste 130 persoane şi acuzate 80, ce au facilitat vânzarea ilegală a 16 nave, ce a adus un prejudiciu statului de peste 11.000 miliarde lei vechi (echivalentul a cea, 324 milioane $). În acest dosar despre care presa centrală a relatat de numeroase ori **282** , este instrumentat de Parchetul Naţional Anticorupţie, a ajuns la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în 2004, după 13 ani de la derularea afacerii – este implicat şi preşedintele Traian Băsescu. El a a declarat că nu este vinovat deoarece în perioada respectivă, când era secretar de stat în ministererul transporturilor şi preşedinte al Companiei Maritime mixte „Pertroklav Inc. Bahamas", a acţionat potrivit legilor post decembriste şi protocolului comisiei mixte româno-norvegiene, semnat de ministrul de externe din acea perioadă D-l Adrian Năstase. Celelalte 79 persoane învinuite, sunt acuzate de infracţiuni precum abuz în serviciu, în formă calificată, fals, uz de fals, bancrută frauduloasă, spălare de bani, diminuarea nejustificată a valorii de vânzare a unor active din capitalul de stat, înşelăcine şi delapidare. (În acest cadru reamintim că în 1989 România ocupa locul 9 în lume, într-un top mondial al flotelor, dispunând de 286 nave, din care cel puţin 90 se aflau în diferite stadii de degradare). Toate navele erau administrate de către NAVROM Constanţa. În 15 mai 1990, factorii de decizie politici au apreciat că asemenea flotă era dificil de condus, motiv pentru care au decis să constituie trei companii. (1) ROMLIE; (2) NAVROM şi (3) PETROMIN, care a primit 89 nave de cel mai mare tonaj, devenind segmentul strategic al flotei comerciale. Primele două companii au fost multă vreme principalii datornici aflaţi pe lista Agenţiei pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS), care preluase o bună parte din datoriile fostei BANCOREX. Deci ele deveniseră coodebitori pentru un număr mare de credite luate

---

[282] Ziarul Adevărul din11 august 2004 p.6;

de unele firme private de la BANCOREX. De ex. Navrom a garantat cu navele creditele obţinute de 27 societăţi comerciale private, iar pentru 11 societăţi a preluat integral datoriile rezultate din creditele luate de la BANCOREX. Romline a garantat, cu navele proprii, creditele luate de alte 6 companii de schipping, pentru 3 dintre cestea preluând integral datoriile rezultate din convenţii de credit perfectate tot cu BANCOREX Din cauza neachitării obligaţiilor de plată, ce le-au revenit, la scurtă vreme au ajuns la declararea falimentului, pentru a se putea recupera sume cât mai mari prin arestarea navelor care circulau pe mările şi oceanele lumii. Petromin a dispărut în urma deciziilor menite a o face profitabilă. Aşa se încerca justificarea obţinerii creditului de 45 milioane $, ce au fost obţinuţi în baza notei emise de către Ministerul Transporturilor din 31 martie 1991 – care nu are noi număr de înregistrare, La numai câteva zile, respectiv în 11 aprilie acelaşi an D-l Traian Băsescu, în calitate de Ministru al Transporturilor a semnat la Oslo cu reprentanţii companiei norvegiene Klavenes, o scrisoare de intenţie, prin care s-a convenit înfiinţarea companiei mixte româno-norvegiene, cu sediul în Liberia, pentru exploatarea a 16 nave româneşti. Condiţia era ca partea norvegiană să asigure creditului de 45 milioane $. necesari retehnologizării navelor. La 16 mai 1991 s-a decis înfiinţarea companiei Petroklav, cu sediul în Liberia, ca la scurt timp s-a renunţat la această locaţie, sediul fiind mutat în Bahamas. Iar la 26 iulie 1991, toate demersurile au fost avizate de către Ministrul Transporturilor, cu condiţia să obţină şi aprobarea guvernului. Între timp navele ce aparţineau de Petriomin au arborat pavilionul liberian, deşi prevederile legale în vigoare interziceau acest lucru. Managementul navelor era încredinţat prin contract companiei Klavenes, în schimb norvegienii au obţinut de la Christiana Bank din Oslo două credite în valoare de 45 respectiv 64 milioane $., garantate cu navele româneşti. Dar pentru că activitatea era aşa de profitabilă, până în 1999, pentru a plăti ratele creditului de 109 milioane $, au fost vândute zece din cele 16 nave. Ghinionul constă în aceea că mai rămăseseră de plătit 20 milioane $., astfel că şi celelalte 6 nave erau în situaţia de a fi arestate şi vândute pentru ipoteca constituită de bancă. Dosarul FLOTA a fost instrumentat prima oară în 1999. Din cele 80

persoane acuzate, în 2004, erau şi foştii miniştri ai transporturilor Paul Teodoru şi Aurel Novac, precum şi fostul preşedinte al PPS Radu Sârbu, foştii secretari de stat Călin Dragomir Marinescu, Gheorghe Adrian Marinescu şi Viorel Oancea. În anul 2005 procurorii au separat faptele lui Traian Băsescu de restul inculpaţilor, pentru motivul că el fiind şeful statului beneficia de imunitate. În septembrie 2007 a fost finalizată o expetriză, care a costat 140.000 lei, în urma căreia s-a desprins concluzia că nu există niciun prejudiciu în acest dosar. La o astfel de concluzie s-a ajuns şi în urma expertizei efectuate în februarie 2008, când toţi cei puşi sub acuzaţie, au fost scoşi de sub urmărire penală. Astfel se aşterne praful peste vestitul şi controversatul dosar Flota, ce va rămâne în memoria magistraţilor ca un exemplu de neurmat în viitorul apropiat şi îndepărtat, constituind un subiect de studiu şi cercetare la facultăţile de ştiinţe juridice.

În toată perioada de tranziţie s-a manifestat toleranţă nejustificată în aplicarea legilor. Un exemplu elocvent în acest sens a fost reliefat de presa de specialitate[283], din care rezultă că oamenii de afaceri ignorau legile, dar nici organele abilitate nu i-au constrâns să le respecte. Fenomenul a fost concretizat prin existenţa la sfârşitul anului 2002 a peste 80% dintre firme cu nereguli în activitate, respectiv din totalul de 513903, cele cu nereguli erau 411400 din care:

— Un număr de 18219, nu aveau administratori desemnaţi;

— 19069 aveau dministratori cu durata mandatului expirat;

— 46358 aveau sediile sociale expirate;

— 8794 aveau capitalul social subscris sub limita minimă prevăzuă de lege;

— 7081 aveau durata de funcţionare expirată;

În perioada 1990 – 2002 au fost dizolvate din oficiu şi radiate, pentru nereguli, peste 200 mii de firme, cele mai multe pentru nemajorarea capitalului social.

Potrivit informaţiilor oficiale rezultă că Departamentul de Luptă Antifraudă din România (D.L.F.R.) a informat, prin 188 rapoarte, că în 2006 s-au înregistrat, cele mai multe posibile fraude cu 405 milioane e

---

[283] Revista Capital nr. 4 din 22 ianuarie 2003 p.18;

din fordurile europene, fără a fi luate măsuri de cercetare în vederea elucidării lor.

Între legile apărute înainte de 1989, ce erau în totală contradicţie cu realitatea, amintim doar următoarele;

a) Decretul rprivind modificarea preţurilor la unele produse. Necesitatea adoptării unor legi cu caracter mai deosebit, a fost subliniată de N. Ceauşescu în expunerea prezentată la Plenara Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii din decembrie 1978, când s-a referit oficial la două probleme cu un conţinut diferit faţă de cele prezentate în expunerile prezentate cu alte prilejuri. Acestea vizau adoptarea unor legi apreciate, că au un caracter „democratic": În mod concret el se referea la nevoia ca în anul 1979 guvernul să procedeze la mjorarea preţurilor la unele produse, ce se realizau cu pierderi. Măsura adoptată a fost pusă pe seama creşterii accelerate a inflaţiei ce avea loc pe plan mondial, fiind justificată de menţinerea până în 1980 a majorării preţurilor în limita a 5 – 6%, aşa cum prevedeau hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R. Alt motiv ce justifica aplicarea acestei măsuri era pus pe seama refuzului unor întreprinderi de-a le mai fabrica, deoarece le realizau mari pierderi. În realitate majorările au fost aplicate în urma unor ample acţinui de reaşezare a preţurilor. La produsele destinate consumului productivv majorările au fost esenţiale, însă nu au afectat direct veniturile populaţiei. Acestea au fost resimţite prin ajustările la bunurile de consum, care au fost suportate, sub motivaţia explicată de presă, că toate întreprinderile trebuie să fie rentabile şi să-şi desfăşoare activitatea în mod competitiv. Prin această acţiune, care a fost legiferată prin Decretul Prezidenţial publicat în presa centrală**284**, au fost majorate preţurile în medie cu 28%. Între produsele vizate au fost: uşi, ferestre, placaje şi panele, unele produse ale industriei uşoare printre care erau articole de sticlărie, geamuri şi oglinzi, unele sortimente de confecţii şi încălţăminte, unele produse chimice precum lacuri, vopsele, articole din mase plastice, unele produse din metal între care erau biciclete, maşini de spălat rufe, sobe de gătit şi încălzit. Prin acelaşi Decret au fost reduse preţurile la unele

---

284 Ziarul Scânteia din 10 maritie 1979 p.5;

tricotaje din fire sintetice, relon şi în amestec, unele confecţii pentru copii, unele ţesături din mătase şi fire sintetice precum şi la unele medicamente de uz uman şi veterinar. Decretul prevedea încetarea acordării de subvenţii la orice produs pentru acoperirea diferenţelor dintre preţurile de producţie şi cele de livrare la anumite produse destinate fondului pieţii. Emiterea Decretului demonstrează marea neputinţă a partidului şi statului socialist de-a conduce ţara pe drumul luminos la socialismului şi a gestiona economia. Înaintea apariţiei Decretului presa a desfăşurat o amplă campanie de pregătire ideologică şi psihologică a populaţiei, cu scopul de-a privi cu bucurie majorările de preţuri, ca fiind o necesitate pentru creşterea nivelului de trai. În perioada de tranziţie nu era cazul de o astfel de pregătgire a populaţiei pentru a suporta şocurile provocate de majorarea preţurilor la mărfuri şi a tarifelor la servicii, deoarece ei s-au obişnuit cu modificările care au cunoscut numai creşteri şi la niciun produs reduceri.

b) Legea prin care cetăţenii erau obligaţi să vândă Băncii Naţionale la preţul de 60 lei gramul de bijuterii din aur. Această reglementare nu a fost aplicată niciodată deoarece preţul aurului pe piaţa liberă, (numită neagră, ce funcţiona neoficial şi la noi în ţară), se situa între 250 – 300 lei / gram, deci de cca. 5 ori mai mare;

c) Legea potrivit căreia locuitorii din Munţii Apuseni, aveau dreptul să extragă aur din nisipurile râurilor cu miijloace primitive. Nici această lege nu a fost aplicată, deoarece procedeul aşa numitul „şaitoc" – ce era un ciur prin care se cernea nisipul – a fost abandonat dinainte de 1948, deci nu mai erau oameni în viaţă, care să ştie să-l aplice. Pentru colectarea unui gram de aur, era necesară cernerea a peste o tonă de nisip, operaţiune deosebit de grea şi obositoare. Eextragerea aurului nu era justificată de echivalentul în lei plătit de Banca Naţională, această prevedere, fiind într-o totală contradicţie cu indicaţiile conducerii superioare de partid, care au limitat extragerea aurului la cca. 350 kg/an, sub motivaţia păstrării unor rezerve şi pentru generaţiile viitoare. Deşi se cunoştea şi atunci că aurul ca şi celelalte metale preţioase sunt mărfuri precum oricare altele, ce se tranzaţionau la bursele din America, Europa, Asia, totuşi au luat

decizia de interzicerea exploatării unor cantităţi mai mari, probabil de teama ca nu cumva să se îmbogăţească şi românii. De această preţioasă grijă transmisă de regimul comunist, nu au ţinut seamă guvernanţii post decembriştii, care au acceptat cu deosebită indulgenţă acordarea dreptului de exploatare a aurului din zona localităţii Roşia Montană, Concernului canadian „Gold Corporation", atât de mediatizat de către toate niveurile. Realizarea acestui proiect ridică numeroasae probleme sociale şi de mediu, care nu sunt rezolvate, iar pe seama acordării drepturilor de exploatare se poartă discuţii controversate între factorii de decizie din ţară. Astfel unii specialişti din ţară şi străinătate susţin că realizarea proiectului va avea un impact direct şi indirect asupra economiei ţării aşa cum sunt: creşterea P.I.B.-ului cu 19 miliarde $, se vor asigura cca. 2300 noi locuri de muncă, se va dezvolta turismul, peste 1.000 de I.M.M. vor avea beneficii şi alte diferite avantaje);

d) Legea potrivit căreia nu aveau dreptul sacrificării porcilor în gospodăriile proprii, ci numai în abatoarele special amenajate. Elaborarea legii, a fost motivată de grija pentru a preveni pericolul îmbolnăvirii populaţiei de trichineloză. Nici această lege nu s-a aplicat din cauza refuzului categoric al cetăţenilor de-a se prezenta la abatoare pentru sacrificarea porcilor, deoarece în condiţiile în care nu se distribuia în mod organizat carne pe piaţă – aceasta fiind raţionalizată – exista riscul ca să primească numai jumătate din cantitatea de produse rezultate după tăiere. Prevederi similare au apărut şi în perioada de tranziţie, la recomandarea Uniunii Europene, potrivit cărora se urmăreşte pe lângă protecţia populaţiei împotriva îmbolnăvirii şi monitorizarea tuturor animalelor sacrificabile;

e) Legea privind cantinele restaurant, adoptată în şedinţa M.A.N. din 29 aprilie 1971. Câteva din prevederile acestei legi au fost: cantinele restaurant se înfiinţează prin decizii ale Comitetelor Executive ale Consiliilor Populare orăşeneşti, municipale sau judeţene, cu consultarea organelor sindicale locale. Acestea se reorganizează de către unităţile de care aparţin, care au obligaţia de-a asigura accesul şi pentru salariaţii din afară, în vederea deservirii pe lângă masa de prânz şi a micului dejun şi masa de seară. Cantinele restaurant sunt subordonate unităţilor comerciale locale. Ele pot organiza gospodării

anexe, îndeosebi crescătorii de animale şi păsări, acolo unde există condiţii corespunzătoare şi unde furajarea este asigurată. Şi această lege a fost aprobată în varianta propusă, fiind plină de contradicţii, deoarece odată cu legea a devenit obligatorie organizarea gospodăriilor anexe. Gestionarea acestora în condiţiile în care nu primeau repartiţii pentru furaje, era deosebit de dificilă încât puneau factorii de decizie din unităţile de care aparţineau, să facă tot felul de „artificii", pentru a nu lăsa animalele să moară de foame şi uneori să „cerşească" cantităţi minime de cereale de la C.A.P.-urile din zonă, ori de la bazele de colectare a cerealelor. Organizarea gospodăriilor anexe pe lângă cantinele din marile întreprinderi era o acţiune contrară principiilor unei economii moderne, unde se externalizează tot mai multe activităţi, ce nu au nimic comun cu obiectul de activitate. Dar în socialism fie că nu se cunoşteau aceste tendinţe, fie nu se aplicau deoarece exprimau idei de libertinism, autonomie, deci capitaliste. În perioada de tranziţie, cantinele restaurant au dispărut în totalitate, unele chiar înaintea unităţilor industriale de care aparţineau. Atât managerii, cât mai ales politicienii au uitat că în capitalism, cantinele funcţionează pe lângă marile companii, unde servesc masa de prânz angajaţii lor. Şi la noi constituia un mare avantaj pentru salariaţi, care puteau servi masa caldă în contul bonurilor valorice ce au fost aprobate tocmai în acest scop;

f) Legea cu privire la depunerea jurământului de credinţă faţă de Republica Socialistă România, adoptată în şedinţa M.A.N. desfăşurată între 17 – 19 martie 1975, publicată în presa centrală**285**. Potrivit art. 15 din lege, depunerea jurământului era obligatorie pentru personalul unităţilor socialiste de stat astfel:

— Conducătorii organelor centrale, care fac parte din Consiliul de Miniştrii, numiţi prin Decret prezidenţial;

— Persoanele numite în funcţie prin hotărâre a Consiliului de Miniştrii;

— Personalul de conducere şi execuţie, tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ din toate unităţile socialiste de stat;

---

285 Z 19 martie 1975 p.5;

— Cadrele didactice din învăţământul de toate gradele;
— Cercetătorii ştiinţifici şi proiectanţii;
— Personalul medical de specialitate;
— Personalul din organele sistemului de justiţie, procuratură, notariatului şi arbitrajului de stat;
— Alte categorii de personal prevăzute de lege. (Nici atunci şi nici acum, cei care au iniţiat şi depus acest legământ, nu-şi dau seama de ce a fost instituit, când toţi erau membrii de partid, calitate în care erau obligaţi să-şi facă datoria faţă de ţară şi faţă de de cauza socialismului. Probabil că cei ce l-au iniţiat, le-a fost teamă ca nu cumva să cadă comunismul, ori tocmai de ceea ce le-a fost frică, nu au scăpat în decembrie 1989). În prezent asemenea formalisme au dispărut. A rămas obligatoriu jurământul depus de demnitari în faţa preşedintelui ţării la investire în funcţie;

g) o altă prevedere aberantă apărută în perioada de glorie a comunismului a fost Decretul 400/1981, privind reglementarea activităţilor în unităţile economice în care munca se desfăşoară în flux continuu, în care exista riscul unor explozii şi accidente… Reglementarea a apărut în urma exploziei foarte puternice ce a avut în 14 decembrie 1981 la Combinatul Petrochimic Piteşti, ca urmare a neglijenţei unor muncitori, ce au consumat băuturi alcoolice în timpul serviciului. Dacă ei ar fi respectat atribuţiunile de serviciu, prevederile Codului Muncii, ale regulamentului de ordine interioară, cele predate la învăţământul politico-ideologic de partid, disciplina socialistă a muncii şi ar fi fost supravegheaţi de către maiştrii, nu era cazul să apară un astfel de accident – ce a constituit unicul motiv pentru adoptarea în regim de extremă urgenţă a acelui Decret – care întruchipează ruşinea muncii educative desfăşurată cu atâta zel de întreaga pleiadă de activişti de partid, sindicat şi U.T.C. Decretul a fost menţinut în vigoare şi în perioada de tranziţie – până în anul 2005 – când a fost abrogat odată cu aprobarea reglementărilor privind Organizarea Inspectoratelor Teritoriale ale Situaţiilor de Urgenţă.

Între ocupaţiile noi apărute în perioada de tranziţie este şi cea a Detectivilor particulari, ce sunt tot mai căutaţi pentru investigaţii atât în sfera economică, cât şi în cea particulară. Apariţia acestei ocupaţii –

ce nici nu era nici amintită în socialism – este pusă pe seama nevoii de a efectua investigaţii fie în domeniul economic cu scopul de a-şi proteja afacerile, fie în domeniul privat cu scopul de a face lumină în anumite suspiciuni ce pot apare în familie. Activitatea este reglementată de legea apărută în 2003, potrivit căreia, în ţară au apărut peste 400 de agenţii, ce au licenţă în acest domeniu, din care în 2009 erau active peste 150.

În îndelungata perioadă de peste 40 ani, cât a funcţionat Marea Adunare Naţională (M.A.N.) au existat doar două cazuri, în care legile au suferit modificări faţă de variantele din proiecte: prima a fost Legea privind împărţirea administrativă a ţării, apărută sub formă de proiect în noiembrie 1967. Faţă de varianta în care erau prevăzute 35 judeţe, au apărut cinci judeţe în plus, aşa cum a fost relatat în cap. Îl din lucrare, iar cea de a 2-a a fost Legea privind retribuirea oamenilor muncii – una din cele mai importante legi din socialism – a apărut sub forma de proiect în 1972 şi a fost aprobată abia în 1975. Motivul îl constituie numeroasele intervenţii făcute – evident de organele de partid – privind încadrarea activităţilor în cele 6 grupe de ramuri, cărora le corespundeau reţele cu nivele de salarizare diferite. Un singur exemplu este edificator: Centrala LITORAL, de care aparţineau hotelurile şi restaurantele din Mamaia, a fost încadrată în grupa 3-a de ramuri, în timp ce restul ramurii hoteliere din ţară erau încadrate în grupa 5-a (după cum comentau „în culise" ziariştii, existau temeinice motive, ca cei care le-au aprobat asemenea facilităţi, să fie trataţi „regeşte" când plecau vara la mare). După opinia specialiştilor din economie, legea salarizării unice adoptată pentru bugetari, când guvernul era condus de premierul Emil Boc putea fi inspirată din cea aplicată aproape 20 ani în socialism deoarece se baza pe criterii obiective de apreciere şi remunerare a muncii.

În perioada de plină ascensiune a economiei româneşti, tocmai cu ocazia dezbaterilor din Congresul al XI-lea al P.C.R. au fost făcute propuneri privind necesitatea unor modificări în legislaţia ţării. Motivaţiile prezentate în faţa delegaţilor au fost justificate ca fiind determinate de nevoia unei concordanţe depline între prevederile existente şi evoluţia generală a societăţii, pentru întărirea rolului

statului socialist în conducerea unitară a vieţii economico-sociale, în apărarea independenţei şi suveranităţii patriei. Modificările aduse se refereau la următoarele:

a) Încredinţarea colectivelor de oameni ai muncii pe aceia care au săvârşit abateri de la normele de convieţuire socială, ce sunt sancţionate de lege cu închisoare;

b) Aproximativ 40 – 50% dintre abaterile care erau până la acea dată trimise spre judecată tribunalelor, vor fi judecate de comisiile oamenilor muncii din întreprinderi şi consiliile populare comunale şi orăşeneşti. Acestea vor fi investite cu puteri pentru aplicarea de pedepse şi sancţiuni, inclusiv cu punerea infractorilor sub supravegherea severă a organelor de stat din alte localităţi, pe o durată până la 5 ani, şi chiar judecarea unor cazuri mai grave (deosebite) sub supravegherea unui judecător. În perioada de tranziţie, asemenea procedee au fost abandonate, în timp ce justiţia este deosebit de aglomerată cu soluţionarea uriaşului număr de abateri săvârşite, nu numai de oamenii străzii, şomeri şi cei fără locuri de muncă, ci şi de către patroni, cei ce activează în domeniul administraţiei şi a celorlalte structuri, poliţie, garda financiară şi chiar justiţie. În acelaşi timp tărăgănează, nejustificat de mult soluţionarea numeroaselor cauze. Pentru descongestionarea instanţelor de judecată, nu ar fi lipsit de interes să se treacă la soluţionarea litigiilor dintre agenţii economici prin Arbitrajul comercial, care este o instituţie specializată ce are drept scop soluţionarea litigiilor comerciale. Soluţionarea unor astfel de litigii se poate face numai dacă au prevăzut în contracte în mod expres clauze compromisorii, potrivit cărora orice litigii ce decurg din contracte, referitoare la validitatea, interpretarea, executarea ori desfiinţarea, vor fi soluţionate de către Curtea de Arbitraj. Procedeul oferă următoarele avantaje: informaţiile din dosare sunt confidenţiale, taxele percepute sunt mai reduse, simplitatea soluţionării este mai rapidă, definitivă şi obligatorie pentru ambele părţi. Deci recurgerea la acest procedeu înseamnă economie de timp şi bani.

În socialism judecătorii erau retribuiţi cu salarii fixe – potrivi legii de salarizare aplicate timp de este 20 ani – în timp ce în perioada de tranziţie, beneficiază de numeroase avantaje. Aşa cum s-a relatat în

presa centrală[286], ei s-au ghidat după principiul Cine-împarte, parte îşi face fiind favorizaţi de acordarea unor drepturi în baza legilor speciale cum sunt: sporurile de vacanţe, transport, cazare, locuinţe, medicamente şi indemnizaţii de pensionare, indemnizaţii pentru stres, pentru ţinuta de serviciu, etc. Iar magistraţii instanţei supreme, Consiliul Suprem al Magistraturii şi Institutul Naţional al Magistraturii – care aveau bugete proprii – primeau banii direct de la Ministerul Finanţelor.

Obligaţia cadrelor de conducere ca la promovarea în funcţii de partid şi de stat, inclusiv a celor din organizaţiile obşteşti, să-şi declare averile de care dispun. Măsura a fost justificată din necesitatea de-a acţiona în spiritul eticii şi echităţii socialiste, pentru a înţelege toată lumea că ocuparea unor funcţii de conducere nu dau dreptul nimănui la beneficii suplimentare peste cele prevăzute de legea retribuţiei, precum şi pentru a avea o evidenţă şi un control, aşa cum se procedează în multe ţări ale lumii. În felul acesta se exercita controlul clasei muncitoare, al oamenilor mucii asupra celor promovaţi în diferite munci de răspundere privind administrarea şi conducerea societăţii. Subliniem că şi această hotărâre era într-o totală contradicţie cu statutul partidului, cu principiile eticii şi echităţii socialiste, deoarece punea sub semnul suspiciunii sinceritatea tocmai a celor mai de încredere oameni ai partidului. Desigur că în perioada de tranziţie parlamentarii au elaborat o astfel de lege, potrivit căreia şi-au asumat răspunderea ca ei şi alţi demnitari să-şi declare averile înainte de promovarea în funcţie. Dar mă simt obligat să arăt, că tocmai ei au fost primii care nu au respectat-o fie că nu s-au încadrat în termenele legale, fie că au omis, ori intenţionat nu şi-au declarat toate averile.

În amplul proces de dezbatere şi aprobare a legilor, în perioada de tranziţie, s-au constatat numeroase anomalii, ce pot fi sintetizate prin faptul că fundamentarea multor legi s-a făcut cu doze mari de incertitudine şi chiar incompetenţă, deşi au fost supuse dezbaterilor în comisiile de specialitate şi avizate de către ministere. Din momentul elaborării, până în cel al dezbaterilor sau scurs uneori perioade lungi

---

[286] Evenimentul zilei din 17 septembrie 2009 p.2;

de timp (şi 2 – 3 ani), în care reglementările au devenit perimate, ca urmare a schimbărilor ce au avut loc în domeniile respective şi în societate. În multe cazuri, perioade lungi de timp au trecut şi din momentul aprobării de către senat, până când au fost supuse dezbaterilor în Camera Deputaţilor, (ca ex. Codul Rutier a stat peste 2 ani, timp în care a apărut necesitatea adoptării unor prevederi noi). Au existat multe situaţii, în care proiecte de legi aprobate de Senat nu au mai fost dezbătute în Camera Deputaţilor din cauza încheierii sesiunilor parlamentare, rămânând astfel pentru parlamentul următor. În Camera Deputaţilor, unele legi se aprobau la pachet şi câte 30 – 40 în aceeaşi zi, fără niciun fel de dezbateri, deputaţii fiind sub presiunea timpului", fie că era vineri şi se grăbeau să plece acasă, fie că era în preajma vacanţei parlamentare, ce se respecta cu sfinţenie.

În perioada de tranziţie, parlamentul aprobă legile, ministerele normele de aplicare, guvernul hotărâri. Toate alcătuiesc stive de acte normative, ce fac administraţia indispensabilă, care însă înlesnesc săvârşirea actelor de corupţie. În asemenea situaţii totul trebuie controlat, deoarece se aplică unele şabloane despre binele comun, interesul statului şi evident despre cel naţional, care au devenit formule sacre ale parlamentărilor.

În activitatea parlamentară din mandatul 2004 – 2008, s-au înregistrat numeroase anomalii: Fără prea mult respect faţă de alegători, şi-au aprobat privilegii ca pensii de 3.000 RON pentru fiecare legislatură şi indemnizaţii de peste 14 ori mai mari decât salariul minim pe economie, care de la 1 ianuarie 2007 era de 440 lei (înainte de 1989 raportul între cel mai mare salar şi cel mai mic era de 1: 5, fiind menţinut foarte multă vreme), iar de la 1 ianuarie 2009 era de 600 lei. Adoptarea legislaţiei pentru alinierea sistemului la cel din Uniunea Europeană s-a făcut cu mare întârziere, existând şi în 2010 rămâneri în urmă privind justiţia, agricultura şi protecţia mediului. În acest context reamintim că Legea „Micii reforme din justiţie" adoptată de parlament în 19 octombrie 2010, prevede obligativitatea apelării la mediere în litigiile de natură civilă sau comercială, în cele de familie, în conflictele din domeniul protecţiei consumatorului, şi în cazul celor de muncă. În materie penală medierea este posibilă numai în cazul

infracţiunilor pentru care legea prevede plângerea prealabilă a persoanei vătămate, ce permite împăcarea părţilor. Înţelegerile la care se ajung, au valoarea documentelor cu titlu executoriu, fiind scutite de plata taxelor de timbru. Avantajele oferite de mediere – ce constituie metoda alternativă de rezolvare a conflictelor – constau în scutirea justiţiabililor de calvarul proceselor, care sunt în mod curent lungi şi păguboase. Alt avantaj al medierilor este soluţionarea conflictelor într-o singură şedinţă, în timp ce un proces poate dura ani întregi. În soluţionarea conflictelor, pe cale amiabilă, părţile sunt asistate de către un mediator, ca specialist, medierea având loc în condiţii de neutralitate, imparţialitate, şi confidenţialitate. Subliniem faptul că soluţionarea neînţelegerilor prin mediere a fost recomandată şi de UE. În parlament s-a pierdut extrem de mult timp cu ocazia dezbaterii moţiunilor de cenzură, care în toate cazurile au fost respinse de către cei aflaţi la putere, cu excepţia celei din 13 octombrie 2009, prin care a căzut guvernul condus de Emil Boc. Dar acesta şi-a redobândit calitatea, deoarece Traian Băsescu, l-a nominalizat în această funcţie după câştigarea celui de al 2-lea mandat, dobândit în urma alegerilor prezidenţiale din 22 noiembrie, respectiv 4 decembrie 2009. În ambele camere ale parlamentului au avut loc multe discuţii contradictorii, cu expresii jignitoare, adresate de cei aflaţi în opoziţie, celor de la guvernare, şi invers, ceea ce demonstrează existenţa unor mari lacune în educaţia civică, etică, culturală şi democratică.

Înainte de 1989, cetăţenii respectau legile, existând şi un control exigent privind aplicarea în practică. (În acest context un singur exemplu este edificator. După mai mulţi ani s-a descoperit în anul 1966 că 6 absolvenţi ai facultăţi de drept din capitală au intrat la admitere cu pile. Împotriva lor a fost aplicată măsura drastică prin care le-au fost anulate diplomele de absolvire, sub motivaţia că dacă ei posedă cunoştinţele necesare pot să repete examenul de admitere şi facultatea). Astăzi există un adevărat haos în domeniul controlului modului de aplicare. Numeroase exemple cunoscute şi condamnate de opinia publică vin să confirme acest fenomen. Există numeroşi oameni de afaceri, inclusiv parlamentari, care şi-au iniţiat afacerile pe seama creditelor luate de la băncile falimentare, pe care nu le-au restituit,

fără să fie traşi la răspundere. Unii parlamentari continuă să facă trafic de influenţă, favorizându-şi rudele, membrii familiei, prietenii din interes personal, iar colegii de partid din interes politic. Exercită presiuni asupra procurorilor pentru a declanşa acţiuni în justiţie împotriva rivalilor politici şi asupra judecătorilor pentru a-i apăra pe aliaţii lor, ceea ce dovedeşte că justiţia nu se bucură de independenţă, ca în statele cu democraţie autentică. Sfidarea şi trădarea alegătorilor prin trecerea de la un partid la altul şi chiar alcătuirea unor partide politice noi, aşa cum a fost cazul cu Partidul Democrat Liberal (P.D.L) întemeiat la începutul anului 2007, din care făceau parte la constituire şi 26 de parlamentari, precum şi cazul grupului de independenţi conduşi de generalul Gabriel Oprea, constituit în 2010, care este alăturat grupului PDL şi UDMR aflat la guvernare.

Cu ocazia mitingurilor revendicative organizate de sindicate, participanţii adresează cuvinte de ameninţare la adresa premierului, şi chiar a preşedintelui ţării, ceea ce este deosebit de grav. Din nefericire asemenea cuvinte au fost adresate şi de profesori – ce sunt oameni cu un nivel de pregătire superioară, comparativ cu restul participanţilor cărora ar trebui să le dea exemplu de comportament şi de manifestare a democraţiei. Atâta vreme cât preşedintele a fost ales de popor, el trebuie să fie respectat, deoarece reprezintă[287] demnitatea publică la nivelul cel mai înalt. Cu ocazia unor intervenţii în cazul încăierărilor dintre grupuri organizate, unii participanţi manifestă un comportament agresiv cu organele de ordine, care sunt puse la grele încercări pentru a ţine manifestanţii sub control. În acest context, însăşi preşedintele potrivit unui comunicat din presă299 din ziua de 1 octombrie 2010, în şedinţa Consiliului Superior de Apărare a Ţării (CSAT) a cerut ca Ministerul Administraţiei şi Internelor să intervină în forţă în cazul violenţelor provocate de clanuri sau grupări din zona crimei organizate. Domnia sa accentuat necesitatea unei politici de toleranţă zero în cazul încălcării legii, inclusiv în situaţiile în care se aduce atingere demnităţii şi integrităţii fizice a personalului MAI.

În luna iulie 2006, a fost promulgată legea privind înfiinţarea,

---

[287] Evenimentul Zilei din 1 octombreie 2010 p.6;

organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional al Tineretului din România. Scopul acestei legi a fost de-a stimula participarea tinerilor la viaţa socială, economică, politică, culturală şi sportivă a ţării, precum şi de-a menţine şi promova interesele comune ale membrilor săi la nivel naţional şi internaţional. La apariţia legii, oamenii maturi şi-au exprimat nedumerirea şi opinia că legea trebuia emisă în 1990 prin schimbarea numelui fostului U.T.C. În C.N.T.R. transferându-i acestuia şi patrimoniul, care nu era de neglijat. Vechiul U.T.C. dispunea de hoteluri, baze sportive, tabere, sedii, care în cea mai mare parte au fost distruse şi privatizate în mod dubios. Legiuitorul trebuia să precizeze că că actualul C.N.T.R. este moştenitorul averii fostului U.T.C. şi continuatorul formelor de participare la viaţa politică, socială, culturală şi sportivă a tinerilor în condiţiile pluripartidelor şi aplicării regulilor specifice economiei de piaţă. Este necesar să cunoască toţi tinerii de azi, că vechiul U.T.C. nu îi învăţa obiceiuri rele pe membrii săi. Neacceptându-l s-a ajuns la libertinismul de azi, care a pus stăpânire pe majoritatea adolescenţilor, ce sunt tot mai greu de atras la activităţile organizate specifice vârstei lor:

La Congresul Cooperaţiei de Consum din februarie 1992, s-a recunoscut că încă din primele zile după revoluţia din 1989, Cooperaţia de Consum şi de Credit şi-au redobândit independenţa, revenind la scopurile şi activităţile tradiţionale, în virtutea cărora această mişcare a fost creată cu aproape un secol şi jumătate în urmă. În mai puţin de un an şi jumătate Cooperaţia de Consum şi de Credit şi-a restructurat atât formele de organizare cât şi activitatea economică, în consens cu cerinţele etapei prin care trece ţara în acea perioadă, astfel: au fost desfiinţate centralele economice, care constituiau o frână în calea organizării şi dezvoltării libere a unor domenii de activitate; cele 40 de întreprindei au fost transformate în societăţi comerciale cooperatiste; au fost înfiinţate peste 20 societăţi mixte cu participarea de capital străin; a fost constituită Banca Cooperatistă BANCOOP, cu un capital de 2, 5 miliarde lei vechi; prin reglementările proprii, adoptate s-a acordat o largă autonomie şi independenţă economică, financiară, organizatorică cooperativelor şi federalcoopurilor (denumirea tradiţională a uniunilor judeţene) în

sensul stabilirii propriilor programe de activitate, a bugetelor de venituri şi cheltuieli, a salariilor angajaţilor, numărului de personal, dreptul de negociere a preţurilor de cumpărare a produselor agroalimentare de la asociaţi; au fost refăcute statutele-cadru pentru cooperative, federalcoopuri, aprobate de Congresul Cooperaţiei de Consum din februarie 1992. Prin noile reglementări, au fost stabilite relaţiile între cooperative şi asociaţi, în centrul atenţiei fiind situaţi asociaţii cu nevoile lor şi aplicarea caracterului de întrajutorare, ce este specific cooperaţiei ca un tot unitar. În astfel de condiţii asociaţii devin mai puţin interesaţi de mărimea dividendelor, ei manifestându-şi dorinţa să fie aprovizionaţi cu tot ce au nevoie pentru a-şi putea lucra pământurile şi pentru a fi protejaţi de speculanţi şi alţi negustori. Dorinţele lor erau: de-a primi împrumuturi băneşti cu dobânzi preferenţiale (sub dobânda pieţii), a beneficia de prestaţii de servicii la preţuri cât mai accesibile şi a putea valorifica producţia agricolă, vegetală şi animală sau cea meşteşugărească la preţuri negociabile. La data Congresului, Cooperaţia de Consum şi de Credit reprezenta o forţă economică şi socială, nu numai prin cele 2400 cooperative de consum, 840 cooperative de credit, 37.000 unităţi de desfacerea cu amănuntul, din care 12.000 unităţi de alimentaţie publică, 16.000 unităţi de producţie şi prestări de servicii, ferme zootehnice, unităţi de transport, în care lucrau peste 150 mii oameni, care erau în majoritate asociaţi ai cooperativelor, ci şi prin relaţiile directe ce le aveau cu peste jumătate din populaţia ţării.

La 31 decembrie 1992 unităţile Cooperaţiei de Consum şi de Credit dispuneau de următoarele: un patrimoniu de 122 miliarde lei vechi, prin care realizau o cifră de afaceri de peste 256 miliarde lei vechi; prin cele 15 centre şcolare proprii îşi pregăteau în diverse meserii viitorii angajaţi; un centru de informare, management, consultanţă şi perfecţionare; un institut de proiectare, prin care îşi realiza documentaţiile necesare investiţiilor şi o publicaţie săptămânală Gazeta cooperaţiei, prin care erau răspândite ideile cooperatiste.

Valul de schimbări, ce a avut loc în întreaga ţară după 1989, a cuprins şi Cooperaţia Meşteşugărească. Astfel prin Decretul-Lege nr.

66 din februarie 1990, a fost legiferată independenţa cooperaţiei meşteşugăreşti în raporturile cu statul, structura organizatorică a aceleia, drepturile şi atribuţiunile verigilor organizatorice. La primul Congres liber al Cooperaţiei meşteşugăreşti din 25 – 25 aprilie 1990 au fost aprobate acţiunile şi reglementările ce vizau următoarele: restructurarea formeloror organizatorice şi adaptarea acestora la cerinţele etapei de tranziţie spre economia de piaţă în domeniile aprovizionării tehnico-materiale, derulării investiţiilor, organizării muncii şi salarizării, comerţului exterior, formări preţurilor, relaţiilor cu bugetul statului, modului de desfăşurare a activităţilor pa baza gospodăririi şi gestiunii autonome în scopul stimulării creaţiei, cercetării şi dezvoltării tehnologiei. Consiliul UCECOM a adoptat programul de modernizare a organizaţiilor cooperatiste, care se referea la următoarele: adaptarea deplină a cooperaţiei meşteşugăreşti la exigenţele economiei libere; protejarea activităţii şi asigurarea autonomiei sale; modalitatea de nominalizare a patrimoniului acestor organizaţii, sub forma cooperativelor meşteşugăreşti, societăţilor comerciale cooperatiste pe acţiuni, pe membrii cooperatori angajaţi. În cursul anului 1993 au fost emise certificatele de proprietate, pentru cea mai mare parte dintre cooperative. Odată cu aceste măsuri au fost clarificate problemele legate de natura proprietăţii, care este integral privată, autonomia şi independenţa cooperativelor şi uniunilor acestora, relaţiile dintre ele şi UCECOM, drepturile cooperatorilor şi altele au condus la: asigurarea unui contact direct al producătorilor de bunuri materiale şi prestatorilor de servicii cu piaţa; dimensionarea cât mai aproape de realitate a capacităţilor de producţie; lărgirea gamei de produse şi servicii;

La data de 31 decembrie 1992, Cooperaţia Meşteşugărească dispunea de: 12 şcoli profesionale prin care îşi pregătea forţa de muncă necesară; un centru de perfecţionare CEPECOM, prin care se asigura informarea specialiştilor cu noutăţile din domeniu; un institut de Cercetări şi Proiectări, prin care se realizau documentaţiile necesare investiţiilor proprii, o întreprindere de Prestaţii, Reclame şi Expoziţii IPREC, care realiza prestaţii specifice; o Societate Comercială

de Aprovizionare şi Desfacere SADCOM prin care se derulau operaţiuni de aprovizionare. În acelaşi an Cooperaţia meşteşugărească mai dispunea de o bancă proprie numită MINDBANC; o întreprindere de comerţ exterior ICECOOP; un organ propriu de presă VIAŢA COOPERAŢIEI MEŞTEŞUGĂREŞTI, o organizaţie sportivă LIGA NAŢIONALĂ SPORTIVĂ VOINŢA, o fundaţie culturală ARTIFEX.

În pofida tuturor greutăţilor prin care a trecut economia naţională în perioada de tranziţie, sistemul a rezistat menţinând un climat de muncă normal şi o protecţie socială satisfăcătoare.

Amplificarea birocraţiei, ca urmare apariţiei unor prevederi legale, ce se contrazic între ele, aşa ca ex. cea privind introducerea electronică registrului de evidenţă a angajaţilor. Odată cu acesta angajatorii sperau ca birocraţia va lua sfârşit. Contrar aşteptărilor lor, relaţiile cu Inspectoratele teritoriale de muncă au rămas neschimbate, deoarece ele au pretins până la 31 decembrie 2010 prezentarea, actelor privind executarea, suspendarea, modificarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, obligaţii prevăzute de Legea 130/1999, care trebuiau anulate.

În perioada de tranziţie parlamentarii, aproape tot timpul au adoptat legi populiste. Una dintre acestea, dată publicităţii[288] a fost adoptată de Senat în 16 octombrie 2007. Aceasta prevedea ca despăgubirea persoanelor care au locuit în imobilele naţionalizate, să se facă la valoarea de piaţă a caselor şi nu la valoarea actualizată a sumei plătite în momentul cumpărării. Alte proiecte de legi cu tentă populistă, avizate de Comisia Juridică au fost: Legea care prevedea ca actualii chiriaşi să nu fie daţi afară din imobilele restituite foştilor proprietari, ci aceştia să fie despăgubiţi din fondul PROPRIETATEA şi Legea propusă de parlamentarii Partidului Conservator, prevedea ca persoanele ce ar urma să fie evacuate din casele naţionalizate, să rămână acolo până în momentul când statul le va sigura alte locuinţe (aceştia, fiind total neinformaţi, nu au sugerat din ce fonduri să fie finanţate asemenea imobile. Ei nu au cunoscut că statul dispune de resurse estrem de reduse destinate construirii de locuinţe).

---

[288] Ziarul Cotidianul din 17 ctombrie 2007 p.08;

Înainte de 1989, starea infracţională era redusă datorită unor ample acţiuni educative şi de prevenire. Presa centrală din perioada de tranziţie prezenta în mod ironic sub titlul „Nea Nicu şi infracţiunile" că într-o zi de vineri din 1982 s-au încheiat lucrările simpozionului naţional cu tema: „Concepţia preşedintelui Nicolaie Ceauşescu cu privire la căile şi mijloacele de combatere şi prevenire a infracţiunilor". La prestigioasă manifestare ştiinţifică au luat parte cadre din procuratură, justiţie, organe ale Ministerului de Interne, activişti ai organizaţiilor de tineret, cercetători ştiinţifici, cadre didactice universitare din domeniile dreptului, sociologi, criminologi şi medicinii legale, precum şi reputaţi specialişti din sfera dreptului penal şi a cercetării criminologice de peste hotare. (Relatarea a fost preluată după ştirea publicată în Scânteia tineretului din 8 mai 1982) Astăzi din păcate nu se mai organizează asemenea simpozioane, dar nici nu se desfăşoară munca de prevenire. Dovada o vedem şi o simţim cu toţii, starea infracţională cunoaşte cote alarmante. Ca o consecinţă a democratizării vieţii, în sensul rău al cuvântului, în perioada de tranziţie unii oameni „inclusiv tineri au devenit deosebit de agresivi. Ei profită de blândeţea legilor, de toleranţa incredibilă în aplicarea lor precum şi de inconsecvenţa procurorilor, care îi eliberează, pentru a fi cercetaţi în stare de libertate şi infractorii deosebit de periculoşi. Nu întâmplător astăzi cu ocazia încăierărilor dintre clanurile mafiote au fost atacaţi jandarmii şi poliţiştii, ceea ce este deosebit de trist şi îngrijorător. Azi poliţia a ajuns să funcţioneze aproape la rezistenţa minimă. Ei patrulează cu maşinile din dotare – primite când era ministrul dl. Blaga – ziua şi nu noaptea când probabilitatea săvârşirii faptelor antisociale este mai mare. Pentru a creşte puterea de intervenţie şi anihilare a răufăcătorilor nu este lipsit de interes să fie atrase comunităţile locale în rezolvarea stării de infracţionalitate. Dacă în perioada comunistă erau aşa numiţii „informatori", ce păstrau legătura permanentă cu poliţia, azi când nivelul de pregătire al poliţiştilor este altul, asemenea legături ar fi de mare folos comunităţilor locale. În acest context pot fi atraşi, nu numai liderii instituţiilor, ci şi reprezentanţii cultelor, ai şcolilor, companiilor private, organizaţiilor civile.

Înainte de 1989, actele de justiţie erau emise în termene rezonabile, evident prin prisma dreptului oferit de prevederile în vigoare. Astăzi mulţi cetăţeni acuză ridiculizarea actului de justiţie, care nu are la bază „imparţialitatea, eficienţa, transparenţa şi credibilitatea", care ar trebui să stea în atenţia celor ce au intenţia să promoveze reforma sistemului judiciar. În concluzie, este necesară alinierea şi armonizarea, cât mai grabnică a întregului sistem legislativ la cel european.

Şi în alte domenii de activitate există mari contraste între perioada actuală şi cea dinainte de 1989.

În trecutul nu prea îndepărtat, România era prezentă foarte activ în circuitul de valori pe plan mondial. Prin politica P.C.R. se crease o adevărată psihoză ca să exportăm totul din ţară. Numai astfel s-a ajuns ca uriaşa datorie existentă în 1982 de peste 12 miliarde $ să fie restituită integral până în luna martie 1989.

După cum relatau mediile de informare**289**, în primele două luni ale anului 2007 deficitul de cont curent a ţării a ajuns la peste 12 miliarde e, înregistrând o creştere de peste 2, 7 ori mai mare decât în aceiaşi perioada ale anului 2006. principalul motiv este de data aceasta dublarea soldului negativ al balanţei comerciale după aderarea la Uniunea Europeană. Potrivit surselor oficiale România exporta pe an mărfuri în valoare de cca. 25 miliarde $ şi importa de peste 40 miliarde $, ceea ce este total nesănătos. Fenomenul se perpetuă în fiecare an din 1990 încoace şi dacă va continua, va determina scăderea bruscă a puterii de cumpărare a leului, dacă nu vor fi luate măsuri de stopare a deprecierii, monedei naţionale.

Înainte de 1989, existau unele intenţii de simplificare şi reducere a formularelor şi raportărilor statistice. O astfel de indicaţie a fost adresată de de Ceauşescu, prin cuvântarea rostită la Consfătuirea activului de partid şi de stat din ministere şi instituţii centrale, ce a avut loc în capitală în 12 aprilie 1974. Contrar acestora, unele ministere le-au amplificat aşa ca ex. prin darea de seamă cu privire la aprovizionarea tehnico-materială cu simbolul Apr. Întreprinderile

---

289 Ziarul Evenimentul Zilei din 19 aprilie 2007 p.3;

erau obligate iniţial să raporteze, trimestrial, numai materialele de bază ce se aprovizionau prin planul de stat, care erau în număr redus de 5 – 10 sortimente. În ultimii 5 ani înainte de 1989, s-a ajuns ca prin această dare de seamă – care trebuia prezentată la centralele industriale prin delegat – să fie raportate lunar cca. 90 tipodimensiuni de materiale. Dacă exista puţină gândire logică acest sistem total anacronic de informare, putea fi eliminat, deoarece întreprinderile producătoare raportau producţia fabricată pe sortimente, cu precizarea pe cele două destinaţii: pentru export şi pentru consumul intern. Ori de la sine se înţelege că tot ceea ce era destinat pieţii interne se consuma în ţară pentru nevoile industriei şi pentru consumul populaţiei. Centralizarea consumurilor de materiale pe centrale industriale, ministere şi pe ţară, ce se efectua cu tehnica din dotare de atunci necesita o muncă imensă – fără să aibă niciun efect pozitiv, deoarece nu existau la aceste nivele instrumente de ameliorare a disfuncţionalităţilor existente. La niciuna din verigile amintite nu se efectua analiza cauzelor ce au condus la depăşirea exagerată a unor consumuri de materiale. Centralele industriale puteau acţiona pentru redistribuirea stocurilor create, însă nu acţionau decât rareori, dar şi atunci cu foarte mare întârziere, încât efectul era nul. (Afirmaţia este făcută pe baza cunoaşterii realităţii, deoarece scurtă vreme mi-am desfăşurat activitatea profesională în cadrul compartimentului de aprovizionare. Tot de atunci mi-a rămas în memorie o anomalie greu de explicat prin cuvinte: în timp ce în foarte multe localităţi nu puteau fi date în folosinţă blocurile de locuinţe, din cauză că lipseau caloriferele din fontă, în acelaşi timp cei de la Craiova dispuneau de un stoc ce le asigura necesarul pentru cca. 18 luni.

În perioada de tranziţie nu consumatorii raportează materialele utilizate în procesele de producţie şi prestări servicii, ci comercianţii, respectiv vânzătorii. Este firesc, să se se procedeze aşa deoarece tot ce se vinde, intră în sfera consumului.

În socialism, nefiind permisă deplasarea românilor la muncă în alte state, nu exista fenomenul destul de îngrijorător, care provoacă un

gust amar copiilor rămaşi acasă în grija bunicilor sau rudelor. Din cele relatate de presa centrală[290] rezultă că în urma studiului efectuat în perioada mai iunie 2007, pe un eşantion de 981 elevi, de către specialiştii de la Universitatea Dunărea de Jos din Galaţi, au reieşit următoarele:

— Chiar şi etichetarea lor „de copii căpşunarilor", le creează senzaţia că sunt priviţi mai cu milă, mai cu condescendentă, făcându-i să conştientizeze că ar avea nevoie de o atenţie suplimentară din partea societăţii, întrucât peste 45% din cei rămaşi singuri declară că le lipsesc părinţii, ceea ce le produce suferinţă;

— Privirile suspicioase ale colegilor şi uneori şi ale profesorilor îi fac pe copii să se simtă neajutoraţi, motiv pentru care ei recurg la atitudini negative manifestate prin scăderea interesului pentru şcoală, concomitent cu creşterea celui pentru abandon ori pentru infracţionalitate;

— Dintre copii a căror părinţi sunt plecaţi la muncă în străinătate, fetele suferă mai mult decât băieţii;

— Mai mult de o treime dintre copii, au declarat că vorbesc sporadic cu părinţii, ceea ce explică un deficit de comunicare, care a condus la deteriorarea relaţiilor familiare.

În perioada de tranziţie intoleranţa românilor faţă de romi s-a redus la jumătate, aşa cum rezultă din studiul efectuate în trim. I 2007, de către „Fundaţia pentru o Societate Deschisă". Potrivit acestei cercetări a rezultat că romii cred că ei reprezintă cca. un sfert din populaţia ţării şi că slaba şcolarizare este cea mai gravă problemă a etniei lor. În socialism părinţii erau constrânşi să-şi trimită copii la şcoală, fiind ameninţaţi cu pedepse şi chiar amendaţi, fără a obţine efectele scontate. În perioada de tranziţie – când ei se bucură de „adevărata democraţie", ce este greşit înţeleasă şi aplicată – numărul copiilor de romi neşcolarizaţi a crescut.

POSTFAŢA

7.1 Câteva destăinuiri personale.

---

[290] Ziarul Adevărul din 212 iulie 2007 p.]18;

Până în trm. IV 2010 – momentul finalizării lucrării, când am împlinit vârsta de 74 ani – am reuşit să străbat drumul întortocheat al vieţii trăind în capitalism, socialism şi în actuala perioadă de tranziţie. Locul obârşiei mele este localitatea Valea Largă, situată la extremitatea vestică a judeţului Mureş, în mijlocul Câmpiei Transilvaniei. Acolo am văzut lumina zilei, într-o familie de ţărani mijlocaşi, posesori a 8 ha. de pământ. În familie am fost 5 fraţi, din care eu am avut şansa ca – după terminarea primelor patru clase primare în localitatea natală, la vârsta de 11 ani – să fiu trimis la Turda, unde, începând cu anul 1947, am urmat clasa I-a la Liceul de Băieţi Regele Ferdinand, actualul Colegiu Mihai Viteazul. După reforma din învăţământul românesc – ce a avut loc în 1948 – la acelaşi liceu am continuat clasele VI şi a VII elementare. Tot în Turda am urmat cursurile Şcolii Medii Tehnice de Sticlă şi Ceramică Fină, pe care le-am absolvit în anul 1954.

La plecare din familie, tatăl meu mi-a adresat îndemnul plin de înţelepciune, care suna astfel: băiete pleci singur în lume ai grijă să nu mă faci de ruşine. Acest îndemn filosofic adresat de un om cu doar patru clase – făcute la şcoala maghiară, cum erau vremurile în Ardeal înainte de 1918 – mi-a rămas în memorie tot timpul vieţii. Fiind adresat de tata, m-am străduit să-l respect cu sfinţenie.

Ca orice bun gospodar, tata îşi lucra singur pământul, pe care şi el ca toţi ţăranii îl aprecia ca singura sursă de existenţă. Îi plăcea să aibă animale frumoase şi să obţină recolte bogate. (Pentru a-şi rambursa creditele de la bancă în vederea achitării unui lot de 2 ha. pământ, în perioada 1929 – 30, a fost nevoit să se angajeze ca muncitor necalificat la Fabrica de Sticlă din Turda). După anul 1950 a fost încadrat în categoria chiaburilor, motiv pentru care am avut foarte mult de suferit în şcoală, unde am fost nevoit să plătesc taxe pentru a putea continua studiile. (Nu am fost dat afară din şcoală, deoarece am fost apreciat de către toţi profesori, a căror prestigiu creştea în urma inspecţiilor, când se mândreau cu răspunsurile date de mine).

În şcoală – deşi am simţit tot timpul lipsa resurselor financiare, care mi-au provocat imense suferinţe – am obţinut rezultate meritorii, iar la terminare în 1954, am obţinut Diploma de merit. Pe baza acesteia puteam intra la facultate fără examen de admitere. Din cauza

greutăţilor familiare (anul 1954, fiind unul cu cotele cele mai împovărătoare impuse ţăranilor), nu am avut posibilitatea să beneficiez de acest avantaj. Potrivit reglementărilor de atunci – specifice economiei centralizate, practicate până în 1989 – am fost repartizat în producţie la întreprinderea de Sticlă Vitrometan din Mediaş. După 3 luni de activitate în producţie, ca muncitor în cadrul compartimentului de control tehnic al calităţii produselor – am fost trimis la Bucureşti – unde am urmat un curs de specializare cu durata de 6 luni, în domeniul aparatelor de măsură şi control termice. După absolvire, cu calificativul foarte bine, am fost repartizat – de către conducerea fostei Centrale a Sticlei şi Ceramicii Fine – la Fabrica de Sticlă din Pădurea Neagră jud. Bihor. (Aceasta era una din cele mai vechi din ţară, având atunci peste 150 ani vechime. În prezent este închisă, cum sunt atâtea unităţi, ce erau renumite şi apreciate prin produsele lor atât în ţară cât şi peste hotare. Acolo am îndeplinit funcţia de tehnolog principal şi şef al serviciului tehnic, până în noiembrie 1956).

În perioada 15 noiembrie 1956 – 15 noiembrie 1959 mi-am satisfăcut serviciul militar la arma grăniceri în Constanţa. Aici respectând îndemnurile primite de la părinţi, mi-am însuşit cele predate, fapt demonstrat prin avansările excepţionale de care am beneficiat astfel: de la elev fruntaş dobândit în timpul şcolii de sergenţi, direct la gradul de sergent şi de la sergent, direct la gradul de plutonier în termen (în acea perioadă astfel era organizat corpul sergenţilor). Cu acest grad am fost eliberat.

Din 15 octombrie 1959, m-am angajat la Fabrica de Sticlă Vitrometan Mediaş, unde mi-am desfăşurat activitatea până în luna martie 1992. Aici am îndeplinit succesiv funcţia de tehnician, tehnician principal, şef serviciu preţuri, şef serviciu desfacere-transporturi şi şef serviciu financiar. (La această unitate reprezentativă a industriei sticlei din ţară – în care s-a realizat primul cristal românesc şi corpurile de iluminat de la palatul parlamentului – mi-am adus contribuţia la mai buna desfăşurare a activităţii şi am fost autorul a trei inovaţii, cum se numeau atunci, prin care s-au realizat însemnate economii de energie, materiale de ambalaj şi manoperă. Sub

supravegherea mea au fost stabilite – cu deosebit de multă prudenţă – preţurile la cea mai mare parte din corpurile de iluminat de la palatul parlamentului. În momentul când relatez aceste rânduri, mai precis în 15 aprilie 2007, secţia de cristal a fost dărâmată complet din ordinul proprietarului, care a dobândit întreaga fabrică prin privatizare încă din 1992. Înainte de 1989 fabrica era una din unităţile reprezentative ale ramurii din ţară. De la 14 cuptoare de topit şi un efectiv de 3860 salariaţi, a ajuns la începutul trim. IV 2010 să funcţioneze cu un cuptor şi cu cca. 280 salariaţi).

Între anii 1963 – 1969 mi-am desăvârşit pregătirea universitară în domeniul economic. Am fost membru P.C.R. – fără să fi îndeplinit funcţii în organele de conducere, deoarece nu am avut încotro. (În acele vremuri, nu puteai fi încadrat nici şef de echipă al celei mai mici formaţii de lucru, dacă nu erai membru de partid). O perioadă de un an, am fost secretarul Consiliului Oamenilor Muncii (C.O.M.), organul colectiv de conducere, când eram obligat să consemnez ceea ce voiau să exprime în discursurile lor cei ce luau cuvântul şi nu ce exprimau în realitate. În perioada când am fost angajat la Vitrometan am mai urmat cursuri intensive de scurtă durată – cu scoatere din producţie – de „Analiza Valorii" şi de specializare în domeniul „Comerţului Exterior").

Pentru rezolvarea unor probleme profesionale, în perioada 20 – 22 decembrie 1989, m-am aflat în capitală. În noaptea de 20 decembrie am fost cazat la hotelul Negoiul, iar în cea de 21 spre 22 la hotelul Muntenia, pentru motivul că după mitingul ce a avut loc în dimineaţa acelei zile, în care Ceauşescu a fost huiduit de participanţi, trecerea de la hotelul Union a fost blocată de un Transportor Auto Blindat (T.A.B.), ce avea ţeava îndreptată spre aripa nouă a Institutului de Arhitectură. În astfel de împrejurări am fost martor la evenimentele fierbinţi, ce au avut loc în acele zile. Cei care am reuşit să pătrundem în zona cuprinsă între Universitate şi Str. Academiei, înainte de orele 16, am fost blocaţi, neavând posibilitatea de ieşire spre exterior, ci doar spre Piaţa Universităţii, în care erau numai tineri. De pe trotuarul în care este amplasat ceasul de la Universitate am asistat alături de alţi oameni maturi, după orele 18, la trecerea autocisternelor pe care erau amplasate tunurile cu apă trimise pentru a împrăştia demonstranţii.

Iar după orele 20 şi a T.A.B.-urilor care ameninţau mulţimea cu rafale trase cu cartuşe de manevră. În 22 decembrie 1989 am ajuns în piaţa Revoluţiei cu cca. 10 minute înainte de plecarea elicopterului cu soţii Ceauşescu. Din cauza mulţimii de oameni, nu am reuşit să pătrund numai până în faţa magazinului „Muzica" de pe Calea Victoriei. Acolo am asistat la discursul rostit de D-l Iliescu din balconul Comitetului central şi la apariţia primului tanc al armatei încărcat ca o ciorchină de struguri cu demonstranţi, similar cum era şi maşina de transportat făină, pe care erau montate camerele televiziunii române, ce transmiteau imagini directe. După orele 17, când au început să se tragă cu rafale în biblioteca centrală universitară şi în muzeul de artă, m-am îndreptat pe jos la Gara de Nord, de unde cu trenul ce avea plecarea la orele 18, 38 m-am deplasat la Mediaş. Cu toate că am fost „martor direct" la cele relatate, nu am certificat de revoluţionar şi nici nu am încercat să obţin pentru motivul că nu am contribuit cu nimic la răsturnarea regimului comunist (deşi colegii m-au îndemnat să obţin un astfel de document, deoarece şi eu am fost expus aceloraşi riscuri ca şi toţi cei prezenţi în acele zone periculoase. Personal, nu mă consider a fi în drept să beneficiez de un astfel de document care aduce avantaje materiale celor care l-au dobândit). Din martie 1992, până la 1 august 1998 – când m-am pensionat pentru limită de vârstă – mi-am desfăşurat activitatea în calitate de revizor contabil principal la ROMGAZ Mediaş.

La vârsta de 24 ani mi-am întemeiat o familie, în care a venit pe lume o fiică, ce mi-a urmat cariera profesională. Începând cu anul 1974 mi-am construit o casă. Am fost posesorul unui autoturism DACIA. Acum mă bucur de nepoţi.

Ajuns aproape de apusul vieţii sunt cu conştiinţa împăcată, că mi-am făcut măcar în parte datoria de cetăţean, faţă de familie, societate şi ţară. Încă din copilărie am fost un observator atent al numeroaselor obstacole ce au stat în calea oamenilor şi am meditat asupra lor. Ideea de-a le aşterne pe hârtie a apărut în mintea mea încă din adolescenţă. Din cauza sarcinilor pe linie profesională nu am reuşit să le pun în practică, decât acum după pensionare.

În aceste momente emoţionante, gândurile mele se îndreaptă cu

recunoştinţă spre părinţii care mi-au dat viaţă, spre profesorii care mi-au călăuzit drumul şi marcat devenirea. Cu cel mai profund respect, exprim înalta gratitudine soţiei mele Georgeta, cu care am fost colegi de clasă. Ea este persoana care, cu iubirea şi nobleţea sufletească mi-a fost cel mai de nădejde ajutor în cei 50 de ani de căsnicie împliniţi în martie 2010. Ei îi datorez optimismul. Încrederea şi curajul inspirat, care ne-au ajutat să învingem numeroasele obstacole întâmpinate în toţi anii de convieţuire împreună. Prin redactarea cărţii, mă prezint cu modestie şi curaj în faţa publicului şi severului examinator care este timpul.

7.2 Unele concluzii.

După aceste succinte prezentări, doresc să vin în sprijinul cititorilor, pentru a-i ajuta să-şi formuleze câteva concluzii. În primul rând le adresez îndemnul de a citi cât mai multe pagini din istoria ţării. La noi există puţini istorici prin vocaţie, cei mai mulţi au devenit prin informaţie. Prin cunoaşterea trecutului, cu toţii ne putem explica realităţile contemporane. Istoria are o funcţie social-educativă, deoarece trecutul fiecărui neam este o componentă a conştiinţei identitare. În viaţă, cu toţii avem datoria să respectăm principiul unionist, care ne îndeamnă să fim patrioţi în limitele adevărului. Ori respectul pentru adevăr, ne obligă să arătăm deschis ce calităţi şi defecte au românii. Cu regret constat că foarte mulţi dintre compatrioţi au devenit în proporţii diferite prizonierii unei nesecate sete de câştig. Clasa politică îşi doreşte maşini luxoase, vile şi case de vacanţă, iar oamenii de rând câtva dolari, pe care sunt dispuşi să-i dobândească cu multă sudoare alergând pe meleaguri străine, deoarece la noi sunt tot mai puţine locuri de muncă.

Tuturor compatrioţilor le recomand să înţeleagă că perioada comunismului prin care a trecut ţara, o datorăm şansei nefericite de-a fi căzut, după al 2-lea război mondial sub tutela imperiului sovietic, ca o consecinţă a împărţirii sferelor de influenţă de către marile puteri. Astăzi este o cvasiunanimă recunoaştere că dezastrul naţional prin care a trecut România de la 23 august 1944 – 22 decembrie 1989, îl datorăm imperialismului sovietic, care ne-a impus una din cele mai

nefaste rânduieli sociale DICTATURA COMUNISTĂ. Statornicirea oribilului sistem a fost facilitată de complicitatea unor compatrioţi, care trădând interesele propriului popor, au acceptat în beneficiul strict personal, la o condamnabilă cârdăşie cu invadatorul comunist. Acest pact ruşinos a fost desfăcut pe vecie în decembrie 1989. În cei 45 ani aflaţi sub conducerea partidului unic – contrar propagandei prin care se afirma că trăim într-o ţară democratică, eram legaţi la cap să nu gândim, la urechi să nu auzim şi la gură să nu vorbim.

Realizările obţinute în perioada comunistă – relatate parţial în paginile precedente – nu trebuie atribuite partidului unic şi cu atât mai puţin lui Ceauşescu – cum în mod eronat se pronunţă cei nostalgici – ci ele se datoresc poporului, care din dorinţa de a-şi câştiga existenţa şi cu speranţa că va sosi timpul să trăiască mai bine, a muncit din greu şi pentru bani puţini.

Deşi la noi în ţară comunismul a fost zdruncinat din temelii cu ocazia protestelor studenţilor de la Timişoara din 1956, ale minerilor din Valea Jiului din 1977 şi ale muncitorilor de la uzinele Braşovene din 1987, încât s-a clătinat din temelii, dar nu a căzut. Sfârşitul comunismului a sosit în urma revoltei populare din decembrie 1989. Atunci contrar autoaprecierii făcute de Ceauşescu, că este cel mai iubit fiu al poporului, sub ameninţarea acestuia, a fost nevoit să dezerteze de pe scena politică românească, sfârşind tragic prin asasinare. Reflectând în mod obiectiv asupra celor prezentate, cititorii au dreptul, fiind invitaţi să aprecieze dacă merită sau nu această soartă. Ei sunt singurii îndreptăţiţi să aprecieze just şi chiar în mod devastator perioada comunistă.

Acţiunile pozitive ale comunismului sunt puţine, comparativ cu nedreptăţile şi suferinţele provocate poporului. Doar câteva vor fi reamintite în acest cadru:

a) Distrugerea elitei culturii româneşti, prin cele mai perfide metode: deportări, deposedări de averi şi închisori. Regimul comunist a însemnat pentru români rusificare, pentru mulţi închisoare ori deportare şi moarte. Acest regim a afectat profund sufletul poporului, credinţa, dragostea faţă de ţară, cumpătarea, cinstea, respectul faţă de muncă, omenia, simţul proprietăţii. Ceea ce n-a reuşit să facă

dominaţia otomană în Principatele Române, timp de 500 ani, şi cea austro-ungară în Transilvania, timp de aproape 900 ani, a reuşit regimul comunist în doar 45 ani!;

b) Restituirea imobilelor cultelor religioase – problemă sensibilă – nu a fost soluţionată integral până în trim. IV 2010, deşi toate guvernele ce s-au succedat la conducerea ţării au făcut promisiuni în acest sens. Contrar voinţei majorităţii oamenilor de bună credinţă, guvernul liberal aflat la putere în perioada 2004 – 2008, în alianţă cu UDMR, s-a grăbit să restituie imobilele tuturor cultelor religioase aparţinând naţionalităţilor conlocuitoare din Transilvania, inclusiv şcolile pentru care comunităţile locale, sunt nevoite să plătească chirie. Exemplul cu totul ieşit din comun îl reprezintă cazul Liceului Bolyai-Farkas din Tg. Mureş – unde din 1992 se învaţă în exclusivitate numai în limba maghiară – care a fost retrocedat Parohiei Reformate. Aceasta pretinde o chirie de 25.000 €/ lună. Aşa ceva este strigător la cer. După ce statul a cheltuit sume enorme cu renovarea, întreţinerea imobilelor, acum contribuabilii sunt aceia care trebuie să suporte chiriile exorbitante stabilite pentru utilizarea în continuare a aşezămintelor şcolare din Braşov, Sibiu, Mediaş şi alte oraşe, în scopul educaţiei. Oamenii obişnuiţi, cu o cultură modestă, apreciază aceasta ca o nouă formă de exploatare şi subjugare a poporului român. Nimeni, şi nici eu nu sunt împotriva restituirii proprietăţilor către persoanele fizice. În cazul celor ce aparţineau persoanelor juridice, nu era lipsit de interes dacă se efectuau calcule de evaluare, în care să se fi luat în considerare valoarea actuală diminuată de gradul de uzură şi cu investiţiile făcute în timp, evitându-se astfel restituirea în natură. Principiul „Restitutio in integrum" a fost înţeles şi aplicat greşit de liberali, când este vorba de şcoli. Tradusă în limba română expresia înseamnă: a reface, a repune lucrurile aşa cum au fost ele mai înainte la început. Deci nu se referă numai la restituirea averilor părăsite de grofii maghiari în 1945 – care au dispărut, iar urmaşii lor se află în afara ţării – ci se referă în primul rând la reluarea analizei procesului de la începutul începuturilor. Acest conflict a apărut atunci când prin lupte voivodatul Transilvaniei, a fost subordonat regalităţii maghiare, care a donat nobililor unguri, colonizaţi în voivodat, pământuri şi sate

întregi româneşti. Atât parlamentarii Europeni, cât şi cei de la Bucureşti, ar trebui să cunoască că nobilii unguri în cei peste 500 ani de dominaţie, i-au obligat pe ţăranii să presteze câte 224 zile lucrătoare pe moşiile lor, fiind obligaţi să le plătească şi dijmă în produse şi bani. Totodată este necesar a fi reamintit că în perioada 1867 – 1918 toate construcţiile şcolare au fost edificate şi întreţinute numai cu banii poporului român. În concluzie, toate bunurile imobiliare, care au fost naţionalizate în 1948 de la baronii unguri şi de la bisericile romano-catolice, reformate şi luterane aparţin poporului român, cu a cărui contribuţie bănească, muncă şi sudoare au fost construite pe pământurile strămoşeşti. Deci ar fi cazul să se pună capăt tuturor pretenţiilor aberante de a fi restituite şi a mai pretinde chirii pentru folosirea unora de către urmaşii lor.

c) În pofida falsei propagande, comunismul a reuşit să distorsioneze relaţiile interumane, să producă nemulţumiri de tot felul, să priveze populaţia de hrană, căldură, dreptul la călătorii şi la informaţii.

În perioada comunistă minciuna şi demagogia a fost ridicată la cel mai înalt grad. Sub aripa ocrotitoare a organizaţiilor de partid, se raporta producţie fictivă, se făceau promisiuni de la un congres la altul, că vom ajunge şi depăşi ţările capitaliste, că vom beneficia de o viaţă îmbelşugată. Exemplul cel mai elocvent, din care rezultă contrariul, îl constituie faptul că din dorinţa de-a achita într-un termen foarte scurt datoria externă, în ultimii 9 ani înainte de 1989, au fost raţionalizate alimentele de bază şi benzina, iar posturile telefonice se obţineau după zeci de ani de aşteptare.

Contradicţiile existente în comunism privind nestimularea oamenilor merituoşi, nici la promovarea în funcţii, nici la acordarea de salarii, au condus la diminuarea interesului pentru perfecţionare, progres, pentru aplicarea cercetărilor în practică. Cea mai mare frână în evoluţia societăţii a constituit-o însăşi conducerea politică şi economică centralizată.

În întreaga perioadă de dominare a comunismului apologeţii acestuia criticau vehement capitalismul, care exploatau muncitorii, fără să judece că prin oferirea la export la preţuri cu mult sub cele

practicate pe piaţa mondială a produselor româneşti şi acceptarea importurilor la preţuri exagerat de mari, era consimţită exploatarea indirectă a maselor muncitoare din ţară. Acest fenomen se manifestă şi în actuala perioadă prelungită de tranziţie, când prezenţa companiilor transnaţionale în ţară nu urmăresc altceva decât realizarea unor profituri cât mai consistente şi repatrierea în ţările de origine, a unor sume din ce în ce mai mari. La niciun străin nu-i pasă de starea în care se află economia şi nivelul de trai al populaţiei. Toţi doresc alinierea preţurilor la nivelul celor din U.E., fără să amintească de productivitatea muncii scăzute şi de puterea de cumpărare extrem de redusă a peste 35% din populaţie.

Din nefericire istoria estre subiectivă, fiind scrisă de învingători, în asemenea situaţii deformările şi omisiunile rămân cu trecerea vremurilor drept evenimente reale, cu girul unor aşa zişi istorici, care au indecenţa să considere aceasta disciplină o ştiinţă. Putem să afirmăm, fără teama de greşi că istoria a fost puternic deformată în comunism, că începând din anii 1950 faptele istorice erau strict selectate. În manualele de istorie răscoalele aveau o pondere mare. Se punea accent pe clasa muncitoare şi lupta de clasă. Relaţiile cu poporul rus ocupau spaţii generoase. Până şi domnitori precum Ştefan cel Mare şi Dimitrie Cantemir erau prezentaţi ca având relaţii deosebite cu ruşii. Treptat s-a trecut la faza naţională a comunismului, când poporul român a devenit unit şi independent. Încă de pe vremea lui Decebal şi Burebista, istoricii de partid inventaseră statul dac centralizat şi independent şi sărbătoreau 2050 ani de la întemeierea acestuia. Ulterior era prezentat în mod exagerat rolul slavilor în formarea limbii române. Privind adevărurile istorice merită să facem precizarea că afirmaţiile referitoare la neadevăruri se referă aproape în exclusivitate la poporul rus. O analiză pertinentă, scoate la iveală factorul malefic al acestui popor, care s-a manifestat prin dorinţa sălbatică de hegemonie şi deznaţionalizare a zeci de popoare, începând cu secolul al XV-lea şi până în prezent. În 5 secole de existenţă statală, respectiv din 1500, când exista doar principatul Moscovei şi până acum, statul rus s-a extins spre est, în prima fază până la Urali, continuând apoi cu Siberia şi ajungând în final la Marea Galbenă, unde au fost opriţi temporar de

japonezi în 1907, care le-au distrus complet flota. În 1945 Rusia a declarat război Japoniei, în ultima zi înainte de încetarea ostilităţilor mondiale, răpindu-le jumătate din insula Sahalin. Acesta este purul adevăr, ce trebuie cunoscut de către toţi compatrioţii noştri.

Astăzi cu toţii avem datoria să înţelegem şi să învăţăm din greşelile trecutului, să respectăm înaintaşii şi edificiile ridicate de ei avem obligaţia morală, să tragem concluziile necesare din manifestarea egoismului individual sau colectiv al unei naţiuni şi să nu admitem uitarea ororilor săvârşite în trecut, de pe urma cărora am avut atât de mult de suferit. În acest context reamintesc opinia potrivit căreia noi contemporanii şi în mod deosebit tinerii avem datoria să ne cunoaştem trecutul. Fiecare ţară fostă comunistă se raportează diferit la trecutul ei. În perioada de tranziţie, din nefericire, în manualele de istorie pe fondul controverselor privind cunoaşterea evenimentelor din 1989, istoria recentă a României a fost tratată superficial. Confruntarea cu trecutul nu prea îndepărtat este un cusur al manualelor de istorie, din care lipsesc informaţiile reale din perioada celor 45 ani de conducere centralizată, când era folosit pe scară largă limbajul de lemn, iar expresiile binele comun, interesul statului, interesul naţional erau generalizate, dar care din nefericire îi acapareză pe unii şi în prezent. O parte din aceştia nu au înţeles că libertatea nu poate exista decât în individualitate, nu la comun, deoarece acesta este principalul motiv pentru care comuniştii ne-au privat de libertate. Multe din astfel de informaţii sunt prezentate în carte, motiv pentru care o recomand cu mulă plăcere, pentru a fi lecturată.

PREŞEDINŢII României şi cei care au deţinut funcţii similare în perioada 1945 – 2010:

Dr. Constantin C.I. Parhon, Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române între 1948 – 1952;

Dr. Petru Groza, Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române între 1952 – 1958;

Ion Gheorghe Maurer, Preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române între 1958 – 1961;

Gheorghe, Gheorghiu-Dej, Preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române între 1961 – 1965;

Chivu Stoica, Preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România între 1967 – 1974;

Nicolae Ceauşescu, Preşedinte al Republicii Socialiste România între 1974 şi 22 decembrie 1989 (când a avut loc revolta populară);

Ion Iliescu, Preşedinte al României între 1990 – 1996 şi 2000 – 2004, la fost un mare politician, bine instruit şi bine intenţionat, care şi-a jucat rolul, nefiind scutit de constrângeri din afară);

Emil Constantinescu, preşedinte al României între 1996 – 2000 (a iniţiat lupta împotriva corupţiei, care s-a extins în timpul guvernării sale. A fost cel mai slab preşedinte. Era influenţabil, manevrabil, un jurist neterminat şi un geolog neînceput. A avut un ministru de Interne pe Gavril Dejeu, limitat, indecis, şi fricos;

Traian Băsescu, preşedinte al României între: 12 decembrie 2004 – 19 aprilie 2007, când a avut loc şedinţa solemnă a celor două camere reunite ale Parlamentului, consacrată punerii în discuţie a propunerii de suspendare din funcţie, moment când a primit o lovitură zdrobitoare prin cele 322 voturi pronunţate pentru suspendare, 108 contra şi 10 abţineri. El a apelat la dreptul constituţional şi a declanşat referendumul din 19 aprilie 2007, în urmă căruia şi-a redobândit dreptul de-a reveni la Palatul Cotroceni. Mandatul său a expirat în anul 2009, când în 22 noiembrie a avut loc primul tur al alegerilor prezidenţiale, iar în 4 decembrie al 2-lea tur, în urma cărora şi-a câştigat al 2-lea mandat pentru următorii 5 ani, respectiv până în 2014. Este un golan, care într-o societate modernă nu ajungea atât de sus. Deşi a fost un bun ofiţer de marină, conducerea ţării nu se poate compara cu o navă. Pe mare comanda sub 100 de oameni, ori ţara are peste 20 milioane. El are un comportament deviant primitiv, fără să posede cunoştinţe de diplomaţie.) (Informaţiile despre preşedinţii din perioada de tranziţie exprimă opinia generalului Pavel Abraham reflectate în presa judeţeană din Sibiu, cu ocazia interviului dat în 14 septembrie 2010.)

Mediaş 28 decembrie 2010.

BIBLIOGRAFIE:

XXX ANUARUL STATISTIC AL ROMÂNIEI PE ANII 1969 – 2004;

Annette Brunsing ANTRENAMENTUL MEMORIEI. Ed. ALL Bucureşti 2009;

Silviu Brucan; STÂLPII NOII PUTERI ÎN România. Ed. Nemira, Bucureşti 1996;

Marin Badea şi Panfil Nichitelea: FILOSOFIA ISTORIEI, Orientări şi tendinţe contemporane. Ed. Politică Bucureşti 1982;

Mihai Bărbulescu şi colectiv: ISTORIA ROMÂNIEI. Ed. Enciclopedică, Bucureşti 1999;

Pr. Dr. Ioan M. Bota: ISTORIA BISERICII UNIVERSALE ŞI A BISERICII ROMÂNEŞTI DE LA ORIGINI PÂNĂ ÎN ZILELE NOASTRE. Ed. Casa de Editură VIAŢA CREŞTINĂ Cluj Napoca 1994;

M. Brânzeu: Şcolile Blajului. Sibiu 1896;

Alina Bârgoveanu: TIRANIA ACTUALITĂŢII. O introducere în istoria şi teoria ştirilor. Ed. Titronic, Bucureşti 2007;

Beniamino Farao şi Ion Mărgineanu: ROMÂNII ŞI FELUL LOR DE A FI. Ed. TIPOSIB 1999. Ed. a 3-a;

Ioan Buzaşii şi Teodor Seiceanu: Blajul. O istorie în texte. Ed. DEMIURG 1993;

Shelle Rose Charvet; CUVINTE CARE SCHIMBĂ MINŢI. Ed. Amaltea Bucureşti 2007;

Mihai Cocoară: VALEA LARGĂ, leagăn de perenitate şi civilizaţie românească. Ed. CRISSERV Mediaş. 2003;

Mihai Cocoară: DECIZIILE COMERCIALE ŞI FINANCIAR CONTABILE, Strategie, management, control, răspunderi. Ed. CRISSERV Mediaş 2004;

Mihai Cocoară: STRESUL, definire, manifestare, prevenire. Ed. CRISSERV Mediaş 2005;

Dr, Florin Constantiniu: ROMÂNIA ÎN ANII CELUI DE-AL 2-lea RĂZBOI MONDIAL. Ed. Militară, Bucureşti 1989;

Gh. Gheorghiu-Dej: ARTICOLE ŞI CUVÂNTĂRI, Ed. Politică Bucureşti 1962;

Domenico Fischela: ŞTIINŢA POLITICĂ. Ed. Polirom Iaşi 2007;

Thomas L. Friedman: PĂMÂNTUL ESTE PLAT. Ed. Polirom Iaşi

2007;

Daniel Goleman: INTELIGENŢA EMOŢIONALĂ. Ed. Curtea Veche. Bucureşti 2007;

Constantin Handrea: SISTEMUL ENERGETIC DE LA CENTRALA ELECTRICĂ LA CONSUMATOR. Ed. Albatros, Bucureşti 1984;

Virgil Ierunca: FENOMENUL PITEŞTI: Ed. Humanitas, Bucureşti 2007;

Michael Jonson: CORUPŢIA ŞI FORMELE SALE. Bogăţie, putere şi democraţie: Ed. Polirom Iaşi 2007;

Lipard Arend: MODELE ALE DEMOCRAŢIEI. Ed. Polirom Iaşi 2007;

Corvin Lupu: NOŢIUNI DE TEORIA RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE.

CONFLICTE INTERNAŢIONALE ŞI GESTIONAREA CRIZELOR. Ed. Alma Mater, Sibiu 2002;

Horea. C. Matei şi colectiv: STATELE LUMII. Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti 1985;

Constantin Olteanu: ARMATA ROMÂNĂ ÎN REVOLUŢIA DIN AUGUST 1944. Ed. Militară, Bucureşti 1984;

Sora Blondina: SUFERINŢELE MAMEI BLONDINA. O martiră a Siberiei. Ed. Mănăstriii Sihăstria 2005;

Constantin Oprean şi Octavian Suciu: MANAGEMENTUL CALITĂŢII MEDIULUI. Ed. Academiei., Bucureşti 2006;

Ştefan Pascu şi colectiv: ISTORIA ROMÂNIEI COMPENDIU. ED. A 3-a. Ed, Didactică şi Pedagogică. Bucureşti 1974;

Şt. Popa şi A. Cucu: ECONOMIA SUBTERANĂ. Ed. Expert. Bucureşti 2007;

Viorel Sălăjean: DIALOGURI ÎNTÂMPLĂTOARE: Ed. Politică, Bucureşti 1987;

Constantin Scorpan; ISTORIA ROMÂNIEI. Enciclopedie. Ed. Xilema, Bucureşti 1997;

Gabriel Staicu: ECONOMIA DE PIAŢĂ - FUNDAMENTELE INSTITUŢIONALE ALE PROSPERITĂŢII. Ed. ASE Bucureşti 2008;

Tony Judit: EPOCA POSTBELICĂ. O Istorie a Europei de după 1945. Ed. Polirom Iaşi 2008;

Georgeta Bidilică Vasilache: ROMGAZ-UL de la modelul estic la cel vestic. Ed. Samuel. Mediaş 2007;

Vasile Vesa: AL 2-LEA RĂZBOI MONDIAL. Ed. Steaua Cluj Napoca 1987;

XXX PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE FĂURIRE A SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ŞI ÎNAINTARE A ROMÂNIEI SPRE COMUNISM. Ed. Politică, Bucureşti 1975;

XXX DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNIEI 1944 – 1964. Ed. Academiei Bucureşti 1965;

XXX POLITICA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE INDUSTRIALIZARE SOCIALISTĂ A ŢĂRII. Ed. Academiei, Bucureşti 1978.

Pe spate la coperta a 2 – se va scrie:

Carte de vizită al autorului:

— Este născut la 1 iunie 1936 în localitatea Valea Largă jud. Mureş;

— Licenţiat în Ştiinţe Economice al Facultăţii de acelaşi profil din cadrul UNIVERSITĂŢII BABEŞ-BOLIAY Cluj Napoca (1969);

— Absolvent al cursului postuniversitar de ANALIZA ŞI GESTIUNEA FINANCIARĂ A ÎNTREPRINDERII din cadrul ACADEMIEI DE STUDII ECONOMICE Bucureşti (1995);

— Profesor asociat în învăţământul liceal şi postliceal la disciplina „Organizarea producţiei şi a muncii”;

— Autor a 8 cărţi din care 7 publicate şi a peste 80 articole apărute în: REVISTA ECONOMICĂ, TRIBUNA ECONOMICĂ, CURIERUL OMULUI DE AFACERI (supliment la Tribuna Sibiului) şi CONTROLUL ECONOMIC-FINANCIAR.